IZBOR ODLUKA
VISOKOG TRGOVAČKOG SUDA
REPUBLIKE HRVATSKE

VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj 13

Nakladnik:
VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Za nakladnika:
mr. sc. SRĐAN ŠIMAC

Pripremili i uredili:
BRANKA ĆIRAKOVIĆ, sutkinja
mr. sc. JOSIP KOS, sudac, zamjenik predsjednika
mr. sc. ANTE MILINOVIĆ, viši sudski savjetnik
IGOR PERIŠA, sudac
KRISTINA SAGANIĆ, sudac TS Rijeka,
privremeno raspoređena na rad na VTSRH
mr. sc. SRĐAN ŠIMAC, sudac i predsjednik suda

Grafički urednik:
VEDRAN SINOVČIĆ

Tisak:
TISKARA ZNANJE, 2007.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 2 16.8.2007 11:18:35

KAZALO

A - OBVEZNO PRAVO,
od broja 1 do 36 29

B - PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA,
od broja 37 do 60 81

C - PRAVO VRIJEDNOSNIH PAPIRA,
od broja 61 do 62 125

D - POMORSKO PRAVO,
od broja 63 do 77 131

E - PARNIČNI POSTUPAK,
od broja 78 do 119 159

F - OVRŠNI POSTUPAK,
od broja 120 do 163 219

G - STEČAJNI POSTUPAK,
od broja 164 do 193 285

H - SUKOB ZAKONA,
od broja 194 do 198 335

I – ZAKONSKA KAZALA POSEBNIH (DRUGIH)
PROPISA PO ABECEDNOM REDU NJIHOVIH NASLOVA 26

PREDGOVOR

Predstavljamo vam 13. broj Izbora odluka Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske s kojim nastavljamo objavljivati svoje karakteristične odluke koje donosimo odlučujući o žalbama protiv odluka trinaest trgovačkih sudova u Republici Hrvatskoj.

Usvojili smo novi format s novim izgledom, koji nakon vrlo dobrog prijema kod stručne javnosti, postaje naš svojevrsni zaštitni znak kada je riječ o ovoj aktivnosti.

Pokazalo se još jednom kako nama sucima pored redovnih i bremenitih sudskih poslova, nevičnima tiskarskim umijećima, nije lako pripremiti gradivo za ovako obimnu zbirku. Ipak, i u ovo predpraznično ljetno vrijeme kroz koje smo izvršili posljednje pripreme za njen izlazak, dali smo sve od sebe kako bi novi broj ugledao svijetlo dana.

Određene pozitivne promjene postigli smo velikim zajedničkim naporima u svim našim trgovačkim sudovima. Jedan od naših velikih uspjeha u protekloj 2006. godini, je prepolovljeni broj zaostalih neriješenih predmeta. Odlučni smo u tom pravcu ići snažno naprijed, tako da već od jeseni očekujemo brojne novine koje će pripomoći kvaliteti, učinkovitosti, ažurnosti i transparentnosti našeg rada. Vjerujemo kako neće proteći mnogo vremena prije nego sudionici svih sudskih postupaka osjete blagodati tih promjena.

Svi suci trgovačkih sudova, sudski savjetnici, službenici i namještenici, sudionici su naših novih zajedničkih napora upravljenih k povećanju ukupne kvalitete našeg rada, svjesni svoga dijela odgovornosti za postizanje tog cilja, ali i zahtjeva koji se postavljaju pred nas, danas, kada je naša zemlja pred vratima Europe. Značaj trgovačkih sudova za cjelokupni život svake društvene zajednice, pa tako i naše, tjera nas još više na dosezanje zadanih ciljeva u što kraćem roku. I ovom prilikom, svima se toplo zahvaljujem na velikom trudu iskazanom tijekom posljednje nepune dvije godine, koje čini se unekoliko predstavljaju prekretnicu u radu trgovačkog sudstva Republike Hrvatske.

Uvjeren sam kako ćemo u narednom razdoblju svojim zajedničkim dodatnim radom postići željene ciljeve i doseći ugled koji trgovački sudovi i suci u našem društvu zaslužuju. Ostvarenju željenog, svakako će pridonijeti i izbori naših odluka, koji će se siguran sam, sve više isticati kvalitetom izabranih odluka i kao vrijedno štivo, biti prepoznati od svih koji dolaze u dodir s trgovačkim sudovima.

U Zagrebu 25. srpnja 2007.

PREDSJEDNIK VISOKOG TRGOVAČKOG SUDA
REPUBLIKE HRVATSKE

mr. sc. Srđan Šimac

ABECEDNA STVARNA KAZALA

A - OBVEZNO PRAVO

(Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Zakon o obveznim odnosima:
CIJENA - ODREĐIVANJE CIJENE OD STRANE SUDA – 23
CIJENA: PRAVO NARUČITELJA NA SNIŽENJE UGOVORENE NAKNADE – 28
DAVANJE PUNOMOĆI - FORMA (OBLIK) PUNOMOĆI – 4
ISPOSTAVLJANJE PRIVREMENE I OKONČANE SITUACIJE – 31
ISPRAŽNJENJE POSLOVNOG PROSTORA – 27
ISPUNJENJE OBVEZE - USTUPANJE UMJESTO ISPUNJENJA – 21
ISPUNJENJE OBVEZE - ZAMJENA ISPUNJENJA – 13
ISPUNJENJE UGOVORA – JAVNA NABAVA – 11
IZMAKLA DOBIT - OPSEG – 8
IZVOĐENJE RADOVA: ISPOSTAVLJANJE PRIVREMENE I OKONČANE SITUACIJE – 31
IZVOĐENJE RADOVA: KONTROLA IZVOĐENJA RADOVA – 29
IZVOĐENJE RADOVA: ODSTUPANJE OD PROJEKTA – 30
JAVNA NABAVA - ISPUNJENJE UGOVORA – 11
KONTROLA IZVOĐENJA RADOVA – 29
MATERIJALNI NEDOSTACI STVARI – ODGOVORNOST PRODAVATELJA – 24
MULTILATERALNI PRIJEBOJ - PRESTANAK OBVEZE – 15
NAGODBA – 34
NEIMOVINSKA ŠTETA – 9
NIŠTETNOST: PRAVNE POSLJEDICE (NIŠTAVOSTI) – 6
OBVEZA NALOGOPRIMCA – 32
ODGOVORNOST PRODAVATELJA ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE STVARI – 24
ODREĐIVANJE CIJENE OD STRANE SUDA – 23
ODSTUPANJE OD PROJEKTA – 30
OPĆI UVJETI POSLOVANJA – 7
OPSEG IZMAKLE KORISTI – 8
POBIJANJA PRAVNIH RADNJI - ROK ZA PODNOŠENJE TUŽBE – 12
POLAGANJE RAČUNA KOMISIONARA – 33
PRAVNE POSLJEDICE NIŠTAVOSTI – 6
PRAVO NA PRIJEBOJ – 16
PRAVO NARUČITELJA NA SNIŽENJE UGOVORENE NAKNADE – 28
PREDMET ISPUNJENJA OBVEZE; ZAMJENA ISPUNJENJA – 13
PRESTANAK OBVEZE MULTILATERALNIM PRIJEBOJEM – 15
PRIHVAĆANJE (PRIHVAT) PONUDE – 3
PRIJEBOJ - PRAVO NA PRIJEBOJ – 16
PRIJEBOJ - ZASTARJELOG POTRAŽIVANJA – 17
PRIMJENA ODREDBI OPĆIH UVJETA POSLOVANJA – 7
ROK ZA PODNOŠENJE TUŽBE RADI POBIJANJA PRAVNIH RADNJI – 12

Zbirka_VTS_13_2007.indd 9 16.8.2007 11:18:36

SKLAPANJE UGOVORA – 1
SLANJE OGLASA – 2
TUMAČENJE UGOVORA – 5
UGOVOR O NAGODBI – 35, 36
UGOVORI: NAGODBA – 34, 36
UGOVORI: UGOVOR O NAGODBI – 35
UGOVORI: OBVEZA NALOGOPRIMCA – 32
UGOVORI: POLAGANJE RAČUNA KOMISIONARA – 33
UGOVORI: UGOVOR O PREUZIMANJU DUGA – 22
UGOVORI: UGOVOR O ZAMJENI – 25
UPOTREBA TUĐE STVARI U SVOJU KORIST – 10
URAČUNAVANJE ISPUNJENJA – 14
USTUPANJE UMJESTO ISPUNJENJA – 21
ZAKUP: POSLOVNOG PROSTORA PUTEM JAVNOG NATJEČAJA – 26
ZAMJENA ISPUNJENJA OBVEZE – 13
ZASTARA KAMATA – 19
ZASTARA - OPĆI ZASTARNI ROK – 18
ZASTARA - ROK ZASTARE – 20

B - PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)
Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05 i 40/07);
Zakon o javnom bilježništvu (Narodne novine broj 78/93, 29/94, 162/98 i 16/07)

Zakon o trgovačkim društvima:
BRISANJE I PROMJENA PODATAKA SUBJEKTA UPISA – 59
BRISANJE NEISTINITIH UPISA – 60
IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA – 55
NADZORNI ODBOR: PRAVO IMENOVANJA ČLANOVA NADZORNOG ODBORA – 43
NADZORNI ODBOR: PRIJAVA REGISTARSKOM SUDU PROMJENE U NADZORNOM ODBORU – 44
NADZORNI ODBOR: ZASTUPANJE DRUŠTVA PREMA ČLANOVIMA UPRAVE – 45.
NADZORNI ODBOR: NAGRADA ZA RAD ČLANOVIMA NADZORNOG ODBORA – 46.
NAČELA ZA PRIMANJA ČLANOVA UPRAVE – 41, 42
NAGRADA ZA RAD ČLANOVIMA NADZORNOG ODBORA – 46.
NAKNADA ŠTETE VJEROVNICIMA DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU – 50.
NIŠTETNOST: (NIŠTAVOST) ODLUKE O PRIPAJANJU PRIPOJENOG DRUŠTVA – 53
PODRUŽNICA: PRESTANAK INOZEMNE PODRUŽNICE – 54.
POSLOVNI UDJEL: PRIJENOS POSLOVNOG UDJELA – 48.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 10 16.8.2007 11:18:37

POSLOVNI UDJEL: RASPOLAGANJE POSLOVNIM UDJELOM – 47
POSLOVNI UDJEL: RASPOLAGANJE POSLOVNIM UDJELOM; RASKID UGOVORA – 49.
POVEĆANJE TEMELJNOG KAPITALA ULAGANJEM STVARI I PRAVA – 51, 52
PRAVO IMENOVANJA ČLANOVA NADZORNOG ODBORA – 43
PRESTANAK INOZEMNE PODRUŽNICE – 54.
PRIJENOS POSLOVNOG UDJELA – 48.
PRIJAVA REGISTARSKOM SUDU PROMJENE U NADZORNOM ODBORU – 44
RASKID UGOVORA - RASPOLAGANJE POSLOVNIM UDJELOM – 49.
RASPOLAGANJE POSLOVNIM UDJELOM – 47.
RASPOLAGANJE POSLOVNIM UDJELOM; RASKID UGOVORA – 49
SUDSKI REGISTAR: BRISANJE I PROMJENA PODATAKA SUBJEKTA UPISA – 59
SUDSKI REGISTAR: BRISANJE NEISTINITIH UPISA – 60
SUDSKI REGISTAR: IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA – 55
SUDSKI REGISTAR: NEPOTPUNA PRIJAVA – 57
SUDSKI REGISTAR: UPIS U SUDSKI REGISTAR – 56, 57, 58
TVRTKA: ZAŠTITA PRAVA IMATELJA RANIJE PRIJAVLJENE TVRTKE – 37, 38
UPIS U SUDSKI REGISTAR – 56, 57, 58
UPIS U SUDSKI REGISTAR: PRAVO NA ŽALBU – 58
UPRAVA DRUŠTVA: NAČELA ZA PRIMANJA ČLANOVA UPRAVE – 41, 42
UPRAVA DRUŠTVA: VOĐENJE POSLOVA DRUŠTVA – 39
UPRAVA DRUŠTVA: VOĐENJE POSLOVA I ZASTUPANJE DRUŠTVA – 40.
VOĐENJE POSLOVA DRUŠTVA – 39
VOĐENJE POSLOVA I ZASTUPANJE DRUŠTVA – 40.
ZASTUPANJE DRUŠTVA PREMA ČLANOVIMA UPRAVE – 45.
ZAŠTITA PRAVA IMATELJA RANIJE PRIJAVLJENE TVRTKE – 37, 38

C – PRAVO VRIJEDNOSNIH PAPIRA
Zakon o mjenici (Narodne novine broj 74/94):

PODNOŠENJE MJENICE NA ISPLATU – 61
SOLIDARNA ODGOVORNOST PREMA IMATELJU MJENICE – 62

D - POMORSKO PRAVO
(U VEZI S OBVEZNIM PRAVOM)

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 17/94, 74/94 i 43/96,181/04;)
Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/034, 194/03, 151/04 i 88/05;)

Pomorski zakonik:
LUČKE PRISTOJBE: PLAĆANJE LUČKIH PRISTOJBI – 72
NAKNADA MATERIJALNE ŠTETE NASTALE OŠTEĆENJEM BRODSKE DIZALICE PRILIKOM RUKOVANJA BRODSKIM TERETOM – 68

Zbirka_VTS_13_2007.indd 11 16.8.2007 11:18:37

NAKNADA ŠTETE ZBOG TJELESNE OZLJEDE ČLANA POSADE NA BRODU – IZOSTANAK UVJETA ZA SIGURAN RAD NA BRODU – 64
PLAĆANJE LUČKIH PRISTOJBI – 72
OSIGURANJE NA BRODU - PRIVREMENA MJERA ZAUSTAVLJANJA BRODA RADI OSIGURANJA NOVČANE TRAŽBINE PO OSNOVI OPSKRBE BRODA GORIVOM – 76
OVRHA NA BRODU - PRAVO NA ŽALBU PROTIV RJEŠENJA O DOSUDI BRODA – 77
OVRHA NA BRODU - PREDUJAM TROŠKOVA ČUVANJA BRODA – 75
POMORSKO OSIGURANJE – PREMIJSKO OSIGURANJE U P&I KLUBU - PRIMJENA MJERODAVNOG PRAVA - OBVEZE IZ UGOVORA O OSIGURANJU – 70
ODGOVORNOST BRODARA ZA ŠTETU ZBOG TJELESNE OZLJEDE KOJU JE ČLAN POSADE PRETRPIO POKLIZNUĆEM NA BRODSKIM STEPENICAMA – BROD KAO OPASNA STVAR – TERET DOKAZA O POSTOJANJU UVJETA ZA SIGURAN RAD NA BRODU (ZAMAŠĆENOSTI STEPENICA) – NAKNADA ZA GUBITAK PROFESIJE PREMA NACIONALNOM KOLEKTIVNOM UGOVORU ZA HRVATSKE POMORCE – 63
POSLODAVAC IZ UGOVORA O RADU POMORCA (NACIONALNI KOLEKTIVNI UGOVOR ZA HRVATSKE POMORCE) PASIVNO JE LEGITIMIRAN U SPORU RADI NAKNADE ŠTETE ZBOG TJELESNE OZLJEDE ČLANA POSADE BRODA – 66
RATNA ŠTETA – 71
SADRŽAJ RJEŠENJA O PRODAJI BRODA – 74
TUMAČENJE UGOVORA O RADU POMORCA RADI UTVRĐIVANJA PASIVNE LEGITIMACIJE ZA POSLODAVČEVE UGOVORNE OBVEZE – 65
ZASTARNI ROK ZA POJEDINE VIDOVE MATERIJALNE I NEMATERIJALNE ŠTETE – TJELESNA OZLJEDA ČLANA POSADE BRODA – 67
ZASTARA TRAŽBINA IZ UGOVORA O TEGLJENJU – 89
ZAUSTAVLJANJE BRODA: OSIGURANJE NA BRODU - PRIVREMENA MJERA ZAUSTAVLJANJA BRODA RADI OSIGURANJA NOVČANE TRAŽBINE PO OSNOVI OPSKRBE BRODA GORIVOM – 76

E - PARNIČNI POSTUPAK

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05;)
Zakon o arbitraži (Narodne novine broj 88/01;)
Zakon o obrtu (Narodne novine broj 49/03 – pročišćeni tekst;)
Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03;)
Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99,129/99, 123/03 i 88/06)

Zakon o parničnom postupku:
ALTERNATIVNA OBVEZA I FACULTAS ALTERNATIVA – 101
APSOLUTNA NENADLEŽNOST; NADLEŽNOST U SPORU S MEĐUNARODNIM ELEMENTOM – 81

Zbirka_VTS_13_2007.indd 12 16.8.2007 11:18:37

ARBITRAŽNI PRAVORIJEK: (SUDSKI) PONIŠTAJ ARBITRAŽNOG PRAVORIJEKA – 116
ARBITRAŽNI PRAVORIJEK: RAZLOZI ZA PONIŠTAJ ARBITRAŽNOG PRAVORIJEKA – 117
DOKAZNI POSTUPAK: RJEŠENJE O (PROVEDBI) IZVOĐENJU DOKAZA – 112
DOKAZNI POSTUPAK: TERET DOKAZIVANJA – 105
DOKAZNI POSTUPAK: DUŽNOST PREDLAGANJA DOKAZA – 106
DOKAZNI POSTUPAK: ODLUČIVANJE PRIMJENOM PRAVILA O TERETU DOKAZIVANJA – 107
DOKAZNI POSTUPAK: PREDMET VJEŠTAČENJA – 108
DOKAZNI POSTUPAK: VJEŠTAČENJE - ZNAČAJ SUDSKOG I PRIVATNOG NALAZA I MIŠLJENJA KOD OCJENE O VISINI MATERIJALNE I NEMATERIJALNE ŠTETE RADI TJELESNE OZLJEDE ČLANA POSADE BRODA – 109
DOSTAVA U INOZEMSTVO – 92
DOSTAVNICA – 93
DUŽNOST PREDLAGANJA DOKAZA – 106
EVENTUALNA KUMULACIJA TUŽBENIH ZAHTJEVA – 100
FACULTAS ALTERNATIVA I ALTERNATIVNA OBVEZA – 101
KUMULACIJA TUŽBENIH ZAHTJEVA – 100
MJESNA NADLEŽNOST U SPOROVIMA O BRODU – 86
NADLEŽNOST ZA SPOROVE U STEČAJNOM POSTUPKU – 87
OBRAZLOŽENJE PRESUDE – 115
ODBACIVANJE REVIZIJE – 118
ODLUČIVANJE PRIMJENOM PRAVILA O TERETU DOKAZIVANJA – 107
ODMJERAVANJE TROŠKA PREMA ODVJETNIČKOJ TARIFI – 96
OPOZIV PUNOMOĆI – 90
PONIŠTAJ ARBITRAŽNOG PRAVORIJEKA – 116
PREDMET VJEŠTAČENJA – 108
PREKID POSTUPKA: UTVRĐIVANJE I ODREĐIVANJE PREKIDA – 104
PREPORUČENA POŠILJKA UPUĆENA JAVNOM BILJEŽNIKU – 91
PRESUDA: NA TEMELJU PRIZNANJA – 113
PRESUDA: OBRAZLOŽENJE PRESUDE – 115
PRESUDA: ZBOG IZOSTANKA – 114
PRESUMIRANO POVLAČENJE TUŽBE – 119
PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE – 110
PRETHODNO PITANJE – 78, 79
PROTUTUŽBA – 102
RAZLOZI ZA PONIŠTAJ ARBITRAŽNOG PRAVORIJEKA – 117
REVIZIJA: ODBACIVANJE REVIZIJE – 118
RJEŠENJE O IZVOĐENJU DOKAZA – 112
ROK ZA PODNOŠENJE TUŽBE – 111
SPORAN DATUM DOSTAVE NAVEDEN U DOSTAVNICI – 94
SUBJEKTIVNA PREINAKA TUŽBE – 103
SUDSKO ISPITIVANJE STVARNE NADLEŽNOSTI; STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKOG SUDA – 82

Zbirka_VTS_13_2007.indd 13 16.8.2007 11:18:38

STRANAČKA SPOSOBNOST – 88, 89
STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKOG SUDA – 84
STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKOG SUDA – 85
SUKOB NADLEŽNOSTI – 83
TERET DOKAZIVANJA – 105
TROŠKOVI PARNIČNOG POSTUPKA; IZNIMKE OD NAČELA CAUSAE – 97
TROŠKOVI VJEŠTAČENJA – 95
TUŽBA: PRESUMIRANO POVLAČENJE TUŽBE – 119
TUŽBA: PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE – 110
TUŽBA: ROK ZA PODNOŠENJE TUŽBE – 111
TUŽBA: TUŽBA NA UTVRĐENJE – 99
USTALJIVANJE STVARNE NADLEŽNOSTI – 80
UTVRĐIVANJE I ODREĐIVANJE PREKIDA POSTUPKA – 104
ZAHTJEV ZA NAKNADU TROŠKA POSTUPKA – 98
ZNAČAJ SUDSKOG I PRIVATNOG NALAZA I MIŠLJENJA KOD OCJENE O VISINI MATERIJALNE I NEMATERIJALNE ŠTETE RADI TJELESNE OZLJEDE ČLANA POSADE BRODA – 109

F - OVRŠNI POSTUPAK

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05;)
Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03 i 88/05;)
Sudski poslovnik (Narodne novine broj 80/97, 20/98, 118/01, 49/03, 32/04, 9/06;)
Pomorski zakonik (Narodne novine 181/04;)
Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00, 118/03)

Ovršni zakon:
BANKA - POSTUPANJE BANKE – 149
ISELJENJE OSOBA IZ KUPLJENE NEKRETNINE – 141
DOSTAVA U OVRŠNOM POSTUPKU; UKIDANJE POTVRDE O OVRŠNOSTI – 123
MJESNA NADLEŽNOST ZA PROVEDBU OVRHE NA POKRETNINAMA – 142
NADLEŽNOST: MJESNA NADLEŽNOST ZA PROVEDBU OVRHE NA POKRETNINAMA – 142
NAZNAKA RAČUNA U RJEŠENJU O OVRSI – 150
NEDOPUŠTENOST PRIVREMENE MJERE – 155
NOVČANA KAZNA – 127
OBUSTAVA OVRHE – 139, 146
ODREĐIVANJE OVRHE NA PREDLOŽENOM PREDMETU OVRHE – 121
OGRANIČENJE OVRHE NA IMOVINI PRAVNE OSOBE – 148
OPASNOST KAO PRETPOSTAVKA ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE – 159

Zbirka_VTS_13_2007.indd 14 16.8.2007 11:18:38

OSTVARIVANJE TRAŽBINE U INOZEMSTVU – 160
OVRHA NA POSLOVNOM UDJELU U TRGOVAČKOM DRUŠTVU – 147
OVRŠNE RADNJE KOD OVRHE NA POKRETNINAMA – 144
OVRŠNOST ODLUKE – 129
PODOBNOST OVRŠNE ISPRAVE – 130
POSLOVNI UDJEL U d.o.o. - OVRHA NA POSLOVNOM UDJELU U TRGOVAČKOM DRUŠTVU – 147
POSTUPAK U POVODU PRIGOVORA – 135
POSTUPAK SUDA POVODOM PRIGOVORA PROTIV RJEŠENJA O OVRSI JAVNOG BILJEŽNIKA – 134
POSTUPANJE BANKE – 149
PREDMET OSIGURANJA PRIVREMENOM MJEROM – 154
PREDMET OVRHE – 120
PREDUJAM TROŠKOVA POSTUPKA; ODGODA OVRHE – 126
PRETHODNA MJERA – 153
PRETPOSTAVLJENA OPASNOST ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE – 157
PRIGOVOR TREĆE OSOBE – 136, 137
PRIJEDLOG SUDU ZA PROVEDBU OVRHE; SUDSKA PRISTOJBA – 151
PRIJEDLOG ZA OVRHU – 132
PRIVREMENA MJERA RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAŽBINE ZABRANOM NAPLATE PO ZADUŽNICI – 162
PRIVREMENA MJERA RADI OSIGURANJA NOVČANE TRAŽBINE – 158
PRIVREMENE MJERE - DOPUSTIVOST – 156
PRIVREMENE MJERE - PRETPOSTAVLJENA OPASNOST ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE – 157
PRIVREMENE MJERE - VRSTE PRIVREMENIH MJERA – 163
PROGLAŠENJE PRIVREMENE MJERE NEDOPUŠTENOM – 152
PROKAZNI POPIS IMOVINE – 128
PROTUOVRHA: ROK ZA PROTUOVRHU – 138
RJEŠENJE O OVRSI - PRIGOVOR TREĆE OSOBE – 136, 137
RJEŠENJE O OVRSI - PROMJENA OVRŠENIKA – 133
ROČIŠTE U POSTUPKU OSIGURANJA – 122
ROK ZA PREDLAGANJE DRUGE JAVNE DRAŽBE – 145
ROK ZA PROTUOVRHU – 138
TROŠKOVI POSTUPKA – 124, 125
UČINAK ZABILJEŽBE OVRHE; PRVENSTVENI RED UPISA U ZEMLJIŠNE KNJIGE – 140
VJERODOSTOJNA ISPRAVA – 131
VJEROJATNOST POSTOJANJA TRAŽBINE – 161
ZABILJEŽBA OVRHE: UČINAK ZABILJEŽBE OVRHE - PRVENSTVENI RED UPISA U ZEMLJIŠNE KNJIGE – 140
ZADUŽNICA: PRIVREMENA MJERA RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAŽBINE ZABRANOM NAPLATE PO ZADUŽNICI – 162

Zbirka_VTS_13_2007.indd 15 16.8.2007 11:18:38

G - STEČAJNI POSTUPAK

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06;)
Uredba o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrada stečajnim upraviteljima (Narodne novine broj 189/03)

Stečajni zakon:
DOSUDA PREDMETA NA KOJEM POSTOJI RAZLUČNO PRAVO – 181
IMENOVANJE STEČAJNOG UPRAVITELJA – 169
KONGRUENTNO NAMIRENJE NAKON PODNOŠENJA PRIJEDLOGA ZA POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA – 178
MJERE OSIGURANJA – 166
NAGRADA ZA RAD STEČAJNOG UPRAVITELJA – 164
NAMIRENJE RAZLUČNIH VJEROVNIKA – 182
NASTAVLJANJE PARNICE – 190
OBUSTAVA PRETHODNOG POSTUPKA – 168
OBVEZE STEČAJNE MASE – 171
ODBACIVANJE STEČAJNOG PLANA – 193
ODOBRENJE STEČAJNOG SUCA ZA PODNOŠENJE TUŽBE – 179
OCJENJIVANJE VJEROJATNOSTI TRAŽBINE PREDLAGATELJA – 165
OSPORENE TRAŽBINE – 188
OSPORENE TRAŽBINE - PRAVOVREMENOST TUŽBE – 189
OŠTEĆENJE I POGODOVANJE VJEROVNIKA – 176, 177
POBIJANJE PRAVNIH RADNJI: ODOBRENJE STEČAJNOG SUCA ZA PODNOŠENJE TUŽBE – 179
POBIJANJE PRAVNIH RADNJI: KONGRUENTNO NAMIRENJE NAKON PODNOŠENJA PRIJEDLOGA ZA POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA – 178
POBIJANJE PRAVNIH RADNJI: OPĆE PRETPOSTAVKE POBIJANJA PRAVNIH RADNJI – 175
POBIJANJE PRAVNIH RADNJI: OŠTEĆENJE I POGODOVANJE VJEROVNIKA – 176, 177
PODJELA KUPOVNINE – 183
POSLJEDICE PROPUŠTANJA UPLATE PREDUJMA TROŠKOVA POSEBNOG ISPITNOG ROČIŠTA – 184
PRAVNE POSLJEDICE OTVARANJA STEČAJNOG POSTUPKA – 172
PRAVNE RADNJE OD POSEBNE VAŽNOSTI – 180
PREDUJAM TROŠKOVA POSEBNOG ISPITNOG ROČIŠTA – 185
PRIVREMENI STEČAJNI UPRAVITELJ – 167
RAZLUČNI VJEROVNICI: NAMIRENJE RAZLUČNIH VJEROVNIKA – 182
STEČAJNI DUŽNIK KAO ZAKUPODAVAC – 174
STEČAJNI PLAN: ODBACIVANJE STEČAJNOG PLANA – 193
STEČAJNI VJEROVNIK – 170
TUŽBENI ZAHTJEV U PARNICI RADI UTVRĐENJA TRAŽBINE – 191
UTVRĐIVANJE TRAŽBINE – 186

Zbirka_VTS_13_2007.indd 16 16.8.2007 11:18:39

UTVRĐIVANJE TRAŽBINA; PRIGOVORI NA DIOBNI POPIS – 187
ZABRANA OVRHE; OVRŠNA ISPRAVA – 173
ZAVRŠNO ROČIŠTE – 192

H - SUKOB ZAKONA

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91);
Konvencija o građanskom postupku (Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori broj 6/62)

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima:
OSIGURANJE PARNIČNIH TROŠKOVA – 196, 197 I 198
PRIMJENA MJERODAVNOG PRAVA – 195
PRIMJENA MJERODAVNOG PRAVA ZA UGOVOR O RADU ČLANA POSADE BRODA – 194

Zbirka_VTS_13_2007.indd 17 16.8.2007 11:18:39

ABECEDNA STVARNA KAZALA

A - OBVEZNO PRAVO

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01);
Zakon o radu (Narodne novine broj 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst, 68/05)

Zakon o obveznim odnosima:
Članak 26. i 39. – 1
Članak 35. – 2
Članak 39. – 3
Članak 89. – 4
Članak 100. – 65
Članak 104. – 6
Članak 132. – 49
Članak 143. – 7
Članak 154. st. 1. – 68
Članak 189. stavak 3. – 8
Članak 200. – 9
Članak 262 – 11
Članak 285. – 12
Članak 307. i 308. – 13
Članak 312. – 14
Članak 336. – 15
Članak 336. – 16
Članak 339. – 17
Članak 371. – 18
Članak 372. – 19
Članak 374. i 378. – 20
Članak 376. stavak 1. – 67
Članak 444. stavak 1. – 21
Članak 446. i 448. – 22
Članak 462. – 23
Članak 479. i 488. stavak 3. – 24
Članak 552. – 25
Članak 616. – 28
Članak 632. – 29
Članak 633. – 30
Članak 749. i 761. – 32
Članak 780. – 33
Članak 1089. – 34
Članak 1089. – 35
Članak 1089. – 36

Zbirka_VTS_13_2007.indd 21 16.8.2007 11:18:40

B - PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 53/00 i 118/03)
Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05 i 40/07);
Zakon o javnom bilježništvu (Narodne novine broj 78/93, 29/94, 162/98 i 16/07)

Zakon o trgovačkim društvima:
Članak 7. stavak 3. – 89
Članak 13. stavak 2. – 130
Članak 31. – 37, 38
Članak 240. – 39
Članak 240., 241. i 263. stavak 5. – 40.
Članak 247. – 41, 42
Članak 256. – 43
Članak 262. – 44
Članak 268. – 45.
Članak 269. – 46.
Članak 412. – 47.
Članak 412. – 48, 49
Članak 416. stavak 1. – 147
Članak 430. – 50.
Članak 457. stavak 7. u vezi s člankom 390. – 51.
Članak 458. – 52
Članak 529. – 53.
Članak 618. – 54.
Članak 43. – 56

C – PRAVO VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Zakon o mjenici (Narodne novine broj 74/94)
Članak 33. – 61
Članak 46. – 62

D - POMORSKO PRAVO
(U VEZI S OBVEZNIM PRAVOM)

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 181/04)
Članak 161. st. 1. do 3. – 63
Članak 161. 2. i 3. – 64
Članak 860. – 74

Zbirka_VTS_13_2007.indd 22 16.8.2007 11:18:40

Članak 865. stavak 1. – 75
Članak 867. – 65
Članak 686. st. 6. t. 4. – 89
Članak 841. stravak 5. – 77
Članak 951. – 157
Članak 953. stavak 1. – 76
Članak 954. – 154
Članak 971. – 194
Članak 1004. PZ – 70

E - PARNIČNI POSTUPAK

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05):

Članak 12. – 78
Članak 12. i 213. – 79
Članak 15. i 17. – 80
Članak 16. i 27. – 81
Članak 17. i 34.b – 82
Članak 22. – 83
Članak 34. – 84
Članak 34.b – 85
Članak 57. – 86
Članak 63.a stavak 2. – 87
Članak 77. – 88, 89
Članak 99. – 90
Članak 113. stavak 2. – 91
Članak 136. i 146. – 92
Članak 149. – 93
Članak 149. i 230. stavak 4. – 94
Članak 154. – 95
Članak 155. – 96
Članak 156. – 97
Članak 164. – 98
Članak 187. – 99
Članak 188. stavak 2. – 100
Članak 188. i 327. – 101
Članak 189. – 102
Članak 192. – 103, 133
Članak 212. i 213. – 104
Članak 219. – 105, 106
Članak 219. i 221.a – 107

Zbirka_VTS_13_2007.indd 23 16.8.2007 11:18:41

Članak 258. – 108
Članak 261. st. 2. i 3. u vezi s čl. 8. – 109
Članak 281. – 110
Članak 282. – 111
Članak 300. – 112
Članak 327. – 156
Članak 331. – 113
Članak 332. – 114
Članak 338. stavak 6. – 115
Članak 342. – 187
Članak 345. – 74
Članak 400. stavak 1. – 118
Članak 499. – 119
Članak 501. stavak 2. – 131

F - OVRŠNI POSTUPAK

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05):

Članak 4. – 120
Članak 5. – 121
Članak 7. stavak 2. – 122
Članak 8. i 33. – 123
Članak 14. – 75, 124, 125
Članak 14. i 66. – 126
Članak 16.a – 127, 128
Članak 19 – 74
Članak 23. – 129
Članak 26. – 130
Članak 13. stavak 2. – 130
Članak 28. – 131
Članak 35. i 252.c – 132
Članak 37. – 133
Članak 54. – 134
Članak 54. stavak 2. – 135
Članak 56. stavak 2. – 136, 137
Članak 58. stavak 5. – 138
Članak 67. – 139
Članak 79. stavak 2. i 3. – 140
Članak 99a. – 77
Članak 124. – 141
Članak 126. – 142

Zbirka_VTS_13_2007.indd 24 16.8.2007 11:18:41

Članak 127. – 143
Članak 129. i 133. – 144
Članak 142. – 145
Članak 180.a – 146
Članak 198. – 147
Članak 202. stavak 3. – 148
Članak 207. – 149
Članak 208. – 150
Čanak 252.h stavak 1. – 151
Članak 253. – 152
Članak 284. – 153
Članak 293. stavak 2. – 154
Članak 295. stavak 2. – 155
Članak 295. – 156
Članak 296.. – 157, 158, 159, 160
Članak 298. – 161, 162
Članak 299. – 163

G - STEČAJNI POSTUPAK

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 21. – 173
Članak 42. – 165
Članak 44. – 166
Članak 45. – 167
Članak 53. stavak 7. – 168
Članak 54. i 63. – 169
Članak 70. – 170
Članak 87. – 171
Članak 89. – 172
Članak 98. – 139, 173
Članak 98. stavak 3. i 4 i članak 99.a – 181
Članak 117. – 174
Članak 117. i 118. – 182
Članak 127. – 175, 176, 177
Članak 128. stavak 2. – 178
Članak 141. – 179
Članak 159. – 180
Članak 164. – 181, 182
Članak 164. – 182
Članak 164.a stavak 3. – 183
Članak 176. – 184, 185

Zbirka_VTS_13_2007.indd 25 16.8.2007 11:18:41

Članak 177. – 186
Članak 177. i 190. – 187
Članak 178. – 188, 189
Članak 179. – 190
Članak 180. – 191
Članak 193. – 192
Članak 227. – 193

H - SUKOB ZAKONA

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91);
Konvencija o građanskom postupku (Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori broj 6/62)

1. Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91):
Članak 3. – 194
Članak 19. – 70
Članak 19. i 20. – 195
Članci 82., 83. i 84. – 196, 197, 198
2. Konvencija o građanskom postupku (Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori broj 6/62)
Članak 8. i 12. – 92
Članak 17. – 198

I – ZAKONSKA KAZALA POSEBNIH (DRUGIH) PROPISA PO ABECEDNOM REDU NJIHOVIH NASLOVA:

1. Posebne uzance o građenju (Službeni list SFRJ broj 18/77)
Članak 62. – 31
2. Sudski poslovnik (Narodne novine broj 80/97, 20/98, 118/01, 49/03, 32/04 i 9/06)
Članak 170. – 102
3. Uredba o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrada stečajnim upraviteljima (Narodne novine broj 189/03)
Članak 20. – 164
4. Zaključak Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 6. lipnja 1980. – 95
5. Zakon o arbitraži (Narodne novine broj 88/01)
Članak 36. – 116

Zbirka_VTS_13_2007.indd 26 16.8.2007 11:18:42

Članak 36. stavak 2. točka 2. – 117
6. Zakon o zakupu i prodaji poslovnog prostora (Narodne novine broj 91/96, 124/97, 174/04)
Članak 6. – 26, 27
7. Zakon o morskim lukama (Narodne novine broj 108/95, 6/96, 97/00)
Članak 47. i 48. – 72, 73
8. Zakon o nabavi roba, usluga i ustupanju radova (Narodne novine broj 142/97)
Članak 2. – 11
9. Zakon o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom domovinskog rata (Narodne novine broj 117/03)
Članak 1 do 3. – 71
10. Zakon o osnovnim pravima iz radnog odnosa (Narodne novine broj 34/91, 19/92, 26/93 i 29/94)
Članak 73. st. 1. – 66
11. Zakon o plovidbi unutarnjim vodama (Narodne novine broj 19/98, 151/03 i 138/06)
Članak 1. – 76
12. Zakon o putnim ispravama hrvatskih državljana (Narodne novine broj 77/99, 33/02, 133/02, 48/05)
Članak 41. i 42. – 120
13. Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07)
Članak 2. stavak 12. – 55
Članak 45. – 57
Članak 59. – 58)
Članak 63. – 59)
Članak 71. – 60)
14. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine broj 91/96, 68/98,137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06 i 141/06)
Članak 120. – 140
15. Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04)
Članak 45. – 140

Zbirka_VTS_13_2007.indd 27 16.8.2007 11:18:42

A - OBVEZNO PRAVO

1.

OBVEZNO PRAVO – SKLAPANJE UGOVORA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 26. i 39.

Ponuda koja sadržava sve bitne sastojke ugovora je prihvaćena kada ponuđeni na temelju ponude ponudioca izvrši (dio) svoje ugovorne obveze. Time se i ugovor smatra sklopljenim.

Iz podataka u spisu proizlazi da je tužitelj 25. kolovoza 2003. na tuženikov zahtjev sačinio ponudu za sklapanje kupoprodajnog ugovora. Tuženik nije prihvatio ponudu. Tužitelj je 29. kolovoza 2003. uputio novu ponudu. Tuženik je istog dana platio avans po drugoj ponudi u iznosu od 15.850,00 kn. Prilikom plaćanja tuženik je naveo i svrhu plaćanja „ponuda broj 05-108-96636-03“ pa se primjenom odredbe čl. 39. st. 2. ZOO-a ima smatrati da je prihvatio ponudu. Tuženik ne spori da je prihvatio drugu ponudu, ali tvrdi da je dao prijedlog da se ona izmijeni u dijelu koji se odnosi na boju panela s čime su upoznate radnice tužitelja S. M. i V. M.. Odredba čl. 41. ZOO-a propisuje da je u takvom slučaju ponuđenik odbio ponudu i da je sa svoje strane stavio novu ponudu svome prijašnjem ponuditelju. Međutim, svoju tvrdnju tuženik nije dokazao tijekom postupka. Saslušane svjedokinje nisu potvrdile da je tuženik dao prijedlog da se ponuda tužitelja izmijeni niti ima dokaza da je tužitelj izmijenjenu ponudu prihvatio. Imajući u vidu da je ponuda tužitelja sadržavala sve bitne elemente kupoprodajnog ugovora pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da su stranke sklopile ugovor u trenutku kada je tuženik platio avans i na taj način prihvatio ponudu sukladno odredbi čl. 26. u vezi s čl. 31. st. 1. ZOO-a.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 31 16.8.2007 11:18:43

Sklopljeni ugovor tuženik nije pobijao zbog mana volje pri njegovu sklapanju, pa je ugovor pravno valjan i obvezuje ugovorne strane. Nije sporno da je tužitelj predao tuženiku ugovorenu robu, da je tuženik platio dio računa u iznosu od 15.850,00 kn te je ostao dug od 21.557,87 kn. Slijedom navedenog tuženik je u obvezi platiti ostatak ugovorene cijene na temelju odredbe čl. 454. st. 1. u vezi s čl. 516. st. 1. ZOO-a pa je prvostupanjski sud donio pravilnu i zakonitu odluku kada je nalog za plaćanje iz rješenja o ovrsi održao na snazi na temelju odredbe čl. 451. st. 3. ZPP-a.

VTSRH, Pž-6056/04 od 12. siječnja 2007. *(TS Bjelovar P-159/04 od 16. lipnja 2004.)*

2.

OBVEZNO PRAVO – SLANJE OGLASA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 35.

Objava oglasa o prodaji nekretnine u stečajnom postupku predstavlja poziv da se učini ponuda pod objavljenim uvjetima.

Nakon prikupljanja ponuda potencijalnih kupaca na stečajnom upravitelju je izbor koju će od podnesenih ponuda prihvatiti odnosno s kojim će ponuđačem sklopiti ugovor o prodaji.

Pravilna je i odluka kojom sud odbija zahtjev tužitelja da sud naloži tuženiku D. d.d. u stečaju da s tužiteljem zaključi ugovor o prodaji nekretnine za cijenu od 521.000,00 DEM te da preda tužitelju nekretninu slobodnu od osoba i stvari. Prema rezultatima dokaznog postupka tužitelj nije dokazao obvezu tuženika niti na zaključenje ugovora niti na predaju nekretnine.

Tužitelj tvrdi da je stekao pravo na zaključenje ugovora o prodaji nekretnine time što je podnio najpovoljniju ponudu na oglas o prodaji nekretnine objavljen u listu Slobodna Dalmacija 20. listopada 2000. ispravljen oglasom o ispravku dana 21. listopada 2000. Tužiteljeva ponuda nije bila najpovoljnija, o čemu je već izneseno obrazloženje. Stečajni dužnik D. d.d. u stečaju uputio je putem oglasa poziv neodređenom broju osoba da dostave ponudu za zaključenje ugovora o prodaji nekretnine. Prema tekstu oglasa početna cijena nekretnine iznosi 500.000,00 DEM, a na oglas svoje ponude na zaključenje ugovora u ostavljenom roku od deset dana i pod objavljenim uvjetima mogu dostaviti sve pravne i fizičke osobe. Pravo na zaključenje ugovora stječe onaj ponuditelj koji ponudi najvišu cijenu, a u slučaju istih uvjeta ponude prednost ima ona osoba koja ponudi zaključenje ugovora o radu na neodređeno vrijeme svim zaposlenicima dužnika koji rade u predmetnoj nekretnini. Najpovoljnija ponuda koja je stigla u ostavljenom roku je ponuda M. M. koja glasi na 510.000,00 DEM. Za stečajnog dužnika je na temelju provedenog

Zbirka_VTS_13_2007.indd 32 16.8.2007 11:18:43

postupka prikupljanja ponuda nastala na temelju pravila iz čl. 32. st. 1. i čl. 33. ZOO obveza na zaključenje ugovora s najpovoljnijim ponuditeljem M. M., a obveza prema tužitelju sastoji se samo u povratu položene jamčevine. Odbijanjem tužbenog zahtjeva sud je pravilno primijenio odredbe materijalnog prava, jer tužitelj nije dokazao pravnu osnovu zahtjeva.

VTSRH, Pž-7895/03 od 13. prosinca 2006. *(TS Split P-4467/01 od 3. lipnja 2003.)*

3.

OBVEZNO PRAVO – PRIHVAĆANJE PONUDE

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 39.

Ponuda je prihvaćena kad ponudilac primi izjavu ponuđenog da prihvaća ponudu ili kad se iz ponašanja ponuđenog može zaključiti da je ponudu prihvatio. Međutim, samo slanje ponude ponudiocu ne može se smatrati prihvatom ponude.

Pobijanom presudom Trgovački sud u Zagrebu pod točkom I. održao je na snazi u cijelosti platni nalog u rješenju o ovrsi tog suda poslovni broj Ovrv-1053/02 od 28. ožujka 2003. godine. Pod točkom II. izreke sud je naložio tuženiku naknaditi tužitelju parnični trošak u iznosu od 250,00 kn u roku od 8 dana.

Tako je prvostupanjski sud odlučio o tužbenom zahtjevu za isplatu naknade za izvršene usluge prehrane radnika tuženika jer je nakon provedenog dokaznog postupka utvrdio da su prikaz događaja i isprave kojima tužitelj potkrepljuje osnovanost tužbenog zahtjeva logički povezani u smislenu cjelinu. Ovo stoga što iz ponude tužitelja od 2. ožujka 2000. godine proizlazi da je tužitelj ponudio tuženiku dnevno usluživanje toplih obroka za 30 djelatnika za hranu opisanom ponudom, a iz računa sa specifikacijom proizlazi da su usluge izvršene u razdoblju od 9. ožujka do 11. travnja 2000. godine te da se radi o hrani u količinama u okviru ponude. Sud je ocijenio neosnovanim prigovor tuženika da utuženo potraživanje nema u svojim poslovnim knjigama.*(...)*

Sukladno načelu konsenzualizma, prihvaćenim Zakonom o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 91/96, 112/99 i 88/01, dalje: ZOO), obvezni ugovori mogu se pravovaljano sklopiti običnom suglasnošću volja usmjerenih na dotično sklapanje bez obveze pridržavanja određenih formi tog ugovora.

Odredbama ZOO-a nije propisana obvezna pisana forma ugovora o djelu, pa je sukladno pravilima o teretu dokaza na tužitelju teret dokaza da je ugovor o djelu sklopljen, odnosno teret dokaza da je izvršio uslugu, a da je tuženik dužan platiti naknadu (članak 600. ZOO-a).

Zbirka_VTS_13_2007.indd 33 16.8.2007 11:18:44

Prema općem načelu iz članka 26. ZOO-a ugovor je sklopljen kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora. Ponuda je prijedlog za sklapanje ugovora određenoj osobi koji sadrži sve bitne sastojke ugovora tako da bi se njegovim prihvaćanjem mogao sklopiti ugovor (članak 32. stavak 1. ZOO-a). Sukladno odredbi članka 39. ZOO-a ponuda je prihvaćena kad ponudilac primi izjavu ponuđenog da prihvaća ponudu (stavak 1.) i kad ponuđeni pošalje stvar ili plati cijenu te kad učini neku drugu radnju koja se na temelju ponude, prakse utvrđene između zainteresiranih strana ili običaja može smatrati kao izjava o prihvaćanju (stavak 2.). Šutnja ponuđenog ne znači prihvaćanje ponude (članak 42. stavak 1. ZOO-a).

S obzirom na to da iz spisa ne proizlazi da je tuženik prihvatio ponudu tužitelja od 2. ožujka 2000. godine odnosno nije dao izjavu volje o prihvatu ponude, niti je konkludentnim radnjama prihvatio ponudu, a računi sa specifikacijom pružene usluge nisu potpisani od strane tuženika, to je po ocjeni ovog suda prvostupanjski sud iz činjenica što ih je utvrdio izveo nepravilan zaključak o sklopljenom ugovoru o djelu. Ovo stoga što tužitelj nije dokazao da je tuženik prihvatio ponudu niti da je tužitelj izvršio uslugu upravo tuženiku. Pritom se napominje da suprotno utvrđenju prvostupanjskog suda iz specifikacije računa ne proizlaze niti količine hrane u okviru ponude za 30 djelatnika tuženika, jer količine po priloženim specifikacijama variraju između broja 21 i 38.

Slijedom navedenog, valjalo je sukladno odredbi članka 373. točka 2. ZPP-a preinačiti pobijanu presudu.

VTSRH, Pž-5574/04 od 9. veljače 2007. *(TS Zagreb P-4236/03 od 16. lipnja 2004.)*

4.

OBVEZNO PRAVO – DAVANJE PUNOMOĆI; FORMA PUNOMOĆI

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 89.

Punomoć je ovlaštenje za zastupanje koja može biti dana i u usmenom obliku.

Ugovor obvezuje stranku ako je osoba koja se predstavljala kao punomoćnik stranke prilikom sklapanja ugovora posjedovala žig stranke te je stranka kasnije djelomično podmirila obvezu iz sklopljenog ugovora.

Iz podataka u spisu nije sporno da je M. Š. naručio od tužitelja tekstilnu ambalažu za projekt „Zdravo, zdravo more“ i da je tužitelj naručenu robu isporučio. Tužitelj je izdao tri računa na ukupan iznos od 50.905,72 kn. Tuženik je djelomično platio

Zbirka_VTS_13_2007.indd 34 16.8.2007 11:18:44

dio računa broj 102-2003 u iznosu od 10.000,00 kn te je ostao dug po tom računu u iznosu od 16.840,00 kn kao i dug po druga dva računa u iznosima od 1.873,92 kn i 22.191,80 kn što ukupno čini dug od 40.905,72 kn. Navedeni iznos tuženik nije platio. Sporna je činjenica da li je M. Š. imao ovlaštenje za sklapanje ugovora o kupnji tekstilne ambalaže u ime tuženika za potrebe projekta „Zdravo, zdravo more".

Odredba čl. 241. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine" br. 111/93, 121/99 i 118/03 – dalje ZTD) propisuje da društvo kapitala zastupa uprava. Slijedom toga, član (ili članovi) uprave ovlašteni su poduzimati sve pravne radnje zastupanja društva. Na temelju čl. 42. st. 1. ZTD-a uprava može dati punomoć drugoj osobi. Ako Zakonom nije drugačije određeno, punomoć se daje sukladno odredbama propisa kojima se uređuju obvezni odnosi (čl. 42. st. 3. ZTD-a).

Punomoć je ovlaštenje za zastupanje što ga vlastodavac pravnim poslom daje punomoćniku (čl. 89. st. 1. ZOO-a). *(...)*

Forma propisana zakonom za neki ugovor ili koji drugi pravni posao važi i za punomoć za sklapanje ugovora odnosno za poduzimanje tog posla (čl. 90. ZOO-a). Imajući u vidu da je M. Š. sklopio ugovor za koji nije propisana pisana forma to ni punomoć nije morala biti u pisanoj formi. U tijeku postupka tužitelj nije dokazao da je tuženik dao pisanu punomoć M. Š., ali se postavlja pitanje je li punomoć dao neizravno (konkludentnim radnjama). Konkludentnim radnjama razumijevaju se radnje koje nisu izričito očitovanje jednostrane izjave volje ili očitovanje o pristanku na ugovor, ali se na temelju okolnosti u kojima su učinjene može neizravno zaključiti sa sigurnošću da na strani osobe koja ih čini postoji jednostrana izjava volje ili volja na sklapanje ugovora. Da li u konkretnom slučaju postoji tuženikova izjava volje kojom ovlašćuje M. Š. na sklapanje određenih ugovora? Da bi se dobio odgovor na ovo pitanje potrebno je prosuđivati konkludentne radnje s drugim okolnostima kao što su vrijeme i mjesto zbivanja konkretne radnje, mjesni poslovni običaji i slično.

Nije sporno da je tužitelj autor televizijske emisije „Zdravo, zdravo more" koja se emitirala na RI TV-u. Tužitelj je priložio narudžbenicu koju je potpisao M. Š. i na kojoj je žig tuženika. Svjedok I. K., koji je bio zakonski zastupnik tuženika u vrijeme izdavanja narudžbenice, u svom iskazu na ročištu 18. ožujka 2004. izjavljuje da su tuženik i M. Š. imali potpisan ugovor kojim se tuženik obvezao na televizijsku logistiku za projekt. Svjedok potvrđuje da je M. Š. posjedovao žig tuženika radi potvrđivanja priljeva novčanih sredstava i potvrđivanja da je „trošak nastao. Nakon takve potvrde ja sam odobravao isplatu po utuženim fakturama". Svjedoku je poznato da projekt „Zdravo, zdravo more" nije imao svoj žiro-račun i da su predmetni računi djelomično plaćeni s poslovnog računa tuženika.

Prema stajalištu ovog suda emisija „Zdravo, zdravo more" bila je obostrani cilj i interes tuženika i M. Š.. Teško je za povjerovati da bi se emisija realizirala bez određenih troškova u pripremi. Imajući u vidu da projekt nije imao svoj žiro-račun plaćanje se vršilo s računa tuženika kao što potvrđuje svjedok I. K.. Budući da je M. Š. bio autor projekta logično je da za potrebe projekta sklapa određene ugovore na koje je bio ovlašten od tuženika. Kako drukčije protumačiti činjenicu da mu je

Zbirka_VTS_13_2007.indd 35 16.8.2007 11:18:45

tuženik predao svoj žig, da je tuženik plaćao račune ako bi M. Š. potvrdio da je „trošak nastao“. Štoviše tuženik je i platio jedan dio računa broj 102-2003 u iznosu od 10.000,00 kn. Plaćanjem dijela računa tuženik je priznao svoju obvezu. Ako tuženik tvrdi da nije imao obvezu plaćanja spornih računa postavlja se pitanje zašto je platio dio računa. Činjenica da projekt nema svoj račun dokazuje da je tuženik od samog početka znao da račune projekta ne može platiti nitko drugi osim tuženika. Prosuđujući sve navedene radnje ovaj sud zaključuje da je M. Š. bio ovlašten da u ime i za račun tuženika sklopi ugovor s tužiteljem za nabavu tekstilne ambalaže za potrebe projekta „Zdravo, zdravo more“. Sukladno tome, tuženik je dužan platiti sporne račune.

VTSRH, Pž-4297/04 od 19. veljače 2007. *(TS Rijeka P-54/04 od 1. travnja 2004.)*

5.

OBVEZNO PRAVO – TUMAČENJE UGOVORA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 99.

Kada je u ugovoru jasno i nedvosmisleno izražena volja ugovornih stranaka, nema potrebe za tumačenjem ugovora; tada se ugovorne odredbe tumače onako kako one glase.

Međutim, ako se radi o spornim odredbama ugovora iz kojih nije vidljiva volja ugovornih stranaka, sud mora istražiti zajedničku namjeru ugovaratelja prilikom sklapanja ugovora odnosno odredbe ugovora tumačiti sukladno načelima obveznog prava.

Prilikom tumačenja ugovora, njegove se odredbe primjenjuju onako kako one glase. Pri tumačenju spornih ugovornih odredbi ne treba se držati doslovnog značenja upotrijebljenih izraza, već treba istražiti zajedničku namjeru ugovaratelja i odredbu tako razumjeti kako to odgovara načelima obveznog prava (članak 99. ZOO-a). Pod tumačenjem ugovora dakle, razumijeva se pronalaženje smisla i domašaja pojedinih ugovornih klauzula i utvrđivanje njihovog pravno obvezujućeg značenja, u prilikama kada se prigodom ispunjenja ugovora ugovaratelji o tome ne slažu. Kako se volja stranaka može izraziti na razne načine, pri tumačenju ugovora treba uzeti u obzir svaki oblik očitovanja volje, a redovito je to ona volja izražena ugovorom. Međutim, u okolnostima kada je jasno i nedvojbeno u ugovoru izražena volja suugovaratelja, ne postoji potreba za tumačenjem ugovora pa se njegove odredbe tumače onako kako glase. Kada su riječi pisane isprave jasne, ne može se dokazivati da je volja sastavljača bila drukčija, jer se tumačenje jasnih ugovornih odredbi protivi pojmu i smislu tumačenja. Time bi bilo povrijeđeno osnovno načelo slobodnog uređivanja obveznog odnosa.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 36 16.8.2007 11:18:45

Neosnovano žalitelj, iz činjenice da je on započeo s plaćanjem, smatra da su stranke ugovorile kupoprodaju koja se time počela i ispunjavati, slijedom čega bi disimulirani pravni posao bio valjan a simulirani ništav. Stranke su ugovorom o najmu točno ugovorile: stvari koje su predmet ugovora (strojevi – oprema), vrijeme trajanja ugovora (22 mjeseca počev od isporuke) i visinu zakupnine. Riječ je upravo o bitnim sastojcima ugovora o najmu, a kako su te ugovorne odredbe sasvim jasne, to je i zaključak prvostupanjskog suda potpuno opravdan. Svaka ugovorna obveza mora imati dopuštenu osnovu (članak 51. stavak 1. ZOO-a); osnova obvezivanja tuženika – protutužitelja je stjecanje prava na uporabu opreme, a osnova obvezivanja tužitelja – protutuženika je stjecanje koristi ubiranjem ugovorene najamnine.

Zajednička namjera stranaka (ne tek tuženikova – protutužiteljeva namjera) bila je da se tuženiku, po isteku ugovorenog najma, omogući otkup stroja. O postojanju takve njihove zajedničke namjere, svjedoči upravo činjenica da su stranke zaključile i pisani ugovor (Aneks B), koji sadrži uvjete moguće kupoprodaje a to su: da tuženik – protutužitelj uplati 22 mjesečne rate najma stroja i da uplati na ime kupoprodaje stroja iznos od 85.340,00 DEM, u roku od 45 dana od isteka najma. Kako tuženik – protutužitelj nesporno nije ispunio svoje obveze po ugovoru o najmu, nisu stvoreni niti uvjeti za kupnju stroja. Tek u slučaju kad bi stranke zaključile ugovor o prodaji putem dugoročnog najma (što ovdje nije slučaj), njihov bi odnos trebalo riješiti prije svega, primjenom odredbi koje uređuju prodaju s obročnom otplatom cijene (članak 542. - 551. ZOO-a). Te odredbe vrijede i u slučaju drugih pogodbi iste naravi, npr. kod ugovora o najmu s odredbom da će stvar koja je dana u najam prijeći u vlasništvo zakupca ako bude plaćao zakupninu za određeno vrijeme (članak 550. stavak 1. ZOO), što ovdje nije slučaj osnovom izričitih ugovornih odredbi.

VTSRH, Pž-2531/05 od 9. svibnja 2007. *(TS Karlovac P-291/04 od 22. ožujka 2005.)*

6.

OBVEZNO PRAVO – PRAVNE POSLJEDICE NIŠTAVOSTI

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 104.

Sud o ništavosti odlučuje deklaratornom, a ne konstitutivnom odlukom jer se za ništav ugovor smatra da nije niti nastao.

Nadalje, ako je sud prvog stupnja ocijenio da je ugovor o podzakupu kojeg su stranke sklopile 2. siječnja 2003. ništav, ne može raskinuti taj ugovor i to (i) iz razloga jer se za ništavan ugovor smatra da nije niti nastao. Naime, pravne posljedice ništavosti propisane su odredbom čl. 104. Zakona o obveznim odnosima prema kojoj je svaka ugovorna strana dužna vratiti drugoj ono što je primila po osnovi takvog ugovora. Prema tome, ništav ugovor postoji samo faktično, ali

Zbirka_VTS_13_2007.indd 37 16.8.2007 11:18:46

ne i pravno, pošto mu pravni poredak ne priznaje bilo kakvo pravno djelovanje. Ta pravna nevaljanost ugovora ima retroaktivno značenje, te se ti ugovori smatraju ništavim od svog zaključenja (*ex tunc*). Stoga, kada sud bilo po službenoj dužnosti (što je u konkretnom predmetu slučaj) ili po zahtjevu svake zainteresirane osobe sukladno odredbi čl. 109. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ocijeni da se radi o ništavosti ugovora, ta sudska odluka može imati samo deklarativan karakter, a ne konstitutivan pošto se njome ugovor ne poništava, već utvrđuje ništavim od svog sklapanja.

Prema tome, sud prvog stupnja je, smatrajući da je predmetni ugovor o podzakupu ništav, pogrešno raskinuo taj ugovor konstitutivnom sudskom odlukom i to zbog tuženikovog neispunjenja ugovorne obveze plaćanja podzakupnine. Iz navedenih razloga, pobijana točka I. izreke prvostupanjske presude proturječi razlozima presude čime je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. Zakona o parničnom postupku.

VTSRH, Pž-4205/04 od 19. prosinca 2006. *(TS Zagreb P-4571/03 od 19. veljače 2004.)*

7.

OBVEZNO PRAVO – PRIMJENA ODREDBI OPĆIH UVJETA POSLOVANJA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 143.

Sud može odbiti primjenu pojedinih odredbi općih uvjeta poslovanja koje su nepravične prema jednoj od ugovornih stranaka odnosno koje su suprotne načelu jednakosti uzajamnih davanja.

Žalbeni navodi tuženika o pogrešnoj primjeni materijalnog prava u pobijanom dijelu presude su također neosnovani.

Prvostupanjski sud je u tom dijelu primijenio odredbu članka 143. stavak 2. ZOO kojom je propisano da sud može odbiti primjenu pojedinih odredbi općih uvjeta koje lišavaju drugu stranu stavljanja prigovora, ili onih na temelju kojih ona gubi prava iz ugovora ili gubi rokove, ili koje su inače nepravične ili pretjerano stroge prema njoj.

Ova odredba ZOO-a utvrđuje određena posebna pravila o tumačenju formularnih ugovora koji sadrže opće uvjete poslovanja, za razliku od onih redovnih pravila o tumačenju ugovora iz članaka 99. do 102. ZOO-a. Ta posebna pravila zakon donosi radi omogućavanja kontrole pravnih učinaka općih uvjeta u vrijeme njihove primjene, a ne u vrijeme njihovog prethodnog utvrđivanja. Kontrola je stavljena u nadležnost sudova, uz pretpostavku da oštećena strana pokrene spor. Ova odredba teži za uspostavljanjem poremećene jednakosti uzajamnih davanja iz dvostrano

Zbirka_VTS_13_2007.indd 38 16.8.2007 11:18:46

naplatnih obveznih ugovora (članak 15. ZOO), no istovremeno se teži i održanju ugovora na snazi, a ne njihovom poništenju.

Dakle, po mišljenju ovoga suda, prvostupanjski sud je valjano postupio u konkretnom slučaju kada je otklonio primjenu odredbe članka 21. stavak 1. točka 6. Pravila za kasko osiguranje motornih vozila, jer je takva mogućnost propisana člankom 143. ZOO-a i jer bi, doista, bilo nepravično i pretjerano strogo uskratiti tužitelju isplatu naknade štete zbog krađe vozila zato što tužitelj nije u mogućnosti predati osiguravatelju knjižicu vozila i prometnu dozvolu. Nenamjernim ostavljanjem dokumenata u vozilu odgovorna osoba tužitelja nije doprinijela nastanku štete jer se time ne omogućava provala u vozilo, njegovo stavljanje u pogon i odvoženje. Nakon prijave krađe vozila policiji, predočavanje navedenih dokumenata djelatnicima policije ne mora dovesti do otkrivanja počinitelja krađe i pronalaska vozila.

Prema tome, polica kasko osiguranja ostaje valjani temelj za isplatu štete, a izostavljanjem primjene navedene odredbe općih pravila tuženika osigurava se pravičnost i jednakost uzajamnih davanja u konkretnom dvostrano obveznom pravnom poslu.

VTSRH, Pž-7102/03 od 19. rujna 2006. *(TS Split P-3553/01 od 11. ožujka 2003.)*

8.

OBVEZNO PRAVO – OPSEG IZMAKLE KORISTI

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 189. stavak 3.

Prilikom ocjenjivanja visine izmakle koristi sud mora uzeti u obzir i dobitak koji bi se mogao osnovano očekivati pri redovnom tijeku stvari ili prema posebnim okolnostima.

Također žalitelj osnovano ukazuje na propust suda da sukladno odredbi čl. 189. st. 3. ZOO-a pri ocjeni visine izmakle koristi uzme u obzir dobitak koji se mogao očekivati prema redovom tijeku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom. Naime, pravilno žalitelj ukazuje da sud nije proveo niti jedan dokaz radi utvrđivanja činjenice koju je dobit tužitelj mogao očekivati prema redovnom tijeku stvari, a zbog posebnih okolnosti naprednog načina uzgoja lubenica. Tuženik je tijekom postupka u nekoliko navrata predlagao da se pribave podaci o prijavljenom prihodu tužitelja iz obavljanja njegove djelatnosti profesionalne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda što je sud odbio smatrajući da taj podatak nije bitan. Naprotiv, po shvaćanju ovog suda, sud je trebao provesti i takav dokaz pa i dokaze na koje žalitelj u žalbi ukazuje, tj. dokaze radi utvrđenja

Zbirka_VTS_13_2007.indd 39 16.8.2007 11:18:47

činjenice koliko je tužitelj ostvario dobiti od prodaje lubenica u spornoj godini, u okolnostima manjeg prirasta i kasnije berbe, kako bi se utvrdila što točnije ona izmakla korist koju je tužitelj mogao osnovano očekivati, naročito u pogledu količine proizvoda koju tužitelj uobičajeno prodaje sa spornih površina.

Kako relevantne činjenice za ocjenu visine naknade štete s osnove izmakle koristi nisu utvrđene, to je ostvaren i žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka, jer presuda u tom dijelu nema razloge o odlučnim činjenicama, slijedom čega je presudu valjalo ukinuti pozivom na odredbu čl. 369. st. 1. i 370. ZPP-a.

VTSRH, Pž-4173/04 od 6. veljače 2007. *(TS Osijek P-1240/02 od 20. travnja 2004.)*

9.

OBVEZNO PRAVO – NEIMOVINSKA ŠTETA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 200.

Novčanu naknadu nematerijalne štete sud dosuđuje oštećeniku u pravičnom iznosu vodeći pri tome računa o značenju povrijeđenog dobra i cilju kojem ta naknada služi.

U ovoj parnici tužitelj je dokazao odgovornost brodara po pravilu iz čl. 161. st. 3. PZ time što je dokazao da tuženik nije osigurao uvjete za siguran rad. To se u ovom slučaju odnosi na odgovarajuću zaštitnu opremu pogodnu za rad na skliskoj podlozi palube i pristupnih brodskih rampi. Tuženik je dostavio u spis Pravilnik o zaštiti na radu kojega je donio Radnički savjet OOUR Unutrašnja plovidba 27. listopada 1983. godine, no kako tužitelj nije osporio da se baš taj pravilnik primjenjuje sud je u prvostupanjskom postupku analizirao odredbe Pravilnika i utvrdio da je posao kormilara posao s posebnim uvjetima rada na kojima postoji veća opasnost ili vjerojatnost za povredu na radu (čl. 37. Pravilnika). Prema tuženikovim pravilima kormilar ima pravo na čizme kao zimsku obuću, dok mu poslodavac za ljetne uvjete nije dužan osigurati zaštitnu obuću. Tuženik nije dokazao da je tužitelju osigurao čizme, ali neovisno o tomu, čizme nisu odgovarajuća obuća za rad na brodu u ljetnim mjesecima u luci Dubrovnik. Neprimjereno je zahtijevati od posade nošenje zimske zaštitne obuće u uvjetima vrlo visokih ljetnih temperatura. Brodar je bio dužan osigurati sigurnu protuklizajuću ljetnu obuću, a u ovom slučaju to nije učinio. S druge strane brodar nije dokazao da je štetni događaj nastao krivnjom člana posade. Tvrdnje tuženika da je oštećenik doživio nesreću igrajući nogomet, a ne na brodu, nisu potvrdili saslušani svjedoci.

Zato je zaključak suda da je tužitelj dokazao pravnu osnovu za naknadu štete sukladan rezultatima dokaznog postupka i odgovarajućim odredbama materijalnog prava.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 40 16.8.2007 11:18:48

Tužitelj ima pravo na naknadu štete po općim pravilima o naknadi štete uređenim Zakonom o obveznim odnosima za one vidove štete za koje dokaže da su nastali. Prema rezultatima vještačenja tužitelj trpi neimovinsku štetu u raznim vidovima, pa ima pravo po čl. 200. ZOO na naknadu neimovinske štete za fizičke bolove, nagrđenje te psihičke bolove zbog umanjenja životnih aktivnosti. Visina naknade odmjerena je pravično i primjereno šteti.

Kod odmjeravanja naknade štete za fizičke bolove odlučan kriterij čine jačina i trajanje bolova, lokalitet i vrsta ozljeda te svih popratnih tegoba i nelagodnosti koje oštećeni trpi tijekom liječenja. Sud je činjenice odlučne za odmjeravanje naknade utvrdio na temelju rezultata vještačenja. Prema rezultatima vještačenja tužitelj je trpio fizičke bolove jakog intenziteta 5-6 dana, srednjeg intenziteta 20-30 dana te slabog intenziteta 2,5 mjeseca. Naknada od 45.000,00 kn koja je tužitelju dosuđena po toj osnovi predstavlja pravičnu naknadu primjerenu okolnostima.

Tužitelj je osim bolova trpio i strah, ali ne takvog intenziteta i s takvim posljedicama koje bi opravdale zahtjev za naknadu toga vida neimovinske štete. Pravo na naknadu štete zbog pretrpljenog straha pripada oštećeniku ako je strah bio jak i dugotrajan. Ako je strah bio jak, ali je trajao kratko vrijeme, zahtjev za naknadu štete zbog takvog straha je osnovan ako bi zbog njega kroz duže vrijeme bila narušena psihička ravnoteža oštećenika. U ovom slučaju oštećenik je prema nalazu vještaka trpio jaki strah u trajanju 2-3 dana te strah srednjeg intenziteta u trajanju 1-1,5 mjeseci. Dužina i intenzitet straha te okolnosti štetnog događaja ne ukazuju da tužitelj ima pravo na naknadu štete za pretrpljeni strah, jer nije bilo straha za život, događaj se zbio iznenada i odmah nakon događaja oštećeniku je moralo biti očito da nema opasnosti po život. Strah koji je eventualno trpio nije ostavio trajne posljedice na oštećenikovu psihu. Zato je zahtjev za naknadu štete zbog pretrpljenog straha pravilno odbijen.

Pravilna je odluka o naknadi štete za duševne bolove zbog umanjenja životnih aktivnosti. Posljedica štetnog događaja je umanjenje životnih aktivnosti oštećenika za 18-19%. Uzimajući u obzir da se radi o osobi staroj 42 godine u vrijeme štetnog događaja i to osobi koja živi od fizičkog rada, fizička ozljeda uz posljedično umanjenje životnih aktivnosti ukazuje opravdanom naknadu ovog vida neimovinske štete u visini od 60.000,00 kn.

Sud je također pravilno za lakši stupanj nagrđenja dosudio naknadu u iznosu od 5.000,00 kn.

VTSRH, Pž-691/03 od 2. studenog 2006. *(TS Rijeka P-1348/02 od 3. prosinca 2002.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 41 16.8.2007 11:18:48

10.

OBVEZNO PRAVO – UPOTREBLJAVANJE TU\E STVARI U SVOJU KORIST

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 219.

Zakupnik poslovnog prostora koji je i nakon raskida ugovora o zakupu poslovnog prostora nastavio koristiti poslovni prostor zakupodavca dužan je naknaditi zakupodavcu korist koju je imao od protupravne upotrebe poslovnog prostora, a koja predstavlja visinu zakupnine koju bi inače zakupodavac ostvario.

Ovaj sud smatra da prvostupanjski sud nije sudio ultra petitum kad je obvezao tuženika na plaćanje utuženog iznosa s osnove izgubljene koristi, jer sud nije vezan pravnom osnovom. Međutim, ovaj sud prihvaća mišljenje tuženika, da u konkretnom predmetu tužitelj nema pravo na predmetni iznos s osnove izgubljene koristi, već djelomično s osnove općih pravila o stjecanju bez osnove (članak 210. i dr. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96 112/99 i 88/01; dalje u tekstu: ZOO), a u konkretnom predmetu s osnove upotrebljavanja tuđe stvari u svoju korist (članak 219. ZOO-a), a djelomično s osnove naknade štete (članak 155. ZOO-a). Prema odredbi članka 219. ZOO-a, kad je netko tuđu stvar upotrijebio u svoju korist imalac može zahtijevati, nevezano od prava na naknadu štete ili ako nje nema, da mu ovaj nadoknadi korist koju je imao od upotrebe. U konkretnom predmetu nije sporno da je tuženik nastavio koristiti zakupljeni poslovni prostor i nakon otkaza ugovora o zakupu, te da se za iznos u visini zakupnine, koju bi inače morao plaćati neosnovano obogatio, pa je to korist koju je obvezan nadoknaditi i to u nominalnom iznosu zakupnine, koja je dospijevala tijekom cijelog razdoblja korištenja. Stoga je prvostupanjski sud zakonito postupio kad je obvezao tuženika na plaćanje dužnoga iznosa, koji je utvrđen u visini zakupnine koja je utvrđena cjenikom tužitelja za sve zakupce.

VTSRH, Pž-2942/04 od 14. veljače 2007. *(TS Zagreb P-5212/03 od 24. veljače 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 42 16.8.2007 11:18:49

11.

OBVEZNO PRAVO - ISPUNJENJE UGOVORA – JAVNA NABAVA

Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Članak 262

Zakon o nabavi roba, usluga i ustupanju radova (Narodne novine broj 142/97; dalje: Zakon o nabavi)

Članak 2.

Pribavljanje usluge osiguranja imovine i osoba ne podliježe postupku javne nabave.

Ugovorna strana koja je prestala ispunjavati ugovorne obveze, sadržane u obvezi sklapanja ugovora o osiguranju, odgovara drugoj savjesnoj ugovornoj strani, za naknadu štete.

Pobijanom međupresudom, prvostupanjski sud je utvrdio tužiteljevo pravo na naknadu štete od tuženika, zbog tuženikovog neispunjenja obveze iz Ugovora o poslovnoj suradnji od 1. studenoga 1997. godine.

Protiv navedene međupresude žalbu je podnio tuženik u kojoj svoj postupak objave javnog nadmetanja opravdava postojanjem njegove zakonske obveze u tom pravcu, ali i postupanjem po uputama nadležnih tijela. Prvostupanjski sud je pravilno ocijenio kako tuženikovi žalbeni razlozi nisu osnovani.

Ugovorom o poslovnoj suradnji tužiteljev pravni prednik obvezao se tuženiku odobriti jednogodišnji kredit u iznosu od 4.000.000,00 kn uz ugovorenu kamatnu stopu. Tužitelj je svoju ugovornu obvezu izvršio. Tuženik se s druge strane, Ugovorom obvezao kod tužitelja osigurati svoje autobuse i pomoćna vozila. Za razliku od tužitelja, tuženik nije valjano izvršio svoju ugovornu obvezu.

Tuženik je prestao ispunjavati svoju ugovornu obvezu počevši od 24. rujna 1998. godine, kada je objavio javno nadmetanje za odabir najpovoljnijeg dobavljača za nabavu roba i usluga za 1999. godinu, uključujući i uslugu osiguranja. Sporno jest je li takvo tuženikovo postupanje bilo opravdano, odnosno, jesu li razlozi na koje se on pozvao u prilog takvom postupanju, osnova za njegovo oslobođenje od odgovornosti za ispunjenje ugovornih obveza.

Ovaj sud prihvaća stav prvostupanjskog suda o nepostojanju razloga za tuženikovo oslobođenje od odgovornosti za štetu.

Prije svega, Zakon o nabavi roba ne propisuje tuženikovu obvezu provedbe postupka javnog nadmetanja za usluge osiguranja. Taj Zakon stupio je na snagu 8. siječnja 1998. godine, a odredbom članka 61. izrijekom je propisano kako se svi ranije sklopljeni dugoročni ugovori o nabavi, po isteku valjanosti moraju obnoviti u skladu sa Zakonom, a svi započeti postupci nabave za koje nije sklopljen ugovor o nabavi do dana primjene ovog zakona, dovršit će se na temelju postupka

Zbirka_VTS_13_2007.indd 43 16.8.2007 11:18:49

nabave prema Uredbi. Uredba je prestala vrijediti 8. ožujka 1998. godine. Dakle, Ugovor kojeg su stranke zaključile 1. studenoga 1997. godine, bio je na snazi do 1. studenoga 2000. godine. Temeljem odredbe iz članka 61. Zakona o nabavi, po isteku njegove valjanosti, ugovor se mogao obnoviti u skladu s tim Zakonom, a već započeti postupci nastaviti prema spomenutoj Uredbi. Uredba nije propisala tuženikovu obvezu provesti postupak javnog nadmetanja za usluge osiguranja.

Zato tuženik neosnovano pokušava neispunjenje ugovorne obveze opravdati stupanjem na snagu Zakona o nabavi, koji uređuje postupak nabave na način koji je gotovo u potpunosti jednak načinu propisanom Uredbom važećom u vrijeme sklapanja predmetnog Ugovora.

I Ministarstvo financija je 21. veljače 2000. godine nedvojbeno izrazilo svoj stav o tome kako prema odredbi članka 2. Zakona o nabavi, osiguranje imovine i osoba ne predstavlja predmet nabave.

VTSRH, Pž-3884/2004 od 18. srpnja 2007. (TS Rijeka P-1107/99-45 od 30. ožujka 2004.)

12.

OBVEZNO PRAVO – ROK ZA PODNOŠENJE TUŽBE RADI POBIJANJA PRAVNIH RADNJI

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 285.

Tužbu za pobijanje pravnih radnji dužnika (koji nije u stečaju) vjerovnik može podnijeti u roku od jedne godine, ako se dužnikovom pravnom radnjom radilo o teretnom raspolaganju prilikom kojeg je dužnik znao ili mogao znati da poduzetim raspolaganjem nanosi štetu svojim vjerovnicima i ako je trećoj osobi s kojom je ili u čiju je korist ta radnja poduzeta to bilo poznato ili joj je moglo biti poznato.

Rok za podnošenje tužbe za pobijanje ostalih radnji dužnika iznosi tri godine.

Sud je našao da je protekao zakonom propisani prekluzivni rok od jedne godine u kojemu je tužitelj mogao pobijati pravne radnje svojega dužnika po čl. 285. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 – nastavno: ZOO). Na tužitelju je bio teret dokaza da je pravna radnja njegovog dužnika poduzeta unutar roka od jedne godine prije podnošenja tužbe. S obzirom na to da tužitelj nije dokazao da je tužbu podnio u roku, ima se smatrati po pravilu o teretu dokaza da je rok za tužbu protekao. Zato je zahtjev odbijen. *(...)*

U donošenju odluke pravilno su primijenjene odredbe materijalnog prava na one činjenice koje su utvrđene u postupku, a u obrazloženju su iznesene činjenice

Zbirka_VTS_13_2007.indd 44 16.8.2007 11:18:50

relevantne za odluku o prigovoru prekluzije tužiteljevog prava. Sud je doduše učinio procesnu povredu time što je postupajući po tužbi, prije upuštanja u ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva, odbio tužbu kao nedopuštenu, umjesto da je rješenjem odbacio tužbu kao nedopuštenu, ali se ne radi o apsolutno bitnoj povredi odredaba postupka, niti o takvoj relativno bitnoj povredi kojom su tužiteljeva prava umanjena. U stadiju pripremanja glavne rasprave sud utvrđuje jesu li ispunjene pozitivne procesne pretpostavke od kojih zavisi dopustivost raspravljanja i odlučivanja o glavnoj stvari te postoji li kakva procesna smetnja za postupanje. Među ostalim procesnim pretpostavkama sud obavezno po pravilu iz čl. 282. ZPP ispituje je li tužba pravodobno podnesena. Tužba je podnesena nepravodobno ako je posebnim propisima određen rok za njeno podnošenje. Tužbu podnesenu nakon isteka roka u kojemu je dopuštena sudska zaštita sud je dužan odbaciti, bez upuštanja u raspravljanje o osnovanosti tužbenog zahtjeva. U tom stadiju postupka sud ispituje samo odlučne činjenice kojima se utvrđuje da je tužba podnesena pravodobno.

Sudska zaštita pobijanjem pravnih radnji dužnika od strane njegovog vjerovnika ograničena je prekluzivnim rokom iz čl. 285. ZOO. Tužba za pobijanje dužnikovih radnji može se podnijeti u roku od jedne godine za teretno raspolaganje dužnika ako je u vrijeme raspolaganja dužnik znao ili morao znati da poduzetim raspolaganjem nanosi štetu svojim vjerovnicima i ako je trećoj osobi s kojom je ili u čiju korist je pravna radnja poduzeta to bilo poznao ili je moglo biti poznato (čl. 285. st. 1. u vezi s čl. 281. st. 1. ZOO).

U ovom slučaju tužitelj pobija pravnu radnju svog dužnika trgovačkog društva E.D. d.o.o. Varaždin radi pobijanja pravne radnje poduzete radi otuđenja motornih vozila trgovačkom društvu JUG-AG d.o.o. Varaždin. Radi se o pobijanju kongruentne pravne radnje, poduzete između trgovačkih društava čiji su vlasnici poslovnih udjela iste fizičke osobe pa se pretpostavlja da je trećoj osobi moralo biti poznato da se otuđenjem vozila nanosi šteta prodavateljevim vjerovnicima kojima prodavatelj ne ispunjava dospjele obveze. Zato rok za podnošenje tužbe za pobijanje takve pravne radnje iznosi jednu godinu. Kod ugovora o prodaji rok za pobijanje se računa unazad do posljednje radnje kojom se ispunjavaju pretpostavke za valjanost pravnog posla usmjerenog na prijenos vlasništva.

U ovoj parnici tužitelj nije dokazao da je pravna radnja poduzeta unutar roka od jedne godine prije podnošenja tužbe sudu. Tužitelj je dostavio u spis račune za motorno vozilo kombi furgon Mercedes Benz od 19. ožujka 1996. godine i za teretno vozilo KIA od 20. ožujka 1996. godine te podatke o registraciji prijenosa vlasništva od 2. travnja 1996. godine. Ni jedan od navedenih dokaza ne pruža podatke kada su ispunjene pretpostavke za valjanost pravnog posla usmjerenog na prijenos vlasništva na vozilima. Registracija vozila je radnja službene osobe koja slijedi nakon što je pravni posao već postao valjan, a računi predstavljaju poziv na ispunjenje kupčeve obveze na isplatu cijene koji također u pravilu slijedi tek nakon što je pravni posao valjan. Tužitelj nije iznio niti jedan konkretan podatak kada je zaključen ugovor o prodaji, a na njemu je bio teret dokaza o toj činjenici. Ako se naime i radilo o

Zbirka_VTS_13_2007.indd 45 16.8.2007 11:18:50

usmenom ugovoru o prodaji pa nema pisanog traga o datumu ugovora, prijenos vlasništva je mogao biti upisan u službeni registar tek na temelju izjave prodavatelja da dopušta prijenos pa je ta izjava posljednja radnja usmjerena kojom se ispunjavaju pretpostavke za raspolaganje vozilima. Zato je tužitelj mogao predložiti uvid u takvu ispravu, što u ovoj parnici nije učinio, a sud nije dužan po službenoj dužnosti izvoditi i one dokaze koje stranke nisu predložile osim u slučaju iz čl. 7. st. 2. ZPP. Tužba je podnesena sudu dana 13. ožujka 1997. godine pa s obzirom na to da nema dokaza da je podnesena u roku, sud je pravilno našao da je tužba nedopuštena.

VTSRH, Pž-2827/03 od 15. studenoga 2006. *(TS Varaždin P-852/00 od 12. veljače 2003.)*

13.

OBVEZNO PRAVO – PREDMET ISPUNJENJA OBVEZE; ZAMJENA ISPUNJENJA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 307. i 308.

Ako su stranke ugovorile najamninu plativu u stvarima, nalogodavac ne može od najmoprimca zahtijevati isplatu najamnine u novčanom iznosu budući da isplata novčanog iznosa nije predmet obveze nalogoprimca.

Međutim, najmoprimac na temelju naknadnog sporazuma s najmodavcem može dio te najamnine podmiriti u novcu.

Prvostupanjski sud u presudi navodi da tužitelj potražuje zakupninu iako su stranke sklopile ugovor o najmu broda. Najamnina i zakupnina nisu istoznačnice iako su slični pojmovi. Kod ugovora o najmu plaća se najamnina, a kod ugovora o zakupu plaća se zakupnina. Najmoprimac ima samo pravo uporabe stvari bez plodouživanja, dok zakupnik ima pravo korištenja stvari koje ima šire značenje jer obuhvaća uporabu i pravo ubiranja plodova.

Iz podataka u spisu može se utvrditi da su stranke sklopile Ugovor o najmu motornog broda TRUP kojim se tuženik obvezao platiti tužitelju najamninu i to predajom 85.000 kg srdele I. kvalitete, pecature do 36 kom/kg (čl. 3. Ugovora). Aneksom ugovora stranke su najamninu smanjile na 60.000 kg srdele. Tužitelj potražuje od tuženika neplaćeni dio najamnine i to u novcu u iznosu od 58.020,05 kn.

Prvostupanjski sud je utvrdio da tuženik nije platio ugovorenu najamninu u cijelosti odnosno nije predao 46.584 kg srdele što po cijeni od 2,37 kn/kg srdele daje umnožak od 58.020,05 kn pa je tužbeni zahtjev utvrdio osnovanim u cijelosti. Međutim, prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo i to odredbu čl. 307. st. 1. ZOO-a koja glasi: *Ispunjenje se sastoji u izvršenju onoga što čini*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 46 16.8.2007 11:18:50

sadržaj obveze, te niti ga dužnik može ispuniti nečim drugim, niti vjerovnik može zahtijevati nešto drugo.

Najamnina se, pored novčanog izraza može sastojati i u predaji drugih stvari. Nije sporno da su stranke ugovorile plaćanje najamnine predajom 60.000 kg srdele I. kvalitete pecature do 36 kom/kg. Sukladno odredbi čl. 307. st. 1. ZOO-a tužitelj može zahtijevati samo predaju neisporučene količine srdele. Tužitelj ne može zahtijevati plaćanje novčane protuvrijednosti neisporučene količine srdele, niti je tuženik dužan platiti novčani iznos od 58.020,05 kn.

Ako je tužitelj ovlašten tražiti samo predaju određenih stvari on može izjaviti da je umjesto stvari koju mu tuženik duguje spreman primiti određeni novčani iznos, s time da se tuženik isplatom tog iznosa može osloboditi svoje obveze na predaju stvari (*facultas alternativa*). Kod *procesne facultas alternative* tužitelj prema tuženiku ističe samo jedan zahtjev. Alternativna mogućnost oslobođenja od obveze nije tužbeni zahtjev već građanskopravna ponuda. O alternativnoj mogućnosti sud ne može ni raspravljati ni odlučivati pa ni ulaziti u ocjenu njene adekvatnosti. Sud može tuženika obvezati samo na izvršenje činidbe na koju je obvezan prema sadržaju građanskopravnog odnosa. Iako se tužiteljeva ponuda unosi u izreku presude, ona time ne gubi svoj građanskopravni značaj. Procesna pravila o pravomoćnosti na nju se ne odnose.

Nije sporna činjenica da dio najamnine tuženik nije platio na ugovoreni način predajom određene količine srdele već je najamnina djelomično namirena građanskopravnim prijebojem iznosa od 115.463,95 kn. To je dopušteno sukladno odredbi čl. 308. st. 1. ZOO-a jer su stranke sklopile sporazum da tužitelj primi nešto drugo umjesto onog što mu se duguje. Međutim, to ne daje pravo tužitelju da u ovoj parnici ostatak neplaćene najamnine od 46.584 kg srdele zahtijeva isplatom u novcu umjesto zahtjeva za predaju 46.584 kg srdele.

VTSRH, Pž-6660/04 od 12. veljače 2007. *(TS Zadar P-114/03 od 26. studenoga 2003.)*

14.

OBVEZNO PRAVO – URAČUNAVANJE ISPUNJENJA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 312.

Ako je nesporno da je dužnik dio potraživanja podmirio, u slučaju nemogućnosti utvrđenja koje je obveze dužnik podmirio zbog nepostojanja sporazuma odnosno dužnikove izjave, mora se smatrati da se obveze namiruju redom kako je koja dospjela za ispunjenje. U tom slučaju o tome ovisi i odluka suda o osnovanosti dužnikova materijalno pravnog prigovora zastare potraživanja.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 47 16.8.2007 11:18:51

Tijekom postupka tuženik je istaknuo prigovor zastare potraživanja koji je prvostupanjski sud našao neosnovanim uz obrazloženje da tuženik nije dokazao da je uplatama specificirao što tim uplatama podmiruje, pa je sud primjenjujući čl. 312. st. 2. ZOO-a prigovor zastare našao neosnovanim.

Odredbom čl. 312. ZOO-a propisan je red uračunavanja te prema st. 1. citiranog Zakona uračunavanje se vrši onim redom koji odredi dužnik najkasnije prilikom ispunjenja. Ako nema takve dužnikove izjave obveze se namiruju onim redom kako je koja dospjela za ispunjenje, a kako je propisano odredbom st. 2. citiranog propisa. Tek ako su te obveze istovremeno dospjele prvo se namiruje ona koja je najmanje osigurana, a ako su podjednako osigurane namiruje se ona koja je dužniku na najvećem teretu, a kako to propisuje odredba st. 3. citiranog zakonskog propisa. Prema tome, kako prvostupanjski sud nije utvrđivao činjenice koje propisuje citirani zakonski propis ne može se za sada sa sigurnošću utvrditi koje obveze tuženika po osnovi zakupnine su podmirene a koje su ostale nepodmirene. Kako u spisu za sada ne postoje uplate tuženika prema kojima je uplaćivao zakupninu, već samo izvadci banke a vještak se o uplatama nije očitovao, ne može se utvrditi je li tuženik prilikom tih uplata odredio koju obvezu tim uplatama plaća, pa se ne može niti prihvatiti navod prvostupanjskog suda da je tuženik svojim uplatama podmirio obveze iz ugovora o zakupu od rujna 2001. do 8. svibnja 2003. godine i da prigovor zastare nije osnovan jer nije protekao rok propisan čl. 375. ZOO-a potreban za nastupanje zastare.

VTSRH, Pž-4258/04 od 17. siječnja 2007. *(TS Split P-825/03 od 25. ožujka 2004.)*

15.

OBVEZNO PRAVO – PRESTANAK OBVEZE MULTILATERALNIM PRIJEBOJEM

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 336.

Kod multilateralne kompenzacije obveza ne prestaje kad su se međusobna potraživanja vjerovnika i dužnika srela jer se niti ne radi o njihovim uzajamnim potraživanjima, već kada je ta kompenzacija provedena od strane banke.

Ako je novčano potraživanje vjerovnika dužnik podmirio multilateralnom kompenzacijom, vjerovnik ima pravo potraživati zateznu kamatu od trenutka dospijeća svog potraživanja do trenutka kada je multilateralna kompenzacija provedena.

Pogrešna je ocjena prvostupanjskog suda da se u ovom parničnom postupku primjenjuju odredbe o kompenzaciji propisane člancima 336. - 343. Zakona o

Zbirka_VTS_13_2007.indd 48 16.8.2007 11:18:52

obveznim odnosima. Naime, tim zakonskim odredbama propisan je način prestanka obveze jedne strane prema drugoj kada je svaka od ugovornih stranaka istodobno i vjerovnik i dužnik druge ugovorne stranke. Tada moraju biti ispunjene pretpostavke iz članka 336. Zakona o obveznim odnosima, a to su: a) istovrsnost potraživanja (dakle, da oba potraživanja glase na novac ili druge zamjenjive stvari iste vrste i iste kakvoće), b) dospjelost obaju potraživanja, c) utuživost, što znači da potraživanja moraju biti takva da se mogu ostvariti i sudskim putem i d) uzajamnost (stranke moraju biti uzajamno i izravno vjerovnik i dužnik. Osim ovih pretpostavki za nastupanje kompenzacije potrebna je još jedna pretpostavka, a to je da jedna strana izjavi drugoj da vrši prijeboj (članak 337. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima). Međutim, nakon te izjave jedne strane, smatra se da je prijeboj nastao kada su se stekli uvjeti iz članka 336. Zakona o obveznim odnosima (članak 337. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima).

Prema tome, kod kompenzacije u kojoj sudjeluju samo dva sudionika sukladno odredbi članka 337. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima kompenzacija nastaje u trenutku kada su se stekli uvjeti za to neovisno o činjenici kada je jedna strana drugoj izjavila da vrši kompenzaciju; trenutkom nastupanja uvjeta za kompenzaciju (uz uvjet da je kasnije dana izjava o vršenju kompenzacije) stranke su jedna drugoj ispunile tražbine. Ta kompenzacija se smatra i jednostranom kompenzacijom budući da nastaje očitovanjem volje (izjavom o kompenzaciji) samo jedne ugovorne stranke za razliku od ugovorne kompenzacije kod koje obje stranke svojim očitovanjem volje (ugovorom) odlučuju o tome koja će međusobna potraživanja podmiriti kompenzacijom i na koju se primjenjuju odredbe o ugovorima iz Zakona o obveznim odnosima.

Međutim, u ovom postupku tuženik svoju ugovornu obvezu isplate cijene odnosno pretežiti dio utuženog tužiteljevog potraživanja nije ispunio niti jednostranom niti ugovornom kompenzacijom, već multilateralnom kompenzacijom. Naime, iz izjava o kompenzaciji (list 37., 39. i 40. spisa) proizlazi da su, osim ovdje parničnih stranaka, u istima sudjelovala i druga trgovačka društva (na primjer Roto promet, Agrocroatia, Chromos Agro i drugi). Multilateralna kompenzacija je slična ugovornoj kompenzaciji jer nastaje na temelju očitovanja volje svih stranaka koje u takvoj kompenzaciji sudjeluju, ali se i razlikuje od ugovorne kompenzacije jer se smatra provedenom ne onda kada stranke postignu sporazum o kompenzaciji, već kada je banka provede.

Kod kompenzacije u kojoj sudjeluje više subjekata (višestruka ili multilateralna kompenzacija) svaki od sudionika kompenzacije ne mora biti, a najčešće i nije, istodobno vjerovnik i dužnik ostalih sudionika (dakle, ne traži se uzajamnost kao pretpostavka valjanog prijeboja). Zbog toga nije moguće da jedna strana izjavi drugoj da vrši prijeboj potraživanja (članak 337. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima). Tu kompenzaciju odnosno prema članku 26. stavak 2. Zakona o platnom prometu u zemlji obračunsko plaćanje („Narodne novine“ broj 117/01) provodi banka i ona je provedena tek danom obračuna kojeg provede banka; tada naime prestaju tražbine obuhvaćene tom kompenzacijom.

Prema tome, premda sud prvog stupnja pravilno smatra da se kod kompenzacije prema članku 336. Zakona o obveznim odnosima smatra da je kompenzacija

Zbirka_VTS_13_2007.indd 49 16.8.2007 11:18:52

nastala onog časa kad su se stekli uvjeti za to (članak 337. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima) pa stoga i zatezne kamate teku do trenutka kad su se stekli uvjeti za prijeboj jer su međusobne obveze stranaka u tom trenutku prestale, a ne u trenutku davanja izjave o prijeboju, s time da vjerovnik kao tužitelj u tom slučaju (ako u parničnom postupku potražuje kamate) mora dokazati da su se tražbine srele kada je njegov dužnik (tuženik) već bio došao u zakašnjenje s ispunjenjem novčane obveze, navedena činjenica nema utjecaja na slučaj vjerovnikova potraživanja kamata u situaciji kada je njegovo glavno potraživanje prestalo multilateralnom kompenzacijom. U tom slučaju vjerovnik kao tužitelj koji u parničnom postupku potražuje kamate mora dokazati da je njegov dužnik-tuženik došao u zakašnjenje s ispunjenjem svoje novčane obveze te datum kada je banka provela multilateralnu kompenzaciju.

Premda u ovom spisu nije priložen obračun banke o provedenoj multilateralnoj kompenzaciji, nesporno je da je ta kompenzacija provedena od strane banke što uostalom niti jedna od stranaka ne osporava. Budući da je banka mogla provesti multilateralnu kompenzaciju samo na temelju sporazuma stranaka s lista 37., 39. i 40. spisa, a tuženik u svom podnesku od 27. veljače 2004. godine nije osporio činjenicu da su te kompenzacije provedene 30. siječnja 2003. godine, 14. ožujka 2003. godine i 5. studenoga 2003. godine, ovaj sud smatra između stranaka nespornom činjenicu da je multilateralne kompenzacije banka provela navedenih datuma. Upravo zbog navedenog, tužitelj sukladno odredbi članka 277. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima ima pravo potraživati zakonske zatezne kamate na sa zakašnjenjem plaćene novčane iznose i to od trenutka tuženikova dolaska u zakašnjenje pa do datuma kada je banka provela multilateralne kompenzacije.

VTSRH, Pž-3999/04 od 19. veljače 2007. *(TS Zagreb P-193/03 od 9. ožujka 2004.)*

16.

OBVEZNO PRAVO – PRAVO NA PRIJEBOJ

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 336.

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 103.

Otvaranje stečajnog postupka nema utjecaja na pravo stečajnog vjerovnika da izvrši prijeboj svog potraživanja prema stečajnom dužniku nastalog prije otvaranja stečaja. On može prebiti svoje cjelokupno potraživanje s potraživanjem stečajnog dužnika.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 50 16.8.2007 11:18:53

Napomena: Taj prijeboj tražbina bit će od utjecaja na položaj vjerovnika u stečajnom postupku odnosno na diobni popis i namirenje stečajnog vjerovnika.

Tužbeni zahtjev odnosi se na neplaćenu zakupninu od 1. svibnja 2000. do 30. travnja 2003. godine.

Nesporno je među strankama: postojanje ugovora o zakupu; visina zakupnine; postojanje potraživanja tuženika prema tužitelju koje je priznato u stečajnom postupku u iznosu od 77.440,16 kn; plaćanje zakupnine od strane tuženika tijekom 1996., 1999., 2000., 2001., 2002. i 2003. godine.

Sporna je mogućnost prijeboja tražbine tuženika, koje je obveze tuženik svojim uplatama podmirio i je li nastupila zastara.

Pogrešno tužitelj smatra da tuženik nema pravo na kompenzaciju svoje priznate tražbine u punom iznosu. U smislu čl. 103. SZ-a otvaranje stečajnog postupka je bez utjecaja na pravo prijeboja koje je stečajni vjerovnik u vrijeme otvaranja stečajnog postupka imao na temelju zakona ili ugovora. To znači da stečajni vjerovnik može svoju tražbinu stečenu prije otvaranja stečajnog postupka prebiti s tražbinom stečajnog dužnika nastalom također prije toga u skladu s općim pravilima obveznog prava.

Stoga da bi se tražbina vjerovnika mogla prebiti s protutražbinom stečajnog dužnika potrebno je da tražbine budu uzajamne, istovrsne i dospjele.

U konkretnom slučaju radi se upravo o takvim uzajamnim, istovrsnim i dospjelim tražbinama.

Pri tome u smislu čl. 337. ZOO-a prijeboj ne nastaje čim se steknu uvjeti za to nego je potrebno da jedna strana izjavi da vrši prijeboj (notifikacija). Nakon izjave o prijeboju smatra se da je prijeboj nastao onog časa kad su se stekli uvjeti za to (retroaktivni učinak notifikacije). Posebna forma za notifikaciju nije predviđena. Vjerovnik slobodno bira vrijeme notifikacije.

Takvo rješenje je motivirano razlozima pravičnosti, jer bi se teško mogao opravdati stav po kojemu bi se od vjerovnika moglo zahtijevati da u cijelosti ispuni svoju obvezu prema stečajnom dužniku, a da s druge strane svoju tražbinu mora ostvarivati kao stečajni vjerovnik, dakle redovito u smanjenom iznosu. U prilog takvog rješenja govori i retroaktivna priroda prijeboja, okolnost da do njega dolazi s obzirom na moment kada su se za to ispunili uvjeti, a ne kad je neko od stranaka manifestirao svoju volju da do toga dođe.

U konkretnom je slučaju tužitelj, u svojstvu stečajnog dužnika, podnio tužbu protiv tuženika kao stečajnog vjerovnika pa tuženik može isticati prigovor prijeboja do zaključenja postupka.

Pri tomu okolnost što tuženik u stečajnom postupku svoju tražbinu za prebijeni iznos nije umanjio, pa je ova priznata i za navedeni iznos, ne znači da prijeboj tražbina nije realiziran.

VTSRH, Pž-4258/04 od 17. siječnja 2007. *(TS Split P-825/03 od 25. ožujka 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 51 16.8.2007 11:18:53

17.

OBVEZNO PRAVO – PRIJEBOJ ZASTARJELOG POTRAŽIVANJA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 339.

Prijeboj ne nastaje ako su uvjeti za prijeboj nastali tek nakon što je jedno od potraživanja zastarjelo, a dužnik zastarjelog potraživanja je istaknuo prigovor zastare.

Osim što tuženik nije tužitelju dao izjavu o prijeboju (spornog) potraživanja, prema mišljenju ovog suda pravilan je i tužiteljev stav iznesen tijekom postupka da je to eventualno potraživanje zastarjelo u smislu odredbe članka 374. Zakona o obveznim odnosima pa sukladno odredbi 339. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima prijeboj nije niti nastao. Naime, premda sud prvog stupnja u obrazloženju pobijane presude ovu činjenicu nije ocijenio, očito je smatrajući nebitnom za samu osnovanost tužbenog zahtjeva, eventualno tuženikovo potraživanje prema tužitelju jeste zastarjelo. Naime, neovisno o tome kada je samo potraživanje navedeno u protokolu od 25. listopada 1995. dospjelo, činjenica jest da je tužitelj potpisao taj protokol. Kada bi taj potpis za sud i imao značaj priznanja duga, a što nema s obzirom na to da izjava o priznanju duga mora biti točno određena (u navedenom protokolu nije vidljiva visina duga kojeg tužitelj priznaje), priznanjem duga prekida se tijek zastare (članak 387. Zakona o obveznim odnosima). Prema tome, čak i u slučaju da je tužitelj svojim potpisom na protokol od 25. listopada 1995. priznao tuženikovo potraživanje prema tužitelju, isto je u smislu odredbe članka 374. Zakona o obveznim odnosima zastarjelo protekom trogodišnjeg roka zastare, dakle dana 25. listopada 1998.

Prema odredbi članka 339. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima dug se može prebiti samo ako ono još nije zastarjelo u času kada su se stekli uvjeti za prijeboj, dok je stavkom 2. istoga članka Zakona određeno ako su uvjeti za prijeboj nastali pošto je jedno od potraživanja zastarjelo, prijeboj ne nastaje ako je dužnik zastarjelog potraživanja istaknuo prigovor zastare.

S obzirom na to da je glavna skupština tuženika 15. srpnja 1999. donijela (u odnosu na ovdje utuženo potraživanje tužitelja) svoju prvu odluku o isplati dividende kojom je odlučila da će se dividenda isplatiti do 31. prosinca 1999., obveza tuženika na isplatu dividende tužitelju nastala je nakon odluke glavne skupštine. Prema tome, već u samom trenutku odlučivanja o upotrebi dobiti isplatom dividende tuženikovo eventualno potraživanje prema tužitelju bilo je zastarjelo. Zbog navedenog, čak i u slučaju da je tuženikova uprava na temelju ovlasti glavne skupštine dala tužitelju izjavu o prijeboju, ta izjava ne bi imala utjecaja na osnovanost tužbenog zahtjeva jer je prije nastanka tuženikove obveze prema tužitelju tuženikovo potraživanje zastarjelo, a i sam tužitelj je odmah nakon što je tuženik istaknuo građansko pravni prigovor prijeboja istaknuo prigovor zastare.

VTSRH, Pž-7742/03 od 26. rujna 2006. *(TS Zagreb P-6638/02 od 25. ožujka 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 52 16.8.2007 11:18:54

18.

OBVEZNO PRAVO – OPĆI ZASTARNI ROK

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 371.

Vrijeme potrebno za zastaru prosuđuje se prema posebnim zakonima koji su bili na snazi u vrijeme sklapanja ugovora. Ako tim zakonima nije bilo propisano vrijeme zastarijevanja, potraživanja zastarijevaju u općem zastarnom roku od pet godina.

Pobijanom je presudom, zbog nastupa zastare, odbijen tužiteljev tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 330,54 kn s osnove obavljenog prijevoza sa zakonskom zateznom kamatom uz obvezu naknade parničnog troška. *(...)*

Žalbeni navodi sadržani su u isticanju postojanja bitne postupovne povrede budući da obrazloženje pobijane presude ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama i da prvostupanjski sud pogrešno uzima kako je predmet spora obračunata kamata s osnove zakašnjelog plaćanja, a iz isprava privijenih spisu da je vidljivo da se dio zahtjeva tužitelja odnosi i na neplaćeni iznos prema računu te u tvrdnji da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo prihvativši tuženikov prigovor zastare, a primjenom odredaba Zakona o prijevozu u cestovnom prometu te da je na ugovorni odnos između stranaka glede zastare trebalo primijeniti odredbe koje se odnose na ugovor o prometu roba i usluga Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01).

Obrazlažući usvajanje tuženikova prigovora zastare, a što je osnova na kojoj temelji odluku o odbijanju tužbenog zahtjeva, prvostupanjski se sud poziva na odredbu članka 112. Zakona o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu („Narodne novine“ broj 2/74) u svezi s člankom 652. Zakona o obveznim odnosima i člankom 101. Zakona o prijevozu u cestovnom prometu („Narodne novine“ 36/98, 83/02 i 26/03 – pročišćen tekst), te proizlazi utvrđenje prvostupanjskog suda da su Zakon o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu i Zakon o prijevozu u cestovnom prometu lex specialis, a da se Zakon o obveznim odnosima primjenjuje supsidijarno u predmetnom slučaju.

Zakon o prijevozu u cestovnom prometu donesen je više godina nakon nastanka obveznopravnog odnosa između predmetnih stranaka i nakon podnošenja tužbe u konkretnom predmetu te, osim što je njegova primjena u konkretnom slučaju isključena na osnovi članka 187. tog Zakona, člankom 89. stavak 4. Ustava Republike Hrvatske propisano je da Zakoni ne mogu imati povratno djelovanje, dok iznimno iz posebno opravdanih razloga samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno djelovanje (stavak 5.), a takva iznimka nije utvrđena glede članka 101. navedenog Zakona.

Zakon o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu nije ni jednim Zakonom o preuzimanju („Narodne novine“ broj 53/91) preuzet kao zakon Republike Hrvatske.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 53 16.8.2007 11:18:54

Stoga je prvostupanjski sud, primijenivši odredbe navedenih Zakona, pogrešno primijenio materijalno pravo.

Budući da iz isprava u spisu proizlazi da se sporni računi te obračuni kamata odnose na obavljen prijevoz tijekom 1991. i 1992. godine, prigovor zastare se ima prosuđivati prema odredbama materijalnog prava koje su tada bile na snazi, što u opisanoj situaciji znači kroz odredbe Konvencije o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom CMR („Službeni list“ FNRJ – Međunarodni ugovori broj 11/58, nastavno: Konvencija). Naime, Odlukom o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji („Narodne novine“ broj 1/92), notifikacijom o sukcesiji od 8. listopada 1991. godine, Republika Hrvatska je stranka i navedene Konvencije koja se primjenjuje u Republici Hrvatskoj temeljem točke III. Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 31/91) i odredbe članka 29. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Narodne novine“ broj 28/96). U tom je smislu prvostupanjski sud trebao ispitati što je određeno Konvencijom glede predmetnog pitanja i tada utvrditi primjenjuju li se odredbe Konvencije sukladno odredbi članka 140. Ustava Republike Hrvatske (međunarodni ugovori, sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona) ili, ako Konvencijom nije drukčije određeno, primjenjuju li se supsidijarno odredbe Zakona o obveznim odnosima.

Slijedom navedenog, kako prvostupanjski sud nije dao razloge o onim činjenicama koje su pravno relevantne za pravilnu primjenu materijalnog prava, a uslijed (pogrešnog) prihvaćanja prigovora zastare izostali su u pobijanoj presudi i razlozi o utvrđenju suda je li tužitelj dokazao osnovanost svog zahtjeva, odnosno, je li tuženik osnovano osporio zahtjev protivne strane te prvostupanjski sud nije ispitao sve okolnosti odlučne za donošenje zakonite i pravilne odluke u ovom predmetu, pobijanu presudu nije moguće ispitati.

VTSRH, Pž-7956/04 od 14. veljače 2007. *(TS Zagreb P-1125/04 od 4. lipnja 2004.)*

19.

OBVEZNO PRAVO – ZASTARA KAMATA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 372.

Samostalna tražbina zateznih kamata kao sporedno povremeno potraživanje koja dospijeva svakog dana u razdoblju od dospijeća glavne tražbine do njenog prestanka zastarijeva za tri godine od dospjelosti svakog pojedinog (dnevnog) davanja.

Napomena: Iznimno, kad zastari glavno potraživanje sukladno odredbi

Zbirka_VTS_13_2007.indd 54 16.8.2007 11:18:55

članka 369. Zakona o obveznim odnosima zastarijeva i kamata kao sporedno potraživanje.

Pobijanom presudom prvostupanjskog suda pod brojem kako je označen u izreci u cijelosti je ukinut platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi toga suda broj Ovrv-3948/2000 od 17. prosinca 2001. godine kojim je tuženiku naloženo tužitelju platiti iznos od 8.191,37 kn sa zakonskom zateznom kamatom tekućom od 17. ožujka 2000. do isplate kao i da mu nadoknadi cjelokupne troškove ovršnog postupka u iznosu od 900,00 kn.

U obrazloženju ove presude prvostupanjski sud navodi da je tužiteljevo potraživanje s temelja obračunatih zateznih kamata u iznosu od 8.191,37 kn tuženik osporio prigovorom u cijelosti. U prigovoru i tijekom postupka tuženik ističe prigovor zastare. Obračun zateznih kamata, kao vjerodostojna isprava, izrađen je 10. ožujka 1997. godine, ali je iz samog obračuna vidljivo da je riječ o računima koji su dospijevali u vremenu od 25. travnja 1996. do 22. veljače 1997. godine. Prvostupanjski sud je utvrdio da je utužena tražbina zastarjela znatno prije podnošenja tužbe sudu, pa primjenom odredbi iz čl. 374. i čl. 369. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 111/93 i 112/99, nastavno: ZOO) pobijanom presudom odbija tužbeni zahtjev. *(...)*

Na utvrđene (i nesporne) relevantne činjenice: da su stranke bile u poslovnom odnosu u kojem je tuženik kasnio s plaćanjem novčanih obveza, da su dospjele obveze tuženika prestale isplatom; da su glavne obveze dospijevale tijekom 1996. godine; da su glavne novčane obveze prestale ispunjenjem u razdoblju od mjeseca travnja 1996. do (zaključno) 22. veljače 1997. godine; da je tužba (prijedlog za ovrhu) radi naplate obračunatih zateznih kamata podnijeta sudu 17. ožujka 2000. godine, te da je tuženik ovaj zahtjev osporio prigovorom zastare, prvostupanjski sud je valjano tužitelja odbio sa zahtjevom na obvezivanje tuženika na plaćanje obračunatih zateznih kamata, zajedno s procesnim kamatama od dana podnošenja tužbe (članak 279. stavak 2. ZOO-a) do konačne isplate. Ovo stoga što je na dan podnošenja tužbe protekao i zastarni rok za posljednju (samostalnu) tražbinu s temelja obračuna kamata (plaćanje računa br. 5911-2964 od 23. prosinca 1996.).

Naime, kako je to već navedeno - sukladno odredbi čl. 369. ZOO-a, kad zastari glavno potraživanje, zastarjela su i sporedna potraživanja, kao što su potraživanja kamata, plodova, troškova, ugovorne kazne i da pravo na naplatu zateznih kamata treba cijeniti po pravilima koja se odnose na glavno potraživanje. Slijedi da uslijed zastare glavnog potraživanja iz ugovora (čl. 374. ZOO-a) zastarijeva i sporedno potraživanje zateznih kamata, jer su kamate sporedno i akcesorno potraživanje koje u cijelosti dijeli pravnu sudbinu glavnog potraživanja.

No, ova se odredba, kako to pravilno upozorava tužitelj primjenjuje kad je zastarjelo glavno potraživanje, a ne i u slučaju kada je glavno potraživanje prestalo ispunjenjem. U tom slučaju primjenjuje se odredba iz čl. 372. ZOO-a, koja uređuje zastaru povremenih potraživanja u koja pripada i potraživanje kamata. Naime, samostalna tražbina zateznih kamata (nakon podmirenja glavne tražbine) zastarijeva u roku od tri godine od nastanka svake pojedine dnevne rate. Odnosno, to znači da

Zbirka_VTS_13_2007.indd 55 16.8.2007 11:18:55

tražbina s temelja zateznih kamata *nastaje i dospijeva svakog dana u razdoblju od dospijeća glavne tražbine do njenog prestanka*. To, nadalje, znači da je predmetno potraživanje dospijevalo svakog dana od dospijeća svakog pojedinog računa do plaćanja, također, svakog pojedinog računa. Iz obračuna kamata koji je dostavio tužitelj (listovi 2. do 7.) proizlazi da je posljednji račun (br. 5911-2964 od 23. prosinca 1996. godine) plaćen dana 22. veljače 1997. godine. Toga dana dospjelo je i to posljednje potraživanje kamata, dok su sva ostala (po drugim računima) dospijevala ranije. Kako je tužba (prijedlog za ovrhu) radi naplate obračunatih zateznih kamata podnijeta sudu 17. ožujka 2000. godine, to nema nikakve dvojbe da je istekao i zastarni rok iz čl. 372. ZOO-a.

Navodima žalbe tužitelj nije doveo u pitanje valjanost i zakonitost pobijane odluke. Od svega navedenog u žalbi točna je tvrdnja da je prvostupanjski sud utemeljio svoju odluku na odredbama materijalnog prava koje nije trebao primijeniti (čl. 369. ZOO-a). Unatoč tome u konkretnom slučaju nije ostvaren žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, budući da bi i uz primjenu materijalnopravnih odredaba koje je trebalo primijeniti (čl. 372. ZOO-a) valjalo donijeti jednaku odluku – odbiti tužbeni zahtjev u cijelosti. Naime, takvu odluku prvostupanjskog suda žalbeni sud ne može preinačiti, pa njeno ukidanje ne bi imalo nikakvog smisla, jer bi sud prvog stupnja morao ponovno donijeti jednaku odluku, samo što bi se u njoj pozvao na druge materijalnopravne propise. Zato pobijana presuda nije nezakonita, a ovome sudu, u tom slučaju, pripada pravo na potpuno i pravilno utvrđene odlučne činjenice primijeniti mjerodavne odredbe materijalnog prava.

Slijedom navedenog, primjenjujući odredbe iz članka 368. ZPP-a, valjalo je odbiti njegovu žalbu kao neosnovanu i potvrditi presudu prvostupanjskog suda.

VTSRH, Pž-8109/03 od 14. rujna 2006. *(TS Zagreb P-3360/02 od 18. rujna 2003.)*

20.

OBVEZNO PRAVO – ROK ZASTARE

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 374. i 378.

Zastarni rok za potraživanje naknade za pružene telefonske usluge između pravnih osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost iznosi tri godine, a ne godinu dana.

Točna je žaliteljeva tvrdnja da je tijekom postupka isticao prigovor zastare dijela tužbenog zahtjeva u iznosu od 2.915,80 kn po osnovi računa za mjesec lipanj 2002. uz obrazloženje da je zastarni rok godinu dana. Odredba čl. 374. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 35/05 – nastavno: ZOO) određuje zastarni rok od tri godine za međusobne tražbine

Zbirka_VTS_13_2007.indd 56 16.8.2007 11:18:56

iz ugovora o prometu roba i usluga. Zastarni rok od godinu dana za potraživanja pošte, telegrafa i telefona za upotrebu telefona i drugih potraživanja koja se naplaćuju u tromjesečnim ili kraćim rokovima (čl. 378. ZOO-a) ne primjenjuje se na međusobne tražbine iz ugovora u privredi, već se primjenjuje za tražbine prema fizičkim osobama sukladno odredbi čl. 25. st. 1. i 2. ZOO-a. Tražbina tužitelja u iznosu od 2.915,80 kn dospjela je 16. srpnja 2002. Prijedlog za ovrhu podnesen je sudu 16. srpnja 2003. odnosno prije proteka zastarnog roka, pa ni ovaj žalbeni razlog nije osnovan.

VTSRH, Pž-7906/04 od 12. siječnja 2007. *(TS Split P-82/04 od 18. listopada 2004.)*

21.

OBVEZNO PRAVO – USTUPANJE UMJESTO ISPUNJENJA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 444. stavak 1.

Za razliku od ustupanja potraživanja iz članka 436. Zakona o obveznim odnosima prema kojem ustupanjem glavnog potraživanja na primatelja prelaze i kamate kao sporedno pravo, stranke ugovorom o ustupanju mjesto ispunjenja moraju izričito ugovoriti da se sklapanjem tog ugovora gasi i dospjela neisplaćena kamata.

U odnosu na dio tužbenog zahtjeva kojim tužitelj potražuje zakonske zatezne kamate na iznos od 9.592,74 kn od 2. ožujka 2002. do 24. veljače 2003. godine i na iznos od 6.839,77 kn od 7. ožujka 2002. do 24. veljače 2003. godine ovaj sud smatra da je i taj dio tužbenog zahtjeva djelomično osnovan. Naime, dio glavnog tužiteljevog potraživanja (glavnicu) od 9.592,74 kn i 6.839,77 kn tuženik je podmirio tužitelju putem ugovora o ustupanju potraživanja (cesiji) od 14. veljače 2003. godine. Iz navedenog ugovora (članak 2. ugovora - list 38. spisa) proizlazi da su stranke tim ugovorom ugovorile da tuženik podmiruje svoje potraživanje prema tužitelju u (ukupnom) iznosu od 16.432,51 kn i to po računu broj 50106/02 u iznosu od 9.592,74 kn i računu broj 50150/02 u iznosu od 6.839,77 kn. Prema tome, tim ugovorom stranke su sklopile cesiju mjesto ispunjenja te je u smislu odredbe članka 444. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima sklapanjem tog ugovora 14. veljače 2003. tuženik tužitelju podmirio obvezu do iznosa ustupljenog potraživanja (glavnicu).

Međutim, sklapanjem tog ugovora o prijenosu potraživanja, tuženik se nije oslobodio i obveze isplate zateznih kamata. Naime, za razliku od cesije iz članka 436. Zakona o obveznim odnosima kod koje se pretpostavlja da su s ustupljenim glavnim potraživanjem ustupljene i dospjele a neisplaćene kamate (članak 437. stavak 3. Zakona o obveznim odnosima), kod cesije mjesto ispunjenja tome nije

Zbirka_VTS_13_2007.indd 57 16.8.2007 11:18:56

tako. Razlog je tome što ugovorom o cesiji mjesto ispunjenja stranke ugovaraju koje će dugovanje ili dio dugovanja cedent tom cesijom podmiriti cesionaru, pa ako stranke žele da se tim ugovorom podmiri i potraživanje sporedne tražbine (kamata) stranke to moraju izričito ugovoriti budući da je cesija mjesto ispunjenja *de facto* način prestanka obveze cedenta prema cesionaru jer se samim sklapanjem tog ugovora cedent oslobađa svoje obveze; dakle stranke moraju izričito ugovoriti koji dio obveze cedenta prema cesionaru prestaje sklapanjem ugovora o cesiji mjesto ispunjenja. Nasuprot tome, kod cesije iz članka 436. Zakona o obveznim odnosima cedent ugovorom o cesiji samo prenosi svoje potraživanje prema cesusu na treću osobu (cesionara) te tom cesijom ne dolazi i do prestanka (eventualne) obveze cedenta; štoviše, tu cesiju cedent može sklopiti i u slučaju ako nema nikakvog dugovanja prema cesionaru.

Prema tome, budući da je tuženik 14. veljače 2003., dakle nakon svog dolaska u zakašnjenje s ispunjenjem novčane obveze sklapanjem ugovora o cesiji mjesto ispunjenja podmirio dio glavnog potraživanja tužitelja, on je u smislu odredbe članka 277. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima u obvezi isplatiti tužitelju i zatezne kamate od svog dolaska u zakašnjenje do dana podmirenja obveze.

VTSRH, Pž-3999/04 od 19. veljače 2007. *(TS Zagreb P-193/03 od 9. ožujka 2004.)*

22.

OBVEZNO PRAVO – UGOVOR O PREUZIMANJU DUGA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 446. i 448.

Ugovorom o preuzimanju duga sklopljenim između dužnika i preuzimatelja na kojeg je pristao vjerovnik, preuzimatelj preuzima dužnikovu obvezu prema njegovom vjerovniku te stoga vjerovnik može od preuzimatelja zahtijevati ispunjenje obveze.

Preuzimatelj duga, ako želi raskinuti ugovor o preuzimanju duga, o tome mora izvijestiti i dužnika kao ugovornu stranku. Za raskid ugovora o preuzimanju duga nije dovoljno da je preuzimatelj duga o raskidu ugovora izvijestio samo vjerovnika.

Iz spisa proizlazi da je tuženik ugovorom br. 01/01/G.A.UM. o preuzimanju obveza i potraživanja od 2. srpnja 2001. preuzeo obvezu isplatiti tužitelju novčani iznos od 543.009,50 kn. Navedeni ugovor sklopili su tužitelj, tuženik i G. d.o.o. Tim ugovorom tuženik je preuzeo dug kojeg je trgovačko društvo G. d.o.o. imalo prema tužitelju, a što proizlazi iz odredbe članka 2. tog Ugovora. Da je tuženik preuzeo navedenu obvezu vidljivo je, osim iz samog ugovora, i iz tuženikova

Zbirka_VTS_13_2007.indd 58 16.8.2007 11:18:57

odgovora na tužbu od 10. siječnja 2003. (list 11. spisa), kao i iz iskaza zastupnika po zakonu tuženika M. K. danog na ročištu za glavnu raspravu održanog dana 14. ožujka 2003. godine (list 26. spisa).

Prema tome, nesporno je da su ovdje parnične stranke i G. d.o.o. sklopile ugovor o preuzimanju duga u smislu odredbe članka 446. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01) kojim je tuženik preuzeo obvezu ispuniti dug kojeg je trgovačko društvo G. d.o.o. imala prema tužitelju. Također je nesporno da tuženik nije ispunio svoju preuzetu ugovornu obvezu, a što uostalom niti tuženikov zastupnik po zakonu M. K. ne osporava. Slijedom navedenog, sud prvog stupnja je pravilno obvezao tuženika da ispuni tužitelju ugovorom broj 01/01/G.A.UM. o preuzimanju obveza i potraživanja od 2. srpnja 2001. preuzetu obvezu. *(...)*

Podredno, ovaj sud napominje da, s obzirom na to da ugovor o preuzimanju duga sklapaju dužnik i preuzimatelj duga, a vjerovnik na njega daje suglasnost (dakle, ugovor se sklapa pod odgodnim uvjetom, što proizlazi iz odredbe članka 446. stavak 2.-5. Zakona o obveznim odnosima), da bi se navedeni ugovor raskinuo u smislu odredbi članka 124.-132. Zakona o obveznim odnosima, preuzimatelj duga o raskidu tog ugovora mora izvijestiti (i) dužnika. Prema tome, tuženik kao preuzimatelj duga je, ako je želio raskinuti navedeni ugovor, o tom raskidu ugovora morao izvijestiti (i) G. d.o.o. kao dužnika, a što prema stanju spisa nije učinio. Upravo zbog navedenog, i tuženikovo pozivanje u odgovoru na tužbu da raskida ugovor o preuzimanju duga je irelevantno za pravilnost i zakonitost pobijane prvostupanjske presude.

VTSRH, Pž-7535/03 od 31. listopada 2006. *(TS Bjelovar P-630/02 od 2. svibnja 2003.)*

23.

OBVEZNO PRAVO – ODRE\IVANJE CIJENE OD STRANE SUDA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 462.

Prilikom određivanja cijene koju kupac iz ugovora o prodaji u gospodarstvu mora platiti prodavatelju sud će odrediti cijenu usporedbom sa sličnim stvarima i cijenama na tržištu, a ako to nije moguće, obvezat će kupca da prodavatelju isplati nabavnu cijenu uvećanu za troškove koje je prodavatelj imao i maržu.

Napominje se da o tužbenom zahtjevu nije moguće odlučiti na temelju rezultata do sada izvedenih dokaza, jer osnovanost zahtjeva u cjelini izravno ovisi o cijeni koju tužitelj ima pravo naplatiti za robu koju je uvezao i prodao tuženiku. Tijekom

Zbirka_VTS_13_2007.indd 59 16.8.2007 11:18:58

postupka neke odlučne činjenice postale su nesporne. Među strankama je zaključen ugovor o prodaji na način da je tuženik 26. studenog 1993. sačinio narudžbenicu broj 04370 kojom od tužitelja naručuje rezervne dijelove za klor aparate prema priloženoj specifikaciji (list 48 spisa), a u specifikaciji su navedeni predmeti koji se naručuju, tužitelj je 19. studenog sačinio ponudu i predračun, a tuženik 1. prosinca 1993. uplatio je avans u iznosu od 120.281,60 kuna te 14. siječnja 1994. još i iznos od 186.726,97 kuna. Sporno je je li time plaćen puni iznos cijene te je li plaćanje izvršeno pravovremeno. S obzirom na to da se nije radilo o nalogu nego o prodaji, nije odlučno kako je tužitelj nabavio robu i koliko će na tom poslu zaraditi ili izgubiti, nego koju cijenu ima pravo naplatiti od kupca u situaciji kada cijena nije unaprijed određena.

Kod ugovora u gospodarstvu ugovor o prodaji je valjan i kada ne sadrži određenu ili odredivu cijenu (čl. 462. st. 2. ZOO). Kada cijena nije određena niti odrediva kupac je u takvim ugovorima dužan platiti cijenu koju je prodavatelj redovito naplaćivao u vrijeme zaključenja ugovora, a u nedostatku te cijene dužan je platiti razumnu cijenu. Pod razumnom cijenom smatra se tekuća cijena u vrijeme zaključenja ugovora, a ako nije moguće utvrditi tekuću cijenu tada je kupac dužan platiti cijenu koju utvrđuje sud prema okolnostima slučaja. Pri ocjeni što se za neke stvari smatra razumnom cijenom nije odlučno koliko je prodavatelja stajao navedeni proizvod, nego što se prema pravilima određene struke može smatrati razumnom cijenom. Pukim knjigovodstvenim zbrajanjem troškova koje je prodavatelj imao u vezi s predmetnom robom može se doduše utvrditi koliko je neka roba koštala prodavatelja, ali to ne mora značiti i razumnu cijenu. Zato se čini da nije opravdano knjigovodstvenim vještačenjem utvrđivati sporne činjenice u ovoj parnici pa bi bilo prikladnije vještačenje povjeriti osobama koje se bave upravo prometom takve vrste robe kakvu je tužitelj prodao tuženiku. Tek ako nije moguća nikakva usporedba sa sličnim robama i cijenama na tržištu, pod razumnom cijenom može se smatrati ona koja predstavlja razumnu nabavnu cijenu uvećanu za troškove i maržu koje je u vezi s nabavom robe iz inozemstva imao prodavatelj. Konačno vještak se u dosadašnjem tijeku postupka pogrešno izjasnio o obvezi davanja izjave o porezu, jer je kupac u vrijeme kada je ovaj ugovor zaključen morao već u narudžbenici naglasiti je li roba za daljnju prodaju. Vještak se konačno nije izjasnio je li tužitelj dostavio dokaze da je on zaista obveznik poreza na promet u iznosu od 30% na utvrđenu cijenu pa prevaljivanje te obveze na kupca povećanjem cijene za sada nema uporišta u dokazima.

VTSRH, Pž-8095/03 od 20. prosinca 2006. *(TS Zagreb P-6885/02 od 2. listopada 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 60 16.8.2007 11:18:58

24.

OBVEZNO PRAVO – ODGOVORNOST PRODAVATELJA ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE STVARI

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 479. i 488. stavak 3.

Materijalni nedostatak stvari postoji ako stvar nema potrebna svojstva za naročitu upotrebu radi koje je kupac nabavlja, a koja je bila poznata prodavatelju ili mu je morala biti poznata.

Neovisno o tome je li kupac pravodobno i uredno obavijestio prodavatelja o materijalnim nedostacima stvari, on od prodavatelja može tražiti naknadu štete koju je pretrpio na drugim svojim dobrima.

Ovaj sud prihvaća utvrđenja prvostupanjskog suda i zaključak o postojanju odgovornosti tuženika kao prodavatelja za štetu nastalu tužitelju uslijed materijalnih nedostataka prodane stvari. Pravilno je sud utvrdio da je tužitelj kao profesionalni proizvođač navedenih proizvoda naručio od tuženika za potrebe proizvodnje lubenica spornu foliju, dakle, da je naručio stvar koja mora imati potrebna svojstva za naročitu upotrebu za koju je kupac nabavlja, a koja je prodavatelju, ovdje tuženiku bila poznata (čl. 479. t. 2. ZOO-a). To proizlazi kako iz iskaza tužitelja tako i iz iskaza saslušanih svjedoka, djelatnika tuženika Z. A. i I. A.. Prihvaćaju se i utvrđenja o nekvaliteti isporučene folije odnosno o postojanju materijalnih nedostataka u smislu odredbe čl. 479. t. 2. ZOO-a, jer su materijalni nedostaci nesporno utvrđeni kako provođenjem vještačenja u okviru postupka osiguranja dokaza, po sudskom vještaku F. V. i to mjesec dana nakon postavljanja folije, tako i u okviru provođenja dokaznog postupka u tijeku parnice, po sudskom vještaku M. P.. Oštećenja na isporučenoj stvari – foliji, koja imaju značaj materijalnih nedostataka jer stvar nema potrebna svojstva za naročitu upotrebu, oba su vještaka suglasno utvrdila, a u postupku osiguranja dokaza, vještački nalaz i mišljenje je potkrijepljen i fotografijama u koje je prvostupanjski sud izvršio uvid i koje dokumentiraju nedostatke folije u vidu pukotina. Dakle, sud je pravilno utvrdio činjenično stanje glede nedostataka isporučene stvari.

Po ocjeni ovoga suda pravilno je utvrđeno da je uslijed nedostataka isporučene stvari tužitelju nastala šteta na nasadima lubenica pokrivenim spornom folijom, jer iz nalaza i mišljenja sudskog vještaka M. P. proizlazi da je prirast plodova bio manji uslijed nepovoljnih agrotehničkih uvjeta, te da je cijena uslijed kasnijeg dozrijevanja plodova na tržištu u vrijeme dozrijevanja bila manja od one koju bi tužitelj mogao ostvariti da su nasadi dozreli u predviđeno vrijeme, što bi se ostvarilo pod povoljnim agrotehničkim uvjetima kada bi folija bila onih svojstava koja je tužitelj očekivao. Dakle, nesporno je nastala šteta koja je u uzročnoj vezi s materijalnim nedostacima isporučene folije. Pri tome se ističe da je prvostupanjski sud pravilno ocijenio tuženikove prigovore da šteta potječe iz načina postavljanja folije na tlo,

Zbirka_VTS_13_2007.indd 61 16.8.2007 11:18:59

dakle, da ju je uzrokovao tužitelj svojim radnjama, kada je takve prigovore odbio primjenom pravila o teretu dokazivanja. Stoga nisu osnovani žalbeni navodi da je sud propustio utvrditi te relevantne činjenice, jer sud sukladno odredbi čl. 7. st. 1. i 2. ZPP-a utvrđuje one činjenice i izvodi one dokaze koje predlože stranke, svaka sukladno ovlaštenju iz čl. 219. st. 1. ZPP-a.

Nije osnovan niti žalbeni navod da bi na postojanje tuženikove odgovornosti utjecala činjenica da li je tužitelj pravodobno izvijestio tuženika o navodnoj nekvaliteti preuzete folije, pri čemu je trebao upotrijebiti pažnju dobrog stručnjaka. Naime, prema odredbi čl. 488. st. 3. ZOO-a prodavatelj odgovara kupcu za naknadu štete koju kupac zbog nedostatka isporučene stvari pretrpi na drugim svojim dobrima i to prema općim pravilima za odgovornost za štetu, neovisno od postupka koji je kupac dužan poduzeti prilikom utvrđenja materijalnih nedostataka stvari. Osnova odgovornosti tuženika je upravo u citiranom propisu, jer je tužitelj pretrpio štetu na svojim dobrima, nasadima lubenica, uslijed materijalnih nedostataka stvari koju mu je isporučio tuženik, pa tuženik odgovara tužitelju po općim načelima odgovornosti za štetu. Već je navedeno da postoji šteta, štetna radnja tuženika u vidu materijalnih nedostataka isporučene stvari te uzročno posljedična veza između štete i štetne radnje, pa je sud pravilno primjenom odredbi čl. 154. st. 1. ZOO-a zaključio o tuženikovoj odgovornosti za štetu po principu presumirane krivnje.

VTSRH, Pž-4173/04 od 6. veljače 2007. *(TS Osijek P-1240/02 od 20. travnja 2004.)*

25.

OBVEZNO PRAVO – UGOVOR O ZAMJENI

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 552.

Ugovor o zamjeni je sklopljen kada ugovorne strane postignu sporazum volje o predmetima zamjene kao bitnom sastojku tog ugovora.

Ugovorom o zamjeni (razmjeni) u smislu čl. 552. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO), svaki ugovaratelj se obvezuje prema svom suugovaratelju da preda stvar koja se zamjenjuje tako da on stekne pravo vlasništva, a u smislu čl. 553. ZOO-a iz ugovora o zamjeni nastaju za svakog ugovaratelja obveze i prava koja iz ugovora o prodaji nastaju za prodavatelja.

Prema odredbi čl. 26. ZOO-a ugovor je sklopljen kada su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora, što je kod ugovora o zamjeni predaja određene stvari (čl. 552. st. 1. ZOO). S obzirom na utvrđeno činjenično stanje od strane prvostupanjskog suda proizlazi da stranke nisu sklopile valjani ugovor o zamjeni.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 62 16.8.2007 11:18:59

Ugovor o zamjeni nastaje kada se ugovorne strane suglase o bitnim sastojcima ugovora. Bitan sastojak ugovora je predmet zamjene. Je li predmet zamjene bio određen, procjenjuje se po pravilima za određenost predmeta iz ugovora o prodaji. U ovom slučaju stranke su ugovorile predmet obveze jedne ugovorne strane, dok obveza tuženika B. S d.o.o. nije određena ugovorom. Prema tvrdnjama tuženika plaćanje robe koju je tuženik preuzeo izvršit će se putem kompenzacijskog posla. Ako su stranke imale u vidu naknadni izbor roba koje se daju u zamjenu, ugovor o zamjeni nije nastao dok izbor konkretne robe nije izvršen. Nije sporno da se stranke nisu suglasile koju robu tuženik treba predati tužitelju.

VTSRH, Pž-7507/04 od 31. siječnja 2007. *(TS Split P-224/04 od 20. srpnja 2004.)*

26.

OBVEZNO PRAVO – DAVANJE U ZAKUP POSLOVNOG PROSTORA PUTEM JAVNOG NATJEČAJA

Zakon o zakupu i prodaji poslovnog prostora (Narodne novine broj 91/96, 124/97, 174/04)

Članak 6.

Poslovni prostor u vlasništvu Republike Hrvatske, općina, gradova, županija i Grada Zagreba te pravnih osoba u njihovom vlasništvu ili pretežitom vlasništvu daje se u (pod)zakup putem javnog natječaja. Ako je takav poslovni prostor dan u zakup bez javnog natječaja, ugovor o (pod)zakupu je ništav.

Međutim, ovaj sud jednako kao i sud prvog stupnja smatra da je ugovor o podzakupu poslovnih prostorija ništav budući da je protivan odredbi čl. 20. st. 2. u svezi s čl. 6. Zakona o zakupu poslovnih prostorija. Naime, iz same izjave tužitelja dane na ročištu za glavnu raspravu održanom 19. veljače 2004. godine (list 20. spisa) proizlazi da je zemljište na kojem je izgrađen predmetni poslovni prostor u vlasništvu Grada Zagreba pa pod pretpostavkom da se radi o jedinstvenosti nekretnine prema odredbi čl. 360. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01) što stranke tijekom dosadašnjeg postupka ničim nisu osporile, a što ovaj sud ne može ispitati budući da spisu nisu priloženi zemljišnoknjižni izvadci i predmetni poslovni prostori su u vlasništvu Grada Zagreba. Upravo zbog navedenog, na davanje u podzakup tih poslovnih prostora primjenjuje se odredba čl. 20. Zakona o zakupu poslovnog prostora kojom

Zbirka_VTS_13_2007.indd 63 16.8.2007 11:19:00

je (st. 2.) određeno da se na ugovor o podzakupu na odgovarajući način primjenjuju odredbe tog Zakona koje se odnose na zakup poslovnog prostora i s tim u svezi odredba čl. 6. tog Zakona, koja propisuje da se poslovni prostor u vlasništvu Grada Zagreba daje u (pod)zakup putem javnog natječaja. Prema tome, tužitelj je kao podzakupodavac mogao poslovni prostor koji je predmet ugovora o podzakupu dati u podzakup samo putem javnog natječaja te je prema tada važećoj odredbi čl. 6. st. 6. Zakona o zakupu poslovnog prostora *(ukinuta Zakonom o izmjenama i dopunama tog zakona – Narodne novine broj 174/04)* prije sklapanja ugovora o (pod)zakupu bio dužan pribaviti mišljenje o pravnoj valjanosti tog ugovora od nadležnog državnog pravobranitelja (državnog odvjetnika).

Kako iz spisa ne proizlazi da je tužitelj prije sklapanja ugovora o podzakupu raspisao javni natječaj radi davanja u podzakup poslovnog prostora niti je od državnog odvjetnika pribavio prethodno mišljenje o valjanosti tog ugovora, ugovor o podzakupu kojeg su stranke sklopile 2. siječnja 2003. godine je ništav kako to propisuje odredba čl. 6. st. 7. Zakona o zakupu poslovnog prostora.

VTSRH, Pž-4205/04 od 19. prosinca 2006. *(TS Zagreb P-4571/03 od 19. veljače 2004.)*

27.

OBVEZNO PRAVO – ISPRAŽNJENJE POSLOVNOG PROSTORA

Zakon o zakupu i prodaji poslovnog prostora (Narodne novine broj 91/96, 124/97, 174/04)

Članak 6.

Sud u parničnom postupku između zakupodavca i zakupnika može donijeti odluku kojom nalaže zakupniku da isprazni poslovni prostor, a ne da iseli iz tog prostora.

U odnosu na dio prvostupanjske presude kojim je sud naložio tuženiku iseljenje iz u izreci prvostupanjske presude navedenih poslovnih prostora, ovaj sud smatra da je sud i u odnosu na taj dio presude počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. Zakona o parničnom postupku. Naime, premda se sud prvog stupnja u obrazloženju presude pogrešno poziva na odredbu čl. 132. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (sud se trebao pozvati na odredbu čl. 104. Zakona o obveznim odnosima kojom su određene posljedice ništavosti) nesporno je da tužitelj može od tuženika tražiti povrat onoga što je primio po osnovi takvog (ništavog) ugovora. Međutim, prema odredbi čl. 33. Zakona o zakupu poslovnih prostora za rješavanje spora između (pod)zakupodavca i (pod)zakupnika o međusobnim pravima i obvezama iz ugovora o (pod)zakupu te za ispražnjenje poslovnog prostora nadležan je sud. Prema tome, iz navedene odredbe Zakona o zakupu poslovnog prostora proizlazi da tužitelj ne može tužbenim zahtjevom tražiti od suda iseljenje tuženika iz poslovnog prostora, već može postaviti konstitutivni

Zbirka_VTS_13_2007.indd 64 16.8.2007 11:19:00

tužbeni zahtjev kojim će zatražiti od suda da naloži tuženiku da isprazni poslovni prostor. Dakle, tužitelj ne može tužbenim zahtjevom tražiti od suda da naloži tuženiku da iseli iz poslovnog prostora, već da taj prostor u potpunosti isprazni (i od sebe i od svojih pokretnih stvari).

Budući da tužitelj nije postavio tužbeni zahtjev sukladno odredbi čl. 33. Zakona o zakupu poslovnog prostora, nije bilo uvjeta da sud donese odluku o tako postavljenom tužbenom zahtjevu. Stoga je izreka pobijane točke II. izreke presude nerazumljiva.

VTSRH, Pž-4205/04 od 19. prosinca 2006. *(TS Zagreb P-4571/03 od 19. veljače 2004.)*

28.

OBVEZNO PRAVO – PRAVO NARUČITELJA NA SNIŽENJE UGOVORENE NAKNADE

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 616.

Naručitelj koji je pravovremeno obavijestio izvođača o nedostacima izvedena posla može nakon proteka roka od godine dana od dana učinjene obavijesti u postupku u kojem izvođač potražuje ugovorenu naknadu istaknuti svoje pravo na sniženje cijene i na naknadu štete.

Napomena: Naručitelj nakon proteka roka od godine dana od učinjene obavijesti ne može od izvođača sudskim putem zahtijevati uklanjanje nedostataka, osim ako su ti nedostaci bili poznati izvođaču ili mu nisu mogli ostati nepoznati, a nije ih priopćio naručitelju (članak 617. Zakona o obveznim odnosima).

Sporno je jesu li radovi izvedeni kvalitetno i ima li tuženik zbog nekvalitete izvedenih radova pravo na sniženje cijene.

Iz dokumentacije u spisu proizlazi da je tuženik u prigovoru tvrdio kako radovi po ugovoru nisu pravovremeno i kvalitetno izvedeni te da zbog nekvalitete izvedenih radova ima pravo na sniženje cijene. U dokaz svojim tvrdnjama tuženik je dostavio dopise tuženika upućene tužitelju vezane za reklamaciju izvedenih radova, dopis tužitelja upućen tuženiku (list 14. spisa) iz kojeg proizlazi da tužitelj priznaje poteškoće u izvođenju radova te nepridržavanje ugovorenih rokova. Na okolnosti nekvalitetno i nepravovremeno izvedenih radova tuženik je predložio i izvođenje dokaza saslušanjem svjedoka: K. V., M. E. i M. M. koji dokaz sud nije proveo. *(...)*

Pogrešno je stajalište prvostupanjskog suda da bi tuženik svoje potraživanje po osnovi smanjenja cijene zbog nekvalitete izvedenih radova po ugovoru bio dužan prijaviti kao potraživanje po osnovi naknade štete u stečajnom postupku koji se vodi nad tužiteljem, iz razloga što tuženik nema potraživanje prema tužitelju koje bi

Zbirka_VTS_13_2007.indd 65 16.8.2007 11:19:01

trebalo biti utvrđeno i priznato. Tuženik samo ističe da izvedeni radovi po ugovoru nemaju odgovarajuću kvalitetu zbog čega ima pravo na sniženje cijene.

U sporu, u kojem izvođač zahtijeva isplatu ugovorne naknade, naručitelj se može usprotiviti prigovorom da radovi imaju nedostataka i time istaći svoje pravo na sniženje cijene. Predmet tužbenog zahtjeva predstavlja isplatu cijene prema ugovoru o djelu sklopljenom između tuženika kao naručitelja i tužitelja kao izvođača. Dio cijene u iznosu od 35.271,01 kn tuženik je platio dok je iznos od 20.629,39 kn umanjio na ime nekvalitetno izvedenih radova po ugovoru. Svoju obvezu iz ugovora o izvođenju radova izvođač nije izvršio sve dotle dok naručitelju ne izvrši radove na brodu onako kako je ugovoreno. Naručitelj radova nije dužan platiti naknadu za izvedene radove dok rad nije pregledan i odobren (u smislu odredbe članka 623. stavak 3. ZOO-a). Pri tome izvođač treba dokazati da je izvršio rad u skladu s ugovorom. Iz dokumentacije u spisu, posebno iz dopisa tužitelja upućenog tuženiku (list 14. spisa) proizlazi da je bilo primjedbi na izvedene radove te da je tužitelj kasnio s izvođenjem radova po ugovoru. Da je izvođač dokazao da je izveo radove u skladu s ugovorom imao bi pravo zahtijevati isplatu ugovorene cijene. Kako zbog pogrešnog pravnog pristupa u prvostupanjskom postupku nije utvrđeno ima li naručitelj radova pravo na sniženu cijenu koja odgovara vrijednosti izvedenih radova u smislu članka 621. ZOO-a presuda je nerazumljiva i ne može se ispitati čime je pri njenom donošenju učinjena i druga bitna povreda.

VTSRH, Pž-3942/04 od 11. siječnja 2007. *(TS Šibenik P-550/03 od 20. travnja 2004.)*

29.

OBVEZNO PRAVO – KONTROLA IZVO\ENJA RADOVA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 632.

Nadzorni inženjer je predstavnik naručitelja radova koji ga zastupa u obavljanju kontrole izvođenja ugovorenih radova. Nadzorni inženjer je stoga ovlašten da u ime naručitelja radova kontrolira i ovjerava privremene i okončane situacije. Ako je nadzorni inženjer ovjerio građevinsku situaciju time je u ime naručitelja priznao količinu i cijenu radova navedenih u toj situaciji. To priznanje (neovisno od toga što situaciju nije ovjerio i sam naručitelj) ima utjecaja i na prekid zastarijevanja ako je naručitelj tijekom parničnog postupka istaknuo materijalno pravni prigovor zastare.

Prema mišljenju ovog suda, prvostupanjski je sud pravilno obvezao tuženika da isplati tužitelju iznos od 746.990,14 kn na ime naknadno izvedenih radova, kao i iznos od 155.389,21 EUR u protuvrijednosti u kunama jer tuženikov materijalno pravni prigovor zastare nije osnovan. Međutim, za razliku od prvostupanjskog suda

Zbirka_VTS_13_2007.indd 66 16.8.2007 11:19:01

pa i žalitelja, ovaj sud je mišljenja da za prekid zastare nije odlučna činjenica je li tuženik dopisima od 6. listopada 1994. (list 337. spisa) odnosno od 4. travnja 1996. (list 340. spisa) prekinuo tijek zastare.

Naime, za ovaj sud odlučna činjenica koja je dovela do prekida zastare jest da je *tuženikov nadzorni inženjer I. P. dana 11. prosinca 1995. ovjerio okončane situacije* i to **(a)** okončanu situaciju od 31. prosinca 1994. temeljenu na ugovoru 04-60/92, I. dop. ugovoru broj 04-60/1-93, II. dop. ugovoru broj 04-60/2-94 i III. dop. ugovoru 04-60/3-94 (dakle, radi se o situaciji koja se odnosi na radove izvedene na tzv. I „A“ fazi), **(b)** okončanu situaciju od 5. prosinca 1995. temeljenu na ugovoru 04-65/92 (radovi tzv. I „B“ faze) i **(c)** okončanu situaciju od 5. prosinca 1995. temeljenu na ugovoru 04-18/93 i na ugovoru 04-21/94 (koji je u stvari I. dopunski ugovor ugovoru 04-18/93) te na II. dop. ugovoru 04-128/94 (radovi tzv. I „C“ faze); sve ove okončane situacije nalaze se među dokumentacijom koja je pribavljena spisu od strane sudskog vještaka, to jest radi se o dokumentaciji koju su sudskom vještaku za potrebe vještačenja dostavile same stranke (list 195. spisa).

Naime, nadzorni inženjer je predstavnik investitora (u konkretnom slučaju tuženika) koji ga zastupa u obavljanju kontrole izvođenja ugovorenih radova odnosno brine se da se ugovorene obveze izvršavaju prema odredbama ugovora o građenju, propisima te pravilima struke. S tim u svezi, nadzorni inženjer je ovlašten u ime investitora kontrolirati i privremene odnosno okončane situacije, to jest svojim potpisom tih situacija ovjeravati da je cijena navedena u tim situacijama upravo cijena radova koje je izveo izvođač (tužitelj). Prema tome, time što je nadzorni inženjer I. P. 11. prosinca 1995. ovjerio okončane situacije koje se odnose na radove tzv. faza „A“, „B“ i „C“, time je u ime investitora (tuženika) priznao da je tužitelj izveo radove upravo u iznosima navedenima u tim situacijama. To uostalom i sam tuženik u dopisu od 4. travnja 1996. (list 340. spisa) priznaje kada u točki 6. tog dopisa navodi da knjigovodstveno stanje nije usklađeno, a „okončane situacije prihvaćene su i ovjerene 11. prosinca 1995.“. Prema tome, neovisno od činjenice što se u tim okončanim situacijama ne nalazi i potpis tuženika kao investitora, na temelju nesporne činjenice da je sve tri okončane situacije uključujući i okončanu situaciju za radove I „A“ faze (što žalitelj u žalbi osporava) ovjerio nadzorni inženjer tuženika dana 11. prosinca 1995., time je došlo do priznanja duga i to upravo u iznosima navedenima u tim situacijama. Osim toga, čak i kada nadzorni inženjer tuženika ne bi bio zastupnik tuženika (a što jeste), time što je tuženik zastupan po svom zastupniku po zakonu N. Š. u dopisu od 4. travnja 1996. naveo da su okončane situacije prihvaćene i ovjerene 11. prosinca 1995., tuženik je odobrio radnju nadzornog inženjera kojom je došlo do prekida zastare. Dakle, ovjerivši okončane situacije dana 11. prosinca 1995., tuženik je priznao dug naveden u tim situacijama te je time u smislu odredbe članka 387. Zakona o obveznim odnosima došlo do prekida zastarijevanja koje je sukladno odredbi članka 392. stavak 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima od navedenog datuma ponovno počelo teći. S obzirom na činjenicu da je tužitelj pokrenuo ovaj parnični postupak 9. srpnja 1998., od prekida zastarijevanja do utuženja nije prošao trogodišni rok zastare

Zbirka_VTS_13_2007.indd 67 16.8.2007 11:19:02

potraživanja propisan odredbom članka 374. Zakona o obveznim odnosima, pa je stoga tuženikov materijalno pravni prigovor zastare neosnovan.

VTSRH, Pž-2897/04 od 6. ožujka 2007. *(TS Split P-1248/98 od 4. veljače 2004.)*

30.

OBVEZNO PRAVO – ODSTUPANJE OD PROJEKTA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 633.

Naručitelj pisanu suglasnost za radove koji odstupaju od projekta građenja može dati i nakon izvedenih radova.

Ta suglasnost ne mora biti izričita, već može biti vidljiva iz naručiteljeva ponašanja iz kojeg se nedvojbeno može zaključiti da je odobrio radove koji odstupaju od projekta, na primjer iz njegove izjave da je spreman platiti naknadno izvedene radove.

Prema ocjeni ovog suda, sud prvog stupnja je pravilno zaključio da tužitelj unatoč ugovornoj odredbi o fiksnoj cijeni „ključ u ruke“ te unatoč tome što nije imao prethodnu pisanu suglasnost tuženika za radove koji odstupaju od projekta ima pravo potraživati od tuženika kao naručitelja radova isplatu cijene.

Naime, iz dokumentacije koja je priložena spisu, kao i iz iskaza saslušanih svjedoka S. V. i B. Š. proizlazi da su ovdje parnične stranke, kao i investitor Gradske tržnice d.o.o. te „E.“ Varaždin postigli suglasnost da je zbog neusklađenosti projektne dokumentacije potrebno izvršiti određene izvantroškovničke radove. Iz izvatka iz građevinskog dnevnika od 6. svibnja 2003. koji je potpisan od strane glavnog/nadzornog inženjera S. V. proizlazi da je u dogovoru s investitorom bilo potrebno izvesti određene radove koji su navedeni u tom dnevniku. Ti građevinski radovi su izvedeni, što je i tuženiku kao tužiteljevom naručitelju bilo poznato, kako to proizlazi iz dopisa tuženika od 2. srpnja 2003. u kojem tuženik navodi da će situaciju 167 ovjeriti nakon ovjere inženjera V., te dopisa tuženika od 16. srpnja 2003. u kojem tuženik navodi da će te radove platiti ako oni budu priznati od strane glavnog investitora (list 40. spisa). Prema tome, nesporno je da su radovi za koje tužitelj traži isplatu cijene izvedeni.

U odnosu na navod žalitelja u odnosu na naknadne radove, odnosno primjenu odredbe članka 633. Zakona o obveznim odnosima prema kojoj za svako odstupanje od projekta građenja odnosno od ugovorenih radova izvođač mora imati pismenu suglasnost naručioca (stavak 1.) te da izvođač ne može zahtijevati povećanje ugovorne cijene radova što ih je izveo bez takve suglasnosti (stavak 2.), ovaj sud smatra da je sud prvog stupnja pravilno obvezao tuženika da tužitelju isplati cijenu

Zbirka_VTS_13_2007.indd 68 16.8.2007 11:19:03

dodatnih radova i to iz razloga jer je tužitelj kao izvođač imao suglasnost tuženika-naručioca. Naime, tuženik jeste u pravu kada tvrdi da je u smislu odredbe članka 633. Zakona o obveznim odnosima za odstupanje od projekta građenja izvođaču potrebna suglasnost naručitelja. Izvođenje naknadnih radova podrazumijeva odstupanje od projekta. Naknadni radovi su takvi radovi koji prvobitno nisu bili ugovoreni, ali naručitelj iz određenog razloga u tijeku izvođenja radova zahtijeva izvođenje i dodatnih radova koji nisu obuhvaćeni ugovorom. Međutim, iz spisa proizlazi da je tuženik dao tu suglasnost tužitelju, premda ju je dao nakon obavljenih radova. Naime, između stranaka je nesporno da je izvršena primopredaja radova i to između tužitelja kao podizvođača i tuženika kao izvođača, kao i između tuženika i naručitelja radova – investitora Gradske tržnice d.o.o. te da je tuženik dopisom (dakle u pisanom obliku) od 2. srpnja 2003. godine izvijestio tužitelja da će ovjeriti situaciju broj 167. koja se odnosi na naknadno izvedene radove nakon provjere i ovjere nadzornog organa investitora kao i to da je tuženik dopisom od 16. srpnja 2003. izvijestio tužitelja da je naknadne radove u iznosu od 54.490,08 kn *spreman platiti* ako radovi budu priznati od strane glavnog investitora. Budući da je te dopise potpisala ovlaštena osoba tuženika, što tuženik tijekom cijelog postupka nije osporio, tim dopisima tuženik je naknadno odobrio radove koje je tužitelj ranije izveo prema prethodnom usmenom dogovoru s tuženikom. Naime, prema mišljenju ovog suda, jednako kao i prema mišljenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske u odluci Revt-38/2003 od 18. ožujka 2003., naknadno odobrenje izvršenih radova izvođač (tuženik) ne mora dati izričito, već je dovoljno da se iz njegova ponašanja dade zaključiti da je odobrio naknadne radove. Upravo time što je izjavio da je spreman platiti naknadne radove, tuženik je naknadno dao suglasnost za izvedene radove pa je cijenu tih naknadno izvedenih radova u obvezi isplatiti tužitelju-izvođaču.

U odnosu na uvjete iz tih dopisa (ovjera privremene situacije od strane nadzornog organa odnosno priznanje radova od strane glavnog investitora), ovaj sud smatra da eventualno (ne)ispunjenje tih uvjeta nema utjecaja na tuženikovu dužnost ispunjenja obveze prema tužitelju. Naime, s obzirom na to da su stranke člankom 26. točka 3. Ugovora o izvođenju radova broj 69/IZ/02 ugovorile da su sastavni dio tog ugovora, između ostalog, i *opći uvjeti* ugovaranja i *izvođenja*, ovaj sud tumačeći navedenu ugovornu odredbu sukladno odredbi članka 99. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima smatra da su stranke ugovorile i primjenu Posebnih uzanci o građenju („Službeni list“ broj 18/77). Prema odredbi članka 65. Posebnih uzanci o građenju ovjeravanje situacije od strane naručitelja nije uvjet za plaćanje na osnovi situacije. Iz navedene uzance slijedi da se tuženik kao tužiteljev naručitelj radova ne može osloboditi svoje obveze isplate cijene za izvedene radove pravdajući to time što nadzorni inženjer nije ovjerio privremenu situaciju, ako je nesporno da su radovi izvedeni čija je vrijednost ona koja ja navedena u toj situaciji i koju potražuje tužitelj. Jednako tako, niti (ne)priznavanje radova od strane glavnog investitora (treće osobe) nema utjecaja na ispunjenje tuženikove obveze budući da treća osoba nije ni u kakvom ugovornom odnosu s tužiteljem. S tužiteljem u ugovornom odnosu je bio jedino tuženik, te on sukladno načelu pacta sunt servanda iz članka 17. Zakona o obveznim odnosima mora ispuniti svoje ugovorne obveze;

Zbirka_VTS_13_2007.indd 69 16.8.2007 11:19:03

on se ne može osloboditi obveze plaćanja cijene prema tužitelju pravdajući to time što njemu treća osoba nije platila ili nije priznala izvedene radove.

Prema tome, budući da prema odredbi članka 633. Zakona o obveznim odnosima nije propisano da tužitelj kao izvođač radova mora prije izvođenja naknadnih radova imati pisanu suglasnost naručioca, a tuženik je kao naručitelj radova naknadno odobrio te radove, žalitelj se u žalbi neosnovano poziva na odredbu članka 633. Zakona o obveznim odnosima.

Jednako tako, neosnovano je i žaliteljevo pozivanje na odredbu članka 640. Zakona o obveznim odnosima odnosno na ugovornu klauzulu „ključ u ruke". Naime, sukladno odredbi članka 640. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima ako je ugovorena cijena s klauzulom „ključ u ruke" ona obuhvaća vrijednost svih nepredviđenih radova i viška radova, a isključuje utjecaj manjkova radova na ugovorenu cijenu. Prema tome, ugovorna klauzula „ključ u ruke" obuhvaća nepredviđene radove iz članka 634. Zakona o obveznim odnosima, ali ne i radove koje je izvođač naknadno izveo jer je uz pisanu suglasnost naručitelja odstupio od projekta. Naime, stranke ugovaranjem klauzule „ključ u ruke" ili neke druge odredbe koja ima sličan sadržaj ugovaraju nepromjenjivost cijene u slučaju kada je potrebno izvesti nepredviđene radove (radove koje hitno treba izvesti – članka 634. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima) za koje bi inače, kada ta klauzula ne bi bila ugovorena, izvođač imao pravo na pravičnu naknadu. Međutim, ako su stranke nakon sklapanja ugovora, a što je u konkretnom sporu slučaj, postigle suglasnost volje oko izvođenja naknadnih radova i njihove cijene (tužitelj ispostavljanjem privremene situacije broj 167. i tuženik dopisom od 16. srpnja 2003.), ugovorna odredba „ključ u ruke" ne može se primijeniti na te radove i to iz razloga što su same stranke kasnije konkludentnim radnjama odstupile od te ugovorne odredbe. Osim toga, ovaj sud napominje da i prema odredbi članka 34. stavak 2. Posebnih uzanci o građenju odredba „ključ u ruke" ne isključuje izmjenu ugovorene cijene zbog plaćanja naknadnih radova.

VTSRH, Pž-2843/04 od 13. veljače 2007. *(TS Varaždin P-760/03 od 9. veljače 2004.)*

31.

OBVEZNO PRAVO – ISPOSTAVLJANJE PRIVREMENE I OKONČANE SITUACIJE

Posebne uzance o građenju (Službeni list SFRJ broj 18/77)

Članak 62.

Okončana situacija je konačni obračun svih ukupno izvedenih radova. U njoj se mora nalaziti eventualna razlika vrijednosti između izvedenih radova i prije zaračunatih radova ispostavljenih u prijašnjim privremenim situacijama.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 70 16.8.2007 11:19:04

Napomena: Nakon ispostavljanja ovjerene okončane situacije izvođač više ne može tražiti naplatu po privremenim situacijama.

Prema mišljenju ovog suda, navod žalitelja istaknut na ročištu od 6. studenoga 2002. godine da je iz okončanih situacija koje se odnose na tzv. „B“ i „C“ fazu radova vidljivo da je saldo 0 također nema nikakvog utjecaja na od strane prvostupanjskog suda pravilno utvrđeno činjenično stanje odnosno na tuženikovu obvezu da isplati tužitelju iznos od 155.389,21 EUR s pripadajućim kamatama, sve u protuvrijednosti u kunama. Naime, prema odredbi članka 62. stavak 3. Posebnih uzanci o građenju („Službeni list“ SFRJ broj 18/77) primjenu kojih su stranke ugovorile člankom 21. ugovora broj 04-60/92 i točkom 7. Protokola od 31. srpnja 1992. i 14. listopada 1992. (list 74. i 76. spisa) okončanu situaciju izvođač sastavlja i podnosi na isplatu po završenoj primopredaji izvedenih radova. Okončana situacija jeste konačni obračun svih ugovorom određenih izvedenih radova pa se u okončanoj situaciji mora nalaziti vrijednost svih ukupno izvedenih radova te iznos radova kojeg treba platiti na temelju ispostavljene okončane situacije (članak 62. stavak 4. Posebnih uzanci o građenju). Prema tome, neovisno od činjenice što prema okončanim situacijama koje se odnose na tzv. I „B“ i „C“ faze radova proizlazi da „ostaje obveza po ovoj situaciji 0 kn“, to ne znači da tuženik na temelju tih okončanih situacija nije u obvezi isplatiti vrijednost izvedenih radova po prethodno ispostavljenim privremenim situacijama budući da je okončana situacija samo konačni obračun vrijednosti radova kojeg sastavlja izvođač radova i u kojem obračunava naručitelju eventualnu razliku vrijednosti između ukupno izvedenih radova i vrijednosti radova koju mu je ispostavio u prethodnim privremenim situacijama obračunatih u toku građenja (članak 61. stavak 3. Posebnih uzanci o građenju).

VTSRH, Pž-2897/04 od 6. ožujka 2007. *(TS Split P-1248/98 od 4. veljače 2004.)*

32.

OBVEZNO PRAVO – OBVEZA NALOGOPRIMCA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 749. i 761.

Ako se ugovorom o nalogu nalogoprimac obveže u ime i za račun nalogodavca sklopiti određeni ugovor, on od nalogodavca može zahtijevati samo naknadu za izvršenje naloga, ali ne i koristi koje je nalogodavac tim ugovorom ostvario budući da obveza nalogodavca nije prijenos koristi na nalogoprimca već samo isplata naknade.

Sud prvog stupnja je presudom označenom u izreci ove presude odbio tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tužitelj zatražio od suda da utvrdi kako je tužitelj imatelj 11.294 dionice na ime oznake DTR-R-A društva Domaća tvornica rublja Zagreb

Zbirka_VTS_13_2007.indd 71 16.8.2007 11:19:04

d.d., te da sud naloži tuženiku da izda tužitelju ispravu podobnu za prijenos 11.294 dionica u depozitoriju Središnje depozitarne agencije d.d. s računa nematerijaliziranih vrijednosnih papira tuženice u Središnjoj depozitarnoj agenciji na račun nematerijaliziranih vrijednosnih papira tužitelja u Središnjoj depozitarnoj agenciji (točka I. izreke presude). Rješenjem o troškovima postupka sadržanim u presudi sud je naložio tužitelju da tuženiku naknadi trošak parničnog postupka u iznosu od 11.760,80 kn (točka II. izreke presude). Tako je sud prvog stupnja presudio, jer je nakon provedenog postupka utvrdio da je tužitelj postupajući po nalogu tuženika u ime i za račun tuženika sklopio ugovor o kupoprodaji dionica na temelju kojeg je tuženik stekao 11.294 dionica dioničkog društva Domaća tvornica rublja d.d., te se tuženik i upisao u knjigu dionica odnosno dionice su upisane na njegov račun nematerijaliziranih vrijednosnih papira kod Središnje depozitarne agencije. Zbog navedenog, prema mišljenju prvostupanjskog suda tužitelj na temelju ovlasti tuženika iz ugovora o nalogu ne može steći dionice iz pravnog posla u kojem on nije bio stranka već nalogoprimac stranke-stjecatelja dionica. *(...)*

Tuženik i tužitelj su bili, a što i sud prvog stupnja pravilno zaključuje, u obveznom odnosu iz ugovora o nalogu budući da je tužitelj u ime i za račun tuženika kao nalogodavca sklopio ugovor o kupoprodaji; dakle, tuženik je sukladno odredbi članka 749. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima ovlastio tužitelja kao nalogoprimca da u njegovo ime i za njegov račun sklopi ugovor o kupoprodaji s Hrvatskim fondom za privatizaciju. S obzirom na to da je tužitelj stranka tog ugovora, on je mogao jedino raskinuti taj ugovor o nalogu, a što nije učinio prije sklapanja ugovora o kupoprodaji, nego je ispunio svoju ugovornu obvezu – sklopio je kao nalogoprimac tuženika predmetni ugovor o kupoprodaji u ime i za račun tuženika. Zbog navedenog tužitelj bi u smislu odredbe članka 761. Zakona o obveznim odnosima od tuženika mogao potraživati samo naknadu koju su stranke iz tog ugovora ugovorile odnosno naknadu u uobičajenoj visini ili pravičnu naknadu, kao i iznos kojeg je u njegovo ime isplatio prodavatelju, a što nije predmet ovog postupka.

Prema tome, budući da tužitelj tužbenim zahtjevom traži od suda utvrđenje da je on imatelj dionica i to dionica koje je stekao na temelju kupoprodajnog ugovora u kojem nije bio stranka, sud prvog stupnja je pravilno odbio njegov tužbeni zahtjev. Nadalje, kako su tužitelj i tuženik bili u obveznom odnosu na temelju ugovora o nalogu, a ne ugovora o kupoprodaji, to tužiteljeva causa (gospodarski cilj) a ujedno i pobuda iz ugovora o nalogu nije stjecanje dionica već stjecanje naknade za izvršeni nalog. Zato tužitelj ne može niti steći vlasništvo odnosno postati imatelj predmetnih dionica budući da se na temelju ugovora o nalogu vlasništvo ne može steći.

VTSRH, Pž-4917/04 od 6. veljače 2007. *(TS Zagreb P-1030/04 od 27. svibnja 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 72 16.8.2007 11:19:05

33.

OBVEZNO PRAVO – POLAGANJE RAČUNA KOMISIONARA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 780.

Komisionar je dužan bez odgađanja položiti komitentu izvješće o obavljenom poslu i predati mu sve što je primio po osnovi posla izvršenog u ime i za račun komitenta.

Činjenica da komitent za stvari koje je predao komisionaru da ih ovaj proda u ime i za račun komitenta nije komisionaru ispostavio račun, ne oslobađa komisionara obveze da izradi i preda komitentu izvješće o obavljenom poslu.

Pobijanom presudom Trgovačkog suda u Zagrebu odbijen je tužiteljev zahtjev da mu tuženik plati iznos od 36.233,19 kn sa zakonskim zateznim kamatama, kao i trošak postupka. Odlukom o parničnom trošku, sadržanom u točki II. izreke pobijane presude, tužitelj je obvezan tuženiku naknaditi trošak u iznosu od 360,00 kn.

U obrazloženju pobijane presude, prvostupanjski sud je naveo da se tužbeni zahtjev odnosi na plaćanje robe koju je tuženik kao komisionar, preuzeo od tužitelja kao komitenta, na komisionu prodaju. Tuženik nije osporio primitak tužiteljeve robe u vrijednosti utuženog iznosa, ne sporeći niti činjenicu da utuženi iznos tužitelju nije platio. Tuženik je međutim tražio da mu tužitelj ispostavi račun za prodanu robu, dok mu neprodanu robu stavlja na raspolaganje. Prvostupanjski sud je utvrdio slijedeće nesporne činjenice: stranke su bile u obveznom odnosu na temelju ugovora o komisionu, tuženik je kao komisionar primio tužiteljevu robu u komisionu prodaju i nije sve prodao, tuženik ne spori obvezu plaćanja iznosa postignutog prodajom dijela robe u visini od 10.387,70 kn. Na temelju činjenice da tužitelj tuženiku nije ispostavio račun u visini vrijednosti prodane robe, prvostupanjski sud je odbio tužbeni zahtjev. U odnosu na preostali dio tužbenog zahtjeva koji se tiče neprodane robe, prvostupanjski sud je zaključio da s ostatkom robe tužitelj može slobodno raspolagati, bilo da je i dalje ostavi kod tuženika radi komisione prodaje, bilo da je preuzme natrag. O trošku postupka prvostupanjski sud je odlučio na temelju odredbe članka 154. stavak 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05; dalje u tekstu: ZPP). *(...)*

Osnovni razlog o odlučnim činjenicama u pobijanoj presudi, sadržan je u utvrđenju prvostupanjskog suda kako tužitelj tuženiku nije ispostavio račun u vrijednosti prodane robe. Isključivo na temelju te činjenice, prvostupanjski sud je odbio tužiteljev zahtjev. Pritom je prvostupanjski sud propustio navesti materijalnopravne propise na osnovi kojih je donio pobijanu presudu. Takvi nedostaci čine pobijanu presudu nerazumljivom jer se iz teksta njenog obrazloženja ne može razumjeti na temelju kojeg je propisa sud donio takvu odluku. Time je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavak 2. točka 11. ZPP-a.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 73 16.8.2007 11:19:05

Nadalje, prvostupanjski sud nije primijenio odredbu materijalnog prava koju je u konkretnom slučaju trebao primijeniti. Riječ je o odredbi članka 780. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, i 91/96; dalje: ZOO).

Nesporno je među strankama da je tuženik od tužitelja preuzeo robu u komisionu prodaju, u vrijednosti utuženog iznosa. Od tog je iznosa, tuženik prodao robu vrijednosti 10.387,70 kn, a ostatak robe nalazi se kod njega.

Netočan je zaključak prvostupanjskog suda da sama činjenica neispostavljanja računa od tužitelja, tuženika oslobađa utužene obveze.

Osnovna je obveza komisionara da sukladno odredbi članka 780. ZOO-a komitentu položi račun o obavljenom poslu bez odgode i preda mu sve što je primio po osnovi posla izvršenog za njegov račun. Tuženik tužitelju nije na vrijeme položio račun o obavljenom poslu, budući je tek tijekom ove parnice, na ročištu 22. travnja 2004. godine, u spis predao inventuru robe. Iz te isprave proizlazi da je tuženik prodao u svoje ime a za račun tužitelja, robu u iznosu od 10.387,70 kn.

Kod komisionog posla, obje ugovorne strane trebaju znati gospodarske učinke obavljenog posla; komitent kao nalogodavac zato što je to izvorno njegov posao, a komisionar kao nalogoprimac poglavito zbog prava na naknadu troškova i naknadu. Zato i postoji komisionareva obveza na polaganje računa komitentu, što znači da on prije toga mora izraditi izvješće o obavljenom poslu. Komisionar je to dužan učiniti bez posebnog komitentovog zahtjeva, jer je to njegova zakonska obveza. Iz tog je razloga nepravilno utvrđenje prvostupanjskog suda da je tužitelj tuženiku morao ispostaviti poseban račun. Kako tuženik nije postupao sukladno svojoj obvezi iz odredbe članka 780. ZOO-a, tužitelj mu nije niti mogao ispostaviti račun prije no što je bio upoznat s učinkom obavljenog posla.

Na temelju navedene zakonske odredbe, tuženik je bio dužan tužitelju predati sva prava stečena prema trećima, kako bi tužitelj postao njihovim imateljemi. Ako komisionar to ne učini bez odgode, snosit će posljedice zakašnjenja.

Za ostatak robe koju tuženik nije prodao, pitanje je postoji li pravna osnova po kojoj bi ju tuženik zadržao kod sebe. Ukoliko ne postoji, nastupaju pravne posljedice iz odredbe članka 210. ZOO-a.

VTSRH, Pž-5283/04 od 14. ožujka 2007. *(TS Zagreb P-2977/03 od 1. lipnja 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 74 16.8.2007 11:19:06

34.

OBVEZNO PRAVO – NAGODBA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 1089.

Ugovor o nagodbi je ugovor kojim stranke uzajamnim popuštanjem prekidaju spor odnosno određuju svoja uzajamna prava i obveze.

Ako ugovor o nagodbi nije raskinut, stranka koja je sklopila taj ugovor ne može potraživati od druge stranke iznos cjelokupnog potraživanja kojeg je prije sklapanja nagodbe imala prema drugoj stranci upravo stoga što su nagodbom stranke preinačile ili promijenile dotadašnji pravni odnos.

U prvostupanjskom postupku je utvrđeno da je predmet spora: utvrđenje postojanja tužiteljeve tražbine s osnove naknade plaće koju bi tužitelj ostvario u razdoblju kroz vrijeme koje nije radio zbog nezakonitog otkaza Ugovora o radu, koji mu je dao tuženik, a u iznosu preko iznosa priznate tražbine na temelju izvansudske nagodbe. Naime, iz podataka u spisu proizlazi da je tužitelju 31. listopada 1992. godine odlukom tuženikovog direktora prestao radni odnos kod tuženika. Presudom Općinskog suda u Zagrebu poslovni broj Pr-793/95 poništena je odluka direktora tuženika od 31. listopada 1992. godine, te je naloženo tuženiku vratiti tužitelja u radni odnos na ranije radno mjesto. Tužitelj je pokrenuo ovršni postupak pod poslovnim brojem Ovr-1459/99 radi vraćanja tužitelja na rad na temelju pravomoćne i ovršne presude broj Pr-793/95. Nadalje, tužitelj je ustao tužbom 21. lipnja 1999. godine radi isplate naknade plaće u predmetu poslovni broj Pr-3843/99, u kojem postupku je nakon zaključenja izvansudske nagodbe tužba povučena te doneseno rješenje o povlačenju tužbe 22. ožujka 2002. godine. Dana 29. listopada 2001. godine stranke su zaključile izvansudsku nagodbu. Tužitelj je 11. srpnja 2002. godine podnio tužbu radi ispunjenja izvansudske nagodbe i isplate protuvrijednosti u iznosu od 50.000,00 DEM. Rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj St-443/03 od 28. studenoga 2002. godine otvoren je stečajni postupak nad tuženikom. Tužitelj je u skladu s uputom iz rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj St-443/03 od 20. veljače 2003. godine podnio tužbu kojom traži da se utvrdi postojanje osporene tražbine u iznosu od 1.209.955,00 kn kao tražbine prvog isplatnog reda.

Uvidom u izvansudsku nagodbu od 29. listopada 2001. godine utvrđeno je da se tuženik obvezao vratiti tužitelja u radni odnos 1. studenoga 2001. godine potpisom Ugovora o radu; te da se tuženik obvezao isplatiti tužitelju 50.000,00 DEM na ime naknade štete po radnim sporovima broj P-1540/99, broj Ovr-1459/99 i broj Pr-3843/99. Nadalje, člankom 1. izvansudske nagodbe je određeno da potpisom te nagodbe daljnje parničenje postaje bespredmetno, pa da tuženik povlači tužbu radi nedopustivosti izvršenja broj P-15450/99; a tužitelj povlači tužbu radi isplate naknade plaće broj Pr-3843/99 i ovršno rješenje radi povratka na radno mjesto direktora broj Ovr-1459/99.

U cijelosti je osnovano stanovište pobijane presude da izvansudska nagodba od

Zbirka_VTS_13_2007.indd 75 16.8.2007 11:19:06

29. listopada 2001. godine ima karakter nagodbe iz čl. 1089. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01 – dalje: ZOO).

Sukladno citiranoj zakonskoj odredbi Ugovorom o nagodbi, osobe između kojih postoji spor ili neizvjesnost o nekom pravnom odnosu, s pomoću uzajamnih popuštanja, prekidaju spor, odnosno otklanjaju neizvjesnost i određuju svoja uzajamna prava i obveze.

Nije u pravu tužitelj kada u žalbi navodi da sud nije utvrdio činjenice postojanje kojih je pretpostavka za primjenu relevantne odredbe čl. 1089. ZOO-a. Naime, ove tvrdnje žalitelja su bez uporišta u provedenom dokaznom postupku.

Ugovor o nagodbi je takav ugovor kojim osobe između kojih postoji neki spor ili neizvjesnost o nekom pravnom odnosu ukidaju taj spor ili uklanjaju tu neizvjesnost uzajamnim popuštanjem, određujući svoja novonastala uzajamna prava i obveze. Pravni učinak ugovorne nagodbe je u nastanku novog obveznog odnosa, bez obzira na to je li do nagodbe došlo iz već postojećeg obveznog odnosa ili nekog drugog pravnog odnosa. Nagodba ima konstitutivni značaj i stvara nova prava i obveze između sudionika nagodbe. Prema tome, nagodba je poseban dvostranoobvezni ugovor koji znači preinačenje ili promjenu dosadašnjeg pravnog odnosa.

Slijedom iznesenoga, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da su stranke u smislu odredbe čl. 1089. i čl. 1090. ZOO-a, izvansudskom nagodbom regulirale svoja prava i obveze u konkretnom predmetu. Temeljno načelo obveznog prava je sloboda u uređenju obveznih odnosa (arg. iz čl. 10. ZOO-a), što znači da stranke samostalno i slobodnom voljom disponiraju svojim pravima.

Pravilno je sud prvog stupnja zaključio da su stranke sklopile izvansudsku nagodbu; pa je posljedica tako sklopljenog Ugovora o nagodbi – promjena sadržaja postojećih međusobnoobvezno pravnih odnosa. Sadržaj sada nove obveze određen je sklopljenim Ugovorom o nagodbi i predstavlja neposredni izvor prava i obveza između stranaka.

Isto tako, nije u pravu žalitelj (tužitelj) kada u žalbi navodi da je sud pogrešno ocijenio iskaze saslušanih svjedoka Ivana Mioča i Duška Stiča. Naime, pravilno je sud iz iskaza ovih svjedoka utvrdio da je sklopljena pisana izvansudska nagodba kojom je utvrđena visina naknade tužitelju, te da stranke nisu ugovorile rok isplate, a niti eventualne posljedice za slučaj neisplate.

Iz iznesenog slijedi pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je tužitelj sklapanjem nagodbe pristao na naknadu po radnim sporovima u iznosu koji mu je po nagodbi u cijelosti priznat u stečaju u prvom isplatnom redu, a kako to proizlazi iz podataka u spisu, a nagodba obvezuje stranke sukladno odredbi čl. 1089. st. 1. ZOO-a; pa je u odnosu na preostali iznos, a do pune naknade pravilno sud prvog stupnja ocijenio tužbeni zahtjev tužitelja neosnovanim.

Stoga je valjalo tužiteljevu žalbu ocijeniti neosnovanom, jer je pravilno ocijenio prvostupanjski sud da je tužiteljev tužbeni zahtjev neosnovan, jer je utvrdio da su stranke nagodbom izmijenile sadržaj postojećih odnosa. Na pravilno utvrđeno činjenično stanje, sud prvog stupnja je primijenio relevantne odredbe materijalnog prava, i to odredbu čl. 1089. i čl. 1090. ZOO-a.

VTSRH, Pž-7838/05 od 6. veljače 2007. *(TS Zagreb P-1339/03 od 27. srpnja 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 76 16.8.2007 11:19:07

35.

OBVEZNO PRAVO – UGOVOR O NAGODBI

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Član ak 1089.

Ugovor o nagodbi je sporazum kojim stranke uzajamnim popuštanjem određuju svoja uzajamna prava i obveze. Stoga nakon sklapanja ugovora o nagodbi sud u slučaju spora između stranaka njihov međusobni odnos treba ispitivati u skladu s važećim ugovorom o nagodbi, a ne prema odredbama ugovora iz kojeg je potekao pravni odnos u pogledu kojeg je kasnije sklopljena nagodba.

Relevantne činjenice u ovoj parnici nisu ni bile predmetom spora. To su: da je tužitelj po računu br. 27000133 od 31. srpnja 1991. dugovao tuženiku iznos od 160,49 kn (tada 160.495,00 HRD); da su stranke zaključile sporazum 14. svibnja 1992. Tim sporazumom utvrdile su da će tužitelj dugovani iznos po računu br. 27000133 od 31. srpnja 1991. isplatiti u dva navrata i to: iznos od 80,24 kn do 14. svibnja 1992., a drugu ratu, također u iznosu od 80,24 kn do 29. svibnja 1992.; da se tuženik točkom 3. sporazuma, pod uvjetom dogovorenih isplata, odrekao daljnjih potraživanja prema tužitelju; da je tužitelj dogovorene iznose platio i to 27. svibnja 1992., te drugu ratu 30. lipnja 1992.; da je tuženik na temelju rješenja o izvršenju Trgovačkog suda u Zagrebu broj Iv-16827/92 od 31. srpnja 1992. naplatio po istom računu iznos od daljnjih 223,93 kn. *(...)*

Za rješenje ovog spora odlučno je što je to tužitelj bio dužan platiti nakon što su stranke svoje međusobne odnose uredile sporazumom dana 14. svibnja 1992. i utvrdile da će tužitelj dugovani iznos po računu br. 27000133 od 31. srpnja 1991. isplatiti u dva navrata i to: iznos od 80,24 kn do 14. svibnja 1992., a drugu ratu, također u iznosu od 80,24 kn do 29. svibnja 1992., te da se tuženik, pod uvjetom dogovorenih isplata, odrekao daljnjih potraživanja prema tužitelju.

Sporazum zaključen među strankama je ugovor o nagodbi (čl.1089. ZOO-a), jer je njime tužitelj priznao svoj dug, a tuženik je pristao na obročnu otplatu. Svrha nagodbe je upravo u tome da se u pogledu nekoga spornoga pravnog odnosa odrede na nesporan način međusobna prava i obveze stranaka. Nakon sklapanja nagodbe prava i obveze stranaka *prosuđuju se u skladu s njenim odredbama*, a ne odredbama ugovora (ako je takav ugovor postojao) iz kojega je potekao pravni odnos u pogledu kojega je sklopljena nagodba. Zato tuženik neosnovano tvrdi da bi njegovo pravo na naplatu kamata - pravni odnos stranaka – trebalo cijeniti u skladu s odredbama njihova ranijeg ugovora, kao da ugovor – sporazum od 14. svibnja 1992. godine - nije ni sklopljen.

Procjenjujući tuženikovu obvezu u okviru ugovora – sporazuma od 14. svibnja 1992. godine – prvostupanjski sud je valjano zaključio da tuženik duguje zatezne kamate od novih datuma dospijeća. Na taj način je valjano odlučio i da tuženikovo

Zbirka_VTS_13_2007.indd 77 16.8.2007 11:19:07

odricanje od daljnjih potraživanja nema više važnost, nakon što tužitelj nije u svemu poštovao ugovoreno.

Nije u pravu tuženik kada osporava primjenu materijalnog prava upirući na pravnu prirodu rokova utvrđenih ugovorom – sporazumom od 14. svibnja 1992. godine. Sud je ocijenio da nije riječ o fiksnim rokovima zbog čijeg bi nepoštivanja došlo do raskida ugovora po samom zakonu (čl. 125. st. 1. ZOO-a). Ovaj sud suglasan je s ovim zaključkom prvostupanjskog suda, jer iz ugovora mora biti vidljivo da se obveza mora ispuniti u točno ugovorenom roku i da će se ugovor u protivnom smatrati raskinutim. Na takvo što ne ukazuje ništa iz ugovora – sporazuma od 14. svibnja 1992. godine. Tuženik je za (ne)poštivanje ugovora predvidio ustupak, odnosno sankciju – odricanje od naplate daljnjih potraživanja, ali ne i raskid ugovora. Stoga je sud pravilno odlučio kada je utvrdio da mu, nakon što tužitelj nije ispunio obvezu u dogovorenom roku, pripada pravo na daljnje potraživanje - zatezne kamate – ali od datuma dospijeća utvrđenih sporazumom.

VTSRH, Pž-7038/03 od 14. rujna 2006. *(TS Zagreb P-13694/92 od 18. siječnja 2000.)*

36.

OBVEZNO PRAVO – NAGODBA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 1089.

Stranke ugovorom o nagodbi uzajamnim popuštanjem uređuju svoj međusobni odnos. Nagodba sklopljena tijekom parničnog postupka (kao i ona sklopljena nakon tog postupka) obvezuje stranke, pa vjerovnik ne može, ako mu je dužnik ispunio obvezu sukladno nagodbi, potraživati dio dugovanja kojeg se nagodbom odrekao.

Iz dokumentacije u spisu proizlazi da su stranke bile u poslovnom odnosu na temelju Ugovora o zakupu po kojem ugovoru je tužitelj izdao tuženiku utužene račune i to račun broj 07-83150 na iznos od 37.872,40 kn s rokom dospijeća od 7. listopada 2003. godine i račun broj 07-83160 na iznos od 37.922,30 kn s rokom dospijeća od 5. studenoga 2003. godine. Nadalje proizlazi da je zbog neplaćanja navedenih računa 9. ožujka 2003. godine tužitelj pokrenuo ovršni postupak protiv tuženika. Nakon pokretanja ovršnog postupka među strankama je 26. ožujka 2004. godine zaključena izvansudska nagodba. Člankom 1. nagodbe utvrđen je dospio nepodmireni dug tuženika prema tužitelju na dan 29. veljače 2004. godine u iznosu od 1,650.000,00 kn, u što je uključen i PDV te je ugovoreno da isplatom navedenog iznosa na način i u rokovima iz nagodbe prestaju sva međusobna dugovanja i potraživanja između stranaka po bilo kojoj osnovi, uključujući kamatu i bilo koje druge troškove koji su nastali radi njihove naplate. Člankom 2. nagodbe tuženik

Zbirka_VTS_13_2007.indd 78 16.8.2007 11:19:08

se obvezao platiti dug tužitelju u četiri jednake mjesečne rate, svaka u iznosu od 412.500,00 kn, od kojih prva dospijeva 2. svibnja 2004., druga 1. lipnja 2004., treća 1. srpnja 2004. i četvrta 1. kolovoza 2004. Člankom 4. nagodbe ugovoreno je da tužitelj odobrava tuženiku popust od 7,5 % ako cjelokupni dug plati odjednom i to do 2. svibnja 2004. godine.

Prema odredbi članka 1089. ZOO-a ugovorom o nagodbi osobe između kojih postoji spor ili neizvjesnost o nekom pravnom odnosu, pomoću uzajamnih popuštanja, prekidaju spor, odnosno otklanjaju neizvjesnost i određuju svoja uzajamna prava i obveze. Nagodba koja se nalazi u spisu sadrži sve elemente propisane člankom 1089. i člankom 1092. stavak 1. ZOO-a, jer ima oznaku da je zaključena nagodba, određen i dopušten predmet nagodbe, a osim toga i točnu oznaku na što se nagodba odnosi - sva tužiteljeva potraživanja prema tuženiku. Ona je ugovor i nakon potpisivanja nagodbe prava i obveze stranaka prosuđuju se u skladu s njezinim odredbama, kako to pravilno u žalbi navodi tuženik. U obrazloženju presude sud ne navodi zbog čega smatra da bi i nakon potpisivanja nagodbe tuženik bio u obvezi platiti tužitelju dug po utuženim računima pa presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati.

Temeljno načelo obveznog prava je sloboda u uređenju obveznih odnosa (članak 10. ZOO-a) što znači da stranke samostalno i slobodnom voljom disponiraju svojim pravima. Ugovori obvezuju (članak 17. ZOO-a), pa je posljedica sklopljenog ugovora o nagodbi promjena sadržaja postojećih međusobno obvezno pravnih odnosa. Ugovor o nagodbi može se sklopiti, ne samo prije, nego i tijekom parnice kao što je to u konkretnom slučaju učinjeno. Ugovor o nagodbi koji je sklopljen tijekom parnice djeluje na sadržaj postojećih obvezno pravnih odnosa na način da prvobitni pravni odnos između stranaka i dalje egzistira, ali se (uzajamnim popuštanjem) mijenja njegov sadržaj i to tako da se postojeća obveza gasi, a nova se stvara. Sadržaj te, sada nove obveze, određen je sklopljenim ugovorom o nagodbi i predstavlja neposredni izvor prava i obveza između stranaka. Kako je trenutak zaključenja glavne rasprave značajan za ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva, sve one činjenice koje su nastale do tog trenutka odlučne su za ocjenu te osnovanosti, pa tako i izvansudska nagodba koju su, u konkretnom slučaju, parnične stranke sklopile tijekom parnice predstavlja relevantnu činjenicu za donošenje presude. Nagodbom su stranke utvrdile novi sadržaj svojih međusobnih obveza. Zbog svega navedenog nejasni su navodi iz obrazloženja pobijane presude da tuženik nije dostavio dokaze o tome da je utuženu tražbinu platio, jer je tijekom postupka tuženik isticao činjenicu da je utužena tražbina potpisivanjem nagodbe prestala. Stoga o odlučnim činjenicama postoji proturječnost između onoga što se u razlozima presude navodi o sadržaju isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika, pa presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati zbog čega je prilikom donošenja presude počinjena i daljnja bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 11. ZPP-a.

VTSRH, Pž-7781/04 od 31. siječnja 2007. *(TS Zagreb P-874/04 od 29. rujna 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 79 16.8.2007 11:19:08

B - PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

37.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – ZAŠTITA PRAVA IMATELJA RANIJE PRIJAVLJENE TVRTKE

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 31.

Trgovac kojem druga osoba upotrebom ili upisom iste ili slične tvrtke koja je upisana u sudski registar istog ili drugog suda ugrožava njegov položaj u tržišnoj utakmici ili postoji opasnost da njegova prava i položaj u tržišnoj utakmici budu povrijeđeni ili ugroženi, može tužbom zahtijevati da druga osoba prestane upotrebljavati tu tvrtku i da se tvrtka te druge osobe izbriše iz sudskog registra, te da ju se obveže na naknadu štete pričinjene upotrebom tvrtke.

Prilikom ocjenjivanja postoji li opasnost da prava i položaj imatelja ranije prijavljene tvrtke budu ugroženi ili povrijeđeni, sud ispituje bi li prosječno pažljiv čovjek bio doveden u zabludu u pogledu utiska o identitetu ili povezanosti dvije osobe sa sličnom tvrtkom.

Trgovački sud u Rijeci odlučujući o tužiteljevom tužbenom zahtjevu pobijanom presudom poslovni broj V P-1756/05 od 7. travnja 2006. godine djelomično je usvojio tužbeni zahtjev i u točki I. izreke zabranio tuženiku upotrebu tvrtke SOKOL SECURITY d.o.o. upisanu u sudski registar Trgovačkog suda u Rijeci pod MBS 040217792, te naložio tuženiku da izvrši brisanje tvrtke SOKOL SECURITY d.o.o. u sudskom registru i naknadi trošak postupka u iznosu od 33.760,00 k (točka II. i

Zbirka_VTS_13_2007.indd 83 16.8.2007 11:19:09

IV. izreke presude). Tužitelj je odbijen s dijelom tužbenog zahtjeva kojim zahtijeva objavu izreke presude u dnevnim novinama (točka III. izreke presude).

Prema obrazloženju tužitelj zahtijeva od tuženika prestanak upotrebe tvrtke SOKOL SECURITY i brisanje iz sudskog registra pozivom na odredbu članka 31. ZTD-a. Tužiteljeva tvrtka SOKOL MARIĆ d.o.o. upisana je u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu 1. svibnja 2003. godine, a tuženikova u sudski registar Trgovačkog suda u Rijeci 19. kolovoza 2005. godine. U nazivima postoji sličnost iz razloga što se pojavljuje riječ „sokol“, kao ključna riječ, a riječ „security“ preuzeta je iz engleskog rječnika što znači sigurnost, što samo po sebi ne ukazuje na neku razliku u imenu tvrtke, već upućuje na djelatnost toga društva. Tuženik se bavi istom djelatnošću kao i tužitelj - zaštitarskom djelatnošću, stoga upisom i upotrebom slične tvrtke postoji opasnost da tužiteljeva prava i položaj u tržnoj utakmici budu povrijeđena, odnosno ugrožena. Ova činjenica dovoljna je za ispunjenje pretpostavki iz članka 31. ZTD-a. Nije potrebno da dođe do zabune, već je dovoljno da u poslovnom prometu može doći do zabune zbog istovjetnosti ili sličnosti tvrtke. Tuženikov prigovor usmjeren na pozivanje tužitelja na ispravak dijela tužbenog zahtjeva usmjerena brisanjem tuženikove tvrtke iz registra (članak 109. stavak 1. ZPP-a), da bi se tužitelju pomoglo nije osnovan. Tužitelju je skrenuta pažnja da se brisanje tvrtke iz sudskog registra ne može provesti odlukom parničnog već registarskog suda, a na temelju odluke donijete u parničnom postupku. Na temelju odredbe članka 31. stavak 1. ZTD-a tužbeni zahtjev je osnovan, a odluka o troškovima temelji se na odredbi članka 154. stavak 3. i 155. ZPP-a. *(...)*

Tužitelj traži zaštitu tvrtke po odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Sud je pravilno našao da mu takva zaštita pripada po osnovi prava imatelja ranije tvrtke. Prema odredbi članka 31. stavak 1. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00 i 118/03, dalje: ZTD), trgovac kojem drugi trgovac upotrebom ili upisom iste ili slične tvrtke koja je upisana u registar istog ili drugog suda vrijeđa njegova prava, ili ugrožava njegov položaj u tržnoj utakmici, ili postoji opasnost da njegova prava ili položaj u tržnoj utakmici budu povrijeđena odnosno ugrožena, ili drugi trgovac upotrebom tvrtke nepovlasno koristi njegovim poslovnim ugledom ili ga prisvaja, može tužbom zahtijevati da drugi trgovac prestane upotrebljavati tu tvrtku, da se tvrtka tog trgovca izbriše iz trgovačkog registra, te da ga se obveže na naknadu štete počinjenu upotrebom tvrtke.

Nesporno je da su tvrtke stranaka upisane u sudski registar. Tužitelj je upisan u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu 1. svibnja 2003. godine, a tuženik u sudski registar Trgovačkog suda u Rijeci 19. kolovoza 2005. godine. Kako je tužiteljeva tvrtka ranije upisana u sudski registar, to tužitelj ima pravo prvenstva zaštite tvrtke, radi se o sličnim tvrtkama zbog karakteristične riječi „sokol“, što je nesporno. Osim toga, po obliku su tužitelj i tuženik društva s ograničenom odgovornošću i obavljaju poslove iz iste djelatnosti, te je doista moguće da u uobičajenom prometu prosječno pažljiv čovjek bude doveden u zabludu glede utiska o identitetu tuženika ili povezanosti tuženika s tužiteljem. Činjenica da je u

Zbirka_VTS_13_2007.indd 84 16.8.2007 11:19:10

poslovanju stranaka već došlo do zabune (list 93., 96. i 97.) služi sudu kao pomoćni kriterij da se utvrdi da do takvih zabuna u poslovanju može doći, pa da prema tome ono društvo koje se u poslovanju duže koristi riječju koja je ključna riječ tvrtke, ima pravo na zaštitu tvrtke po odredbi članka 31. ZTD-a.

Slijedom naprijed navedenog i sukladno odredbi članka 31. ZTD-a tužitelj je ovlašten zahtijevati da tuženik prestane upotrebljavati tu tvrtku i da se tvrtka tuženika izbriše iz sudskog registra, kako je to pravilno utvrdio i prvostupanjski sud.

VTSRH, Pž-5038/06 od 23. siječnja 2007. *(TS Rijeka P-1756/05 od 7. travnja 2006.)*

38.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – ZAŠTITA IMATELJA RANIJE PRIJAVLJENE TVRTKE

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 31.

Zaštitu tvrtke može tražiti trgovac i to od druge osobe koja upotrebljava istu ili sličnu tvrtku ili koja je u sudski registar kasnije (uz izuzetak iz odredbe članka 30. stavak 2. Zakona o trgovačkim društvima) upisala istu ili sličnu tvrtku. Osim upotrebe ili upisa u sudski registar iste ili slične tvrtke, trgovac koji želi zaštititi svoju tvrtku mora dokazati i jednu od preostalih pretpostavki iz članka 31. Zakona o trgovačkim društvima, u konkretnom slučaju da postoji opasnost da njegova prava i položaj u tržišnoj utakmici budu povrijeđeni ili ugroženi.

Napomena: Preostale alternativne pretpostavke za zaštitu tvrtke koje uz upotrebu ili upis tvrtke u sudski registar moraju biti ispunjene su: a) da druga osoba vrijeđa prava trgovca ili ugrožava njegov položaj u tržišnoj utakmici odnosno b) da se nepovlasno koristi trgovčevim poslovnim ugledom ili ga prisvaja.

Iz spisa, tj. iz obrazloženja prvostupanjske presude proizlazi da je predmet spora zaštita tužiteljeve tvrtke PAZIN TEXTILES d.o.o., kao ranije prijavljene tvrtke od povrede upotrebom i upisom tuženikove tvrtke PAZINKA – TEKSTIL d.o.o., na temelju Zakona o trgovačkim društvima.

Odredbom članka 31. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, dalje: ZTD) određeno je da trgovac kome drugi trgovac upotrebom ili upisom iste ili slične tvrtke, koja je upisana u trgovački registar istoga ili drugog suda, vrijeđa njegova prava ili ugrožava njegov položaj u tržišnoj utakmici ili postoji opasnost da njegova prava i položaj u tržišnoj utakmici budu

Zbirka_VTS_13_2007.indd 85 16.8.2007 11:19:10

povrijeđeni, odnosno ugroženi ili se drugi trgovac upotrebom tvrtke nepovlasno koristi njegovim poslovnim ugledom ili ga prisvaja, može tužbom zahtijevati da drugi trgovac prestane upotrebljavati tu tvrtku, da se tvrtka tog drugog trgovaca izbriše iz trgovačkog registra, te da ga se obveže da nadoknadi štetu počinjenu upotrebom tvrtke.

Iz toga slijedi da povreda nastupa kada netko uporabom ili upisom iste ili slične tvrtke nekog trgovca, koja je upisana u sudski registar istog ili drugog suda vrijeđa njegovo pravo ili ugrožava njegov položaj u tržišnom natjecanju ili stvara opasnost da njegova prava i položaj u tržišnom natjecanju budu povrijeđeni, odnosno ugroženi ili neovlašteno koristi njegov poslovni ugled ili ga prisvaja.

Prva pretpostavka za utvrđenje povrede tvrtke je da netko upiše u sudski registar istu ili sličnu tvrtku onoj koja je upisana.

Prema načelu isključivosti (čl. 29. ZTD-a) u istom trgovačkom registru ne može biti upisana tvrtka koja je jednaka ranije upisanoj tvrtki ili tvrtka koja se jasno ne razlikuje od ranije upisane tvrtke. Prema načelu različitosti sastojci tvrtke moraju biti takvi da ne stvaraju zabunu glede predmeta poslovanja društva, utiska o identitetu i povezanosti s drugim društvom te da se njihovom uporabom ne vrijeđaju prava intelektualnog vlasništva i ostala prava drugih osoba (čl. 14. st. 1. ZTD-a).

Tvrtke se moraju jasno razlikovati jedna od druge. Razlika mora biti takva da u uobičajenom prometu sprečavaju zamjenu tvrtke. Pri tome je mjerodavan ukupan dojam koji tvrtka ostavlja na obične ljude, a ne samo u poslovnim krugovima, tj. prema njezinom smislu i onako kako zvuči prema trećima kada se čita ili sluša. Za ocjenu je mjerodavno razlikuju li se tvrtke dovoljno jedna od druge pri čemu se mora poći od obilježja koja su im zajednička, a ne od onih po kojima se razlikuju, jer običan čovjek usredotočuje pozornost prije svega na ono što je zajedničko.

Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da tvrtke PAZIN TEXTILES d.o.o. i PAZINKA – TEKSTIL d.o.o., zvuče slično i bez posebne pozornosti lako je moguće napraviti pogrešku. Da je takvih pogrešaka bilo utvrđeno je u prvostupanjskom postupku posebice u pisanoj komunikaciji, a i sami zastupnici stranaka u svojim iskazima tvrde da je zabuna bilo, ali samo različito cijene značaj tih događanja.

Što se tiče druge pretpostavke za utvrđivanje povrede tvrtke, ne traži se da je neko pravo u tržišnom natjecanju već povrijeđeno, nego je dovoljno da je i ugroženo ili da postoji opasnost od ugrožavanja tog prava. Zaštita tvrtke sukladno Zakonu o trgovačkim društvima određena je ne samo na dokazanu opasnost ili ugrožavanje položaja, već i ako postoji mogućnost takve opasnosti, tj. da postoji mogućnost zabune.

Načelo isključivosti počiva na zaštiti već upisane tvrtke od tvrtki koje se od nje jasno ne razlikuju. Prvenstvo se tu očituje u tome što je tvrtka kojoj se pruža zaštita upisana prije upisa druge tvrtke.

U članku 30. st. 2. ZTD-a, uređena je iznimka od navedenoga načela i to da je u vrijeme podnošenja ranije prijave tu tvrtku, odnosno njezine bitne sastojke upotrebljavao na tržištu kao oznaku svog poduzeća ili kao robni ili uslužni znak za označavanje svojih proizvoda ili usluga.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 86 16.8.2007 11:19:11

Teret dokaza je na podnositelju kasnije prijave.

Tuženik tvrdi da su riječi koje označavaju njegovu tvrtku bile upotrebljavane na tržištu kao oznaka njegovog prednika pa stoga smatra da je prvostupanjski sud morao voditi računa o navedenoj iznimci iz čl. 30. st. 2. ZTD-a.

Iz provedenog prvostupanjskog postupka proizlazi da na mjestu ranijeg sjedišta trgovačkog društva PAZINKA d.d. u stečaju ima pet novoosnovanih društava, između kojih su tužitelj i tuženik, kao i društvo PAZINKA d.d. u stečaju.

Radi se o novoosnovanim trgovačkim društvima, koji nisu pravni slijednici društva PAZINKE d.d. u stečaju ili nekadašnjih OOUR-a, kao dijelova, a PAZINKA d.d. nije prodavana kao cjelina, već je prodavana imovina stečajnog dužnika. Novoosnovana trgovačka društva kupila su imovinu stečajnog dužnika uz obvezu da nastave proizvodne djelatnosti na pojedinim dijelovima imovine i sa zatečenim radnicima.

Pogrešan je tuženikov stav da ima pravo zadržati naziv tvrtke, budući da su riječi koje označavaju njegovu tvrtku bile upotrebljavane na tržištu kao oznaka njegovog prednika, a on je nastavio djelatnost proizvodnje tekstila.

Prema načelu jedinstvenosti tvrtke svaki dio društva mora poslovati pod istom tvrtkom, s time da joj se može dodati oznaka koja upućuje da je posrijedi dio društva (čl. 22. ZTD-a). Taj dio može biti ustrojen kao poslovna jedinica i slično, što ovisi o unutarnjem ustroju svakog društva (OOUR PAZINKA – TEKSTIL) da bi iskazala različitost poslova kojima se bavi, društvo tvrtki dodaje oznake kojima pokazuje da njegovo poduzeće ima dijelove koji posluju pod istom tvrtkom. Tvrtku ima samo nositelj društva (PAZINKA d.d. u stečaju) i ne valja ju poistovjećivati s imenom poslovne jedinice ili pogona kao ustrojbenog dijela društva (PAZINKA – TEKSTIL), koji pripada njegovu nositelju. Dodatna oznaka (TEKSTIL) može se slobodno prepustiti drugom, jer se ne radi o tvrtki, nego o dodatku tvrtki za koji ne vrijedi strogo pravilo o tome kada se tvrtka može prenijeti nekom drugom. Naime, radi se o neodvojivosti tvrtke od poduzeća. Tvrtka se ne može prenijeti na drugoga odvojeno od poduzeća.

Budući da PAZINKA d.d. u stečaju još uvijek posluje, tuženik nije mogao registrirati svoju tvrtku pod nazivom PAZINKA – TEKSTIL.

Suglasnost stečajnog upravitelja o tome da tuženik u svoju tvrtku unosi sastojke njegove tvrtke (PAZINKA) ne znači da je time dopušteno to učiniti, jer načelo različitosti služi zaštiti općeg, a ne samo pojedinačnog interesa. Zato nije trebalo dopustiti upis u sudski registar tuženikove tvrtke koja ima takav sastojak da se jasno ne razlikuje od druge tvrtke (PAZINKA d.d. u stečaju, kao i PAZIN TEXTILES d.o.o.). Cilj spomenutog pravila je zaštita trećih u poslovnom prometu pa je stoga riječ o ograničenjima postavljenim u javnom interesu.

Stoga nije u pravu tuženik kada se poziva na svoje pravo iz čl. 30. st. 2. ZTD-a, kao iznimku od načela prvenstva.

S obzirom na sve navedeno, pravilan je stav prvostupanjskog suda da je tuženik upotrebnom tvrtke PAZINKA – TEKSTIL d.o.o. povrijedio pravo tužiteljeve tvrtke PAZIN TEXTILES d.o.o. kao ranije upisane tvrtke.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 87 16.8.2007 11:19:11

Stoga je prvostupanjski sud pravilno primijenio odredbu čl. 31. ZTD-a kada je usvojio tužbeni zahtjev, te zabranio tuženiku upotrebljavati tvrtku pod nazivom PAZINKA – TEKSTIL d.o.o.

Pogrešno tuženik zaključuje da mu je zabranom uporabe tvrtke zabranjen i njezin oblik, odnosno tip trgovačkog društva. Pod pojmom tvrtke razumijeva se ime pod kojim trgovačko društvo posluje i pod kojim sudjeluje u pravnom prometu, a sastavni dio tog imena je i oblik trgovačkog društva.

Pravilno je prvostupanjski sud postupio kada je naložio tuženiku da u roku od 15 dana izvrši upis promjene imena tvrtke u sudskom registru na način da se jasno razlikuje od tužiteljeve tvrtke.

VTSRH, Pž-3008/04 od 20. veljače 2007. *(TS Rijeka P-1067/03 od 24. veljače 2004.)*

39.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – VO\ENJE POSLOVA DRUŠTVA

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 240.

U slučaju da se uprava društva sastoji od više osoba, članovi uprave mogu donositi odluke koje se odnose na vođenje poslova društva samo zajedno. Međutim, oni te odluke ne moraju donositi na sjednicama uprave, već i izvan tih sjednica. Pri tome je bitno da član uprave očituje svoju volju te da to očitovanje volje prispije ostalim članovima uprave.

Između stranaka je nesporno da je tuženik kao vozač tužiteljeva vozila na tom vozilu prouzročio štetu u iznosu od 90.249,82 kn, te da su stranke od 29. studenoga 1996. godine sklopile Sporazum kojim se tuženik obvezao tužitelju podmiriti nastalu štetu na način da mu se mjesečno oduzima iznos od 1/3 plaće što je prema navodu iz tužbe iznosilo 500,00 kn mjesečno. Također je između stranaka nesporno da tuženik, nakon što je dana 30. studenoga 1998. godine otišao u mirovinu, tužitelju nije platio niti jednu ratu ugovorene visine štete. U ovom postupku između stranaka je sporno jesu li članovi uprave tužitelja mogli na zamolbi tuženika od 21. listopada 1998. godine dati suglasnost da tuženik prestane plaćati tužitelju ugovoreni iznos štete.

Prema mišljenju ovog suda sud prvog stupnja je pravilno zaključio da su članovi uprave tužitelja, neovisno o tome što su odluke o vođenju poslova društva uglavnom donosili na sjednicama uprave kako to proizlazi iz preslika zapisnika sa sjednica koje je sudu dostavio tužitelj (list 23.-33. spisa), upisavši na tuženikovoj zamolbi od 21. listopada 1998. godine riječi „suglasni s danom odlaska u mirovinu»“ (list

Zbirka_VTS_13_2007.indd 88 16.8.2007 11:19:11

37. spisa) i potpisavši se uz te riječi dali očitovanje volje kojim su u ime tužitelja raskinuli Sporazum od 29. studenoga 1996. godine, a koji je pravna osnova tužiteljeva potraživanja u ovom postupku.

Naime, prema odredbi članka 240. stavak 2. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03) ako se uprava sastoji od više osoba, članovi uprave ovlašteni su da poslove vode samo zajedno. Međutim, tom odredbom Zakona nije propisano da članovi društva mogu odluke o vođenju poslova društva donositi isključivo na sjednicama uprave. Prema tome, članovi uprave mogu donositi odluke, osim na sjednicama uprave, usmeno izvan tih sjednica, telefonom, telefaksom i drugim načinima kojima se očituje njihova volja. Za donošenje odluke bitno je da član uprave društva izrazi očitovanje volje te da to očitovanje volje prispije ostalim članovima uprave. Dakle, u konkretnom slučaju članovi uprave društva su, potpisavši na zamolbi tuženika od 21. listopada 1998. godine da su suglasni s tom zamolbom, dali očitovanje volje u ime tužitelja kojom se raskida Sporazum sklopljen između stranaka od 29. studenoga 1996. godine.

Prema tome, budući da niti sam tužitelj ne osporava da se na predmetnoj zamolbi tuženika nalazi potpis tadašnje predsjednice uprave tužitelja, dok u odnosu na dva preostala potpisa nije izričito osporio da suglasnost na zamolbu nisu potpisali preostali članovi uprave tužitelja već da „ne može sa sigurnošću tvrditi da su to potpisale K. R. i D. N.“ (list 34. spisa), ovaj sud smatra nespornim da su tadašnji članovi uprave tužitelja potpisavši suglasnost na tuženikovu zamolbu dali očitovanje volje kojom su se u ime tužitelja suglasili s tuženikom da ga se oslobodi od obveze po Sporazumu od 29. studenoga 1996. godine. Dakle, kako su stranke najprije sklopile Sporazum koji je u stvari ugovor o nagodbi u smislu odredbe članka 1089. Zakona o obveznim odnosima, a nakon toga (tuženik u zamolbi i tužitelj potpisavši suglasnost na tu zamolbu) dali očitovanje volje za raskidom tog ugovora, sud prvog stupnja je pravilno zaključio da je Sporazum od 29. studenoga 1996. godine raskinut 21. listopada 1998. godine.

Prema odredbi članka 132. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima raskidom ugovora obje strane oslobođene su svojih obveza, izuzev obveze na naknadu eventualne štete. Prema tome, budući da su stranke raskinule Sporazum od 29. studenoga 1996. godine tuženik je oslobođen svoje obveze isplate tužitelju (preostalog) iznosa štete koju se obvezao isplatiti na temelju navedenog Sporazuma.

VTSRH, Pž-4112/04 od 9. siječnja 2007. *(TS Zagreb P-6822/01 od 21. svibnja 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 89 16.8.2007 11:19:12

40.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – VO\ENJE POSLOVA I ZASTUPANJE DRUŠTVA

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 240., 241. i 263. stavak 5.

Samo je uprava dioničkog društva ovlaštena voditi poslove i zastupati dioničko društvo, a ne nadzorni odbor odnosno glavna skupština. Nadzorni odbor ili glavna skupština mogu dati suglasnost upravi za obavljanje određenih poslova, ali ta suglasnost ne može zamijeniti radnju vođenja poslova društva koju bi uprava trebala obaviti na temelju te suglasnosti.

Napomena: Nadzorni odbor zastupa društvo samo iznimno i to prema članovima uprave (članak 268. Zakona o trgovačkim društvima).

Pobijanom presudom označenom u izreci ove presude sud prvog stupnja je obvezao tuženika da plati tužitelju iznos od 225.900,00 kn s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i to na iznos od 105.420,00 kn tekućom od 1. siječnja 2000. godine do isplate, a na iznos od 120.480,00 kn tekućom od 1. siječnja 2002. godine do isplate. Rješenjem o troškovima postupka sadržanim u presudi sud je obvezao tuženika da naknadi tužitelju parnični trošak u iznosu od 8.018,00 kn. Tako je sud prvog stupnja odlučio jer je nakon provedenog dokaznog postupka utvrdio da tuženik nije tužitelju kao njegovu dioničaru isplatio dividendu sukladno odlukama glavne skupštine tuženika, dok je u odnosu na tuženikovo potraživanje prema tužitelju (za koje je tuženik tijekom postupka tvrdio da ga je stavio u prijeboj) sud ocijenio da tuženik nikada tužitelju nije izjavio da vrši prijeboj. *(...)*

Prema mišljenju ovog suda sud prvog stupnja je pravilno zaključio da je tuženik u obvezi isplatiti tužitelju dividendu određenu odlukama glavne skupštine tuženika i to iz razloga jer to potraživanje tužitelja nije prestalo građanskopravnim prijebojem s (eventualnim) potraživanjem tuženika prema tužitelju. Naime, za prijeboj tuženikova potraživanja prema tužitelju moraju biti ispunjene sve Zakonom o obveznim odnosima propisane pretpostavke uključujući i izjavu o prijeboju (članak 337. Zakona o obveznim odnosima). Međutim, suprotno mišljenju žalitelja, izjavu o prijeboju ne može dati glavna skupština dioničkog društva svojom odlukom, već samo i jedino uprava društva budući da je uprava organ dioničkog društva koji vodi poslove društva i zastupa društvo prema trećima (članak 240. i 241. Zakona o trgovačkim društvima - „Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03). Upravo temeljem činjenice da je i sama glavna skupština tuženika svojom odlukom o upotrebi dobiti isplatom dividende ovlastila upravu društva da dospjela i nesporna potraživanja naplati iz pripadajuće dividende, time je ona ovlastila upravu da u ime i za račun društva od dioničara iz pripadajuće dividende naplati nesporna potraživanja. Prema tome, neovisno o tome radi li se o tuženikovom nespornom ili

Zbirka_VTS_13_2007.indd 90 16.8.2007 11:19:12

spornom potraživanju prema tužitelju (s obzirom da se o istom prema navodima žalbe vodi spor pred sudom, očito je da je to sporno potraživanje) samo je uprava tuženika mogla tužitelju dati izjavu o prijeboju, a što nije učinila. Zbog navedenog, žalbeni navod tuženika da je tužitelj bio obaviješten o održavanju skupštine i nacrtima odluka, a nikada se nije protivio donošenju istih niti ih je pobijao pred sudom nema utjecaja na pravilnost i zakonitost pobijane prvostupanjske odluke.

U odnosu na žalbeni navod u kojem se tuženik poziva na mišljenje prof. J. Barbića da je odluka glavne skupštine višestrani pravni posao kojim dioničko društvo izražava svoju volju, ovaj sud se u potpunosti slaže s tim mišljenjem. Međutim, ta volja stvorena na glavnoj skupštini jest unutarnja volja društva koju prema van izražava uprava društva (u nekim slučajevima i nadzorni odbor), pa je stoga uprava tuženika trebala tužitelju dati izjavu o prijeboju. S tim u svezi, u odnosu na navod žalitelja kako mu je uskraćena mogućnost raspravljanja pred sudom jer je sud o svom stavu da samo uprava može dati izjavu o prijeboju trebao pravovremeno obavijestiti tuženika kako bi tuženik na okolnost davanja usmene izjave o prijeboju mogao predložiti saslušanje svjedoka, ovaj sud napominje da svaka stranka sukladno odredbi članka 219. Zakona o parničnom postupku mora predložiti izvođenje dokaza kojim bi dokazala postojanje činjenica koje je iznijela tijekom postupka. S obzirom na to da tuženik tijekom postupka nije predložio izvođenje dokaza saslušanjem svjedoka, a niti je tijekom postupka izjavio da je uprava tuženika dala tužitelju izjavu o prijeboju, sud prvog stupnja nije žalitelja onemogućio u raspravljanju pred sudom.

VTSRH, Pž-7742/03 od 26. rujna 2006. *(TS Zagreb P-6638/02 od 25. ožujka 2003.)*

41.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – NAČELA ZA PRIMANJA ČLANOVA UPRAVE

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 247.

Ako se nakon što se odrede primanja članova uprave bitno pogoršaju prilike društva tako da bi daljnje isplaćivanje primanja članu uprave utvrđenih ugovorom sklopljenim između društva kojeg zastupa nadzorni odbor i od strane nadzornog odbora imenovanog člana uprave značilo tešku nepravdu, nadzorni odbor je ovlašten ta primanja primjereno smanjiti.

Sud povodom tužbe člana uprave za isplatom utvrđenih primanja ne može odbiti tužbeni zahtjev smatrajući da njihova isplata predstavlja tešku nepravdu ako ih nadzorni odbor svojom odlukom prethodno nije primjereno smanjio.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 91 16.8.2007 11:19:13

Napomena: Ako je član uprave nezadovoljan od strane nadzornog odbora određenim smanjenim primanjima, može raskinuti ugovor sklopljen s društvom s time da je otkazni rok šest tjedana.

Iz predmetnog spisa proizlazi da se tužbeni zahtjev odnosi na tužiteljevu tražbinu iz Ugovora o obvezama i pravima člana uprave koji je tužitelj kao član tuženikove uprave s tuženikom sklopio 30. rujna 1996. godine. Tražbina se sastoji od svote navodno neisplaćenih plaća i otpremnine. Prvostupanjski sud odlučnom smatra činjenicu da je prvotuženik u razdoblju u kojem je tužitelj bio direktor prvotuženika poslovao s gubitkom. Stoga je odbio tužbeni zahtjev navodeći da bi primjena ugovora na koji se tužitelj poziva bila u neprimjerenom odnosu i velikom nerazmjeru s poslom koji je tužitelj obavljao i stanju društva, pri tome se pozvavši na odredbu članka 247. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine" br. 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03, dalje ZTD).

Prema odredbi članka 247. stavka 1. ZTD-a pri određivanju ukupnih primitaka pojedinog člana uprave (plaće, sudjelovanja u dobiti, nadoknadi izdataka, plaćanju premija osiguranja, provizija i svih ostalih davanja) nadzorni odbor mora brinuti o tome da ukupni iznosi primanja budu u primjerenome odnosu posla koji obavlja član uprave i stanja društva. Odredba prve rečenice stavka 2. toga članka propisala je da ako se nakon što se članovima uprave odrede primanja tako bitno pogoršaju prilike društva da bi dalje isplaćivanje primanja iz stavka 1. toga članka za društvo značilo tešku nepravdu, nadzorni odbor, a u slučaju iz članka 245. stavka 3. ZTD-a na zahtjev toga odbora sud, ovlašten je primjereno smanjiti ih.

Iz predmetnog spisa proizlazi da je tužitelj postao prvotuženikovim direktorom imenovanjem po nadzornom odboru. Stoga je, kako je to propisano odredbom članka 247. stavka 2. ZTD-a, samo prvotuženikov nadzorni odbor bio ovlašten svojom odlukom nakon sklapanja spornog Ugovora smanjiti Ugovorom utvrđenu visinu tužiteljevih primanja. U pobijanoj odluci ništa se ne navodi o tome je li nakon sklapanja Ugovora od 30. rujna 1996. godine nadzorni odbor smanjio tim Ugovorom određena primanja po osnovi plaće i otpremnine. Prvostupanjski je sud pogrešno shvatio da njemu pripada pravo ocijeniti jesu li Ugovorom utvrđena tužiteljeva primanja u primjerenom odnosu posla koji obavlja tužitelj i stanja društva. To ne proizlazi niti iz jednog propisa, već je na nadzornom odboru bilo da smanji tužiteljeva primanja ako je smatrao da su se prilike pogoršale.

VTSRH, Pž-3823/04 od 21. studenoga 2006. *(TS Split P-3333/01 od 29. siječnja 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 92 16.8.2007 11:19:13

42.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – PRIMANJA ČLANOVA UPRAVE

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 247.

Na primanja člana uprave određena ugovorom sklopljenim između člana uprave i društva zastupanog po nadzornom odboru, a koja su «temeljena na obavljanju dužnosti člana uprave» primjenjuju se odredbe Zakona o trgovačkim društvima i Zakona o obveznim odnosima, a ne Zakona o radu.

Među strankama su nesporne sljedeće činjenice:

-da je predmetni Ugovor o radu sklopljen dana 5. lipnja 1997. godine;

-da je na sjednici Nadzornog odbora tuženika održanoj dana 5. lipnja 1999. godine tužitelj razriješen dužnosti direktora tuženika;

-da je tužitelju radna knjižica zaključena s danom 30. lipnja 2000. godine;

-visina tužiteljeve plaće u razdoblju od tri mjeseca prije sporazumnog otkaza Ugovora o radu (10.800,00 kn);

-da je tužitelj u trenutku sporazumnog raskida Ugovora o radu imao ukupno navršenih 27 godina radnog staža.

Sporno je među strankama tijekom parnice, kao i u ovom žalbenom postupku, je li prava volja stranaka bila ugovoriti da tužitelju u slučaju sporazumnog prestanka Ugovora o radu pripada pravo na otpremninu za svaku godinu radnog staža ili za svaku godinu radnog staža provedenog kod tuženika; je li tužitelj korištenjem godišnjih odmora i slobodnih dana koje mu je priznao tuženik konzumirao svoje pravo na otpremninu, te je li ugovor o radu raskinut sporazumno ili na zahtjev tužitelja. Prvostupanjski sud je vrlo razložno i detaljno obrazložio na kojim odlučnim činjenicama je temeljio svoju ocjenu o sadržaju odnosa među strankama kao i obveza koje su iz takvog odnosa proistekle za stranke u ovome sporu. Svi razlozi presude su u suglasnosti sa sadržajem isprava u spisu i sadržajem zapisnika o provedenim dokazima pa je s razlozima prvostupanjske odluke u svemu suglasan i ovaj sud te ih, stoga, drži nepotrebnim u svemu ponavljati.

Obrazloženju prvostupanjske presude, a u vezi s ponovljenim prigovorom „…da je suprotno zakonu da se u konkretnom slučaju tužitelju može priznati pravo na otpremninu s obzirom na ukupni njegov staž, već da mu samo zakonski pripada pravo na isplatu otpremnine prema godinama staža provedenog kod tuženika...“ valja dodati sljedeće:

Ugovor o radu kojeg su stranke zaključile 5. lipnja 1997. godine, prema prosudbi ovog žalbenog suda, ima značaj i ugovora o radu (čl. 9. ZR-a) i ugovora kojeg ima iz odredbe članka 247. stavak 2. ZTD. Takvi su ugovori u praksi nazvani “menadžerskim ugovorima”. Odredbe spornog ugovora govore o tome da se regulira

Zbirka_VTS_13_2007.indd 93 16.8.2007 11:19:14

radni odnos s direktorom „temeljena na obavljanju dužnosti člana Uprave (čl. 2. Ugovora), iz čega proizlazi da su tim ugovorom regulirana prava i obveze tužitelja kao zaposlenika i menadžera. Da se radi i o menadžerskom ugovoru vidljivo je naročito i iz odredbe članka 19. predmetnog Ugovora kojim je propisano da se „…ugovor primjenjuje….do isteka mandata direktora…".

Zbog toga se na predmetno sporno pitanje isplate otpremnine ne odnose odredbe Zakona o radu („Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01i 137/04 nastavno: ZR), već Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine", broj 111/93 nastavno: ZTD) i ZOO. Naime, tzv. menadžerski ugovori se ne temelje na odredbama ZR-a, već na odredbama ZOO, s određenim značajkama ugovora o djelu (čl. 600. ZOO). Zbog toga pri zaključenju menadžerskog ugovora pitanja prava i obveza ugovornih stranaka nisu ograničena odredbama ZR-a pa se takvim ugovorom i pitanje visine otpremnine može ugovoriti drugačije nego što je propisano odredbom čl. 118. st. 2. ZR-a. Tom odredbom je propisano da se otpremnina ne smije ugovoriti, odnosno odrediti u iznosu manjem od 1/2 prosječne mjesečne plaće, isplaćene zaposleniku u tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca. Kada dođe do raskida menadžerskog ugovora, što je u konkretnom slučaju i uslijedilo, onda u pogledu otpremnine, treba primijeniti ono što je o tome predviđeno samim Ugovorom.

Odluka NO od 1. lipnja 1999. godine, prema kojoj se „usvaja sporazumni raskid ugovora s DIREKTOROM … s danom 1. lipnja 1999. godine…"(list 25.) ima značaj raskida ugovora o dužnosti (funkciji) menadžera, ali ne i značaj raskida ugovora o radu. Na to upućuju i ostale odluke sa sjednice NO, kao npr. odluka „4. zaključenje radnog odnosa…direktor će okončati početkom rada na drugoj dužnosti ili iskorištenjem navedenih prava…" (list. 24.), te odluke o pravu na korištenje godišnjih odmora (Odluka br. 2. na listu 25.). Iz navedenog slijedi da je ugovor o radu raskinut, kako je to prvostupanjski sud valjano ocijenio, zaključenjem radne knjižice dana 30. lipnja 2000. godine, nakon što je tužitelj iskoristio godišnji odmor i slobodne dane.

Zbog navedenog, žalbom nije dovedena u pitanje ni odluka prvostupanjskog suda o prigovoru zastare utužene tražbine, jer za predmetnu tražbinu vrijedi opći zastarni rok iz članka 371. ZOO, a ne zastarni rok propisan ZR-u.

Kako navodima žalbe tuženik ni na koji način nije doveo u pitanje valjanost i zakonitost pobijane odluke, to je slijedom navedenog, primjenjujući odredbe iz članka 368. ZPP-a valjalo odbiti njegovu žalbu kao neosnovanu i potvrditi presudu prvostupanjskog suda.

VTSRH, Pž-4190/03 od 8. studenoga 2006. *(TS Dubrovnik P-262/03 od 14. travnja 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 94 16.8.2007 11:19:14

43.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – PRAVO IMENOVANJA ČLANOVA NADZORNOG ODBORA

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 256.

Pravo imenovanja članova nadzornog odbora mogu imati samo određeni dioničari poimenično navedeni u statutu ili svakodobni imatelji statutom određenih dionica s time da te dionice moraju glasiti na ime i da se mogu prenositi samo uz suglasnost društva (vinkulacija).

Odredba statuta dioničkog društva kojom je propisano da jedan dioničar (imenom i prezimenom) s «partnerima» ima pravo imenovanja člana nadzornog odbora je neodređena jer iz nje nije vidljivo koji dioničari imaju pravo imenovanja člana nadzornog odbora.

Pobijanim rješenjem označenim u izreci Trgovački sud u Zagrebu odbio je prijavu upisa člana nadzornog odbora T. Š. iz Zagreba, V. 8, u društvu Z. d.d. iz Zagreba *(...)*.

Tako je prvostupanjski sud odlučio o prijavi za upis jednog člana nadzornog odbora jer je predlagatelj dostavio izvadak iz registra dionica za Ž. Š. na dan 27. studenoga 2006. godine, a ne 4. rujna 2006. godine kad je Odluka o imenovanju člana nadzornog odbora donijeta, a navedeni izvadak po ocjeni suda nije dokaz da je isključivo imenovani mogao iskoristiti svoje pravo da imenuje jednog člana nadzornog odbora. Ovo stoga što je člankom 22. Statuta društva određeno da četiri člana nadzornog odbora bira glavna skupština, a jednog člana većinski dioničari Ž. Š. i partneri koji raspolažu sa 7990 dionica, što iznosi 51,32 % udjela u temeljnom kapitalu društva. Po ocjeni suda iz ove odredbe Statuta nije vidljivo o kojim je partnerima riječ, a sukladno odredbi članka 256. stavak 2. Zakona o trgovačkim društvima dioničari koji imaju pravo imenovati određeni broj članova nadzornog odbora moraju biti jasno određeni. Stoga sud zaključuje kako je Odluka o imenovanju člana nadzornog odbora od 4. rujna 2006. godine ništava jer je u suprotnosti s odredbama Statuta i članka 355. i 358. stavak 2. Zakona o trgovačkim društvima, a tijekom postupka se kao zainteresirana osoba pojavio i B. J., kao jedan od dioničara društva i ujedno predsjednik uprave društva. *(...)*

Iz spisa proizlazi da je prijavu za upis člana nadzornog odbora T. Š. podnio predlagatelj po Odluci o imenovanju od 4. rujna 2006. godine te da su prijavu za upis potpisali M. Š. i Ž. Š..

Odluku o imenovanju člana nadzornog odbora od 4. rujna 2006. godine donio je Ž. Š. sukladno odredbi članka 22. Statuta predlagatelja i članka 256. stavak 2. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03, dalje: ZTD).

Zbirka_VTS_13_2007.indd 95 16.8.2007 11:19:15

Iako spisu nije priložen Statut predlagatelja, prema obrazloženju pobijanog rješenja proizlazi da je odredbom članka 22. Statuta određeno da četiri člana nadzornog odbora bira glavna skupština, a jednog člana većinski dioničari Ž. Š. i partneri koji raspolažu sa 7990 dionica, što iznosi 51,32 % udjela u temeljnom kapitalu društva. *(...)*

Nadalje, u odnosu na odredbu članka 22. Statuta predlagatelja, pravilno prvostupanjski sud zaključuje da dioničari koji imaju pravo imenovanja jednog člana nadzornog odbora moraju biti jasno određeni statutom.

Naime, sukladno odredbi članka 256. stavak 2. ZTD-a statutom se može predvidjeti da određeni dioničari imenuju određeni broj članova nadzornog odbora (…). Prema odredbi stavka 3. tog članka pravo imenovanja članova nadzornog odbora mogu imati samo određeni dioničari ili svakodobni imatelji određenih dionica. Imateljima određenih dionica može se statutom dati pravo da imenuju članove nadzornog odbora ako njihove dionice glase na ime i ako je za prijenos tih dionica potrebna suglasnost društva. (…)

Dakle, dioničari koji imaju pravo imenovanja određenog broja članova nadzornog odbora u statutu mogu biti određeni kao :

1) određene osobe poimence navedene u statutu (ad personam), ili kao

2) imatelji određenih dionica (ad rem), ali samo pod uvjetom da njihove dionice glase na ime **i** ako je za njihov prijenos statutom predviđena suglasnost društva.

U konkretnom je slučaju člankom 22. Statuta predlagatelja određen samo jedan dioničar poimence (Ž. Š.), a daljnje određenje „i partneri koji raspolažu sa 7990 dionica, što iznosi 51,32 % udjela u temeljnom kapitalu društva“ protivno je izričitoj odredbi članka 256. stavak 3. ZTD-a jer ne predstavlja ni određenje ad personam niti određenje ad rem.

Međutim, proturječno ispravama u spisu prvostupanjski sud utvrđuje da je Odluka o imenovanju jednog člana nadzornog odbora od 4. rujna 2006. godine ništava jer je u suprotnosti s odredbama članaka 355. i 358. stavak 2. (pravilno – točka 2.) ZTD-a. Naime, tu Odluku donio je većinski dioničar Ž. Š. a ne glavna skupština. Stoga se pogrešno prvostupanjski sud poziva na ništavost te Odluke sukladno odredbi članka 355. ZTD-a kojom su propisani razlozi ništavosti *odluka glavne skupštine*, te sukladno odredbi članka 358. točka 2. ZTD-a kojom je propisana ništavost izbora članova nadzornog odbora ako *glavna skupština* u nadzorni odbor izabere osobu koja nije predložena u skladu sa zakonom ili statutom.

Odredba članka 22. Statuta i Odluka o imenovanju od 4. rujna 2006. godine su *ništave jer su protivne prisilnom propisu* i to izričitoj odredbi članka 256. stavak 3. ZTD-a. U tom smislu, napominje se da se zakonita odluka o imenovanju jednog člana nadzornog odbora predlagatelja neće moći donijeti sve dok odredba članka 22. Statuta ne bude izmijenjena u skladu s člankom 256. stavak 3. ZTD-a.

VTSRH, Pž-7616/06 od 23. siječnja 2007. *(TS Zagreb Tt-06/11993 od 28. studenoga 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 96 16.8.2007 11:19:15

44.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – PRIJAVA REGISTARSKOM SUDU PROMJENE U NADZORNOM ODBORU

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 262.

Prijavu za upis u sudski registar promjene člana nadzornog odbora dioničkog društva podnose svi članovi uprave i predsjednik nadzornog odbora.

Prvenstveno, sukladno odredbi članka 262. stavak 1. u vezi s člankom 66. stavak 4. ZTD-a prijavu za upis podnose svi članovi uprave i predsjednik nadzornog odbora. Prijava za upis je osnovana ako je podnesena od ovlaštene osobe (članak 43. stavak 3. točka 1. ZSR-a), a ako nije ispunjena ta pretpostavka sud je dužan prijavu za upis odbaciti (članak 45. stavak 7. ZSR-a).

Kako prvostupanjski sud nije prethodno utvrdio je li prijava za upis podnijeta po ovlaštenim osobama (svim članovima uprave i predsjedniku nadzornog odbora), a iz obrazloženja proizlazi da je B. J. predsjednik uprave predlagatelja (što pak žalitelj u žalbi osporava), iako B. J. nije potpisao predmetnu prijavu za upis, to pobijano rješenje ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati.

VTSRH, Pž-7616/06 od 23. siječnja 2007. *(TS Zagreb Tt-06/11993 od 28. studenoga 2006.)*

45.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – ZASTUPANJE DRUŠTVA PREMA ČLANOVIMA UPRAVE

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 268.

U sporu radi opoziva člana uprave tuženik može biti samo društvo kojeg zastupa nadzorni odbor. Nadzorni odbor može svojom odlukom odrediti da će društvo zastupati određeni punomoćnik (odvjetnik) i odrediti osobu koja će u ime nadzornog odbora kao zastupnika društva izdati punomoć za zastupanje.

Nadalje, ovaj sud ne može ispitati niti to da li je tuženika u ovom postupku kao zastupnik zastupala za to ovlaštena osoba. Naime, s obzirom na to da prema odredbi članka 268. Zakona o trgovačkim društvima nadzorni odbor zastupa društvo prema članovima uprave, punomoć odvjetniku T. Š. je mogla biti dana u ime društva samo

Zbirka_VTS_13_2007.indd 97 16.8.2007 11:19:16

na temelju odluke nadzornog odbora. Prema tome, nadzorni odbor je u ime društva najprije morao donijeti odluku da će društvo u ovom sporu zastupati odvjetnik Š., a zatim svojom odlukom ovlastiti nekog člana nadzornog odbora ili člana uprave, da u ime društva potpiše punomoć odvjetniku Š. i time ga ovlasti za zastupanje. Iz spisa nije moguće ispitati je li nadzorni odbor tuženika donio odluku da društvo u ovom sporu zastupa odvjetnik Š., te je li član uprave tuženika Z. H. imao ovlaštenje nadzornog odbora da u ime društva opunomoći navedenog odvjetnika za zastupanje u ovom parničnom postupku. Zbog navedenog, ovaj sud ne može ispitati niti je li tuženika u ovom sporu zastupala za to ovlaštena osoba čime je također počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točka 11. Zakona o parničnom postupku.

VTSRH, Pž-3104/04 od 13. veljače 2007. *(TS Osijek P-20/04 od 16. ožujka 2004.)*

46.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – NAGRADA ZA RAD ČLANOVIMA NADZORNOG ODBORA

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 269.

Nadzorni odbor ne može svojom odlukom izmijeniti nagradu za rad članovima nadzornog odbora. Ako se prilike u društvu bitno pogoršaju tako da bi isplata nagrade za rad u nadzornom odboru određena statutom za društvo značila tešku nepravdu, glavna skupština može većinom glasova donijeti odluku o izmjeni statuta kojom se ta nagrada smanjuje.

Napomena: Svaki član nadzornog odbora može se odreći (dijela) nagrade za rad u nadzornom odboru.

Pobijanom presudom naloženo je tuženiku isplatiti tužiteljici iznos od 35.598,95 kn sa kamatom za razdoblja označena u presudi po stopi propisanoj Uredbom o visini stope zatezne kamate u roku od 8 dana (točka I. izreke presude). Tužiteljica je odbijena sa zahtjevom za plaćanjem iznosa od 858,95 kn i za kamatu na taj iznos (točka II. izreke presude). Sud je rješenjem utvrdio povlačenje tužbe u dijelu zahtjeva za plaćanjem iznosa od 1.314,63 kn (točka I. izreke rješenja) i odredio tuženiku plaćanje troškova tužitelju u iznosu od 5.903,92 kn u roku od 8 dana (točka II izreke rješenja). Tako je prvostupanjski sud presudio našavši osnovanim tužbeni zahtjev za isplatu neisplaćenih nagrada za rad u Nadzornom odboru tuženika. *(...)*

Žalitelj se u žalbi poziva na odredbu članka 269. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03, dalje: ZTD) koji određuje da se članovima nadzornog odbora može za njihov rad platiti nagrada. Nju se može

Zbirka_VTS_13_2007.indd 98 16.8.2007 11:19:16

odrediti i sudjelovanjem člana odbora u dobiti društva. Nagradu se može odrediti u statutu ili je može odobriti glavna skupština društva. Nagrada mora biti primjerena poslovima koje obavlja član odbora i stanju društva.

Zakonom o trgovačkim društvima je dakle dano na volju društvu da li će članovima nadzornog odbora isplaćivati nagradu za njihov rad ili to neće učiniti. Kada društvo odluči svojim članovima nadzornog odbora isplaćivati nagradu za rad onda to mora utvrditi ili statutom ili odlukom glavne skupštine. Nagrada mora biti primjerena što znači da mora biti razmjerna poslovima koje član nadzornog odbora obavlja i financijskim stanjem društva. Ako se, nakon što društvo utvrdi nagrade na jedan od propisanih načina (dakle, statutom kao što je to bilo u konkretnom slučaju, ili odlukom glavne skupštine) prilike u društvu tako bitno pogoršaju da bi dalje isplaćivanje određenih nagrada za društvo predstavljalo teško opterećenje društvo ima pravo (može) nagradu primjereno smanjiti, ali ako tako odluči onda to mora učiniti izmjenom statuta *(ako je nagrada određena statutom)*.

Stoga je pravilno utvrđenje prvostupanjskog suda o osnovanosti tužiteljičinog zahtjeva (točka I. izreke presude) o pravu na isplatu nagrade za rad u Nadzornom odboru u spornom razdoblju jer je tuženik tako odredio odredbom članka 40. stavak 1. svoga Statuta koju u tom razdoblju nije mijenjao. Pravilan je stoga i zaključak prvostupanjskog suda da odluku o promjeni (smanjenju nagrade za rad) ne može donijeti Nadzorni odbor nego, ako je takvu odluku tuženik imao namjeru donijeti, mogao je to učiniti samo izmjenom svog Statuta.

VTSRH, Pž-9009/03 od 19. rujna 2006. *(TS Rijeka P-2178/02 od 17. rujna 2003.)*

47.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – RASPOLAGANJE POSLOVNIM UDJELOM

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 412.

Za prijenos poslovnog udjela mjerodavne su odredbe Zakona o trgovačkim društvima i društvenog ugovora, ali i odredbe Zakona o obveznim odnosima koje nisu u koliziji s odredbama Zakona o trgovačkim društvima.

Tako na primjer poslovni udjel koji se prenosi u ugovoru o prijenosu mora biti točno određen odnosno individualiziran u odnosu na ostale poslovne udjele u određenom društvu s ograničenom odgovornošću jer bi u protivnom ugovor o prijenosu poslovnog udjela bio ništav.

Napomena: Poslovni udjel ne može biti označen razlomkom ili postotkom sudjelovanja u temeljnom kapitalu društva na kojeg se odnosi poslovni udjel.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 99 16.8.2007 11:19:17

Tako je u prvostupanjskom postupku utvrđeno da tužitelj zahtijeva utvrđenje da je vlasnik 299 udjela na kojima je u knjizi poslovnih udjela trgovačkog društva A. d.o.o., Zagreb, Miramarski podvožnjak 15, upisan tuženik Z. Š.. Stoga predlaže da se tuženiku naloži da s tužiteljem za predmetnih 299 udjela zaključi ugovor o prijenosu poslovnih udjela bez naknade, u obliku javnobilježničkog akta ili privatne isprave potvrđene od javnog bilježnika; te ukoliko tuženik u roku od 8 dana ne zaključi taj ugovor, isti će zamijeniti presuda.

U prvostupanjskom postupku je utvrđeni da je tužitelj direktor i član društva A. d.o.o. Zagreb, a da je tuženik član toga trgovačkog društva. I tužitelj i tuženik su bili dioničari prednika društva A. d.d. U međuvremenu je trgovačko društvo A. d.d. Zagreb preoblikovano u društvo s ograničenom odgovornošću, te dana 12. prosinca 2001. godine usvojen Društveni ugovor društva s ograničenom odgovornošću A., a na temelju Odluke o preoblikovanju dioničkog društva A. d.d., te odredbe članka 387. i članka 558. Zakona o trgovačkim društvima. Člankom toga Društvenog ugovora je predviđeno da članovi društva pojedinačno preuzimaju temeljne uloge i to S. B. ulog od 920.800,00 kn, te mu pripada poslovni udio 1.151, a udio u temeljnom kapitalu iznosi 19,03%; a Z. Š. preuzima temeljni ulog od 563.200,00 kn, poslovni udjel iznosi 704, a udio u temeljenom kapitalu iznosi 11,64%. Prema članku 7. tog ugovora, na članstvo u društvu može se pozivati samo onaj tko je upisan u knjigu poslovnih udjela, a visina poslovnog udjela pojedinog člana društva utvrđuje se na način predviđen člankom 6. toga ugovora. Nadalje, sukladno članku 8. Društvenog ugovora, prijenos poslovnog udjela između članova društva vrši se slobodno. Prema određenju iz članka 9. Društvenog ugovora, u slučaju prijenosa udjela člana društva na osobe koje nisu članovi društva, ostalim članovima pripada pravo prvokupa.

Na listu 19. spisa prileži Sporazum o raspodjeli dionica „A. d.d.“ od 5. veljače 2002. godine, koji je sklopio menadžerski tim „A.“ u sastavu S. B., I. B., S. J., S. K., A. I. i Z. Š.. Prema članku 1. tog Ugovora navedeni menadžerski tim otkupio je dionice od dioničara „A.“ u periodu od 1993. do 2002. godine od malih dioničara koji su otplatili svoje dionice Fondu RH, ili su iste otplatili umjesto malih dioničara. Sukladno članku 2. toga Sporazuma, sve otkupe navedenih dionica izvršio je direktor društva u svoje ime i po suglasnosti gore navedenih članova menadžerskog tima, te su isti ovjereni od strane prodavatelja i javnog bilježnika. Otkupljene dionice dogovorno su raspodijeljene na sve managere i prema broju raspoređenih dionica isti su izvršili i plaćanje prodavateljima dionica. Prema članku 4. toga Sporazuma, ukupan broj otkupljenih dionica od malih dioničara iznosi 4.557 dionica i isti se raspoređuje na managere, i to na S. B. 780 dionica, a na Z. Š. 778 dionica. Broj dionica koji otpada na ostale potpisnike Sporazuma su ispušteni u ovoj odluci kao nepotrebni. Međutim, Z. Š., dakle tuženik ovaj Sporazum nije potpisao.

Dakle, iz činjeničnih podataka u spisu proizlazi da je Društveni ugovor društva s ograničenom odgovornošću „A.“ usvojen 12. prosinca 2001. godine, a da Sporazum o raspodjeli dionica „A.“ d.d. koji je zaključio menadžerski tim datira nakon toga, tj. 5. veljače 2002. godine; te da taj Sporazum tuženik Z. Š. nije potpisao.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 100 16.8.2007 11:19:18

Ocjena je ovog suda drugog stupnja, da je prvostupanjski sud na utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio relevantne odredbe Zakona o trgovačkim društvima.

Prema članku 409. stavku 1. ZTD-a, ako u društvenom ugovoru nije drugačije određeno, poslovni udio člana društva određuje se prema veličini preuzetog temeljnog uloga.

Poslovni udjel je pojam kojim se označava skup svih prava i obveza koja pripadaju jednom članu društva s ograničenom odgovornošću na temelju preuzetog temeljnog uloga, i koja su u čvrstoj svezi s preuzetim temeljnim ulogom. Od kojih se točno prava i obveza sastoji poslovni udio u konkretnom slučaju, zavisi od odredaba društvenog ugovora. Kada se govori o poslovnom udjelu, onda se govori o svim pravima i obvezama člana društva kao cjelini, pa bi se sintagma „cjelina svih prava i obveza člana društva“ mogla uzeti kao sinonim termina „poslovni udjel“. Poslovni udjel mogao bi se nazvati i subjektivnim pravom koje se protiv volje člana društva može izmijeniti samo zakonom ili društvenim ugovorom i koje uživa zaštitu od povrede, delikta, koji može počiniti treća osoba. Obzirom da poslovni udio podrazumijeva prava i obveze člana društva u tom društvu, te budući da društvo nastaje u trenutku upisa osnivanja društva u sudski registar, poslovni udjel nastaje u trenutku upisa osnivanja društva u taj registar. S druge strane, poslovni udjel postoji sve dok postoji i društvo, uključujući i vrijeme tijekom kojeg traje likvidacijski i stečajni postupak, jer će po okončanju tih postupaka eventualni ostatak imovinske mase pripasti članovima razmjerno njihovim poslovnim udjelima. Dakle, poslovni udjel prestaje postojati tek u trenutku upisa brisanja d.o.o. iz sudskog registra. Poslovni udjel je podoban za raspolaganje pravnim poslom inter vivos i mordis causa, te za davanje i uzimanje u zalog (arg. iz članka 412. i članka 418. ZTD-a). Za valjanost prijenosa poslovnog udjela potreban je ugovor sklopljen u obliku javnobilježničke isprave (članak 412. stavak 3. ZTD-a). Uprava društva je dužna voditi knjigu poslovnih udjela. U odnosu na društvo član društva je samo onaj tko je upisan u knjizi poslovnih udjela i o čijem je članstvu u društvu obaviješten registarski sud (članak 411. stavak 1. ZTD-a.)

Dakle, u članku 411. stavku 1. ZTD-a izričito je naznačeno da se članom društva smatra samo ona osoba koja je upisana u knjigu poslovnih udjela.

Prijenos poslovnog udjela (članak 412. ZTD-a, raspolaganje poslovnim udjelom) pravnim poslom inter vivos moguć je samo dvostranim pravnim poslom, dakle, ugovorom između dotadašnjeg imatelja (prenositelja) i novog imatelja (stjecatelja) poslovnog udjela, a ne jednostranim pravnim poslom, za čiju valjanost nije potrebna suglasnost obje strane. Nemogućnost prijenosa jednostranim pravnim poslom je rezultat okolnost da imatelj poslovnog udjela nema samo prava, već može imati i obveze prema društvu. S obzirom da u ugovornom pravu nikoga nije moguće obvezati bez njegove suglasnosti, raspolaganje poslovnim udjelom na temelju jednostranog pravnog posla inter vivos tj. bez suglasnosti stjecatelja poslovnog udjela neće biti moguće. Još valja kazati da je ugovor o prijenosu poslovnog udjela obveznopravni ugovor, čiji predmet je poslovni udjel, dakle, sva

Zbirka_VTS_13_2007.indd 101 16.8.2007 11:19:18

prava i obveze člana društva. S obzirom na naznačenu pravnu narav tog ugovora, na ugovor o prijenosu poslovnog udjela će se istovremeno primijeniti dvije vrste propisa. Na njegove učinke će se svakako primijeniti relevantne odredbe Zakona o trgovačkim društvima i društvenog ugovora, koje uređuju oblik ugovora, pravni položaj članova društva prema društvu i posebice uvjete prijenosa, a naročito su važne odredbe članka 415. ZTD-a o pravnom položaju stjecatelja poslovnog udjela i odredbe članka 411. ZTD-a o upisu u knjigu poslovnih udjela. Međutim, na taj ugovor međusobni odnos prenositelja i stjecatelja – istodobno će se primijeniti i relevantne odredbe Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine" broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01 i 35/05, dalje u tekstu: ZOO) koje nisu u koliziji s odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Primijenit će se odredbe općeg dijela o suglasnosti volja stranaka, o manama volje, o rokovima, uvjetima, ništetnosti, pobojnosti i slično, a zatim i odredbe koje se tiču kupoprodaje s obzirom da je naplatni prijenos udjela kupnja prava, a ona je uređena u okviru kupoprodajnog ugovora. Ove odredbe Zakona o obveznim odnosima primijenit će se prvenstveno na međusobna prava i obveze stranaka tog ugovora, a odredbe Zakona o trgovačkim društvima će biti prvenstveno mjerodavne za pravni položaj prenositelja i stjecatelja u društvu i prema društvu. Još valja posebno istaknuti da je ugovor o prijenosu poslovnog udjela strogo formalan ugovor, što znači da mora biti sklopljen u obliku javnobilježničke isprave; te ukoliko ne bi bio sklopljen u tom obliku, bio bi ništetan.

Dakle, poslovni udjel, kao predmet ugovora o prijenosu poslovnog udjela, mora biti određen sukladno općim pravilima ugovornog prava o određenosti predmeta ugovora. To dalje znači, da mora biti određeno društvo, i da to društvo mora postojati u trenutku sklapanja ugovora jer ako ono ne bi postojalo, onda ne bi postojao ni predmet ugovora. Osim društva mora postojati i biti određen udjel koji se prenosi, a to znači da mora biti opisan na takav način da je moguća njegova individualizacija u odnosu na ostale poslovne udjele u tom društvu.

Imajući u vidu iznesene odredbe Zakona o trgovačkim društvima, o određenju poslovnog udjela, o knjizi poslovnih udjela, o učinku udjela u knjigu poslovnih udjela, te odredbe o raspolaganju poslovnim udjelima, ocjena je ovoga suda drugog stupnja da je prvostupanjski sud na pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio citirane odredbe Zakona o trgovačkim društvima. Naime, sud prvog stupnja nije na štetu žalitelja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je tužitelja odbio s tužbenim zahtjevom. Iz činjeničnog supstrata spisa proizlazi da je za odnos između stranaka mjerodavan Društveni ugovor društva s ograničenom odgovornošću „A." od 12. prosinca 2001. godine (list 4. i dalje spisa), a da Sporazum o raspodjeli dionica „A." d.d., koji je sklopio menadžerski tim 5. veljače 2002. godine nije mjerodavan za prosuđenje konkretnog spornog odnosa, obzirom da taj Sporazum tuženik Z. Š. tuženik nije potpisao. Kako tužitelj nije pružio druge dokaze za svoje navode iznesene tijekom postupka, valjalo je i primjenom pravila o teretu dokaza iz članka 219. i članka 221a. ZPP-a – tužitelja odbiti s tužbenim zahtjevom.

VTSRH, Pž-7475/04 od 6. veljače 2007. *(TS Zagreb P-605/04 od 27. rujna 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 102 16.8.2007 11:19:18

48.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – PRIJENOS POSLOVNOG UDJELA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 412. stavak 3.

Za prijenos poslovnog udjela društva s ograničenom odgovornošću potreban je ugovor sklopljen u obliku javnobilježničkog akta ili privatne isprave koju potvrdi javni bilježnik, a kojim dotadašnji imatelj kao član društva s ograničenom odgovornošću prenosi svoj poslovni udjel na stjecatelja udjela. Jedino na temelju tog ugovora društvo može u knjigu poslovnih udjela upisati novog člana društva.

Članstvo u društvu s ograničenom odgovornošću ne može se steći ugovorom o preuzimanju duga ili o pristupanju dugu, a niti pismom namjere kojim potencijalni član društva izvješćuje pojedini organ društva da želi steći poslovni udjel.

Iz obrazloženja *(prvostupanjske)* presude proizlazi da je sud tako presudio ne našavši osnovanim zahtjev za isplatu niti kao zahtjev za naknadu štete zbog neupisivanja tužitelja u Knjigu poslovnih udjela tuženika, niti kao zahtjev za vraćanje stečenog bez osnove na temelju odredbe čl. 210. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99; u daljnjem tekstu: ZOO). Također, sud nije našao niti da bi bio ništav Ugovor o zakupu a niti njegova odredba o plaćanju zakupnine, a slijedom čega bi eventualno tuženik trebao vratiti sve što je primio na temelju toga Ugovora, a primio je upravo iznos kojeg tužitelj ističe u tužbenom zahtjevu. Naime, sud je utvrdio da je tužitelj na temelju Ugovora o pristupanju dugu od 26. lipnja 1998. godine zaključenog između parničnih stranaka i Kreditne banke d.d. Zagreb pristupio dugu tuženika prema Kreditnoj banci d.d. Zagreb iz Ugovora o kratkoročnom kreditu broj 1208/97. Također je utvrđeno da je tužitelj kao pristupatelj dugu platio na ime duga po citiranom Ugovoru ukupan iznos od 359.823,56 Kn u razdoblju od 5. studenoga 1998. do 29. travnja 1999. godine. Sud nije prihvatio tužiteljevu tvrdnju iz tužbe i tijekom postupka da je na temelju te uplate a sukladno tužiteljevom pismu namjere upućenom Nadzornom odboru tuženika 28. srpnja 1998. godine, tuženik bio dužan tužitelja upisati u Knjigu poslovnih udjela tuženika kao imatelja većinskog poslovnog udjela tuženika. Ovo stoga što plaćanjem tuženikovog duga tužitelj nije mogao steći poslovni udio koji je bio vlasništvo Hrvatskog fonda za privatizaciju, jer je za prijenos poslovnog udjela potreban ugovor sklopljen u obliku javnobilježničke isprave, kako to propisuje odredba čl. 412. st. 3. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00 i 118/03; u daljnjem tekstu: ZTD). Tužitelj nije otplatom tuženikovog duga stekao udio kod tuženika niti na temelju izvršene dokapitalizacije, jer se za dokapitalizaciju zahtijeva stroga zakonom propisana forma. Prema čl. 457 ZTD-a potrebna je odluka članova društva o izmjeni društvenog ugovora kojom će biti propisan način povećanja temeljnog kapitala.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 103 16.8.2007 11:19:19

Kako tužitelj nema valjane pravne osnove za stjecanje poslovnog udjela tuženika to nije osnovan niti zahtjev za naknadu štete usmjeren prema tuženiku zbog neupisa tužitelja u Knjigu poslovnih udjela tuženika. *(...)*

Prema ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud je potpuno i pravilno utvrdio relevantne činjenice i pravilnom primjenom materijalnog prava zaključio o neosnovanosti tužbenog zahtjeva. Naime, pravilno sud ukazuje na okolnost da sama činjenica izražene namjere za stjecanje većinskog udjela u društvu tuženika, pa i činjenica učinjene uplate po ugovoru o pristupanju dugu ne dovodi do zaključka da je tuženik bio dužan tužitelja upisati u knjigu poslovnih udjela. Sud je pravilno ukazao na koji način dolazi do stjecanja poslovnog udjela, pa dokumenti na koje ukazuje žalitelj kao što su zapisnik sa sjednice Nadzornog odbora tuženika (list 10. spisa), dopis tuženika Hrvatskom fondu za privatizaciju (list 53b. spisa) i dopis Hrvatskog fonda za privatizaciju tuženiku (list 53c. spisa) ne mogu zamijeniti strogo formalne akte propisane odredbama ZTD-a o načinu stjecanja poslovnog udjela u društvu s ograničenom odgovornošću. Stoga nema niti osnove za naknadu štete tužitelju, a niti je tuženik pasivno legitimiran za takvu vrstu zahtjeva, jer je poslovni udio tužitelj mogao steći od njegova imatelja, tj. Hrvatskog fonda za privatizaciju.

VTSRH, Pž-1075/04 od 23. siječnja 2007. *(TS Rijeka P-1626/02 od 3. prosinca 2003.)*

49.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – RASPOLAGANJE POSLOVNIM UDJELOM; RASKID UGOVORA

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 412.

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 132.

U slučaju neispunjenja obveze stjecatelja na plaćanje cijene iz pravnog posla kojim je preuzeta obveza prijenosa poslovnog udjela, vjerovnik te obveze može raskinuti ugovor o prijenosu poslovnog udjela.

Kod raskida ugovora o prijenosu poslovnog udjela, nakon što je prijenos poslovnog udjela upisan u knjizi poslovnih udjela, za vraćanje onoga što je po osnovi ugovora primljeno važe ista pravila kao i za stjecanje. Tužbeni zahtjev mora biti postavljen na obvezivanje stjecatelja u zakonom propisanom obliku davanja izjave o prijenosu poslovnog udjela natrag na prenositelja, jer će u protivnom tu izjavu zamijeniti sudska presuda, na temelju koje je moguć ponovni upis prenositelja u knjigu poslovnih udjela.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 104 16.8.2007 11:19:19

Zakon o trgovačkim društvima (čl. 412. st. 3.) propisuje da je za prijenos poslovnog udjela potreban ugovor sklopljen u obliku javnobilježničkog akta ili privatne isprave. Takav ugovor je potreban i za preuzimanje obveze da će se prenijeti poslovni udio. Sam prijenos poslovnog udjela vrši se upisom u knjigu poslovnih udjela i u odnosu na društvo vlasnik je onaj tko je upisan u knjizi poslovnih udjela.

Navedena pravila ne isključuju mogućnost raskida ugovora o prijenosu poslovnog udjela iz Zakona o obveznim odnosima niti su s njima u koliziji. U dvostranim ugovorima, kad jedna strana ne ispuni svoju obvezu, druga strana može, ako nije što drugo određeno, zahtijevati ispunjenje obveze, ili, pod uvjetima propisanim odredbama ZOO raskinuti ugovor izjavom, ako raskid ugovora ne nastupa po samom zakonu (arg. iz čl. 124. ZOO). Pri tom je odlučno da li je rok za ispunjene obveze bitan sastojak ugovora. Ako rok za ispunjenje obveze nije bitan sastavni dio ugovora, vjerovnik zadržava pravo da i nakon isteka roka zahtijeva ispunjenje obveze, a dužnik zadržava pravo ispuniti obvezu. Ako vjerovnik želi raskinuti ugovor, mora ostaviti dužniku primjeren naknadni rok za ispunjenje, pa ako ni u naknadnom roku dužnik ne ispuni obvezu, ugovor se raskida po samom zakonu (arg. iz čl. 126. ZOO).

Jedina specifičnost raskida ugovora o prijenosu poslovnog udjela nakon prijenosa udjela stjecatelju sastoji se u tomu što je vraćanje onoga što je po osnovi ugovora primljeno podvrgnuto istim pravilima koja vrijede i za stjecanje. To znači da mora postojati izjava stjecatelja da dopušta vraćanje udjela ili odgovarajuća sudska odluka te upis prijenosa poslovnog udjela nazad na bivšeg vlasnika u knjizi poslovnih udjela društva.

U ovom slučaju obrazloženje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Sud se nije izjasnio je li ugovorom određen rok za ispunjenje obveze stjecatelja na plaćanje naknade, je li bilo zakašnjenja u ispunjenu obveze, je li tužitelj ostavio naknadni primjereni rok za ispunjenje obveze, te je li i taj rok istekao, a obveza nije ispunjena, jer tek u tom slučaju bi došlo do raskida ugovora po zakonu. Time bi bile ispunjene pretpostavke za prihvaćanje tužbenog zahtjeva koji glasi na utvrđenje da je ugovor raskinut (po zakonu).

Raskidom ugovora ugovorne strane se oslobađaju svojih obveza. Ako je jedna strana izvršila ugovor potpuno ili djelomično, ima pravo da joj se vrati ono što je dala (čl. 132. st. 1. i 2. ZOO). Prevedeno na ovaj slučaj treba imati u vidu da se tužitelj obvezao prenijeti na tuženika kao stjecatelja poslovni udio u društvu i da je tu obvezu ispunio davanjem izjave kojom dopušta prijenos poslovnog udjela, a na temelju te izjave izvršen je prijenos prava *(...)* na poslovnom udjelu na stjecatelja. Kako je naprijed navedeno, vraćanje onoga što je dano moguće je samo na način na koji je inače po ZTD moguće izvršiti prijenos poslovnog udjela. To znači da tužitelju nije dovoljno tražiti da sud utvrdi da je raskinut ugovor o prijenosu poslovnog udjela. Raskidom ugovora prestala je samo pravna osnova na temelju koje je izvršen prijenos. Tužitelj (otuđivatelj poslovnog udjela) mora postaviti prema stjecatelju i zahtjev da mu stjecatelj vrati poslovni udjel, što znači da mora tražiti od stjecatelja da u zakonom propisanom obliku dade izjavu o prijenosu poslovnog udjela.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 105 16.8.2007 11:19:20

Primijenjeno na ovaj parnični postupak to znači da tužitelj može podnijeti tužbu s tužbenim zahtjevom da sud naloži tuženiku davanje izjave o prijenosu (vraćanju) poslovnog udjela na tužitelja, jer da će u protivnom presuda zamijeniti izjavu o prijenosu. Na temelju takve izjave ili odgovarajuće presude tužitelj može zahtijevati upis prijenosa poslovnog udjela u knjizi poslovnih udjela sa stjecatelja na svoje ime. Pri tom valja imati u vidu da je stjecanje poslovnog udjela bilo valjano, pa je do upisa vraćanja poslovnog udjela u knjigu poslovnih udjela stjecatelj bio imatelj poslovnog udjela sa svim pravima koja iz toga proizlaze, te da su bili valjani i upisi u sudski registar koji su se temeljili na ugovoru i izjavi o prijenosu poslovnog udjela. Raskid ugovora je nova činjenica na temelju koje se mogu zahtijevati i izvršiti novi upisi, a ne činjenica na temelju koje bi zakonito provedeni upisi postali nezakoniti. Ovime se ne dira u pravo strane koja je svoju obvezu ispunila tražiti od protivne strane naknadu štete. *(...)*

U pogledu tužbenog zahtjeva za utvrđenje da je raskinut ugovor o prijenosu poslovnog udjela potrebno je utvrditi jesu li ispunjene zakonske pretpostavke za podnošenje tužbe na utvrđenje. Ako je ugovor o prijenosu poslovnog udjela raskinut po samom zakonu, kako tvrdi tužitelj, dovoljno je podnijeti kondemnatorni tužbeni zahtjev kojim se od tuženika traži da u propisanom obliku da izjavu o prijenosu poslovnog udjela na tužitelja, jer će u protivnom takvu izjavu zamijeniti presuda. Za tužbu na utvrđenje potrebno je dokazati pravni interes. Neovisno o tomu da li će pitanje raskida ugovora biti sadržano u tužbenom zahtjevu na utvrđenje ili će se pojaviti kao prethodno pitanje za kondemnatorni zahtjev, sud će u nastavku postupka utvrditi činjenice koje su odlučne za raskid ugovora zbog neispunjenja. U tom pravcu se ukazuje da tuženik za sada nije podnio nikakve dokaze da je tužitelju platio naknadu za poslovne udjele. Svi dokazi odnose se na plaćanje određenih iznosa društvu, a tuženik se nije društvu obvezao platiti naknadu za poslovne udjele nego tužitelju kao otuđivatelju poslovnih udjela. Ako je nešto platio društvu, time nije prestala njegova obveza prema M. M..

VTSRH, Pž-1679/04 od 14. ožujka 2007. *(TS Zagreb P-3253/03 od 17. studenoga 2003.)*

50.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – NAKNADA ŠTETE VJEROVNICIMA DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00, 118/03)

Članak 430.

Prije Novele Zakona o trgovačkim društvima iz 2003. godine članovi uprave društva s ograničenom odgovornošću su zbog povrede pozornosti urednog i savjesnog gospodarstvenika odgovarali za štetu samo društvu, ali ne i vjerovnicima društva koji se nisu mogli namiriti od društva.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 106 16.8.2007 11:19:20

Napomena: Novelom Zakona o trgovačkim društvima iz 2003. godine odgovornost člana uprave društva s ograničenom odgovornošću je izmijenjena, te sada članovi uprave tog trgovačkog društva odgovaraju za naknadu štete vjerovnicima društva jednako kao što to odgovaranu članovi uprave dioničkog društva.

Međutim, neovisno od toga, ovaj sud napominje da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio odredbu članka 430. stavak 1. Zakona o trgovačkim društvima koja se je primjenjivala prije posljednje Novele tog Zakona („Narodne novine“ 118/03) čime je pogrešno primijenjeno materijalno pravo.

Naime, navedena zakonska odredba (prije Novele iz 2003. godine) glasila je: „Članovi uprave društva s ograničenom odgovornošću moraju voditi poslove društva s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika i čuvati poslovnu tajnu. Ovdje se na odgovarajući način primjenjuju odredbe članka 252. Zakona o trgovačkim društvima.“

Iz navedene odredbe Zakona o trgovačkim društvima koja je bila na snazi u vrijeme kada prema navodima tužbe tuženik nije vodio poslove urednog i savjesnog gospodarstvenika proizlazi da se na konkretan slučaj ne može primijeniti odredba članka 252. stavak 5. Zakona o trgovačkim društvima na temelju koje vjerovnici društva mogu postaviti zahtjev za naknadu štete protiv članova uprave ako svoja potraživanja ne mogu podmiriti od društva, ako član uprave grubo povrijedi pozornost urednog i savjesnog gospodarstvenika. Naime, iz sadržaja (tadašnje) odredbe članka 430. stavak 1. Zakona o trgovačkim društvima proizlazi da vjerovnik nema pravo zahtijevati naknadu štete protiv članova uprave društva s ograničenom odgovornošću, ako su oni povrijedili dužnost da vode poslove urednog i savjesnog gospodarstvenika. Dakle, za razliku od odredbi za dioničko društvo, vjerovnici društva s ograničenom odgovornošću prije posljednje Novele Zakona o trgovačkim društvima nisu mogli pokrenuti postupak za naknadu štete protiv članova uprave društva s ograničenom odgovornošću zbog nemogućnosti namirenja svog potraživanja od tog društva (tako i Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci Gzz-367/01 od 7. svibnja 2003. godine, objavljenoj u Izboru odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske 2-2003, str. 68.-69.). Članovi uprave društva s ograničenom odgovornošću koji su povrijedili svoje obveze za štetu su do posljednje Novele Zakona o trgovačkim društvima odgovarali isključivo društvu (članak 430. stavak 2.-5. tadašnjeg Zakona o trgovačkim društvima), s time da se u slučaju kada je član uprave morao naknaditi štetu društvu da bi društvo moglo podmiriti obveze prema svojim vjerovnicima član uprave se nije mogao osloboditi svoje odgovornosti pozivajući se na to da je djelovao po odluci članova društva (stavak 5.). Stoga tužitelj kao vjerovnik trgovačkog društva M. d.o.o. nije aktivno legitimiran za vođenje postupka radi naknade štete protiv tuženika kao bivšeg direktora tog trgovačkog društva.

Upravo zato sud prvog stupnja je pogrešno ispitivao činjenice vezane uz odredbu članka 252. stavak 5. Zakona o trgovačkim društvima koja se u pogledu zahtjeva za naknadu štete protiv članova uprave do posljednje Novele Zakona o trgovačkim društvima primjenjivala samo na dioničko društvo, ali ne i na društvo s ograničenom odgovornošću.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 107 16.8.2007 11:19:21

Slijedom navedenoga valjalo je unatoč tome što je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo sukladno odredbi članka 368. stavak 2. Zakona o parničnom postupku potvrditi pobijanu presudu suda prvog stupnja.

VTSRH, Pž-4016/04 od 6. veljače 2007. *(TS Split P-1624/03 od 19. ožujka 2004.)*

51.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – POVEĆANJE TEMELJNOG KAPITALA ULAGANJEM STVARI I PRAVA

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 457. stavak 7. u vezi s člankom 390.

Temeljni kapital društva s ograničenom odgovornošću može se povećati ulaganjem stvari i prava. Stvari i prava koja se ulažu u društvo moraju biti takvi da im se može utvrditi gospodarska (imovinska) vrijednost, ali oni ne moraju biti zaštićeni patentom.

Kako je uvodno navedeno ovaj postupak vodi se na prijedlog F. G. d.o.o. za upravljanje trgovačkim društvima, Zagreb, za upis u sudski registar povećanja temeljnog kapitala i Odluke o izmjeni Društvenog ugovora društva s ograničenom odgovornošću. Ispitujući pretpostavke za upis sud je našao da stvar- projekt koji se unosi u temeljni kapital nije stvar koju je moguće unijeti u temeljni kapital, jer nije autorsko djelo odnosno zaštićeni izum. Radi se o projektu koji po svom sadržaju predstavlja softversku tehnologiju, a program je namijenjen on-line prodaji. Okolnost da projekt nije zaštićeni patent nije odlučna kod ocjene jesu li u ovom slučaju ispunjene pretpostavke za unos stvari ili prava u temeljni kapital društva. Predlagatelj i ne tvrdi da se temeljni kapital povećava unosom autorskog prava, niti programa zaštićenog patenta. Sam sud u obrazloženju navodi da je predložen upis povećanja temeljnog kapitala unosom stvari. Ako bi se zaista radilo o unosu stvari u društvo, tada valja napomenuti da se u društvo može uložiti svaka stvar koja je u pravnom prometu i koja ima imovinsku vrijednost. Kada se u društvo ulaže stvar, zapravo se ulaže pravo vlasništva kao najšire pravo na stvari, dok je u svakom drugom slučaju riječ o ulaganju prava. Pri tom nije odlučno da je bilo što u vezi sa stvarju koja se ulaže zaštićeno patentom. Kada bi se, dakle i radilo o povećanju temeljnog kapitala unosom stvari, razlog koji je sud naveo ne bi bio opravdan razlog za odbijanje zahtjeva za upis u sudski registar povećanja temeljnog kapitala.

S obzirom na to da je sud zauzeo stajalište da stvar koja se ulaže generalno nije podobna za unos, nisu ispitane ostale pretpostavke za upis pa nije moguće ispitati je li odbijanjem prijedloga za upis podataka u sudski registar pravilno primijenjen Zakon o sudskom registru i pravila Zakona o trgovačkim društvima.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 108 16.8.2007 11:19:21

Prema sadržaju prijedloga za upis povećanje temeljnog kapitala zatraženo je na temelju unosa u društvo nepatentiranog elektroničkog postupka prodaje robe putem interneta. Radi se o unosu posebnog skupa znanja o postupku ili know how, koje eventualno može biti zaštićeno kao intelektualno vlasništvo, ali za unos know how u trgovačko društvo patentiranje prava nije nužno. U svakom slučaju sud je ovlašten ispitati vrijednost prava koje se unosi u društvo neovisno o tomu hoće li nadležno tijelo na temelju prijave priznati ekskluzivna prava na korištenje rješenja problema prodaje robe na način koji u svojemu projektu nastoji patentirati S. P. Naknadna zaštita projekta samo će društvu koje stekne pravo korištenja pružiti mogućnost apsolutne zabrane komercijalnog korištenja intelektualnog vlasništva bez suglasnosti osobe koja je nositelj prava. Valja napomenuti da prema europskom pravnom krugu, za razliku od američkoga, softverska tehnologija nije patentibilna, pa je upitno da li je moguće patentiranjem programa steći ekskluzivno pravo korištenja projekta VIRTUALNI INTERNET DUĆAN ili je vlasnik dužan uz naknadu i drugima omogućiti korištenje softverske tehnologije (Europski Parlament je 6. srpnja 2005., odbio ozakoniti softverske patente kao dio pravne stečevine EU). U svakom slučaju pitanje patentiranja nije odlučno za valjanost unosa know how u društvo.

Za valjanost unosa prava u društvo odlučno je da se radi o pravu koje ima imovinsku vrijednost i da društvo može njime slobodno raspolagati na temelju ugovora o unosu prava u društvo (arg. iz čl. 390. st. 4. i 5. ZTD u vezi s čl. 176. čl. 179. st. 5., čl. 181.-185., čl. 187. st. 2. t. 2. i 3., te čl. 191. do 193. ZTD). Pri tom svakako treba biti oprezan kod procjene vrijednosti unesenog prava, ali to nije pitanje dopustivosti unosa prava u društvo nego vrednovanja tog prava, odnosno utvrđivanja njegove imovinske vrijednosti.

VTSRH, Pž-7504/06 od 17. siječnja 2007. *(TS Zagreb Tt-06/10997 od 3. studenoga 2006.)*

52.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – POVEĆANJE TEMELJNOG KAPITALA

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 458.

U društvo se mogu unijeti samo stvari koje mogu biti u prometu, ali ne i stvari izvan prometa (res extra commercium). To vrijedi i kod osnivanja društva i kod povećanja temeljnog kapitala društva.

Prvostupanjski sud je pozivom na čl. 43 st. 3. i čl. 45. st. 6. Zakona o sudskom registru („Narodne novine“ broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99 i 54/05 –dalje u tekstu: ZSR), odbio predlagateljev zahtjev za upis povećanja temeljnog kapitala,

Zbirka_VTS_13_2007.indd 109 16.8.2007 11:19:22

kao i zahtjev za izmjenu društvenog ugovora,uz obrazloženje da je ispitivanjem pretpostavki za upis, poglavito isprava priloženih uz prijavu, ustanovio da se povećanje temeljnog kapitala zahtjeva na temelju odluke iz koje proizlazi da se u predlagatelja ulažu objekti, koji s obzirom na njihovu funkciju imaju status javnog dobra, na temelju čl. 35. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj 91/96, 68/98, 137/99, 73/00 i 144/01), pa ih jedinice lokalne samouprave samo koriste za pružanje usluga prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“ broj 23/03), ali ne mogu biti u prometu, niti se njima može povećati temeljni kapital u trgovačkim društvima koja obavljaju komunalne djelatnosti, kakvo je trgovačko društvo i predlagatelj. *(...)*

Povećanje temeljnog kapitala uplatama uloga provodi se uplatama novih ili povećanjem postojećih temeljnih uloga. Tim načinom povećanja temeljnog kapitala pribavljaju se nova sredstva potrebna za poslovanje, a s obzirom da se pri povećanju temeljnog kapitala mijenja društveni ugovor, povećanje temeljnog kapitala ujedno je i odluka o izmjeni društvenog ugovora.

Kod toga ulagatelj mora učiniti nespornim prava na stvarima koje ulaže s naslova povećanja temeljnog kapitala u društvo, kao i mogućnost njihovog slobodnog prijenosa, zajedno s dokazima da je ovaj učinjen prije upisa u sudski registar, te da društvo u koje su stvari uložene sa stvarima slobodno raspolaže.

Sigurno je dakle, da se sa objektima koji imaju status javnog dobra ne može slobodno raspolagati, niti se konzekventno tome, takvi objekti mogu valjano unositi u temeljni kapital trgovačkog društva, zbog same činjenice što su ovakve stvari nepodobne za svaku vrstu prometa, što je i ulaganje u temeljni kapital, kako je to ispravno zaključio i sud prvog stupnja, pri čemu se valjano pozvao na propise kojima se uređuje status komunalne infrastrukture.

Osim toga, sve da se i ne radi o stvarima koje imaju status javnog dobra, sud nije mogao prihvatiti zahtjev za upis utemeljen na odluci u kojoj nisu sadržani točni podaci o stvarima koje se ulažu, s identifikacijskim opisom i procjenom, kao i dokazom o predaji stvari društvu prije upisa u sudski registar (čl. 41. st. 3. ZSR-a).

U ovom slučaju takve podatke ne sadrži niti revizijsko izvješće, koje se uglavnom bavi metodama procjene vrijednosti izvršenih ulaganja, pri čemu je nejasno je li ih navodi kao ulog u stvarima ili u pravima.

VTSRH, Pž-7566/06 od 23. siječnja 2007. *(TS Sisak Tt-06/600 od 20. studenoga 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 110 16.8.2007 11:19:22

53.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – NIŠTAVOST ODLUKE PRIPOJENOG DRUŠTVA O PRIPAJANJU

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 529.

Nakon upisa pripajanja u sudski registar u kojemu je upisano društvo preuzimatelj, tužba na utvrđenje ništavosti odluke glavne skupštine o pripajanju može se podići samo protiv društva preuzimatelja. Ako se tužba podigne protiv pripojenog društva, a ne protiv društva preuzimatelja koji je sveopći pravni slijednik pripojenog društva, sud tu tužbu mora odbaciti.

Pobijanim rješenjem odbačena je tužba od 4. prosinca 2003. protiv tuženika radi utvrđenja ništavosti odluke tuženikove glavne skupštine o odobrenju ugovora o pripajanju društvu V. d.d. od 4. studenoga 2003. i određena je vrijednost predmeta spora u iznosu od 100.000,00 kn kako ju je naznačio tužitelj.

Tako je prvostupanjski sud odlučio s obrazloženjem da je upis pripajanja obavljen rješenjem od 28. studenoga 2003. kada je prestao postojati tuženik kao pripojeni entitet i kada su sva njegova prava i obveze prešli na preuzimatelja V. d.d. sa sjedištem u V., pa da po odredbama članka 529. Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine, br. 111/93., 34/99. i 52/00 i 118/03.,citat): *Ništavost odluke pripojenoga društva o pripajanju Članak 529. Nakon upisa pripajanja u sudski registar u kojemu je upisano društvo preuzimatelj, tužba na utvrđenje da je ništava odluka o pripajanju što ju je donijelo pripojeno društvo podiže se protiv društva preuzimatelja. (...)*

Tužitelj je svojom tužbom podnesenom prvostupanjskome sudu 4. prosinca 2003. zahtijevao da sud utvrdi da je ništava odluka glavne skupštine Zatvorenog investicijskog fonda P. d.d. iz Varaždina, Anina ulica 2, od 4.11.2003. godine o odobrenju ugovora o pripajanju Z. P. d.d. društvu V. d.d..

U prvostupanjskom postupku, provedbom dokaza, prvostupanjski sud je utvrdio:

•da je tužitelj bio tuženikov dioničar sa sto (100) dionica koje je stekao 2. prosinca 2003.

•da je tuženik 28. studenoga 2003. pripojen trgovačkom društvu V. d.d. sa sjedištem u V., A. ulica br. 2, po rješenju prvostupanjskoga suda broj Tt-03/1396-2 od 28. studenoga 2003;

•da je pripojeno društvo (tuženik) bilo upisano u sudski registar istoga suda s MBS 070053627 (list 42 do 46 spisa), dakle,

•da je tuženik više ne postoji tj. da je prestao postojati po odredbama članka 522. stavak 4. ZTD po kojima (citat): *Upisom pripajanja u sudski registar u kojemu je*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 111 16.8.2007 11:19:23

upisano društvo preuzimatelj prestaju pripojena društva…

•a što znači da tuženik nije postojao ni u vrijeme podnošenja tužbe 4. prosinca 2003. godine,

pa je prvostupanjski sud na tako utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo tj. citirane odredbe članka 522. stavak 4. ZTD i odredbe članka 529. ZTD-a, kada je odbacio kao nedopuštenu tužiteljevu tužbu s navedenim tužbenim zahtjevom protiv nepostojećeg tuženika, kako je to već istaknuto u ovome rješenju.

Kraj jasno postavljenog tužbenog zahtjeva na utvrđenje ništavosti neosnovano tužitelj u žalbi navodi da se radilo o tužbi za pobijanje u smislu članka 363. ZTD-a. Zato žalitelj bez osnove u žalbi varira temu o razlici između pobojnosti i ništavosti, a neosnovano navodi i da je sud po službenoj dužnosti trebao utvrditi ništavost upisa pripajanja primjenom odredbi članka 521. stavak 2. ZTD-a.

Naime, kraj citiranih odredbi članka 522. stavak. 4. i članka 529. stavak 1. ZTD-a, kao i po prirodi stvari, tužitelju nije bilo dopušteno podnijeti tužbu protiv nepostojeće osobe, a protiv postojeće osobe, dakle, protiv društva preuzimatelja V. d.d. V. nije podnio tužbu kako bi u takvoj parnici mogao raspravljati i o pitanjima koja sada iznosi u žalbi.

VTSRH, Pž-5903/04 od 2. ožujka 2007. *(TS Varaždin P-750/03 od 3. lipnja 2004.)*

54.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – PRESTANAK INOZEMNE PODRUŽNICE

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 618.

Osnivač donosi odluku o prestanku podružnice na način kako je to određeno u društvenom ugovoru, izjavi ili statutu osnivača.

U slučaju prestanka podružnice ne provodi se likvidacija.

Trgovački sud u Dubrovniku rješenjem poslovni broj Tt-3/733-9 od 3. svibnja 2004. godine, ispravljenim rješenjem istog suda broj Tt-3/733-12 od 19. svibnja 2004. godine odredio je upis u sudski registar brisanja upisa brisanja podružnice LESNINA INŽENIRING d.d. Ljubljana, Parmova 53, Republika Slovenija, Podružnica Dubrovnik, Dubrovnik, Ćira Carića 3, inozemnog osnivača LESNINA INŽENIRING d.d. Ljubljana, Parmova 53, Republika Slovenija, jer je upis obavljen bez podnošenja propisane prijave, a ista nije ispravljena i dopunjena na način i u roku kako je predlagatelj pozvan zaključkom pod poslovnim brojem Tt-03/733-6

Zbirka_VTS_13_2007.indd 112 16.8.2007 11:19:23

od 17. ožujka 2004. godine. Određeno je da se upis brisanja upisa brisanja ima provesti po pravomoćnosti rješenja.

U obrazloženju se navodi da je izvršen upis brisanja inozemne podružnice bez potrebnih isprava. Sud je po službenoj dužnosti pokrenuo postupak upisa brisanja nezakonitog upisa po čl. 72. st. 3. Zakona o sudskom registru („Narodne novine" br. 19/95, 57/96, 45/99 – dalje: ZSR). Predlagatelj je zaključkom obaviješten o pokretanju postupka i pozvan da naknadno dostavi isprave potrebne za provođenje likvidacije podružnice i to prijavu u kojoj će navesti zahtjev za imenovanje likvidatora podružnice i promjenu tvrtke uz dodatak „u likvidaciji" te da dostavi izjavu predloženog likvidatora da ne postoje okolnosti koje bi stajale na putu njegovom imenovanju.

Predlagatelj nije postupio po zaključku, a u očitovanju se usprotivio brisanju provedenog upisa brisanja podružnice.

S obzirom na to da subjekt upisa nije dostavio potvrdu nadležne Porezne uprave o izmirenim obvezama i nije proveo likvidaciju podružnice, sud je našao da je upis brisanja podružnice proveden nezakonito. Zato je rješenjem određen upis brisanja upisa pozivom na odredbu čl. 72. st. 3. ZSR-a. *(...)*

Postupak upisa podataka u sudski registar pokreće se u pravilu pisanom prijavom ovlaštenog predlagatelja. Samo iznimno, kada je to zakonom propisano, sud pokreće postupak upisa po službenoj dužnosti (arg. iz čl. 9. ZSR). Jedan od slučajeva kada registarski sud pokreće postupak upisa po službenoj dužnosti je onaj iz čl. 71. st. 1. ZSR. Registarski sud će među ostalim slučajevima po službenoj dužnosti ili na zahtjev ovlaštene osobe brisati upis:

-ako je obavljen bez propisane prijave ili isprave koja se po zakonu mora priložiti, te ako isprava ne sadrži podatke čiji se upis prijavom traži te

-u drugim slučajevima kada upis ili nije bio osnovan ili je kasnije postao neosnovan.

Sud je u ovom predmetu pokrenuo po službenoj dužnosti postupak za upis brisanja upisa brisanja podružnice stranog trgovačkog društva tvrdeći da uz prijavu nisu bile podnesene propisane isprave. Pri tom sadržajno ukazuje na okolnost da nije proveden postupak likvidacije podružnice stranog društva na način na koji se po Zakonu o trgovačkim društvima provodi likvidacija trgovačkog društva, te na okolnost da uz prijavu nije podnesena isprava da je podružnica kao porezni obveznik izmirila obveze prema Republici Hrvatskoj. Kao argument u prilog stajalištu da je potrebno prije brisanja podružnice stranog trgovačkog društva provesti likvidaciju podružnice sud navodi tri propisa:

- Zakon o trgovačkim društvima

- Zakon o porezu na dobit („Narodne novine" br. 127/00, 163/00) i

- Zakon o porezu na dodanu vrijednost („Narodne novine" br. 47/95, 106/95, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00 – dalje: Zakon o PDV).

Ni jedan od navedenih propisa ne propisuje obvezu društva da prije ili nakon

Zbirka_VTS_13_2007.indd 113 16.8.2007 11:19:24

odluke o ukidanju podružnice provede postupak likvidacije podružnice po pravilima koja vrijede za likvidaciju trgovačkog društva.

Zakon o trgovačkim društvima određuje da se na osnivanje u upis u sudski registar podružnica inozemnog trgovačkog društva ili trgovca pojedinca primjenjuju propisi po kojima podružnice osnivaju domaća društva (čl. 613. st. 1. ZTD-a). Time ZTD isključuje u pogledu osnivanja i upisa podružnica primjenu materijalnog prava državne pripadnosti trgovačkog društva - osnivača podružnice. U pogledu prestanka podružnice stranog trgovačkog društva primjenjuje se također ZTD koji propisuje da osnivač donosi odluku o prestanku podružnice na način kako je to određeno u društvenom ugovoru, odnosno izjavi o osnivanju ili statutu društva (čl. 618. st. 1. ZTD-a). Osnivač podnosi registarskom sudu prijavu za brisanje podružnice iz sudskog registra i prilaže joj odluku o prestanku podružnice. U slučaju da podružnica prestaje na temelju odluke Ministarstva gospodarstva o ukidanju podružnice, Ministarstvo dostavlja registarskom sudu rješenje o ukidanju podružnice, a sud ju briše po službenoj dužnosti.

Odredbama ZTD-a nije propisana za slučaj ukidanja podružnice odgovarajuća primjena odredaba ZTD-a o likvidaciji trgovačkog društva. Sam postupak upisa brisanja podružnice stranog trgovačkog društva ili trgovca pojedinca nije uređen Zakonom o trgovačkim društvima, osim opće odredbe da se na brisanje podružnice iz sudskog registra na odgovarajući način primjenjuju odredbe ZTD-a o brisanju društva. Tu odredbu ni ekstenzivnim tumačenjem nije moguće protumačiti kao obvezu društva da prije podnošenja prijave za brisanje podružnice provede postupak likvidacije podružnice.

Odredba Zakona o porezu na dobit (čl. 2. st. 2.) po kojoj je porezni obveznik između ostalih i tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika ne znači sama po sebi da podružnica time postaje samostalna pravna osoba. Također iz odredbe Zakona o PDV-u da se svojstvo poduzetnika zadržava i u postupku likvidacije društva ničim ne implicira da je nakon donošenja odluke o prestanku podružnice potrebno provesti likvidaciju podružnice.

Zato je sud u postupku upisa brisanja ranijeg upisa pogrešno pozvao strano trgovačko društvo da u prijavi navede zahtjev za imenovanje likvidatora i promjenu tvrtke uz dodatak „u likvidaciji“ te da dostavi odgovarajuću izjavu likvidatora da ne postoje okolnosti koje bi bile zapreka njegovom imenovanju likvidatorom. Nije bilo obveze provesti postupak likvidacije.

VTSRH, Pž-4403/04 od 14. veljače 2007. *(TS Dubrovnik Tt-3/733 od 3. svibnja 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 114 16.8.2007 11:19:24

55.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07)

Članak 2. stavak 12.

Izvadak iz sudskog registra je ovjerena isprava koja se izdaje na propisan način, a sadrži podatke o subjektu upisa koji važe ili koji su važili u nekom trenutku ili u određenom razdoblju. On kao javna isprava dokazuje istinitost onoga što registarski sud u tom izvatku potvrđuje.

Kao što je neosnovan tuženikov žalbeni navod da je o njegovu prigovoru sud morao odlučiti izrekom presude, tako je neosnovan i navod da je tuženik bio u poslovnom odnosu s Adriatic Osiguranjem d.d., a ne s Allianz Zagreb d.d., te da sud nije u dovoljnoj mjeri raspravio i utvrdio je li došlo do promjene tvrtke ili se radi o promjeni pravne osobe budući da sud, osim uvida u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu nije proveo druge dokaze. Naime, trgovačko društvo Adriatic Osiguranje d.d. je promijenilo svoju tvrtku u Allianz Zagreb d.d. odlukom glavne skupštine tog trgovačkog društva od 2. studenoga 1998. godine o izmjenama statuta te upisom te odluke u sudski registar 16. veljače 1999. godine, a što je vidljivo upravo iz ovjerenog povijesnog izvatka iz sudskog registra Trgovačkog suda u Zagrebu koji je priložen spisu (list 168. do 176. spisa). Sud prvog stupnja na okolnost da se radi o promjeni tvrtke, a ne promjeni pravne osobe, osim samog uvida u povijesni izvadak iz sudskog registra nije trebao provoditi druge dokaze.

Naime, prema odredbi članka 2. stavak 12. Zakona o sudskom registru („Narodne novine“ broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99 i 54/05) izvadak iz registra je ovjerena isprava koja se izdaje iz registra na propisan način, a sadrži podatke o jednom subjektu upisa koji važe ili *koji su važili* u nekom trenutku ili u određenom vremenskom razdoblju. Prema tome, povijesni izvadak iz sudskog registra je javna isprava koju je u propisanom obliku sukladno odredbama članaka 47. do 50. Pravilnika o upisu u sudski registar („Narodne novine“ broj 10/95, 101/96, 62/98, 123/02 i 94/05) izdao Trgovački sud u Zagrebu, te koji stoga sukladno članku 230. stavak 1. Zakona o parničnom postupku dokazuje istinitost onoga što se u tom izvatku potvrđuje, u konkretnom slučaju istinitost promjene tvrtke trgovačkog društva Adriatic osiguranje d.d. u Allianz Zagreb d.d..

VTSRH, Pž-8126/04 od 16. siječnja 2007. *(TS Rijeka P-286/03 od 30. srpnja 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 115 16.8.2007 11:19:25

56.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – UPIS U SUDSKI REGISTAR

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 43.

Sud će odbiti upisati u sudski registar promjenu koja se temelji na aktu subjekta upisa koji je protivan prisilnom propisu.

U sudskom registru nije moguće upisati vršitelja dužnosti osobe ovlaštene za zastupanje pravne osobe.

Iz spisa proizlazi da je ravnatelju predlagatelja upisa N. N. rješenjem Centra za socijalnu skrb Poreč od 7. veljače 2006. godine imenovan poseban skrbnik A. N., koja je ovlaštena poduzimati pravne radnje glede poslovanja i zastupanja ustanove predlagatelja upisa. Poseban skrbnik A. N. je sukladno tom rješenju i članku 36. i 37. Statuta predlagatelja upisa donijela Odluku o razrješenju ravnatelja i imenovanju vršitelja dužnosti ravnatelja od 25. veljače 2006. godine kojom je N. N. razriješen dužnosti ravnatelja i K. G. imenovan vršiteljem dužnosti ravnatelja. Sukladno navedenoj Odluci predlagatelj je prvostupanjskom sudu podnio prijavu za upis u sudski registar razrješenja ravnatelja i imenovanja v.d. ravnatelja, a prvostupanjski je sud donio pobijano rješenje o upisu.

Pobijano rješenje o upisu razrješenja ravnatelja i imenovanju v.d. ravnatelja nije pravilno i zakonito.

Naime, sukladno odredbi članka 2. Zakona o pučkim otvorenim učilištima („Narodne novine“ broj 54/97, 5/98 i 109/99, nastavno: ZPOU) na pučka otvorena učilišta primjenjuju se posebni zakoni kojima je uređeno obavljanje pojedinih djelatnosti iz članka 1. stavka 1. tog Zakona i Zakon o ustanovama.

Sukladno odredbi članka 38. Zakona o ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93, 29/97 i 47/99, nastavno: ZU) ravnatelja imenuje i razrješava upravno vijeće ako posebnim zakonom u smislu članka 35. stavka 1. tog Zakona nije drugačije određeno (stavak 1.), a zakonom ili aktom o osnivanju može se odrediti da ravnatelja javne ustanove imenuje Vlada Republike Hrvatske, nadležno ministarstvo ili predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave (stavak 2.).

Citirana odredba članka 38. stavak 1. ZU-a prema kojoj ravnatelja imenuje i razrješava upravno vijeće je prisilan propis, a jedini izuzeci od navedenog pravila su odredbe posebnog zakona ili odredbe akta o osnivanju kojim je određeno da ravnatelja imenuje Vlada Republike Hrvatske, nadležno ministarstvo ili predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

U konkretnom slučaju odredbama posebnog zakona (ZPOU-a) niti odredbama akta o osnivanju predlagatelja upisa (Odluka o osnivanju Pučkog otvorenog učilišta 2000. Poreč) nisu propisani naprijed taksativno navedeni izuzeci od primjene kogentne odredbe iz članka 38. stavak 1. ZU-a.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 116 16.8.2007 11:19:26

Naime, Odlukom o osnivanju predlagatelja upisa određeno je da se uvjeti, način i postupak imenovanja ravnatelja uređuju Statutom Učilišta (članak 5. stavak 2. Odluke o osnivanju), a Statutom predlagatelja upisa određeno je da ravnatelja bira osnivač Učilišta (članak 32. Statuta), te da ravnatelja razrješava osnivač Učilišta u slučajevima utvrđenim zakonom (članak 36. stavak 2. Statuta).

Navedene odredbe članka 32. i 36. stavak 2. Statuta predlagatelja upisa kojim je određeno da ravnatelja bira i razrješava osnivač Učilišta protivne su prisilnoj odredbi članka 38. ZU-a.

Stoga sukladno prisilnoj zakonskoj odredbi osnivač (a niti poseban skrbnik osnivača) nije ovlašten donositi odluku o razrješenju i imenovanju ravnatelja umjesto upravnog vijeća.

U tom smislu zahtjev predlagatelja za upis razrješenja ravnatelja po Odluci posebnog skrbnika osnivača nije osnovan.

Zahtjev predlagatelja za upis vršitelja dužnosti ravnatelja nije osnovan, osim iz navedenih razloga, i stoga što se sukladno odredbi članka 24. stavak 2. točka 5. u svezi članka 33. ZSR-a kojom je propisano da se u sudski registar upisuju podaci o osobama ovlaštenim za zastupanje, u sudski registar upisuju samo podaci o osobi ovlaštenoj za zastupanje ustanove (ravnatelj) i promjene tog podatka. Prema tome, u sudski registar se ne upisuju i podaci o vršitelju dužnosti ravnatelja ustanove.

Slijedom navedenoga, valjalo je na temelju odredbe članka 61. točka 5. ZSR-a preinačiti pobijano rješenje o upisu i odbiti zahtjev predlagatelja upisa kao neosnovan.

VTSRH, Pž-4118/06 od 9. siječnja 2007. *(TS Pazin Tt-06/460 od 10. svibnja 2006.)*

57.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – NEPOTPUNA PRIJAVA

Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07)

Članak 45.

Ako je prijava za upis u sudski registar nepotpuna ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupati, registarski sud mora zaključkom pozvati predlagatelja da ispravi odnosno dopuni prijavu.

U zaključku kojim poziva predlagatelja na ispravak odnosno dopunu prijave registarski sud mora određeno navesti u kojem je dijelu prijavu potrebno ispraviti ili dopuniti kako bi predlagatelj po tom zaključku mogao postupiti.

Kao razlog za odbacivanje prijave, prvostupanjski sud navodi samo to da predlagatelj nije postupio po nalogu suda te nije dostavio Statut usklađen s

Zbirka_VTS_13_2007.indd 117 16.8.2007 11:19:26

odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i to čl. 205. tog Zakona te odluku o imenovanju ravnatelja od strane upravnog vijeća u skladu sa Statutom.

Iz spisa inače proizlazi da je predlagatelj zaključkom od 28. svibnja 2004. godine pozvan predati Statut usklađen kako je to navedeno u obrazloženju pobijanog rješenja te odluku o imenovanju ravnatelja od strane upravnog vijeća u skladu sa Statutom.

Predlagatelj je potom uz podnesak, koji je prema popisu pismena predan 14. lipnja 2004. godine dostavio Statut.

U obrazloženju pobijanog rješenja, baš kao i u navedenom zaključku, nije navedeno kakve nedostatke ima Statut koji je predlagatelj dostavio uz prijavu, a zbog čega bi morao dostaviti novi Statut. Prvostupanjski sud jedino paušalno navodi da taj Statut treba biti usklađen s odredbom čl. 205. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Odredba čl. 205. Zakona o zdravstvenoj zaštiti glasi:

„Postojeće zdravstvene ustanove dužne su uskladiti svoje ustrojstvo i poslovanje s odredbama ovog Zakona u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Iznimno od odredbe st. 1. ovoga članka, domovi zdravlja dužni su provesti postupak statusnih promjena u skladu s odredbom čl. 68. st. 2. ovoga Zakona u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.“.

Niti iz zaključka, a niti iz obrazloženja pobijanog rješenja nije dakle jasno u kojem dijelu Statut kojeg je predlagatelj dostavio uz prijavu, ne odgovara Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, odnosno koje statutarne odredbe predlagatelj treba izmijeniti. S obzirom na sadržaj zaključka prvostupanjskog suda niti predlagatelj nije mogao znati što se od njega traži, kako glede usklađenja Statuta s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, tako i glede odluke o imenovanju ravnatelja koja je u skladu s tim Statutom, a ni ovaj drugostupanjski sud ne može ispitati u kojem dijelu predlagatelj navodno nije postupio prema zaključku kojim je pozvan na ispravak, odnosno dopunu prijave, uvažavajući pravno stajalište prvostupanjskog suda o načinu imenovanja ravnatelja.

Obrazloženje pobijanog rješenja zaključeno je s napomenom kako ustanove ne mogu imati prokurista, već je jedini zastupnik ravnatelj. Iz navedene napomene nije jasno od kakvog je utjecaja ta napomena na odluku o odbacivanju prijave za upis. Nije u pravu žalitelj kada u žalbi tvrdi kako kao ustanova može imati prokurista. Naime, Zakonom o ustanovama nije predviđen prokurist kao zastupnik ustanove. Međutim, ako je prvostupanjski sud smatrao da je zahtjev za upis prokurista kod ustanove neosnovan, trebao je zahtjev za upis odbiti.

S obzirom na navedeno, valjalo je uvažiti predlagateljevu žalbu te ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovan postupak, a na osnovi odredbe čl. 61. t. 3. ZSR-a.

U ponovnom postupku prvostupanjski će sud, ako smatra da prijava nije potpuna ili ne sadrži sve ono što je potrebno da bi se po njoj moglo postupiti, ponovno zaključkom pozvati predlagatelja da prijavu ispravi, odnosno dopuni, na način da će u zaključku određeno navesti u kojem je dijelu prijavu potrebno ispraviti ili

Zbirka_VTS_13_2007.indd 118 16.8.2007 11:19:27

dopuniti, kako bi predlagatelj po tom zaključku mogao postupiti. Ako nađe da koji od zahtjeva za upis nije osnovan, takav će zahtjev za upis odbiti.

VTSRH, Pž-6450/04 od 14. studenoga 2006. *(TS Zagreb Tt-04/5264 od 17. kolovoza 2004.)*

58.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – PRAVO NA ŽALBU

Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07)

Članak 59.

Javni bilježnik je ovlašten zastupati predlagatelja upisa samo u nespornim stvarima pred sudom ako su te stvari u neposrednoj vezi s kojom njegovom ispravom. To znači da javni bilježnik ne može niti u ime predlagatelja upisa niti kao sudionik upisa izjaviti žalbu protiv rješenja registarskog suda već to u ime predlagatelja upisa može učiniti jedino njegova uprava.

Prvostupanjski sud je odbacio prijavu za upis u sudski registar promjene poslovne adrese društva bez izmjena Društvenog ugovora, jer predlagatelj nije postupio po zaključku suda od 29. srpnja 2005. godine te nije dostavio izmijenjeni društveni ugovor.

Protiv prvostupanjskog rješenja je žalbu podnio javni bilježnik P. Dž. iz Zagreba, kao sudionik u postupku, na temelju odredbe čl. 4. Zakona o javnom bilježništvu.

U žalbi navodi da je prvostupanjski sud neosnovano odbacio prijedlog, jer je odredbom čl. 6. st. 2. Društvenoga ugovora propisano, da je uprava društva ovlaštena donijeti odluku o promjeni poslovne adrese društva sve dok je sjedište društva u gradu Zagrebu i bez izmjene Društvenog ugovora, s time da se o tome mora donijeti posebna odluka uprave, na kojoj se ovjerava potpis uprave u skladu s važećim propisima. Pri tome naglašava da su društvo Z.-C. d.o.o. i M. d.o.o. istoga dana podnijeli odluku o promjeni poslovne adrese za oba društva na novu adresu Zagreb, Nova cesta 166, te da je za trgovačko društvo M. d.o.o. doneseno rješenje o upisu promjene poslovne adrese na novu adresu (Tt-05/7313) dok je za trgovačko društvo Z.-C. d.o.o. prijedlog odbačen.

Kako je prvostupanjski sud povrijedio i odredbu čl. 18. st. 1. Ustava Republike Hrvatske, kao i odredbu čl. 16. st. 1. Zakona o sudskom registru, jer je predlagatelju poukom o pravnom lijeku uskratio pravo žalbe, to navodi da žalbu podnosi kao sudionik, koji na temelju odredbe čl. 4. Zakona o javnom bilježništvu ima i položaj odvjetnika stranke, ako je zastupanje pred sudom u vezi s kojim njegovim javnobilježničkim aktom (prijava za upis).

Žalba je nedopuštena.

Prema odredbi čl. 2. t. 10. Zakona o sudskom registru („Narodne novine“ broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99 i 54/05), sudionik u postupku za upis je osoba koja

Zbirka_VTS_13_2007.indd 119 16.8.2007 11:19:27

je pokrenula postupak, osoba o čijim se pravima ili pravnim interesima odlučuje u postupku te zakonom ovlašteno tijelo. Ovaj sud smatra da se ne može prihvatiti stav javnog bilježnika da on može imati status sudionika u ovom postupku, jer prema citiranim zakonskim odredbama javni bilježnik nije pokrenuo postupak, nije osoba o čijim se pravima ili interesima radi, a niti je tijelo koje je zakonom ovlašteno na podnošenje žabe.

Odredbom članka 4. Zakona o javnom bilježništvu je propisano, da je javni bilježnik ovlašten zastupati stranke u nespornim stvarima pred sudovima i drugim javnim tijelima, ako su te stvari u neposrednoj vezi s kojom njegovom ispravom. Prema mišljenju ovoga suda, pravo javnog bilježnika na podnošenje žalbe ne proizlazi niti iz ove zakonske odredbe, jer se u konkretnom predmetu ne radi o slučaju u nespornim stvarima niti se radi o stvari koja je u vezi s njegovom ispravom. Kao što je već navedeno, podnositelj prijave za upis u sudski registar je predlagatelj društvo Z.-C. d.o.o. Zagreb, a ne javni bilježnik, pa ovaj sud smatra da javni bilježnik nema pravni interes, niti je ovlašten na podnošenje žalbe, zbog čega je žalbu valjalo na temelju odredbe čl. 380. t. 1. Zakona o parničnom postupku u vezi s odredbom čl. 20. Zakona o sudskom registru odbaciti.

Ovaj sud nalazi da je prvostupanjski sud postupio apsolutno pogrešno kada je predlagatelju u pouci o pravnom lijeku naveo da predlagatelj nema pravo na žalbu, jer je odredbom čl. 59. st. 1. Zakona o sudskom registru izričito navedeno da predlagatelj ima pravo na žalbu, ako mu je prijava odbijena ili odbačena. Stoga se predlagatelj trebao poslužiti svojim zakonom zajamčenim pravom te podnijeti kao predlagatelj žalbu unatoč pogrešnoj uputi suda. Kako predlagatelj to nije učinio, ovaj sud nije u mogućnosti pristupiti ocjenjivanju pravilnosti prvostupanjskog rješenja.

VTSRH, Pž-6776/06 od 3. siječnja 2007. *(TS Zagreb Tt-05/7314 od 12. listopada 2006.)*

59.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – BRISANJE I PROMJENA PODATAKA SUBJEKTA UPISA

Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07)

Članak 63.

Registarski će sud po službenoj dužnosti na zahtjev osobe koja ima pravni interes ili ovlaštenog tijela ili osobe, brisati ili promijeniti podatke u sudskom registru ako su uslijed izmjene zakona ili odlučnih činjenica ispunjene pretpostavke za upis brisanja ili promjene tih podataka. Pri tome Zakonom o sudskom registru nije propisan prekluzivni rok u kojem registarski sud to može učiniti.

Osim brisanja neistinitog upisa sud je po članku 63. ZSR ovlašten brisati i istinite i neistinite upise ako se zbog izmjene zakona ili odlučnih činjenica ispune

Zbirka_VTS_13_2007.indd 120 16.8.2007 11:19:27

pretpostavke za upis brisanja ili promjene tih podataka. Registarski sud će po službenoj dužnosti, na zahtjev osobe koja ima pravni interes ili ovlaštenog tijela ili osobe, brisati ili promijeniti podatke u registru ako se uslijed izmjene zakona ili odlučnih činjenica ispune pretpostavke za upis brisanja ili promjene tih podataka (članak 63. stavak 1. ZRS). Sud je u tom slučaju dužan zaključkom pozvati subjekta upisa da u roku koji ne može biti dulji od 30 dana podnese prijavu za upis, te obavijestiti subjekta upisa da se u istom roku može očitovati na zaključak.

U ovom slučaju nakon upisa izmijenile su se odlučne činjenice pa su se ispunile pretpostavke za upis brisanja svih spornih upisa. Zato je rješenje kojim se određuje upis brisanja zakonito pozivom na odredbu članka 63. ZSR. Prvostupanjski sud se doduše u obrazloženju rješenja pozvao samo na odredbe članka 71. i 72. ZSR koje uređuju brisanje neistinitih upisa, ali s obzirom da je utvrdio odlučne činjenice za primjenu odredbe članka 63. ZSR, ovaj sud je ispitao zakonitost rješenja i primjenom navedene odredbe.

Trgovački sud u Osijeku izvršio je upis u sudski registar odluke skupštine P. d.d. Osijek koja se temeljila na pravomoćnom rješenju Agencije za restrukturiranje i razvoj Republike Hrvatske broj 567-007-92-77 od 17. studenoga 1992. godine, a nakon okončanja više postupaka pred nadležnim tijelima i sudovima dopušteno je ponavljanje postupka u predmetu davanja suglasnosti na pretvorbu P. d.d. Osijek. Kako su se izmijenile odlučne činjenice, sud je mogao bilo po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovlaštene osobe pokrenuti postupak upisa brisanja upisa podataka u sudski registar. Za primjenu odredbe članka 63. ZSR nije propisan prekluzivni rok (tako u predmetu Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj Pž-2080/95 od 13. lipnja 1995. godine).

Sud je nakon zaprimanja prijedloga za upis brisanja proveo postupak propisan odredbama ZSR i po članku 63. ZSR obavijestio subjekta upisa o pokrenutom postupku za brisanje upisa zaključkom broj Tt-05/556-10 od 30. rujna 2005. godine i broj Tt-05/556-12 od 25. listopada 2005. godine. Ujedno je citiranim zaključcima pozvan subjekt upisa da se izjasni o predloženom brisanju, te da podnese prijavu s potrebnim ispravama. Subjekt upisa se usprotivio brisanju, što nije zapreka da sud donese rješenje o upisu brisanja ako su za to ispunjene zakonske pretpostavke.

Nije sporno da su upisi za koje se traži brisanje temeljeni na odlukama zasnovanim na rješenju Agencije za restrukturiranje i razvoj broj 556-007/92-77 od 17. studenoga 1992. godine, te kasnijih odluka nadležnih tijela koja se tiču postupka pretvorbe P. d.d. Osijek. Rješenja su pravomoćno poništena i sve do sada donesene odluke u pretvorbi te pravne osobe su ukinute ili poništene. Hrvatski fond za privatizaciju je na temelju članka 225. stavak 2. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“ br. 53/91) po službenoj dužnosti dopustio obnovu postupka u predmetu davanja suglasnosti na pretvorbu društvenom poduzeću P. d.d. Osijek okončanog pravomoćnim rješenjem Agencije za restrukturiranje i razvoj broj 556-007/92-77 od 17. studenoga 1992. godine. Time se postupak pretvorbe subjekta upisa vraća na početak. Nastupom takvih novih okolnosti stekli su se uvjeti za brisanje upisa.

Sve odluke skupštine subjekta upisa pojedinačno označene u uvodu ovoga obrazloženja, a koje su uslijedile nakon rješenja Agencije za restrukturiranje i razvoj

Zbirka_VTS_13_2007.indd 121 16.8.2007 11:19:28

broj 556-007/92-77 od 17. studenoga 1992. godine ništave su, što je i utvrđeno presudom Trgovačkog suda u Osijeku broj X-P-442/04-11 od 7. srpnja 2004. godine, potvrđene presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj IV Pž-6271/04-4 od 2. veljače 2005. godine, a postupak pretvorbe subjekta upisa obnavlja se u cijelosti. Na opisani način promijenile su se okolnosti u odnosu na sve upise označene u pobijanom rješenju, i time stekli uvjeti za brisanje iz članka 63. ZSR.

Zato je sud pravilno našao da su ispunjene zakonske pretpostavke da se odredi upis brisanja upisa po članku 63. ZSR i to, bilo na temelju prijave I. K. kao osobe koja ima pravni interes, ili po službenoj dužnosti prema pravilu iz članka 63. ZSR.

VTSRH, Pž-282/06 od 2. studenoga 2006. *(TS Osijek Tt-05/556 od 14. prosinca 2005.)*

60.

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA – BRISANJE NEISTINITIH UPISA

Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07)

Članak 71.

Registarski sud može po službenoj dužnosti u roku od pet godina od dana upisa pokrenuti postupak za brisanje obavljenog upisa ako se radi o slučajevima iz članka 45.a i članka 46. Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća.

Zakon o sudskom registru uređuje više pravnih osnova i odgovarajućih postupaka za upis u sudski registar brisanja upisa. Pretpostavke za postupanje u svakom pojedinom postupku su različite.

Jedan od tih postupaka je onaj uređen odredbom članka 71. Zakona o sudskom registru koji se odnosi na brisanje neistinitih upisa. Registarski sud će po službenoj dužnosti ili na zahtjev ovlaštene osobe brisati upis ako je obavljen bez podnošenja propisane prijave ili isprave koja se po zakonu morala priložiti prijavi, te ako podnesena prijava ne sadrži podatke čiji se upis prijavom traži, te u drugim slučajevima kada upis nije bio dopušten ili je kasnije postao neosnovan. Radi se o slučaju kada za upis nisu bile ispunjene kumulativno sve materijalno-pravne pretpostavke za nastanak, promjenu ili prestanak kakvog prava te sve procesne pretpostavke propisane Zakonom o sudskom registru, te kojim drugim zakonom ili podzakonskim propisom koji uređuje upis podataka u sudski registar. U slučaju konstitutivnog učinka upisa podataka u sudski registar takav učinak nastupa samo na temelju istinitog upisa, dakle takvog za kojega su u trenutku upisa bile ispunjene sve materijalno pravne i procesno pravne pretpostavke.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 122 16.8.2007 11:19:28

U slučaju neistinitog upisa podataka u sudski registar zakonom je ograničen rok za podnošenje zahtjeva za brisanje takvog upisa, ovisno o razlozima koji čine upis neistinitim te ovisno o drugim zakonom određenim okolnostima. Osoba koja ima pravni interes može podnijeti registarskom sudu zahtjev za brisanje neistinitog upisa iz članka 71. točka 1. ZSR u roku od 15 dana od saznanja za upis, a najkasnije u roku od 60 dana od dana objave upisa u Narodnim novinama i drugom dnevnom listu u kojemu registarski sud objavljuje upise. Registarski sud može pokrenuti postupak za brisanje objavljenog upisa najkasnije u roku od dvije godine od dana upisa, odnosno u roku od 5 godina od dana upisa u slučajevima iz članka 45a. i 46. Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća.

Nakon proteka navedenih rokova upis u sudski registar postaje istinit i proizvodi materijalno pravne učinke koje Zakon o sudskom registru i Zakon o trgovačkim društvima, te koji drugi odgovarajući propis veže uz upis.

U ovom slučaju zainteresirana osoba je podnijela dana 19. travnja 2005. godine prijedlog za upis brisanja više upisa temeljenih na odlukama skupština društva od kojih je posljednji upis izvršen na temelju rješenja Trgovačkog suda u Osijeku Tt-04/687-2 od 18. lipnja 2004. godine. Nema sumnje da je prijedlog koji se tiče neistinitosti upisa zbog naknadnog utvrđenja ništavom odluka skupštine društva podnesen izvan roka iz članka 71. ZSR, pa je prijedlog I. K. za brisanje upisa pozivom na neistinitost upisa nepravovremen.

Ostaje za ocjenu da li je protekao i rok iz članka 71. ZSR u kojemu je sud mogao po službenoj dužnosti odrediti upis brisanja neistinitog upisa. U slučaju iz članka 45a. i članka 46. Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća rok za pokretanje postupka upisa brisanja po službenoj dužnosti je pet godina. Prema podacima o rješenjima o upisu i podatku o pokretanju postupka upisa brisanja očito je da je u odnosu na neke upise odluka skupština društva nastupila prekluzija za brisanje upisa zbog neistinitosti, pa su upisi izvršeni do dana 18. lipnja 1999. godine postali protekom vremena istiniti. Što se pak tiče upisa nakon tog datuma, sud je pravilno našao da je postupak upisa brisanja pravovremeno pokrenut te da su ispunjene pretpostavke za brisanje neistinitog upisa zbog toga što nisu bile ispunjene zakonske pretpostavke za upis. Odluke skupština društva na temelju kojih su upisi izvršeni pravomoćnom presudom su utvrđene ništavim nakon izvršenog upisa.

VTSRH, Pž-282/06 od 2. studenoga 2006. *(TS Osijek Tt-05/556 od 14. prosinca 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 123 16.8.2007 11:19:29

C - PRAVO VRIJEDNOSNIH PAPIRA

61.

PRAVO VRIJEDNOSNIH PAPIRA – PODNOŠENJE MJENICE NA ISPLATU

Zakon o mjenici (Narodne novine broj 74/94)

Članak 33.

Mjenica se mora podnijeti na isplatu u roku od godine dana od njezina izdanja.

Polazeći od činjenice da je tužitelj jamčio za naplativost mjenice sud je dužan voditi računa je li imatelj mjenice zadržao mjenična prava ili ne prema mjeničnom dužniku (u konkretnom slučaju trasantu) odnosno jesu li prestale mjenične obveze potpisnika mjenice a time i založno pravo kao sporedno pravo.

Predmetna mjenica je vlastita trasirana mjenica. Činjenica da je izdatnik (trasant) i trasat ista osoba ne oduzima ispravi kvalifikaciju trasirane mjenice. Potpis što ga je na vlastitu mjenicu stavio netko u svojstvu trasanta nikada ne vrijedi kao akcept. Trasirana mjenica se ne mora podnijeti na akcept. Međutim, trasirana mjenica domicilirana na Zavod za platni promet (kao što je predmetna mjenica) treba biti akceptirana jer je tek na temelju trasatove izjave o akceptu domicilijat – ZAP ovlašten za isplatu s trasatovog računa. Podnese li imatelj za isplatu neakceptiranu trasiranu mjenicu ZAP je treba odbiti isplatiti i mora je vratiti podnositelju. U spisu nema dokaza da je predmetna mjenica akceptirana ali isto tako ni da je podnesena na isplatu u roku od godinu dana što je obveza imatelja mjenice sukladno čl. 33. st. 1. Zakona o mjenici („Narodne novine“ broj 74/94 – nastavno: ZM). Iz podataka u spisu može se utvrditi da je mjenica izdana 10. veljače 1998. godine a podnesena

Zbirka_VTS_13_2007.indd 127 16.8.2007 11:19:30

bez akcepta na naplatu 19. srpnja 1999. godine. Prvotuženik priznaje da mjenicu nije protestirao pa se opravdano postavlja pitanje je li imatelj mjenice zadržao mjenična prava tj. pravo da se regresira od trasanta (drugotuženika). Ako je imatelj mjenice izgubio mjenična prava uslijed toga što su propuštene radnje propisane radi održanja mjeničnih prava utrnule su mjenične obveze trasanta kao jedinog potpisnika predmetne mjenice. Založno pravo je akcesorno pravo, što znači da prestankom glavne obveze prestaju i sporedna prava sukladno čl. 295. st. 2. ZOO-a. Nije sporno da trasant i dalje odgovara imatelju mjenice ako se neopravdano obogatio i imatelj mjenice može podnijeti građansku tužbu na temelju čl. 85. ZM. Međutim, založni dužnik koji je jamčio za naplativost mjenice prestaje biti založni dužnik imatelju mjenice koji je izgubio mjenična prava.

VTSRH, Pž-4508/03 od 24. listopada 2006. *(TS Split P-3228/01 od 25. studenoga 2002.)*

62.

PRAVO VRIJEDNOSNIH PAPIRA – SOLIDARNA ODGOVORNOST PREMA IMATELJU MJENICE

Zakon o mjenici (Narodne novine broj 74/94)

Članak 46.

Imatelju mjenice solidarno odgovaraju svi oni koji su mjenicu trasirali, akceptirali, indosirali ili avalirali.

Trgovački sud u Splitu presudom poslovni broj XIII P-1218/2003 od 2. prosinca 2003. godine naložio je tuženicima 1. A. T. A. s.p.o. Split i 2. M. M. iz Splita da tužitelju C. B. d.d. Split solidarno isplate 156.543,65 kuna sa zakonskom zateznom kamatom koja teče od 22. svibnja 1998. godine do isplate, te iznos od 1.270,00 kuna u roku od osam dana (točka I. izreke). Zahtjev za isplatu zatezne kamate preko stope zakonske zatezne kamate je odbijen (točka II. izreke). Tuženicima je naloženo da tužitelju solidarno naknade parnični trošak u iznosu od 17.286,00 kuna sa zakonskom zateznom kamatom koja teče od 2. prosinca 2003. godine do isplate (točka III. izreke). *(...)*

Nije osnovan ni žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i s tim u vezi pogrešne primjene odredaba materijalnog prava. Tužitelj u parnici tvrdi da je imatelj mjenice koja je potpisana od strane prvotuženika kao trasanta i drugotuženika kao avaliste. Radi se o mjenici izdanoj u Splitu dana 8. kolovoza 1997. godine, s upisanom mjeničnom svotom od 156.543,65 kuna. S obzirom na to da mjenica nije po dospjelosti mogla biti naplaćena, protestirana je kod javnog bilježnika. Tužbom se potražuje isplata mjenične svote u iznosu od 156.543,65 kuna i kamate na taj iznos od dospjelosti do isplate. Sporno je da li je drugotuženik obveznik po mjenici, te iznos koji imatelj mjenice ima pravo

Zbirka_VTS_13_2007.indd 128 16.8.2007 11:19:30

naplatiti. Tužitelj je predočio sudu originalni primjerak mjenice po naredbi u kojoj je tužitelj označen kao mjenični vjerovnik po čijoj naredbi se ima isplatiti mjenična svota. Prema podacima iz mjenice na strani dužnika su dvije osobe: A. T. A. s.p.o. Split kao trasant i M. M. kao avalista. Nije točno da bi M. M. svoj potpis na mjenici stavio samo u svojstvu zastupnika po zakonu trasanta. On je doduše potpisao mjenicu i u tom svojstvu, ali se također i osobno obvezao stavljanjem potpisa na licu mjenice ispod riječi „per aval", gdje je jasno označeno njegovo ime . Svi oni koji su mjenicu trasirali, akceptirali, indosirali ili avalirali odgovaraju solidarno imatelju mjenice po čl. 46. Zakona o mjenici („Narodne novine" br. 74/94). Imatelj mjenice ima pravo postupiti protiv svih tih osoba bilo pojedinačno, bilo protiv više njih, bilo protiv svih zajedno, pri čemu se nije dužan držati reda kojim su se mjenični dužnici obvezali. Imatelj mjenice može zahtijevati od onoga protiv kojega ostvaruje regres:

-iznos za koji mjenica nije akceptirana ili isplaćena kao i kamate ako su bile u mjenici određene,

-zateznu kamatu obračunatu u skladu s propisom kojim se uređuje visina stope zatezne kamate i

-troškove protesta, poslanih izvještaja kao i ostale troškove.

U ovom slučaju imatelj mjenice je podnio mjenicu po dospjelosti na naplatu, no s obzirom na to da mjenična svota nije isplaćena mjenica je protestirana po javnom bilježniku M. R. iz Splita 25. svibnja 1998. godine, čime su se stekli uvjeti da tužitelj tužbom potražuje isplatu mjenične svote. Zato je osnovan tužbeni zahtjev kojim imatelj mjenice traži da sud obveže trasanta i avalistu kao solidarne dužnike na isplatu mjenične svote.

Što se tiče prigovora na visinu tužbenog zahtjeva treba imati u vidu da je mjenično obvezivanje apstraktno i mjenični je dužnik dužan isplatiti onu svotu na koju se obvezao. Ako je mjenica predana bez popunjavanja mjenične svote uz ovlaštenje mjeničnog vjerovnika da naknadno popuni iznos koji duguju mjenični dužnici, pa mjenični vjerovnik popuni mjenicu u skladu s ovlaštenjem iz ugovora, time je mjenica popunjena po ovlaštenoj osobi. U tom slučaju mjenični dužnik duguje onaj iznos na koji se obvezao. Žalitelj je tijekom postupka tvrdio da je u mjeničnoj svoti sadržana pored glavnice i kamata koja je obračunata po zelenaškoj kamatnoj stopi, ali nije konkretno naveo koji dio mjenične svote se odnosi na glavnicu a koji na kamate, te za koji iznos po toj osnovi prigovara visini tužbenog zahtjeva. S obzirom na to da je žalitelj prigovarao neodređeno, ne navodeći iznos koji je sporan, te ne navodeći činjenice i dokaze u vezi s prigovorom, a ni u žalbi nije konkretizirao koji konkretni dio mjenične svote smatra spornim, ima se smatrati da duguje upravo onaj iznos koji je unesen u mjenicu kao mjenična svota.

VTSRH, Pž-651/04 od 19. ožujka 2007. *(TS Split P-1218/03 od 2. prosinca 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 129 16.8.2007 11:19:31

D - POMORSKO PRAVO
(U VEZI S OBVEZNIM PRAVOM)

63.

POMORSKO PRAVO – ODGOVORNOST BRODARA ZA ŠTETU ZBOG TJELESNE OZLJEDE KOJU JE ČLAN POSADE PRETRPIO POKLIZNUĆEM NA BRODSKIM STEPENICAMA – BROD KAO OPASNA STVAR – TERET DOKAZA O POSTOJANJU UVJETA ZA SIGURAN RAD NA BRODU (ZAMAŠĆENOSTI STEPENICA) – NAKNADA ZA GUBITAK PROFESIJE PREMA NACIONALNOM KOLEKTIVNOM UGOVORU ZA HRVATSKE POMORCE

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 17/94, 74/94 i 43796)

Članak 161. st. 1. do 3.

Brod se općenito ne smatra opasnom stvari niti se plovidba smatra opasnom djelatnošću, ali pojedine stvari na brodu u upotrebi mogu biti opasne, kao što i određene djelatnosti vezane uz samu plovidbu brodom također mogu biti opasne. Brodske stepenice ne mogu se u redovnom tijeku stvari smatrati opasnom stvari, ali i to je moguće u određenim slučajevima s obzirom na konstrukciju stepenica te način i mjesto njihove upotrebe.

Opći pravni temelj odgovornosti za štetu zbog smrti ili tjelesne ozljede člana posade broda pretpostavljena je krivnja brodara (čl. 161. st. 1. PZ), dok je u dva posebna slučaja propisana njegova objektivna odgovornost (čl. 161. st. 2. i 3. PZ). Dakle, u slučaju iz čl. 161. st. 1. PZ, radi se o brodarevoj subjektivnoj odgovornosti kod koje se krivnja pretpostavlja. Oštećenik mora dokazati štetnu radnju, štetu i uzročnu vezu između štetne radnje i štete, a štetnikova krivnja se ne dokazuje, već se pretpostavlja. Pretpostavlja se samo najniži stupanj brodareve krivnje, obična

Zbirka_VTS_13_2007.indd 133 16.8.2007 11:19:32

nepažnja, a svaki viši stupanj krivnje, a to su namjera i krajnja nepažnja, oštećenik je dužan dokazati. Drugim riječima, u ovom slučaju štetnik je dužan dokazati svoju nekrivnju.

U slučajevima iz čl. 161. st. 2. i 3. PZ, radi se o objektivnoj (st. 2.) i pooštrenoj objektivnoj odgovornosti brodara (st. 3.). Objektivna odgovornost brodara postojat će ako oštećenik dokaže štetnu radnju, štetu i uzročnu vezu između štetne radnje i štete.

Tužitelj drži kako u ovom slučaju postoji tuženikova odgovornost kao imatelja opasne stvari, odnosno osobe koja obavlja opasnu djelatnost. Međutim, brod se općenito ne smatra opasnom stvari niti se plovidba smatra opasnom djelatnošću, ali pojedine stvari na brodu u upotrebi mogu biti opasne, kao što određene djelatnosti vezane uz samu plovidbu brodom također mogu biti opasne. Skale ili stepenice, pa tako i one brodske, ne mogu se u redovnom tijeku stvari smatrati opasnom stvari, ali i to je moguće u određenim slučajevima, s obzirom na konstrukciju stepenica i način i mjesto njihove upotrebe.

Krivnje ili tuženikove odgovornosti za štetu koju je pretrpio tužitelj u ovom slučaju nema. Prava i obveze, odnosno dužnosti na brodu, usmjerene k zajedničkom cilju - osiguranju uvjeta za sigurnu plovidbu i za siguran život i rad na brodu, podijeljene su između brodara i članova posade. Temeljem njihovih pojedinačnih udjela ili propuštanja u ostvarenju spomenutog cilja, procjenjuje se i udio u odgovornosti svakog od njih u eventualnoj šteti koja nastane na brodu, pa tako i onoj koja nastane kao posljedica ozljeđivanja člana posade. Postavlja se pitanje u čemu bi se to sastojalo propuštanje tuženika u konkretnom slučaju ili u čemu bi se kako to tvrdi tužitelj, očitovala njihova krivnja za štetu na tužiteljevoj strani?

Tuženici su u konkretnom slučaju osigurali tužitelju odgovarajuću zaštitnu protukliznu obuću, koju je on imao na nogama u vrijeme pada s predmetnih stepenica. Tužitelj je u vrijeme ozljeđivanja obavljao posao trećeg časnika palube, dakle, obavljao je posao za koji je bio školovan i dodatno obučen. Jedna od dužnosti njegovog radnog mjesta, posebno za vrijeme dežurstva (straže), pa i u vrijeme dok je brod vezan u luci radi iskrcavanja tereta, bila je održavanje mjera sigurnosti na radu. Neovisno o tome radi li se o slaboj rasvjeti brodske palube prilikom iskrcavanja tereta noću, njenoj zamašćenosti ili zamašćenosti drugih dijelova broda po kojima hodaju članovi posade broda ili lučki radnici, nedostajućem dijelu brodske konstrukcije (npr. rukohvata na stepenicama) ili nečem drugom što može dovesti u opasnost život i zdravlje članova posade ili lučkih radnika, treći časnik palube je, a posebno za vrijeme njegovog dežurstva, dužan poduzeti sve potrebne mjere radi otklanjanja takvih i sličnih opasnosti koje prijete. Tužitelj prije vlastitog ozljeđivanja nije našao ni jednu od spomenutih opasnosti. Samim tim nije držao ni potrebnim zatražiti poduzimanje bilo kakve mjere za njihovo otklanjanje.

Za postojanje odgovornosti tuženika za predmetnu štetu, tužitelj je trebao dokazati postojanje štetne radnje na njihovoj strani, štete na svojoj strani i uzročne veze između njegove štete i štetne radnje tuženika kao štetnika (čl. 161. st. 1. i 2.), ili dokazati da baš u konkretnom slučaju tuženici nisu osigurali uvjete za siguran rad (čl. 161. st. 3. PZ).

Zbirka_VTS_13_2007.indd 134 16.8.2007 11:19:32

Brodar je tužitelju osigurao odgovarajuću zaštitnu protu-kliznu radnu obuću, a stepenice kojim se spuštao tužitelj u vrijeme ozljeđivanja, bile su takve konstrukcije koje je sa stajališta ocjene sigurnosti rada na brodu, odobrio odgovarajući registar brodova. Neovisno o tome koliko ja bila širina nogostupa na ovim stepenicama ili koliki je bio razmak među njima, pa čak i neovisno o tome jesu li ove stepenice imale rukohvate ili ne (u trenutku tužiteljevog ozljeđivanja), njihovu upotrebu u takvom konstrukcijskom stanju odobrilo je nadležno tijelo, koje je tuženicima izdalo odgovarajuće brodske svjedodžbe, uključujući i one koje se odnose na postojanje sigurnih uvjeta za život i rad na brodu.

Ono što ovaj sud ovdje drži presudnim, nije postojanje rukohvata na predmetnim stepenicama ili širina nogostupa na njima ili razmaka među nogostupima, već je to pitanje je li bilo masnoće na tim stepenicama u vrijeme tužiteljevog poskliznuća ili ne i, što je još važnije, ako je i bilo, je li ta masnoća mogla doprinijeti tužiteljevom padu, ili još jasnije, jesu li na taj način možda tuženici propustili osigurati uvjete za siguran rad na brodu (čl. 161. st. 3. PZ)?

Rezultati postupka ne upućuju s dostatnim stupnjem vjerojatnosti da bi masnoće na palubi ovog broda u vrijeme tužiteljevog ozljeđivanja bilo, a time ni na nogostupima predmetnih stepenica. I pored toga, sudski vještak je utvrdio kako i eventualno postojanje masnoće na nogostupima predmetnih stepenica, sve da ga je i bilo, nije moglo biti od utjecaja na tužiteljevo pokliznuće. Naime, vještak jasno upućuje kako masnoća teško može izravno doći na nogostupe ovih stepenica, već do toga može doći samo posredno, njenim prijenosom sa zauljenih mjesta na palubi preko cipela članova posade ili lučkih radnika. Nadalje, sve da je ove masnoće na stepenicama i bilo, što nije dokazano, ona ne bi imala gotovo nikakav učinak na smanjenje trenja između gumenih potplata tužiteljevih radnih cipela i rešetkaste konstrukcije površine nogostupa, koja onemogućuje zadržavanje tekućine na njoj. Hodanje po takvoj podlozi u zaštitnoj obući s gumenim džonom povećava trenje, jer se težina osobe u tim cipelama raspoređuje na manju površinu, pa se elastični gumeni džon profilira oko rešetkaste podloge, što uvelike isključuje mogućnost klizanja.

Kod takvog stanja stvari, i ovaj sud drži kako se tuženike ne može smatrati odgovornima za štetu koju je tužitelj pretrpio predmetnim padom, pa odatle i neosnovanost tužbenog zahtjeva u dijelu koji se odnosi na isplatu nematerijalne štete, kao i isplatu materijalne štete u vidu izgubljene zarade i rente.

Tužitelj je bio osposobljen i opremljen za rad u danim uvjetima, pa tako i o ispravnom načinu korištenja predmetnih stepenica, kojima je sigurno mnogo puta ranije prošao. Ovdje se očito radilo o tužiteljevoj nedovoljnoj pažnji i stoga slučaju koji mu se dogodio, a za posljedice slučaja odgovara onaj kojeg je slučaj pogodio.

Tužitelj u konkretnom slučaju ipak nije ostao u cijelosti bez pravne zaštite, a zato su se pobrinuli upravo tuženici sklapanjem ugovora o radu s tužiteljem, sklapanjem NKU i odgovarajućeg ugovora o osiguranju. Odredbom čl. 22. NKU propisano je pravo člana posade na odgovarajuću naknadu zbog nastupanja trajne invalidnosti ili gubitka profesije, neovisno o krivnji za njihovo nastupanje. Tako je za časnike

Zbirka_VTS_13_2007.indd 135 16.8.2007 11:19:33

za slučaj gubitka njihove profesije nastale trajnim invaliditetom, bila propisana naknada u najvišem iznosu od 80.000,00 USD, koje pravo je u konkretnom slučaju tužitelj i ostvario uz umanjenje za iznos od 6.029,90 USD, koji mu je već ranije isplatio tuženikov osiguratelj.

VTSRH, Pž-370/04 od 23. kolovoza 2006. *(TS Split P-128/1998 od 14. travnja 2003.*

64.

POMORSKO PRAVO – NAKNADA ŠTETE ZBOG TJELESNE OZLJEDE ČLANA POSADE NA BRODU – IZOSTANAK UVJETA ZA SIGURAN RAD NA BRODU

Pomorskl zakonik (Narodne novine broj 17/94, 74/94 i 43/96)

Članak 161. 2. i 3.

Vezivanje bokobrana teškog 20-ak kilograma na način da se kraj njegovog užeta fiksno priveže za brodsku ogradu, u neskladu je s pravilima struke, jer se na taj način ne vodi računa o sigurnosti člana posade broda koji spušta takav bokobran, zbog čega je rukovanje s tako privezanim bokobranom opasno uslijed nepostojanja uvjeta za siguran rad.

Prvostupanjski sud je na temelju provedenih dokaza utvrdio da je tužitelj pretrpio ozljedu na radu na tuženikovom brodu prilikom njegovog pristajanja u luku, a za vrijeme obavljanja radnje spuštanja krmenog desnog bokobrana, pri kojoj je došlo do nagnječenja palca njegove lijeve šake između konopa i brodske ograde, čime je zadobio tešku tjelesnu ozljedu zbog koje je od tuženika zatražio isplatu materijalne i nematerijalne štete.

Tuženik je osporio postojanje svoje odgovornosti za ovu štetu, jer je do ozljede došlo dok je tužitelj kao kormilar obavljao svoj svakodnevni posao za koji je obučen i za koji ima odgovarajuću stručnu spremu, uključujući i dodatnu obuku za primjenu pravila zaštite na radu. Stoga tuženik smatra da je za ozljedu odgovoran sam tužitelj.

Prvostupanjski sud je tijekom dokaznog postupka utvrdio da je do tužiteljevog ozljeđivanja došlo u trenutku njegovog pokušaja otpuštanja bokobrana vezanog za brodsku ogradu na brodskoj palubi, na način da je započeo s radnjom otpuštanja konopca s kojim je bokobran težine oko 20 kg, bio vezan. Pri tome je lijevom rukom pridržavao konopac na ogradi, a desnom ga odvezivao. Kada ga je odvezao, konopac mu je uslijed težine bokobrana poskliznuo niz prste i u namjeri njegovog zaustavljanja rukama, došlo je do prignječenja palca njegove lijeve ruke između konopca i ograde. Tužitelj je instinktivno pokušao zadržati bokobran nakon što je odvezao uže, ne vodeći računa da u slučaju slobodnog pada bokobran ne bi pao u

Zbirka_VTS_13_2007.indd 136 16.8.2007 11:19:33

more, jer je kraj njegovog užeta bio fiksno privezan za brodsku ogradu.

Prema mišljenju sudskog vještaka opisani način privezivanja bokobrana nije bio u skladu s pravilima struke i on je primjeren samo za lagane bokobrane, koji se jednostavno bacaju preko ograde, dok bokobrane ovakve težine treba privezivati provlačenjem nekoliko vojeva užeta preko prečke brodske ograde radi povećanja trenja i smanjenja potrebne sile kod pridržavanja. Zato je rukovanje s ovakvim bokobranom na opisani način ocijenio opasnim. Tužitelj je i pored opisanog vezivanja bokobrana, ipak na određeni način doprinio svom ozljeđivanju, jer je umjesto da u danoj prilici otpusti cijelo uže bokobrana, to uže pridržavao rukom, zbog čega je i došlo do njegove ozljede. U danim okolnostima jedini siguran način spuštanja bokobrana bio je njegovo puštanje slobodnim padom.

Promatrajući tijek nastupanja tužiteljeve ozljede kroz ovakav nalaz i mišljenje sudskog vještaka, prvostupanjski sud je zaključio da je opisani nepravilni način vezivanja bokobrana, s jedne strane, predstavljao svakodnevnu opasnost za rukovatelja prema članku 161. stavak 2. Pomorskog zakonika te da su istodobno u tom pogledu izostali i uvjeti za siguran rad na brodu (članak 161. stavak 3. Pomorskog zakonika). U konkurenciji ovih dviju brodarevih odgovornosti, prvostupanjski sud se opredijelio za strožu osnovu odgovornosti propisanu odredbom članka 161. stavak 3. PZ, budući da ona u sebi zapravo sadrži i osnovu iz članka 161. stavak 2. PZ. Sud je ocijenio da su u konkretnom slučaju za štetu na tužiteljevoj strani ispunjeni svi uvjeti za odgovornost tuženika kao brodara propisani odredbom članka 161. stavak 3. PZ, dok je tužiteljev instinktivni pokušaj zadržavanja užeta bokobrana u namjeri da spriječi njegov nagli pad, ocijenio postupanjem bez namjere ili krajnje nepažnje, već postupanjem uz običnu nepažnju, pa je stoga tuženikov prigovor isključive tužiteljeve odgovornosti, odnosno podijeljene odgovornosti,ocijenio neosnovanim.

Tuženik je u žalbi protiv pobijane presude, pored ostaloga naveo kako je tužitelj u konkretnom slučaju bio dužan upotrijebiti pažnju profesionalca, dakle, pažnju osobe od koje se očekuje primjena naročite pažnje, a ne pažnje prosječnog čovjeka.

Prvostupanjski sud je u konkretnom slučaju ispravno primijenio odredbu stavka 3. članka 161. PZ-a, a na temelju nalaza i mišljenja sudskog vještaka, prema kojem je vezivanje bokobrana na opisani način u neskladu s pravilima struke, zbog čega je rukovanje s njim bilo opasno (nepostojanje uvjeta za siguran rad). I po ocjeni ovog suda, tužiteljev instinktivni pokušaj zadržavanja užeta bokobrana u namjeri da spriječi njegov nagli pad, neovisno o tome što bokobran nije mogao pasti u more, ne može se ocijeniti postupanjem iz krajnje nepažnje ili iz namjere, već se radilo samo o običnoj nepažnji, koja brodara imajući u vidu odredbu članka 161. stavak 3. PZ-a, ne može osloboditi od odgovornosti za nastalu štetu.

VTSRH, Pž-3496/03 od 21. rujna 2006. *(TS Split P-1037/02 od 13. studenoga 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 137 16.8.2007 11:19:33

65.

POMORSKO PRAVO - TUMAČENJE UGOVORA O RADU POMORCA RADI UTVR\IVANJA PASIVNE LEGITIMACIJE ZA POSLODAVČEVE UGOVORNE OBVEZE

Pomorski zakonik (Narodne novine 181/04)

Članak 867.

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Članak 100.

Nejasne odredbe Ugovora sklopljenog prema unaprijed odštampanom sadržaju, treba tumačiti u korist druge ugovorne strane. Proturječje između oznake jedne ugovorne strane – Kompanije, koja sklapa Ugovor o zaposlenju u svoje ime i za svoj račun, s oznakom iz jednog od dva njena otisnuta pečata (od kojih jedan sadrži oznaku *as agent only*), treba tumačiti u korist druge ugovorne strane - pomorca.

Pobijanom presudom, prvostupanjski sud je odbio tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 7.928,00 USD, u odnosu na prvotuženika, dok je jednak zahtjev prihvaćen u odnosu na drugotuženika. U njenom obrazloženju navdeno je da je tužitelj od prvotuženika (kao poslodavca) i drugotuženika (kao brodara i prvotuženikovog principala prilikom zapošljavanja posade), tražio naknadu plaće zbog bolovanja, po osnovi čl. 7. Ugovora o zaposlenju. Tužitelj je tvrdio da je iskrcan s broda „Gulf Champion“ zbog zdravstvenih problema i da je bio nesposoban za službu na brodu od 24. siječnja 2000. do 30. ožujka 2000. Prvotuženik je istaknuo prigovor promašene pasivne legitimacije, navodeći kako je on bio samo posrednik (agent).

Prvostupanjski sud je prihvatio prvotuženikov prigovor, zaključivši da je on u konkretnom slučaju nastupao isključivo kao agent pri zapošljavanju hrvatskih časnika u službu na brodovima u vlasništvu ili pod upravom drugotuženika, sukladno odredbi čl. 687. PZ. S obzirom na to da je prvotuženik zaključio Ugovor o zaposlenju u ime i za račun drugotuženika kao nalogodavatelja, prvostupanjski sud je odbio tužbeni zahtjev prema prvotuženiku. Tužbeni zahtjev prema drugotuženiku, prvostupanjski sud je prihvatio primjenom odredbe čl. 161. st. 1. PZ-a.

Protiv točki I. i III. izreke navedene presude, žalbu je podnio tužitelj. Obrazlažući je tužitelj se usprotivio utvrđenju prvostupanjskog suda o tome da je prvotuženik nastupao samo kao agent. Posljedično tome, tužitelj je upućivao i na nepravilnosti u primjeni ugovornih odredbi, budući da su na Ugovoru o zaposlenju otisnuta dva prvotuženikova pečata, od kojih jedan sadrži oznaku „*as agents only*“. Kako je prvotuženik deklariran kao Kompanija u čije je ime i za čiji račun Ugovor potpisan, tužitelj je smatrao da se ne može utvrditi na koga bi se odnosila oznaka „*as agents only*“ niti se to može tumačiti na njegov teret.

Tužiteljeva žalba je osnovana.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 138 16.8.2007 11:19:34

Prihvaćanjem prvotuženikovog prigovora promašene pasivne legitimacije, prvostupanjski sud je odlučio o neosnovanosti tužbenog zahtjeva. Zaključak prvostupanjskog suda o prvotuženikovoj ulozi agenta u konkretnoj pravnoj stvari, ne proizlazi iz sadržaja Ugovora o zaposlenju. Ugovor o zaposlenju sklopljen je 19. listopada 1999., između prvotuženika, (označenog kao: „*...u daljnjem tekstu Kompanija...*“) i tužitelja. Potpisivanjem Ugovora, tužitelj je potvrdio da je od prvotuženika primio Ugovor, da ga je pročitao, kao i da je pročitao od Kompanije utvrđene uvjete zaposlenja, koji se primijenjuju na časnike za službu na brodovima u drugotuženikovom vlasništvu ili pod njegovom upravom. Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je prvotuženik nastupao kao Kompanija, ali je pogrešno zaključio da je prvotuženik nastupao u tuđe ime i za tuđi račun. To iz razloga što je prvotuženik i prilikom potpisivanja Ugovora (dakle ne samo kod njegovog sklapanja) naveo da Ugovor potpisuje u ime i za račun Kompanije. Dakle, nema dvojbe da je prvotuženik Ugovor o zaposlenju sklopio u svoje ime i za svoj račun.

Činjenica što je riječ o brodu u drugotuženikovom vlasništvu ili pod njegovom upravom, ne utječe na prvotuženikove ugovorne obveze, jer se iz sadržaja Ugovora zaključuje da je prvotuženik zaposlio tužitelja, a ne da je on posrednik (*crewing agent)* u popunjavanju brodova posadom, u ime i za račun drugotuženika. To što je u Ugovoru navedeno da je brod u drugotuženikovom vlasništvu ili pod njegovom upravom, ne znači da je samim time drugotuženik prvotuženikov nalogodavatelj. A ni to, da je prilikom sklapanja Ugovora prvotuženik nastupao u izvršavanju naloga. Kompanija, dakle prvotuženik, nastupio je prema tužitelju kao njegov poslodavac. Pored takvog stanja stvari, ne može se osnovano zaključiti o nepostojanju prvotuženikove odgovornosti za ugovorne obveze.

Zaključak prvostupanjskog suda o tome kako se pod pojmom „Kompanija“ mislilo na brodara, a ne na prvotuženika - agenta, proturječan je sadržaju Uvjeta zaposlenja. U točki 1. tih uvjeta, jasno je propisano da su to uvjeti zapošljavanja hrvatskih časnika od strane prvotuženika (označenog kao: „*...u daljnjem tekstu Kompanija...*“) za službu na brodu u vlasništvu ili pod upravom drugotuženika. U točki 15. uvjeta, propisano je kako će u odnosu između Kompanije i časnika, Kompanija biti odgovorna za isplatu plaća i drugih iznosa koje pomorac zaradi, u mjeri u kojoj je Kompanija prethodno primila sredstva od vlasnika. U slučaju da je vlasnik propustio Kompaniji isplatiti sredstva za plaće, časnik će na zahtjev Kompanije njoj ustupiti sva prava, a Kompanija se u tom slučaju obvezuje platiti mu iznos dobiven namirenjem ustupljene tražbine. Dakle, obvezu plaćanja snosi Kompanija – iz sredstava koja će joj dostaviti vlasnik broda, odnosno brodar. Činjenica što je prvotuženikova obveza Ugovorom ograničena visinom primljenih novčanih sredstava, ne oslobađa ga odgovornosti kao poslodavca, već baš naprotiv, dokazuje njegovu obvezu.

Prvostupanjski sud je iz otiska prvotuženikovog pečata koji sadrži oznaku „*as agent only“,* zaključio o njegovom svojstvu agenta. Takav zaključak prvostupanjskog suda ovaj sud drži nepravilnim, jer Ugovor ne sadrži izričitu oznaku prvotuženikovog nastupanja u svojstvu agenta, a nejasnoće u njegovom sadržaju treba tumačiti u tužiteljevu korist.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 139 16.8.2007 11:19:34

Oznaka *as agent only* u pomorsko-pravnom prometu redovno označava osobu koja nastupa kao agent, u ime i za račun nalogodavatelja. Ti ugovori obično sadrže oznaku osobe poslodavca u čije ime i za čiji račun netko treći taj ugovor sklapa, iako to nije nužno za utvrđivanje nečije uloge agenta. Ali i onda kada poslodavac nije označen, osoba koja nastupa kao agent sebe mora tako označiti, jer se inače smatra da ona radi u svoje ime. U ovom slučaju, Ugovor o zaposlenju osim otiska prvotuženikovog pečata, ne sadrži drugu oznaku iz koje bi se dalo zaključiti o njegovom statusu agenta, a takva oznaka je nedovoljan dokaz na temelju kojeg bi se bez dvojbe moglo zaključiti o prvotuženikovoj ulozi agenta.

Po tužiteljevoj tvrdnji koja nije osporena (iz otiska njegovog pečata moguće je provjeriti njenu istinitost), u Ugovoru su otisnuta dva prvotuženikova pečata, od kojih jedan sadrži oznaku *„as agent only“,* a drugi ne. Prilikom ocjene tih dokaza, prvostupanjski sud nije vodio računa o tome da je Ugovor sklopljen prema unaprijed odštampanom sadržaju na prvotuženikovom obrascu, što znači da njegove nejasne odredbe treba tumačiti u tužiteljevu korist (čl. 100. ZOO-a). Zato, proturječje između oznake prvotuženika kao Kompanije, koja sklapa Ugovor o zaposlenju u svoje ime i za svoj račun, s oznakom iz jednog od dva prvotuženikova pečata, treba tumačiti u tužiteljevu korist. To naročito, pokraj jasne činjenice da je prvotuženik Kompanija (tumačenje jasnih ugovornih odredbi protivilo bi se pojmu i smislu tumačenja). Zato tužitelj s pravom u žalbi naglašava da se ne može sa sigurnošću utvrditi na koga se takva oznaka odnosi, a oznaka na pečatu ne predstavlja ugovornu odredbu.

Zadaća suda u parničnom postupku je uvjeriti se u postojanje ili nepostojanje činjenica od kojih zavisi primjena prava. Kad je uvjerenje suda o relevantnoj činjenici takvo da isključuje svaku razumnu sumnju u njegovu pravilnost i istinitost, prihvaća se kako je određena teza potpuno dokazana, odnosno kako postoji izvjesnost o njenom sadržaju i postojanju. Pokraj izričitog tužiteljevog osporavanja prvotuženikove tvrdnje o njegovom statusu agenta, u nedostatku ugovorne odredbe o takvom njegovom statusu, samo otisak prvotuženikovog pečata nije dokaz takve prvotuženikove tvrdnje. Naprotiv, iz sadržaja Ugovora proizlazi da je on nastupao u svoje ime i za svoj račun kao tužiteljev poslodavac, što ne daje mjesta dvojbi je li tužitelju dužan platiti ugovorne obveze ili ne.

VTSRH, Pž-7947/04 od 11. srpnja 2007. *(TS Split, P-4280/2001 od 15. rujna 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 140 16.8.2007 11:19:35

66.

POSLODAVAC IZ UGOVORA O RADU POMORCA (NACIONALNI KOLEKTIVNI UGOVOR ZA HRVATSKE POMORCE) PASIVNO JE LEGITIMIRAN U SPORU RADI NAKNADE ŠTETE ZBOG TJELESNE OZLJEDE ČLANA POSADE BRODA

Zakon o osnovnim pravima iz radnog odnosa (Narodne novine broj 34/91, 19/92, 26/93 i 29/94)

Članak 73. st. 1.

Ako radnik pretrpi štetu na radu ili u vezi s radom, organizacija odnosno poslodavac dužni su mu nadoknaditi je po općim načelima o odgovornosti za štetu.

U odnosu na prigovor nedostatka pasivne legitimacije na strani tuženika pod 1., pravilno je prvostupanjski sud zaključio kako njegova pasivna legitimacija u ovom sporu proizlazi iz sadržaja Nacionalnog kolektivnog ugovora za hrvatske pomorce od 6. svibnja 1994. (nastavno: NKU) u kojem se on pojavljuje u ulozi poslodavca. Kako je tužiteljev ugovor o zaposlenju sastavni dio NKU, to se i tuženik pod 1. pored tuženika pod 2. iz ugovora o zaposlenju od 19. ožujka 1994. (ujedno i brodara), u ovom slučaju pojavljuje u ulozi tužiteljevog poslodavca. Međutim, ovako utvrđena pasivna legitimacija tuženika pod 1., ne temelji se na odredbi čl. 102. Zakona o radu, na kojeg se pogrešno pozvao prvostupanjski sud, jer taj zakon u vrijeme tužiteljevog ozljeđivanja (22. rujna 1994.) nije bio na snazi, već se temelji na odredbi čl. 73. st. 1. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa („Narodne novine“ broj 34/91, 19/92, 26/93 i 29/94), kojom je bilo propisano da ako radnik pretrpi štetu na radu ili u vezi s radom, organizacija odnosno poslodavac dužni su mu nadoknaditi je po općim načelima o odgovornosti za štetu.

VTSRH, Pž-370/04 od 23. kolovoza 2006. *(TS Split P-128/1998 od 14. travnja 2003.)*

67.

POMORSKO PRAVO - ZASTARNI ROK ZA POJEDINE VIDOVE MATERIJALNE I NEMATERIJALNE ŠTETE – TJELESNA OZLJEDA ČLANA POSADE BRODA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Članak 376. stavak 1.

Tražbina za naknadu štete zastarijeva za tri godine od kada je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila, u svakom slučaju zastarijeva za pet godina od kada je šteta nastala. Pritom se objektivni rok zastare primjenjuje kad subjektivni rok od tri godine istječe izvan petogodišnjeg roka.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 141 16.8.2007 11:19:35

U konkretnom slučaju, sporno je kada je tužiteljevo zdravstveno stanje vezano za predmetnu ozljedu postalo konačno. To je relevantna okolnost za ocjenu tuženikovog prigovora zastare. Prvostupanjski sud je prihvaćanjem tuženikovog prigovora zastare, a bez provođenja daljnjih dokaza, tužiteljev zahtjev odbio temeljem utvrđenja da je tužiteljevo trajno zdravstveno stanje kao posljedica predmetne nezgode nastupilo 21. lipnja 1995. Sud je tako zaključio temeljem rezultata provedenog dokaznog postupka medicinskim vještačenjem.

Odredbom čl. 376. st. 1. ZOO-a, propisana je zastara tražbine s osnove naknade štete. Takva tražbina zastarijeva za tri godine od kada je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila, a u svakom slučaju zastarijeva za pet godina od kada je šteta nastala. Pritom se objektivni rok zastare primjenjuje kad subjektivni rok od tri godine istječe izvan petogodišnjeg roka. Za početak subjektivnog roka za traženje naknade štete ovisi kumulativno o dvjema činjenicama: oštećenikovom saznanju za štetu i za osobu koja je počinila. Pod oštećenikovim saznanjem za štetu podrazumijeva se ne samo saznanje o postojanju štete, već i o obujmu štete, odnosno elementima njene visine. Stoga kada je riječ o štetama nastalim zbog tjelesne ozljede, treba ih razlikovati – s obzirom na različite vidove štetnih posljedica i na različitost vremena kada je oštećenik mogao saznati za pojedine vrste štete – materijalne i nematerijalne oblike štete.

Tužitelj je postavio tužbeni zahtjev za novčanu naknadu različitih oblika materijalne i nematerijalne štete. Trenutak saznanja za svaku od tih šteta nije općenito vrijeme završetka liječenja, kako to pogrešno drži prvostupanjski sud, već taj trenutak može biti različit:

- za *pretrpljene fizičke bolove*, vrijeme kad su ti bolovi prestali, najkasnije kad završi liječenje i stabilizira se oštećenikovo zdravstveno stanje narušeno štetnim događajem,

- za *pretrpljene duševne boli* zbog smanjenja životnih aktivnosti, vrijeme kad se završi liječenje i stabilizira oštećenikovo zdravstveno stanje, odnosno kada oštećenik sazna za trajne posljedice pretrpljenih ozljeda,

- *za strah*, kad je prestao i kad je postalo izvjesno njegovo trajanje, kad završi i za to potrebno liječenje i sagledaju se moguće neuklonjive posljedice,

- kod *troškova za tuđu pomoć i njegu*, vrijeme kad je prestala potreba za takvom pomoći,

- kod *naruženosti*, vrijeme kad je postalo jasno da se naruženost kao posljedica pretrpljene ozljede ne može više ukloniti niti bitno smanjiti;, - za *izgubljenu zaradu*, vrijeme kada se nije mogao zaposliti zbog povrede.

Slijedom navedenog, ovaj sud je uvažio tužiteljevu žalbu kao osnovanu, ukinuo pobijanu presudu i primjenom odredbi iz čl. 369. st. 1. i čl. 370. ZPP-a, vratio predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U nastavku postupka, prvostupanjski sud će vodeći računa o ukazanim propustima, raspraviti sve odlučne činjenice i provesti potrebne dokaze radi njihova utvrđivanja. Pri tome će sud naročito cijeniti potrebu provođenja novog

Zbirka_VTS_13_2007.indd 142 16.8.2007 11:19:36

medicinskog vještačenja, višestruko predlaganog po tužitelju, na okolnost kada je nastupilo tužiteljevo trajno zdravstveno stanje kao posljedica predmetne nezgode, te ima li u konkretnom slučaju, preporučena i obavljena fizikalna terapija, značaj nastavka tužiteljevog liječenja ili su terapijom liječene trajne posljedice koje su već nastupile.

VTSRH, Pž-185/03 od 22. studenoga 2006. *(TS Rijeka, P-1861/2000 od 29. studenoga 2002.)*

68.

POMORSKO PRAVO - NAKNADA MATERIJALNE ŠTETE NASTALE OŠTEĆENJEM BRODSKE DIZALICE PRILIKOM RUKOVANJA BRODSKIM TERETOM

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Članak 154. st. 1.

Odgovornost za štetu je obvezno-pravni odnos u kojem je dužnik u obvezi naknaditi prouzročenu štetu, ako su ispunjeni svi zakonom propisani uvjeti. Uzrok je determinirajući element, jer ako nema uzročno posljedične veze, nema niti odgovornosti za štetu. Šteta se mora javiti baš kao posljedica određene štetne radnje. Šteta obično nastupa kao posljedica više uzroka, pa je u okolnostima svakog slučaja potrebno cijeniti onaj uzrok koji je pravno relevantan

Predmet ovog spora je naknada materijalne štete nastale na brodskoj dizalici, prilikom ukrcaja tereta na brod, dana 29. studenoga 2000. Tuženik je bio u ugovornom odnosu s vlasnikom broda kao zakupnik broda (time charter party). Tuženik je angažiran od tužitelja kao slagač tereta brodskom dizalicom.

Sporan je uzrok štete. Tužitelj je tvrdio da je uzrok štete u ponašanju radnika tuženika – dizaličara, dok su tuženik i umješač tvrdili kako je tužitelj odgovoran za štetu, jer je uzrok štete u neispravnosti dizalice. U obrazloženju pobijane presude prvostupanjski sud je vrlo detaljno iznio osnovne postavke vještačkog nalaza i mišljenja, primjedbe stranaka i očitovanja vještaka. Upravo temeljem provedenog dokaznog postupka vještačenjem, prvostupanjski sud je utvrdio kako je uzrok štete u neispravnosti uređaja za zaštitu od preopterećenja, koji se nije aktivirao ili u tome što su vijci za učvršćivanje nosača bubnja popustili prije nego je došlo do opterećenja odnosno aktiviranja zaštite od opterećenja.

Odgovornost za štetu je obvezno-pravni odnos u kojem je dužnik u obvezi naknaditi prouzročenu štetu, ako su ispunjeni svi zakonom propisani uvjeti. Uzrok je determinirajući element, jer ako nema uzročno posljedične veze, nema niti odgovornosti za štetu. Šteta se mora javiti baš kao posljedica određene štetne

Zbirka_VTS_13_2007.indd 143 16.8.2007 11:19:36

radnje. Šteta obično nastupa kao posljedica više uzroka, pa je u okolnostima svakog slučaja potrebno cijeniti onaj uzrok koji je pravno relevantan. U ovom slučaju šteta nije prouzročena činom ili propustom tuženikovih radnika, nego je nastala zbog nedostataka na brodskim uređajima. Tuženik stoga ne može biti odgovoran, kako je to pravilno prvostupanjski sud utvrdio i primjenom odredbe članka 154. stavak 1. ZOO, odbio tužiteljev zahtjev. Nema uzročne veze između rada dizaličara i štete, pored činjenice da su postojali opisani nedostaci na brodskim uređajima prije nego su stavljeni u rad. Neosnovan je i žalbeni navod postojanja podijeljene odgovornosti među strankama za štetni događaj, temeljem odredbe članka 192. ZOO-a, s obzirom na pravilno utvrđenje o isključivom uzroku štete na tužiteljevoj strani.

VTSRH, Pž-8992/03 od 22. studenoga 2006. *(TS Rijeka, P-1400/01 od 9. listopada 2003.).*

69.

POMORSKO PRAVO - ZASTARA TRAŽBINA IZ UGOVORA O TEGLJENJU

Pomorski zakonik (Narodne novine 181/04)

Članak 686. st. 6. t. 4.

Tražbine iz ugovora o tegljenju zastarijevaju nakon što protekne jedna godina od dana kad je tegljenje završeno. Naknada štete nastala potonućem tegljenog broda za vrijeme tegljenja, predstavlja tražbinu iz ugovora o tegljenju.

Pobijanom presudom, prvostupanjski sud je odbio tužiteljev zahtjev da mu tuženik plati iznos od 120.000,00 kn zajedno sa zakonskim zateznim kamatama i troškovima postupka. U njenom obrazloženju sud je naveo da tužitelj od tuženika traži naknadu štete nastale potonućem njegovog broda m/b Bukovica za vrijeme tegljenja tuženikovim brodom m/t Vruljica izvršenog 1. travnja 1998., iz luke Maslinica u tuženikovo brodogradilište Lamjani.(…)

Tužbeni zahtjev odnosi se na naknadu štete nastale na tužiteljevoj strani usljed potonuća njegovog broda do kojeg je došlo tijekom tegljenja.

Prvostupanjski sud je otklonio osnovanost tužbenog zahtjeva prihvaćanjem tuženikovog prigovora zastare. S obzirom na žalbene navode, među strankama je sporno koji se zastarni rok ima primijeniti na utuženu tražbinu?

Odnosi iz ugovora o tegljenju propisani su odredbama PZ-a. To je poseban propis, *lex specialis*, koji ima prednost u primjeni u odnosu na opća pravila obveznog prava.

PZ je jasno definirao trajanje zastarnog roka za tražbine iz ugovora o tegljenju. Tako je odredbom čl. 686. st. 5. t. 4. PZ-a propisano da tražbine iz ugovora o tegljenju zastarijevaju nakon što protekne jedna godina od dana kad je tegljenje

Zbirka_VTS_13_2007.indd 144 16.8.2007 11:19:37

završeno. Iznimka je propisana samo za tražbine s osnove tegljarine kod kojih rok počinje teći od dana njihove dospjelosti.

Tužitelj neosnovano ustraje u tvrdnji o pogrešnoj primjeni materijalnog prava u konkretnom slučaju, smatrajući kako se odredba iz čl. 686. st.1. PZ-a, kojom je propisan jednogodišnji zastarni rok za tražbine iz ugovora o iskorištavanju brodova, odnosi samo na tražbine brodara tegljača, a ne i na štetu koju bi tegljač počinio. U PZ-u nema uporišta za takvu tvrdnju, već naprotiv, propisan je jednogodišnji zastarni rok za sve tražbine iz tog ugovora, osim za tražbine po osnovi tegljarine. Odatle i ocjena ovog suda kako je prvostupanjski sud pravilnom primjenom materijalnog prava osnovano odbio tužiteljev zahtjev, pored nesporne činjenice da je tuženik započeo i završio tegljenje tuženikovog broda 1. travnja 1998. godine (čl. 649. PZ-a), a tužbu podnio 28. siječnja 2000.

Potonuće broda predstavlja jednu od tipičnih pomorskih havarija do koje može doći uslijed različitih razloga, pa i uslijed tegljenja. Na temelju odredbe čl. 653. PZ-a, pomorsko-pravni institut zajedničke havarije primjenjuje se i u odnosima tegljača i tegljenog broda. Kako je odredbom čl. 833. PZ-a propisano da i tražbine koje proizlaze iz tog specifičnog instituta, zastarijevaju protekom jednogodišnjeg zastarnog roka, žalitelj nije doveo u sumnju pravilnost i zakonitost pobijane presude.

VTSRH, Pž-6633/04 od 4. srpnja 2007. *(TS Split, P-751/00 od 2. lipnja 2004.)*

70.

POMORSKO PRAVO - POMORSKO OSIGURANJE – PREMIJSKO OSIGURANJE U P&I KLUBU - PRIMJENA MJERODAVNOG PRAVA - OBVEZE IZ UGOVORA O OSIGURANJU

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91)

Članak 19.

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 17/94, 74/94 i 43/96)

Članak 1004.

Na ugovore o pomorskom osiguranju s međunarodnim obilježjem kao i na odnose koji iz njega proizlaze, primjenjuje se pravo kojeg su izabrale ugovorne strane.

Članstvo u P&I Klubu stječe se u odnosu na određeni brod. Ugovor je sklopljen kad Klub prihvati ponudu za sklapanje ugovora i tada on za svaki učlanjeni brod izdaje tzv. Upisnicu. Učlanjenjem u Klub preuzima se prema svim članovima obveza zajedničkog sudjelovanja u snošenju šteta. Sklapanjem ugovora, klupska pravila postaju njegovim sastavnim dijelom i mjerodavna su za utvrđivanje prava i obveza iz ugovora.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 145 16.8.2007 11:19:38

Plaćanje ugovornih obveza (dopunska premija osiguranja za brodove i dio štete kojeg član Kluba sam pokriva-naknada ispod franšize), ocjenjuje se u skladu s Uvjetima klupskog osiguranja.

Pobijanom presudom, prvostupanjski sud je odbio tužiteljev zahtjev za isplatu iznosa od 48.616,69 USD zajedno s pripadajućim kamatama i troškovima postupka. U njenom obrazloženju navedeno je da je tužitelj od tuženika tražio plaćanje dopunske premije osiguranja za m/b Mlaka (17.739,83 USD) i m/b Vežica (2.524,67 USD), plaćanje troškova koji su mu nastali kada je tuženiku pomogao naplatiti određenu štetu, kao i troškova nastalih u vezi sa zaustavljanjem tih brodova u luci Bilbao. Tužitelj je tvrdio da se kod udruženja za uzajamno osiguranje, gubici i troškovi ravnopravno dijele i unaprijed se ne utvrđuju fiksne premije, nego se uplaćuju dodatne godišnje premije, ovisno o troškovima i gubicima. Tuženik je prigovorio tužbenom zahtjevu s tvrdnjom da on nije potpisao ugovor o osiguranju ili pristupnicu te da nije pristao na tužiteljeve uvjete osiguranja, dok je tužitelj tvrdio da je tuženik pristao na te uvjete još 1993. godine i da je svoje obveze uredno plaćao sve do utuženog razdoblja. Tuženik je prigovorio tužbenom zahtjevu i zato što prihvat ovih uvjeta nije potpisala njegova ovlaštena osoba, a istaknuo je i prigovor zastare.

Među strankama je sporno je li tužitelj tuženiku dostavio pravila osiguranja te je li tuženik s time, pa tako i s obvezom plaćanja dodatne premije, bio upoznat. Prvostupanjski sud je utvrdio da tužitelj nije dokazao da je tuženiku uručio pravila osiguranja i da ga je upoznao s uvjetima članstva. Na taj način zaključio je i o neosnovanosti tuženikove tvrdnje da on nije bio član Kluba, budući da je plaćao članarinu. Međutim, s obzirom na to da tuženik nije nikada izravno pregovarao s tužiteljem, a posrednik nije potvrdio predaju uvjeta osiguranja tuženiku, prvostupanjski sud je zaključio o tuženikovom neznanju za postojanje njegove obveze plaćanja dodatne premije. (…)

Predmet spora među strankama je plaćanje sljedećih tražbina:

- iznosa od 20.264,50 USD po osnovi obračuna dodatne premije osiguranja (list 11-14 spisa), za tuženikove brodove Mlaka (17.739,83 USD) i Vežica (2.524,67 USD);

- iznosa naknade ispod franšize, odnosno onog dijela štete kojeg tuženik kao član sam pokriva, za pretrpljene i prouzročene štete tuženikovih brodova i to:

1. iznosa od 1.037,85 USD za dio štete koju je m/b Vežica pretrpio udarom u brod Karim-m 11. studenoga 1994., na ime troška korespondenta kojeg je tužitelj angažirao i njegove troškove pokrio iz osiguranja (list 31-34 spisa);

2. iznosa od 7.768,13 USD (list 27-30 spisa) i iznos od 12.000,00 USD (list 23-27 spisa), odnose se na pristojbe i troškove za štete koje je tuženik uzrokovao na teretu fosfata na m/b Vežica u siječnju 1996.;

3. iznosa od 6.978,63 USD (list 19-23 spisa) i iznos od 567,58 USD (list 15-18 spisa) odnosi se na naknadu pristojbi i troškova za vrijeme zaustavljanja m/b Vežica u luci Bilbao.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 146 16.8.2007 11:19:38

Ovdje je riječ o sporu s međunarodnim elementom, jer je tužitelj pravna osoba sa sjedištem u inozemstvu. Prvostupanjski sud se u pobijanoj odluci nije pozvao na kolizijske norme o sadržaju mjerodavnog prava niti na materijalno-pravne propise na kojima je utemelji svoju odluku. Osnovna pravila o mjerodavnom pravu sadržana su u Zakonu o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91; dalje: ZRSZ). Na temelju odredbe čl. 13. ZRSZ-a, sud je bio dužan po službenoj dužnosti utvrditi sadržaj stranog mjerodavnog prava i zatražiti obavijest o stranom pravu od nadležnog Ministarstva, uz mogućnost stranaka sudu podnijeti javnu ispravu o tome.

U konkretnom slučaju, riječ je o tražbini koja proizlazi iz ugovora o osiguranju. Općom odredbom čl. 20. ZRSZ-a, za odnose iz takvog ugovora, propisana je primjena mjerodavnog prava po prebivalištu, tj. sjedištu osiguratelja. Kako je riječ o pomorskom osiguranju, treba se pozvati na odredbu čl. 1004. PZ-a, koja propisuje da se na ugovore o pomorskom osiguranju i na odnose koji iz njega proizlaze, primjenjuje pravo kojeg su izabrale ugovorne strane.

PZ dopušta autonomiju volje ugovornih strana, ali samo kod ugovora s međunarodnim obilježjem. Takvo je zakonsko rješenje u suglasnosti i s odredbom čl. 19. ZRSZ-a. U ovom slučaju na temelju pravila P & I Kluba za 1996/1997., koja su sastavni dio ugovornog odnosa među strankama i mjerodavna su za utvrđivanje ugovornih prava i obveza, ta se pravila kao i ugovor o osiguranju, tumače u skladu s engleskim pravom i podliježu njegovoj primjeni. Dakle, za rješavanje predmetnog spornog odnosa među strankama, mjerodavno je englesko pravo, čiji je sadržaj prvostupanjski sud propustio utvrditi.

Pritom treba naglasiti da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio pravno relevantnu činjenicu o članstvu tuženikovih brodova u tužiteljevom Klubu u spornom periodu. Ona proizlazi i iz upisnica, odnosno dokaza o sklopljenom ugovoru o osiguranju između tužitelja i tuženika kao člana, kao i iz tuženikovog plaćanja svojih obveza.

Kao razlog za odluku o dijelu tužbenog zahtjeva za plaćanjem dodatne premije osiguranja, prvostupanjski sud je naveo da tuženik nije bio upoznat s uvjetima osiguranja, pa tako niti s tom svojom obvezom, jer mu tužitelj nije uručio Pravila Kluba. Ocjena je ovog suda kako žalitelj osnovano prigovara pravilnosti navedenog zaključka, budući da je iz sadržaja upisnica vidljivo kako je *„upis prihvaćen prema i u suglasnosti s pozitivnim pravilima Društva te u skladu s priloženim odredbama i uvjetima“*. Zaključak prvostupanjskog suda o toj odlučnoj činjenici proturječan je sadržaju te isprave, ali i tuženikovom prihvaćanju uvjeta klupskog osiguranja za 1996/1997.

Nerazumljiva je odluka o tuženikovom prigovoru zastare, budući da je sud iz razloga ekonomičnosti postupka odlučio ne pribavljati sadržaj stranog prava radi ocjene osnovanosti tog prigovora (jer je utvrdio da tužitelj nije dokazao da bi mu tuženik prouzročio štetu). Međutim, tužitelj je tijekom postupka dostavio sadržaj stranog prava za prigovor zastare, što prvostupanjski sud nije uzeo u obzir niti je cijenio sukladno odredbi čl. 13. ZRSZ-a.

Ovaj sud drži potrebnim istaknuti i sljedeće: P & I klubovi predstavljaju

Zbirka_VTS_13_2007.indd 147 16.8.2007 11:19:38

organizacije osiguranja u koje se učlanjuju brodari radi osiguranja onih rizika koji se ne mogu osigurati kod osiguratelja brodova koji posluju po principu premijskog osiguranja. Suvremeni P & I klubovi osnovni su organizacijski oblik osiguranja odgovornosti brodara koji posluju po principu uzajamnosti. Članstvo u klubu stječe se u odnosu na određeni brod. Član je osiguran za odgovornost i troškove koji proizlaze iz interesa što ih on ima u odnosu na učlanjeni brod. Članom se postaje na temelju prijave – ponude koju zainteresirani brodar šalje klubu i u toj prijavi on već unaprijed izjavljuje da prihvaća klupska pravila osiguranja. Ugovor je sklopljen kad klub prihvati ponudu za sklapanje ugovora i tada on za svaki učlanjeni brod izdaje tzv. Upisnicu. Tuženik je na taj način postao članom P & I Kluba, u odnosu na predmetne brodove.

Učlanjenjem u klub preuzima se prema svim članovima obveza zajedničkog sudjelovanja u snošenju šteta. Zato njegovi članovi ne plaćaju fiksnu premiju kao kod drugih organizacija za osiguranje, nego doprinos. Prilikom sklapanja ugovora, plaća se početni doprinos. Konačni iznos doprinosa za pojedinu poslovnu godinu ovisi od odnosa uplaćenih iznosa po osnovi početnih doprinosa i isplaćenih šteta svakog pojedinog brodara i kluba u cjelini. Ako fond formiran od početnih doprinosa nije dostatan, članovima se obračunava dodatni doprinos. Plaćanje dodatnog doprinosa proizlazi iz izričitog Pravila Kluba broj 13 (2) (list 107. spisa).

Isto tako, sustav franšiza primjenjuje se i u P & I osiguranju, kao i u osiguranju brodova i tereta. U pravilima nekih klubova postoje odredbe o primjeni franšize kod određenih šteta, što ne znači da se u drugim klubovima franšize ne primjenjuju, već se ugovaraju u kontaktu člana i Kluba pri ugovaranju osiguranja.

Klubovi posluju prema vlastitim uvjetima osiguranja. Sklapanjem ugovora klupska pravila postaju njegovim sastavnim dijelom i mjerodavna su za utvrđivanje prava i obveza iz ugovora.

Odatle i osnovanost žalbenih navoda kojima tužitelj s pravom pobija nepravilan stav prvostupanjskog suda o tuženikovom neznanju za sadržaj uvjeta osiguranja, kao i o potrebi da Klub dokaže predaju ugovora i uvjeta članstva svojem članu. Slijedom navedenog, tužiteljeva je žalba uvažena i pobijana presuda ukinuta na temelju odredbe čl. 369. st. 1. i 370. ZPP-a.

U nastavku postupka prvostupanjski sud će vodeći računa o svim ukazanim propustima prije svega utvrditi sadržaj engleskog mjerodavnog prava, a potom raspraviti sve odlučne činjenice i provesti potrebne dokaze radi njihova utvrđivanja. Pritom će uzeti u obzir na što je ovom odlukom upućen. Nakon ocjene i zaključka o odlučnim okolnostima, prvostupanjski sud će ponovno donijeti odluku o tužbenom zahtjevu, na zakonu zasnovanu valjano obrazloženu uz navođenje razloga o odlučnim činjenicama i materijalno-pravnih propisa koje je primijenio.

VTSRH, Pž-5414/04 od 4.srpnja 2007. *(TS Rijeka P-241/00-28 od 17. lipnja 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 148 16.8.2007 11:19:39

71.

POMORSKO PRAVO - RATNA ŠTETA

Zakon o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom domovinskog rata (Narodne novine broj 117/03)

Članak 1. do 3.

Republika Hrvatska nije odgovorna za ratnu štetu.

U postupku su utvrđene slijedeće nesporne i pravno relevantne činjenice: tužitelji su svoj brod predali Štabu Teritorijalne obrane Općine Dubrovnik 10. listopada 1991.; njihov brod je 10. studenoga 1991. u luci Gruž pogođen neprijateljskim granatama, pri čemu se zapalio i nakon toga potonuo.

Prvostupanjski sud iako je pravilno odbio tužiteljev zahtjev, nije pravilno kvalificirao predmetnu štetu kao posljedicu ratnog čina.

Prema stajalištu ovoga suda, tuženikova odgovornost ne postoji, jer izložena činjenična utvrđenja nedvojbeno upućuju na zaključak da se u konkretnom slučaju radi o ratnoj šteti.

Pojam ratne štete u naš pravni sustav uveden je Zakonom o utvrđivanju ratne štete (Narodne novine broj 61/91 i 70/91), na način da se sadržaj tog pojma povezuje uz ratna djelovanja protiv Republike Hrvatske u određenom razdoblju. Taj je propis donesen u svrhu utvrđivanja ratne štete nastale Republici Hrvatskoj, njenim fizičkim i pravnim osobama, u vezi s neprijateljstvima te ratnim operacijama koje su se protiv nje vodile, računajući od 15. kolovoza 1990. do njihova prestanka. U tom pogledu imenovale su se komisije za popis ratnih šteta. Dakle, tim se Zakonom ne reguliraju pitanja odgovornosti i naknade ratne štete.

Zakonom o odgovornosti RH, uređuje se tuženikova odgovornost za štetu koju su tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u vezi s tom službom (čl. 1.). Na temelju odredbe čl. 2. Zakona o odgovornosti RH, tuženik odgovara po općim pravilima o odgovornosti za štetu, samo za onu štetu iz odredbe čl. 1. tog Zakona, koja nema karakter ratne štete. Taj je Zakon na prilično precizan način definirao što se smatra ratnom štetom. Tako je odredbom čl. 3. propisano koja se šteta osobito smatra ratnom štetom. Između ostalog, to je i šteta uzrokovana za vrijeme i na prostoru odvijanja vojnih akcija, svim sredstvima i oblicima borbenih djelovanja (npr. bombardiranje, granatiranje).

Odlučujuća okolnost na osnovi koje određenu štetu možemo kvalificirati ratnom štetom, priroda je štetne radnje kojom je ona prouzročena. U konkretnom slučaju brod tužitelja, mobiliziran od državnog tijela, oštećen je tijekom neprijateljske agresije na grad Dubrovnik. Tužiteljima je šteta uzrokovana u prostoru i u vrijeme kada su se na tom području neprestano odvijale vojno - borbene akcije. Upravo s obzirom na vrijeme, mjesto i okolnosti pod kojima je došlo do štetnog događaja, predmetna šteta ima karakter ratne štete. U smislu odredbe čl. 3. Zakona o

Zbirka_VTS_13_2007.indd 149 16.8.2007 11:19:39

odgovornosti RH, ta je šteta izravna posljedica ratnog čina, jer je u neposrednoj vezi s ratom i odvijanjem borbenih akcija. Tome valja dodati da tuženikova odgovornost za ratnu štetu ne postoji, neovisno o tome jesu li tu štetu prouzročili neprijatelji, članovi ilegalne skupine ili hrvatski vojnici (odluka VsRH, Rev, 415/2004-2 od 13. rujna 2005, objavljena u Izboru odluka 2/2005).

Tek u slučaju kada predmetna šteta ne bi po svojoj naravi predstavljala ratnu štetu, postojala bi tuženikova odgovornost po općim pravilima o odgovornosti za štetu.

VTSRH, Pž-3746/04 od 17. travnja 2004. *(TS Zagreb P-7665/95 od 8. travnja 2004.)*

72.

POMORSKO PRAVO - PLAĆANJE LUČKIH PRISTOJBI

Zakon o morskim lukama (Narodne novine broj 108/95, 6/96, 97/00)

Članak 47. i 48.

Plaćanje lučkih pristojbi predstavlja zakonsku obvezu broda koji koristi luku. Za nastanak takve obveze nije potrebno sklapati poseban ugovor. Stoga sklapanje Ugovora između lučke uprave i određenog brodara pod povoljnijim uvjetima od onih propisanih Tarifom lučkih pristojbi, nije od utjecaja na zakonsku obvezu plaćanja lučkih pristojbi drugih brodara.

Predmet ovog spora je pravo na naplatu lučkih pristojbi za razdoblje od 1. lipnja 2001. do 31. siječnja 2002. Utuženi iznos glavnog duga predstavlja razliku između iznosa lučke pristojbe za prijevoz putnika u domaćem lokalnom prometu u visini od 0,30 USD u kn (koliko je tužitelj fakturirao tuženiku po Tarifi lučkih pristojbi i naknada) i naplaćivanih 7% bruto cijene putničke karte na katamaranima (koliko je tužitelj za tu uslugu naplaćivao od drugog domaćeg brodara).

Tuženikovo osporavanje tužbenog zahtjeva svodi se na tvrdnju da se samim tim što je u spornom periodu za istu uslugu tužitelj naplaćivao drugom brodaru nižu naknadu, njena visina po sili zakona ima primijeniti i na njega. On drži kako mu takvo pravo pripada neovisno o tome što je s tužiteljem sklopio Ugovor pod istim uvjetima kao s drugim brodarom tek 20. siječnja 2003., smatrajući kako je tužitelj sklapanjem povoljnijeg ugovora s drugim brodarom, u naravi promijenio svoju Tarifu. Takve tuženikove navode nije prihvatio ni ovaj sud.

Zakon o morskim lukama (Narodne novine broj 108/95, 6/96, 97/00; dalje: ZML) uređuje plaćanje lučkih pristojbi (čl. 47. i 48.). Osnovu njihove naplate propisuje ministar na prijedlog Upravnog vijeća lučke uprave (čl. 47. st. 2. ZML-a). Nadležni ministar pomorstva, prometa i veza, Pravilnikom o kriterijima za određivanje lučkih pristojbi od 23. srpnja 1998. (Narodne novine broj 104/98), propisao je kriterije za određivanje lučkih pristojbi u lukama otvorenim za javni promet i tako postavio kriterij naplate pristojbe za upotrebu obale za putničke brodove, u ukupnom broju ukrcanih i/ili iskrcanih putnika. Time su Upravna vijeća lučkih uprava obvezana u

Zbirka_VTS_13_2007.indd 150 16.8.2007 11:19:40

roku od 60 dana od dana stupanja na snagu tog akta, donijeti odluku o visini lučkih pristojbi. Nije sporno da je tužitelj postupio u skladu s tim Pravilnikom i donio Tarifu o visini lučkih pristojbi i naknada.

Pitanje je pripada li tuženiku pravo da mu tužitelj obračunava lučku pristojbu prema uvjetima iz ugovora sklopljenog između njega i drugog brodara, ili je njegova obveza platiti lučke pristojbe u skladu s važećom Tarifom lučkih pristojbi? Odgovor na ovo pitanje sadržan je u odgovoru na pitanje predstavlja li plaćanje lučkih pristojbi ispunjenje ugovorne obveze ili je to spisak vrijednosti javnih davanja čije se plaćanje temelji na zakonu?

Plaćanje lučkih pristojbi predstavlja zakonsku obvezu koja proizlazi iz samog korištenja luke od strane broda. Dakle, za nastanak takve obveze nije potrebno sklapati poseban ugovor. Određeni subjekti koji obavljaju neku djelatnost u općem interesu, obično u funkciji neke javne službe, obvezni su sklopiti ugovore sa zainteresiranim osobama, ako je to posebno propisano (čl. 27. ZOO-a). ZML kao *lex specialis*, ne određuje takvu obvezu. Ulaskom brodova u luku Split i njihovim zadržavanjem, nastala je tuženikova zakonska obveza platiti odgovarajuće lučke pristojbe (čl. 47. st. 2. ZML-a). Dakle, ovdje se ne radi o ugovornoj (ili izvanugovornoj) obvezi, već o obvezi utemeljenoj na Zakonu. Zato tužiteljevo sklapanje pisanog Ugovora s drugim brodarom neovisno o uvjetima pod kojima je sklopljen, ne može utjecati na tuženikovu zakonsku obvezu niti ga može od nje osloboditi. Odatle i neosnovanost tuženikovih žalbenih navoda.

VTSRH, Pž-5059/04 od 4. srpnja 2007. *(TS Split P-3181/02 od 9. ožujka 2004.)*

73.

POMORSKO PRAVO - PLAĆANJE LUČKIH PRISTOJBI

Zakon o morskim lukama (Narodne novine broj 108/95, 6/96, 97/00)

Članak 47. i 48.

Zakon o upravnim sporovima (Narodne novine broj 53/91, 9/92 i 77/92)

Članak 62.

Ne postoji obveza plaćanja lučkih pristojbi za korištenje luke, koja nije proglašena lukom otvorenom za javni promet.

Ako je sud u upravnom sporu poništio upravni akt kojim je luka bila proglašena lukom otvorenom za javni promet, predmet se vraća u stanje u kojemu se nalazio prije nego što je poništeni akt donesen. U lukama koje nisu otvorene za javni promet lučka uprava nije ovlaštena na naplatu lučkih pristojbi.

Predmet tužbenog zahtjeva je plaćanje lučkih pristojbi za upotrebu obale u luci Novigrad, pristanište Antenal, radi ukrcaja i prijevoza kamena (ukrcaj tereta na

Zbirka_VTS_13_2007.indd 151 16.8.2007 11:19:40

međunarodnom prometu) u periodu od 9. svibnja 2002. do kraja te godine. U ovom predmetu sporna je tužiteljeva aktivna legitimacija, odnosno, sporno je li on bio ovlašten naplaćivati lučke pristojbe za upotrebu obale u luci Antenal ili ne.

Radi razjašnjenja pravnog statusa morskih luka, prvostupanjski sud je pošao od (tada važećeg) ZML-a kao *lex specialis*, analizirajući i relevantne upravne akte. Činjenica je da je Vlada Republike Hrvatske dana 9. svibnja 2002. donijela Odluku o prenamjeni luke posebne namjene-industrijske luke Antenal u luku otvorenu za javni promet. Međutim, isto je tako nesporno da je ta Odluka poništena presudom Upravnog suda poslovni broj Us-5042/2002-7 od 4. rujna 2003.

Prvostupanjski sud je pravilno zaključio o nepostojanju tužiteljevog ovlaštenja za naplatu lučkih pristojbi. Iako su tuženikovi brodovi u spornom periodu upotrebljavali obalu te luke radi ukrcaja i iskrcaja tereta, tužitelju ne pripada pravo koje ovom tužbom želi ostvariti, jer luka Antenal nije luka otvorena za javni promet (čl. 45-48. ZML-a). Ta je luka u sporno vrijeme bila proglašena lukom otvorenom za javni promet, no sve pravne posljedice takve odluke su poništene presudom upravnog suda. Naime, kad sud poništi akt protiv kojega je bio pokrenut upravni spor, predmet se vraća u stanje u kojemu se nalazio prije nego što je poništeni akt donesen (čl. 62. Zakona o upravnim sporovima, Narodne novine broj 53/91, 9/92 i 77/92). Dakle, obvezujućim sudskim aktom tužitelju je oduzeto pravo na naplatu lučkih pristojbi, koje mu zapravo nikada nije ni pripadalo.

VTSRH, Pž-4338/04 od 4. srpnja 2007. *(TS Rijeka, P-574/03-34 od 10. veljače 2004.)*

74.

POMORSKO PRAVO - OVRHA NA BRODU – SADRŽAJ RJEŠENJA O PRODAJI BRODA

Pomorski zakonik (Narodne novine 181/04)

Članak 860.

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 19.

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 345.

Rješenje o ovrsi prodajom broda mora biti obrazloženo i sadržavati bitne elemente propisane odredbama Pomorskog zakonika.

Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je odredio ovrhu prodajom ″ broda, otiskivanjem štambilja na ovrhovoditeljev ovršni prijedlog.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 152 16.8.2007 11:19:41

Odredbom čl. 37. st. 3. OZ-a (u vezi s čl. 841. st. 5. PZ-a) propisano je da rješenje o ovrsi kojim je ovršni prijedlog prihvaćen, ne mora biti obrazloženo i može se izdati otiskivanjem štambilja na ovršnom prijedlogu.

Odredbom čl. 345. ZPP-a (u vezi s čl. 19. OZ-a) propisano je da rješenje mora biti obrazloženo ako se njime odbija prijedlog stranke ili rješava o prijedlozima koji su među sobom u opreci, a može biti obrazloženo i u drugim slučajevima kad je to potrebno.

Žalbeni sud zaključuje kako rješenje o ovrsi prodajom broda mora biti obrazloženo, s obzirom na sadržaj odgovarajućih odredbi PZ-a o ovrsi na brodu.

Kad sud donese rješenje o ovrsi na brodu, on bez odgode određuje slijedeće:

- zaustavljanje broda (čl. 860. t. 1. u vezi s čl. 951. PZ-a) i u tu svrhu poziva teritorijalno nadležnu lučku kapetaniju da brodu oduzme brodske isprave i to: upisni list odnosno brodsku svjedodžbu, popis posade i isprave o sposobnosti broda za plovidbu. U tom rješenju sud određuje trajanje zaustavljanja broda (čl. 958. st. 1. PZ-a);

- prema potrebi čuvanje broda;

- popis broda i njegovih pripadaka čija vrijednost se posebno utvrđuje prema odredbi čl. 867. st. 3. PZ-a, odnosno onih pripadaka, koji se redovito ne nalaze na brodovima sličnog tipa kojem pripada brod koji je predmet ovrhe, a koji su veće vrijednosti, odnosno dijelova koji su privremeno odvojeni od broda (čl. 860. t. 3. PZ-a). Takav se popis i procjena obavljaju u prisutnosti suda, predstavnika stranaka i sudskog vještaka. Ako na brodu ima posade ili tereta, određuje se popis posade i tereta, po sudskom vještaku (čl. 860. t. 4. PZ-a).

Treba navesti i to kako je odredbom čl. 865. PZ-a, propisana ovrhovoditeljeva obveza prethodnog snošenja troškova provedbe ovrhe, a ovršne radnje kojima se provodi ovrha na brodu popisane su odredbom čl. 853. PZ-a.

Iz sadržaja navedenih odredbi PZ-a (u skladu s odredbama čl. 10. i 11. OZ-a, te čl. 345., 338. u vezi s 347. ZPP-a), proizlazi ne samo potreba, već i obveza prvostupanjskog suda da o prijedlogu za ovrhu na brodu odluči obrazloženim rješenjem. Iz obrazloženja takvog rješenja mora biti vidljivo na kojim činjenicama prvostupanjski sud temelji svoje uvjerenje o postojanju zakonskih pretpostavki za njegovo donošenje (čl. 854. i 855. PZ-a).

Prvostupanjski sud je propustio obrazložiti pobijano rješenje, ali i pritom pravilno primijeniti odredbe PZ-a na koje upućuje žalbeni sud ovom odlukom. Zato je ono donijeto uz pogrešnu primjenu materijalnog prava, pa odatle i njegova nepravilnost i nezakonitost.

VTSRH, Pž-949/07 od 11. srpnja 2007. *(TS Split, Ovr-575/06 od 3. siječnja 2007.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 153 16.8.2007 11:19:42

75.

POMORSKO PRAVO – OVRHA NA BRODU - PREDUJAM TROŠKOVA ČUVANJA BRODA

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 181/04)

Članak 865. st.1.

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 14. OZ

Protiv zaključka kojim sud ovrhovoditelju nalaže polaganje predujma za troškove čuvanja broda, žalba nije dopuštena.

OZ propisuje da troškove postupka u svezi s određivanjem i provedbom ovrhe prethodno snosi ovrhovoditelj, koji je dužan troškove postupka predujmiti u roku koji sud odredi (čl. 14. st. 1. i 2. OZ-a). Jednako rješenje predviđa i PZ u odredbi čl. 865., kojom je propisana ovrhovoditeljeva obveza predujmljivanja troškova provedbe ovrhe, čuvanja i održavanja broda. Ako ovrhovoditelj ne predujmi te troškove, a sud ocijeni da se bez te radnje ovrha ne može provesti, rješenjem će obustaviti ovršni postupak. Tek protiv rješenja o obustavi ovršnog postupka, ovrhovoditelj može izjaviti žalbu.

Rješenje kojim sud nalaže ovrhovoditelju polaganje predujma na ime troškova za pojedine radnje u ovršnom postupku, pa tako i za radnju čuvanja broda do njegove ovršne prodaje i predaje kupcu, odnosi se na upravljanje postupkom. Protiv takvog rješenja nije dopuštena žalba.

Prvostupanjski sud je pravilnom primjenom odredbe iz čl. 865. PZ-a, pozvao ovrhovoditelja na predujmljivanje troškova čuvanja broda koji je predmet ovrhe. Kako je riječ o rješenju o upravljanju postupkom, prvostupanjski sud je o predujmljivanju troškova trebao odlučiti zaključkom (čl. 10. st. 4. PZ-a), protiv kojeg nije dopušten pravni lijek. Činjenica što je o tome odlučio rješenjem umjesto zaključkom, ne čini tu odluku nepravilnom.

VTSRH, Pž-382/07 od 21. veljače 2007. *(TS Split, Ovr-47/06 od 20. prosinca 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 154 16.8.2007 11:19:42

76.

POMORSKO PRAVO – OSIGURANJE NA BRODU - PRIVREMENA MJERA ZAUSTAVLJANJA BRODA RADI OSIGURANJA NOVČANE TRAŽBINE PO OSNOVI OPSKRBE BRODA GORIVOM

Zakon o plovidbi unutarnjim vodama (Narodne novine broj 19/98, 151/03 i 138/06)

Članak 1.

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 181/04)

Članak 953. st. 1.

Opskrbom broda gorivom nastaju izdaci za račun ili u vezi s brodom - troškovi povezani s njegovim iskorištavanjem. U postupku osiguranja na brodu, predlagatelj mora učiniti vjerojatnim postojanje svoje novčane tražbine – troškova s osnove opskrbe broda gorivom radi njegovog iskorištavanja (brodski pogon - pomorska tražbina).

Pobijanim rješenjem, prvostupanjski sud je odbio predlagateljev prijedlog za osiguranje određivanjem privremene mjere zaustavljanja broda (potiskivača). U obrazloženju pobijanog rješenja prvostupanjski sud je naveo da je predlagatelj podnio prijedlog radi osiguranja novčane tražbine u iznosu od 16.481,71 EUR na temelju računa za neplaćeno gorivo. Prvostupanjski sud je utvrdio da se u konkretnom slučaju ne radi o pomorskoj tražbini iz odredbe čl. 953. Pomorskog zakonika (Narodne novine broj 181/04; dalje: PZ), slijedom čega je zaključio da predlagatelj nije učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine, sukladno odredbi čl. 296. st. 1. Ovršnog zakona (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05; dalje: OZ).

Protiv navedenog rješenja predlagatelj osiguranja podnio je žalbu.

Na temelju odredbe čl. 1. Zakona o plovidbi unutarnjim vodama (Narodne novine broj 19/98, 151/03 i 138/06), na pitanja koja nisu drukčije uređena tim zakonom, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe PZ-a i to one sadržane u određenim poglavljima, među kojima i u poglavlju pod naslovom „Postupak izvršenja i osiguranja na brodu i teretu na brodu“.

Prvostupanjski sud je naveo da se predlagateljeva tražbina odnosi na neplaćeno gorivo što da ne predstavlja pomorsku tražbinu iz odredbe čl. 953. PZ-a te da stoga predlagatelj nije učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine. Unatoč pravilnom zaključku kako sporna tražbina predstavlja troškove za gorivo, prvostupanjski sud nije ispitao bitnu okolnost od koje ovisi njena narav, već je bez obrazloženja zaključio kako to nije pomorska tražbina.

Odredbom čl. 953. st. 1. PZ-a, popisane su tražbine zbog kojih se može odrediti privremeno zaustavljanje broda (tzv. pomorske tražbine). Tako se zaustavljanje broda može odrediti, između ostalog, za tražbinu koja proizlazi iz izdataka učinjenih za račun broda, a u vezi s brodom (čl. 953. st. 1. t. 11. PZ-a), kao i za tražbinu na

Zbirka_VTS_13_2007.indd 155 16.8.2007 11:19:43

ime opskrbe broda čije se zaustavljanje traži radi njegova iskorištavanja (čl. 953. st. 1. t. 8. PZ-a). Stav je ovoga suda kako opskrbom broda gorivom nastaju izdaci za račun ili u vezi s brodom, odnosno riječ je o troškovima povezanima s njegovim iskorištavanjem.

U konkretnom slučaju, prvostupanjski sud je propustio utvrditi i obrazložiti činjenicu je li riječ o opskrbi broda gorivom radi njegovog iskorištavanja (brodski pogon) ili je pak riječ o gorivu kao brodskom teretu. Upravo o toj okolnosti ovisi je li predmetna tražbina pomorska. Iz nepotpune ocjene svojstva predlagateljeve tražbine, uslijedio je propust prvostupanjskog suda ispravno procijeniti vjerojatnost njenog postojanja.

VTSRH, Pž-1116/07 od 5. travnja 2007. *(TS Osijek, R1-17/07-2 od 5. veljače 2007.)*

77.

POMORSKO PRAVO – OVRHA NA BRODU - PRAVO NA ŽALBU PROTIV RJEŠENJA O DOSUDI BRODA

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 181/04)

Članak 841. st. 5.

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 99.a.

Treća osoba i založni vjerovnik nemaju pravo na žalbu protiv rješenja o dosudi broda.

Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je odbacio žalbu treće osobe i založnog vjerovnika protiv rješenja o dosudi broda kao nedopuštenu. Kako nije riječ o osobi koja je stranka u postupku, a ni o osobi koja bi na ročištu za dražbu sudjelovala kao ponuditelj, žalba je odbačena.

Protiv navedenog rješenja žalbu je podnio Split Ship Management d.o.o. Split navodeći kako je sudjelovao na drugom dražbenom ročištu na kojem je prvostupanjski sud proglasio da je prodaja zaključena, iako nije pričekao pet minuta niti upozorio prisutne da će se dražba zaključiti ako ne bude stavljena veća ponuda. Zbog toga je žalitelj kao ponuditelj koji je bez polaganja jamčevine bio ovlašten prisustvovati ročištu i eventualno staviti ponudu, onemogućen u svojim pravima.

Odredbom čl. 99. a. OZ-a, koja se primjenjuje u ovom postupku na temelju odredbe čl. 841. st. 5. PZ-a, pravo na žalbu protiv rješenja o dosudi imaju stranke i osobe koje su sudjelovale na dražbi kao ponuditelji.

Žalitelj nije stranka ovog postupka niti ima svojstvo osobe koja je na dražbi sudjelovala kao ponuditelj. Riječ je o sudioniku postupka koji se vodi između

Zbirka_VTS_13_2007.indd 156 16.8.2007 11:19:43

drugih stranaka. Stoga je prvostupanjski sud pravilnom primjenom materijalnog prava utvrdio kako je predmetna žalba izjavljena od osobe koja nije ovlaštena na izjavljivanje žalbe.

VTSRH Pž-327/07 od 21. veljače 2007. *(TS Split, Ovr-47/06 od 9. siječnja 2007.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 157 16.8.2007 11:19:44

E - PARNIČNI POSTUPAK

78.

PARNIČNI POSTUPAK – PRETHODNO PITANJE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 12.

Odluka zavoda za intelektualno vlasništvo o proglašenju ništavim rješenja o priznanju žiga nema značaj prethodnog pitanja u parničnom postupku radi povrede žiga.

Pobijanim rješenjem citiranim u izreci prvostupanjski sud je odredio prekid postupka sukladno odredbi članka 213. stavak 1. ZPP, uz obrazloženje da sudska odluka ovsi o prethodnom pitanju, a to je, da li će zavod za intelektualno vlasništvo proglasiti ništavnim rješenje o priznanju žiga tužitelja broj Ž 933190 za proizvod VARIKINA a po prijedlogu tuženika.

Protiv ovoga rješenja žali se tužitelj zbog pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se ukine i postupak nastavi te udovolji tužbenom zahtjevu.

U žalbi navodi da je nesporno da tužitelj ima zaštićen žig pod oznakom „VARIKINA“, kao zaštitni znak svoji proizvoda, da tužiteljev proizvod je zaštićen neovisno o tome što je tuženik pokrenuo postupak pred Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo radi proglašenja ništavnim rješenja o priznanju tužiteljeva žiga VARIKINA, stoga ne postoje razlozi za prekid postupka.

Žalba je osnovana.

Prvostupanjski sud je pogrešno primijenio odredbu članka 213. stavak 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01,

Zbirka_VTS_13_2007.indd 161 16.8.2007 11:19:45

117/03 i 88/05, dalje: ZPP), a na koju odredbu se poziva u obrazloženju rješenja, što je bilo od utjecaja na zakonitosti i pravilnost pobijanog rješenja čime je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 1. ZPP-a.

U ovome predmetu prvostupanjski sud je postupio prema naprijed citiranoj odredbi, ocijenivši da odluci o merituma spora prethodi odluka o prethodnom pitanju konkretno da li će državni zavod za intelektualno vlasništvo proglasiti ništavim rješenje o priznanju prava na žig „VARIKINA“ broj Ž 9331/90 u Republici Hrvatskoj.

Ovaj žalbeni sud je mišljenja a imajući u vidu predmet spora da nije bilo potrebno odrediti prekid postupka. Tužitelj ima zaštićeni žig pred državnom zavodu za intelektualno vlasništvo time i pravo na obilježavanje svojih proizvoda pod znakom VARIKINA u Republici Hrvatskoj, a važenje žiga je do 31. listopada 2012. godine. Tuženik nema zaštićeni žig za proizvod pod istim nazivom, niti se za sada može prihvatiti tvrdnja tužitelja da je tužiteljev proizvod generički pojam za sredstva za čišćenje, izbjeljivanje i o tome se može donijeti odluka nakon provedenog postupka.

Odluka o ovom predmetu ne ovisi o prethodnom pitanju, jer smisao žigovne zaštitite zabrana trećim osobama da bez odobrenja nositelja žiga upotrebljava istovjetni ili bitno sličan znak u usporedbi sa zaštićenim žigom, a o čemu se upravo i radi u predmetnom postupku.

VTSRH, Pž-1795/04 od 16. siječnja 2007. *(TS Zagreb P-2060/03 od 10. veljače 2004.)*

79.

PARNIČNI POSTUPAK – PRETHODNO PITANJE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 12. i 213.

Prethodno pitanje je pravno pitanje postoji li neko pravo ili pravni odnos bez kojeg se ne može riješiti glavna stvar, a to pitanje čini samostalnu pravnu cjelinu.

Sud koji odlučuje o glavnoj stvari može a) sam riješiti prethodno pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno, ili b) odrediti prekid postupka dok sud ili drugi nadležni organ riješi to prethodno pitanje.

Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem odredio prekid postupka budući da je tužitelj podneskom od 8. ožujka 2006. dostavio dokumentaciju iz koje je razvidno da je u tijeku više upravnih sporova u svezi s njegovim pravom na naplatu komunalne naknade od tuženika. S obzirom na to da je predmet ovog spora upravo

Zbirka_VTS_13_2007.indd 162 16.8.2007 11:19:45

tužiteljevo potraživanje po osnovi komunalne naknade, koje je tuženik kao vlasnik zemljišta na području grada Samobora trebao plaćati tužitelju, prvostupanjski sud je odlučio ovaj postupak prekinuti do pravomoćnosti i konačnosti upravnog rješenja ili presude u upravnom sporu kojim bi se utvrdilo ima li tužitelj pravo naplatiti komunalnu naknadu od tuženika, odnosno do trenutka kad sud ustanovi da više ne postoje razlozi da se čeka na takvu odluku, na temelju odredbe iz čl. 213. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 81/01, 117/03 i 88/05, dalje u tekstu ZPP). *(...)*

Odredbom iz čl. 12. st. 1. ZPP-a propisano je da kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugo nadležno tijelo (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno. Argumentum a contrario, prvostupanjski sud može odlučiti da neće sam riješiti prethodno pitanje.

Imajući u vidu navedeno, a s obzirom da je iz spisa vidljivo da je tužitelj pokrenuo ukupno četiri upravna spora radi poništenja rješenja Upravnog odjela za promet i komunalnu infrastrukturu Zagrebačke županije, ovaj sud nalazi da prvostupanjski sud nije nezakonito postupio kad je odlučio prekinuti postupak. Navedeno stoga što, između ostalog, još uvijek nije pravomoćno odlučeno o rješenju Grada Samobora, Upravnog odjela za prostorno uređenje, gospodarstvo, stambene i komunalne poslove klasa UP/I-363-03/97-07/12191, Ur.broj 238-11-07-99-06 od 31. svibnja 1999. kojim je naloženo tuženiku plaćanje komunalne naknade u mjesečnom iznosu od 92.914,48 kn za 150.255,00 m^2 poslovnog prostora na adresi Samobor, Betonska cesta 15.

Dakle, pitanje je li tužitelj imao pravo naplatiti komunalnu naknadu od tuženika pravno je pitanje iz nadležnosti upravnih tijela budući da se komunalna naknada naplaćuje na temelju rješenja donesenog u upravnom postupku. S obzirom na to da o tom pitanju nadležno upravno tijelo nije donijelo pravomoćnu odluku, prvostupanjski sud je imao pravo odlučiti da sam ne rješava pitanje tužiteljeva prava na naplatu komunalne naknade, na temelju odredbe iz čl. 213. st. 1., a u vezi s odredbom iz čl. 12. st. 1. ZPP-a. Pri tome, već zauzeti pravni stavovi i mišljenja tijela nadležnih za meritornu odluku o prethodnom pitanju nisu razlog zbog kojeg bi prvostupanjski sud trebao odlučiti da sam riješi to pitanje.

VTSRH, Pž-2641/06 od 13. veljače 2007. *(TS Zagreb P-2447/03 od 7. travnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 163 16.8.2007 11:19:45

80.

PARNIČNI POSTUPAK – USTALJIVANJE STVARNE NADLEŽNOSTI

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 15. i 17.

Okolnost da je nad jednom od parničnih stranaka obustavljen stečajni postupak nema utjecaja na stvarnu nadležnost suda u slučaju kada je stečaj obustavljen nakon što se tuženik već upustio u raspravljanje o glavnoj stvari i nije prethodno istaknuo prigovor stvarne nenadležnosti.

U tom slučaju sud se ne može po službenoj dužnosti oglasiti stvarno nenadležnim, osim za predmete iz nadležnosti općinskog suda kada je to zakonom izrijekom određeno.

Trgovački sud u Varaždinu pobijanim rješenjem poslovni broj IV P-475/06-63 od 27. rujna 2006. godine oglasio se stvarno nenadležnim, a po pravomoćnosti rješenja predmet će se ustupiti stvarno i mjesno nadležnom Općinskom sudu u Varaždinu. Ovako je sud odlučio na temelju čl. 17. st. 1. i čl. 21. u vezi s čl. 46. st. 1. ZPP-a. Predmetni spis ustupljen je Trgovačkom sudu u Varaždinu iz razloga jer je nad tužiteljem otvoren stečajni postupak, a kako je stečajni postupak obustavljen, to prestaje i nadležnost Trgovačkog suda u Varaždinu.

Protiv ovoga rješenja žali se tuženik zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se ukine i vrati prvostupanjskom sudu kao stvarno nadležnom sudu radi nastavka postupka.

U žalbi navodi da sud nije imao u vidu da je pobijano rješenje donijeto nakon što je stupio na snagu Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 117/03) i nije imao u vidu odredbu čl. 17. citiranog Zakona. U predmetnom postupku presuda prvostupanjskog suda je dva puta ukinuta, predmet je vraćen na ponovni postupak, stoga prvostupanjski sud nije imao ovlaštenje u ovoj fazi postupka oglasiti se stvarno nenadležnim. *(...)*

Prema odredbi čl. 17. st. 1. ZPP-a, sud se može po službenoj dužnosti oglasiti stvarno nenadležnim najkasnije na pripremnom ročištu, ili ako ono nije održano do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari na prvom ročištu za glavnu raspravu. U čl. 15. st. 3. ZPP-a izrečeno je pravilo o ustaljivanju nadležnosti. Novelom iz 2003. godine posljedice stvarne nenadležnosti su se izmijenile i bit je u tome što se pitanje stvarne nadležnosti može postaviti samo u početnim stadijima postupka. Sud određene vrste ne može se ni u povodu prigovora ni po službenoj dužnosti oglasiti nenadležnim za predmete iz nadležnosti suda druge vrste, ako Zakonom to nije izrekom određeno (čl. 17. st. 4. ZPP-a). Iznimke postoje kao u slučaju atrakcije nadležnosti trgovačkih sudova u povodu otvaranja stečajnog postupka, o čemu se ne radi u konkretnom slučaju.

VTSRH, Pž-6922/06 od 6. ožujka 2007. *(TS Varaždin P-475/06 od 27. rujna 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 164 16.8.2007 11:19:46

81.

PARNIČNI POSTUPAK – APSOLUTNA NENADLEŽNOST; NADLEŽNOST U SPORU S ME\UNARODNIM ELEMENTOM

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 16. i 27.

Sud je u svakom postupku dužan ispitivati je li za postupanje nadležan domaći sud ili domaće državno tijelo i osoba s javnim ovlastima odnosno strani sud i druga strana tijela i osobe s javnim ovlastima.

U slučaju ako zakonom ili međunarodnim ugovorom nije izričito propisana nadležnost suda Republike Hrvatske za suđenje u određenoj vrsti spora, domaći sud nadležan je za suđenje u toj vrsti spora kad njegova nadležnost proizlazi iz pravila o mjesnoj nadležnosti.

Sud je dužan u ovršnom postupku, odgovarajućom primjenom pravila iz čl. 15. i 16. ZPP paziti po službenoj dužnosti je li stvarno nadležan te ide li rješavanje predmeta u sudsku nadležnost. Pri ocjeni nadležnosti sud je dužan držati se pravila o ispitivanju nadležnosti:

- prvi stadij ispitivanja nadležnosti odnosi se na apsolutnu nadležnost (jurisdikciju). U tom stupnju ispitivanja nadležnosti sud ocjenjuje nadležnost primjenom pravila o razgraničenju nadležnosti između domaćih sudova od nadležnosti ostalih domaćih državnih tijela i osoba s javnim ovlastima te s druge strane pravila o razgraničenju nadležnosti domaćih sudova od nadležnosti stranih sudova i drugih tijela i osoba s javnim ovlastima.

- drugi stadij ispitivanja nadležnosti dolazi u obzir samo ako nakon prvog stadija ispitivanja nadležnosti sud nađe da je za postupanje u određenom predmetu nadležan domaći sud. U tom slučaju sud ispituje vrstu i rang domaćeg suda koji je nadležan postupati u prvom stupnju. Tek u ovom stadiju sud primjenjuje odredbe Zakona o sudovima, Zakona o parničnom postupku i druge propise koji uređuju razgraničenje stvarne nadležnosti između sudova različitih vrsta u okviru jedinstvenog domaćeg sudskog sustava te između sudova različitog ranga u okviru iste vrste sudova,

-u trećem stadiju sud ispituje mjesnu nadležnost radi razgraničenja nadležnosti između sudova iste vrste i ranga na osnovi teritorijalnog principa.

Prvostupanjski sud se u ovom predmetu nije bavio ispitivanjem stvarne nadležnosti, pa nije bio ni u prilici primijeniti odredbe Zakona o sudovima kako pogrešno smatra žalitelj. Već u prvom stadiju ispitivanja nadležnosti sud je pravilno našao da hrvatski sudovi nisu nadležni postupati u ovom ovršnom predmetu. Radi se o ovršnom postupku između dviju stranih pravnih osoba i to ovrhovoditelja sa sjedištem u Nizozemskim antilima (Curacao) i ovršenika u Libiji (Tripoli) pa, dakle niti ovrhovoditelj niti ovršenik nemaju sjedište u Republici Hrvatskoj. Zato je jedini kriterij na kojemu je moguće zasnovati nadležnost domaćeg suda onaj koji

Zbirka_VTS_13_2007.indd 165 16.8.2007 11:19:47

se odnosi na forum imovine. Dok se na području Republike Hrvatske, uključujući njene teritorijalne vode, nalazi kakva imovina ovršenika podobna da bi se na toj imovini provela ovrha radi namirenja novčane tražbine ovrhovoditelja, sud u Republici Hrvatskoj je nadležan postupati po prijedlogu za ovrhu i po prijedlogu za osiguranje. Ova nadležnost temelji se na pravilu iz čl. 27. ZPP koji iznimno pravilu o mjesnoj nadležnosti daje snagu pravila o međunarodnoj nadležnosti. Kada je u pitanju ovršni postupak pravilo se primjenjuje na odgovarajući način imajući u vidu mjesnu nadležnost za ovrhu.

Ovom ovršnom postupku prethodio je postupak osiguranja novčane tražbine ovrhovoditelja privremenom mjerom zaustavljanja motornog broda EL DJAZAIR koji se nalazio u teritorijalnim vodama Republike Hrvatske, usidren u luci Split. Protivnik osiguranja u tom postupku G. N. M. T. C.O. P.O. BOX 80173 Tripoli, Libija ponudio je predlagatelju osiguranja S. M. N. N.V. Willemstad, Curacao, Nizozemski Antili bankarsku garanciju British Arab Commercial Bank Limited London broj G04/6305 od 29. ožujka 2004. godine modificiranu 8. travnja 2004. godine. Ponuđeno osiguranje sud je ocijenio dovoljnim pa je rješenjem broj XII R1-11/2004-3 od 5. svibnja 2004. godine brod pušten kako bi napustio teritorijalne vode Republike Hrvatske. Nakon puštanja broda i obustave postupka osiguranja na području Republike Hrvatske nema nikakve imovine predlagatelja osiguranja, ili barem ovrhovoditelj ne predlaže ovrhu na imovini u Republici Hrvatskoj. Ovrhovoditelj predlaže ovrhu na način da sud naloži stranoj banci da ovrhovoditelju izvrši plaćanje iznosa od 1.332,38 USD, a domaćoj banci je naloženo da rješenje o ovrsi proslijedi stranoj banci. Niti je domaći sud nadležan provoditi ovrhu protiv strane banke, niti je Hrvatska poštanska banka d.d. Zagreb nadležna vršiti službeni prijevod sudskih pismena i dostavu sudskih pismena u inozemstvo.

Ovršni postupak je postupak prisile prema ovršeniku, koju organi i tijela Republike Hrvatske nisu ovlašteni poduzimati na imovini koja se nalazi izvan njenog teritorija.

Zato je sud pravilno našao da domaći sudovi nisu nadležni postupati po prijedlogu za ovrhu pa je rješenje o odbacivanju prijedloga doneseno pravilnom primjenom odredbe čl. 16. st. 2. ZPP u vezi s čl. 19. OZ.

VTSRH, Pž-3496/05 od 15. studenog 2006. *(TS Split Ovr-91/05 od 9. svibnja 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 166 16.8.2007 11:19:47

82.

PARNIČNI POSTUPAK – SUDSKO ISPITIVANJE STVARNE NADLEŽNOSTI; STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKOG SUDA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 17. i 34.b

Prilikom ispitivanja stvarne nadležnosti sud ne ispituje nadležnost prema očekivanim rezultatima spora niti prema ocjeni o aktivnoj legitimaciji tužitelja, već prema odredbama Zakona o parničnom postupku o stvarnoj nadležnosti.

U sporovima za naknadu štete koja proizlazi iz trgovačkog ugovora između osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost stvarno je nadležan trgovački sud.

Osnovan je žalbeni razlog pogrešne primjene odredbe čl. 17. u vezi s čl. 34b. ZPP-a, jer je sud pogrešno okarakterizirao pravnu osnovu spora, što je rezultiralo krivim zaključkom da trgovački sud nije stvarno nadležan suditi u ovoj parnici po čl. 34b. st. 1. t. 1. ZPP-a. Trgovački sudovi nadležni su među ostalim suditi u sporovima što proizlaze iz trgovačkog ugovora i u sporovima za naknadu štete iz tog ugovora između osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost.

Tužitelj i tuženik su trgovačka društva koja izvan sumnje obavljaju gospodarsku djelatnost pa ostaje za ocjenu da li se radi o sporu iz trgovačkog ugovora. Prema tvrdnjama tužitelja i dokazima na koje se pozvao tužbeni zahtjev odnosi se na naknadu štete iz ugovora o prijevozu robe željeznicom zaključenog prijemom robe na prijevoz po teretnom listu (list 44. spisa). Prema sadržaju teretnog lista Z. d.o.o. Zagreb je pošiljatelj robe, a I. V. d.o.o. Vukovar je primatelj. Tužitelj tvrdi da je nastala šteta u transportu na robi koja je na temelju ugovora primljena na prijevoz te da je on aktivno legitimiran potraživati naknadu štete od željeznice. Kod ocjene stvarne nadležnosti sud ne ispituje nadležnost prema očekivanim rezultatima spora niti prema ocjeni o aktivnoj legitimaciji tužitelja na tražbinu istaknutu u tužbenom zahtjevu. To pitanje je pitanje osnovanosti tužbenog zahtjeva. U protivnom bi se sud morao oglasiti stvarno nenadležnim u svakom sporu iz trgovačkog ugovora ako nađe da tužbeni zahtjev nije osnovan. Za ocjenu da li se radi o sporu radi naknade štete iz ugovora prvenstveno je odlučno da se radi o šteti proizašloj iz izvršenja ili neizvršenja ugovornih obveza te da li su stranke iz parnice ugovorne strane iz ugovora. U ovoj parnici potražuje se naknada štete koja je nastala na robi prilikom transporta u izvršavanju prijevozničkog ugovora, a ugovorna strana iz tog ugovora je tužitelj kao pošiljatelj, a željeznica kao prijevoznik pa se radi o sporu zbog ugovorne, a ne izvanugovorne odgovornosti prijevoznika.

Kako je ovaj spor nastao iz trgovačkog ugovora između osoba koje se bave gospodarskom djelatnošću, za suđenje u sporu je stvarno nadležan u prvom stupnju trgovački sud po čl. 34b. st. 1. t. 1. ZPP-a pa je sud pobijanim rješenjem pogrešno primijenio odredbu čl. 17. ZPP-a.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 167 16.8.2007 11:19:48

VTSRH, Pž-3163/05 od 28. prosinca 2006. *(TS Zagreb P-2374/04 od 2. ožujka 2005.)*

83.

PARNIČNI POSTUPAK – SUKOB NADLEŽNOSTI

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 22.

Ako sud kojem je predmet ustupljen kao nadležnom sudu (a ne radi se o očiglednoj pogrešci u ustupanju predmeta) smatra da je stvarno ili mjesno nadležan neki drugi sud, ne može se oglasiti nenadležnim, već mora dostaviti predmet sudu koji treba riješiti sukob nadležnosti.

Rješenjem Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-466/06 od 18. rujna 2006. godine, Trgovački sud u Osijeku proglasio se stvarno nenadležnim; te riješio da će se nakon pravomoćnosti predmet ustupiti stvarno i mjesno nadležnom Općinskom sudu u Zagrebu.

Protiv ovoga rješenja žalbu je pravovremeno izjavio tužitelj. Mišljenja je da je sud prvoga stupnja pogrešno primijenio odredbu čl. 34. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05, dalje u tekstu: ZPP). Poziva se na odredbu čl. 22. ZPP-a, te ističe da je sud prvog stupnja mora predmet dostaviti sudu koji treba riješiti sukob nadležnosti, a što bi u ovom predmetu bio Vrhovni sud Republike Hrvatske. Predlaže da drugostupanjski sud ukine pobijano rješenje i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovan postupak. *(...)*

Uvidom u spis je utvrđeno da se Trgovački sud u Zagrebu rješenjem poslovni broj P-6211/2005 od 9. veljače 2006. godine oglasio mjesno nenadležnim, te riješio da će se nakon pravomoćnosti predmet ustupiti mjesno nadležnom Trgovačkom sudu u Osijeku (list 18. spisa). Nakon toga, Trgovački sud u Osijeku se pobijanim rješenjem oglašava stvarno nenadležnim, te rješava da će se nakon pravomoćnosti tog rješenja predmet ustupiti stvarno i mjesno nadležnom Općinskom sudu u Zagrebu.

U konkretnom slučaju radi se o tzv. negativnom sukobu nadležnosti, jer i Trgovački sud u Zagrebu i Trgovački sud u Osijeku smatraju da nisu nadležni za postupanje u ovom predmetu. Međutim, ako sud kojem je predmet ustupljen smatra da nije nadležan, mora predmet dostaviti sudu koji treba riješiti sukob nadležnosti, a nije ovlašten i sam se oglasiti nenadležnim sukladno odredbi čl. 22. ZPP-a.

Prema čl. 22. st. 1. ZPP-a, ako sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet ustupio ili koji drugi sud, dostavit će predmet sudu koji treba da riješi taj sukob nadležnosti, osim ako nađe da mu

Zbirka_VTS_13_2007.indd 168 16.8.2007 11:19:48

je predmet ustupljen zbog očite pogreške, a trebalo je da bude ustupljen kojem drugom sudu, u kom će slučaju predmet ustupiti drugom sudu i o tome obavijestiti sud kojem je predmet ustupio.

U konkretnom slučaju, nakon pravomoćnosti rješenja kojim se Trgovački sud u Zagrebu oglasio mjesno nenadležnim i ustupio predmet Trgovačkom sudu u Osijeku za koji smatra da je nadležan; pa ako sud kome je predmet ustupljen – Trgovački sud u Osijeku – smatra da nije nadležan, morao je predmet dostaviti sudu koji treba riješiti sukob nadležnosti; a nije bio ovlašten i sam se oglasiti nenadležnim.

VTSRH, Pž-5814/06 od 16. veljače 2007. *(TS Osijek P-466/06 od 18. rujna 2006.)*

84.

PARNIČNI POSTUPAK – STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKOG SUDA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 34.

Za postupanje u sporu koji se vodi radi potraživanja za pružene komunalne usluge nadležan je općinski sud.

Trgovački sud u Zagrebu oglasio se pobijanim rješenjem stvarno nenadležnim za postupanje u ovom predmetu, koji je nastavljen u parnici kao po prigovoru protiv platnog naloga, te je odredio da će po pravomoćnosti toga rješenja predmet ustupiti Općinskom sudu u Velikoj Gorici kao stvarno nadležnom sudu.

Prema obrazloženju, u bitnom, sud smatra da se ne radi o sporu iz trgovačkog ugovora ili o naknadi štete koja bi proizlazila iz takvog ugovora,već se radi o sporu za rješavanje kojeg nije stvarno nadležan trgovački sud u smislu čl. 34b. t. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05, u daljnjem tekstu: ZPP) već općinski sud (čl. 34. st. 2. ZPP-a). *(...)*

Za postupanje u ovom sporu nadležan je općinski sud jer se radi o sporu koji se temelji na odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“ 36/95, 70/97, 128/99, 57/00 i 59/01 – u daljnjem tekstu: ZKG) s obzirom da se radi o potraživanju za pružene komunalne usluge koje je tužitelj kao trgovačko društvo pružio tuženiku.

Naime, komunalne djelatnosti u koje pripadaju i usluge javnih parkirališta te usluge javnih garaža, obavljaju se kao javna služba, a mogu ih obavljati i trgovačka društva koja osnivaju jedinice lokalne samouprave, kao i pravne i fizičke osobe (čl. 3. i 4. ZKG-a).

Prema tome, proizlazi da takva pravna osoba-trgovačko društvo posluje s korisnicima komunalnih usluga na temelju odredaba ZKG-a i odluka jedinica lokalne samouprave te iako su stranke u ovom sporu osobe koje obavljaju gospodarsku

Zbirka_VTS_13_2007.indd 169 16.8.2007 11:19:48

djelatnost, spor ne proizlazi iz njihovog međusobnog trgovačkog ugovora, već iz javne ovlasti tužitelja.

Budući da spor ne proizlazi iz trgovačkog ugovora, za rješavanje toga spora nije nadležan trgovački sud u smislu odredbe čl. 34b. t. 1. ZPP-a, već je nadležan općinski sud (čl. 34. st. 2. ZPP-a).

VTSRH, Pž-585/05 od 12. veljače 2007. *(TS Zagreb P-4063/06 od 23. studenoga 2006.)*

85.

PARNIČNI POSTUPAK – STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKOG SUDA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 34.b

Na stvarnu nadležnost trgovačkog suda za utvrđenje ništavom pojedine odredbe trgovačkog ugovora sklopljenog u obliku javnobilježničke isprave nema utjecaja činjenica da je ugovor sklopljen u obliku javnobilježničke isprave niti to da je jedna od stranaka na temelju te isprave pokrenula ovršni postupak pred općinskim sudom.

Pobijanom presudom utvrđen je ništavim članak 8. kupoprodajnog ugovora broj 10 od 3. travnja 1997. godine sklopljenog između prvotužitelja M. M. vlasnika obrta T.-C. kao kupca, drugotužitelja R. M. i trećetužitelja S. M. kao jamaca i tuženika O. C. d.o.o. Čavle, kao prodavatelja. Tuženiku je naloženo naknaditi tužiteljima trošak parničnog postupka u iznosu od 22.464,00 kn u roku od 8 dana. Iz obrazloženja presude proizlazi da je sud utvrdio ništavom citiranu odredbu ugovora između parničnih stranaka jer je navedenom odredbom ugovorena zatezna kamata od 3% mjesečno odnosno 36% godišnje što je protivno prisilnom propisu odnosno Zakonu o zateznim kamatama („Narodne novine“ br. 28/96). Citirani zakon o zateznim kamatama u članku 2. stavku 1. određuje da dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obveze duguje osim glavnice i zateznu kamatu po stopi koju uredbom propisuje Vlada Republike Hrvatske, a Uredbom o visini stope zatezne kamate („Narodne novine“ br. 76/96) propisana je stopa zatezne kamate od 18% godišnje dok je Uredbom o visini stope zatezne kamate („Narodne novine“ br. 72/02 od 1. srpnja 2002. godine) propisana stopa zatezne kamate od 15% godišnje. Kako su člankom 8. kupoprodajnog ugovora broj 10 stranke ugovorile zateznu kamatu to je takva ugovorna odredba ništava na temelju odredbe čl. 103. st. 1. u svezi s čl. 105. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99 u daljnjem tekstu ZOO). Sud nije prihvatio prigovor stvarne nenadležnosti

Zbirka_VTS_13_2007.indd 170 16.8.2007 11:19:49

jer se radi o trgovačkom ugovoru, jer su prvotužitelj i tuženik subjekti trgovačkog prava koji obavljaju gospodarsku djelatnost, a drugo i trećetužitelj su kao jamci prvotužitelja suparničari na tužiteljevoj strani u smislu odredbe čl. 196. st. 1. toč. 1. Zakona o parničnom postupku. Sud nije ocijenio osnovanim niti tuženikov prigovor nedostatka aktivne legitimacije tužitelja kao niti prigovor nepostojanja pravnog interesa jer su tužitelji ugovorne stranke iz ugovora za kojeg traže utvrđenje ništavosti jedne odredbe toga ugovora. Nije prihvaćen niti tuženikov prigovor da bi tužba bila nedopuštena jer između istih stranaka u pogledu istog zahtjeva već teče postupak pred Općinskim sudom u Karlovcu. Uvidom u spis Općinskog suda u Karlovcu broj Ovr-565/00 prvostupanjski sud je utvrdio da je taj ovršni postupak pokrenuo ovdje tuženik protiv ovdje tužitelja na temelju javnobilježničke isprave kao ovršne isprave radi naplate novčane tražbine u iznosu od 270.649,00 kn s pripadajućim kamatama te da je u tom postupku Općinski sud u Karlovcu rješenjem uputio ovdje tužitelje, tamo ovršenike, na pokretanje parnice radi utvrđenja nedopuštenosti ovrhe. Odluka o trošku donijeta je primjenom odredbe čl. 154. st. 1. ZPP-a („Narodne novine“ br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03 u daljem tekstu ZPP) te primjenom Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika. *(...)*

Prvostupanjski sud je pravilno ocijenio svoju nadležnost primjenom odredbe čl. 34b. toč. 1. i 10. ZPP-a, a žalbeni navodi o nedopuštenosti tužbe i o nenadležnosti Trgovačkog suda s obzirom na činjenicu da je u tijeku ovršni postupak, nisu osnovani. Pravo na isticanje ništavosti određene odredbe ugovora pripada svakome tko ima pravni interes, a naročito strankama iz ugovora. Glede parnice koja teče povodom upućivanja ovršenika, ovdje tužitelja, na pokretanje parnice za nedopuštenost ovrhe, za istaći je da ta parnica ne može utjecati na stvarnu nadležnost trgovačkog suda za odlučivanje o tužbenom zahtjevu koji je usmjeren na utvrđenje ništavosti neke od odredaba trgovačkog ugovora. Žalitelj se pri tom prigovoru poziva tijekom postupka i u žalbi na odredbu čl. 63. ZPP-a, koja propisuje mjesnu, a ne stvarnu nadležnost te određuje isključivu mjesnu nadležnost za sporove koji nastanu u tijeku i u povodu sudskog ovršnog postupka u korist suda na čijem se području nalazi sud koji provodi ovršni postupak. Kako je među strankama nesporno da je ovršni postupak pokrenut radi prisilne naplate dospjelog potraživanja tuženika prema tužiteljima na temelju javnobilježničke isprave, tj. privatne isprave solemnizirane po javnom bilježniku, te da je u okviru tog postupka zbog ovršenikovih prigovora sud ovršenike uputio na pokretanje parnice za utvrđenje nedopuštenosti ovrhe, to je primjena čl. 63. ZPP-a mjerodavna za tu parnicu, a ne za ovu parnicu u kojoj stranke traže utvrđenje ništavosti jedne odredbe trgovačkog ugovora. U svezi sa žalbenim navodima da se ne radi o kupoprodajnom, dakle, trgovačkom ugovoru već o javnobilježničkom aktu, ističe se da je među strankama zaključen kupoprodajni ugovor, koji je u ovom slučaju trgovački ugovor, a solemnizacijom te privatne isprave po javnom bilježniku, ugovor je stekao svojstvo ovršne isprave, što mu daje podobnost za pokretanje ovršnog postupka, međutim ne oduzima mu svojstvo pravnog temelja iz kojeg proizlaze obveze tužitelja kao kupca odnosno jamaca te prava tuženika kao prodavatelja. Dakle, nisu osnovani žalbeni navodi da obvezu stvara javnobilježnički akt, već obvezu stvara ugovor između stranaka, a

Zbirka_VTS_13_2007.indd 171 16.8.2007 11:19:50

svojstvo javnobilježničkog akta odnosno ovršne isprave daje tom ugovoru dodatnu kvalifikaciju na temelju koje je tuženik mogao direktno pokrenuti ovršni postupak radi prisilne naplate svoje tražbine.

VTSRH, Pž-7645/04 od 20. veljače 2007. *(TS Karlovac P-202/04 od 26. listopada 2004.)*

86.

PARNIČNI POSTUPAK – MJESNA NADLEŽNOST U SPOROVIMA O BRODU

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 57.

Spor o vraćanju akontacije iz ugovora o zakupu broda je spor iz zakupnih odnosa te je za suđenje u tom sporu isključivo mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u kojem je brod upisan. Zbog isključive mjesne nadležnosti stranke ne mogu postići sporazum da im u tom sporu sudi neki drugi stvarno nadležan sud.

Trgovački sud u Zagrebu rješenjem broj II-P-2823/2005 od 18. listopada 2005. godine oglasio se mjesno nenadležnim za suđenje u ovom predmetu time da se nakon pravomoćnosti rješenja predmet ima ustupiti Trgovačkom sudu u Splitu kao stvarno i mjesno nadležnom na daljnje postupanje. Tako je sud odlučio jer je našao da je za suđenje isključivo mjesno nadležan Trgovački sud u Splitu po čl. 57. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, nastavno: ZPP), budući da se radi o sporu iz ugovora o zakupu broda upisanog u upisnik Lučke kapetanije Split. Rješenje je doneseno pozivom na odredbu čl. 20. i 21. ZPP. *(...)*

Sud je rješenje donio pravilnom primjenom odredbe čl. 57. st. 1. te čl. 20. i 21. ZPP. Sud se može po prigovoru tuženika oglasiti mjesno nenadležnim, ako je prigovor podnesen najkasnije na pripremnom ročištu, ili ako ono nije održano, do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari (čl. 20. st. 1. ZPP). Tuženik je pravovremeno, u odgovoru na tužbu, istaknuo prigovor mjesne nenadležnosti, a sud je o prigovoru odlučio na prvom ročištu 18. listopada 2005. godine.

Odluka o prigovoru donesena je na temelju pravilno utvrđenih odlučnih činjenica :

- između tužitelja kao zakupca i tuženika kao zakupodavca (brodara) 30. rujna 2002. godine zaključen je Ugovor o zakupu broda M/J RENATO radi realizacije turističkih putovanja - krstarenja u sezoni 2003. godine,

- tužitelj se obvezao uplatiti na ime akontacije 5.000,00 EUR, što je prema tvrdnjama iz tužbe i učinio,

- tužitelj nije realizirao u 2003. godini krstarenje brodom pa je tuženik u pogledu

Zbirka_VTS_13_2007.indd 172 16.8.2007 11:19:50

reguliranja vraćanja akontacije zaključio ugovor kojim se vlasnik broda S. D. obvezuje staviti brod zakupcu na raspolaganje tijekom 2004. godine, no niti u 2004. godini nije došlo do realizacije korištenja broda pa tužitelj potražuje vraćanje 5.000,00 EUR s kamatama,

- ugovorne strane su za slučaj spora ugovorile mjesnu nadležnost Trgovačkog suda u Zagrebu,

- brod M/J RENATO upisan je u upisnik brodova Lučke kapetanije Split.

Sporno je da li je dopušteno ugovaranje mjesne nadležnosti zbog toga što bi za suđenje bio isključivo mjesno nadležan Trgovački sud u Splitu. Odredbe o isključivoj mjesnoj nadležnosti eliminiraju opću i svaku drugu mjesnu nadležnost osim one izričito propisane zakonom, pa se primjena pravila o isključivoj mjesnoj nadležnosti ne mogu otkloniti niti ugovorom o mjesnoj nadležnosti. Kad je za suđenje u sporovima o pravu vlasništva i drugim stvarnim pravima na brodu te u sporovima iz zakupnih odnosa na brodu nadležan sud u Republici Hrvatskoj, isključivo je mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u kojemu je brod upisan (čl. 57. st. 1. ZPP). Za odluku o nadležnosti u ovom sporu temeljno je pitanje je li spor o vraćanju akontacije iz ugovora o zakupu spor iz zakupnih odnosa. Ovaj sud cijeni da je odluku o predmetu spora moguće donijeti isključivo vodeći računa o obvezama ugovornih strana iz ugovora o zakupu, a ne kojih drugih pravnih pravila, te da pojam zakupnih odnosa iz ugovora o zakupu broda ne podrazumijeva samo odnose vezane uz korištenje broda nego i druge odnose koji nastaju iz takvog ugovora uključujući i novčane obveze ugovornih strana. Zato stranke u ovom predmetu nisu mogle valjanim ugovorom eliminirati mjesnu nadležnost Trgovačkog suda u Splitu pa je s obzirom na mjesto upisa broda u upisnik u ovoj parnici isključivo nadležan Trgovački sud u Splitu.

U donošenju pobijanog rješenja pravilno je primijenjena odredba čl. 57. st. 1. i čl. 20. i 21. ZPP pa je rješenje valjalo potvrditi po čl. 380. st. 1. točka 2. ZPP.

VTSRH, Pž-982/06 od 28. prosinca 2006. *(TS Zagreb P-2823/05 od 18. listopada 2005.)*

87.

PARNIČNI POSTUPAK – NADLEŽNOST ZA SPOROVE U STEČAJNOM POSTUPKU

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 63.a stavak 2.

Za suđenje u sporu o pobijanju pravnih radnji stečajnog dužnika mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište stečajnog dužnika.

Rješenjem označenim u izreci Trgovački sud u Splitu oglasio se stvarno i mjesno nadležnim za odlučivanje.

U obrazloženju ovog rješenja prvostupanjski sud, u bitnom, navodi da se

Zbirka_VTS_13_2007.indd 173 16.8.2007 11:19:51

predmetna parnica vodi povodom tužbenih zahtjeva kojima se pobijaju pravne radnje stečajnog dužnika S. d.d. u stečaju, Vranjic, u smislu odredbe iz čl. 127. Stečajnog zakona („Narodne novine“ br. 44/96, 29/99 i 129/00, 123/2003 nastavno: SZ), a da je za takve sporove mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište stečajnog dužnika kojeg se radnje pobijaju (čl. 63.a Zakona o parničnom postupku, „Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99 i 117/03, nastavno: ZPP).*(...)*

Odredba iz čl. 63.a st. 1. ZPP sadrži opće pravilo o rješavanju „sukoba“ pravila o atrakciji nadležnosti kad je nad obje stranke u parnici otvoren stečajni postupak. U tom slučaju mjesno je nadležan sud pred kojim je protiv jedne od stranaka prije otvoren stečajni postupak.

Međutim, odredba iz čl. 63.a st. 2. ZPP sadrži posebno pravilo – izuzetak od općeg pravila iz čl. 63.a st. 1. ZPP - za slučajeve kad je riječ o sporovima 1. o izlučnim i razlučnim pravima, 2. o postojanju ili nepostojanju tražbina prema stečajnom dužniku, 3. o postojanju obveza stečajne mase te 4. o pobijanju pravnih radnji stečajnoga dužnika. U takvim je sporovima, neovisno nad kojom je od stranaka ranije pokrenut stečajni postupak, mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište stečajnoga dužnika. U konkretnom slučaju je to onaj dužnik čije su radnje predmet pobijanja**.**

Budući da nema dvojbe o tome da je u predmetnoj parnici predmet tužbenog zahtjeva pobijanje tih radnji stečajnog dužnika S. d.d. u stečaju, Vranjic, koji ima sjedište na području Trgovačkog suda u Splitu, ništa od navedenog u žalbi nije od značaja za odluku prvostupanjskog suda o prihvatu nadležnosti (ili odbijanju prigovora mjesne nenadležnosti).

Razlozi koje tuženici navode i koji se odnose na pobijanje Odluke o povećanju temeljnog kapitala i Ugovora o unosu stvari i prava u društvo (da ne predstavljaju radnju stečajnog dužnika koju bi se moglo pobijati prema odredbama SZ) osim što nisu točne, nisu relevantne za rješavanje pitanja nadležnosti. Pitanje jesu li to pravne radnje koje se mogu pobijati je materijalno pravnog karaktera i tiče se osnovanosti zahtjeva, pa će o njegovoj osnovanosti prvostupanjski sud donijeti odluku nakon provedbe odgovarajućeg (dokaznog) postupka.

Nadalje, ni činjenice vezane uz (pogrešno?!) utvrđenje prvostupanjskog suda o danu otvaranja stečajnog postupka nad strankama nema utjecaja na predmetno rješenje, jer se ono temelji na izuzetku od pravila iz čl. 63.a st. 1. ZPP. Kako je to već gore navedeno u sporovima radi pobijanja pravnih radnji - neovisno nad kojom je od stranaka ranije pokrenut stečajni postupak - mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište stečajnoga dužnika čije su radnje predmet pobijanja (čl. 63.a st. 2. ZPP).

Međutim, valja još naglasiti prvostupanjskom sudu da je ovaj žalbeni postupak nepotrebno izazvan, jer o prihvatu nadležnosti (ili odbijanju prigovora nenadležnosti) sud ne donosi posebno rješenje. Dovoljno je da u slučaju kad je odlučio prihvatiti svoju nadležnost nastavi parnicu. Razloge odbijanja prigovora, u tom slučaju, prvostupanjski sud navodi u svojoj konačnoj odluci o (ne) osnovanosti tužbenog zahtjeva, a nezadovoljnoj stranci pripada pravo pobijati i odluku o prihvatu

Zbirka_VTS_13_2007.indd 174 16.8.2007 11:19:51

nadležnosti žalbom protiv te (konačne) odluke o meritumu parnične stvari.

VTSRH, Pž-2628/06 od 16. studenoga 2006. *(TS Split P-2033/05 od 17. ožujka 2006.)*

88.

PARNIČNI POSTUPAK – STRANAČKA SPOSOBNOST

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 77.

Stranka u parničnom postupku ne može biti obrt, već samo obrtnik kao fizička osoba koja je nositelj obrta. Sukladno tome, tužitelj u tužbi kao stranku mora naznačiti imenom i prezimenom obrtnika, a zatim naziv i oznaku obrta. Ako stranka u tužbi nije tako označena, već je najprije naveden naziv i oznaka obrta, a zatim ime i prezime obrtnika, sud po takvoj tužbi ne može postupati, a ako postupa time čini bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 8. Zakona o parničnom postupku.

Iz spisa proizlazi da je tužitelj kao ovrhovoditelj prijedlogom za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave pred prvostupanjskim sudom pokrenuo postupak radi naplate svog potraživanja; u tom ovršnom prijedlogu tužitelj je kao ovršenika (tuženika) označio Staklarsku radionu „Dalmacija staklo“ dakle, tuženik onako kako ga je to tužitelj označio nije mogao biti stranka u postupku sukladno odredbi članka 77. stavak 1. Zakona o parničnom postupku budući da se ne radi niti o fizičkoj niti o pravnoj osobi. Nakon što je taj sud izdao rješenje o ovrsi kojega je tuženik kao ovršenik osporio prigovorom, postupak se je nastavio voditi kao po prigovoru protiv platnog naloga te je tužitelj tek podneskom od 19. veljače 2004. godine (list 81. spisa), kao tuženika naznačio „Dalmacija staklo“, Staklarski obrt, vl. A. Z.. Sukladno tako naznačenom tuženiku, sud prvog stupnja je donio pobijanu presudu. Time je sud prvog stupnja prema ocjeni ovog suda počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka propisanu člankom 354. stavak 2. točka 8. Zakona o parničnom postupku.

Naime, kako je u ovom parničnom postupku tužitelj pokrenuo postupak protiv obrta za kojeg je kasnije naveo da je vlasnik tog obrta A. Z. tada se u smislu odredbe članka 1. stavak 3. Zakona o obrtu („Narodne novine“ broj 49/03 – pročišćeni tekst) radi o fizičkoj osobi koja obavlja jednu ili više djelatnosti. Prema tome, tuženik kao stranka u ovom parničnom postupku sukladno odredbi članka 77. stavak 1. Zakona o parničnom postupku može biti samo A. Z. i to kao vlasnik obrta (obrtnik) koji obavlja djelatnosti u svoje ime i za svoj račun, a ne obrt budući da obrt nema stranačku, a time niti parničnu sposobnost. Premda sukladno odredbi članka 17.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 175 16.8.2007 11:19:52

Zakona o obrtu tvrtka obrta sadrži naziv obrta, oznaku obrta, ime i prezime obrtnika i sjedište, a može sadržavati i posebne oznake, tužitelj u tužbi mora kao stranku označiti fizičku osobu koja je vlasnik obrta (obrtnik), a zatim naziv i oznaku obrta i to iz razloga jer je obrtnik kao fizička osoba nositelj obrta, a ujedno jedino on ima stranačku sposobnost.

Budući da niti tužitelj nije ispravio tužbu na način da je kao tuženika naznačio vlasnika obrta, a zatim naziv i oznaku obrta, već obrnuto (naznačen je naziv i oznaka obrta, a zatim fizička osoba kao vlasnik obrta), proizlazi da je kao stranka u postupku sudjelovao obrt koji nema niti može imati stranačku sposobnost. Time je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 8. Zakona o parničnom postupku, na koju drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

VTSRH, Pž-3648/04 od 25. siječnja 2007. *(TS Zagreb P-1859/00 od 24. ožujka 2004.)*

89.

PARNIČNI POSTUPAK – STRANAČKA SPOSOBNOST

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 77.

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 7. stavak 3.

Podružnica trgovačkog društva nije pravna osoba, pa stoga ne može biti stranka u postupku. S obzirom na to da poslovanjem podružnice trgovačkog društva prava i obveze stječe društvo, samo trgovačko društvo može biti stranka u sporu o pravima i obvezama iz ugovora koji je nastao poslovanjem podružnice.

Naime, stranačka sposobnost je svojstvo određenog subjekta da može biti nositelj parničnih procesnih prava i dužnosti. Nasuprot tome, parnična sposobnost je svojstvo određene osobe da s procesno pravnim učinkom poduzima procesne radnje u postupku. Prema tome, stranačka je sposobnost pretpostavka za postojanje parnične sposobnosti jer svaka parnično sposobna osoba mora imati i stranačku sposobnost.

Iz navedenog proizlazi da radnje u postupku može poduzimati pravna ili fizička osoba i to samostalno, ili putem zastupnika po zakonu (zakonskog zastupnika), ili putem punomoćnika. Međutim, neovisno o načinu zastupanja, prema odredbi članka 77. stavak 1. Zakona o parničnom postupku stranka u postupku može biti

Zbirka_VTS_13_2007.indd 176 16.8.2007 11:19:52

svaka fizička i pravna osoba. Prema tome, uz iznimke iz članka 77. stavak 2. i 3. Zakona o parničnom postupku, samo fizička odnosno pravna osoba može biti stranka u parničnom postupku. Budući da je odredbom članka 4. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00 i 118/03) propisano da trgovačko društvo svojstvo pravne osobe stječe upisom u trgovački registar, samo trgovačko društvo može biti stranka u postupku. Stranka u postupku ne može biti podružnica trgovačkog društva budući da prema odredbi članka 7. stavak 3. Zakona o trgovačkim društvima podružnica nije pravna osoba; premda podružnica posluje pod svojom tvrtkom, njenim poslovanjem prava i obveze stječe trgovačko društvo čija je ona podružnica.

Iz ovršnog prijedloga (tužbe) proizlazi da je tužitelj kao ovrhovoditelj sebe naznačio kao „ALLIANZ ZAGREB d.d., PODRUŽNICA RIJEKA“ i u odnosu na tako naznačenog tužitelja (ovrhovoditelja) sud prvog stupnja je donio rješenje o ovrsi broj Ovrv-7896/99 dana 25. veljače 2000. godine, te je i kasnije po prigovoru tuženika kao ovršenika nastavio voditi parnični postupak bez da je prethodno sukladno odredbi članka 83. stavak 1. Zakona o parničnom postupku pozvao tužitelja da (u tom dijelu) ispravi tužbu. Sukladno tužbi tužitelja sud prvog stupnja je i donio pobijanu presudu naznačivši tužitelja identično kako je tužitelj sebe naznačio u tužbi. Upravo zbog navedenog sud prvog stupnja počinio je bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 8. Zakona o parničnom postupku.

Naime, kako je ranije navedeno, samo trgovačko društvo može biti stranka u postupku, ali ne i njegova podružnica. Zbog toga, tužitelj u tužbi mora naznačiti kao stranku sebe, a ne svoju podružnicu. To znači da tužitelj mora naznačiti u tužbi svoju tvrtku, a ne tvrtku svoje podružnice. Tvrtka je ime pod kojim trgovačko društvo posluje i pod kojim sudjeluje u pravnom prometu (članak 11. stavak 1. Zakona o trgovačkim društvima), a tvrtka trgovačkog društva mora uz naznaku kojom se pobliže obilježava ime društva, sadržavati naznaku predmeta poslovanja te oblik trgovačkog društva (članak 13. istog Zakona), time da trgovačko društvo može upotrebljavati i skraćenu tvrtku, koja mora sadržavati karakteristični dio tvrtke i naznaku oblika trgovačkog društva (članak 19. navedenog Zakona). Trgovačko društvo može samo pod svojom tvrtkom tužiti i biti tuženo u svim vrstama postupka, ali ne i pod tvrtkom svoje podružnice neovisno o tome što poslovanjem podružnice trgovačko društvo stječe prava i obveze.

Budući da je u konkretnom slučaju tužitelj podružnica trgovačkog društva jer je kao tužitelj naznačena tvrtka podružnice, iako niti to nije učinjeno pravilno s obzirom na to da u tvrtci podružnice nije naznačena djelatnosti podružnice (članak 26. stavak 2. točka 2. Zakona o trgovačkim društvima), a podružnica ne može biti stranka u postupku jer nije pravna osoba, u postupku je kao tužitelj sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku. Time je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 8. Zakona o parničnom postupku na koju drugostupanjski sud povodom žalbe pazi po službenoj dužnosti.

VTSRH, Pž-8126/04 od 16. siječnja 2007. *(TS Rijeka P-286/03 od 30. srpnja 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 177 16.8.2007 11:19:53

90.

PARNIČNI POSTUPAK – OPOZIV PUNOMOĆI

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 99.

Opozivanje punomoći proizvodi pravni učinak od kada je priopćeno sudu pred kojim se vodi postupak pa nakon toga punomoćnik više nije ovlašten za zastupanje.

Sve parnične radnje koje je punomoćnik poduzeo u granicama punomoći u razdoblju od opoziva punomoći do priopćenja tog opoziva sudu smatraju se radnjama poduzetim od za to ovlaštene osobe.

Pobijanim rješenjem Trgovački sud u Rijeci odbacio je tuženikovu žalbu od 22. listopada 2003. godine, kao nedopuštenu.

U obrazloženju pobijanog rješenja prvostupanjski sud je naveo da je tuženik podnio žalbu protiv presude tog suda poslovni broj II P-1000/2003-9 od 11. rujna 2003. godine, putem odvjetnice L. F. S.. Podneskom od 22. listopada 2003. godine, ta je odvjetnica obavijestila sud da joj je tuženik 11. lipnja 2003. godine opozvao punomoć za zastupanje. Prvostupanjski sud je zaključio da je žalbu podnijela neovlaštena osoba, pa je na temelju odredbi članka 358. stavak 1. i 3., u vezi sa člankom 99. stavak 4. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05; dalje: ZPP) žalbu odbacio. *(...)*

Iz dokumentacije u spisu proizlazi da je odvjetnica L. F. S., u ime tuženika dana 22. listopada 2003. godine, izjavila žalbu protiv prvostupanjske presude. Istog dana ona podneskom izvješćuje prvostupanjski sud kako joj je tuženik opozvao punomoć za zastupanje s danom 11. lipnja 2003. godine, kada su zastupanje tuženika preuzeli novi punomoćnici. Dana 8. rujna 2005. godine, novi tuženikovi punomoćnici dostavili su u sudski spis punomoć za zastupanje tuženika. Podneskom od 12. rujna 2005. godine, tuženik je odobrio podnošenje žalbe protiv prvostupanjske presude.

Prvostupanjski sud je prilikom donošenja pobijanog rješenja, nepravilno primijenio odredbu članka 99. stavak 2. ZPP-a, kojom je propisano da se, ako je punomoć za zastupanje prestala opozivom, opoziv mora priopćiti sudu pred kojim se vodi postupak. To znači da opozivanje punomoći proizvodi pravni učinak od kada je priopćeno sudu. Nakon toga, taj punomoćnik više nije ovlašten za zastupanje stranke. U konkretnom slučaju, prestanak tuženikove punomoći odvjetnici L. F. S. proizvodi pravne učinke od trenutka kada je prvostupanjskom sudu opoziv priopćen, neovisno o tome kada je stranka tu punomoć opozvala. Za nastupanje pravnog učinka prestanka punomoći opozivom, nije mjerodavan dan kada je stranka opozvala punomoć punomoćniku, nego dan kada je opoziv priopćen sudu pred kojim se vodi postupak.

Budući da je žalba u ime tuženika izjavljena podneskom od 22. listopada 2003. godine (list 35 spisa) kada je odvjetnica L. F. S. imala urednu punomoć, a podneskom od 22. listopada 2003. godine (list 36 spisa) ona priopćava sudu da joj je punomoć

Zbirka_VTS_13_2007.indd 178 16.8.2007 11:19:53

opozvana, smatra se da je žalbu podnijela ovlaštena osoba.

Slijedom navedenog, tuženikova je žalba protiv presude dopuštena, pa je primjenom odredbe iz članka 380. točka 3. ZPP-a, odlučeno kao u izreci.

VTSRH, Pž-1405/04 od 14. ožujka 2007. *(TS Rijeka P-1000/03 od 7. siječnja 2004.)*

91.

PARNIČNI POSTUPAK – PREPORUČENA POŠILJKA UPUĆENA JAVNOM BILJEŽNIKU

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 113. stavak 2.

Na dostavu podneska javnom bilježniku na odgovarajući se način primjenjuju pravila o dostavi sudu. Javni bilježnik jednako kao i sud mora organizirati svoj rad na način da stranke mogu u zakonskim rokovima podnositi pravne lijekove protiv njihovih odluka.

U slučaju kada stranka preporučenom pošiljkom pravovremeno podnese prigovor protiv javnobilježničkog rješenja o ovrsi, ali se navedena pošiljka ne može uručiti javnom bilježniku zbog njegova udaljenja iz mjesta sjedišta ureda, radi se o propustu javnog bilježnika, a ne o propustu stranke pa stoga stranka zbog nemogućnosti podnošenja pravovremenog prigovora ne može snositi štetne posljedice. Zato ni ponovno podnesen prigovor stranke sud ne smije odbaciti kao nepravovremen.

Iz podataka u spisu može se utvrditi da je javna bilježnica D. D. donijela rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave 7. srpnja 2006. godine pod brojem Ovrv-1889/06. Rješenje je dostavljeno ovršeniku 11. srpnja 2006. godine. Odredba članka 53. stavak 1. OZ-a propisuje da ovršenik može podnijeti prigovor protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave u roku od 8 dana, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od 3 dana. U konkretnom predmetu rješenje je doneseno na temelju vjerodostojne isprave, ali se ne radi o mjeničnom ili čekovnom sporu. Slijedom navedenih činjenica ovršenik je mogao u roku od 8 dana od dana prijema rješenja o ovrsi podnijeti prigovor ili zaključno s 19. srpnja 2006. godine.

Uvidom u potvrdu Hrvatske pošte o primitku pošiljke (list 13. spisa) ovaj sud je utvrdio da je preporučena pošiljka predana poštanskom uredu broj 10116 Zagreb 19. srpnja 2006. godine u 14,18 sati pod brojem RR 39547358 0. Pošiljka se vratila ovršeniku kao neuručena uz napomenu „dostava pokušana 20. srpnja 2006. Razlog nemogućnosti godišnji do 1. rujna 2006.“ (list 14. spisa i poleđina lista).

Zbirka_VTS_13_2007.indd 179 16.8.2007 11:19:54

Odredba članka 113. stavak 2. ZPP-a propisuje ako je podnesak upućen putem pošte preporučenom pošiljkom dan predaje pošti smatra se danom predaje sudu kojemu je upućen. Na javne bilježnike kad obavljaju poslove kao povjerenici suda na određeni se način primjenjuju pravila koja uređuju postupak u kojim im je povjereno obavljanje određenih poslova. U vezi s tom činjenicom danom predaje preporučene pošiljke pošti 19. srpnja 2006. godine smatra se danom predaje javnoj bilježnici D. D. pa je prigovor ovršenika pravodoban.

Ovršenik je po drugi put uputio prigovor javnoj bilježnici 4. rujna 2006. godine tj. nakon njenog povratka s godišnjeg odmora.

Javni bilježnici obavljaju javnu službu i dužni su organizirati svoj rad tako da stranke mogu u zakonskim rokovima podnositi pravne lijekove protiv odluka koje donose javni bilježnici kao povjerenici suda. Javni bilježnici za udaljavanje iz mjesta sjedišta moraju dobiti odobrenje Komore sukladno članku 143. i članku 144. Zakona o javnom bilježništvu („Narodne novine“ broj 78/93, 29/94 i 162/98). U spisu nema dokaza da je javna bilježnica D. D. dobila odobrenje Komore za korištenje godišnjeg odmora i u kojem vremenu.

Pravilnik o radnom vremenu javnih bilježnika („Narodne novine“ broj 38/94) u članku 1. određuje da se radno vrijeme javnih bilježnika u pravilu podudara s radnim vremenom općinskog suda na području kojega je njegovo sjedište. Sudski poslovnik („Narodne novine“ broj 80/97, 20/98, 118/01, 49/03, 32/04 i 9/06 – nastavno: SP) određuje da se radno vrijeme sudova raspoređuje u pet radnih dana (članak 40. stavak 1. SP-a) što znači da i javni bilježnici moraju organizirati svoj rad u pet radnih dana u tjednu.

Članak 43. stavak 3. SP-a nalaže predsjedniku suda da pri određivanju godišnjih odmora pazi da u sudu ostane dovoljan broj sudaca i drugih zaposlenika potrebnih za rješavanje hitnih predmeta. Kad javni bilježnici sudjeluju u ovrsi oni su povjerenici suda. Sukladno tome i javni bilježnici su dužni organizirati svoj rad na način da mogu primati pošiljke i obavljati hitne poslove tijekom cijele godine. Korištenje godišnjeg odmora ili drugi razlozi zbog kojih su javni bilježnici odsutni iz ureda ne može biti na štetu stranaka.

VTSRH, Pž-6087/06 od 29. studenoga 2006. *(TS Osijek Ovrv-625/06 od 25. rujna 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 180 16.8.2007 11:19:54

92.

PARNIČNI POSTUPAK – DOSTAVA U INOZEMSTVO

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 136. i 146.

Konvencija o građanskom postupku (Službeni list FNRJ, Međunarodni ugovori broj 6/62)

Članak 8. i 12.

Tuženika koji se nalazi u inozemstvu, a nema punomoćnika u Republici Hrvatskoj, sud će prigodom dostave prvog pismena pozvati da u primjerenom roku postavi punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj. Ako tuženik to ne učini, sud će tuženiku na njegov trošak postaviti zastupnika za primanje pismena.

Sud zbog nemogućnosti dostave poziva tuženiku u inozemstvo da postavi punomoćnika za primanje pismena ne može odbaciti tužbu, već mora pokušati saznati adresu sjedišta tuženika s time da pri tome može zatražiti pravnu pomoć predviđenu međunarodnim ugovorom.

Žalba tužitelja je osnovana, ali ne iz razloga na koje ukazuje žalitelj. *(...)*

Prethodno ovaj sud napominje da su svi žalbeni navodi žalitelja neosnovani. Naime, budući da se dostava treba obaviti u inozemstvo, a adresat nije državljanin (pravna osoba) Republike Hrvatske, od svih odredaba Zakona o parničnom postupku koje propisuju dostavu (članci 133. - 149. tog Zakona) u ovom postupku sud može primijeniti samo odredbu članka 136. stavak 1. i članka 146. Zakona o parničnom postupku. Naime, budući da su navedene odredbe o dostavi u inozemstvo *lex specialis* u odnosu na ostale odredbe o dostavi sudskih pismena, u ovom postupku sud ne može primijeniti niti odredbu članka 134a. Zakona o parničnom postupku, a niti odredbu članka 148. tog Zakona kako to pogrešno smatra žalitelj; jednako tako, u ovom postupku ne može se primijeniti niti odredba članka 134. Zakona o parničnom postupku, kako to smatra sud prvog stupnja.

Prema odredbi članka 136. stavak 1. Zakona o parničnom postupku kada dostavu treba obaviti ustanovama u inozemstvu ili strancima koji uživaju pravo imuniteta, dostava će se obaviti diplomatskim putem, ako u međunarodnom ugovoru ili u ovom Zakonu (članak 146.) nije što drugo određeno. Prema članku 146. Zakona o parničnom postupku koji se je primjenjivao prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 117/03) stranku ili njezina zakonskog zastupnika koji se nalaze u inozemstvu, a nemaju punomoćnika u Republici Hrvatskoj, pozvat će sud da u primjerenom roku postave punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj, a ako stranka ili njezin zakonski zastupnik to ne učine, sud će stranci na njezin trošak postaviti privremenog zastupnika ovlaštenog za primanje pismena i o tome obavijestiti stranku ili njezina zakonskog zastupnika.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 181 16.8.2007 11:19:55

Prema tome, sud sukladno navedenim zakonskim odredbama mora tužbu dostaviti tuženiku diplomatskim putem kao i poziv kojim sud poziva tu stranku da postavi punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj, a nakon proteka roka za postavljanje punomoćnika za primanje pismena, sud dostavu stranoj pravnoj osobi mora obaviti dostavom pismena: a) punomoćniku za primanje pismena (ako ga je stranka postavila), ili b) od strane suda postavljenom privremenom zastupniku ovlaštenom za primanje pismena.

U konkretnom slučaju sud prvog stupnja je tužbu diplomatskim putem dostavio tuženiku, a što je vidljivo i iz dopisa Ministarstva pravosuđa od 26. lipnja 1998. godine odnosno Veleposlanstva Republike Hrvatske u Bruxellesu od 6. svibnja 1998. godine (list 52. - 53. spisa). Međutim, iz navedenih dopisa, a i prema dopisu suda od 24. studenoga 1997. godine (list 51. spisa) nije vidljivo da je tuženik pozvan od strane suda da postavi punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj; sud je tek rješenjem od 6. svibnja 2003. godine (list 127. spisa) pozvao tuženika da to učini. Budući da dostava tog rješenja tuženiku na adresu Braun Erwin/Brigite Kohn, B-4780 St. Vith, Paul Ahlerstrasse 2, Belgija, nije uspjela, a to je ujedno i adresa na koju je tužitelj podneskom od 17. lipnja 2003 godine predložio sudu da obavi dostavu tuženiku, sud prvog stupnja je rješenjem od 12. svibnja 2004. godine pozvao tužitelja da ispravi tužbu na način da dostavi točnu adresu tuženika. Tužitelj je podneskom od 19. svibnja 2004. godine (list 165. spisa) dostavio adresu vlasnika tuženika, a sud je sukladno tome donio pobijano rješenje.

Prema mišljenju ovog suda budući da je u konkretnom slučaju parnica počela teći jer je tuženik zaprimio tužbu (članak 194. stavak 1. Zakona o parničnom postupku), nije bilo uvjeta da sud tužbu odbaci zbog nemogućnosti dostave tuženiku rješenja od 6. svibnja 2003. godine kojim sud poziva tuženika da postavi punomoćnika za primanje pismena. Naprotiv, prema mišljenju ovog suda, budući da je dostava tužbe tuženiku uspjela, dok se kasnija dostava nije mogla obaviti, sud nakon dostave tužbe tuženiku više nije mogao pozivati tužitelja pod prijetnjom odredbe članka 109. Zakona o parničnom postupku da dostavi adresu tuženika, već se u smislu odredbe članka 8. Konvencije o građanskom postupku („Službeni list FNRJ“, Međunarodni ugovori broj 6/62) trebao putem zamolnice obratiti nadležnoj vlasti Kraljevine Belgije i od nje zatražiti podatak o sjedištu tuženika; u slučaju nenadležnosti zamoljene vlasti sukladno odredbi članka 12. navedene Konvencije, sud to treba učiniti dostavom zamolnice sudskoj vlasti te države.

Budući da sud prvog stupnja to nije učinio, već je odbacio tužbu, počinjena je bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 11. Zakona o parničnom postupku.

Slijedom navedenog, valjalo je na temelju odredbe članka 380. točka 3. Zakona o parničnom postupku uvažiti žalbu tužitelja, ukinuti prvostupanjsko rješenje i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovan postupak.

U nastavku postupka sud prvog stupnja će otkloniti navedenu bitnu povredu odredaba parničnog postupka na koje je ukazao ovaj sud na način da će diplomatskim putem zatražiti od nadležne vlasti Kraljevine Belgije podatak o sjedištu tuženika, a

Zbirka_VTS_13_2007.indd 182 16.8.2007 11:19:55

zatim će rješenje od 6. svibnja 2003. godine kojim sud poziva tuženika da postavi punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj dostaviti tuženiku na tu adresu.

VTSRH, Pž-4354/04 od 23. veljače 2007. *(TS Osijek P-492/96 od 3. lipnja 2004.)*

93.

PARNIČNI POSTUPAK – DOSTAVNICA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 149.

Dostavnicu potpisuje primatelj koji na njoj mora napisati datum primitka, a kad je on pravna osoba koja obavlja registriranu djelatnost, uz svoj potpis mora otisnuti i pečat ili štambilj.

Ako je primatelj svojim potpisom te pečatom ili štambiljem ovjerio primitak dostavnice, ali nije upisao datum primitka, dostavnica kao javna isprava o obavljenoj dostavi nije uredna, te sud radi utvrđenja činjenice kada je pismeno dostavljeno primatelju može izvoditi dokaze.

Iz preslike dostavnice koja prileži na poleđini lista 9. spisa vidljivo je da je u rubrici potvrde primitka otisnut pečat ovršenika koji je dostavnicu i potpisao. Međutim, u rubrici u kojoj se upisuje datum primitka nije naveden datum, niti se u toj rubrici na predviđenom mjestu potpisao dostavljač.

Od strane dostavljača ispunjen je dio dostavnice pod točkom 2. s tekstom: „Budući da je primatelj, odnosno član njegova domaćinstva ODBIO primitak, otpravak je ostavljen u stanu – prostorijama gdje je primatelj zaposlen (pribijen na vrata stana primatelja odnosno prostorije gdje je zaposlen), i to 28. studenoga 2003. godine. Razlog odbijanja u predviđenoj rubrici nije naveden.

Dostavnica je javna isprava koju izdaje pravna osoba u obavljanju javnog ovlaštenja koje joj je povjereno zakonom ili propisom utemeljenom na Zakonu, koja dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje.

Dopušteno je dokazivati da su u javnoj ispravi neistinito utvrđene činjenice ili da je isprava nepravilno sastavljena (članak 230. stavak 1. i 3. ZPP-a).

Na dostavnicu kao javnu ispravu odnose se zakonske presumpcije o dokaznoj snazi takve isprave.

No, u ovom slučaju iz dostavnice je vidljivo samo da je 28. studenoga 2003. godine ostavljena obavijest iz članka 142. stavak 2. ZPP-a u prostorijama gdje je primatelj zaposlen. To ne znači da je toga dana primatelj navedeno rješenje i primio.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 183 16.8.2007 11:19:56

Uz potvrdu o primitku koju je primatelj potpisao na istoj dostavnici nema datuma primitka.

Očito je sadržaj navedene dostavnice, osim što iz nje nije vidljivo kad je ovršenik preuzeo sporno rješenje, sam sebi kontradiktoran.

Iz navedenog je vidljivo da je žalitelj u pravu da je zaključak suda na kojem je utemeljio pobijano rješenje proturječan sadržaju javne isprave uvidom u koji je utvrdio datum primitka spornog rješenja. Zbog toga je došlo do pogrešne primjene odredbe članka 11. stavak 2. i članka 53. stavak 1. OZ-a. Donošenjem rješenja kojim je ovršenikov prigovor odbacio kao nepravovremen, računajući da je pobijano rješenje ovršeniku dostavljeno danom kada je ovršenik obaviješten da dođe podignuti to rješenje, sud je onemogućio ovršenika da raspravlja pred sudom, čime je počinio bitnu povredu odredaba postupka propisanu člankom 354. stavak 2. točka 6. ZPP-a.

Zbog navedenog valjalo je na temelju članka 380. stavak 3. ZPP-a uvažiti ovršenikovu žalbu i rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu posl. br. Ovrv-10677/03 od 7. studenoga 2003. godine ukinuti te predmet vratiti na ponovan postupak.

U ponovnom postupku prvostupanjski sud će prvenstveno utvrditi kada je ovršenik primio rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave posl. br. Ovrv-10677/03-2 od 7. studenoga 2003. godine. Radi utvrđenja te činjenice po potrebi će zatražiti izjašnjenje od tijela koje je izdalo navedenu dostavnicu kao javnu ispravu. Tek nakon što utvrdi kad je ovršenik primio sporno rješenje sud će biti u mogućnosti odlučiti o pravovremenosti prigovora na isto te donijeti pravilnu i zakonitu odluku.

VTSRH, Pž-1224/04 od 21. ožujka 2007. *(TS Zagreb Ovrv-10677/03 od 21. siječnja 2004.)*

94.

PARNIČNI POSTUPAK – SPORAN DATUM DOSTAVE NAVEDEN U DOSTAVNICI

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 149. i 230. stavak 4.

Ako postoji dvojba je li žalitelj pobijanu odluku primio datuma koji je slovima upisan na dostavnici ili datuma navedenog u pečatu pošte, sud je datum primitka dužan provjeriti putem pošte. Ako se na taj način ne može utvrditi datum primitka sudske odluke koja se pobija žalbom, sud kao datum primitka mora uzeti kasniji datum.

Protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ovršenik može izjaviti prigovor u roku od osam dana, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od

Zbirka_VTS_13_2007.indd 184 16.8.2007 11:19:56

tri dana, osim ako ne pobija samo odluku o troškovima postupka (čl. 53. OZ). Rok je određen na dane i njegov tijek se računa po pravilu iz čl. 112. i 113. ZPP. Ako je rok određen na dane u rok se ne računa dan kada je dostava ili saopćenje obavljeno odnosno dan u koji pada događaj otkad treba računati trajanje roka, već se za početak uzima idući radni dan.

U ovom slučaju sud je suprotno sadržaju isprava o datumu dostave zaključio da je ovršeniku dostavljeno rješenje o ovrsi 11. kolovoza 2006. godine iako iz sadržaja povratnice (uz list 7. spisa) proizlazi da je dostava obavljena 14. kolovoza 2006. godine. Ako je sud bio u dvojbi da li je na dostavnici rukom napisan datum primitka jedanaesti ili četrnaesti, bio je u tom slučaju dužan putem pošte provjeriti datum dostave, a ako na taj način nije moguće utvrditi datum, u dvojbi se ima smatrati da je datum onaj koji je povoljniji za žalitelja, odnosno u ovom slučaju za ovršenika. S obzirom na to da je i prema pečatu pošte otisnutom na dostavnici označen 14. kolovoza 2006. godine kao datum dostave, ovaj sud smatra da je navod suda o dostavi rješenja o ovrsi 11. kolovoza 2006. suprotan sadržaju isprave na temelju koje je sud utvrdio odlučnu činjenicu.

Osmodnevni rok za žalbu počeo je teći 15. kolovoza 2006. godine i završen je u ponoć, istekom 23. kolovoza 2006. godine, a ne 21. kolovoza 2006. godine kako u obrazloženju navodi prvostupanjski sud. Zato je prigovor protiv rješenja o ovrsi koji je ovršenik predao na poštu preporučenom pošiljkom 23. kolovoza 2006. godine pravovremen, pa nije bilo zakonskih uvjeta za odbačaj prigovora.

VTSRH, Pž-7635/06 od 19. siječnja 2007. *(TS Split Ovrv-829/06 od 15. rujna 2006.)*

95.

PARNIČNI POSTUPAK – TROŠKOVI VJEŠTAČENJA

Zaključak Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 6. lipnja 1980.

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 154.

Troškovi vještačenja dosuđuju se kroz parnični trošak u cijelosti stranci koja je snosila taj trošak, neovisno o njenom uspjehu u sporu.

Prema zaključku Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 6. lipnja 1980., u slučaju kad je tuženik osporavao osnovu tužbenog zahtjeva u potpunosti ili samo osnovu pojedinih samostalnih dijelova zahtjeva (pojedini oblik štete i slično), zbog čega su izvršena vještačenja i izvedeni drugi dokazi za koje je tužitelj prethodno snosio troškove, tužitelju će se priznati takvi troškovi u cijelosti, bez obzira na visinu dosuđenog iznosa.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 185 16.8.2007 11:19:57

Prvostupanjski sud je sukladno navedenom zaključku, priznao u cijelosti trošak vještačenja kojeg je tužitelj prethodno snosio. Navedeni zaključak ne upućuje na stav da bi u slučaju kad je tuženik osporavao osnovu tužbenog zahtjeva, tužitelju trebalo priznati sve troškove u cijelosti, bez obzira na visinu dosuđenog iznosa, nego samo trošak vještačenja, odnosno trošak izvođenja dokaza za koje je tužitelj prethodno snosio troškove.

Stoga je prvostupanjski sud pravilno postupio kad je tužitelju dosudio trošak sastava tužbe, podnesaka i pristupa na ročišta razmjerno uspjehu u sporu, uvećano za trošak vještačenja od 1,200,00 kn, koji mu je dosuđen u cijelosti neovisno o uspjehu u sporu, što je sud detaljno obrazložio, a što je potpuno u skladu s odredbom članka 154. stavak 2. ZPP-a.

VTSRH, Pž-3496/03 od 21. rujna 2006. *(TS Split P-1037/02 od 13. studenoga 2003.)*

96.

PARNIČNI POSTUPAK – ODMJERAVANJE TROŠKA PREMA ODVJETNIČKOJ TARIFI

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 155.

Neovisno o tome je li pojedina radnja odvjetnika bila potrebna radi vođenja parnice, sud stranci koju je zastupao odvjetnik može kao trošak nagrade odvjetniku priznati samo onu odvjetničku radnju za koju je Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika propisano da odvjetniku pripada nagrada.

Odvjetnik nema pravo na trošak sastava obrazloženog podneska u ovršnom postupku.

Pobijanim rješenjem o ovrsi označenim u izreci ovog rješenja sud prvog stupnja odbio je zahtjev ovrhovoditelja za određivanje (daljnjeg) troška ovrhe u iznosu od 305,00 kn. Tako je sud prvog stupnja riješio s obzirom na to jer je ocijenio da ovrhovoditelj prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj 91/04 i 37/05) nema pravo na trošak sastava podneska ovrhovoditelja od 10. listopada 2006. godine. *(...)*

Sud prvog stupnja je pravilno odbio ovrhovoditeljev zahtjev za naknadu (daljnjeg) troška ovršnog postupka u iznosu od 305,00 kn. Naime, prema odredbi članka 14. stavak 4. Ovršnog zakona ovršenik je dužan ovrhovoditelju naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu, a prema odredbi članka 155. Zakona o parničnom postupku koja se supsidijarno primjenjuje i u ovršnom postupku na temelju odredbe članka 19. stavak 1. Ovršnog zakona pri odlučivanju o tome koji

Zbirka_VTS_13_2007.indd 186 16.8.2007 11:19:58

će se troškovi stranci nadoknaditi sud uzima u obzir samo troškove koji su bili potrebni za vođenje postupka s time ako je propisana tarifa za nagrade odvjetnika odmjerit će se takvi troškovi prema toj tarifi.

U konkretnom slučaju, premda je podnesak ovrhovoditelja od 10. listopada 2006. godine bio od značaja za vođenje ovog ovršnog postupka, sud prvog stupnja je pravilno odbio ovrhovoditeljev zahtjev za naknadu troška sastava tog podneska. Naime, prema Tbr. 11-13. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika u ovršnom postupku nije propisana naknada odvjetniku za sastav troška obrazloženog podneska (za razliku od obrazloženog podneska podnesenog u parničnom postupku – Tbr. 8. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika); da je tome tako vidljivo je upravo iz Tbr. 11-13. navedene Tarife prema kojima odvjetniku pripada pravo na trošak sastava prijedloga za izdavanje rješenja o ovrsi, prigovora i odgovora na prigovore, za sastav dražbenih uvjeta (Tbr. 9. Tarife), za zastupanje na ročištima i za sudjelovanje u provođenju ovrhe (Tbr. 12. Tarife) te za sastavljanje pravnih lijekova (Tbr. 13. Tarife). Budući da odvjetniku u ovršnom postupku Tarifom o nagradama i naknadama troškova za rad odvjetnika nije predviđeno pravo na trošak sastava obrazloženog podneska, to mu niti sud prvog stupnja primjenjujući tu tarifu sukladno odredbi članka 155. stavak 2. Zakona o parničnom postupku nije mogao priznati trošak sastava tog podneska.

Upravo zbog navedenog, sud prvog stupnja je pravilnom primjenom odredbe Tbr. 11-13. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika odbio ovrhovoditeljev zahtjev za naknadu troška obrazloženog podneska od 10. listopada 2006. godine.

VTSRH, Pž-7319/06 od 30. siječnja 2007. *(TS Rijeka Ovr-656/06 od 30. listopada 2006.)*

97.

PARNIČNI POSTUPAK – TROŠKOVI PARNIČNOG POSTUPKA; IZNIMKE OD NAČELA CAUSAE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 156.

Sud u pravilu obvezuje na naknadu troškova parničnog postupka onu stranku koja je izgubila spor. Međutim, sud može iznimno obvezati na naknadu troškova postupka i stranku koja je uspjela u parnici i to na naknadu troškova koje je ta stranka uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se njoj dogodio.

Dužnost naknade parničnih troškova samostalna je imovinsko-pravna obveza regulirana procesnim zakonom.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 187 16.8.2007 11:19:58

Pravo na naknadu priznaje se samo za troškove koji su bili potrebni za svrsishodno ostvarivanje prava u parnici. Pri odlučivanju o dužnosti konačnog snošenja svojih i naknade tuđih troškova primjenjuje se, kao osnovno, pravilo, po kojemu ta dužnost tereti stranku koja je u parnici pretrpjela neuspjeh – načelo causae (članak 154. stavak 1. ZPP-a). Opravdano je da svoje troškove snosi i da ih drugome nadoknađuje onaj koji je svojim držanjem dao povoda parnici. Ako stranka djelomično uspije u parnici, sud može s obzirom na postignuti uspjeh odrediti da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna od njih naknadi drugoj ili umješaču razmjeran dio troškova (članak 154. stavak 2. ZPP-a). Međutim, da primjena ovog osnovnog principa ne bi dovela u konkretnim situacijama do nepravičnih rješenja, zakon ga korigira načelom odgovornosti za krivnju ili za slučaj – načelo culpae – po kojemu, bez obzira na uspjeh u parnici, sve ili samo određene troškove snosi ili naknađuje onaj koji ih je tijekom parnice prouzročio svojom krivnjom, ali i slučaj koji se dogodio, jer takvi troškovi nisu bili ni potrebni ni svrsishodni za ostvarivanje prava u parnici (članak 156. stavak 1. ZPP-a). Nesvrsishodne troškove definitivno snosi stranka koja ih je prouzročila, pa ona nema pravo na naknadu tih troškova ni kad u parnici uspije.

Pravo na sudsku zaštitu često bi bilo iluzorno kad bi troškovi prouzročeni vođenjem parnice pali definitivno na teret onoga koji je parnicu pokrenuo radi opravdane zaštite svojih prava. Zaštita će biti potpuna samo ako njezino ostvarivanje ne bude skopčano s izdacima. To je moguće ako se načelno stane na stajalište da je definitivno dužan snositi svoje troškove i naknaditi troškove svojem protivniku onaj koji je svojim držanjem prije i izvan parnice, doveo do potrebe da se parnica vodi, koji je prouzrokovao parnicu, koji joj je dao povoda povredom subjektivnih prava, pa je zbog toga izgubio parnicu (članak 154. stavak 1. ZPP-a). Parnicu je izgubio onaj kojem je sud uskratio pravnu zaštitu: tužitelj čiji je zahtjev odbijen. U tom smislu je dužnost naknade troškova, zavisna od odluke o glavnoj stvari, pa se odluka o troškovima postupka, po načelu causae – može donijeti tek u povodu donošenja konačne odluke. Odgovornost za uspjeh (točnije – za neuspjeh) zasnovana je na primjeni objektivnog kriterija, pa stranka koja je parnicu izgubila u dobroj vjeri da joj pripada pravo na zaštitu bit će dužna konačno snositi svoje troškove i protivniku nadoknaditi i njegove.

Imajući u vidu izložene odredbe Zakona o parničnom postupku, a kojima se reguliraju parnični troškovi (članak 151., članak 154. i članak 156. ZPP-a), te imajući u vidu da je dužnost naknade troškova zavisna od odluke o glavnoj stvari – ocjena je ovoga vijeća, da je prvostupanjsko rješenje o troškovima postupka sadržano u citiranoj presudi – nejasno i nerazumljivo.

VTSRH, Pž-2990/03 od 24. listopada 2006. *(TS Zagreb P-1297/01 od 6. veljače 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 188 16.8.2007 11:19:59

98.

PARNIČNI POSTUPAK – ZAHTJEV ZA NAKNADU TROŠKA POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 164.

Stranka u svom zahtjevu mora određeno navesti troškove za koje traži naknadu. Taj zahtjev stranka je dužna postaviti prije zaključenja glavne rasprave, a sud o tom zahtjevu mora odlučiti neovisno o tome je li zahtjev podnesen tijekom ranijeg postupka (na primjer u podnescima) ili na posljednjem ročištu prije zaključenja glavne rasprave.

Rješenjem sadržanim u točki II. izreke presude Trgovačkog suda u Šibeniku poslovni broj P-33/02 od 4. svibnja 2006. godine naloženo je tužitelju naknaditi tuženiku parnični trošak u iznosu od 480,00 kn. Ukratko, prema obrazloženju pobijanog rješenja, sud prvog stupnja je primjenom odredbe čl. 154. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05, dalje u tekstu: ZPP) naložio tuženiku platiti tužitelju zatraženi trošak i to za sudske pristojbe na ročištu održanom 3. lipnja 1994. godine. U ostalom dijelu, punomoćnik tuženika, koji zastupa tuženika od podnošenja žalbe od 29. kolovoza 1994. godine nije pravodobno stavio zahtjev za naknadu troškova, a u smislu čl. 164. Zakona o parničnom postupku. (…)

Prema odredbi čl. 164. st. 1. ZPP-a, o naknadi troškova odlučuje sud na određen zahtjev stranke, bez raspravljanja. Sukladno čl. 164. st. 2. ZPP-a stranka je dužna u zahtjevu određeno navesti troškove za koje traži naknadu, dakle stranka je dužna zahtjev za naknadu parničnog troška postaviti određeno navodeći, razvrstano za svaku radnju, osnovu i visinu troška.

Ako troškovi za koje se traži naknada nisu određeno navedeni, sud će odbiti zahtjev za naknadu troškova.

Sukladno odredbi čl. 164. st. 3. ZPP-a zahtjev za naknadu troškova stranka je dužna staviti najkasnije do završetka raspravljanja koje prethodi odlučivanju o troškovima; ako je riječ o donošenju odluke bez prethodnog raspravljanja, stranka je dužna zahtjev za naknadu troškova staviti u prijedlogu o kojem sud treba odlučiti.

Iz spisa je vidljivo da stranka do zaključenja glavne rasprave nije stavila određeni zahtjev za naknadu troškova.

Međutim, iako tuženik nije do završetka raspravljanja priložio popis troškova, ne može se uzeti da nije uopće zatražio naknadu troškova. Naime, ako je u nekom pismenu stranka popisala trošak, o tom trošku sud mora donijeti odluku.

U tom smislu, uvidom u spis je utvrđeno da je tuženik stavio zahtjev za trošak sastava revizije u iznosu od 13.150,00 kn i porez na dodanu vrijednost na taj iznos u iznosu od 2.893,00 kn, pa je sud prvog stupnja o tom trošku trebao odlučiti.

VTSRH, Pž-3683/06 od 19. ožujka 2007. *(TS Šibenik P-33/02 od 4. svibnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 189 16.8.2007 11:19:59

99.

PARNIČNI POSTUPAK – TUŽBA NA UTVR\ENJE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 187.

Deklaratornom tužbom može se tražiti od suda da utvrdi postojanje kakvog prava ili pravnog odnosa odnosno istinitost ili neistinitost kakve isprave.

Ako tužitelj deklaratornom tužbom traži utvrđenje činjenice, sud takvu tužbu mora odbaciti.

Sudska zaštita deklaratornom presudom predstavlja intervenciju prije nastanka povrede nekoga prava, a u očekivanju da bi takva povreda mogla nastupiti. Zakonom je takva zaštita dopuštena samo iznimno, sa svrhom da se pravomoćnom presudom razjasni neki pravni odnos koji je pretpostavka za zasnivanje i ostvarivanje novih odnosa i time spriječi buduća povreda prava. Pretpostavke za postupanje po deklaratornoj tužbi propisane su odredbom čl. 187. ZPP. Deklaratornom tužbom tužitelj može tražiti da sud samo utvrdi postojanje, odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost odnosno neistinitost kakve isprave (čl. 187. st. 1. ZPP). Takva tužba može se podići kada je to posebnim propisima predviđeno, kad tužitelj ima pravni interes da sud utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost, odnosno neistinitost kakve isprave prije dospjelosti zahtjeva za činidbu iz istog odnosa ili kad tužitelj ima kakav drugi pravni interes za podizanje takve tužbe(čl. 187. st. 2. ZPP). Pravo na tužbu uključuje i utvrđenje određenih pravnih posljedica (ovlaštenja i obveza) koje proizlaze iz određenog pravnog odnosa ili njegovog dijela. Ne može se tražiti utvrđenje budućih pravnih odnosa niti načelno apstraktno rješenje nekog pitanja ili utvrđenje o mogućim pravnim posljedicama određenog pravnog odnosa. Ako dakle zakon izričito dopušta određenu tužbu na utvrđenje sud je dužan samo ispitati jesu li ispunjene zakonom propisane pretpostavke za takvu tužbu. U drugom slučaju sud će ispitati da li je sadržaj deklaratornog zahtjeva takav da se njime traži utvrđenje zakonom dopuštenog sadržaja te je li tužitelj dokazao pravni interes za pravnu zaštitu deklaratornom tužbom. *(...)*

Tužbeni zahtjev koji glasi: „Utvrđuje se da je tužitelj L. D. najpovoljniji ponuditelj povodom oglasa ….“ nije zahtjev za utvrđenje o postojanju nekog prava niti pravnog odnosa. Radi se o zahtjevu na utvrđenje činjenica, pa je deklaratorna tužba koja sadrži takav zahtjev nedopuštena. Sud je pogrešno umjesto da odbaci tužbu odbio tužbeni zahtjev, ali time, kako je naprijed navedeno, nije počinjena takva bitna povreda odredaba postupka na koju sud pazi po službenoj dužnosti, a tužitelj ne pobija odluku zbog povrede pravila o pravu na deklaratornu tužbu, niti je povredom odredbe čl. 187. ZPP umanjeno kakvo žaliteljevo pravo.

VTSRH, Pž-7895/03 od 13. prosinca 2006. *(TS Split P-4467/01 od 3. lipnja 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 190 16.8.2007 11:20:00

100.

PARNIČNI POSTUPAK – EVENTUALNA KUMULACIJA TUŽBENIH ZAHTJEVA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 188. stavak 2.

Tužitelj može u istoj tužbi istaknuti dva ili više zahtjeva koji su u međusobnoj vezi i to tako da sud prihvati sljedeći od tih zahtjeva ako ocijeni da onaj koji je istaknut ispred njega nije osnovan. Ako sud prihvati prvi postavljeni tužbeni zahtjev pa iz tog razloga odbije sljedeće zahtjeve, smatra se da je tužitelj u cijelosti uspio u sporu te mu je stoga tuženik dužan naknaditi sve troškove postupka.

U odnosu na sve žalbene navode tuženika, ovaj sud ih smatra neosnovanim. Naime, pogrešno je mišljenje žalitelja da je sud time što je odbio eventualni tužbeni zahtjev poništio i ugovor o preuzimanju duga od 2. srpnja 2001. godine. Naprotiv, suprotno mišljenju žalitelja tužitelj je sukladno odredbi članka 188. stavak 2. Zakona o parničnom postupku istaknuo dva tužbena zahtjeva s time da je zatražio od suda da prihvati drugi tužbeni zahtjev (zahtjev da mu tuženik isporuči armirano željezo u količini od 153.827 kg) tek ako ustanovi da prethodni tužbeni zahtjev (zahtjev za isplatom novčanog iznosa od 543.009,50 kn) nije osnovan. Prema tome, ako sud prvog stupnja prihvati prethodni tužbeni zahtjev, a što je u konkretnom slučaju i učinio, raspravljanje o drugom (eventualnom) tužbenom zahtjevu je bespredmetno. Upravo zbog navedenog, sud prvog stupnja je iz tog razloga i odbio taj drugi tužbeni zahtjev tužitelja. Dakle, ne radi se o „poništenju“ ugovora o preuzimanju duga kako to pogrešno smatra tuženik. *(...)*

Pogrešno je i mišljenje žalitelja da je uspio u sporu s 50%. Naime, tuženik bi uspio u sporu s 50% da je sud prvog stupnja u cijelosti odbio tužitelja s prvotno postavljenim tužbenim zahtjevom, a prihvatio njegov eventualni tužbeni zahtjev kojim potražuje od tuženika armirano željezo. Međutim, s obzirom na to da je sud prihvatio prvi kondemnatorni tužbeni zahtjev za isplatom novčanog iznosa, raspravljanje o drugom tužbenom zahtjevu postalo je bespredmetno pa je sud prvog stupnja isključivo iz tog razloga taj zahtjev odbio, a ne zato jer je neosnovan. Zbog navedenog, suprotno mišljenju žalitelja, tužitelj je u potpunosti uspio u sporu, pa je stoga sud prvog stupnja pravilno primijenivši odredbu članka 154. stavak 1. Zakona o parničnom postupku obvezao tuženika da tužitelju naknadi prouzročeni trošak parničnog postupka, a koji se sastoji od troškova sastava tužbe i podnesaka od 15. siječnja i 11. veljače 2003. godine sukladno Tbr. 7. točka 1. i 8. točka 1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, troška zastupanja na ročištima održanim dana 24. siječnja 2003. godine, 17. veljače 2003. godine i 14. ožujka 2003. godine (Tbr. 9. točka 1. Tarife), te troška sudske pristojbe za tužbu i presudu (Tbr. 1. točka 1. i Tbr. 2. točka 1. Tarife sudskih pristojbi).

VTSRH, Pž-7535/03 od 31. listopada 2006. *(TS Bjelovar P-630/02 od 2. svibnja 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 191 16.8.2007 11:20:00

101.

PARNIČNI POSTUPAK – ALTERNATIVNA OBVEZA I FACULTAS ALTERNATIVA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 188. i 327.

U slučaju ako tužitelj ovisno o sadržaju građanskopravnog odnosa može istaći više zahtjeva s time da se tuženik oslobađa svoje obveze ako ispuni samo jedan od tih zahtjeva radi se o alternativnim obvezama.

Međutim, ako je tužitelj u tužbi zatražio od suda da naloži tuženiku ispunjenje ugovorne obveze s time da je izjavio da je voljan umjesto te činidbe primiti neku drugu činidbu (koja ne predstavlja ugovornu obvezu tuženika) radi se o procesnoj facultas alternativi.

Tužitelj je 28. listopada 1994. godine podnio tužbu kojom zahtijeva predaju ambalaže ili isplatu tolarske protuvrijednosti ambalaže. Naknadno je tužitelj povukao tužbu u pogledu zahtjeva za predaju stvari i podneskom od 7. rujna 1998. godine traži samo isplatu novca u visini koja prema rezultatima vještačenja predstavlja protuvrijednost nevraćene ambalaže. Vrijednost je izražena u kunama, a nakon pretvaranja tolara u kune tužitelj zahtijeva isplatu manjeg novčanog iznosa od onoga zatraženog tužbom, tako da umjesto 289.176,55 kn (što je protuvrijednost od 6,271.866,80 tolara) traži 84.107,00 kn. Kod takvog činjeničnog stanja žalitelj pogrešno smatra da je tužbeni zahtjev za isplatu novca podnesen tek 7. rujna 1998. godine.

Zahtjev koji je tužitelj istaknuo prema tuženiku u tužbi nije facultas alternativa iz čl. 327. ZPP-a kako smatra tuženik nego alternativni zahtjev. Naime tužitelj nije tražio da mu se dosudi određena količina razne vrste ambalaže s time da se tuženik može osloboditi obveze tako da mu preda određenu količinu novca, nego traži ili jedno ili drugo. Kod facultas alternative samo je jedna stvar u obvezi i tužbeni zahtjev odnosi se samo na jednu stvar, ali tužitelj može istovremeno s tužbom ili do zaključenja glavne rasprave izjaviti da se tuženik može osloboditi obveze na predaju stvari isplatom određene količine novca. Sadržaj tužbe od 28. listopada 1994. godine ne predstavlja facultas alternativu nego alternativni zahtjev. Naime, u nekim slučajevima sadržaj građanskopravnog odnosa ovlašćuje tužitelja da od tuženika traži samo jedan od više mogućih načina ispunjenja obveze. Ako je tuženik ovlašten izvršiti izbor načina ispunjenja obveze, tužbeni zahtjev glasi ili – ili, što predstavlja alternativni zahtjev, jer tužitelj u tužbi u tom slučaju mora istaknuti sve zahtjeve, a sud prihvatiti sve zahtjeve ako nađe da su osnovani. U tom slučaju tuženiku je ostavljen izbor jedne od više mogućnosti ispunjenja obveze, kao i kod facultas alternative. Ako je tužitelj ovlašten izvršiti izbor načina ispunjena, u tužbi ističe samo jedan zahtjev.

U ovoj parnici tužba je sadržavala dva zahtjeva, jedan na predaju stvari i drugi na isplatu novca. Podnošenjem tužbe prekinut je tijek zastarnog roka u odnosu

Zbirka_VTS_13_2007.indd 192 16.8.2007 11:20:01

na oba zahtjeva, bez obzira jesu li oba bila osnovana, a do podnošenja tužbe nije nastupila zastara, jer nije protekao rok od tri godine od dospjelosti obveze. Zato je sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio prigovor zastare kao neosnovan.

VTSRH, Pž-7899/03 od 15. studenoga 2006. *(TS Split P-1296/02 od 2. srpnja 2003.)*

102.

PARNIČNI POSTUPAK – PROTUTUŽBA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 189.

Sudski poslovnik (Narodne novine broj 80/97, 20/98, 118/01, 49/03, 32/04 i 9/06)

Članak 170.

Tuženik može do zaključenja glavne rasprave pred sudom podnijeti protutužbu. U slučaju da je tuženik protutužbu predao sudu prije zaključenja glavne rasprave, ali je ona dostavljena sucu koji vodi postupak nakon objave presude kojom je sud odlučio o osnovanosti tužbenog zahtjeva, daljnji postupak po protutužbi provest će se kao po tužbi s time da će u daljnjem parničnom postupku tuženik nastupiti kao tužitelj.

Pravna osnova tužbenog zahtjeva je isplata premije osiguranja sukladno odredbama članka 912. stavak 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 91/96, 112/99 i 88/01, dalje : ZOO) kojim je propisano da je ugovaratelj osiguranja dužan platiti premiju osiguranja (…) u ugovorenim rokovima (…).

Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da eventualno potraživanje tuženika prema tužitelju po osnovi naknade štete ne utječe na obvezu tuženika kao ugovaratelja osiguranja za plaćanjem premije osiguranja. Stoga je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo, a u postupanju prvostupanjskog suda nisu uočene apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka na koje ovaj drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

Na pravilnost i zakonitost pobijane presude nije od utjecaja niti činjenica da je tuženik podneskom od 1. ožujka 2004. godine podnio protutužbeni zahtjev za isplatom iznosa od 8.782,17 kn s pripadnom zakonskom zateznom kamatom po osnovi naknade štete. Navedeni je podnesak zaprimljen na prvostupanjskom sudu 2. ožujka 2004. godine nakon što je prvostupanjski sud zaključio glavnu raspravu i objavio pobijanu presudu.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 193 16.8.2007 11:20:01

Sukladno odredbi članka 189. ZPP-a protutužba je po svom procesnom karakteru samostalna tužba pa tuženik nije dužan svoj zahtjev ostvarivati protutužbom, već to može učiniti i u samostalnoj parnici, niti je sud dužan (ali može) provesti jedinstven parnični postupak po tužbi i protutužbi. S obzirom je tuženik podnio protutužbu nakon što je prvostupanjski sud već objavio pobijanu presudu, a da pritom nije iskoristio svoje procesno ovlaštenje i nije pristupio na ročište 2. ožujka 2004. godine kada je mogao istaknuti protutužbeni zahtjev, činjenica da prvostupanjski sud pobijanom presudom nije odlučio o njegovom protutužbenom zahtjevu ne utječe na daljnje postupanje prvostupanjskog suda po protutužbi.

Naime, prvostupanjski će sud u nastavku postupka izdati naredbu sudskoj pisarnici da se formira novi spis po protutužbi i izdvoji dio spisa koji se odnosi na protutužbu sukladno odredbi članka 170. Sudskog poslovnika. Nakon toga će provesti odvojeni postupak po protutužbi kao samostalnoj tužbi.

Slijedom navedenog, valjalo je sukladno odredbi članka 368. ZPP-a odbiti tuženikovu žalbu kao neosnovanu i potvrditi pobijanu presudu.

VTSRH, Pž-2899/04 od 9. veljače 2007. *(TS Osijek P-1213/03 od 2. ožujka 2004.)*

103.

PARNIČNI POSTUPAK – SUBJEKTIVNA PREINAKA TUŽBE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 192.

Za subjektivnu preinaku tužbe potreban je pristanak osobe koja treba da stupi u parnicu umjesto tuženika. Taj pristanak može biti izričit, ali on može biti vidljiv i iz konkludentnih radnji, na primjer davanjem odgovora na tužbu. Međutim, pasivno držanje osobe koja treba da stupi u parnicu ne može se smatrati njenim pristankom na stupanje u parnicu umjesto tuženika.

Osim toga, prema ocjeni ovog suda u ovom postupku ne može se ispitati niti tko je tuženik. Naime, iz tužbe (ovršnog prijedloga) proizlazi da je tuženik trgovačko društvo I. d.o.o., da bi u kasnijem tijeku postupka tužitelj naznačio kao tuženika trgovačko društvo I. marketing agencija d.o.o. navevši da prijašnji naziv „nije dovoljno precizan“. Prema tome, iz spisa nije vidljivo da li je tužitelj podneskom od 11. studenoga 2002. godine ispravio tužbu na način da je naznačio potpunu (potpuniju) tvrtku tuženika, ili se radi o subjektivnoj preinaci tužbe (ako je tužena druga pravna osoba) u kojem slučaju sud mora donijeti odluku o dozvoli preinačenja tužbe neovisno o tome što I. marketing agencija d.o.o. nakon primitka tužiteljeva podneska nije poduzimala nikakve parnične radnje. Ipak, ovaj sud napominje da

Zbirka_VTS_13_2007.indd 194 16.8.2007 11:20:02

pasivno držanje u parnici osobe koja treba da stupi u parnicu ne može se smatrati njenim pristankom na preinaku tužbe u smislu odredbe članka 192. stavak 2. Zakona o parničnom postupku.

VTSRH, Pž-2311/05 od 30. siječnja 2007. *(TS Zagreb P-7512/02 od 30. ožujka 2004.)*

104.

PARNIČNI POSTUPAK – UTVR\IVANJE I ODRE\IVANJE PREKIDA POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 212. i 213.

U slučajevima iz članka 212. Zakona o parničnom postupku odluka suda o prekidu postupka ima samo deklaratorni značaj budući da se postupak ex lege prekida nastupanjem slučaja navedenih u toj zakonskoj odredbi.

Nasuprot tome, u slučajevima iz članka 213. Zakona o parničnom postupku sud donosi konstitutivnu odluku kojom određuje prekid postupka. Tada prekid postupka nastupa pravomoćnošću tog rješenja.

Pobijanim rješenjem označenom u izreci ovog rješenja sud prvog stupnja odredio je prekid postupka u odnosu na tuženika I. marketing agencija d.o.o. Zagreb, Medulićeva 2. Tako je sud prvog stupnja odlučio na temelju odredbe članka 212. točka 5. Zakona o parničnom postupku s obzirom na to da je nad tuženikom istodobno otvoren i zaključen stečajni postupak rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj St-599/03. *(...)*

Prethodno, ovaj sud napominje da u slučaju kada nastupe okolnosti iz članka 212. Zakona o parničnom postupku sud donosi deklaratorno rješenje o prekidu postupka**.** Međutim, ako se radi o razlozima propisanim odredbom članka 213. Zakona o parničnom postupku sud može (ali ne mora) konstitutivnim rješenjem odrediti prekid postupka; ako sud to učini, dužan je u svojoj odluci obrazložiti razloge koji su od bitnog utjecaja za konačnu odluku suda u tom postupku, a zbog kojih prekida postupak.

U konkretnom slučaju, sud prvog stupnja je odredio prekid postupka, dakle sud je donio konstitutivnu odluku kojom je prekinuo ovaj parnični postupak, dok se u obrazloženju pobijanog rješenja navodi da je ovaj postupak prekinut na osnovi odredbe članka 212. Zakona o parničnom postupku na temelju koje sud može donijeti samo deklaratornu odluku o prekidu postupka. Naime, u slučajevima iz članka 212. Zakona o parničnom postupku odluka suda o prekidu postupka može

Zbirka_VTS_13_2007.indd 195 16.8.2007 11:20:03

imati samo deklaratorni značaj i to iz razloga što se postupak *ex lege* prekida nastupanjem slučaja navedenih u toj zakonskoj odredbi neovisno o samoj odluci suda u parničnom postupku. Nasuprot tome, u slučajevima iz članka 213. Zakona o parničnom postupku sud donosi konstitutivnu odluku kojom određuje prekid postupka i to ako je odlučio da sam ne rješava o prethodnom pitanju, te ako odluka o tužbenom zahtjevu ovisi o tome je li učinjen privredni prijestup ili je li učinjeno kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, tko je učinilac i je li on odgovoran, a osobito kada se pojavi sumnja da je svjedok ili vještak dao lažan iskaz ili da je isprava upotrijebljena kao dokaz lažna.

Prema tome, budući da je sud prvog stupnja prema izreci pobijane odluke donio konstitutivnu odluku o prekidu postupka, dok se u obrazloženju poziva na odredbu članka 212. točka 5. Zakona o parničnom postupku u kojem slučaju može donijeti samo deklaratornu odluku o prekidu postupka, izreka odluke proturječi razlozima odluke.

VTSRH, Pž-2311/05 od 30. siječnja 2007. *(TS Zagreb P-7512/02 od 30. ožujka 2004.)*

105.

PARNIČNI POSTUPAK – TERET DOKAZIVANJA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 219.

Svaka stranka treba dokazati istinitost tvrdnje o postojanju činjenice koja je za nju povoljna.

Ako tužitelj svoj tužbeni zahtjev temelji na činjenici da je tuženik potpisao nagodbu o podmirenju duga (čime bi priznao dug), a tuženik to poriče, na tužitelju je teret dokaza te činjenice.

Sud prvog stupnja je tijekom dokaznog postupka odustao od provođenja dokaza grafološkim vještačenjem potpisa tuženice na citiranoj Nagodbi od 31. svibnja 2002. godine, jer tužitelj koji je prvotno predlagao provođenje grafološkog vještačenja – nije uplatio predujam za izvođenje tog vještačenja, te na kraju odustao od predloženog vještačenja. Iz ovoga sud prvog stupnja zaključuje, da potpis na Nagodbi od 31. svibnja 2002. godine nije potpis tuženice, pa da je tuženica na temelju odredbe čl. 219. ZPP-a dužna to dokazati.

Međutim, prema ocjeni ovoga suda, ovakvo stajalište suda prvog stupnja je pogrešno. Te je sud prvog stupnja iz pravilno utvrđenog činjeničnog stanja izveo pogrešne zaključke.

Pogrešno je sud primijenio pravilo o teretu dokazivanja.

Dužnost je stranaka da u parnici iznesu tvrdnje o činjenicama na kojima zasnivaju

Zbirka_VTS_13_2007.indd 196 16.8.2007 11:20:03

svoje zahtjeve – onus proferendi i da predlože dokaze kojima će potkrijepiti te činjenične tvrdnje – onus probandi.

Dužnost iznošenja činjeničnih tvrdnji i predlaganja dokaza nije obveza stranke prema parničnom protivniku, a ni prema sudu, već u svojoj biti, specifična obveza prema samoj sebi. Navođenjem relevantnih činjenica i predlaganjem efikasnih dokaza, stranka ostvaruje povoljnije izglede za svoj uspjeh u parnici. Zbog toga se u teoriji procesnog prava ta „dužnost“ naziva „teretom“ , a ne obvezom.

Postavlja se pitanje na koje od parničnih stranaka leži teret dokaza. Ovdje valja ukazati da je tužitelj dužan dokazati istinitost svojih navoda – probatio incuvit actori. Ukoliko tužitelj u tome ne uspije, njegov zahtjev za pružanje pravne zaštite treba odbiti – actore non probante reus absolvitur. Međutim, to ipak ne znači da tužitelj mora dokazivati postojanje svih važnih činjenica. Istinitost prigovora mora dokazivati protivna stranka koja se na njih poziva. U tom smislu se kaže da tužena stranka, ističući prigovore, i sama suštinski postaje, s obzirom na dužnost da dokaže činjenice na kojima zasniva svoje prigovore, tužitelj – reus excipiendo fit actor. Konstatacija da bi u određenoj situaciji na objema strankama mogao ležati teret dokazivanja dovela je do novog pravila po kojemu istinitost određene tvrdnje treba dokazivati onaj koji tvrdi da određena činjenica postoji, a ne onaj koji poriče njezino postojanje – probatio incubit ei qui affirmat non ei qui negat. Međutim, analiza ovog pravila dovela je zatim do zaključka da ga doslovno uvijek nije moguće primijeniti. Dužnost dokazivanja tzv. negativnih činjenica tereti u određenim situacijama stranku koja se poziva na nepostojanje određene činjenice, ako od tog nepostojanje zavisti osnovanost njezinog zahtjeva. Zbog toga, se na kraju, dolazi do zaključka da svaka stranka treba dokazati istinitost tvrdnja o postojanju činjenica koje su za nju povoljne, na kojima zasniva svoje zahtjeve i prigovore, osim ako iz zakona ne proizlazi drugačije.

O pravnoj prirodi pravila o teretu dokazivanja mišljenja su radikalno podijeljena: po jednima, pravila su materijalno-pravne naravi, po drugima procesno- pravne naravi. Međutim, u znanosti prevladava shvaćanje o materijalno-pravnoj naravi pravila o teretu dokazivanja, pa su ta pravila u osnovi pravila materijalnog prava koje je mjerodavno za ocjenu o osnovanosti istaknutog tužbenog zahtjeva. Imajući u vidu izneseno o pravilima o teretu dokaza (čl. 219. i čl. 221a. ZPP-a) zaključak je ovoga suda da s obzirom da su pravila o teretu dokazivanja u osnovi – pravila materijalnog prava koje je mjerodavno za ocjenu o osnovanosti istaknutog tužbenog zahtjeva – da je na tužitelju bio teret dokaza da je tužbeni zahtjev osnovan.

Kako tužitelj ovu činjenicu nije dokazao, jer je odustao od provođenja tog dokaza, pa je sud prvog stupnja bio dužan ovu činjenicu ocijeniti.

Sukladno odredbi čl. 153. ZPP-a, sud će odustati od izvođenja dokaza, ako iznos potreban za podmirenje troškova ne bude položen u roku što ga sud odredi. U tom će slučaju sud, s obzirom na sve okolnosti, po svojem uvjerenju ocijeniti od kakve je važnosti što stranka nije u roku položila iznos potreban za podmirenje troškova (čl. 153. st. 3. ZPP-a).

VTSRH, Pž-1564/07 od 23. ožujka 2007. *(TS Osijek P-783/06 od 25. siječnja 2007.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 197 16.8.2007 11:20:04

106.

PARNIČNI POSTUPAK – DUŽNOST PREDLAGANJA DOKAZA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05

Članak 219.

Tužitelj je dužan predložiti izvođenje dokaza na kojima temelji svoj zahtjev. Sama obavijest koju je sačinio tužitelj nije dokaz kojim se može dokazati postojanje pravne osnove tužiteljevog potraživanja kao ni osnovanosti tužbenog zahtjeva.

Na temelju činjenica koje su utvrđene u prvostupanjskom postupku pravilno je odbijanjem tužbenog zahtjeva primijenjeno materijalno pravo. U sporu radi isplate naknade za korištenje veza tužitelj nije dokazao niti pravnu osnovu niti visinu tužbenog zahtjeva. Jedino što je tužitelj dokazao je njegovo pravo da kao koncesionar naplaćuje naknadu za privez brodova u Športskim lukama Diklo, Draženica, Maestral, Foša, Vitrenjak, Jazine i Bregdeti , svih u Zadarskoj županiji.

Tužbom se potražuje naknada za korištenje veza za brod ZD 151 u športskoj lučici Jazine po obavijesti o dospijeću obroka broj 1 u kojoj se navodi da je tuženik dužnik obveze prema tužitelju koja glasi na isplatu iznosa od 2.640,31 kn s rokom dospijeća 21. ožujka 2001. godine.

Korištenje luka u vrijeme kada je tuženik navodno koristio vez u luci Jazine uređivao je Zakon o morskim lukama („Narodne novine“ br. 108/95, 97/00 - nastavno ZML). Tim zakonom određeno je (čl. 9.) da su djelatnosti u lukama otvorenim za javni promet: privez i odvez brodova, jahti, ribarskih, športskih i drugih brodica i plutajućih objekata ukrcaj, iskrcaj, prekrcaj roba, skladištenje i prenošenje roba i drugih materijala, ukrcaj i iskrcaj putnika, ostale gospodarske djelatnosti koje su s ovima u neposrednoj ekonomskoj, prometnoj ili tehnološkoj svezi (npr. opskrba brodova, pružanje usluga putnicima, tegljenje, servisi lučke mehanizacije, lučko agencijski poslovi i špediterski poslovi, poslovi kontrole kakvoće i količine robe i dr.). Trgovačka društva koja obavljaju djelatnosti iz članka 9. ZML u lukama otvorenim za javni promet pružaju usluge korisnicima luke uz naknadu. Visinu naknade utvrđuje trgovačko društvo koje obavlja određenu djelatnost u okviru cjenika (tarifa) za svaku pojedinu vrstu usluge. Cjenik (tarife) određuje lučka uprava i javno objavljuje kao i sve naknadne promjene. Na temelju odluke o koncesiji lučka uprava i ovlaštenik koncesije sklapaju ugovor. U lukama otvorenim za javni promet korisnici plaćaju lučke pristojbe i to: pristojba za upotrebu obale, brodsku ležarinu i pristojbu za vez.

Tužitelj je dokazao da je dana 18. veljače 1998. godine s ovlaštenim koncedentom Zadarskom županijom zaključio Ugovor o koncesiji na pomorskom dobru – lukama posebne namjene – športskim lukama, među ostalim Športske luke Jazine na

Zbirka_VTS_13_2007.indd 198 16.8.2007 11:20:04

temelju kojega je bio ovlašten naplaćivati lučke pristojbe od korisnika luke. To međutim nije dovoljno za zaključak da je baš tuženik obveznik plaćanja lučkih pristojbi i to u iznosu koji se potražuje tužbom. Jedini dokaz koji je tužitelj priložio u prilog tvrdnji da je tuženik obveznik plaćanja lučkih pristojbi je fotografija broda ZD 151 u luci i obavijest o dospijeću obroka. Nije sporno da između tužitelja i tuženika nije zaključen ugovor o korištenju veza koji inače mora biti sačinjen u pisanom obliku. Unatoč tomu tužitelj bi imao pravo naplatiti od korisnika lučke pristojbe ako dokaže u kojemu je razdoblju vez korišten te koja se tarifa primjenjuje u obračunu naknade. Tužitelj nije dokazao faktično korištenje veza, jer obavijest na koju se poziva je dokument koji je sačinio sam tužitelj i ne dokazuje u kojem razdoblju je tuženik koristio vez.

Primjenom pravila o teretu dokaza sud je pravilno zaključio da tuženik nije obveznik plaćanja lučkih pristojbi pa je odbijanjem tužbenog zahtjeva materijalno pravo pravilno primijenjeno.

VTSRH, Pž-5092/04 od 28. prosinca 2006. *(TS Split P-139/04 od 5. svibnja 2004.)*

107.

PARNIČNI POSTUPAK – ODLUČIVANJE PRIMJENOM PRAVILA O TERETU DOKAZIVANJA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 219. i 221.a

Stranka koja tijekom postupka iznese neku činjenicu dužna je i predložiti izvođenje dokaza kojim bi se ta činjenica mogla dokazati.

Računi iz kojih nije vidljiv primitak robe kupcu ne predstavljaju dokaz činjenice da je prodavatelj ispunio svoju ugovornu obvezu predaje stvari.

Eventualna povreda prava na suđenje u razumnom roku, na koju ukazuje žalitelj, ne može imati nikakvog utjecaja na odluku o meritumu spora, jer trajanje postupka u ovoj parnici nije imalo utjecaja na pribavljanje dokaza o predmetu spora, kako tvrdi žalitelj. Vjerovnik koji putem suda ostvaruje kakvu tražbinu mora sam voditi računa da sačuva i sudu predoči dokaze kojima dokazuje tvrdnje o postojanju tražbine o kojoj se spor vodi, neovisno koliko dugo traje postupak pred sudom. Ako se radi o dokazima koji se neće moći izvesti naknadno stranka treba predložiti osiguranje dokaza. U slučaju kada se osnovanost tražbine dokazuje ispravama, vjerovnik tražbine treba dostaviti isprave već uz tužbu ili koji drugi podnesak kojim pokreće sudski postupak. Ako to nije učinio kalkulirajući s „doziranjem“ dokaza tijekom postupka, trebao je barem sačuvati isprave. Pozivanje na prisilne propise Republike

Zbirka_VTS_13_2007.indd 199 16.8.2007 11:20:05

Hrvatske po kojima se dokumentacija trgovaca čuva pet godina je bespredmetno, jer mjerodavne odredbe uređuju najkraći rok u kojemu se poslovna dokumentacija mora čuvati. Sam trgovac će ocijeniti treba li mu određena dokumentacija i duže i prema procjenama sačuvati dokumente. U slučaju da se o tražbini vodi spor, svaki prosječno savjestan gospodarstvenik bi isprave kojima dokazuje tvrdnje o spornim činjenicama u sporu dostavio sudu, a ako to nije učinio i time u parnici izgubio mogućnost dokazati opstojnost tražbine, sam će snositi posljedice.

U ovoj parnici tužitelj tvrdi da je zaključio ugovor s tuženikom o prodaji razne robe i da je isporučio robu, a tuženik nije platio kupovnu cijenu. Sud je našao da te tvrdnje nisu u postupku dokazane, a takav zaključak suda nije u suprotnosti s dokazima na koje se pozvao. Tužitelj nije dostavio pisani ugovor o prodaji, niti je kakvim dokazima ukazao na sadržaj ugovora. Uz prijedlog za ovrhu dostavljeni su računi-dobavnice od kojih većina nije potpisana, a za one koji su potpisani nije dokazao da je primitak robe potpisao tuženik ili bilo tko tko je u vrijeme navodne isporuke robe bio ovlašten za tuženika primati robu. Saslušani svjedoci nisu potvrdili čak ni tvrdnje tužitelja da je između stranaka postojao bilo kakav ugovor i isporuka robe. Saslušana svjedokinja M. O. izjavila je da se ne sjeća da je preuzimala robu od M., iako dopušta da je na dva računa (na listu 5. i 16. spisa) možda njezin potpis. Kako je i svjedok H. B. osporio da bi za tuženika primao robu od tužitelja i da bi postojao poslovni odnos između tih stranaka te u nedostatku drugih dokaza, sud je mogao jedino zaključiti da ugovora nije bilo primjenom pravila o teretu dokaza iz čl. 221. st. 2. ZPP-a. Tražbina koja se odnosi na obračunatu kamatu također nije dokazana, a na tužitelju je bio teret dokaza da je s tuženikom bio u poslovnom odnosu, da je tuženik iz tog odnosa imao novčanu obvezu koju nije pravovremeno ispunio pa da bi tužitelju kao vjerovniku tražbine pripadala zatezna kamata po čl. 277. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99).

VTSRH, Pž-7491/03 od 13. prosinca 2006. *(TS Rijeka P-260/01 od 7. srpnja 2003.)*

108.

PARNIČNI POSTUPAK – PREDMET VJEŠTAČENJA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 258.

Vještak svoj nalaz iznosi nakon što brižljivo razmotri predmet vještačenja. Bez uvida u predmet vještačenja sudski vještak ne može iznijeti nalaz i mišljenje.

Iz nalaza i mišljenja vještaka proizlazi da je izrađen bez uvida u financijsku dokumentaciju stranaka. U dopunskom vještačenju vještak navodi da nije imao

Zbirka_VTS_13_2007.indd 200 16.8.2007 11:20:05

mogućnost uvida u financijsku dokumentaciju stranaka ne navodeći razloge nemogućnosti. Nije jasno kako je vještak izradio financijsko vještačenje bez uvida u financijsku dokumentaciju stranaka, iako u dopunskom nalazu navodi da bi početni dokument za provjeru trebale biti salda-konto kartice obje stranke.

Vještak uvijek mora obrazložiti svoje mišljenje (čl. 260. st. 2. ZPP-a) i tako pružiti priliku sudu i strankama da njegov rad podvrgnu analizi i kritici. Ako je nalaz vještaka nejasan, nepotpun ili u proturječnosti sam sa sobom ili s izviđenim okolnostima, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ponovnim saslušanjem vještaka, obnovit će se vještačenje s istim ili drugim vještacima (čl. 261. st. 2. ZPP-a). Ako u mišljenju jednog ili više vještaka ima proturječnosti ili nedostataka, ili se pojavi osnovana sumnja u pravilnost danog mišljenja, a ti se nedostaci ili sumnje ne mogu otkloniti ponovnim saslušanjem vještaka, zatražit će se mišljenje drugih vještaka (st. 3). Budući da je sud utemeljio pobijanu presudu na nejasnom i nepotpunom nalazu počinio je drugu bitnu povredu odredaba parničnog postupka.

VTSRH, Pž-4258/04 od 17. siječnja 2007. *(TS Split P-825/03 od 25. ožujka 2004.)*

109.

PARNIČNI POSTUPAK - ZNAČAJ SUDSKOG I PRIVATNOG NALAZA I MIŠLJENJA KOD OCJENE O VISINI MATERIJALNE I NEMATERIJALNE ŠTETE RADI TJELESNE OZLJEDE ČLANA POSADE BRODA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 8. i 261. st. 2. i 3.

Značaj nalaza i mišljenja sudskog vještaka u parnici ima samo nalaz i mišljenje vještaka kojeg je u tom svojstvu odredio sud. Nalazi i mišljenja dugih liječnika pribavljeni od strane stranaka izvan sudskog postupka nemaju dokaznu snagu sudskog vještačkog nalaza, ali oni su privatne isprave, koje također predstavljaju valjana dokazna sredstva. Privatne isprave, za razliku od javnih, ne tvore predmnijevu istinitosti pa ih sud treba vrednovati i ocijeniti u sklopu svih ostalih provedenih dokaza.

Sudski vještak dr. Hrvoje Štalekar izradio je pisani nalaz i mišljenje. Prvostupanjski sud je učinio propust kada je kod donošenja pobijane odluke ocijenio samo nalaz i mišljenje sudskog vještaka, a ne i druge isprave koje prileže spisu. Značaj sudskog nalaza i mišljenja u parnici ima samo nalaz i mišljenje vještaka kojeg je u tom svojstvu odredio sud. Međutim, u spisu su priloženi i nalazi i mišljenja drugih liječnika pribavljeni od strane stranaka izvan sudskog postupka. Te isprave nemaju dokaznu snagu sudskog vještačkog nalaza, ali one su privatne isprave, koje također predstavljaju valjana dokazna sredstva. Privatne isprave, za razliku od javnih, ne tvore predmnjevu istinitosti, pa ih sud treba vrednovati i ocijeniti u sklopu svih ostalih

Zbirka_VTS_13_2007.indd 201 16.8.2007 11:20:06

provedenih dokaza. Propustom suda da uopće ocijeni te dokaze, pored činjenice da njihovu vjerodostojnost stranke nisu osporavale, nego su naprotiv pozivanjem na te isprave ukazivale na svoje (međusobno suprotne) tvrdnje, relevantne činjenice su ostale nepotpuno utvrđene (čl. 355. ZPP-a).

Prvostupanjski sud je tek utvrdio kako su u navedenim privatnim ispravama sadržani zaključci kontradiktorni utvrđenjima iz nalaza i mišljenja sudskog vještaka, kojeg je prihvatio bez iznošenja o kakvim se to kontradiktornostima radi. Tvrdnjom prema kojoj je za sud obvezujući i prihvatljiv samo nalaz i mišljenje sudskog vještaka i da stoga nema razloga takvom nalazu ne pokloniti vjeru, učinjen je propust u iznošenju valjanih razloga o odlučnim činjenicama, kao i propust u ocjeni svih izvedenih dokaza (čl. 8. ZPP-a). Okolnost što je sudski vještak imao uvida u sve isprave u spisu, ne može zamijeniti ocjenu suda o tim drugim provedenim dokazima.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane sud odlučuje prema svom uvjerenju na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno, ali i na temelju rezultata cjelokupnog postupka (čl. 8. ZPP-a). Jednak je slučaj i s dokazom u obliku nalaza i mišljenja sudskog vještaka. Ma koliko vještak čvrsto zauzimao mišljenje o pojedinom spornom pitanju, ono mora proći kroz „filter“ kritičkog rasuđivanja prvostupanjskog suca. Ovdje je izostala valjana ocjena sudskog vještačkog nalaza i mišljenja, jer ocjena o tome ima li stečeno uvjerenje suda o relevantnim okolnostima pravnu i činjeničnu osnovu, moguće je provjeriti samo ako je sud ispunio svoju obvezu potkrijepe takvog uvjerenja uvjerljivim i logičnim razlozima. S obzirom na sadržaj svih isprava u spisu, sud nije valjano obrazložio svoje uvjerenje o relevantnim činjenicama.

U rješenju o izvođenju dokaza sud mora jasno označiti predmet vještačenja, a naknadnim postavljanjem pitanja i traženjem objašnjenja, taj dokaz ocijeniti po svom uvjerenju. Ako sud smatra da je nalaz nejasan, nepotpun ili proturječan ili ako se nedostaci ne mogu otkloniti niti ponovljenim saslušanjem sudskog vještaka, sud može odrediti vještačenje po drugom vještaku (članak 261. stavak 2. ZPP-a). Iako je sudski vještak saslušan na ročištu, tužiteljevo prigovaranje njegovom nalazu i mišljenju nije otklonjeno, a sud nije na valjan način obrazložio svoj zaključak o danu nastupanja trajnog tužiteljevog zdravstvenog stanja, iako o toj odlučnoj činjenici postoji kontradiktornost između sadržaja obrazloženja prvostupanjske presude i sadržaja isprava priloženih u spisu.

Opisanim postupanjem prvostupanjskog suda, ostvarena je bitna povreda odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavak 2. točka 13. ZPP-a. Pobijana presuda ne sadrži valjane razloge, a oni koji su u obrazloženju presude navedeni, proturječni su sadržaju isprava u spisu. Posljedično tome, s obzirom na narav povrede odredaba parničnog postupka, činjenično stanje je ostalo nepotpuno utvrđeno i došlo je do pogrešne primjene materijalnog prava.

VTSRH, Pž-185/03 od 22. studenoga 2006. (TS Rijeka, P-1861/2000 od 29. studenoga 2002.)

Zbirka_VTS_13_2007.indd 202 16.8.2007 11:20:06

110.

PARNIČNI POSTUPAK – PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 281.

Sud nakon što zaprimi tužbu ispituje može li po tužbi postupati. Ako je tužba nerazumljiva ili nepotpuna ili postoje nedostaci koji se tiču sposobnosti tužitelja ili tuženika da budu stranke u postupku, ili nedostaci u pogledu zakonskih zastupnika stranaka, ili nedostaci koji se odnose na ovlaštenje stranaka da pokrene parnicu kad je takvo ovlaštenje potrebno (na primjer po članku 141. stavak 4. Stečajnog zakona), sud će radi otklanjanja tih nedostataka poduzeti mjere propisane Zakonom o parničnom postupku.

Međutim, sud ne može u tijeku prethodnog ispitivanja tužbe pozivati tužitelja da dostavi dokaze kojima bi dokazao osnovanost tužbenog zahtjeva, a niti zbog toga može odbaciti tužbu smatrajući je nerazumljivom ili nepotpunom za postupanje.

Iz spisa je vidljivo da je tužitelj u tužbi naveo da je nositelj industrijskog dizajna „Ukrasna košarica za cvijeće“ prijavljenog kod Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo pod brojem D20040135A-03 te da je tuženik tijekom 2004. i 2005. proizvodio i stavljao u promet u maloprodaji svoj proizvod Ukrasna košarica za cvijeće koji u svemu sliči i oponaša zaštićeno industrijsko obličje tužitelja „Ukrasna košarica za cvijeće“ s time da je vanjski izgled proizvoda tužitelja i vanjski izgled proizvoda tuženika gotovo identičan, tako da prosječan kupac ne može uočiti između njih postojanje razlike. Tužitelj je kao dokaze naveo uvid u obavijest Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo broj D20040135A-03 od 23. rujna 2004., saslušanje tužitelja, saslušanje tuženika, saslušanje svjedoka S. Z. te vještačenje po sudskom vještaku za dizajn.

Rješenjem prvostupanjskog suda od 18. studenoga 2005. (list 20. spisa), naloženo je tužitelju da u roku 8 dana dostavi dva primjerka fotografije ili raspoznatljive slike spornih proizvoda, pod prijetnjom odbacivanja tužbe kao neuredne. Iz obrazloženja toga rješenja vidljivo je da je prvostupanjski sud odlučio kao u izreci jer je po mišljenju toga suda dokaz za ključnu činjenicu odnosno zaštitu dizajna loš, pa se zbog toga po predmetnoj tužbi ne može postupati.

Iz odredbe čl. 281. ZPP-a proizlazi da ako sud prilikom prethodnog ispitivanja tužbe utvrdi da je tužba nerazumljiva ili nepotpuna ili da postoji nedostaci koji se tiču sposobnosti tužitelja ili tuženika da budu stranke u parnici, ili nedostaci u pogledu zakonskog zastupanja stranke, ili nedostaci koji se odnose na ovlaštenje zastupnika da pokrene parnicu kad je takvo ovlaštenje potrebno sud će radi otklanjanja tih nedostataka poduzeti potrebne mjere predviđene u ovom Zakonu (čl. 83. i 109.).

Odredba čl. 83. ZPP-a se odnosi na situacije kada postoje nedostaci koji se tiču

Zbirka_VTS_13_2007.indd 203 16.8.2007 11:20:07

sposobnosti tužitelja ili tuženika da budu stranke u parnici, ili nedostaci u pogledu zakonskog zastupanja stranke, ili nedostaci koji se odnose na ovlaštenje zastupnika da pokrene parnicu kad je takvo ovlaštenje potrebno. Kako se u konkretnom slučaju ne radi o spomenutim nedostacima, navedena odredba se ne može primijeniti.

Nadalje, prema odredbi čl. 109. st. 1. ZPP-a ako je podnesak nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, sud će podnositelja poučiti i pomoći mu da podnesak ispravi odnosno dopuni, ili ga može pozvati u sud ili mu podnesak vratiti radi ispravka.

Uvidom u predmetnu tužbu, ovaj sud je utvrdio da je tužitelj u njoj istaknuo određeni zahtjev u pogledu glavnog zahtjeva i sporednih traženja te je izložio činjenice na kojima temelji zahtjev, a predložio je i dokaze radi utvrđivanja iznesenih činjenica.

U pravu je žalitelj koji tvrdi da nije utemeljeno postupanje prvostupanjskog suda koji je tužbu odbacio jer nisu dostavljene fotografije spornih proizvoda.

Nije jasno na temelju čega je prvostupanjski sud zaključio da je predmetna tužba neuredna. Ovdje treba dodati da prvostupanjski sud u pobijanom rješenju niti u rješenju od 18. studenoga 2005. kojim je pozvao tužitelja na dostavu fotografija odnosno raspoznatljivih slika spornih proizvoda nije naznačio bilo kakvu zakonsku odredbu na kojoj temelji navedena rješenja.

Navođenje određenih dokaza su okolnosti koje se odnose na osnovanost tužbenog zahtjeva, ali ne čine tužbu nerazumljivom i nepodobnom za raspravljanje. Prvostupanjski sud nije ovlašten pozvati tužitelja da tužbu ispravi odnosno dopuni iz razloga koji se odnose na osnovanost tužbenog zahtjeva. Dakle, prvostupanjski sud u ovom slučaju nije bio ovlašten pozvati tužitelja da dostavi fotografije ili raspoznatljive slike spornih proizvoda.

Slijedom gore navedenog prvostupanjski sud je u postupanju počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. t. 11. ZPP-a budući da se pobijano rješenje ne može ispitati jer su nejasni razlozi o odlučnim činjenicama. Nadalje, iako se prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja nije pozvao na odredbe iz čl. 109. i 281. ZPP-a, iz postupanja prvostupanjskog suda je vidljivo da u tijeku postupka nije pravilno primijenio navedene odredbe Zakona o parničnom postupku što je bilo od utjecaja na donošenje pravilne i zakonite odluke.

VTSRH, Pž-2961/06 od 22. siječnja 2007. *(TS Zagreb P-5021/05 od 10. ožujka 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 204 16.8.2007 11:20:07

111.

PARNIČNI POSTUPAK – ROK ZA PODNOŠENJE TUŽBE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05

Članak 282.

Sud odbacuje tužbu za pobijanje dužnikovih pravnih radnji podnesenu nakon isteka roka iz članka 285. Zakona o obveznim odnosima.

Sud je našao da je protekao zakonom propisani prekluzivni rok od jedne godine u kojemu je tužitelj mogao pobijati pravne radnje svojega dužnika po čl. 285. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 – nastavno: ZOO). Na tužitelju je bio teret dokaza da je pravna radnja njegovog dužnika poduzeta unutar roka od jedne godine prije podnošenja tužbe. S obzirom na to da tužitelj nije dokazao da je tužbu podnio u roku, ima se smatrati po pravilu o teretu dokaza da je rok za tužbu protekao. Zato je zahtjev odbijen. *(...)*

U donošenju odluke pravilno su primijenjene odredbe materijalnog prava na one činjenice koje su utvrđene u postupku, a u obrazloženju su iznesene činjenice relevantne za odluku o prigovoru prekluzije tužiteljevog prava. Sud je doduše učinio procesnu povredu time što je postupajući po tužbi, prije upuštanja u ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva, odbio tužbu kao nedopuštenu, umjesto da je rješenjem odbacio tužbu kao nedopuštenu, ali se ne radi o apsolutno bitnoj povredi odredaba postupka, niti o takvoj relativno bitnoj povredi kojom su tužiteljeva prava umanjena. U stadiju pripremanja glavne rasprave sud utvrđuje jesu li ispunjene pozitivne procesne pretpostavke od kojih zavisi dopustivost raspravljanja i odlučivanja o glavnoj stvari te postoji li kakva procesna smetnja za postupanje. Među ostalim procesnim pretpostavkama sud obavezno po pravilu iz čl. 282. ZPP ispituje je li tužba pravodobno podnesena. Tužba je podnesena nepravodobno ako je posebnim propisima određen rok za njeno podnošenje. Tužbu podnesenu nakon isteka roka u kojemu je dopuštena sudska zaštita sud je dužan odbaciti, bez upuštanja u raspravljanje o osnovanosti tužbenog zahtjeva. U tom stadiju postupka sud ispituje samo odlučne činjenice kojima se utvrđuje da je tužba podnesena pravodobno.

Sudska zaštita pobijanjem pravnih radnji dužnika od strane njegovog vjerovnika ograničena je prekluzivnim rokom iz čl. 285. ZOO. Tužba za pobijanje dužnikovih radnji može se podnijeti u roku od jedne godine za teretno raspolaganje dužnika ako je u vrijeme raspolaganja dužnik znao ili morao znati da poduzetim raspolaganjem nanosi štetu svojim vjerovnicima i ako je trećoj osobi s kojom je ili u čiju korist je pravna radnja poduzeta to bilo poznao ili je moglo biti poznato (čl. 285. st. 1. u vezi s čl. 281. st. 1. ZOO).

VTSRH, Pž-2878/03 od 15. studenoga 2006. *(TS Varaždin P-852/00 od 12. veljače 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 205 16.8.2007 11:20:08

112.

PARNIČNI POSTUPAK – RJEŠENJE O IZVO\ENJU DOKAZA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 300.

Sud rješenjem odlučuje o tome koje će od predloženih dokaza stranaka izvesti. Dokazne prijedloge koje ne smatra važnim za odluku sud će odbiti provesti i u rješenju naznačiti razlog odbijanja. Ako sud ne odluči o dokaznim prijedlozima stranaka time stranke onemogućava u raspravljanju pred sudom.

U postupanju prvostupanjskog suda, ostvarena je apsolutno bitna povreda odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavak 2. točka 6. ZPP-a, na koju tužitelj žalbenim navodima upućuje. Tužitelj u žalbi izrijekom iznosi žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavak 2. točka 11. ZPP-a, kao i žalbeni razlog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Valja naglasiti kako predmetnu presudu nije moguće pobijati zbog nepotpunog činjeničnog stanja, s obzirom na to da je riječ o sporu male vrijednosti (članak 502. stavak 1. i članak 467. stavak 1. ZPP-a). Međutim, iz sadržaja tužiteljeve žalbe nedvojbeno proizlazi kako on ukazuje isključivo na povredu odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavak 2. točka 6. ZPP, koju je prvostupanjski sud i učinio.

Bitna povreda odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavak 2. točka 6. ZPP-a, uvijek postoji *„... ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom...“*.

U konkretnom slučaju, stranke su na ročištu 14. travnja 2004. godine postavile dokazne prijedloge kako bi potkrijepile svoje tvrdnje o odlučnim činjenicama. Na tom ročištu prvostupanjski sud je rješenjem pozvao tužitelja na dostavu pisanih isprava u prilog njegovoj tvrdnji da je on izveo sporne radove, a o saslušanju svjedoka odlučit će naknadno. Na ročište 19. svibnja 2004. godine tužitelj nije pristupio, prvostupanjski sud je zaključio raspravljanje i donio pobijanu presudu. Pritom je prvostupanjski sud naveo kako daljnjih dokaznih prijedloga nema, što ne odgovara podacima iz spisa, jer su stranke predložile izvođenje dokaza o kojima prvostupanjski sud nije odlučio. Takvim je postupanjem prvostupanjski sud onemogućio tužitelja u ostvarenju prava na raspravljanje pred sudom.

Prvostupanjski sud je prije svega, bio dužan o dokaznim prijedlozima odlučiti. Na temelju toga što je glavna rasprava zaključena, utvrđuje se kako sud nije prihvatio postavljene dokazne prijedloge. Međutim, o toj svojoj odluci prvostupanjski sud nije naveo razloge niti u obrazloženju pobijane presude.

Na temelju odredbe članka 300. u vezi sa odredbom članka 220. ZPP-a, prvostupanjski sud je bio dužan navesti valjane razloge i jasno obrazložiti zašto nije

Zbirka_VTS_13_2007.indd 206 16.8.2007 11:20:08

prihvatio tužiteljeve dokazne prijedloge. To naročito pokraj izričitog tuženikovog osporavanja pravno relevantnih činjenica, radi utvrđenja kojih je tužitelj i predlagao izvođenje tih dokaza. Ako je prvostupanjski sud smatrao izvođenje predloženih dokaza nepotrebnim, tada je bio dužan ne samo dokazne prijedloge odbiti, nego i svoju odluku valjano obrazložiti.

U nedostatku obrazloženja odluke prvostupanjskog suda o dokaznim prijedlozima, ostaje nejasnim utvrđenje iz obrazloženja pobijane presude da tužitelj nije dokazao činjenicu na kojoj temelji svoj zahtjev - činjenicu da je izvršio sporne radove. Ovaj sud nije u mogućnosti ispitati takav zaključak prvostupanjskog suda, pa žalitelj osnovano ukazuje na postojanje povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavak 2. točka 11. ZPP-a.

VTSRH, Pž-5394/04 od 14. ožujka 2007. *(TS Osijek P-264/04 od 19. svibnja 2004.)*

113.

PARNIČNI POSTUPAK – PRESUDA NA TEMELJU PRIZNANJA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 331.

Sud može donijeti presudu na temelju priznanja samo ako tuženik prizna tužbeni zahtjev. Međutim, ako tuženik prizna činjenice na kojima tužitelj niti ne temelji tužbeni zahtjev, nije ispunjen glavni uvjet kojeg Zakon o parničnom postupku propisuje za donošenje presude na temelju priznanja.

Iz spisa proizlazi da je tužitelj podnio tužbu protiv tuženika u kojoj tvrdi da mu tuženik nije platio za izvedene radove iznos od 5,633.504,67 kn na temelju Ugovora o gradnji od 13. travnja 2005. godine, a kako za iznos od 2,000.000,00 kn posjeduje zadužnicu, u parničnom postupku traži da mu tuženik podmiri iznos od 3,633.504,67 kn, te je samo za taj dio svog zahtjeva podnio tužbu.

Tuženik je u odgovoru na tužbu istaknuo da je pred Općinskim sudom u Zagrebu pod brojem R1-1964/05 proveden postupak osiguranja dokaza uz sudjelovanje vještaka, koji je utvrdio da je tužitelj izveo radove u vrijednosti od 2,679.450,71 kn plus PDV, što iznosi 3,268.929,87 kn. Od tog iznosa tuženik je isplatio tužitelju iznos od 1,680.137,42 kn, (i to nesporan iznos od 1,241.695,12 kn, te iznos od 438.442,30 kn), a ostao je dužan iznos od 1,588.792,40 kuna. Kako tužitelj raspolaže zadužnicom tuženika izdanom na iznos od 2,000.000,00 kn, tuženik je priznao dio iznosa za koji se tužitelj treba naplatiti putem zadužnice, a ustao je s protutužbom temeljem koje traži od suda da utvrdi kako izdana zadužnica nije osnovana za iznos od 411.207,60 kn.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 207 16.8.2007 11:20:09

Slijedom navedenog proizlazi da je između stranaka sporna tražbina u iznosu od 5,633.504,67 kn, no predmet ovog postupka je tražbina u iznosu od 3,633.504,67 kn, jer za tražbinu u iznosu od 2,000.000,00 kn tužitelj nije podnio tužbu, s obzirom da mu je za taj dio potraživanja tuženik predao zadužnicu.

Kako je tuženik priznao dio iznosa koji tužitelj naplaćuje izvan ovog sudskog spora, proizlazi da je sud prekoračio tužbeni zahtjev kada je donio djelomičnu presudu na temelju priznanja, jer se na temelju čl. 331. ZPP-a presuda na temelju priznanja može donijeti ako je tuženik priznao tužbeni zahtjev, no u ovom slučaju proizlazi da je tuženik priznao činjenice koje nisu predmet postavljenog tužbenog zahtjeva. Stoga je valjalo na temelju odredbe čl. 369. st. 1. ZPP-a presudu ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

VTSRH, Pž-6765/06 od 16. siječnja 2007. *(TS Zagreb P-6450/05 od 2. ožujka 2006.)*

114.

PARNIČNI POSTUPAK – PRESUDA ZBOG IZOSTANKA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 332.

Sud ne smije donijeti presudu zbog izostanka zbog toga što je uredno pozvani tuženik izostao s pripremnog ročišta ili s prvog ročišta za glavnu raspravu ako su činjenice na kojima se temelji tužbeni zahtjev u protivnosti sa sadržajem tužbe.

Osporavanje tražbine u stečajnom postupku predstavlja zapreku za donošenje presude zbog izostanka u postupku radi utvrđenja osporene tražbine odnosno radi osnovanosti osporavanja.

Trgovački sud u Osijeku pobijanom presudom zbog izostanka poslovni broj II-P-159/01 od 21. veljače 2001. godine utvrdio je da postoji potraživanje tužitelja IPK R.-S. d.o.o. Osijek prema tuženiku F. I. S. u stečaju, Osijek u iznosu od 1.985.059,10 kn i trošak postupka u iznosu od 15.000,00 kn. *(...)*

Osnovan je žalbeni razlog apsolutno bitne povrede odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. t. 5. ZPP na koji je ukazao žalitelj. Sud je protivno odredbama ZPP donio presudu zbog izostanka. Presudu zbog izostanka sud može donijeti ako su kumulativno ispunjene sve pretpostavke za takvu presudu iz čl. 332. st. 1. ZPP. Kad tuženik kojemu tužba nije dostavljena na odgovor, već mu je samo dostavljena zajedno s pozivom na ročište, ne dođe na pripremno ročište do njegova zaključenja, ili na prvo ročište za glavnu raspravu ako pripremno ročište nije održano, ili ako dođe na ta ročišta, ali se neće upustiti u raspravljanje ili se udalji s ročišta, a ne ospori tužbeni zahtjev, sud će na prijedlog tužitelja ili po službenoj dužnosti donijeti presudu kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presudu zbog izostanka) ako

Zbirka_VTS_13_2007.indd 208 16.8.2007 11:20:09

su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- ako je tuženik uredno pozvan,
- ako tuženik nije podneskom osporio tužbeni zahtjev ,
- ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi ,
- ako činjenice na kojima se temelji tužbeni zahtjev nisu u suprotnosti s dokazima koje je sam tužitelj podnio ili s činjenicama koje su općepoznate,
- ako ne postoje općepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika spriječili opravdani razlozi da dođe na ročište.

Iz činjenica navedenih u tužbi ne može se zaključiti ništa o činjeničnoj i pravnoj osnovi tužbenog zahtjeva. Osim tvrdnje da je tužitelj stečajnom upravitelju dostavio dokumentaciju i da je stečajni upravitelj unatoč toj dokumentaciji osporio tražbinu, nema drugih tvrdnji o osnovanosti tužbenog zahtjeva. Navodi iz tužbe da tuženik nije dokazao osnovanost osporavanja, odnosno da nije dokazao da je tražbina prestala kompenzacijom nisu u opisanim okolnostima dovoljni za zaključak da osnovanost tužbe proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi. S obzirom na činjenicu da je tražbina osporena od strane stečajnog upravitelja, zaključak prvostupanjskog suda da osnovanost tražbine proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi u suprotnosti je sa sadržajem tužbe.

Zapreku za donošenje presude zbog izostanka predstavlja i činjenica da je stečajni upravitelj izričito osporio tražbinu u stečajnom postupku. Osporavanje tražbine je ujedno bila i procesna pretpostavka za vođenje parnice radi utvrđenja osnovanom osporene tražbine i sama po sebi dovoljna zapreka za donošenje presude zbog izostanka u parnici radi utvrđenja osnovanom osporene tražbine.

Zato je donošenjem presude počinjena apsolutno bitna povreda odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. t. 5. ZPP, pa je pobijanu presudu zbog izostanka valjalo ukinuti i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

VTSRH, Pž-896/04 od 14. ožujka 2007. *(TS Osijek P-159/01 od 21. veljače 2001.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 209 16.8.2007 11:20:10

115.

PARNIČNI POSTUPAK – OBRAZLOŽENJE PRESUDE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/09, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 338. stavak 6.

Sud neće posebno obrazložiti presudu samo ako su se stranke nakon proglašenja presude odrekle prava na žalbu i ako nisu izričito zatražile da presuda koja će im se dostaviti bude obrazložena.

U slučaju ako se obje stranke nakon proglašenja presude nisu odrekle prava na žalbu, presuda koja se dostavlja strankama mora sadržavati obrazloženje u kojem su navedeni razlozi presude.

Napomena: Neovisno o tome je li presuda posebno obrazložena ili nije, sud svakoj stranci mora dostaviti primjerak presude, a ne (samo) zapisnik s ročišta na kojem je proglašena presuda.

Sukladno odredbi čl. 338. st. 1. ZPP-a, pismeno izražena presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.

U smislu čl. 338. st. 6. ZPP-a, ako su se stranke nakon proglašenja presude odrekle prava na žalbu, te ako nisu izričito zatražile da presuda koja će im biti dostavljena bude obrazložena, sud neće posebno obrazložiti donesenu presudu, već će samo naznačiti da su se stranke odrekle prava na žalbu i da zbog toga presuda nije obrazložena.

Prema citiranoj odredbi čl. 338. ZPP-a, sud nije dužan posebno obrazložiti presudu ako su ispunjeni kumulativno određeni uvjeti: 1. da su se stranke nakon proglašenja presude odrekle prava na žalbu; 2. da nisu izričito zatražile da im dostavljena presuda bude obrazložena.

Uvidom u spis, utvrđeno je da nisu kumulativno ispunjeni uvjeti iz čl. 338. st. 6. ZPP-a.

Imajući u vidu stilizaciju odredbe čl. 338. st. 6. ZPP-a (da sud na pismenom otpravku presude mora naznačiti da su se stranke odrekle prava na žalbu i da stoga presuda nije obrazložena) jasno slijedi da je presudu bez obrazloženja moguće izraditi i otpraviti jedino u slučaju kada su se stranke odrekle prava na žalbu. Međutim, kako je kazano, iz podataka u spisu slijedi da to nije slučaj u ovom konkretnom predmetu.

Iz iznesenog slijedi zaključak da je pobijana presuda neobrazložena, te da je ostvarena apsolutno bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a.

VTSRH, Pž-4338/05 od 24. siječnja 2007. *(TS Split P-1726/04 od 20. svibnja 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 210 16.8.2007 11:20:10

116.

PARNIČNI POSTUPAK – PONIŠTAJ ARBITRAŽNOG PRAVORIJEKA

Zakon o arbitraži (Narodne novine broj 88/01)

Članak 36.

Sud ne može odlučivati o poništaju zaključka Stalnog izbranog sudišta kojim se taj sud oglasio nenadležnim za postupanje, već samo o poništaju arbitražnog pravorijeka.

Odlukom navedenom u izreci prvostupanjski sud se oglasio nenadležnim za postupanje u ovoj pravnoj stvari i odbacio tužbu.

Ovako je prvostupanjski sud postupio pozivom na čl. 36. Zakona o arbitraži („Narodne novine" broj 88/01 dalje: ZA). Iz spisa proizlazi da arbitražni sud nije donio pravorijek, već zaključak o svojoj nadležnosti. Tužitelj nije obrazložio zašto zaključak smatra pravorijekom, što ne može utjecati na navedeni stav suda o naravi predmetne arbitražne odluke, kojom arbitražni sud ne odlučuje o biti spora, nego samo o svojoj nadležnosti. Za sva ostala postupanja suda u vezi s arbitražnim postupkom propisan je izvanparnični postupak sukladno čl. 41. st. 2. ZA-a. Iz čl. 15. st. 3. ZA-a proizlazi da svaka stranka može u roku od 30 dana od dostave odluke arbitražnog suda o tome, da je nadležan, tražiti odluku suda da odluči o tome pitanju. Stoga stranka ne može tako postupiti kada je arbitražni sud odlučio da je nenadležan za odlučivanje po tužbi podnijetoj tom sudu. *(...)*

Iz spisa proizlazi da je tužitelj konstitutivnom tužbom za poništaj arbitražnog pravorijeka pokrenuo parnični postupak, kojim od suda traži da poništi zaključak Stalnog izbranog sudišta pri Hrvatskoj gospodarskoj komori broj IS-P-2002/16 od 17. veljače 2006. godine. Navedenom odlukom izbrani sud se oglasio nenadležnim za odlučivanje u tom predmetu.

Na temelju rješenja prvostupanjskog suda od 23. studenoga 2006. tužitelj je ispravio tužbu u pogledu naznake vrijednosti predmeta spora, ali i preinačio tužbu eventualnim kumuliranjem kondemnatornog zahtjeva za naknadu štete, odnosno isplatom i povrat mjenica s prvobitno postavljenim zahtjevom za poništaj navedene odluke arbitražnog suda.

Rješenjem prvostupanjskog suda od 8. prosinca 2006. razdvojen je postupak u odnosu na navedene zahtjeve.

U članku 2. st. 1. t. 8. ZA-a propisano je da je pravorijek odluka arbitražnog suda o biti spora. Prema čl. 31. ZA-a pravorijek arbitražnog suda ima prema strankama snagu pravomoćne sudske presude, osim ako su se stranke izričito sporazumjele da se pravorijek može pobijati pred arbitražnim sudom višeg stupnja. Čl. 36. st. 1. istog Zakona određeno je da se protiv pravorijeka može podnijeti tužba za poništaj u skladu s odredbama tog članka. U čl. 325. st. 1. ZPP-a propisano je da se presudom odlučuje o zahtjevu, koji se tiče glavne stvari i sporednih traženja.

U čl. 32. st. 1. ZA-a (okončanje postupka) propisano je da se donošenjem konačnog

Zbirka_VTS_13_2007.indd 211 16.8.2007 11:20:11

pravorijeka okončava postupak o pitanjima kojima je njime odlučeno. Postupak se može okončati i zaključkom arbitražnog suda kada: 1) tužitelj povuče tužbu, osim ako se tuženik tome usprotivi, a arbitražni sud smatra da tuženik ima opravdani pravni interes da se donese konačni pravorijek o sporu; 2) stranke sporazumno odluče o okončanju postupka; i kad 3) arbitražni sud nađe da je nastavak postupka iz nekog drugog razloga postao nepotreban ili nemoguć. Iz navedene odredbe ZA-a proizlazi da je pravorijek, a time i konačni pravorijek iz čl. 2. st. 1. t. 9. ZA-a, jasno razlučen od zaključka. Isto je razlikovanje pravorijeka od drugih odluka sadržano i u čl. 35. st. 1. ZA-a (na koji se žalitelj poziva) gdje je navedeno da će se odluka o troškovima donijeti u pravorijeku ili odluci, kojom se okončava postupak.

Povrh navedenog, tužitelj traži poništaj odluke arbitražnog suda na temelju čl. 36. st. 2. t. 2(a) ZA-a, sukladno kojoj se pravorijek može poništiti, ako sud nađe, da predmet spora nije arbitrabilan prema zakonima Republike Hrvatske, i kad se stranka nije pozvala na taj razlog. Predmetnom odlukom se arbitražni sud oglasio nenadležnim (navodeći u zaključku da je „Arbitražni sud na temelju postojećeg činjeničnog stanja utvrdio, da u arbitražnoj klauzuli iz čl. 13. Ugovora br. 0105B/98 od 16. siječnja 1998., nema suglasno izražene volje stranaka o izboru arbitražnog suda HGK“), potvrdivši time da predmet spora nije arbitrabilan. Zato nema osnove da prvostupanjski sud o istome ponovno odluči na isti način.

Pravilna je stoga ocjena suda prvog stupnja da Odluka Stalnog izbranog sudišta pri Hrvatskoj gospodarskoj komori broj IS-P-2002/16 od 17. veljače 2006. godine nije pravorijek, pa s obzirom da nije ispunjen osnovni uvjet iz članka 36. ZA-a, tužba nije dopuštena, te ju je kao takvu valjalo odbaciti. Sud prvog stupnja je pravilno postupio i što nije niti ispitivao uvjete za poništaj pravorijeka propisane odredbom čl. 36. st. 2. ZA-a.

VTSRH, Pž-91/07 od 21. veljače 2007. *(TS Zagreb P-3368/05 od 13. prosinca 2006.)*

117.

PARNIČNI POSTUPAK – RAZLOZI ZA PONIŠTAJ ARBITRAŽNOG PRAVORIJEKA

Zakon o arbitraži (Narodne novine broj 88/01)

Članak 36. stavak 2. točka 2.

Sud je u postupku radi poništaja arbitražnog pravorijeka po službenoj dužnosti dužan ispitati je li predmet spora arbitrabilan prema propisima Republike Hrvatske te je li pravorijek u skladu s javnim poretkom Republike Hrvatske.

Sud ne može povodom tužbe za poništaj arbitražnog pravorijeka ispitivati činjenično stanje na temelju kojeg je donesen pravorijek, a niti to je li u sličnim stvarima donesen drugačiji pravorijek.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 212 16.8.2007 11:20:11

Nisu učinjene povrede odredaba parničnog postupka na koje ukazuje tužitelj. Prvostupanjski sud je donesenu presudu obrazložio, a obrazloženje je jasno i razumljivo. Navedeni su razlozi o odlučnim činjenicama, a to je da je ispitao postoji li koja od pretpostavki iz članka 36. Zakona o arbitraži („Narodne novine" broj 88/01, u daljnjem tekstu: ZA) na koje se poziva tužitelj i na koje sud pazi po službenoj dužnosti (arbitrabilnost spora i povreda javnog poretka), te je spor arbitrabilan i da nije povrijeđen javni poredak jer nisu povrijeđena temeljna načela obuhvaćena međunarodnim javnim poretkom koje nabraja, a da sve povrede na koje se tužitelj poziva a koje da se tiču povreda prisilnih propisa kao unutarnjeg javnog poretka nisu razlozi koje je sud ovlašten ispitivati u postupku radi poništaja arbitražne odluke. Također je navedeno da tužiteljevo pozivanje na drugačiju odluku izbranog sudišta u sličnim stvarima nije od značaja za sud, te da su se stranke sporazumjele o suđenju po načelu pravičnosti. Navedeno je da nisu povrijeđene odredbe članka 36. stavak 2. Zakona o arbitraži koje bi predstavljale razlog za poništaj konkretnog pravorijeka. Stoga je neosnovan žalbeni razlog da za donesenu odluku prvostupanjski sud nije dao valjano obrazloženje

Neosnovan je i žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja zbog kako žalitelj navodi neutvrđivanja je li odluka arbitraže priznala pravne učinke ništavom pravnom poslu i je li ugovor kojeg je arbitraža priznala moralan, jer da prvostupanjski sud uopće nije ispitivao arbitražnu odluku.

Tužba je podnesena radi poništaja Pravorijeka a temelji se na povredama unutarnjeg (domaćeg) javnog poretka i nepoštivanju propisa prisilne naravi kao razlozima za poništaj.

Pravorijekom Stalnog izbranog sudišta pri HGK br. IS-P-2001/15 od 6. veljače 2002. godine, čiji se poništaj traži, obvezan je HRVATSKI FOND ZA PRIVATIZACIJU, Zagreb (ovdje tužitelj) izdati ovdašnjem tuženiku ispravu podobnu za prijenos i upis dionica i to određenog broja redovnih dionica serije A društava C. d.d. Cavtat, L. R. H. d.d. Opatija, K. d.d. Zagreb, H. O. d.d. Zagreb, M. T. d.d. Čakovec, M. T. Č. d.d. Čakovec i T. d.d., Pula, a odbijen je protutužbeni zahtjev ovdašnjeg tužitelja da se utvrde ništavim ugovori o nadoknadi dionica u programu kuponske privatizacije kao i aneksi tim ugovorima.

Prema odredbi članka 36. stavak 2. Zakona o arbitraži sud iz članka 43. stavka 1. istog Zakona može poništiti pravorijek ako nađe, i kad se stranka nije pozvala na taj razlog: a) da predmet spora nije arbitrabilan prema zakonima Republike Hrvatske, ili b) da je pravorijek u suprotnosti s javnim poretkom Republike Hrvatske.

Stoga sud nije ovlašten ocjenjivati pravilnost arbitražne odluke izvan okvira zadanih člankom 36. ZA, te ne kontrolira činjenična utvrđenja na kojima se zasniva arbitražna odluka pa tako ni valjanost ugovora, nego u konkretnom slučaju treba utvrđivati samo je li predmet spora arbitrabilan prema zakonima Republike Hrvatske i je li pravorijek u suprotnosti s javnim poretkom Republike Hrvatske.

Prema ocjeni ovoga vijeća, pravilno je prvostupanjski sud, primjenjujući odredbu članka 36. stavak 2. Zakona o arbitraži, utvrdio da nisu ispunjene pretpostavke za poništaj pravorijeka (presude) Stalnog izbranog sudišta pri Hrvatskoj gospodarskoj komori br. IS-P-2001/15 od 6. veljače 2002. godine.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 213 16.8.2007 11:20:12

Pravilna je ocjena prvostupanjskog suda da ne postoji razlog predviđen za poništaj pravorijeka.

Razlozima svoje žalbe tužitelji nije doveo u sumnju činjenična utvrđenja i ocjenu prvostupanjskog suda. Pravilan je stav prvostupanjskog suda da povrede na koje se žalitelj poziva, a koje se tiču javnog poretka i povrede prisilnih propisa, a koje su po tvrdnji tužitelja počinjene tijekom arbitražnog postupka, nisu za ovaj predmet relevantne jer državni sudovi nisu ovlašteni ispitivati pravilnost arbitražnih odluka izvan okvira postavljenih člankom 36. ZA.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je predmet spora arbitrabilan prema zakonima Republike Hrvatske a to i nije sporno.

Prvostupanjski sud je nadalje pravilno zaključio da pravorijek Izbranog sudišta čiji se poništaj traži nije u suprotnosti s pravnim poretkom Republike Hrvatske.

Pravorijek čiji se poništaj traži nije u suprotnosti s temeljnim gospodarskim, pravnim, političkim, vjerskim i društvenim standardima Republike Hrvatske, a nije u protivnosti ni s prinudnim (kogentnim) propisima Republike Hrvatske.

Okolnost da žalitelj nije zadovoljan donesenom odlukom zbog postojanja različitih odluka izbranih sudišta ne predstavlja povredu javnog poretka. Stalni izbrani sud je nedržavno pravosudno tijelo koje svoje ovlaštenje crpi iz sporazuma stranaka. Stranke su unaprijed pristale na arbitražnu odluku, a pravorijek ima značaj specifične nagodbe čiji sadržaj utvrđuju arbitri.

Sklapanje ugovora o nadoknadi dionica nije protivan kogentnim propisima. Odredbe članka 3. i 6. Zakona o privatizaciji na koje se žalitelj u tijeku postupka poziva ne odnose se na ugovor o nadoknadi dionica, nego reguliraju obvezu žalitelja da prodaje dionice i udjele koje je stekao na temelju Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća i način prodaje. I drugi propisi na koje se žalitelj poziva ne uređuju ugovore o nadoknadi dionica, a niti je sklopljeni ugovor o nadoknadi protivan tim propisima. Stoga sklopljeni ugovor nije protivan prisilnim propisima.

Žalitelj u tijeku postupka zapravo sam za sebe tvrdi da je postupao nesavjesno, postupajući mimo propisa koji reguliraju njegovo postupanje. Tužbenim zahtjevom tužitelj proturječi svojim vlastitim radnjama.

Člankom 5. Ugovora o nadoknadi dionica ugovoreno je rješavanje svih sporova koji nastanu iz tog ili u svezi s tim ugovorom, uključujući i sporove o sklapanju i obveznosti istog, dopuni, povredi ili prestanku, te o pravnim učincima u postupku arbitraže pred Stalnim Izbranim sudom pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. U postupku arbitraže (u kojem su se stranke suglasile i da se sudi po načelu pravičnosti) je donesen pravorijek.

Poništaj arbitražnog pravorijeka može se zahtijevati iz taksativno određenih razloga u članku 36. Zakona o arbitraži.

Stoga pozivanje na drugačije odluke Izbranog sudišta u sličnim stvarima nije razlog za poništaj donesenog pravorijeka.

Sud u postupku kontrole odluke izbranog suda kontrolira je li se izbrani sud pridržavao odredaba postupka, postoji li arbitrabilnost prema zakonima Republike

Zbirka_VTS_13_2007.indd 214 16.8.2007 11:20:12

Hrvatske i je li pravorijek u suprotnosti s javnim poretkom Republike Hrvatske, a ne ispituje ni činjenično stanje na temelju kojeg je donesen pravorijek niti doneseni pravorijek.

Stoga nije ispunjen uvjet iz članka 36. stavak 2. Zakona o arbitraži te nema razloga za poništaj pravorijeka Stalnog izbranog sudišta.

VTSRH, Pž-1574/04 od 12. prosinca 2006. *(TS Zagreb P-4473/02 od 9. listopada 2003.)*

118.

PARNIČNI POSTUPAK – ODBACIVANJE REVIZIJE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 117/03 i 88/05)

Članak 400. stavak 1.

Stranke mogu izjaviti reviziju i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak pravomoćno završen u sporovima u kojima bi revizija bila dopuštena protiv drugostupanjske presude.

Trgovački sud u Zagrebu je pobijanim rješenjem odbacio tuženikovu reviziju izjavljenu protiv rješenja VTSRH broj Pž-4139/00 od 26. rujna 2000. U njegovom obrazloženju navedeno je kako su tuženici su protiv rješenja drugostupanjskog suda (kojim je odbijena njihova žalba izjavljena protiv rješenja prvostupanjskog suda kojim je odbijen prigovor tuženika glede nenadležnosti prvostupanjskog suda), podnijeli reviziju koju je Vrhovni sud Republike Hrvatske rješenjem II Rev-100/01-2 od 10. travnja 2002. odbacio.

Međutim, po donošenju presude broj P-2893/98 od 13. svibnja 2004. godine (koja je postala pravomoćna), tuženici su ponovno podnijeli reviziju protiv citiranog rješenja ovog suda broj Pž-4139/00 od 26. rujna 2000. navodeći da su se stekli uvjeti da Vrhovni sud Republike Hrvatske ponovno odlučuje o ovoj reviziji. Prvostupanjski sud je svojim rješenjem ovu reviziju tuženika odbacio uz obrazloženje kako ne može ponovno odlučivati o reviziji podnijetoj protiv istog rješenja, izuzev ako bi se odlučivalo o glavnoj stvari, odnosno o reviziji podnijetoj protiv presude.

Protiv navedene presude žalbu su podnijeli tuženici iz svih zakonskih razloga navodeći da pobijano rješenje nije na zakonu osnovano. Oni drže da su se s obzirom na činjenicu da je parnični postupak u međuvremenu pravomoćno okončan presudom broj P-2893/98 od 13. svibnja 2004., stekli uvjeti za podnošenje revizije protiv rješenja ovoga suda od 26. rujna 2000., jer u protivnom oni nikada ne bi ostvarili pravo na podnošenje revizije protiv drugostupanjskog rješenja o nenadležnosti, a o meritumu ovog spora je možda odlučio apsolutno nenadležni sud.

Žalba tuženika nije osnovana.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 215 16.8.2007 11:20:13

Prvostupanjski sud je pravilno zaključio da nisu ostvareni uvjeti za (ponovno) podnošenje revizije protiv rješenja ovog suda broj Pž-4139/00 od 26. rujna 2000., s obzirom da se nisu izmijenile okolnosti utvrđene člankom 400. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91 do 117/03, dalje: ZPP).

Naime, prema odredbi članka 400. stavak 1. ZPP-a stranke mogu izjaviti reviziju i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak pravomoćno završen u sporovima u kojima bi revizija bila dopuštena protiv drugostupanjske presude.

Naime, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je Vrhovni sud Republike Hrvatske rješenjem broj II Rev-100/01-2 od 10. travnja 2002., već odlučio o reviziji podnijetoj protiv rješenja ovoga suda broj Pž-4139/00 od 26. rujna 2000., pa se o reviziji izjavljenoj protiv istog rješenja (26. rujna 2000. godine) više ne može se odlučivati, osim ako se odlučuje zajedno sa glavnom stvari, odnosnom o reviziji podnesenoj protiv presude.

Stoga nisu osnovani žalbeni navodi tuženih da su se donošenjem presude broj P-2893/98 od 13. svibnja 2004., stekli uvjeti za ponovno podnošenje revizije, koja je već bila podnijeta protiv rješenja ovog suda broj Pž-4139/00 od 26. rujna 2000., o kojoj je Vrhovni sud Republike Hrvatske već odlučio (Rev-100/01 od 10. travnja 2002.).

Odbacivanjem revizije prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo, imajući u vidu sadržaj odredbe članka 400. stavak 1. ZPP-a. Stoga je temeljem odredbe članka 380. točka 2. ZPP-a žalba tuženika odbijena kao neosnovana, a pobijano rješenje potvrđeno.

VTSRH, Pž-3295/05 od 31. svibnja 2005. (TS ZG, P-2893/98 od 8. srpnja 2004)

119.

PARNIČNI POSTUPAK – PRESUMIRANO POVLAČENJE TUŽBE

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 499.

Smatra se da je tužitelj povukao tužbu ako na dva uzastopna ročišta za glavnu raspravu ne dođu obje uredno pozvane stranke.

Ako je tužitelj, premda uredno pozvan, izostao s dva uzastopna ročišta za glavnu raspravu, neće se smatrati da je povukao tužbu ako je bar jednom od tih ročišta pristupio tuženik.

Osporeno je rješenje prvostupanjski sud donio na osnovi članka 499. stavak 3. Zakona o parničnom postupku utvrdivši kako tužitelj nije uzastopno dva puta pristupio na ročišta glavne rasprave, a na kojima se tuženik nije htio upustiti u raspravljanje.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 216 16.8.2007 11:20:13

Primjeni pravila o presumpciji povlačenja tužbe uslijed dva uzastopna izostanka s ročišta, sadržanog u odredbi stavka 3. članka 499. Zakona o parničnom postupku, a na koji se prvostupanjski sud izrijekom poziva, u konkretnom slučaju nama mjesta budući da nije ispunjena zakonska pretpostavka da bi se navedeno pravilo u ovom postupku primijenilo.

Prema odredbi stavka 3. članka 499. Zakona o parničnom postupku ako, između ostalog, s nekog kasnijeg ročišta izostanu obje stranke, sud će ročište odgoditi, a ako ni na novo ročište ne dođu obje stranke, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.

Iz predmetnog spisa je vidljivo da tužitelj nije došao na ročište od 15. studenoga 2006. godine te ga je, pravilno, prvostupanjski sud odgodio, a tužitelj nije došao i na sljedeće ročište od 29. studenoga 2006. godine. Međutim, na oba je ročišta došao tuženik, odnosno njegov opunomoćenik, dok je za primjenu pravila o nastupanju zakonske presumpcije povlačenja tužbe zakonodavac propisao izostanak obiju stranaka s dva ročišta, a što predmetno nije slučaj budući da je na oba ročišta tuženik bio nazočan, pri čemu utvrđenje kako se on ne želi upustiti u raspravljanje, a slijedom navedenog zakonskog određenja, nije relevantno.

Slijedom navedenog, pobijano rješenje kojim se utvrđuje nastupanje zakonske presumpcije povlačenja tužbe a da s dva ročišta nisu izostale obje, već samo jedna stranka, nije zakonito te ga tužitelj osnovano pobija žalbom.

Valjalo je stoga uvažiti žalbu i ukinuti pobijano rješenje, a predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak na temelju članka 380. točka 3. Zakona o parničnom postupku te riješiti kao pod točkom I. izreke.

VTSRH, Pž-86/07 od 23. ožujka 2007. *(TS Dubrovnik P-186/06 od 29. studenoga 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 217 16.8.2007 11:20:14

F - OVRŠNI POSTUPAK

120.

OVRŠNI POSTUPAK – PREDMET OVRHE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 4.

Zakon o putnim ispravama hrvatskih državljana (Narodne novine broj 77/99, 33/02, 133/02, 48/05)

Članak 41. i 42.

Putna isprava ne može biti predmetom ovrhe. Stoga ovrhovoditelj ne može u ovršnom postupku podnijeti prijedlog za oduzimanje putne isprave ovršeniku.

Iz spisa proizlazi da prilikom vanjskog uredovanja ovršenik nije zatečen na adresi iz rješenja o ovrsi koja se imala provesti na pokretninama u vlasništvu ovršenika. Zbog navedenog ovrhovoditelj je stavio sudu prijedlog sukladno odredbama čl. 42. i 41. st. 1. i 2. Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana, zatražiti od nadležnog tijela uprave da ovršeniku privremeno oduzme putovnicu zbog postojanja opasnosti od ovršenikovog bijega s ciljem izbjegavanja podmirenja ovrhovoditeljeve tražbine i onemogućavanja ovrhe.

Prvostupanjski sud prilikom odlučivanja o ovrhovoditeljevom prijedlogu potpuno osnovano polazi od ustavnog načela slobode kretanja iz čl. 22. Ustava RH, čija su ograničenja određena zakonom, pa tako i slobode izbora mjesta prebivališta i boravišta te prijelaza državne granice (čl. 32. Ustava Republike Hrvatske), te odredbi OZ-a koje propisuju sredstva i predmete ovrhe. Na temelju Ustava i OZ

Zbirka_VTS_13_2007.indd 221 16.8.2007 11:20:15

cijeni prijedlog ovrhovoditelja neosnovanim. Ovaj sud smatra stav prvostupanjskog suda glede ustavnog načela slobode osnovanim jer sud u ovršnom postupku u ta prava ne može zadirati.

Pravilno je prvostupanjski prilikom donošenja pobijane odluke primijenio odredbu čl. 4. OZ-a kojom nije predviđeno da se putna isprava smatra predmetom ovrhe, niti oduzimanje putne isprave može biti sredstvom ovrhe. Tom odredbom OZ-a točno je propisano koja sredstva i predmet ovrhe i osiguranja mogu biti, a koja ne.

Odredbom čl. 4. OZ-a propisano je da sredstva ovrhe i osiguranja su ovršne radnje, odnosno radnje osiguranja ili sustavi takvih radnji kojima se po zakonu tražbina prisilno ostvaruje ili osigurava. Predmet ovrhe i osiguranja su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine ili njezina osiguranja. Ovršne radnje ili radnje osiguranja mogu se neposredno provesti i protiv ovršenika i protivnika osiguranja i drugih osoba u skladu s ovim Zakonom. Predmet ovrhe ne mogu biti stvari izvan prometa kao ni druge stvari za koje je to posebnim zakonom određeno. Predmet ovrhe ne mogu biti tražbine po osnovi poreza i drugih pristojbi. Predmet ovrhe ne mogu biti objekti, oružje i oprema namijenjeni obrani. Može li neka stvar ili neko pravo biti predmetom ovrhe, odnosno je li ovrha na nekoj stvari ili pravu ograničena ocjenjuje se s obzirom na okolnosti koje su postojale u vrijeme podnošenja ovršnog prijedloga, ako ovim Zakonom nije drukčije izrijekom određeno.

Odredbom čl. 41. i 42. Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana propisano je da će se zahtjev za izdavanje putne isprave odbiti, odnosno da će se putna isprava oduzeti na zahtjev nadležnog suda, ako se opravdano sumnja da će podnositelj izbjeći izvršiti dospjelu imovinsko pravnu obvezu iz bračnog odnosa, ili odnosa roditelja i djece, poreznu obvezu ili drugu zakonom utvrđenu imovinsko pravnu obvezu za koju postoji izvršni naslov.

S obzirom na to da se u konkretnom predmetu radi o ovršnom postupku, gdje se ovrha provodi na pokretninama ovršenika na temelju pravomoćnog rješenja o ovrsi, za kojeg ovršenika nije poznata adresa, pravilno sud prvog stupnja smatra da se ne radi o izvršnom naslovu za zakonom utvrđenu imovinsko pravnu obvezu iz odredaba čl. 42 i 41. st. 2. ZP-a, kako je to gore opisano, već se radi o izvršnom naslovu za obvezno pravnu obvezu iz ugovornog odnosa ovrhovoditelja i ovršenika, iz kojeg razloga sud nije ovlašten podnijeti zahtjev za oduzimanje putne isprave.

Naime i sam ovrhovoditelj u žalbi ističe da je točno da su ovrhovoditelj i ovršenik bili u ugovornom odnosu, te da je na temelju navedenog ugovornog odnosa i nastalo potraživanje ovrhovoditelja spram ovršenika. Također ističe da su točni navodi suda da se oduzimanje putne isprave ne smatra predmetom ovrhe niti se putna isprava smatra sredstvom ovrhe. Iz navedenog zapravo proizlazi da je suglasan sa stavom prvostupanjskog suda glede njegova prijedloga. Ono što je žalitelju sporno jest da on ne razlikuje institut „dospjele zakonom utvrđene imovinsko pravne obveze za koju postoji izvršni naslov“ koji se odnosi npr. na obveze iz bračnog odnosa ili odnosa roditelja i djece, poreznu obvezu, od ovršne isprave-pravomoćnog rješenja

Zbirka_VTS_13_2007.indd 222 16.8.2007 11:20:15

o ovrsi, koje predstavlja izvršni naslov za obvezno pravnu obvezu iz ugovornog odnosa u kojem se nalaze ovrhovoditelj i ovršenik.

Slijedom navedenih zakonskih određenja, kad je prvostupanjski sud pobijanim rješenjem odbio prijedlog ovrhovoditelja za podnošenje zahtjeva za oduzimanje putne isprave nadležnom tijelu uprave, donio je zakonitu i pravilnu odluku koju ovrhovoditelj neosnovano osporava.

VTSRH, Pž-5288/06 od 5. ožujka 2007. *(TS Zagreb Ovr-673/06 od 7. srpnja 2006.)*

121.

OVRŠNI POSTUPAK – ODRE\IVANJE OVRHE NA PREDLOŽENOM PREDMETU OVRHE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 5.

Činjenica da ovrhovoditelj ima založno pravo na ovršenikovoj nekretnini nije zapreka da sud, po prijedlogu ovrhovoditelja, donese rješenje o ovrsi na novčanim tražbinama po računima ovršenika kod banaka. Ovo iz razloga jer ovrhovoditelj može predložiti ovrhu na bilo kojem predmetu ovrhe za kojeg ocijeni da je najpovoljniji za namirenje njegove tražbine, a sud na tom predmetu odnosno sredstvu, ako su za to ispunjene zakonske pretpostavke, određuje ovrhu.

Pobijanim rješenjem Trgovačkog suda u Bjelovaru poslovni broj Ovr-978/06 od 2. listopada 2006. određena je ovrha na temelju ovršne isprave, pravomoćne i ovršne presude Trgovačkog suda u Bjelovaru poslovni broj V P-199/05 od 21. rujna 2005., na novčanoj tražbini na računu ovršenika kod Privredne banke d.d. Zagreb, a sve radi naplate novčanog potraživanja ovrhovoditelja u iznosu od 394.360,74 kn s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama i parničnim troškom u iznosu od 25.000,00 kn.

Žalbu je izjavio ovršenik tvrdeći da je ovrha nedopuštena, bez navođenja kojeg od žalbenih razloga propisanih odredbom čl. 46. Ovršnog zakona („Narodne novine“ 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 i 88/05, u daljem tekstu OZ). U žalbi ukratko navodi da je ovrhovoditelj kao založni vjerovnik upisan u zemljišnim knjigama koje se vode kod Općinskog suda u Čazmi na ovršenikovim nekretninama upisanim u z.k.ul. 1405 k.o. Miklouš i to k.č.br. 1715, ugostiteljski objekt i prateći sportski tereni i to kao založni vjerovnik pod točkom 1., a radi osiguranja potraživanja na temelju ugovora o koncesiji prava lova za vrijeme trajanja ugovora, iz kojeg ugovora potječe i ovrhovoditeljevo potraživanje dosuđeno citiranom ovršnom ispravom, pravomoćnom presudom Trgovačkog suda u Bjelovaru broj P-199/05.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 223 16.8.2007 11:20:15

Nadalje, ističe da je započela ovrha prodajom nekretnine na kojoj ovrhovoditelj ima založno pravo i to po prijedlogu založnog vjerovnika uknjiženog pod točkom 2. u teretnom listu za iste nekretnine, Erste&Steiermärkische bank d.d., da je u tom ovršnom postupku koji se kod Općinskog suda u Čazmi vodi pod brojem Ovr-327/04 došlo do prodaje nekretnine opterećene hipotekom u korist ovrhovoditelja, da je kupovnina u iznosu od 495.000,00 kn položena i iz kupovnine je po rješenju Općinskog suda u Čazmi broj Ovr-327/04 od 28. kolovoza 2006. godine na račun tamo ovrhovoditelja Erste&Steiermärkische bank d.d. isplaćen iznos od 247.894,33 kn na ime troška ovršnog postupka, dok je iznos od 247.105,67 kn odlučeno doznačiti na žiro-račun Trgovačkog suda u Bjelovaru, na spis u kojem se provodi stečaj nad ovršenikom, žaliteljem, kako bi se ista sredstva rasporedila. Žalitelj smatra da će se ovrhovoditelj kao založni vjerovnik s prvenstvenim redom namirenja, namiriti iz iznosa kupovnine ostvarene u ovršnom postupku pod brojem Ovr-327/04, a u okviru stečajnog postupka koji provodi Trgovački sud u Bjelovaru, pa bi provođenjem ovrhe došlo do dvostrukog namirenja ovrhovoditelja, slijedom čega je ovrha nedopuštena. Stoga predlaže ukinuti pobijano rješenje te sve provedene ovršne radnje i ovrhu obustaviti. *(...)*

Nisu osnovani žalbeni navodi da ovrha ne bi bila dopuštena, jer da će se ovrhovoditelj kao založni vjerovnik namirivati iz cijene ostvarene prodajom nekretnine na kojoj je ovrhovoditelj upisan kao založni vjerovnik. Ovrhovoditelj može zatražiti ovrhu na bilo kojem sredstvu ili predmetu ovrhe, a sud će ovrhu odrediti na onom predmetu koji je naveden u ovršnom prijedlogu sukladno odredbi čl. 5. st. 1. OZ-a. Nema zakonskog ograničenja prema kojem bi založni vjerovnik svoju tražbinu mogao ostvarivati samo iz predmeta zaloga, u konkretnom slučaju iz cijene nekretnine na kojoj je upisano založno pravo – hipoteka. Naprotiv, prema odredbi čl. 336. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01) založni vjerovnik može po svojoj volji izabrati hoće li zahtijevati namirenje svoje tražbine ponajprije iz vrijednosti zaloga ili iz imovine svog dužnika, ili istodobno i zaloga i dužnikove imovine. U postupku kojeg će provesti sud koji provodi stečajni postupak nad ovršenikom, a sukladno odredbi čl. 164a. st. 2. Stečajnog zakona („Narodne novine“ 44/96, 29/99, 129/99 i 123/00, u daljnjem tekstu SZ), na ročištu za diobu ostvarene kupovne cijene koju je ovršni sud pravilno primjenom odredbe čl. 164a. st. 1. SZ-a predao stečajnom sudu, ovršenik će, za slučaj da se u međuvremenu provede ovrha na tražbini po njegovom žiro-računu, tu okolnost moći isticati, te će stečajni sudac uzeti u obzir činjenicu namirenja ovrhovoditeljevog potraživanja, ako do njega dođe. Stoga nisu osnovani žalbeni navodi da bi provođenjem pobijanog rješenja o ovrsi došlo do dvostrukog namirenja ovrhovoditelja.

VTSRH, Pž-7075/06 od 16. siječnja 2007. *(TS Bjelovar Ovr-978/06 od 2. listopada 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 224 16.8.2007 11:20:16

122.

OVRŠNI POSTUPAK – ROČIŠTE U POSTUPKU OSIGURANJA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 7. stavak 2.

Ročište u postupku osiguranja nije obvezno, već ga sud određuje kada smatra da je to svrhovito radi donošenja odluke po prijedlogu za osiguranje.

Nisu osnovani žalbeni razlozi o povredi postupka propuštanjem određivanja ročišta povodom prijedloga za osiguranje, pa da bi time bila ostvarena povreda postupka propisana odredbom članka 354. stavak 2. točka 6. ZPP. Naime, prema odredbi članka 293. stavak 2. OZ, predlagatelj osiguranja već u prijedlogu za osiguranje mora istaći zahtjev u kojem će točno označiti tražbinu čije osiguranje traži, odrediti kakvu mjeru traži i vrijeme njezina trajanja, kada je to potrebno i sredstava osiguranja kojima će se privremena mjera prisilno ostvariti. Prema istoj odredbi u prijedlogu se moraju navesti činjenice na kojima se temelji zahtjev za određivanje privremene mjere i predložiti dokazi kojima se ti navodi potkrepljuju. Dakle, već u prijedlogu predlagatelj je bio dužan iznijeti činjenice i predložiti dokaze iz kojih bi sud mogao zaključiti o postojanju propisanih pretpostavki za određivanje privremene mjere. Ročište u postupku osiguranja nije obavezno, već prema odredbi članka 7. stavak 2. OZ, sud određuje ročište kada smatra da je to svrhovito. Kako je u konkretnom slučaju predlagatelj u prijedlogu naveo činjenice za koje je smatrao da dokazuju vjerojatnost postojanja opasnosti, a sud je te činjenice drugačije ocijenio, to donošenjem rješenja bez održavanja ročišta prvostupanjski sud nije povrijedio odredbe postupka.

VTSRH, Pž-5732/06 od 14. studenoga 2006. *(TS Zagreb P-2360/06 od 28. srpnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 225 16.8.2007 11:20:16

123.

OVRŠNI POSTUPAK – DOSTAVA U OVRŠNOM POSTUPKU; UKIDANJE POTVRDE O OVRŠNOSTI

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 8. i 33.

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00, 118/03)

Članak 37.

U ovršnom postupku dostava se obavlja na adresu navedenu u ovršnom prijedlogu, a ako ona ne uspije, dostava se obavlja na adresu sjedišta trgovačkog društva upisanog u sudskom registru i određenog izjavom o osnivanju društva ili društvenim ugovorom odnosno statutom društva.

Društvo je u svom sjedištu dužno osigurati prijem sudskih i drugih pismena, pa ako ono to ne učini te mu se zato sudska odluka dostavi putem oglasne ploče, radi se o propustu društva zbog kojeg ono ne može osnovano tražiti ukidanje klauzule ovršnosti (niti povrat u prijašnje stanje).

Naime, u ovršnom postupku i postupku osiguranja na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZPP-a „…ako Ovršnim zakonom ili drugim zakonom nije drukčije određeno“ (čl. 19. st. 1. OZ). Slijedom toga u ovršnom postupku prednost u primjeni imaju odredbe o dostavi sadržane u OZ (čl. 8.). Tek u ostalom (što nije uređeno tom zakonskom odredbom) na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZPP-a.

Prema čl. 134. st. 1. ZPP-a dostava pismena pravnim osobama obavlja se predajom pismena osobi ovlaštenoj za primanje pismena ili zaposleniku koji se zatekne u uredu odnosno poslovnoj prostoriji. Dakle, primjenom navedene odredbe ZPP-a, a u vezi s čl. 8. OZ-a, u slučaju kada dostavljač (pošta) vrati pismeno uz napomenu da se pismeno nije moglo predati na označenoj adresi (onoj koja je navedena u prijedlogu), jer u uredu odnosno poslovnoj prostoriji nije zatečen bilo koji zaposlenik, onda dostava na toj adresi nije uspjela. Upravo takva situacija nastala je u ovom postupku, jer je sudsko pismeno (rješenje o ovrsi) vraćeno uz napomenu dostavljača „ne radi – zatvoreno“. Prema odredbi čl. 8. OZ ovršni sud tada ponavlja dostavu, ali ovaj put na adresu sjedišta upisanog u upisnik. Bude li rezultat isti, dostava se obavlja isticanjem pismena na oglasnoj ploči suda. Podrazumijeva se da će ponovna dostava izostati, ako je već u prijedlogu navedena adresa sjedišta upisanog u upisnik.

Ovršenika valja uputiti na odredbu iz čl. 37. Zakon o trgovačkim društvima („Narodne novine“ br. 111/93 i 34/99). Trgovačko društvo može imati samo

Zbirka_VTS_13_2007.indd 226 16.8.2007 11:20:17

jedno sjedište i ono se upisuje u sudski registar (čl. 37. st. 2. i 3. ZTD-a). Sjedište trgovačkog društva je mjesto u kojemu je uprava društva i odakle se upravlja poslovima društva ili mjesto u kojem društvo obavlja svoju djelatnost, a određeno je izjavom o osnivanju društva ili društvenim ugovorom, odnosno statutom društva (čl. 37. st. 1. ZTD-a). U tom je sjedištu društvo – sve dok postoji kao subjekt pravnog prometa - dužno osigurati nesmetano odvijanje tog prometa. *Arg. a contrario* društvo je u svojem sjedištu dužno osigurati prijem sudskih i drugih pismena. Okolnost da društvo nema zaposlenih ili – kako je to u konkretnom slučaju – okolnost da je zakonski zastupnik društva odsutan (pa i zbog bolesti), ne oslobađa društvo obveze da osigura primitak sudskih pismena u svom sjedištu. Propustom da to učini preuzima rizik nemogućnosti pravovremenog izjavljivanja pravnih lijekova (kao u ovom ovršnom postupku).

Kako je način dostave jedini razlog na kojem ovršenik temelji prijedlog za ukidanje klauzule pravomoćnosti te posljedično i zahtjev za obustavu ovrhe, to je prvostupanjski sud pravilno primijenio pravo iz odredbi čl. 33. st. 3. i čl. 67. OZ-a, kada je odbio ovršenikove prijedloge – zahtjeve.

Slijedom navedenog, a primjenom odredbe iz čl. 380. toč. 2. ZPP-a u svezi s odredbom iz čl. 19. st. 1. OZ-a trebalo je odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi pobijano rješenje.

VTSRH, Pž-819/03 od 8. studenoga 2006. *(TS Varaždin Ovrv-2010/00 od 7. siječnja 2003.)*

124.

OVRŠNI POSTUPAK – TROŠKOVI POSTUPKA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 14.

Nedostavljanje dokaza o predujmljivanju troškova u sudski spis nije razlog za obustavu ovrhe. Ovrha se obustavlja ako ovrhovoditelj ne predujmi troškove postupka u roku koji je sud odredio, a ne zbog toga što nije dostavio dokaz o uplati u sudski spis.

Prema odredbi članka 113. stavak 1. Sudskog poslovnika („Narodne novine“ broj 80/97, 20/98, 118/01) kad u postupku jedna ili obje stranke trebaju položiti predujam za troškove koji će nastati zbog izvođenja dokaza, predsjednik vijeća pozvat će stranke da u sudsku blagajnu polože ili na račun suda uplate predujam.

Prema odredbi članka 116. stavak 1. Sudskog poslovnika, kad sudska pisarnica primi obavijest od računovodstva da je pozvana stranka uplatila predujam, stavit će na omotu spisa bilješku o položenom predujmu. U spis će uložiti obračunski list za polagatelja i u isti upisati položeni iznos. Prema stavku 2. istog članka, nakon toga

Zbirka_VTS_13_2007.indd 227 16.8.2007 11:20:17

obavit će ostale radnje s kojima je potrebno čekati do polaganja predujma odnosno spis dostaviti predsjedniku vijeća, odnosno sucu.

Računovodstvo suda dužno je obavijestiti suca o položenom predujmu, a ne stranka koja je uplatila predujam sudu. Zbog nepostupanja računovodstva suda u skladu s citiranim odredbama Sudskog poslovnika stranka koja je položila predujam ne može snositi štetne posljedice.

Odredbom članka 14. stavak 2. Ovršnog zakona uređeno je da je ovrhovoditelj dužan troškove postupka predujmiti u roku koji odredi sud, te će sud obustaviti ovrhu ako troškovi ne budu predujmljeni u tom roku, a bez toga se ovrha ne može provesti.

Dakle, razlog za obustavu ovršnog postupka može biti neuplata predujma, a ne činjenica da stranka koja je položila predujam nije sucu dostavila ovjerenu kopiju uplatnice.

Iz navedenih razloga, ovaj žalbeni sud nalazi da je sudac suda prvog stupnja pogrešno pozvao stranku – ovrhovoditelja da ga je dužan obavijestiti o položenom predujmu ovjerenom preslikom uplatnice.

U ponovnom postupku sudac će pozvati računovodstvo suda da mu dostavi podatak o tome je li ovrhovoditelj 23. studenog 2005. godine uplatio iznos od 300,00 kn za predujam troškova u navedenom predmetu (list 36-37 spisa). Ako sudac utvrdi da su navodi ovrhovoditelja točni, nastavit će s ovršnim postupkom.

VTSRH, Pž-5066/06 od 21. studenog 2006. *(TS Zagreb Ovrv-3405/05 od 19. siječnja 2006.)*

125.

OVRŠNI POSTUPAK – TROŠAK POSTUPKA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 14. stavak 4.

Ovršenik je dužan naknaditi ovrhovoditelju troškove koji su bili potrebni za provedbu ovrhe (na primjer trošak za izlazak sudskog ovršitelja) neovisno o činjenici je li ovrha uspješno provedena odnosno je li ovrhovoditelj nakon bezuspješnog pokušaja pljenidbe odustao od te ovrhe.

Prema čl. 14. st. 1. OZ-a troškove postupka u svezi s određivanjem i provedbom ovrhe i osiguranja prethodno snosi ovrhovoditelj odnosno predlagatelj osiguranja. Prema stavku 4. toga članka ovršenik je dužan ovrhovoditelju naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu. Pri tome nije propisano da ovršenik snosi troškove ovrhe tek ako je ovrhovoditelj uspio s provođenjem ovrhe, već naprotiv ovršenik ima obvezu snositi troškove koji su bili potrebni radi provođenja ovrhe, bez obzira

Zbirka_VTS_13_2007.indd 228 16.8.2007 11:20:18

na činjenicu je li ovrha uspješno provedena ili nije. Kada je ovrhovoditelj zatražio provođenje ovrhe na ovršenikovim pokretninama, a sud je takvu ovrhu dozvolio, tada je trošak predujma za izlazak sudskog ovršitelja trošak koji je bio potreban za provođenje ovrhe, bez obzira na činjenicu je li ovrha uspješno provedena i je li ovrhovoditelj nakon neuspjelog pokušaja pljenidbe odlučio predlagati nastavak takve ovrhe ili je odustao od te ovrhe. U tom smislu osnovani su žalbeni navodi ovrhovoditelja da je sud pogrešno primijenio odredbu čl. 14. Ovršnog zakona, te da su pravila o naknadi troškova u ovršnom postupku regulirana upravo tim propisom, pa nema potrebe za odgovarajućom primjenom odredaba ZPP-a. Stoga je pravilno ovrhovoditelj sukladno st. 6. čl. 14. OZ-a postavio zahtjev za naknadu troškova ovršnog postupka u roku od 30 dana od završetka ovrhe, tj. od donošenja rješenja o obustavi ovrhe 25. travnja 2006. godine.

VTSRH, Pž-6429/06 od 28. studenoga 2006. *(TS* Zagreb *Ovrv-3514/04 od 26. srpnja 2006.)*

126.

OVRŠNI POSTUPAK – PREDUJAM TROŠKOVA POSTUPKA; ODGODA OVRHE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 14. i 66.

Ovrhovoditeljev prijedlog za odgodu ovrhe kao ni rješenje suda o odgodi ovrhe nemaju utjecaja na dužnost ovrhovoditelja da po ranijem zaključku suda uplati predujam troškova ovršnog postupka. Ako ovrhovoditelj nije uplatio predujam tih troškova, sud će obustaviti ovrhu bez ponovnog pozivanja ovrhovoditelja na uplatu predujma troškova ovršnog postupka.

Za vrijeme odgode ovrhe sud ne poduzima nikakve ovršne radnje. Međutim, odgoda ovrhe nije prekid ovršnog postupka, pa stoga ne prestaju teći rokovi u kojima stranke moraju postupiti po nalozima suda.

Odredbom članka 14. stavak 1. Ovršnog zakona propisano je da troškove postupka u svezi s određivanjem i provedbom ovrhe i osiguranja prethodno snosi ovrhovoditelj odnosno predlagatelj osiguranja. Prema članku 14. stavak 2. Ovršnog zakona ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja dužan je troškove postupka predujmiti u roku koji sud odredi. Sud će obustaviti ovrhu, odnosno osiguranje ako troškovi ne budu predujmljeni u tom roku, a bez toga se ovrha ili osiguranje ne mogu provesti.

Iz spisa proizlazi nespornim da je sud prvog stupnja, nakon što je rješenje o ovrsi postalo pravomoćno, zaključkom od 10. studenoga 2005. godine pozvao

Zbirka_VTS_13_2007.indd 229 16.8.2007 11:20:19

ovrhovoditelja da u roku od 8 dana predujmi troškove ovršnog postupka (uredovanja) u iznosu od 500,00 kn te da ovrhovoditelj u tom roku nije postupio po zaključku suda. To uostalom niti žalitelj u svojoj žalbi ne osporava. Prema tome, sud prvog stupnja je pravilno primijenivši odredbu članka 14. stavak 2. Ovršnog zakona donio pobijano rješenje.

U odnosu na navod žalitelja da je prvostupanjski sud trebao, nakon proteka roka za koji je odgoda određena, ponovno zaključkom pozvati ovrhovoditelja da predujmi troškove ovršnog postupka, ovaj sud napominje da rješenje suda prvog stupnja od 9. prosinca 2005. godine o odgodi ovrhe do 1. ožujka 2006. godine nema nikakvog utjecaja na rok u kojem je ovrhovoditelj bio dužan uplatiti predujam troškova ovršnog postupka. Naime, odredbom članka 61. stavak 5. Ovršnog zakona propisane su pravne posljedice odgode ovrhe (iako se odredba članka 61. Ovršnog zakona odnosi na odgodu ovrhe na prijedlog ovršenika, a ne na prijedlog ovrhovoditelja). Te pravne posljedice odgode ovrhe su da se za vrijeme odgode ne poduzimaju (ovršne) radnje kojima se ovrha provodi. S obzirom na to da je ovrha određena na ovršenikovim pokretninama, to u ovom ovršnom postupku znači da se za vrijeme odgode ovrhe ne poduzimaju ovršne radnje pljenidbe, procjene i prodaje ovršenikovih pokretnina te namirenje ovrhovoditelja. Međutim, suprotno mišljenju žalitelja, a budući da odgoda ovrhe nije i prekid ovršnog postupka, ne prestaju teći rokovi u kojima je ovrhovoditelj morao postupiti po nalozima suda kao što je to slučaj kod prekida postupka (članak 214. stavak 1. Zakona o parničnom postupku). Prema tome, ovrhovoditelj je neovisno o svom prijedlogu za odgodu ovrhe morao u sudskom roku od 8 dana od dana dostave zaključka kojim ga je sud pozvao da predujmi troškove ovršnog postupka uplatiti taj predujam. Kako on to nije učinio, sud prvog stupnja je pravilno donio pobijano rješenje. Upravo zbog navedenog, sud prvog stupnja je već nakon proteka sudskog roka za uplatu predujma troškova ovršnog postupka trebao donijeti pobijano rješenje o obustavi ovrhe, a ne donositi rješenje o odgodi ovrhe. Međutim, time što sud prvog stupnja nije tako postupio nije počinio povredu odredaba postupka koja bi utjecala na pravilnost i zakonitost pobijane odluke.

Osim toga, Ovršnim zakonom nije propisana dužnost suda da, nakon što ovrhovoditelj u sudskom roku nije uplatio predujam troškova ovršnog postupka, mora ovrhovoditelja ponovno pozivati zaključkom na uplatu predujma tog postupka kako to smatra žalitelj. Naprotiv, ako žalitelj iz opravdanih razloga nije mogao u sudskom roku uplatiti predujam troškova ovršnog postupka mogao je sukladno odredbi članka 111. stavak 2. Zakona o parničnom postupku u svezi s člankom 19. stavak 1. Ovršnog zakona podnijeti sudu prijedlog za produljenje roka. To međutim žalitelj nije učinio.

Slijedom navedenog, valjalo je na temelju odredbe članka 380. točka 2. Zakona o parničnom postupku u svezi s člankom 19. stavak 1. Ovršnog zakona, odbiti ovrhovoditeljevu žalbu kao neosnovanu i potvrditi pobijano rješenje.

VTSRH, Pž-5371/06 od 11. prosinca 2006. *(TS Zagreb Ovrv-169/03 od 3. svibnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 230 16.8.2007 11:20:19

127.

OVRŠNI POSTUPAK – NOVČANA KAZNA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 16.a

Sud će novčano kazniti ovršenika i/ili odgovornu osobu ovršenika koja na poziv suda ne dostavi prokazni popis imovine ovršenika i/ili bez osobito opravdanog razloga ne dođe na ročište radi rasprave i potvrđivanja prokaznog popisa imovine odnosno ako odbije potpisati pred sudom prokazni popis imovine.

Iz sadržaja spisa je razvidno kako je prvostupanjski sud, u postupku koji je prethodio donošenju pobijanog rješenja, o prijedlogu ovrhovoditelja za davanje prokaznog popisa imovine odlučio rješenjem od 20. siječnja 2005. godine, a 15. veljače 2005. godine ovršenik dostavlja prokazni popis imovine te sud zakazuje (u vremenu od rujna 2005. do listopada 2006. godine ukupno tri, uz pozive ovršeniku i ovrhovoditelju, objavu oglasa o ročištu na oglasnoj ploči suda, a o svakom je ročištu sastavljen zapisnik, sve sukladno članku 16a. stavak 7., 9. i 10. Ovršnog zakona) ročišta radi rasprave i potvrđivanja prokaznog popisa imovine kojima ovršenik nije nazočio ni nedolazak opravdao.

Prema zakonskom određenju ovršenik je dužan svaku stranicu obrasca dodatka prokaznom popisu imovine potpisati pred sudom, čime potvrđuje da su upisani podaci točni i potpuni i da ništa od svoje imovine nije zatajio (argument iz članka 16a. stavak 2. i 5. OZ-a).

Dakle, bitan dio postupka davanja prokaznog popisa imovine jest i samo potpisivanje obrasca pred sudom s izričitom izjavom kojom ovršenik potvrđuje da su svi podaci koje je dao točni, potpuni i da ništa nije zatajio. Posljedica takvog postupka – davanja izjave pred sudom jest da za slučaj davanja neistinitih ili nepotpunih podataka ovršenik, odnosno odgovorna osoba u ovršeniku pravnoj osobi, odgovara kao za lažni iskaz u postupku pred sudom, te može biti kažnjena za kazneno djelo (članak 16a. stavak 15. OZ-a).

Uz činjenicu da je ovršenik prvostupanjskom sudu dostavio popunjene i potpisane stranice dodatka obrasca prokaznog popisa imovine, dok je zakonom izričito određeno da ovršenik prokazni popis imovine potpisuje pred sudom (članak 16a. stavak 5. OZ-a), kraj činjenice da je bez opravdanja propustio pristupiti ročištima zakazanim radi rasprave i potvrđivanja prokaznog popisa imovine, slijedom izričite odredbe stavka 11. u svezi sa stavkom 12. članka 16a. Ovršnog zakona prvostupanjski je sud, donoseći pobijano rješenje, donio pravilnu i zakonitu odluku.

VTSRH, Pž-205/07 od 1. veljače 2007. *(TS Zagreb Ovr-2358/03 od 18. prosinca 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 231 16.8.2007 11:20:20

128.

OVRŠNI POSTUPAK – PROKAZNI POPIS IMOVINE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 16.a

Sud će rješenjem naložiti ovršeniku da dostavi prokazni popis imovine ako je naplata novčane tražbine ostala bez uspjeha jer se nisu našli predmeti ovrhe na kojima bi se ovrha mogla provesti i ako je ovrhovoditelj predložio sudu da obveže ovršenika na podnošenje prokaznog popisa imovine.

Okolnost da je ovrhovoditelj tijekom postupka djelomično namiren neovisno od ovršnog postupka nema utjecaja na dužnost ovršenika da dostavi sudu prokazni popis imovine.

Naime, uvidom u spis ovaj sud je utvrdio da je rješenjem o ovrsi prvostupanjski sud, radi naplate ovrhovoditeljičinog novčanog potraživanja, odredio ovrhu na ovršeničinim pokretninama. Prvo sudsko uredovanje radi pljenidbe, popisa i procjene, ali i radi oduzimanja, otpremanja i povjeravanja na čuvanje ovršeničenih pokretnina bezuspješno je pokušano 15. rujna 2006. Nakon bezuspješno provedenog sudskog uredovanja ovrhovoditelj je predložio sudu da naloži ovršenici sastaviti i podnijeti prokazni popis imovine.

Odredbom iz čl. 16a. st. 2. OZ-a propisao je da ako ovrha radi naplate novčane tražbine ostane bez uspjeha zato što se nisu našli predmeti ovrhe na kojima bi se ovrha mogla provesti, ili zato što su nađeni samo takvi predmeti koji očito nisu dovoljni za namirenje ovrhovoditeljeve tražbine s obzirom na njihovu neznatnu vrijednost, ili predmeti koji su već opterećeni založnim pravima trećih, ili predmeti koje druge osobe traže za sebe, ovršenik mora, na prijedlog ovrhovoditelja, podnijeti sudu popis svoje imovine (prokazni popis imovine). Taj je popis ovršenik dužan sastaviti i podnijeti sudu u roku koji mu sud odredi rješenjem iz st. 7. ovoga članka u dva primjerka s odgovarajućim prilozima.

Imajući u vidu navedeno, a s obzirom da prilikom prvog sudskog uredovanja nisu nađeni predmeti na kojima bi se ovrha mogla provesti, prvostupanjski sud je sukladno odredbi iz čl. 16a. st. 2. OZ-a donio rješenje kojim se nalaže ovršenici sastaviti i podnijeti prokazni popis imovine. Pri tome, okolnost da se sredstva s ovršeničina računa prijenose na ovrhovoditeljičin račun nije od utjecaja u ovoj pravnoj stvari. Naime, navedeni prijenos novčanih sredstva događa se mimo odluke suda pa je riječ o tzv. izvansudskoj ovrsi.

Osim toga, iz odredbe čl. 16. a st. 2. OZ-a proizlazi da ovrhovoditelj može zatražiti od suda da naloži ovršeniku sastaviti i podnijeti prokazni popis imovine i u slučaju kada su nađeni samo takvi predmeti koji očito nisu dovoljni za namirenje ovrhovoditeljeve tražbine s obzirom na njihovu neznatnu vrijednost.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 232 16.8.2007 11:20:20

Imajući u vidu navedeno, a prema dokumentaciji koju je ovršenica dostavila u spis nakon bezuspješno provedenog sudskog uredovanja, ovršenici je s poslovnog računa prenijet ukupan iznos od 7.793,56 kn. S obzirom da navedeni iznos čini nešto manje od 15% glavnice (dakle, bez troškova i kamate koje se prilikom ispunjenja imaju uračunati prije glavnice) očito je i da su ovršeničina novčana sredstva predmet ovrhe koji nije dovoljan za namirenje ovrhovoditeljeve tražbine.

Dakle, prije svega treba reći da ovršeničini žalbeni navodi nisu relevantni za provedbu sudske ovrhe budući da se oni odnose na namirenje ovrhovoditelja koje se provodi mimo suda. Međutim, sve i kada bi ti razlozi bili relevantni, prvostupanjski sud je zbog nedovoljnih novčanih sredstava za namirenje ovrhovoditeljeve tražbine trebao odlučiti kao u pobijanom rješenju.

VTSRH, Pž-1043/07 od 6. ožujka 2007. *(TS Zagreb Ovr-641/06 od 22. studenoga 2006.)*

129.

OVRŠNI POSTUPAK – OVRŠNOST ODLUKE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 23.

Sudska odluka kojom je ovršeniku naloženo da je dužan trpjeti, priznati i dopustiti ovrhovoditelju iskorištavanje ovršenikove nekretnine (pravo služnosti) postaje ovršna trenutkom pravomoćnosti.

Stranka u čiju je korist na temelju sudske odluke ustanovljeno pravo služnosti na nekretnini druge stranke ne može pokrenuti ovršni postupak, već zemljišno knjižni postupak radi uknjižbe prava služnosti u zemljišnu knjigu.

Napomena: U slučaju ako stranka koja je vlasnik nekretnine ometa stranku u čiju je korist pravo služnosti ustanovljeno, stranka u čiju je korist pravo služnosti ustanovljeno može kao ovrhovoditelj predložiti sudu da rješenjem protivnoj stranci kao ovršeniku naloži da se ponaša u skladu sa svojom obvezom (članak 233. Ovršnog zakona).

Točkom VII. st. 1. presude Trgovačkog suda u Splitu broj I P-1801/99 od 2. svibnja 2001. odlučeno je da je ovršenik, kao vlasnik čest. zem. 29/1, upisane u Z.U. 1115 k.o. Filipjakov, kao poslužno dobro, dužan trpjeti, priznati i dozvoliti ovrhovoditelju, kao svakodobnom vlasniku dijela nekretnina čest. zem. 29/4, čest. zem. 29?5, čest. zem. 29/6 i čest. zem. 29/7, kao povlasnog dobra, da koristi i iskorištava ovršenikovu čest. zem. 29/1 upisano u Z.U. br. 1115 k.o. Filipjakov, u cijeloj njenoj površini, u svrhu i namjenu kojoj služi, a radi redovne upotrebe ovrhovoditeljevih nekretnina, kao teret, pravo stvarne služnosti u korist ovrhovoditeljeva dijela nekretnina čest. zem. 29/4, čest. zem. 29?5, čest. zem. 29/6 i čest. zem. 29/7.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 233 16.8.2007 11:20:21

Imajući u vidu navedeno, prijedlog za ovrhu kojim se traži od ovršenika da izda ispravu podobnu za upis prava služnosti (tzv. tabularnu ispravu) ovrhovoditelju uopće nije bio potreban budući da iz točke VII. st. 1. presude Trgovačkog suda u Splitu broj I P-1801/99 od 2. svibnja 2001. proizlazi da je ovrhovoditelj navedenom odlukom stekao pravo služnosti. Naime, prvostupanjski sud u točki VII. st. 1. izreke nije naveo „utvrđuje se“ ili neki drugi izraz koji bi značio da je sud samo utvrdio da ovrhovoditelj ima pravo služnosti nego je, upravno suprotno, odlučio da je ovršenik „dužan trpjeti, priznati i dozvoliti“ ovrhovoditelju da koristiti i iskorištavati ovršenikovu čest. zem. 29/1.

Odredbama iz čl. 223. st. 3. i 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj 91/96 i 73/00) propisano je da se pravo služnosti osniva u trenutku pravomoćnosti sudske odluke, ako što drugo nije određeno zakonom, niti proizlazi iz cilja radi kojega se odluka donosi. Onaj u čiju je korist na nekretnini osnovano pravo služnosti odlukom suda ili drugoga tijela ovlašten je ishoditi upis stečenoga prava u zemljišnoj knjizi.

Dakle, ovrhovoditelj je u trenutku pravomoćnosti presude Trgovačkog suda u Splitu mogao zatražiti upis stečenog prava služnosti u zemljišne knjige bez potrebe pokretanja ovog ovršenog postupka.

Osim toga, odredbom iz čl. 52. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“ broj 91/96, 114/01 i 100/04, dalje u tekstu ZZK) propisano je da će zemljišnoknjižni sud dopustiti uknjižbu samo na temelju javnih isprava ili privatnih isprava na kojima je istinitost potpisa ovjerovljena na način propisan posebnim zakonom.

Odredbom iz čl. 55. st. 1. t. b. ZZK-a propisano da javne isprave na temelju kojih se može dopustiti uknjižba jesu odluke suda ili drugoga nadležnog tijela odnosno pred njima sklopljene nagodbe koje se prema propisima o ovrsi smatraju ovršnim ispravama prikladnim za upis prava u zemljišnu knjigu, ako sadrže točnu oznaku zemljišta ili prava na koji se odnosi upis.

Imajući u vidu navedeno, a pod pretpostavkom da smisao presude Trgovačkog suda u Splitu broj I P-1801/99 od 2. svibnja 2001. nije bilo stjecanje već zaštita prava služnosti kojeg je ovrhovoditelj ranije stekao na temelju nekog pravnog posla (utvrđenje da ovrhovoditelj ima pravo služnosti), ovrhovoditelj je svoje pravo služnosti opet mogao upisati u zemljišnu knjigu na temelju navedene pravomoćne sudske presude, sukladno odredbi iz čl. 52. st. 1. i čl. 55. st. 1. t. b. ZZK-a.

Dakle, iz svega navedenog slijedi da je ovrhovoditelj svoje pravo služnosti mogao upisati na temelju presude Trgovačkog suda u Splitu broj I P-1801/99 od 2. svibnja 2001. pa nije imao razloga zahtijevati još jednu ispravu podobnu za upis prava služnosti te tražiti da suda da ovršeniku izrekne sudske penale, sve sukladno odredbi iz čl. 6. OZ-a.

VTSRH, Pž-7198/05 od 14. ožujka 2007. *(TS Zadar Ovr-77/05 od 27. listopada 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 234 16.8.2007 11:20:21

130.

OVRŠNI POSTUPAK – PODOBNOST OVRŠNE ISPRAVE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 26.

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 13. stavak 2.

Ovršna isprava je podobna za ovrhu ako su u njoj, između ostalog, označeni vjerovnik i dužnik. Ako su vjerovnik i dužnik trgovačka društva, tvrtke stranaka moraju sadržavati i oznaku o kojem se pojedinom obliku trgovačkog društva radi (npr. dioničkom društvu, društvu s ograničenom odgovornošću).

Unatoč tomu rješenje o obustavi postupka je zakonito, jer ovrha nije moguća zato što ovršna isprava nije podobna za ovrhu. Sud određuje ovrhu na temelju ovršne isprave, među koje spada i ovršna sudska odluka (čl. 20. i 21. st. 1. t. 1. OZ). Da bi ovršna sudska odluka bila podobna za ovrhu, ona mora sadržavati potrebne podatke da bi se po njoj moglo postupiti. Kada ovršnu ispravu predstavlja platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi, taj platni nalog mora sadržavati podatke iz čl. 448. ZPP, uz odgovarajuću primjenu pravila o sadržaju presude iz čl. 338. ZPP. Među ostalim podacima platni nalog mora sadržavati ime i prezime ili naziv te prebivalište, odnosno sjedište stranaka. Kada se radi o stranci pravnoj osobi obvezan sastavni dio naziva stranke čini oznaka organizacijskog oblika pravne osobe (npr. d.d., d.o.o., k.d.). Ako sudska odluka ne sadrži puni naziv pravne osobe, na temelju takve odluke ovrha nije moguća. Sud je naime ovlašten odrediti i provesti ovrhu u koristi osobe koja je kao vjerovnik označena u ovršnoj ispravi i protiv osobe koja je kao dužnik označena u ovršnoj ispravi. Pravna osoba pod nazivom MITT Zagreb ne može postojati po prisilnim propisima o nazivima pravnih osoba.

U platnom nalogu sadržanom u rješenju o ovrsi Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Ovrv-4054/2002-2 od 2. svibnja 2002. kao ovršenik je označen MITT Zagreb. S obzirom na to da je ovrha na novčanim sredstvima ostala bezuspješna, na prijedlog ovrhovoditelja određena je ovrha na pokretnim stvarima ovršenika rješenjem poslovni broj Ovrv-4054/2002-16 od 1. rujna 2004. U novom rješenju kao ovršenik označen je MITT Zagreb, što je sukladno ovršnoj ispravi, ali odluka nije podobna za ovrhu. Radi se o takvom nedostatku ovršne isprave i rješenja o ovrsi koji nije moguće naknadno ispraviti. Zato je ovrha na temelju rješenja o ovrsi nemoguća, ali ne zbog razloga na koji se pozvao sud u rješenju o obustavi ovrhe. Rješenje o obustavi doneseno je pravilnom primjenom odredbe čl. 67. OZ, ali zbog drugih zapreka za provođenje ovrhe, a ne onih na koje se sud pozvao u obrazloženju pobijanog rješenja.

VTSRH, Pž-249/06 od 21. veljače 2007. *(TS Zagreb Ovrv-4054/02 od 23. rujna 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 235 16.8.2007 11:20:22

131.

OVRŠNI POSTUPAK – VJERODOSTOJNA ISPRAVA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 28.

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 51/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03)

Članak 501. stavak 2.

Vjerodostojna isprava podobna je za izdavanje rješenja o ovrsi ako je prijepis te isprave ovjerilo ovlašteno tijelo pravne osobe. Međutim, vjerodostojna isprava priložena prijedlogu za ovrhu mora biti snabdjevena originalnom ovjerom ovlaštenog tijela pravne osobe, a ne preslikom ovjere.

Vjerodostojnom ispravom u smislu odredbe iz članka 28. OZ, u vezi s odredbom iz članka 446. ZPP smatra se samo izvorna isprava, odnosno isprava u izvorniku ili ovjerenom prijepisu, a ne i njena preslika. Međutim, u postupcima pred trgovačkim sudovima i preslika vjerodostojne isprave podobna je za određivanje ovrhe (arg. iz članka 501. stavak 2. ZPP), ako je prijepis (odnosno presliku) takve isprave ovjerilo ovlašteno tijelo pravne osobe.

Radi provjere ovrhovoditeljevih žalbenih tvrdnji da je i preslike računa broj 001/1924, 004-2002 i 004-2522 (u odnosu na koje je odbijen prijedlog za ovrhu) potpisala ovlaštena osoba izvršen je uvid u prvostupanjski ovršni predmet. U spisu, na listovima 5., 6. i 8. nalaze se sporne vjerodostojne isprave. Pregledom žigova i potpisa na lijevoj strani isprava, ovaj sud je utvrdio da je ocjena prvostupanjskog suda pravilna. Naime, ovrhovoditelj je tvrdio da je „…zbog toga što je žig crne boje, a i ovlaštena osoba je izvršila potpisivanje plavom i crnom olovkom… sud vjerojatno omaškom utvrdio da se radi o preslikanom pečatu i potpisu na vjerodostojnoj ispravi…“. Ova tvrdnja nije istinita, jer pregled isprave potvrđuje uvjerenje prvostupanjskog suda da se na preslici sporne tri isprave nalaze preslike žiga i potpisa ovlaštene osobe, a ne originalni otisak i potpis.

VTSRH, Pž-3344/06 od 13. studenoga 2006. *(TS Zagreb Ovrv-142/06 od 28. veljače 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 236 16.8.2007 11:20:22

132.

OVRŠNI POSTUPAK – PRIJEDLOG ZA OVRHU

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 35. i 252.c

Za razliku od prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave, ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu na temelju ovršne isprave ne može predložiti sudu da odredi ovrhu općenito na cjelokupnoj imovini ovršenika.

Pravilno je prvostupanjski sud odbacio prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave na temelju odredbe čl. 35. st. 1. OZ-a. Ovrhovoditelj je zatražio ovrhu na temelju ovršne isprave i to na cjelokupnoj pokretnoj i nepokretnoj imovini koja pripada ovršeniku te na novčanim sredstvima koja se vode na glavnom računu ovršenika kod Slatinske banke d.d. i na drugim navedenim računima kod Zagrebačke banke d.d. i Erste & Steiermarkische banke d.d. Već zbog činjenice da je u ovršnom prijedlogu ovrhovoditelj zatražio ovrhu na cjelokupnoj pokretnoj i nepokretnoj imovini koja pripada ovršeniku, prijedlog za ovrhu nije propisno sastavljen. Ovrhovoditelj je trebao u prijedlogu za ovrhu na temelju ovršne isprave uz naznaku ovrhovoditelja, ovršenika, tražbine čije se ostvarenje traži, navesti i sredstvo kojim ovrhu treba provesti i po potrebi predmet u odnosu na koji ga treba provesti. Predlaganje ovrhe na cjelokupnoj pokretnoj i nepokretnoj imovini koja pripada ovršeniku predviđeno je sukladno čl. 252c. st. 2. Ovršnog zakona samo u prijedlogu za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave koji se podnosi javnom bilježniku. Naprotiv, u prijedlogu za ovrhu na temelju ovršne isprave, ovrhovoditelj je dužan, sukladno citiranoj odredbi čl. 35. st. 1. OZ-a određeno navesti sredstvo kojim ovrhu treba provesti te po potrebi i predmet u odnosu na koji ga treba provesti. Na tu okolnost je pravilno prvostupanjski sud ukazao u obrazloženju svog rješenja. Pravilan je stav prvostupanjskog suda da prijedlog za ovrhu nije sastavljen na način da bi sud po tom prijedlogu mogao donijeti rješenje o ovrsi koje treba imati sadržaj propisan čl. 208. st. 1. OZ-a, tj. da je ovrhovoditelj pogrešno predložio da se novčani iznos za koji je određena ovrha prenese ovrhovoditeljevom punomoćniku umjesto ovrhovoditelju. Pri tome se ukazuje na pogrešan stav ovrhovoditelja da je uz ovršni prijedlog priložio specijalnu punomoć. Naprotiv, punomoć priložena uz ovršni prijedlog te naknadno uz žalbu predstavlja generalnu punomoć za zastupanje ovrhovoditelja po imenovanim punomoćnicima načelno u svim postupcima, te na temelju takve punomoći ovrhovoditelj, odnosno punomoćnik ovrhovoditelja, po shvaćanju ovoga suda, nije ovlašten zahtijevati zaplijenjeni iznos novčanih sredstava doznačiti na žiro račun punomoćnika ovrhovoditelja.

VTSRH, Pž-7296/06 od 30. siječnja 2007. *(TS Zagreb Ovr-1883/06 od 21. rujna 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 237 16.8.2007 11:20:23

133.

OVRŠNI POSTUPAK – RJEŠENJE O OVRSI; PROMJENA OVRŠENIKA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 37.

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03)

Članak 192.

Nakon donošenja rješenja o ovrsi ovrhovoditelj više ne može mijenjati naziv ovršenika niti vršiti subjektivnu preinaku ovršnog prijedloga.

Iz spisa je vidljivo da je, prema prijedlogu ovrhovoditelja u kojem je kao ovršenik označen N. E. vl. obrta PICOLO, Poreč, doneseno rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave od 23. rujna 2003., kojim je ovrha određena na ovršenikovim novčanim sredstvima te na ovršenikovim pokretninama. Takvo rješenje postalo je pravomoćno te je dostavljeno na provedbu nadležnoj banci, radi provedbe ovrhe na ovršenikovim novčanim sredstvima i Općinskom sudu u Poreču radi provedbe ovrhe na ovršenikovim pokretninama. Dopisom od 24. studenog 2003. banka je vratila neprovedeno rješenje o ovrsi od 23. rujna 2003. uz napomenu da se pravni oblik ovršenika naveden u rješenju o ovrsi ne slaže s pravnim oblikom trgovačkog društva iz podataka u Jedinstvenom registru računa, nakon čega je ovrhovoditelj zaključkom suda od 28. studenog 2003., uz upozorenje na posljedice iz članka 109. stavak 4. Zakona o parničnom postupku, pozvan ispraviti prijedlog za ovrhu na način da dostavi sudu točan žiro račun ovršenika te naziv obrta. Takvo je pozivanje ovrhovoditelja na ispravak ovršnog prijedloga uz upozorenje na posljedice iz članka 109. stavak 4. Zakona o parničnom postupku nezakonito iz razloga što nakon donošenja rješenja o ovrsi prema podnesenom prijedlogu, ispravljanje prijedloga za ovrhu više nije moguće. Prvostupanjski je sud, nakon primitka dopisa banke, bio dužan obavijestiti ovrhovoditelja o razlozima nemogućnosti provedbe ovrhe na ovršenikovim novčanim sredstvima te nakon toga obustaviti ovrhu na ovršenikovim novčanim sredstvima. Nadalje, očitujući se na takav zaključak suda, podneskom od 22. prosinca 2003., ovrhovoditelj ispravlja naziv ovršenika navodeći kako je ovršenik PICOLO d.o.o. Poreč, te da je u ovršnom prijedlogu omaškom ovršenika označio kao obrt iako je isti registriran kao društvo s ograničenom odgovornošću. Takav ovrhovoditeljev prijedlog, prema svom sadržaju, zapravo predstavlja zahtjev za subjektivnu preinaku, pa budući da je zahtjev za subjektivnu preinaku moguće podnijeti do donošenja rješenja o ovrsi takav je zahtjev valjalo odbaciti.

Budući da je ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu prema kojem je doneseno rješenje o ovrsi, pogrešno označio ovršenika, unatoč nezakonito provedenom postupku koji je prethodio donošenju pobijanog rješenja, pravilno je zaključio prvostupanjski sud kako se ovrha određena navedenim rješenjem o ovrsi protiv označenog ovršenika, ne može provesti, te bi i u slučaju zakonito provedenog postupka koji je prethodio donošenju pobijanog rješenja, rezultat postupka bio donošenje rješenja o obustavi, pa slijedom toga pobijano rješenje žalbeni sud nalazi zakonitim.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 238 16.8.2007 11:20:23

VTSRH, Pž-1035/06 od 16. siječnja 2007. *(TS Rijeka Ovrv-3517/03 od 14. listopada 2005.)*

134.

OVRŠNI POSTUPAK – POSTUPAK SUDA POVODOM PRIGOVORA PROTIV RJEŠENJA O OVRSI JAVNOG BILJEŽNIKA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 54.

Nakon što javni bilježnik dostavi sudu pravovremen i dopušten prigovor protiv rješenja o ovrsi (članak 252.e stavak 3. Ovršnog zakona), sud mora donijeti odluke propisane člankom 54. stavak 2. do 5. Ovršnog zakona.

O postojanju ovrhovoditeljeve tražbine osporene prigovorom ovršenika kojim pobija rješenje o ovrsi u cijelosti ili u dijelu kojim mu je naloženo da namiri tražbinu, sud može odlučiti samo u parničnom postupku.

Prema odredbi čl. 252.e Ovršnog zakona (primjenjuje se od 28. siječnja 2006. godine, a prijedlog za ovrhu podnesen je 12. svibnja 2006. godine) javni bilježnik kojem je podnesen pravodoban i dopušten prigovor protiv rješenja koje je izdao proslijedit će spis radi provedbe postupka u povodu prigovora nadležnom sudu, koji će u povodu takva prigovora donijeti odluke iz čl. 53. i 54. tog Zakona.

Prema čl. 54. st. 2. Ovršnog zakona sud kojemu je prigovor podnesen stavit će izvan snage rješenje o ovrsi u dijelu kojim je određena ovrha i ukinut će provedene radnje, a postupak će nastaviti kao u povodu prigovora protiv platnoga naloga.

U predmetnom je slučaju javni bilježnik postupio prema zakonskom određenju glede prigovora protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, a sud prvog stupnja proveo zakonom propisan postupak u povodu prigovora protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave.

Žalba protiv rješenja o ovrsi uređena je odredbama čl. 46. Ovršnog zakona. Prema odredbi st. 6. navedenog članka, ovrhovoditelj može žalbom pobijati rješenje o ovrsi ako je njime prekoračen njegov zahtjev te zbog odluke o troškovima postupka.

Kraj navedene izričite zakonske odredbe, budući da prema žalbenim navodima žalitelj ne pobija prvostupanjsko rješenje zbog prekoračenja njegovog zahtjeva ni zbog odluke o troškovima postupka, a koji razlozi su zakonska osnova za pobijanje rješenja o ovrsi (osnovanost ili neosnovanost potraživanja ovrhovoditelja utvrđivat će se u parnici) žalba ovrhovoditelja je neosnovana, dok je pobijano rješenje pravilno i osnovano na zakonu.

VTSRH, Pž-5290/06 od 29. studenoga 2006. *(TS Zagreb Ovrv-2308/06 od 7. lipnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 239 16.8.2007 11:20:24

135.

OVRŠNI POSTUPAK – POSTUPAK U POVODU PRIGOVORA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 54. stavak 2.

Ovršni sud kojem je javni bilježnik dostavio spis radi provedbe postupka u povodu prigovora kojim ovršenik pobija rješenje o ovrsi u cijelosti ili u dijelu kojim mu je naloženo da namiri tražbinu, mora donijeti rješenje kojim rješenje o ovrsi stavlja izvan snage u dijelu kojim je određena ovrha i ukida provedene radnje te određuje da će se postupak nastaviti kao povodom prigovora protiv platnoga naloga.

Ako sud smatra da za daljnji postupak nije nadležan, nakon pravomoćnosti rješenja o nastavljanju postupka u parnici, spis će dostaviti sudu za kojeg smatra da je nadležan i to bez donošenja rješenja kojim se oglašava mjesno nenadležnim sudom.

Iz spisa proizlazi da je javni bilježnik kojem je podnesen pravodoban i dopušten prigovor protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave pravilno, primjenom odredbe čl. 252.e OZ-a proslijedio spis nadležnom sudu radi provedbe postupka u povodu prigovora, da bi sud donio odluku iz čl. 54. toga Zakona. Pravilno je javni bilježnik spis proslijedio trgovačkom sudu na čijem se području nalazi njegovo sjedište, jer tako proizlazi iz odredbe čl. 252.j st. 1. i 2. OZ-a. Prvostupanjski sud je sukladno odredbi čl. 54. st. 2. pravilno stavio izvan snage rješenje o ovrsi u dijelu kojim je određena ovrha i ukinuo provedene radnje te je pravilno odredio da će se postupak nastaviti kao u povodu prigovora protiv platnog naloga.

Međutim, prvostupanjski sud nije pravilno primijenio odredbu čl. 54. st. 2. OZ-a kada je oglasio svoju mjesnu nenadležnost. Naime, prema citiranoj zakonskoj odredbi, ako sud nije mjesno nadležan za nastavljanje postupka kao u povodu prigovora protiv platnog naloga, a koja se mjesna nadležnost određuje prema odredbama Zakona o parničnom postupku, tada će samo dostaviti predmet nadležnom sudu, bez oglašavanja mjesne nenadležnosti. Pravilno prvostupanjski sud zaključuje da nije mjesno nadležan za postupanje povodom prigovora protiv platnog naloga, jer je sjedište ovršenika na području Trgovačkog suda u Rijeci, a ne u Pazinu, kako to pogrešno navodi prvostupanjski sud, koji je sud prema odredbi čl. 48. st. 1. ZPP-a opće mjesno nadležan za postupanje. Stoga je prvostupanjski sud prema odredbi čl. 54. st. 2. OZ-a samo trebao dostaviti predmet nadležnom sudu.

Zbog navedenog je na temelju odredbe čl. 380. t. 3. ZPP-a ovrhovoditeljevu žalbu valjalo uvažiti i ukinuti točku III. pobijanog rješenja bez potrebe vraćanja na ponovan postupak. Prvostupanjski sud će predmet proslijediti mjesno nadležnom sudu bez oglašavanja mjesne nenadležnosti.

VTSRH, Pž-6961/06 od 9. siječnja 2007. *(TS Zagreb Ovrv-2918/06 od 28. rujna 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 240 16.8.2007 11:20:24

136.

OVRŠNI POSTUPAK – PRIGOVOR TREĆE OSOBE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 56. stavak 2.

Sud o prigovoru treće osobe da ima u pogledu predmeta ovrhe takvo pravo koje sprječava ovrhu može odlučiti u ovršnom postupku (dakle, bez upućivanja treće osobe u parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom) ako treća osoba opravdanost svog prigovora dokazuje javno ovjerovljenom privatnom ispravom. Pri tome nije odlučno što se ovrhovoditelj prethodno nije očitovao na taj prigovor ili se usprotivio prigovoru.

Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem naložio sudioniku u ovom ovršnom postupku da u roku od 15 dana od dana primitka toga rješenja pokrene parnicu radi proglašenja da je ovrha određena rješenjem istoga suda Ovrv-6574/2001 od 19. prosinca 2001. godine na pokretninama nedopuštena. Prema obrazloženju, sud je pozivom na članak 56. stavak 1. Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj 57/96, 29/99, nastavno: OZ) ovako riješio, jer je našao sudionika valja uputiti na parnicu u smislu članka 55. stavak 1. OZ, jer da se ovrhovoditelj u propisanom roku nije očitovao o prigovoru ovršenika.

Protiv prvostupanjskog rješenja žalbu izjavio je sudionik u ovom ovršnom postupku zbog svih žalbenih razloga. U žalbi najprije upire na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje te na temelju toga i na pogrešnu primjenu materijalnog prava, koje žalitelj vidi u tomu što sud donošenje svoje odluke obrazlaže činjenicom da se ovrhovoditelj nije u propisanom roku očitovao o izlučnom prigovoru, pri čemu se poziva na članak 56. stavak 1. OZ, a po ocjeni žalitelja na ovakvu odluku suda, kraj javno ovjerovljene isprave kojom je opravdao svoj prigovor, na odluku suda nije nikako mogla imati utjecaja samo činjenica da se ovrhovoditelj nije očitovao na njegov izlučni prigovor u propisanom roku. Prema stajalištu žalitelja odredba članka 56. stavak 1. i 2. OZ koncipirana je na način da dokaz opravdanosti prigovora treće osobe isključuje očitovanje ovrhovoditelja kao relevantnu činjenicu prilikom odlučivanja o prigovoru te da je sud bio obavezan postupati o prigovoru u ovršnom postupku. Tako bi sud trebao postupiti i u nastavku postupka unatoč tomu što se ovrhovoditelj nakon donošenja rješenja očitovao o prigovoru. Predlaže da se pobijano rješenje hitno ukine. *(...)*

Prema odredbi članka 55. stavak 1. OZ-a – osoba koja tvrdi da u pogledu predmeta ovrhe ima takovo pravo da sprječava ovrhu može podnijeti prigovor protiv ovrhe tražeći da se ovrha na tom predmetu proglasi nedopuštenom. Prema stavku 3. istog članka, sud će prigovor dostaviti ovrhovoditelju i ovršeniku i pozvati ih da se u roku od 8 dana očituju o prigovoru.

Prema odredbi članka 56. stavak 1. OZ-a – ako se ovrhovoditelj u propisanom roku ne očituje o prigovoru ili ako se jedna strana usprotivi prigovoru, sud će podnositelja prigovora rješenjem uputiti da protiv stranaka u roku 15 dana pokrene

Zbirka_VTS_13_2007.indd 241 16.8.2007 11:20:25

parnicu radi proglašenja da ovrha na predmetu ovrhe nije dopuštena, osim ako ovrhovoditelj ne dokaže opravdanost svog prigovora pravomoćnom presudom ili drugom javnom ispravom, ili javno ovjerovljenom privatnom ispravom, odnosno ako činjenice na kojima se temelji prigovor treće osobe nisu općepoznate ili se mogu utvrditi primjenom pravila o zakonskim predmnijevama.

Prema odredbi članka 55. stavak 2. OZ-a prigovor se može podnijeti do završetka ovršnog postupka, a podnošenje prigovora ne sprječava provedbu ovrhe i ostvarenje ovrhovoditeljeve tražbine.

U ovom slučaju sudionik je u izlučnom prigovoru zatražio da se ovrha određena na pokretninama proglasi nedopuštenom, jer da su stvari koje su predmet ovrhe u njegovom vlasništvu i posjedu.Opravdanost svoga prigovora žalitelj dokazuje Ugovorom o kupoprodaji upravo pokretnina koje su predmet ovrhe te tvrdi da je ovaj javno ovjerovljena privatna isprava, pošto je dana 13. prosinca 2002. godine legaliziran od javnog bilježnika, dakle potpisan od ugovornih strana u nazočnosti javnog bilježnika.

Prvostupanjski sud prigovor dostavlja samo ovrhovoditelju, premda je na očitovanje o prigovoru trebao pozvati i ovršenika te nakon proteka propisanog roka nalaže žalitelju da pokrene parnicu radi proglašenja da ovrha na konkretnom predmetu ovrhe nije dopuštena.

Pri tomu se sud uopće ne bavi prigovorom treće osobe, kao ni ispravom kojom treći dokazuje opravdanost svoga prigovora već svoju odluku obrazlaže činjenicom da se ovrhovoditelj nije očitovao na prigovor ovršenika, pri čemu se poziva na članak 56. stavak 1. OZ.

Ovakva odluka prvostupanjskog suda je posve nerazumljiva sve da je sud donoseći takvu odluku i mislio na izlučni prigovor a ne na prigovor ovršenika .

Naime, uz prigovor je dostavljena isprava za koju podnositelj prigovora tvrdi da je kvalificirana te da je tom ispravom dokazao opravdanost prigovora pa je sud, uz činjenicu da se ovrhovoditelj u propisanom roku nije očitovao, bio dužan ispitati i činjenice navedene u prigovoru te ocijeniti priloženu ispravu, što je odlučno za njegovu odluku hoće li o prigovoru odlučivati u ovršnom postupku ili će podnositelja prigovora uputiti da protiv stranaka u roku od petnaest dana pokrene parnicu radi proglašenja da ovrha na predmetu ovrhe nije dopuštena.

Odatle je nejasno zbog čega sud opravdanost prigovora uopće ne ispituje, kao ni dokaze uz prigovor već trećega upućuje na parnicu zbog same činjenice što se ovrhovoditelj o prigovoru ovršenika u propisanom roku nije očitovao.

Time je sud počinio apsolutno bitnu povredu postupka iz članka 354. stavak 2. točke 11. ZPP-a na koju se u žalbi opravdano ukazuje, te na čije ostvarenje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti.

Nadalje, iz naprijed navedenog je očito kako je sud ne uzevši u obzir činjenicu da je podnositelj prigovora dostavio sudu ispravu za koju tvrdi da je javna isprava, nepotpuno utvrdio činjenično stanje, a kada se pozvao na odredbu članka 56. stavak 1. OZ pogrešno je primijenio materijalno pravo.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 242 16.8.2007 11:20:25

Osim toga, ovrhovoditelj se u smislu članka 55. stavak 3. OZ očituje o izlučnom prigovoru osobe koja tvrdi da u pogledu predmeta ovrhe ima takvo pravo koje sprječava ovrhu, a ne očituje se o prigovoru ovršenika kako to u obrazloženju pobijanog rješenja navodi prvostupanjski sud.

VTSRH, Pž-6591/06 od 18. prosinca 2006. *(TS Rijeka Ovrv-6574/01 od 20. rujna 2006.)*

137.

OVRŠNI POSTUPAK – PRIGOVOR TREĆE OSOBE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 56. stavak 2.

Rješenje o upisu fiducijarnog vlasništva i izvadak iz zemljišnih knjiga općinskog suda (u koje se fiducijarno vlasništvo upisuje nakon pravomoćnosti tog rješenja) su javne isprave pa sud o izlučnom prigovoru može odlučiti u ovršnog postupku.

Prvostupanjski sud je u pobijanom dijelu rješenja označenog u izreci (stavak I.) uputio sudionika u ovom ovršnom postupku na pokretanje parnice protiv stranaka radi proglašenja da je ovrha određena rješenjem istoga suda Ovrv-6238/00 na predmetima ovrhe nedopuštena, dok je u nepobijanom dijelu rješenja tu ovrhu odgodio do okončanja postupka po izlučnoj tužbi (stavak II.), uz obrazloženje, u bitnome, da sudionica u ovom ovršnom postupku, podnesenim prigovorom nije u cijelosti dokazala njegovu opravdanost,pravomoćnom presudom, javnom ili javno ovjerovljenom privatnom ispravom, a činjenice na kojima se temelji prigovor nisu opće poznate i ne mogu se utvrditi na temelju pravila o zakonskim predmijevama, a kako se ovrhovoditelj u zakonskom roku usprotivio prigovoru treće osobe,to je sud odlučio da o prigovoru ne rješava u ovršnom postupku. Na prijedlog treće osobe, sudionika u ovom ovršnom postupku, koja je učinila vjerojatnim postojanje svoga prava, sud je dopustio odgodu ovrhe do okončanja postupka na koji je sudionik upućen radi proglašenja ovrhe na nekretninama nedopuštenom, jer postoji velika vjerojatnost da bi treća osoba provedbom predmetne ovrhe pretrpjela nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, pri čemu je sud imao u vidu da je sudionik u zemljišnim knjigama upisan kao fiducijarni vlasnik.

Protiv prvostupanjskog rješenja u dijelu kojim je upućen na pokretanje parnice, pravodobnu žalbu izjavio je sudionik u ovom ovršnom postupku zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava u kojoj u bitnome iznosi da je sudu dostavio ovjerovljeni prijepis zemljišnoknjižnog izvatka i rješenje Općinskog suda u Splitu iz kojih je razvidno da je fiducijarni vlasnik upravo nekretnina na kojima je određena ovrha te da u momentu stjecanja fiducija nije bilo zabilježbe ovrhe temeljem koje bi ovrhovoditelj na

Zbirka_VTS_13_2007.indd 243 16.8.2007 11:20:26

predmetnim nekretninama stekao bilo kakvo pravo prije žalitelja. Smatra da rješenje Općinskog suda i zemljišnoknjižni izvaci jesu javne isprave, pa da ne stoji tvrdnja prvostupanjskog suda da žalitelj nije u cijelosti dokazao opravdanost svoga prigovora javnom ispravom, a u koliko smatrao da dostavljene isprave nisu dovoljno opravdanje prigovora, mogao je pozvati žalitelja da dostavi i solemnizirane ugovore i sporazume. Iz dostavljenih isprava neosporno proizlazi postojanje fiducijarnog vlasništva, a dok ono traje ovršenik ne može raspolagati predmetnim nekretninama jer one su, makar privremeno, vlasništvo žalitelja, a na tim se nekretninama ne može provoditi niti ovrha Stoga predlaže da ovaj sud rješenje u pobijenom dijelu ukine te uputi prvostupanjski sud na donošenje meritorne odluke o prigovoru. Podredno predlaže da ovaj sud rješenje preinači tako da proglasi ovrhu na predmetima ovrhe nedopuštenom. *(...)*

Prema odredbi članka 55. stavak 1. OZ-a – osoba koja tvrdi da u pogledu predmeta ovrhe ima takovo pravo da sprječava ovrhu može podnijeti prigovor protiv ovrhe tražeći da se ovrha na tom predmetu proglasi nedopuštenom. Prema stavku 3. istog članka, sud će prigovor dostaviti ovrhovoditelju i ovršeniku i pozvati ih da se u roku od 8 dana očituju o prigovoru. Prema odredbi članka 56. stavak 1. OZ-a ako se ovrhovoditelj u propisanom roku ne očituje o prigovoru ili ako se jedna strana usprotivi prigovoru, sud će podnositelja prigovora rješenjem uputiti da protiv stranaka u roku 15 dana pokrene parnicu radi proglašenja da ovrha na predmetu ovrhe nije dopuštena, osim ako ovrhovoditelj ne dokaže opravdanost svog prigovora pravomoćnom presudom ili drugom javnom ispravom, ili javno ovjerovljenom privatnom ispravom, odnosno ako činjenice na kojima se temelji prigovor treće osobe nisu općepoznate ili se mogu utvrditi primjenom pravila o zakonskim predmijevama. Prema odredbi članka 55. stavak 2. OZ-a prigovor se može podnijeti do završetka ovršnog postupka, a podnošenje prigovora ne sprječava provedbu ovrhe i ostvarenje ovrhovoditeljeve tražbine.

U ovom slučaju podnositelj prigovora je dokazao njegovu opravdanost ispravama koje imaju značenje javnih isprava tako da je sud bio dužan odlučiti o prigovoru već u samom ovršnom postupku .

Stoga je valjalo žalbu uvažiti i temeljem odredbe članka 380. točke 3. ZPP-a u vezi sa odredbom članka 19. OZ-a rješenje u pobijanom dijelu ukinuti te predmet vratiti prvostupanjskom sudu koji je dužan o prigovoru sudionika odlučiti u ovršnom postupku.

VTSRH, Pž- 1140/04 od 15. prosinca 2006. *(TS Split Ovrv-6238/00 od 19. prosinca 2003.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 244 16.8.2007 11:20:26

138.

OVRŠNI POSTUPAK – ROK ZA PROTUOVRHU

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 58. stavak 5.

Ovršenik može u roku od tri mjeseca od saznanja razloga za protuovrhu, a najkasnije u roku od godine dana od dovršetka ovršnog postupka podnijeti prijedlog za protuovrhu.

Protekom jednog od tih prekluzivnih rokova ovršenik gubi pravo predlagati protuovrhu.

Pobijanim rješenjem Trgovački sud u Splitu naložio je ovrhovoditelju da u roku od 15 dana vrati ovršeniku iznos od 228.513,72 kn sa zakonskom zateznom kamatom koje teče od 28. travnja 2003. godine pa do isplate (točka I. izreke), te je obvezao ovrhovoditelja u roku od 15 dana naknaditi ovršeniku trošak protuovrhe u iznosu od 8.680,00 kn (točka II. izreke).

Tako je prvostupanjski sud odlučio jer je FINA Makarska provela u cijelosti pravomoćno rješenje o ovrsi poslovni broj Ovrv-1179/99 od 28. travnja 1999. godine u iznosu od 228.513,72 kn, a pravomoćnim rješenjem tog suda od 29. travnja 2003. godine, potvrđenog rješenjem ovog drugostupanjskog suda poslovni broj Pž-6006/03-3 od 11. siječnja 2005. godine, ukinuta je klauzula pravomoćnosti i ovršnosti rješenja o ovrsi. Postupajući po prigovoru ovršenika rješenjem prvostupanjskog suda od 31. listopada 2005. godine rješenje o ovrsi stavljeno je izvan snage i određeno da će se postupak nastaviti kao u povodu prigovora protiv platnog naloga. Kako je ovršenik pravovremeno stavio prijedlog za protuovrhu u roku od tri mjeseca od dana saznanja za razlog za protuovrhu, odnosno u roku od tri mjeseca od primitka drugostupanjskog rješenja poslovni broj Pž-6006/03-3 od 11. siječnja 2005. godine te kako je ovršna isprava na temelju koje je ovrha provedena stavljena izvan snage, to je prvostupanjski sud donio pobijano rješenje sukladno odredbi članka 58. stavak 1. točka 1. i stavak 3. Ovršnog zakona. Odluka o troškovima donijeta je sukladno odredbi članka 14. stavak 5. Ovršnog zakona.

Protiv ovog rješenja žalbu je izjavio ovrhovoditelj iz svih žalbenih razloga. U žalbi u bitnom navodi da je ovršenik podnio prigovor protiv rješenja o ovrsi izvan roka i da je prijedlog za protuovrhu nepravovremen. Osim toga, smatra da protuovrha nije moguća, jer ovršenik nije prijavio svoju tražbinu u stečajnom postupku nad ovrhovoditeljem, a da su protekli svi rokovi za prijavljivanje tražbine. Predlaže usvojiti žalbu ili vratiti predmet na ponovno suđenje. *(...)*

Iz spisa proizlazi da je po prijedlogu ovršenika prvostupanjski sud rješenjem od 29. travnja 2003. godine, potvrđenim rješenjem ovog drugostupanjskog suda poslovni broj Pž-6006/03-3 od 11. siječnja 2005. godine, ukinuo potvrdu pravomoćnosti i ovršnosti rješenja o ovrsi poslovni broj Ovrv-1179/99 od 28. travnja 1999. godine. Nakon što je ovršenik 11. ožujka 2005. godine primio navedeno drugostupanjsko

Zbirka_VTS_13_2007.indd 245 16.8.2007 11:20:27

rješenje, podneskom od 20. svibnja 2005. godine podnio je prigovor protiv rješenja o ovrsi i prijedlog za protuovrhu.

Po prigovoru ovršenika, prvostupanjski je sud pravomoćnim rješenjem od 31. listopada 2005. godine stavio izvan snage rješenje o ovrsi u dijelu u kojem je određena ovrha i ukinuo provedene radnje te odredio da će se postupak nastaviti kao u povodu prigovora protiv platnog naloga, a po ovršenikovom prijedlogu za protuovrhu donio je pobijano rješenje.

Sukladno odredbi članka 58. OZ-a nakon što je ovrha već provedena, ovršenik može u istom ovršnom postupku zatražiti od suda da naloži ovrhovoditelju da mu vrati ono što je ovrhom dobio ako je ovršna isprava pravomoćno (…) stavljena izvan snage (stavak 1. točka 1.), a prijedlog za protuovrhu može se podnijeti u roku od tri mjeseca od dana kada je ovršenik saznao za razlog za protuovrhu, a najkasnije u roku od jedne godine od dana dovršetka ovršnog postupka (stavak 5.).

Rokovi za podnošenje prijedloga za protuovrhu su dvojako propisani, i to kao subjektivni i objektivni rok. Početak subjektivnog roka zavisi od saznanja ovršenika za događaj koji je relevantan za računanje roka (razlog za protuovrhu), a početak objektivnog roka zavisi od nastupanja relevantne činjenice (dovršetka ovršnog postupka) nezavisno od saznanja ovršenika za tu činjenicu.

Protekom objektivnog roka ovršenik gubi pravo na podnošenje prijedloga za protuovrhu, makar subjektivni rok još nije protekao ili još nije niti počeo teći.

U smislu odredbe članka 68. stavak 1. OZ-a postupak ovrhe se smatra dovršenim (…) provedbom ovršne radnje kojom se ovrha dovršava. Kada je ovrha određena na ovršenikovoj tražbini po računu kod pravne osobe koja obavlja poslove platnoga prometa kao u konkretnom slučaju, ovršne radnje u smislu odredbe članka 184. u vezi članka 150. OZ-a su pljenidba i prijenos.

Pritom se napominje da iz spisa proizlazi da je FINA Makarska provela ovrhu po rješenju o ovrsi poslovni broj Ovrv-1179/99 od 28. travnja 1999. godine odnosno izvršila prijenos novčanih sredstava na ovrhovoditeljev račun 18. veljače 2003. godine i 28. travnja 2003. godine za ukupan iznos od 228.513,72 kn.

Dakle, s obzirom da je ovršna radnja kojom se ovrha dovršava provedena 28. travnja 2003. godine, ovršenikov prijedlog za protuovrhu podnesen prvostupanjskom sudu 20. svibnja 2005. godine nije pravovremen, jer je podnesen nakon proteka objektivnog roka od jedne godine od dana dovršetka ovršnog postupka, iako u trenutku isteka objektivnog roka (tj. 28. travnja 2004. godine), subjektivni rok još nije niti počeo teći.

Stoga je prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbu članka 58. stavak 5. OZ-a.

Sukladno odredbi članka 58. stavak 4. OZ-a, ovršenik može svoja prava na naknadu štete ostvarivati u posebnoj parnici podnošenjem tužbe protiv ovrhovoditelja.

VTSRH, Pž-593/07 od 20. veljače 2007. godine *(TS Split Ovrv-1179/99 od 31. listopada 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 246 16.8.2007 11:20:27

139.

OVRŠNI POSTUPAK – OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 67.

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03 i 82/06)

Članak 98.

Nakon otvaranja stečajnog postupka ranije započeti ovršni postupak se prekida, a nakon što se nastavi, ovršni sud će ga obustaviti.

Iznimno, sud će nastaviti prekinuti ovršni postupak i provesti taj postupak, ali samo ako je ovrhovoditelj razlučni vjerovnik.

Trgovački sud u Dubrovniku nastavio je postupak prekinut rješenjem toga suda poslovni broj Ovrv-352/05 od 30. ožujka 2006. god. (točka I. izreke) i zatim je postupak obustavio (točka II. izreke) i ukinuo rješenje o ovrsi toga suda poslovni broj Ovrv-352/05 od 26. travnja 2005. god. i sve provedene ovršne radnje. *(...)*

Iz podataka u spisu proizlazi da je rješenje o ovrsi doneseno na prijedlog ovrhovoditelja na temelju vjerodostojne isprave na novčanim sredstvima ovršenika koja se vode na računu kod Privredne banke Zagreb d.d. 26. travnja 2005. god. Predmetno je rješenje postalo pravomoćno 11. svibnja 2005. god. i dostavljeno Banci na provedbu koja je dopisom od 24. svibnja 2005. god. (list 10) izvijestila sud da na računu ovršenika nema novčanih sredstava. Nad ovršenikom je 2. ožujka 2006. god. rješenjem poslovni broj St-37/05 otvoren stečajni postupak i ovrhovoditelj je prijavio tražbinu u stečajnom postupku i kao osnovu tražbine naveo predmetno rješenje o ovrsi (Ovrv-352/05)

Stečajni postupak provodi se (čl. 2. Stečajnog zakona, „Narodne novine“ broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03 i 82/06, dalje: SZ) radi skupnog namirenja vjerovnika stečajnog dužnika, unovčenjem njegov imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima, što znači da je stečajni postupak u stvari generalna ovrha nad imovinom dužnika za razliku od ovrhe koju sudovi i javni bilježnici provode radi prisilnog ostvarenje tražbina na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava (čl. 1. st. 1. OZ). Otvaranjem stečajnog postupka nad dužnikom nastupaju određene pravne posljedice koje su propisane odredbama Stečajnog zakona (čl. 88 – 126). Odredbom članka 98. toga Zakona kao jedna od pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka je i zabrana ovrhe i osiguranja. Naime, nakon otvaranja stečajnog postupka pojedini stečajni vjerovnici ne mogu protiv dužnika tražiti osiguranje ili ovrhu na dijelovima imovine koja ulazi u stečajnu masu niti na drugoj imovini dužnika (st. 1. čl. 98. SZ). Ni vjerovnici koji nisu stečajni vjerovnici nisu ovlašteni tražiti prisilnu ovrhu (st. 2.). Postupci ovrhe i osiguranja iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji su u tijeku u vrijeme otvaranja stečajnog postupka prekidaju se. Nakon što ti postupci budu

Zbirka_VTS_13_2007.indd 247 16.8.2007 11:20:28

nastavljeni ovršni će ih sud obustaviti.

Neprijeporno je da je u konkretnom slučaju bio u tijeku ovršni postupak nad dužnikom (ovršenikom) u vrijeme kada je nad njim otvoren stečajni postupak. Stoga je pravilno postupio prvostupanjski sud kada je, a nakon što je prekinuti postupak nastavljen, taj postupak obustavio jer ga na takvo postupanje obvezuje upravo odredba čl. 98. st. 3. Stečajnog zakona kao posebnog zakona. Stoga je navedenu odredbu Stečajnog zakona prvostupanjski sud pravilno primijenio.

Nije u pravu žalitelj kada tvrdi da je time što je kao osnovu svog potraživanja prijavljenog u stečajnom postupku naveo predmetno rješenje o ovrsi pa da bi time (ovrhovoditelj) bio razlučni vjerovnik. Razlučni vjerovnik je onaj stečajni vjerovnik čija je tražbina osigurana razlučnim pravom i takvim vjerovnicima Zakon omogućava nastaviti postupak ovrhe koji su započeli prije otvaranja stečajnog postupka (čl.98. st. 5. SZ). Žalitelj, međutim nije razlučni vjerovnik jer iz podataka u spisu nije razvidno da bi njegova tražbina, za koju je ishodio ovršno rješenje, bila osigurana nekim razlučnim pravom, niti je postupak ovrhe radi naplate tražbine pokrenut ovrhom na stvarima ili pravu koja bi mogla biti predmet odvojenog namirenja. Rješenje o ovrsi koje je ovrhovoditelj ishodio u ovršnom postupku je isprava iz koje vjerovnikova tražbina proizlazi, i koju tražbinu dokazuje u stečajnom postupku tom ispravom (pravomoćnim rješenjem o ovrsi). Činjenica da stečajni vjerovnik svoju prijavljenu tražbinu dokazuje upravo ovršnom ispravom ima za posljedicu njegov povoljniji pravni status prilikom upućivanja u parnicu u slučaju eventualnog osporavanja te tražbine po stečajnom upravitelju ili kojem od drugih vjerovnika, jer u tom slučaju, parnicu radi utvrđenja osnovanosti takvog osporavanja, dužan je pokrenuti osporavatelj, a ne vjerovnik koji tražbinu takvom ispravom dokazuje (čl. 178. st. 3. SZ).

VTSRH, Pž-1182/07 od 22. ožujka 2007. *(TS Dubrovnik Ovrv-414/06 od 23. siječnja 2007.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 248 16.8.2007 11:20:28

140.

OVRŠNI POSTUPAK – UČINAK ZABILJEŽBE OVRHE; PRVENSTVENI RED UPISA U ZEMLJIŠNE KNJIGE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 79. stavak 2. i 3.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06 i 141/06)

Članak 120.

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine broj 91/96, 68/98,137/99 , 114/01 i 100/04)

Članak 45.

Nedopušten je prijedlog za uknjižbu prava vlasništva podnesen zemljišno-knjižnom sudu nakon zabilježbe ovrhe, iako je utemeljen na raspoložbi ovršenika poduzetoj prije zabilježbe ovrhe. Zabilježbom ovrhe ovrhovoditelj stječe pravo namiriti se iz nekretnine bez obzira na kasnije stjecanje vlasništva te nekretnine od treće osobe.

Iz obrazloženja presude proizlazi da je sud kao nesporne činjenice utvrdio kako je prvotuženik pokrenuo ovrhu protiv drugotuženika u postupku poslovni broj Ovr-34/98 i to na nekretnini koja je u naravi dvosobni stan površine 87,5 m^2 i koji predstavlja posebni dio zgrade upisane u zemljišnim knjigama Općinskog suda u Rijeci u zk.ul.br. 2563 na katastarskoj čestici br. 302/1 k.o. Kozala. Nesporno je da je u zemljišnim knjigama kao vlasnik nekretnine upisan drugotuženik. Također je nesporno da je prvotuženik ishodio na toj nekretnini zabilježbu ovrhe na temelju rješenja o ovrsi poslovni broj Ovr-34/98 od 15. listopada 1998. i to pod brojem Z-10959/98 od 29. listopada 1998.

Iz rezultata dokaznog postupka prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj s drugotuženikom sklopio ugovor o prodaji sporne nekretnine još 1992. godine, da je tužitelj isplatio ugovorenu cijenu, da je stupio u posjed sporne nekretnine tijekom 1992. godine, te da je pod poslovnim brojem Z-12331/98 tužitelj zemljišno-knjižnom odjelu Općinskog suda u Rijeci podnio prijedlog za uknjižbu prava vlasništva na spornoj nekretnini i to 7. prosinca 1998. Iz ovih utvrđenja sud je zaključio da je tužbeni zahtjev neosnovan primjenom odredbe čl. 79. st. 2. i 3. Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj 57/96, 29/99, 42/00, u daljem tekstu: OZ). Naime, prema odredbi čl. 79. st. 2. OZ prvotuženik je kao ovrhovoditelj u ovršnom postupku koji se pod poslovnim brojem Ovr-34/98 provodi kod Trgovačkog suda u Rijeci zabilježbom ovrhe na spornoj nekretnini stekao pravo da svoju tražbinu namiri iz sporne nekretnine i u slučaju da treća osoba kasnije stekne vlasništvo te nekretnine. Prema odredbi st. 3. istog članka nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira na to kad je ta raspo-

Zbirka_VTS_13_2007.indd 249 16.8.2007 11:20:29

ložba poduzeta. Iako Općinski sud u Rijeci nije postupio sukladno odredbi čl. 98. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“ broj 91/96, 137/99 i 114/01 u daljem tekstu: ZZK), tj. nije povodom tužiteljevog prijedloga za uknjižbu prava vlasništva učinio vidljivim tu činjenicu tj. nije stavio plombu, prvostupanjski sud je utvrdio uvidom u predmet toga suda broj Z-12331/98 da je prijedlog zaprimljen na sudu upravo 7. prosinca 1998. godine, a prema odredbi čl. 120 st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01 u daljem tekstu: ZV) provedena uknjižba djeluje od trenutka kada je sudu bio podnesen zahtjev za tu uknjižbu. Kako se prema odredbi čl. 45. st. 1. ZZK prvenstveni red upisa u zemljišnu knjigu utvrđuje prema času u kojem je zemljišno-knjižnom sudu stigao prijedlog za upis odnosno odluka drugog suda ili tijela kojom se određuje upis, u konkretnom slučaju je prvenstveni red upisa u odnosu na tužitelja ostvario prvotuženik zabilježbom ovrhe, te je stekao pravo namiriti se iz sporne nekretnine bez obzira na raniju raspoložbu ovršenika, ovdje drugotuženika, kojom je drugotuženik tužitelju prodao spornu nekretninu. Prvostupanjski sud još u obrazloženju otklanja tužiteljevu tvrdnju da je trebalo postupiti u skladu s odredbom čl. 224. st. 2. ZZK prema kojoj je odgođena primjena načela zaštite povjerenja u istinitost i potpunost zemljišnih knjiga u korist stjecanja do kojih dođe unutar roka od pet godina od stupanja na snagu ZV, obrazlažući da se prema čl. 388. st. 5. ZV zaštita povjerenja u istinitost i potpunost zemljišnih knjiga određena tim Zakonom neće primjenjivati u korist stjecanja do kojeg dođe unutar roka od pet godina od stupanja ZV na snagu, samo ako se stječe nekretnina na kojoj je bilo upisano društveno vlasništvo, a u konkretnom slučaju radi se o nekretnini koja je u vlasništvu drugotuženika. Dakle, kako je zabilježba ovrhe u korist prvotuženika provedena prije tužiteljevog prijedloga za uknjižbu prava vlasništva koji se prijedlog utemeljio na raspoložbi ovršenika poduzetoj prije zabilježbe ovrhe, sud je ocijenio da je tužiteljev prijedlog za uknjižbu nedopušten, sukladno propisu iz čl. 79. st. 3. OZ, te je tužbeni zahtjev odbio kao neosnovan. Slijedom toga je tužitelja obvezao na naknadu parničnog troška tuženiku i to u iznosu od 60,00 kn za ostvareni materijalni trošak. *(...)*

Pravilno je prvostupanjski sud na utvrđeno činjenično stanje primijenio odredbu čl. 79. st. 2. i 3. OZ, u svezi s člankom 45. ZZK. Kako je zabilježbom ovrhe na spornoj nekretnini, a na temelju rješenja o ovrsi poslovni broj Ovr-34/98 od 15. listopada 1998. godine, prvotuženik stekao pravo svoju tražbinu namiriti iz nekretnine i u slučaju da treća osoba kasnije stekne vlasništvo te nekretnine, to je tužiteljev zahtjev za proglašenje ovrhe nedopuštenom neosnovan. Pravilno je sud ocijenio da je tužiteljev prijedlog za upis promjene prava vlasništva, koji je podnesen zemljišno-knjižnom sudu nakon zabilježbe ovrhe, nedopušten, jer tako propisuje odredba čl. 79. st. 3. OZ. Tužitelj je svoj prijedlog za uknjižbu podnio 7. prosinca 1998. godine, dakle, nakon zabilježbe ovrhe, te je isti nedopušten iako je utemeljen na ugovoru o prodaji iz 1992. godine.

Nisu osnovani žalbeni navodi da je tužitelj predmnijevani vlasnik sporne nekretnine, kako to propisuje odredba čl. 166. st. 1. ZV. Naime, citirana odredba propisuje vlasničku zaštitu u obliku vlasničke tužbe predmnijevanog vlasnika koju

Zbirka_VTS_13_2007.indd 250 16.8.2007 11:20:29

može podići onaj tko može dokazati pravni temelj i istinit način svoga stjecanja stvari prema osobi koja stvar posjeduje bez pravnog temelja ili na slabijem pravnom temelju. Način stjecanja nekretnina jest upravo upis u zemljišne knjige, kako to propisuje odredba čl. 120. st. 1. ZV. Iako odredba čl. 120. st. 3. ZV propisuje da provedena uknjižba djeluje od trenutka kada je sudu bio podnesen zahtjev za tu uknjižbu, to ne isključuje primjenu odredbe čl. 79. st. 3. OZ, koju je sud pravilno primijenio pri odlučivanju o tužbenom zahtjevu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Propuštanjem podnošenja prijedloga za uknjižbu svog vlasništva na spornoj nekretnini prije zabilježbe ovrhe, tužitelj je dužan snositi posljedice koje proizlaze iz pravila o prvenstvenom redu upisa u zemljišnoj knjizi.

VTSRH, Pž-7410/03 od 12. prosinca 2006. *(TS Rijeka P-1786/99 od 6. lipnja 2002.)*

141.

OVRŠNI POSTUPAK – ISELJENJE OSOBA IZ KUPLJENE NEKRETNINE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00,173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 124.

Nakon što donese zaključak o prodaji nekretnine kupcu, sud na prijedlog kupca donosi rješenje kojim osobama koje ne raspolažu valjanim pisanim pravnim temeljem za korištenje kupljene nekretnine nalaže da je bez odgode predaju kupcu i tim rješenjem određuje ovrhu ispražnjenjem i predajom nekretnine.

Na temelju tog rješenja sud provodi ovrhu radi ispražnjenja i predaje nekretnine kupcu (članak 225-229. Ovršnog zakona) koji ima položaj ovrhovoditelja.

Prvostupanjskim rješenjem odbijen je kao neutemeljen ovrhovoditeljev prijedlog za ispražnjenje i predaju nekretnina, uz koji je priloženo rješenje o dosudi nekretnina broj St-49/01 od 30. rujna 2002. godine, kao i zaključak o predaji nekretnina broj St-49/01 od 1. travnja 2002. godine kupcu, ovdje ovrhovoditelju, uz obrazloženje, u bitnome, da na temelju predloženih isprava nisu ispunjene zakonske pretpostavke iz članka 20. i 21. Ovršnog zakona za određivanje ovrhe, jer da bi sudska odluka mogla biti temelj za ovrhu, ona mora biti ovršna, a ovršna može biti samo kondemnatorna odluka. Osim toga, sud smatra kako se odluke donesene u stečajnom postupku, ako ispunjavaju uvjete za to, prinudno izvršavaju u okviru tog postupka te prema kriterijima koji vrijede za taj postupak, pa da za iste ne postoji osnova da se izvršavaju u drugom postupku.*(...)*

Najprije treba kazati da se u ovom slučaju ne radi o ovrsi na temelju ovršne isprave u smislu članka 20. i 21. OZ-a, već se radi o ovrsi radi iseljenja drugih osoba

Zbirka_VTS_13_2007.indd 251 16.8.2007 11:20:30

(članak 124. OZ-a) na prijedlog kupca, koji u ovršnom postupku podnošenjem prijedloga stječe položaj ovrhovoditelja.

Ovakav prijedlog kupac podnosi sudu nakon što je donesen zaključak o predaji nekretnine kupcu, neovisno od toga je li zaključak donesen u stečajnom ili u ovršnom postupku, pri čemu za ocjenu osnovanosti prijedloga ovrhovoditelja, odnosno kupca nekretnine u stečaju, nije odlučno što je postupak započet pred ovršnim sudom, a ne pred stečajnim sudom.

Osim toga, kada po takvom prijedlogu postupa stečajni sud u stečajnom postupku, zakonom (članak 164. stavak 1. SZ-a) su propisani jednaki kriteriji postupanja, odnosno u postupku koji se tiče pravnog položaja ovršenika i trećih osoba nakon prodaje nekretnine, stečajni sud provodi ovrhu uz odgovarajuću primjenu pravila ovrhe o ispražnjenju i predaji nekretnine (članak 225. do 229. OZ-a).

Nadalje, nejasno je stajalište prvostupanjskog suda kako su navedene odluke stečajnog suda nepodobne za provedbu ovrhe, jer da se ne radi o kondemnatornim odlukama, pa da nisu ispunjene pretpostavke iz članka 20. i 21. OZ-a za provedbu ovrhe.

Prema članku 124. OZ-a upravo je zaključak o predaji nekretnine kupcu osnova da se na prijedlog kupca, naredi drugim osobama, koje ne raspolažu valjanim pisanim pravnim temeljem za korištenje nekretnine, da tu nekretninu bez odgode predaju kupcu, a zaključak nema karakter kondemnatorne odluke.

Stoga je na temelju članka 380. točke 3. ZPP-a u svezi s člankom 6. SZ-a riješiti kao u izreci.

U nastavku postupka prvostupanjski će sud postupiti po prijedlogu ovrhovoditelja u smislu članka 124 OZ-a tako što će narediti ovršenicima da bez odgode predaju kupcu nekretninu, ako ne raspolažu valjanim pisanim temeljem za korištenje nekretnine i protiv tih osoba odrediti ovrhu, a daljnje će provođenje ovrhe prepustiti stečajnom sudu.

VTSRH, Pž-2650/05 od 13. veljače 2007. *(TS Split Ovr-44/05 od 16. veljače 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 252 16.8.2007 11:20:30

142.

OVRŠNI POSTUPAK – MJESNA NADLEŽNOST ZA PROVEDBU OVRHE NA POKRETNINAMA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 126.

Neovisno o zakonskoj odredbi da je za provođenje ovrhe na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi javnog bilježnika kojim je određena ovrha na drugom predmetu ovrhe, a ne na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju mjesno nadležan sud na čijem je području sjedište javnog bilježnika (članak 252. j u svezi s člankom 252.h Ovršnog zakona), za provođenje ovrhe na ovršenikovim pokretninama mjesno je nadležan sud na čijem se području te pokretnine nalaze.

Povodom rješenja o mjesnoj nenadležnosti Trgovačkog suda u Karlovcu od 18. rujna 2006. broj Ovrv-457/06, Trgovački sud u Slavonskom Brodu je ovom sudu dostavio uvodno označeni spis radi odlučivanja o sukobu mjesne nadležnosti. Ovako je postupio pozivajući se na 126. st. 1. Ovršnog zakona („Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00,173/03, 194/03, 151/04 i 88/05, dalje u tekstu: OZ) budući da se ovršenikove pokretnine nalazi na području Trgovačkog suda u Karlovcu.

Trgovački sud u Karlovcu u navedenom rješenju navodi da je Trgovački sud u Slavonskom Brodu nadležan na temelju čl. 252j. st. 1. OZ-a jer je sjedište javnog bilježnika A. B. u Požegi – na području Trgovačkog suda u Slavonskom Brodu.

Na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena na drugom predmetu, a ne na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju, ovrhovoditelj može sukladno čl. 252h. st. 1. OZ-a zatražiti od nadležnog suda (članak 252j.) da provede ovrhu na tom predmetu.

Sukladno čl. 252j. st. 2. OZ-a, u slučaju iz čl. 252h. st. 1. OZ-a stvarno je nadležan trgovački sud na čijem se području nalazi sjedište javnog bilježnika kojem je podnesen prijedlog za ovrhu, odnosno koji je donio rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, ako je određivanje ovrhe zatraženo ili ako je ovrha određena u sporovima iz stvarne nadležnosti trgovačkih sudova u parničnom postupku. Iako ne u cijelosti jasna, navedena odredba propisuje samo stvarnu nadležnost trgovačkih sudova u slučaju iz čl. 252h. st. 1. OZ-a.

Stoga je u pravu Trgovački sud u Slavonskom Brodu kada se poziva na čl. 126. st. 1. OZ-a, koji za provedbu ovrhe na pokretninama propisuje mjesnu nadležnost suda, na čijem se području nalaze te pokretnine. Suprotno shvaćanje bi dovelo do nedopuštene situacije da odvjetnici odnosno javni bilježnici u ovršnom postupku određuju mjesnu nadležnost.

VTSRH, Pž-7778/06 od 6. veljače 2007. *(sukob nadležnosti dvaju prvostupanjskih sudova)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 253 16.8.2007 11:20:31

143.

OVRŠNI POSTUPAK – MJESNA NADLEŽNOST ZA PROVEDBU OVRHE NA POKRETNINAMA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 127.

Za provođenje ovrhe na pokretninama ovršenika za koje u ovršnom prijedlogu nije navedeno gdje se one nalaze, mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište ili boravište ovršenika odnosno njegovo sjedište, a ne sud na čijem se području nalazi sjedište javnog bilježnika koji je donio rješenje o ovrsi.

Odredba čl. 252.j st. 1. i 2. OZ-a razgraničava stvarnu nadležnost općinskih i trgovačkih sudova za postupanje u vezi s javnobilježničkim rješenjima o ovrsi donijetim na temelju vjerodostojne isprave.

Osnovano ovrhovoditelj u žalbi naglašava da pozivanje na navedenu zakonsku odredbu ne opravdava rješenje prvostupanjskog suda, jer je mjesna nadležnost sudova u ovršnom postupku određena OZ-om kao isključiva (čl. 33b. OZ-a). Za svaku vrstu, odnosno za svaki predmet ovrhe i osiguranja OZ sadrži posebna pravila.

Odredbom čl. 127. st. 1 OZ-a propisano je da ovrhovoditelj može predložiti da sud donese rješenje o ovrsi na pokretninama, ne naznačujući mjesto gdje se one nalaze. Odredbom čl. 127. st. 2. OZ-a je propisano da je za odlučivanje o prijedlogu mjesno nadležan sud na čijem području se nalazi prebivalište ili podredno boravište ovršenika fizičke osobe, odnosno sjedište ovršenika pravne osobe. Stavkom 3. ove zakonske odredbe određeno je da ovrhovoditelj može podnijeti prijedlog za ovrhu svakom stvarno nadležnom sudu na čijem se području nalaze ovršenikove pokretnine.

U predmetnom ovršnom postupku javnobilježnička ovrha određena je na ovršenikovim pokretninama („koje se nalaze u posjedu ovršenika, odnosno koje se nalaze na njegovoj nekretnini, u stanu u kojem stanuje, odnosno poslovnoj prostoriji koju je zakupio, te u posjedu kod trećih osoba“).

Odredbom iz čl. 39 st. 3 OZ-a (stvarna nadležnost) propisano je, nadalje, da su trgovački sudovi stvarno nadležni za provedbu ovrhe na temelju rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave u sporovima za koje su stvarno nadležni u parničnom postupku. Kako se ovršenikovo prebivalište nalazi u Opatiji, ulica Maršala Tita 129., dakle na području Trgovačkog suda u Rijeci, to je taj sud mjesno nadležan za provođenje predmetne ovrhe, a ne Trgovački sud u Slavonskom Brodu.

VTSRH, Pž-5266/06 od 15. siječnja 2007. *(TS Rijeka Ovr-508/06 od 2. srpnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 254 16.8.2007 11:20:31

144.

OVRŠNI POSTUPAK – OVRŠNE RADNJE KOD OVRHE NA POKRETNINAMA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 129. i 133.

U prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelj je dužan navesti sve Ovršnim zakonom propisane ovršne radnje uključujući i povjeravanje pokretnina na čuvanje njemu ili trećoj osobi, a iznimno i sudu (javnom bilježniku) ako se radi o pokretninama koje se predaju u sudski ili javnobilježnički polog.

Ovrhovoditelj ne može u prijedlogu za ovrhu navesti da se oduzete pokretnine povjeravaju na čuvanje ovršeniku. Ako ovrhovoditelj to navede u ovršnom prijedlogu, sud takav prijedlog mora odbaciti bez pozivanja ovrhovoditelja na ispravak ili dopunu prijedloga.

Rješenje je doneseno pravilnom primjenom odredaba Ovršnog zakona. Ovrhovoditelj je predložio ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podneskom predanim preporučenom pošiljkom sudu dana 1. kolovoza 2005. godine, dakle nakon što je stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, jer je zakon objavljen u Narodnim novinama broj 88/2005 od 20. srpnja 2005. godine, i stupio na snagu osmog dana od objave (čl. 131. ZID OZ). Odredbe ZID OZ primjenjuju se u ovršnim postupcima pokrenutim nakon njegovog stupanja na snagu.

ZID OZ izmijenio je odredbu čl. 129. OZ u pogledu sadržaja prijedloga za ovrhu na pokretninama ovršenika. Ovrha na pokretninama radi namirenja novčane tražbine ovrhovoditelja provodi se njihovom zapljenom, procjenom, oduzimanjem, otpremanjem, povjeravanjem na čuvanje sudu, ovrhovoditelju ili trećoj osobi, njihovom prodajom te namirenjem ovrhovoditelja. *Ovrhovoditelj je dužan u prijedlogu za ovrhu naznačiti traži li da se oduzete pokretnine povjere njemu na čuvanje ili određenoj trećoj osobi, osim ako nije riječ o pokretninama koje se predaju u sudski ili javnobilježnički polog (čl. 129. st. 2. i 133. st. 4. i 5. OZ).*

Ovrhovoditelj je ispravljenim prijedlogom za ovrhu (list 23. i 24. spisa) predložio ovrhu *zapljenom, procjenom pokretnih stvari…, njihovom prodajom, …time da se oduzete pokretnine povjeravaju na čuvanje ovršeniku …*

Zakonom je ograničen krug osoba kojima je dopušteno povjeriti stvari oduzete od ovršenika i u taj krug ne spada ovršenik. Ovršenik je stranka u postupku (čl. 2. st. 1. točka 6. OZ) i ne može se smatrati trećom osobom u smislu odredbe čl. 129. OZ kojoj je dopušteno povjeriti na čuvanje stvari oduzete od njega. Sama činjenica da prijedlog za ovrhu mora sadržavati prijedlog da se stvari oduzmu ovršeniku po prirodi stvari isključuje mogućnost povjeravanja popisanih stvari na čuvanje ovršeniku, kada i ne bi bilo izričite zakonske odredbe koja ovršenika označava strankom a ne trećom osobom. Prijedlog za ovrhu u kojemu nije predložena koja od radnji u skladu s odredbama čl. 129. st. 1. i 2. OZ sud je dužan odbaciti ne

Zbirka_VTS_13_2007.indd 255 16.8.2007 11:20:32

pozivajući ovrhovoditelja na ispravak prijedloga za ovrhu.

Zato je sud rješenjem o odbacivanju prijedloga za ovrhu pravilno primijenio odredbe OZ, pa je rješenje valjalo potvrditi po čl. 380. točka 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03) u vezi s čl. 19. OZ.

VTSRH, Pž-7219/05 od 4. listopada 2006. (TS Zagreb Ovrv-9541/05 od 26. rujna 2005.)

145.

OVRŠNI POSTUPAK – ROK ZA PREDLAGANJE DRUGE JAVNE DRAŽBE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 142.

Sud nije obvezan ovrhovoditelju dostaviti zapisnik s dražbe, već samo obavijestiti ovrhovoditelja i ovršenika o mjestu, danu i satu prodaje.

Ako niti jedna od stranaka u roku od 15 dana od dana održane prve dražbe nije predložila sudu prodaju zaplijenjenih pokretnina drugom javnom dražbom, sud će obustaviti ovrhu.

Pravilno je sud primjenom citirane zakonske odredbe obustavio postupak ovrhe jer niti jedna od stranaka nije u propisanom roku od 15 dana (čl. 142. st. 4. OZ-a) predložila drugu dražbu, a iz zapisnika od 19. lipnja 2006. godine proizlazi da na prvoj dražbi nisu pristupili kupci te je dražba ostala bezuspješna (list 33. spisa). Osnovano žalitelj ističe da je punomoćnik ovrhovoditelja pristupio na zakazanu prvu dražbu, no pogrešan navod iz obrazloženja pobijanog rješenja o izostanku ovrhovoditelja s ročišta za javnu dražbu 19. lipnja 2006. godine, ne utječe na pravilnost prvostupanjskog rješenja. Naime, prema odredbi čl. 142. st. 5. OZ-a sud će postupak obustaviti ukoliko ni jedna od stranaka ne predloži drugu dražbu. Kako je ovrhovoditelj bio prisutan na neuspjeloj prvoj dražbi, nije bila potrebna posebna obavijest ovrhovoditelju o toj činjenici, kao što to žalitelj smatra kada navodi da mu nije dostavljen zapisnik s dražbe. Zakon niti ne propisuje obvezu dostavljanja zapisnika s dražbe ovrhovoditelju već samo propisuje da će se ovrhovoditelj i ovršenik obavijestiti o mjestu, danu i satu prodaje (čl. 141. st. 6. OZ-a). Stoga je prvostupanjski sud, donoseći rješenje o obustavi po proteku više od četiri mjeseca od dana neuspjele prve dražbe, postupio sukladno odredbi čl. 142. st. 5. OZ-a, jer u tom razdoblju ovrhovoditelj nije predložio provođenje druge dražbe ili prodaju neposrednom pogodbom.

VTSRH, Pž-6292/06 od 28. studenoga 2006. *(TS Osijek Ovr-287/01 od 3. listopada 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 256 16.8.2007 11:20:32

146.

OVRŠNI POSTUPAK – OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 180.a

Ako nakon proteka roka od šest mjeseci od dostave rješenja o ovrsi banci ovrhovoditelj ne bude namiren niti u tom roku predloži izmjenu sredstva i predmeta ovrhe, sud će obustaviti ovrhu.

Sud prije donošenja rješenja o obustavi ovrhe nije dužan ispitivati je li banka obavijestila ovrhovoditelja o nemogućnosti provedbe ovrhe zbog nedostatka sredstava na ovršenikovu računu.

Pobijanim rješenjem obustavljena je ovrha i ukinute su provedene radnje. *(...)*

Odredbom članka 180.a stavak 4. Ovršnog zakona propisano je da će sud obustaviti ovrhu ako ovrhovoditelj ne bude namiren u skladu s rješenjem o ovrsi u roku od šest mjeseci od dostave tog rješenja banci i ako u tom roku ne predloži izmjenu sredstava i predmeta ovrhe.

Iz spisa je vidljivo da je rješenje o ovrsi od 20. travnja 2006. godine kojim je ovrha određena na ovršenikovim novčanim sredstvima, dostavljeno na provedbu Erste&Steiermaerkische bank d.d. Rijeka 26. travnja 2006. godine te je navedena banka dopisom od 3. svibnja 2005. godine izvijestila sud da je rješenje o ovrsi zavedeno u evidenciju nenaplaćenih osnova, jer na ovršenikovom računu nije bilo sredstava.

Takvu je obavijest, u skladu s odredbom članka 180.a stavak 2. Ovršnog zakona banka bila dužna u roku od osam dana od dostave rješenja o ovrsi, dostaviti i ovrhovoditelju.

Budući da u roku od šest mjeseci od dostave rješenja o ovrsi banci (dakle do 26. listopada 2006. godine) ovrhovoditelj nije namiren u skladu s rješenjem o ovrsi, niti je u tom roku predložio izmjenu sredstava i predmeta ovrhe, pravilno je postupio prvostupanjski sud obustavivši postupak u konkretnom predmetu.

Neosnovano pritom smatra ovrhovoditelj kako za njega nije mogao početi teći rok od šest mjeseci za predlaganje izmjene sredstava i predmeta ovrhe jer nije primio obavijest banke iz članka 180.a stavak 2. Ovršnog zakona o tome ima li, ili nema, dovoljno sredstava na računu da bi u cijelosti mogla provesti rješenje o ovrsi. Ovo iz razloga što odredba članka 180.a stavak 4. Ovršnog zakona rok od šest mjeseci veže za dan dostave rješenja o ovrsi banci, a ne za dan primitka obavijesti banke od strane ovrhovoditelja.

VTSRH, Pž-1042/07 od 12. ožujka 2007. *(TS Zagreb Ovrv-126/06 od 29. studenog 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 257 16.8.2007 11:20:33

147.

OVRŠNI POSTUPAK – OVRHA NA POSLOVNOM UDJELU U TRGOVAČKOM DRUŠTVU

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 198.

Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članak 416. stavak 1.

U ovršnom postupku nije moguća ovrha na dijelu poslovnog udjela trgovačkog društva, već samo na cijelom poslovnom udjelu kojeg je ovršenik imatelj.

Napomena: Prilikom ovrhe na poslovnom udjelu koja se provodi uz odgovarajuću primjenu odredaba o ovrsi na dionici, sud u ovršnom postupku mora ispitati je li za prijenos poslovnog udjela potrebna suglasnost društva; u tom slučaju valja primijeniti i odredbu članka 413. stavak 3. Zakona o trgovačkim društvima.

Sud je pravilno primijenio pravila ovršnog prava kada je odredio promjenu predmeta i sredstava ovrhe, vodeći posebno računa o odredbama OZ-a o ovrsi na udjelu odnosno poslovnom udjelu u trgovačkom društvu radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja. Prema pravilu iz čl. 5. st. 3. OZ-a ako se rješenje o ovrsi na određenom predmetu ili sredstvu ne može provesti, ovrhovoditelj može radi namirenja iste tražbine predložiti novo sredstvo ili predmet ovrhe. U tom slučaju sud će rješenjem odrediti da se ovrha nastavlja u skladu s ovrhovoditeljevim prijedlogom. Tako je sud postupio u ovom predmetu.

Kako je naprijed navedeno, ranijim rješenjem o ovrsi tog suda poslovni broj Ovr-114/05-2 od 15. srpnja 2005. godine određena je ovrha radi namirenja novčane tražbine ovrhovoditelja prema ovršeniku. Prema izviješću FINE K. od 6. rujna 2005. godine ovrha na novčanim sredstvima ovršenika koja su se vodila kod Karlovačke banke d.d. Karlovac privremeno je postala nemoguća, s obzirom na to da na računu ovršenika nije bilo sredstava. Nastavnim rješenjem je određena promjena predmeta, odnosno sredstava ovrhe sukladno prijedlogu ovrhovoditelja, tako da je ovrha određena pljenidbom poslovnog udjela koji K. d.d. K., ima u društvu C. d.o.o. K., njegovom procjenom, prodajom, te namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom.

Ovršenik se u žalbi neutemeljeno pozvao na žalbeni razlog iz čl. 46. st. 1. t. 5. OZ-a, pogrešno smatrajući da je moguće provesti podjelu poslovnog udjela radi provođenja ovrhe na onom dijelu poslovnog udjela čija vrijednost odgovara visini tražbine koja se u ovrsi ima naplatiti.

Na udjelu odnosno poslovnom udjelu u trgovačkom društvu ovrha se provodi pljenidbom cijelog udjela, njegovom procjenom i prodajom te namirenjem

Zbirka_VTS_13_2007.indd 258 16.8.2007 11:20:34

ovrhovoditelja (čl. 198. OZ u vezi s čl. 195.,196. i 197. OZ). Podjela poslovnog udjela društva s ograničenom odgovornošću radi prodaje dijela udjela i namirenja ovrhovoditelja zabranjena je prisilnim propisom. Poslovni udio može se dijeliti, izuzev nasljeđivanjem, samo onda ako je članovima društva društvenim ugovorom dopušteno da prenose dijelove poslovnog udjela (čl. 416. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima - „Narodne novine“ br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00 i 118/03). Prisilna podjela poslovnih udjela u sudskom ovršnom postupku je isključena. Ako se prodajom poslovnog udjela koji ovršenik ima u društvu C. d.o.o. K., doista ostvari kupovna cijena od 6.000.000,00 kn, kolika je prema tvrdnji ovršenika tržišna vrijednost poslovnog udjela, sud će nakon podmirenja troškova ovršnog postupka i namirenja ovrhovoditeljeve tražbine predati ovršeniku ostatak kupovnine. U svakom slučaju poslovni udio će se prodati po onoj cijeni koju bude moguće postići na tržištu, a ovršenik može izbjeći štetu zbog prodaje udjela ako namiri dug ovrhovoditelju.

VTSRH, Pž-115/06 od 1. veljače 2007. *(TS Karlovac Ovr-114/05 od 12. prosinca 2005.)*

148.

OVRŠNI POSTUPAK – OGRANIČENJE OVRHE NA IMOVINI PRAVNE OSOBE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 202. stavak 3.

Sud može zaplijeniti pokretninu ovršenika koja je njemu potrebna radi obavljanja djelatnosti ako te djelatnosti druge pravne osobe pružaju odgovarajućim pokretninama ili ako se predmetna pokretnina može iznajmiti na tržištu.

Iz ovršenikovog prigovora protiv proširenja pljenidbenog popisa od 26. lipnja 2000. godine (list 18. spisa poslovni broj Ovr-472/02) vidljivo je da se ovršenik, kako i navodi u žalbi, pozvao na činjenicu da je predmetna horizontalna bušilica stroj koji je neophodan za proces proizvodnje ovršenika i da bez nje ovršenik ne može obavljati svoju djelatnost.

Odredbom članka 202. stavak 3. OZ-a propisano je da se neće smatrati da je pokretnina nužna za obavljanje djelatnosti ovršenika ako služi obavljanju djelatnosti koju druge osobe pružaju odgovarajućim pokretninama na tržištu, ili ako se može iznajmiti na tržištu.

U žalbi ovršenik ističe dvije tvrdnje:

- da se horizontalna bušilica o kojoj je riječ ne može iznajmiti na tržištu,
- da bi obavljanje proizvodnog procesa na takvom stroju kod drugih pravnih

Zbirka_VTS_13_2007.indd 259 16.8.2007 11:20:34

osoba izazvalo enormne troškove za ovršenika.

Ovršenik dakle, niti ne tvrdi da se proizvodni proces na takvom stroju ne bi mogao obavljati kod drugih pravnih osoba, nego samo da bi to izazvalo velike troškove.

Odredba članka 202. stavak 3. određuje samo slučajeve kad se smatra da je pojedina pokretna stvar nužna za obavljanje djelatnosti, vezano za ispunjenje uvjeta za ograničenje ovrhe protiv pravne osobe koja obavlja djelatnost radi stjecanja dobiti.

Prema tome, osim što svoju tvrdnju da se predmetna bušilica ne može na tržištu iznajmiti ovršenik nije dokazao niti pokušao dokazati, tuženik je potvrdio da sporna bušilica služi obavljanju djelatnosti koju druge osobe pružaju na tržištu.

Budući da se ovrha prema odredbi članka 202. stavak 1. točka 4. OZ-a može provesti na drugim pokretninama (koje nisu predviđene u točki 3. istog članka) samo ako nisu nužne za obavljanje djelatnosti ovršenika, a iz navoda ovršenika iz odredbe članka 202. stavak 3. OZ-a proizlazi da predmetna bušilica nije nužna za obavljanje ovršenikove djelatnosti prvostupanjski sud je, odlučujući o ovršenikovom prigovoru pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje i primijenivši odredbu članka 202. stavak 3. OZ-a pravilno primijenio materijalno pravo.

VTSRH, Pž-7540/06 od 21. veljače 2007. *(TS Rijeka Ovrv-6771/98 od 18. travnja 2006.)*

149.

OVRŠNI POSTUPAK – POSTUPANJE BANKE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 207.

Ako banka kod koje se vodi glavni ovršenikov račun nije u mogućnosti provesti rješenje o ovrsi jer je taj račun zatvoren, dužna je utvrditi broj novog glavnog ovršenikova računa i rješenje o ovrsi dostaviti banci kod koje se taj račun vodi. Ta banka ne može rješenje o ovrsi vratiti sudu kao neprovedivo bez da je prethodno pokušala utvrditi novi glavni račun ovršenika i banku kod koje se on vodi.

Na temelju podataka iz sudskog spisa, ovaj sud utvrđuje da je ovrhovoditelj 27. listopada 2005. godine podnio ovršni prijedlog na temelju vjerodostojne isprave. U tom je prijedlogu, sukladno odredbi članka 207. stavak 1. OZ-a, ovrhovoditelj zatražio provedbu ovrhe zapljenom ovršenikovih novčanih sredstava po svim ovršenikovim kunskim i deviznim računima kod svih banka kod kojih ovršenik ima otvorene račune. Pritom je ovrhovoditelj ispravno naznačio samo broj glavnog ovršenikovog računa i banku kod koje se on vodi, te zatražio da se ovrha provede

Zbirka_VTS_13_2007.indd 260 16.8.2007 11:20:35

prvenstveno po tom računu. Prvostupanjski sud donio je rješenje o ovrsi, poslovni broj Ovrv-11730/05 18. studenoga 2005. godine.

Ovrhovoditelj je u prijedlogu za ovrhu označio Kreditnu banku Zagreb, kao banku kod koje se vodi glavni ovršenikov račun. Međutim, Fina je vratila sudu rješenje o ovrsi uz obavijest da je ovršenikov žiro-račun, označen u ovršnom prijedlogu kao njegov glavni račun zatvoren, te da ovršenik ima otvoren glavni račun u Privrednoj banci Zagreb d.d. Zagreb. Potom je i ta banka prvostupanjskom sudu vratila rješenje o ovrsi, uz napomenu da je u rješenju označen pogrešan ovršenikov glavni žiro-račun koji se vodi pri toj banci, a ne Kreditnoj banci Zagreb.

Prvostupanjski sud je pozvao ovrhovoditelja na dostavu novog prijedloga radi provedbe ovrhe na novom sredstvu ili predmetu ovrhe, na temelju odredbe članka 5. stavak 3. OZ-a. Postupajući po tom zaključku suda, ovrhovoditelj je 2. svibnja 2006. godine dostavio prijedlog za nastavak ovrhe, u kojem je označio ispravan broj glavnog ovršenikovog žiro-računa i banku kod koje se on vodi, te istovremeno zatražio da se ovrha provede zapljenom ovršenikovih novčanih sredstava po svim ovršenikovim kunskim i deviznim računima kod svih banka kod kojih ovršenik ima otvorene račune.

Odredbom članka 207. stavak 2. OZ-a propisano je da, ako je ovršenikov glavni račun zatvoren, banka koja je zaprimila rješenje o ovrsi utvrdit će broj novog glavnog ovršenikovog računa i dostaviti rješenje banci koja vodi taj račun, koja je dužna po tom rješenju postupiti kao da ga je dobila izravno od suda. U ovom slučaju, Privredna banka d.d. Zagreb vratila je rješenje o ovrsi prvostupanjskom sudu.

Time je postupanje banke bilo nezakonito pa je prvostupanjski sud bio dužan toj banci, kod koje se vodi ovršenikov glavni žiro-račun, vratiti rješenje o ovrsi i naložiti joj provedbu ovrhe, sukladno odredbi članka 207. stavak 2. OZ-a.

To nadalje znači da je pozivanje ovrhovoditelja na dostavu prijedloga za nastavak ovrhe, bilo nezakonito. Ovrhovoditelj ne može trpjeti bilo kakve štetne posljedice takvog nezakonitog (nepotrebnog) pozivanja.

VTSRH, Pž-6164/06 od 21. ožujka 2007. *(TS Zagreb Ovr-1504/06 od 3. srpnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 261 16.8.2007 11:20:35

150.

OVRŠNI POSTUPAK – NAZNAKA RAČUNA U RJEŠENJU O OVRSI

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 208.

Rješenje o ovrsi na novčanoj tražbini pravne osobe po računu kod banke mora sadržavati (i) broj računa ovrhovoditelja na koji prijenos novčanih sredstava treba obaviti.

Ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu mora naznačiti broj svog računa, a ne broj računa svog punomoćnika.

Iz podataka u spisu može se utvrditi da je ovrhovoditelj podnio prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave. Nije sporno da u prijedlogu nije naveden ovrhovoditeljev račun na koji banka kod koje ovršenik ima otvoren račun za redovno poslovanje mora prenijeti iznos za koji je određena ovrha. Slijedom toga, pravilan je zaključak suda prvog stupnja da prijedlog ne sadrži sve podatke koje mora imati sukladno odredbi čl. 35. st. 1. i 2. u vezi s čl. 208. st. 1. OZ-a.

Pogrešno je ovrhovoditeljevo stajalište da se novčani iznos za koji je određena ovrha može prenijeti na račun punomoćnika ovrhovoditelja na temelju punomoći za vođenje parnice. Odredba čl. 95. st. 1. t. 2. i 3. ZPP-a u vezi s čl. 19. st. 1. OZ-a propisuje ovlaštenje punomoćnika na temelju punomoći za vođenje parnice. Punomoćnik je ovlašten, između ostalog, stavljati zahtjev za ovrhu i od protivne stranke primiti dosuđene troškove. Slijedom navedene odredbe punomoćnik nije ovlašten od protivne stranke primiti dosuđeni iznos glavnog potraživanja i zateznih kamata na glavno potraživanje. Navedeno stajalište potvrđuje i odredba čl. 18. st. 1. Zakona o platnom prometu („Narodne novine“ broj 117/04) koja glasi: *Poslovni subjekt dužan je novčana sredstva voditi na računima kod banaka i sva plaćanja obavljati preko tih računa.*

Ako ovrhovoditelj želi da se novčana sredstva za koja je određena ovrha prenesu na račun njegovog punomoćnika to bi mogao učiniti ustupanjem tražbine punomoćniku ili davanjem posebne punomoći. U konkretnom slučaju priložena je punomoć koju nije izdao ovrhovoditelj M. P. vlasnik obrta „TERRA CO“ Kostanja, već društvo TERRA Co. d.o.o.

VTSRH, Pž-17/07 od 14. veljače 2007. *(TS Osijek Ovr-785/06 od 6. prosinca 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 262 16.8.2007 11:20:36

151.

OVRŠNI POSTUPAK – PRIJEDLOG SUDU ZA PROVEDBU OVRHE; SUDSKA PRISTOJBA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 252.h stavak 1.

Prijedlog sudu za provedbu ovrhe određene pravomoćnim rješenjem o ovrsi javnog bilježnika na kojem se ne može tražiti izvansudska ovrha ne podliježe plaćanju sudske pristojbe.

Trgovački sud u Osijeku pobijanim rješenjem odbio je prigovor ovrhovoditelja izjavljen 20. studenog 2006. godine protiv opomene za plaćanje sudske pristojbe za provedbu ovrhe broj Ovr-722/06 od 16. studenog 2006. godine. U obrazloženju se navodi da je ovrhovoditelj podneskom od 13. studenog 2006. godine zatražio provedbu pravomoćnog rješenja o ovrsi donesenog po Javnom bilježniku N. T. iz Osijeka pod brojem Ovrv-1347/06 od 27. srpnja 2006. godine na pokretninama ovršenika. Opomenom od 20. studenog 2006. godine ovrhovoditelj je pozvan na plaćanje sudske pristojbe na provedbu ovrhe u iznosu od 300,00 kn. Ovrhovoditelj je prigovorio opomeni navodeći da nije dužan plaćati opomenu za provedbu ovrhe. Sud je odbio prigovor pobijanim rješenjem pozivom na odredbu čl. 252h. Ovršnog zakona („Narodne novine“ br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 - nastavno OZ) te čl. 38. st. 2. Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“ br. 26/03 - nastavno ZSP).

Protiv rješenja je žalbu izjavio ovrhovoditelj zbog pogrešne primjene odredaba Zakona o sudskim pristojbama. Žalitelj ukazuje da se sud pozvao na odredbe čl. 252h. st. 2. OZ , iako se ne radi o postupanju po zahtjevu ovrhovoditelja za provedbu drugim sredstvom ili na drugom predmetu. Ovrhovoditelj je kod javnog bilježnika ishodio rješenje o ovrsi na pokretninama ovršenika i zatražio da sud provede ovrhu po čl. 252h. st. 1. OZ. Po Zakonu o sudskim pristojbama na takav prijedlog se ne plaća sudska pristojba. Predlaže da drugostupanjski sud ukine pobijano rješenje i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovan postupak.

Žalba je osnovana.

U postupku pred sudovima plaćaju se sudske pristojbe po odredbama Zakona o sudskim pristojbama i u visini određenoj Tarifom sudskih pristojbi koja je njegov sastavni dio (čl. 1. ZSP). Zakon o sudskim pristojbama sadrži u pogledu pristojbi u ovršnom postupku opće pravilo da se i u tom postupku plaćaju sudske pristojbe (čl. 2. st. 1. t. 3. OZ). Tek iz Tarife sudskih pristojbi se može utvrditi za koje je pojedinačne radnje u postupku propisano plaćanje pristojbe, jer obveza na temelju prisilnog propisa može nastati samo u slučaju kada propis određuje sve elemente obveze u pogledu njene vrste i obima.

Tarifom sudskih pristojbi (Tar. br. 1. t. 2., 3. i 4.) propisana je visina pristojbe za pojedine radnje u ovršnom postupku time da je pristojbu dužna platiti osoba na

Zbirka_VTS_13_2007.indd 263 16.8.2007 11:20:36

čiji zahtjev ili u čijem je interesu poduzimanje radnje propisane zakonom. Prijedlog za provedbu ovrhe na temelju pravomoćnog rješenja o ovrsi ne ulazi u krug radnji stranaka za koju je propisana visina sudske pristojbe.

U ovom slučaju ovrhovoditelj je ishodio rješenje o ovrsi Javnog bilježnika Nikole Tadića pod brojem Ovrv-1347/06 od 27. srpnja 2006. godine. Nakon što je rješenje postalo pravomoćno dostavljeno je Trgovačkom sudu u Zagrebu na provedbu. Taj sud oglasio se mjesno nenadležnim za provedbu rješenja o ovrsi i predmet ustupio Trgovačkom sudu u Osijeku. Rješenje o mjesnoj nenadležnosti nije bilo potrebno donositi i sud je trebao samo dostaviti predmet Trgovačkom sudu u Osijeku, ali to nema utjecaja na obvezu plaćanja sudskih pristojbi.

Odredba Ovršnog zakona (čl. 252h. st. 2.) na koju se sud pozvao u pobijanom rješenju obrazlažući obvezu ovrhovoditelja da plati pristojbu nije primjenjiva u ovom predmetu. Navedena odredba uređuje postupak po novom prijedlogu za ovrhu na temelju javnobilježničkog rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, u novom postupku kao ovršne isprave. Na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi Javnog bilježnika kojim je ovrha određena na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju, odnosno općenito određena na imovini ovršenika – ovrhovoditelj može zatražiti od stvarno nadležnog suda (čl. 33a. st. 2. t. 3. OZ) da ovrhu odredi na predmetu ovrhe na kojem se na temelju takvoga rješenja ne može tražiti izvansudska ovrha. U tom slučaju sud će postupiti kao da je od njega zatraženo da ovrhu odredi drugim sredstvom i na drugom predmetu ovrhe (čl. 5. st. 3. OZ). U ovom slučaju ovrha je određena na pokretnim stvarima ovršenika, a provedbu takve Zakon je povjerio sudovima. Ne radi se o prijedlogu za ovrhu novim sredstvom i na novom predmetu.

Trgovački sud u Osijeku bio je dužan bez pozivanja ovrhovoditelja na plaćanje sudske pristojbe provesti rješenje o ovrsi ili dostaviti rješenje na provedbu Općinskom sudu u Osijeku. Nema sumnje da je ovrhovoditelj dužan predujmiti troškove provedbe ovrhe ako u vezi s poduzimanjem ovršnih radnji nastaju kakvi troškovi, ali tu obvezu ovrhovoditelja ne treba miješati s obvezom plaćanja sudskih pristojbi. Pristojba se plaća samo za radnje za koje je propisana i u visini u kojoj je propisana Tarifom sudskih pristojbi.

VTSRH, Pž-7411/06 od 19. siječnja 2007. *(TS Osijek Ovr-722/06 od 23. studenog 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 264 16.8.2007 11:20:37

152.

OVRŠNI POSTUPAK – PROGLAŠENJE PRIVREMENE MJERE NEDOPUŠTENOM

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 253.

Premda se na postupak osiguranja na odgovarajući način primjenjuju odredbe Ovršnog zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine, u postupku osiguranja nije moguće treću osobu koja smatra da u pogledu predmeta osiguranja ima takvo pravo koje sprječava osiguranje povodom njenog prigovora uputiti u parnicu radi proglašenja mjere osiguranja nedopuštenom.

Prvostupanjskom u izreci citiranom presudom, privremena mjera radi osiguranja određena rješenjem toga suda poslovni broj R1-93/2005 od 10. svibnja 2005. godine proglašava se nedopuštenom.

Rješenjem sadržanim u pobijanoj presudi odlučeno je da su tuženici dužni tužitelju naknaditi parnični trošak u iznosu od 79.369,20 kn u roku od 8 dana.

Iz obrazloženja pobijane presude proizlazi da je rješenjem poslovni broj R1-93/2005 od 10. svibnja 2005. g., radi osiguranja novčane tražbine ovdje prvotuženika prema ovdje drugotuženiku za trajnu zabranu isplate po garanciji sud odredio privremenu mjeru, kojom je drugotuženiku privremeno zabranio da ispuni svoju obvezu iz bankarske garancije ovdje tužitelju kao korisniku garancije. Ovdje tužitelj, u tom postupku kao treća osoba, podnio je prigovor protiv citiranog rješenja. Predlagatelj osiguranja (prvotuženik) usprotivio se prigovoru te ga je sud uputio na pokretanje parnice protiv stranaka u roku od 15 dana, radi proglašenja da osiguranje nije dopušteno. Ovo sud temelji na odredbi čl. 56. OZ-a u vezi s čl. 253. OZ-a. *(...)*

Iz stanja spisa proizlazi da je tužitelj pokrenuo ovaj parnični postupak radi proglašenja nedopuštenom privremene mjere radi osiguranja određena rješenjem toga suda broj R1-93/2005 od 10. svibnja 2005. godine, pozivajući se na odredbu čl. 56. OZ-a u svezi s odredbom čl. 253. OZ-a.

U konkretnom slučaju nije ostvaren uvjet iz odredbe čl. 253. Ovršnog zakona u svezi s odredbom čl. 56. OZ-a.

Naime, točno je da se sukladno odredbi čl. 253. OZ-a na osiguranje tražbine na odgovarajući način primjenjuju odredbe Ovršnog zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine. Međutim u postupku osiguranja tražbine nema mjesta primjeni odredbe čl. 56. OZ-a, prema kojoj odredbi se treća osoba upućuje u parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Ovo stoga što za razliku od ovrhe kod koje se ovrha određuje na temelju ovršne isprave kojoj je ovršeniku naloženo ispuniti određenu činidbu, privremenom mjerom sud privremeno uređuje odnos među strankama, na rok određen rješenjem o određivanju privremene mjere - do okončanja postupka na

Zbirka_VTS_13_2007.indd 265 16.8.2007 11:20:37

koji je stranka tom mjerom upućena. Privremena mjera je kao što sam naziv kaže, privremenog karaktera, što znači da njome sud samo privremeno, dakle ne trajno, određuje sporni odnos među strankama. Kako dakle, privremena mjera traje do okončanja parničnog postupka P-768/05, sud nikako ne može donositi odluku kojom se mjera proglašava nedopuštenom.

U ovršnom postupku u kojem je doneseno rješenje o ovrsi na temelju ovršne isprave, stranka (ovršenik) koja je npr. ispunila činidbu određenu ovršnom ispravom, a što u toj fazi postupka ne može dokazati javnom ili javno ovjerovljenom privatnom ispravom, može od strane suda biti upućena u parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, dok kod osiguranja privremenom mjerom to ne bi bio slučaj. Naime, ovršenik kao dužnik koji je obvezan na ispunjenje određene činidbe navedene u ovršnoj ispravi, može jedino drugom ovršnom ispravom dokazivati da je ispunio svoju obvezu, ali kod privremene mjere (još) ne postoji ovršna isprava kojom bi se protivniku osiguranja naložilo ispunjenje određene činidbe. Protivnik osiguranja nezadovoljan određenom privremenom mjerom, može istu pobijati žalbom, a ukoliko su ispunjeni uvjeti iz čl. 305. OZ-a i podnijeti prijedlog za obustavom postupka osiguranja i ukidanja provedenih radnji određenih privremenom mjerom, te time zaštititi svoja prava.

Jednako kao što ni sud ne može protivnika osiguranja upućivati u parnicu radi proglašenja osiguranja nedopuštenim, tako ne može u parnicu uputiti ni treću osobu, koja tvrdi da u pogledu predmeta osiguranja ima takvo pravo koje sprječava osiguranje određeno privremenom mjerom.

U konkretnom slučaju privremenom mjerom za koju tužitelj tužbenim zahtjevom traži da je sud proglasi nedopuštenom, privremeno je zabranjeno protivniku osiguranja (banci, u ovom parničnom predmetu - drugotuženiku) da trećoj osobi, ovdje tužitelju ispuni obvezu. Sud je tom mjerom, samo privremeno zabranio banci ispunjenje svoje obveze i to do okončanja postupka radi opravdanja te mjere. Dakle, određena privremena mjera traje do okončanja parničnog postupka te pravomoćnim okončanjem tog postupka, privremena mjera gubi svoj smisao i svrhu radi koje je određena. Predlagatelj osiguranja u slučaju da uspije u tom parničnom postupku, ima tada ovršnu ispravu, kojom bi mogao zahtijevati ispunjenje svoje tražbine, koju je tražbinu do pravomoćnog okončanja parničnog postupka, osigurao privremenom mjerom.

U slučaju da predlagatelj osiguranja ne uspije u parničnom postupku na kojeg je upućen radi opravdanja određene privremene mjere, protivnik osiguranja može sukladno odredbi čl. 305. OZ-a zatražiti od suda u postupku osiguranja obustavu postupka i ukidanje provedenih radnji; naravno to ne utječe i na pravo protivnika osiguranja da sukladno odredbi čl. 14. st. 5. OZ-a zahtijeva naknadu troškova koje mu je predlagatelj osiguranja neosnovano prouzročio, kao i naknadu štete.

Iz svega slijedi da treća osoba (ovdje tužitelj) u postupku osiguranja privremenom mjerom, nema mogućnosti ulaziti u spor na način da traži od suda proglašenje privremene mjere nedopuštenom u smislu odredbi čl. 56. OZ-a, s obzirom na to da ona nije sudionik postupka osiguranja određivanja privremene mjere. To stoga

Zbirka_VTS_13_2007.indd 266 16.8.2007 11:20:38

što odredbe Ovršnog zakona ne predviđaju mogućnost, u postupku osiguranja privremenom mjerom, da treća osoba ni na koji način sudjeluje u tom postupku.

Slijedom navedenoga nije bilo uvjeta da se treća osoba upućuje na pokretanje postupka radi proglašenja osiguranja privremenom mjerom nedopuštenom, kako je to (prema navodima iz tužbe) pogrešno učinjeno rješenjem prvostupanjskog suda poslovni broj R1-93/2005 od 26. rujna 2005. g.

Stoga iz svih gore navedenih razloga, u ovom predmetu nije bilo uvjeta za primjenu odredbe čl. 56. OZ-a u svezi s odredbom čl. 253. OZ-a.

VTSRH, Pž-2324/06 od 20. ožujka 2007. *(TS Rijeka P-1457/05 od 2. veljače 2006.)*

153.

OVRŠNI POSTUPAK – PRETHODNA MJERA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 284.

Time što je sud rješenje o ovrsi javnog bilježnika povodom prigovora ovršenika djelomično ukinuo i to u dijelu u kojem je određena ovrha dok je u dijelu kojim je ovršeniku naloženo plaćanje odredio da će se postupak provesti kao u povodu prigovora protiv platnog naloga, sud je javnobilježničko rješenje o ovrsi izjednačio sa svojim rješenjem, pa je stoga i na temelju tog rješenja moguće odrediti prethodnu mjeru.

Osiguranje prethodnim mjerama propisano je odredbama članaka 283. do 291. OZ-a. Odredbom članka 284. OZ-a određene su pretpostavke za određivanje prethodne mjere koje moraju biti kumulativno ispunjene, a to su: 1. postojanje odluke suda ili upravnog tijela koja nije postala ovršna, nagodbe zaključene pred sudom ili upravnim tijelom ako tražbina nije dospjela i javnobilježničke isprave ili javnobilježničke odluke koje se odnose na nedospjelu tražbinu i 2. predlagatelj osiguranja treba učiniti vjerojatnom opasnost da bi se bez osiguranja onemogućilo ili znatno otežalo ostvarenje tražbine.

U članku 285. OZ-a propisani su slučajevi u kojima se smatra da opasnost postoji i to ako je određivanje prethodne mjere predloženo na temelju platnog naloga, odnosno rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave koji su izdani na temelju javne ili javno ovjerovljene isprave, mjenice i čeka, protiv kojih je pravodobno podnesen prigovor, presude u kaznenom postupku o imovinskopravnom zahtjevu protiv koje je dopušteno ponavljanje postupka, odluke koja se mora ovršiti u inozemstvu, presude na temelju priznanja protiv koje je podnesena žalba, nagodbe i javnobilježničke isprave iz članka 284. OZ-a.

Iz spisa je vidljivo da je rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave donio

Zbirka_VTS_13_2007.indd 267 16.8.2007 11:20:38

javni bilježnik protiv kojeg je pravodobno podnesen prigovor, pa je Trgovački sud u Zagrebu njegovo rješenje ukinuo u dijelu u kojem je određena ovrha, dok je u pogledu osnovanosti naloga za plaćanje odredio da se postupak nastavi u parnici.

Slijedi da rješenje o ovrsi koje je donio javni bilježnik nije u cijelosti stavljeno izvan snage, kako to u razlozima pobijanog rješenja obrazlaže prvostupanjski sud, te da je u povodu prigovora ovršenika, ovdje protivnika predlagatelja, upravo sud donio odluku koja je kvalificirana isprava za određivanje prethodne mjere.

Zato je nejasno iz kojih okolnosti sud zaključuje da je rješenje javnog bilježnika stavljeno u cijelosti izvan snage, odnosno da u konkretnom slučaju nema kvalificirane odluke na temelju koje bi se mogla odrediti prethodna mjera, dakako uz uvjet da njezin predlagatelj učini vjerojatnim da bi se bez njezinog određivanja onemogućilo ili znatno otežalo ostvarivanje tražbine, što prvostupanjski sud, zbog pogrešnog zaključka o nepostojanju prve pretpostavke za određivanje prethodne mjere uopće ne ispituje.

VTSRH, Pž-1539/07 od 22. ožujka 2007. *(TS Šibenik R1-6/07 od 21. veljače 2007.)*

154.

OVRŠNI POSTUPAK – PREDMET OSIGURANJA PRIVREMENOM MJEROM

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 293. stavak 2.

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 181/04)

Članak 954.

Iz prijedloga za osiguranje mora biti vidljivo da je protivnik osiguranja vlasnik predmeta na kojem se predlaže određivanje privremene mjere.

Privremenu mjeru zaustavljanja broda sud može odrediti ako je protivnik osiguranja vlasnik broda ili ako se zaustavljanje traži radi ostvarenja pomorskog privilegija ili hipoteke.

Prvostupanjski sud je u pobijanom rješenju odbacio prijedloge za određivanje privremene mjere radi osiguranja novčane tražbine prvo i drugopredlagatelja osiguranja zaustavljanjem m/y „Anuška“ i zabranom protivniku osiguranja otuđenja i opterećenja m/y „Anuška“.

U obrazloženju tvrdi da je isti prijedlog Trgovački sud u Splitu rješenjem broj R1-41/2006 od 12. travnja 2006. godine odbio kao neosnovan, da je rješenjem Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske to prvostupanjsko rješenje ukinuto

Zbirka_VTS_13_2007.indd 268 16.8.2007 11:20:39

i predmet mu je vraćen na ponovan postupak, kako bi prvostupanjski sud utvrdio je li m/y „Anuška“ brod jahta ili brodica, o čemu ovisi između ostalog i stvarna nadležnost suda. Navodi da je naložio predlagateljima osiguranja dostavu isprava iz kojih će biti vidljivi podaci iz kojih bi sud mogao u smislu odredbe članka 5. Pomorskog zakonika sa sigurnošću odrediti o kojoj vrsti plovnog objekta je riječ, na što su oni odgovorili da je spisu priložen zapisnik o inspekcijskom pregledu jahte za koju se traži privremena mjera, iz kojeg proizlazi sve ono što je nužno kako bi se utvrdilo o kojoj vrsti plovnog objekta se radi, tj. da se radi o austrijskoj jahti, čiji je vlasnik Hypo Leasing GmbH, Austrija, Klagenfurt, a kako je država upisa Austrija, predlagatelj osiguranja ističe da on ne raspolaže nikakvim upisnikom na temelju kojeg bi se mogla utvrditi vrsta plovila, te da ga nema niti Lučka kapetanija Split.

Utvrdivši da prijedlog za određivanje privremenih mjera u ovom postupku ne sadrži sve propisane podatke za provođenje ovrhe u smislu članka 35. Ovršnog zakona, jer ne definira predmet osiguranja kako to propisuje odredba članka 293. stavak 2. OZ-a, sud je prijedlog odbacio. *(...)*

Odredbom članka 294. stavak 1. OZ-a propisano je da će sud u rješenju o određivanju privremene mjere, ako je to potrebno s obzirom na vrstu mjere i svrhu koja se njome treba postići, odrediti na prijedlog predlagatelja osiguranja i sredstva kojima će se ona prisilno ostvariti te predmet osiguranja, uz odgovarajuću primjenu pravila Ovršnog zakona o određivanju sredstava i predmeta ovrhe u rješenju o ovrsi.

Odredbom članka 293. stavak 2. OZ-a izričito je propisano da u prijedlogu za određivanje privremene mjere predlagatelj osiguranja mora istaći zahtjev u kojemu će točno označiti tražbinu čije osiguranje traži, odrediti kakvu mjeru traži i vrijeme njezina trajanja, te kada je to potrebno, sredstva osiguranja kojima će se privremena mjera prisilno ostvariti te predmet osiguranja, uz odgovarajuću primjenu pravila tog Zakona o sredstvima i predmet ovrhe. U prijedlogu se moraju navesti činjenice na kojima se temelji zahtjev za određivanje privremene mjere te predložiti dokazi kojima se ti navodi potkrjepljuju. Predlagatelj osiguranja dužan je te dokaze, po mogućnosti, priložiti uz prijedlog. *(...)*

Radi osiguranja novčane tražbine može se odrediti svaka mjera kojom se postiže svrha takvog osiguranja (članak 297. stavak 1. OZ-a).

Svrha zaustavljanja plovila i zabrane njegovog opterećenja i otuđenja je osiguranje potraživanja predlagatelja osiguranja koje on vjerojatno ima prema protivniku osiguranja.

Stoga, da bi prijedlogu za određivanje privremene mjere osiguranjem potraživanja prema protivniku osiguranja sud mogao udovoljiti, predlagatelj osiguranja prije svega mora dokazati u kakvoj je vezi protivnik s predmetom privremene mjere. Naime, ne može se osigurati potraživanje zaustavljanjem broda koji nije vlasništvo osobnog dužnika odnosno vlasništvo protivnika osiguranja – osim ako se zaustavljanje traži radi ostvarenja pomorskog privilegija ili hipoteke (članak 954. Pomorskog zakonika), niti ima smisla zabraniti otuđenje i opterećenje plovila

Zbirka_VTS_13_2007.indd 269 16.8.2007 11:20:39

protivniku osiguranja koji nije vlasnik tog plovila.

Odredbom članka 951. stavak 1. Pomorskog zakonika također je naglašeno da prije pokretanja ili tijekom parničnog, ovršnog ili upravnog postupka sud može radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja, na prijedlog predlagatelja osiguranja odrediti svaku mjeru kojom se postiže svrha takvog osiguranja, a osobito zabranu otuđenja ili drugog raspolaganja brodom, čuvanje broda i zaustavljanje broda, uz uvjete utvrđene Ovršnim zakonom, ako odredbama Pomorskog zakonika nije drugačije predviđeno.

Iz iznijetog je vidljivo da Ovršni zakon, Pomorski zakonik i Zakon o parničnom postupku sadrže niz odredaba usmjerenih na ostvarenje cilja sudskog postupka, tj. ostvarivanja pružanja pravne zaštite ugroženim ili povrijeđenim građanskim pravima pri čemu je prvenstveno dat naglasak na iznošenje činjenica na kojima stranke temelje svoje zahtjeve i predlaganje dokaza kojima se te činjenice utvrđuju. Sud je ovlašten utvrditi činjenice koje stranke nisu iznijele i izvesti dokaze koje stranke nisu predložile samo ako posumnja da stranke raspolažu zahtjevima kojima ne mogu raspolagati, ako zakonom nije drugačije određeno.

U ovom slučaju sud je predlagatelja osiguranja, iako to imajući u vidu odredbu članka 35. stavak 3. OZ-a nije bilo nužno, pozvao da odredi predmet u odnosu na koji treba provesti osiguranje, upućujući ga na dostavu dokaza o kojima ovisi nadležnost suda kojem je uputio prijedlog a o čemu ovisi čak i primjena mjerodavnog prava za određivanje osobe osobnog dužnika u smislu odredbe članka 954. stavak 2. Pomorskog zakonika.

Budući da se predlagatelj osiguranja na uputu i rješenje suda oglušio te je čak i u žalbi naveo da ništa drugo osim zapisnika o izvršenom inspekcijskom pregledu brodice – jahte nije niti imao niti može imati, a budući da zbog toga prijedlog za određivanje privremenih mjera ne sadrži sve ono što je potrebno da bi se u vezi s njim moglo postupiti, prvostupanjski sud je ispravno prijedlog za određivanje privremene mjere primjenom odredbe članka 35. stavak 3. OZ-a odbacio, budući da predlagatelji nisu dokazali postojanje osnovne procesne pretpostavke za postupanje ovog suda da je ovaj sud nadležan, a koja uvjetuje dopustivost pružanja pravne zaštite povodom njihovog prijedloga.

Ukazuje se predlagateljima i na činjenicu da iz zapisnika o izvršenom inspekcijskom pregledu brodice/jahte (list 23. spisa), sve kad bi taj zapisnik i bio isprava na temelju kojeg bi mogao utvrditi radi li se o brodu, brodici ili jahti, ne proizlazi da je vlasnik navedenog plovila osoba koju su predlagatelji označili kao protivnika osiguranja.

VTSRH, Pž-6334/06 od 29. studenoga 2006. *(TS Split R1-105/06 od 20. rujna 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 270 16.8.2007 11:20:40

155.

OVRŠNI POSTUPAK – NEDOPUŠTENOST PRIVREMENE MJERE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 295. stavak 2.

Privremena mjera je nedopuštena ako postoje uvjeti za određivanje prethodne mjere kojom se može postići ista svrha osiguranja.

Ostvaren je žalbeni razlog bitne povrede postupka na čije ostvarenje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, jer su razlozi rješenja nejasni i protuslovni sami sebi i sadržaju isprava u spisu.

Naime, predlagatelj osiguranja je nakon što je ovršenik, ovdje protivnik osiguranja, podnio pismeni prigovor protiv rješenja na temelju vjerodostojne isprave koje je donio javni bilježnik te nakon što je Trgovački sud u Karlovcu to rješenje stavio izvan snage, u dijelu kojim je određena ovrha i odredio da će se postupak u dijelu u kojem je naloženo plaćanje nastaviti kao u povodu prigovora na platni nalog, podnio prijedlog prvostupanjskom sudu za izdavanje privremene mjere.

Sud u povodu takvog prijedloga nastavlja parnicu u kojoj se najprije raspravlja o osnovanosti prijedloga za ovrhu uzetog kao tužba, a zatim i o osnovanosti prigovora na rješenje o ovrsi, što više predlaže se i mirno rješavanje nastalog spora. Tek nakon što se ustanovilo da mirno razrješavanje spora nije provedivo te da stranke ustraju kod svojih prijedloga, uključivši i prijedloga za određivanje privremene mjere, sud odlučuje kako će odluku o prijedlogu sačiniti i dostaviti strankama u pisanom obliku.

Sud je doista sačinio odluku o prijedlogu, međutim njegova odluka ne sadrže razloge o odlučnim činjenicama, kao što je postojanje uvjeta za određivanje privremene mjere, a izneseni razlozi su nejasni i protuslovni sami sebi.

Naime, pored toga što se sud uopće ne snalazi u ovom postupku osiguranja ne vidi da se ista svrha osiguranja može postići i prethodnom mjerom pa zatražena privremena mjera uopće nije dopuštena.

Ne postoje uvjeti za određivanje privremene mjere u smislu odredbe čl. 295. st. 2. OZ-a, jer privremena mjera nije dopuštena ako postoje uvjeti za određivanje prethodne mjere kojom se može postići ista svrha osiguranja.

Kako je već navedeno u ovom predmetu novčano potraživanje predlagatelja osiguranja se temelji na odluci suda, koja nije postala pravomoćna i ovršna, pa u slučaju da predlagatelj osiguranja učini vjerojatnom i postojanje opasnosti za namirenje tražbine ima mjesta i osnove za određivanje prethodne mjere, a kada se svrha osiguranja može postići prethodnom mjerom (čl. 295. OZ-a) privremena mjera nije dopuštena.

VTSRH, Pž-1372/07 od 22. ožujka 2007. *(TS Pazin P-1077/06 od 19. siječnja 2007.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 271 16.8.2007 11:20:40

156.

OVRŠNI POSTUPAK – PRIVREMENE MJERE; DOPUSTIVOST

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 295.

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 327.

Procesna facultas alternativa kojom tužitelj izjavljuje da je umjesto određene nenovčane činidbe voljan primiti tuženikovu činidbu isplate novčanog iznosa nije tražbina koja se može osigurati privremenom mjerom.

Međutim predmetni prijedlog za određivanje privremene mjere nije osnovan iz drugih razloga. Naime, privremena mjera je predložena radi osiguranja novčane tražbine koja proizlazi iz alternativnog novčanog zahtjeva u iznosu od 88.617,50 kn, postavljenog u tužbi predlagateljice osiguranja kao tužiteljice u postupku protiv protivnika osiguranja kao drugotuženika. Tom tužbom (pri čemu se žalbeni sud u ovom postupku ne upušta u pitanje ne/valjanosti tužbe) tužiteljica traži deklaratornu zaštitu kao, kako tužiteljica navodi, „osnovno postavljen tužbeni zahtjev“, dajući alternativnu mogućnost tuženiku da se oslobodi od obveze iz „osnovnog“ (deklaratornog) zahtjeva na način da tužiteljici – predlagateljici osiguranja nadoknadi štetu koju je ona pretrpjela uslijed nezakonitih radnji oba tuženika, a u navedenom iznosu. Budući da o alternativnoj mogućnosti sud ne može ni raspravljati, niti odlučivati, a alternativna mogućnost oslobođenja od obveze nije tužbeni zahtjev, već se radi o ponudi na koju se primjenjuju pravila građanskog prava, konkretna alternativna mogućnost oslobođenja od obveze kojom tužiteljica – predlagateljica osiguranja nudi protivniku osiguranja da se obveze oslobodi plaćanjem navedenog iznosa, nije novčana tražbina koja se u smislu odredaba Ovršnog zakona može osigurati te je prijedlog kojim se predlaže takva mjera osiguranja neosnovan, budući da predlagateljica osiguranja nije učinila vjerojatnim postojanje svoje novčane tražbine prema protivniku osiguranja.

Iz tih je razloga odluka o odbijanju konkretnog prijedloga za određivanje privremene mjere sadržana u izreci pobijanog rješenja pravilna i zakonita i na nju navodi žalbe nisu od utjecaja.

VTSRH, Pž-6569/06 od 14. prosinca 2006. *(TS Bjelovar Ovr-239/06 od 30. lipnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 272 16.8.2007 11:20:41

157.

OVRŠNI POSTUPAK – PRETPOSTAVLJENA OPASNOST ZA ODRE\IVANJE PRIVREMENE MJERE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 296. stavak 3.

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 181/04)

Članak 951.

Predlagatelj osiguranja ne mora učiniti vjerojatnim postojanje opasnosti da će bez određivanja privremene mjere protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati naplatu time što će svoju imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njome raspolagati ako bi se tražbina koju ima prema protivniku osiguranja imala ostvariti u inozemstvu.

Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem odredio privremenu mjeru zaustavljanjem jedrilice „Topsy“, vlasništvo protivnika osiguranja i zabranom isplovljenja iz marine Vrsar u Vrsaru do pravomoćnog okončanja parničnog ili kojeg drugog postupka kojeg je predlagatelj osiguranja dužan pokrenuti u roku od 15 dana i o tome obavijestiti sud, jer je utvrdio da je potraživanje predlagatelja osiguranja za naknadu za plaćanje godišnjeg veza i godišnje boravišne pristojbe predlagatelj osiguranja učinio vjerojatnim te da obzirom da je protivnik osiguranja sa sjedištem u Njemačkoj, pa postoji opasnost predviđena odredbom članka 296. stavak 3. Ovršnog zakona u vezi s člankom 951. stavka 1. Pomorskog zakonika. *(...)*

Kako je prvostupanjski sud je sukladno odredbi članka 296. stavak 1. Ovršnog zakona utvrdio i činjenicu da je podnesenim računima predlagatelj osiguranja učinio vjerojatnim postojanje svoje potraživanje u smislu članka 296. stavak 1. Ovršnog zakona, te da je drugi uvjet za određivanje privremene mjere propisan navedenim člankom – opasnost zbog kojeg se potraživanje ne bi moglo naplatiti ispunjen samom činjenicom da je sjedište protivnika osiguranja u inozemstvu, pa se opasnost pretpostavlja u smislu članka 951. stavak 1. Pomorskog zakonika i članka 296. stavak 3. Ovršnog zakona, rješenje prvostupanjskog suda je jasno i nema nedostataka zbog kojih se ne može ispitati, te nije počinjena povreda na koju ukazuje protivnik osiguranja predviđena odredbom članka 354. stavak 2. točka 11. ZPP-a.

Postojanje privilegija ne znači da je potraživanje predlagatelja osigurano odnosno dovoljno osigurano. Štoviše, činjenica da postoji privilegij marine u kojoj se jedrilica nalazi glede neplaćenih iznosa lučkih naknada samo potkrjepljuje osnovanost prijedloga predlagatelja osiguranja jer se prema odredbi članka 953. stavak 2. PZ-a radi ostvarenja pomorskog privilegija može odrediti privremeno zaustavljanje broda. Sam privilegij ne znači da protivnik osiguranja nije ovlašten ploviti svojom

Zbirka_VTS_13_2007.indd 273 16.8.2007 11:20:41

jedrilicom i da zbog toga nema mogućnost otploviti i tako onemogućiti predlagatelja osiguranja u ostvarenju tražbine.

VTSRH, Pž-5043/06 od 27. rujna 2006. *(TS Rijeka R1-102/06 od 5. lipnja 2006.)*

158.

OVRŠNI POSTUPAK – PRIVREMENA MJERA RADI OSIGURANJA NOVČANE TRAŽBINE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 296.

Predlagatelj osiguranja mora učiniti vjerojatnim postojanje opasnosti da će protivnik osiguranja bez predložene privremene mjere spriječiti ili znatno otežati naplatu tražbine predlagatelja osiguranja tako što će svoju imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njome raspolagati.

Stanje novčanih sredstava na žiro računu protivnika osiguranja nema značaj posebne radnje usmjerene na sprječavanje ili znatno otežavanje naplate tražbine predlagatelja osiguranja.

Iako osnovano žalitelj ukazuje na pogrešnu primjenu odredbe članka 298. OZ kojim su propisane pretpostavke za određivanje privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine, pobijano rješenje je zakonito, jer se pravilnom primjenom odredbe članka 296. OZ, koja propisuje pretpostavke za određivanje privremene mjere radi osiguranja novčane tražbine, trebalo jednako odlučiti o prijedlogu za osiguranje. Naime, iako ovaj sud smatra da je predlagatelj osiguranja učinio vjerojatnim postojanje svoje novčane tražbine, jer je priložio međusobni ugovor, račune, i drugu financijsku dokumentaciju, a tuženik je doista vrlo paušalno prigovorio visini tražbine, čime, po mišljenu ovoga suda, nije osporio vjerojatnost postojanja tražbine, nije ispunjen drugi, kumulativno propisani uvjet za određivanje privremene mjere. I po ocjeni ovoga suda navod iz prijedloga da je, po saznanju predlagatelja, protivnikov račun blokiran, ne predstavlja potrebnu opasnost da će se, bez predložene mjere, spriječiti ili znatno otežati naplata tražbine. Prema odredbi članka 296., stavak 1. OZ, predlagatelj osiguranja mora učiniti vjerojatnom opasnost da će upravo protivnik osiguranja nekim konkretnim radnjama namjeravati spriječiti ili znatno otežati naplatu tražbine predlagatelja osiguranja, primjerice da će imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njome raspolagati. Dakle, stanje na žiro računu, kao jedna objektivna kategorija, nema značaj posebne radnje usmjerene na osujećenje predlagatelja osiguranja u njegovoj naplati.

VTSRH, Pž-5732/06 od 14. studenoga 2006. *(TS Zagreb P-2360/06 od 28. srpnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 274 16.8.2007 11:20:42

159.

OVRŠNI POSTUPAK – OPASNOST KAO PRETPOSTAVKA ZA ODRE\IVANJE PRIVREMENE MJERE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 296.

Predlagatelj osiguranja u postupku radi određivanja privremene mjere mora ukazati na konkretne radnje odnosno propuštanja koja je svjesno poduzeo protivnik osiguranja s ciljem sprječavanja ili znatnog otežavanja naplate novčane tražbine predlagatelja osiguranja.

Protivnik osiguranja se protivio predloženoj privremenoj mjeri tvrdnjom da on ima tražbinu prema predlagatelju osiguranja, te tvrdnjom da njegov temeljni kapital i opseg poslovanja ne dovode u pitanje naplatu predlagateljeve tražbine ukoliko bi se ona u parničnom postupku utvrdila osnovanom. S druge strane, protivnik osiguranja tvrdi da bi ga određivanje predložene mjere onemogućio u poslovanju, a da mu, uz sve navedeno, predlagatelj osiguranja i nakon podnošenja ovog prijedloga za osiguranje isporučuje robu (stoku) koju protivnik osiguranja plaća akreditivima (kao i prije podnošenja prijedloga). Protivnik osiguranja tvrdi da ova okolnost dovodi u pitanje uvjerenje samog predlagatelja osiguranja u postojanje opasnosti za naplatu tražbine, jer u protivnom ne bi i dalje isporučivao robu.

Ocjenjujući postojanje pretpostavki iz čl. 296. st. 1. OZ-a za određivanje predložene privremene mjere prvostupanjski sud utvrđuje da je predlagatelj osiguranja učinio vjerojatnom postojanje svoje tražbine i da ta vjerojatnost proizlazi iz predlagateljevih poslovnih knjiga, kao i činjenice da je predlagatelj osiguranja tu tražbinu utužio (postupak se vodi pod poslovnim brojem P-1910/06 pred prvostupanjskim sudom). Predlagatelj osiguranja, međutim, po ocjeni prvostupanjskog suda nije učinio vjerojatnim postojanje opasnosti za naplatu njegove tražbine, pa time nije ispunio zakonom propisane pretpostavke za određivanje predložene mjere. Sud još navodi, obrazlažući ovu svoju ocjenu, da sama činjenica da protivnik osiguranja nije podmirio predmetnu tražbinu predlagatelja osiguranja nikako ne znači da protivnik osiguranja tu tražbinu ne može platiti. Naprotiv, iz spisa proizlazi da je ta tražbine sporna i da je to razlog neplaćanja. Jednako tako okolnost da protivnik osiguranja nije platio pristojbu na izjavljeni prigovor ne znači da je on nesposoban za plaćanje. *(...)*

Prema čl. 296. st. 1. OZ-a za određivanje privremene mjere moraju biti kumulativno ispunjene određene pretpostavke. Predlagatelj osiguranja dužan je: 1. učiniti vjerojatnim da postoji neka njegova novčana tražbina prema protivniku osiguranja i 2. da je učinjeno vjerojatnim postojanje opasnosti koja prijeti budućem ostvarenju te tražbine, odnosno da se učini vjerojatnom opasnost da će bez takve mjere protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati naplatu tražbine time što će svoju imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njome raspolagati.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 275 16.8.2007 11:20:42

U konkretnom slučaju nedvojbeno je za utvrditi da je predlagatelj osiguranja učinio vjerojatnom postojanje svoje tražbine i da ta vjerojatnost, kako je to pravilno zaključio prvostupanjski sud, proizlazi iz predlagateljevih poslovnih knjiga, kao i činjenice da je predlagatelj osiguranja tu tražbinu utužio i da se postupak vodi pod poslovnim brojem P-1910/06 pred prvostupanjskim sudom.

Drugu zakonsku pretpostavku postojanja opasnosti naplate tražbine predlagatelj nije učinio vjerojatnom. Naime, opasnost da će protivnik osiguranja osujetiti ili znatno otežati naplatu potraživanja mora biti subjektivne prirode. To znači da predlagatelj osiguranja mora ukazati na konkretne radnje odnosno propuštanja dužnika. Radnje ili propuštanja moraju biti svjesno poduzete radi ugrožavanja namirenja predlagateljeve tražbine. One moraju stvarno ugrožavati buduću naplatu predlagateljeve tražbine, a sud mora utvrditi postojanje takvih radnji odnosno propuštanja dužnika i subjektivni odnos dužnika prema njima. To, nadalje, znači da se ne može smatrati da je opasnost učinjena vjerojatnom već zbog same objektivno postojeće činjenice da protivnik osiguranja nije platio određenu tražbinu (koja je, između ostalog, među strankama sporna).

VTSRH, Pž-6714/06 od 15. veljače 2007. *(TS Zagreb R1-272/06 od 13. listopada 2006.)*

160.

OVRŠNI POSTUPAK – OSTVARIVANJE TRAŽBINE U INOZEMSTVU

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 296. stavak 3.

Opasnost kao pretpostavka za određivanje privremene mjere postoji ako bi se novčana tražbina trebala ostvariti u inozemstvu. To znači da ona postoji ako bi predlagatelj osiguranja bio prinuđen (bez određivanja privremene mjere) svoju tražbinu ostvarivati pred inozemnim sudom.

Pozivanje na okolnost da, u konkretnom slučaju, postoji presumpcija o opasnosti iz čl. 296. st. 3. OZ-a, budući da predlagatelj osiguranja ima sjedište u SR Njemačkoj potpuno je promašeno. Ovrhovoditelj pogrešno smatra da činjenica što protivnik osiguranja ima obveze isplatiti dužne iznose na njegov račun u banci u inozemstvu znači da se tražbina ima ostvariti u inozemstvu. Naime, ova zakonska presumpcija o postojanju opasnosti od naplate tražbine zbog toga što bi se ona imala ostvariti u inozemstvu ne proizlazi niti iz jedne činjenice koja bi se odnosila na predlagateljevo sjedište ili protivnikovo dobrovoljno namirenje duga. Kriteriji za ocjenu postojanja ove presumpcije temelje se na pravilima o nadležnosti sudova za prisilnu naplatu tražbine, odnosno sjedišta suda pred kojim bi predlagatelj

Zbirka_VTS_13_2007.indd 276 16.8.2007 11:20:43

osiguranja imao mogućnost ostvariti prisilnu naplatu predmetne tražbine. Prema domaćim pozitivnim propisima predmetna tražbina (ona čije se osiguranje zahtijeva) imala bi se ostvariti pred domaćim sudom. Inozemni sud, je u ovom slučaju, a u smislu čl. 296. st. 3. OZ-a, sud koji nije domaći (u RH). Predlagatelj nije naveo ni jedan razlog iz kojeg bi se moglo zaključiti da bi tražbinu (čije osiguranje u ovom postupku traži) morao ostvarivati pred inozemnim sudovima, a ne pred sudovima u Republici Hrvatskoj.

VTSRH, Pž-6714/06 od 15. veljače 2007. *(TS Zagreb R1-272/06 od 13. listopada 2006.)*

161.SUDAC

OVRŠNI POSTUPAK – VJEROJATNOST POSTOJANJA TRAŽBINE

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 298.

Predlagatelj osiguranja mora učiniti vjerojatnim postojanje svoje nenovčane tražbine.

Iz sadržaja predmetnog prijedloga za određivanje privremene mjere razvidno je da je predlagatelj zatražio predaju (izlučenje) predmetne robe od stečajnog upravitelja koji je takav zahtjev odbio, pa je radi ostvarenja svojih prava pokrenuo parnicu tužbom zahtijevajući predaju robe čije osiguranje traži predmetnim prijedlogom za određivanje privremene mjere. Iz sadržaja predmetnog spisa proizlazi da su stranke Ugovorom o poslovnoj suradnji ugovorile da će protivnik osiguranja predlagatelju osiguranja pružiti uslugu piljenja trupaca, izradu elemenata, najma sušare, nabavu sirovine i eventualnu uslugu izvoza. Pozivom na taj Ugovor predlagatelj osiguranja tvrdi da mu protivnik osiguranja, unatoč plaćene usluge prema Ugovoru (što protivna strana ne poriče) odbija predati proizvedene bukove elemente te ih neovlašteno drži u svom posjedu iako su vlasništvo predlagatelja, a protivnik osiguranja tvrdi da predlagatelj nije u ugovorenom roku odvezao sve gotove elemente, izvezao je dio njih po otpremnicama 44/03 i 51/03, iz njegova skladišta unatoč pozivu da to učini pa je protivnik osiguranja iste zadržao s osnove prava zadržanja, a radi namirenja svojih troškova skladištenja te robe te je obavijestio predlagatelja, nakon što je nad protivnikom osiguranja otvoren stečaj (12. lipnja 2006. godine) da će stečajni upravitelj prodati bukove elemente javnom dražbom kao založni vjerovnik, a radi smanjenja štete nastale propuštanjem predlagatelja da obavi otpremu iz skladišta protivnika osiguranja.

Slijedom navedenih činjenica, ne upuštajući se u prosudbu postojanja izlučnog prava predlagatelja te valjanosti prava zadržanja na strani protivnika osiguranja prema materijalnopravnim odredbama, što je predmet rasprave i odlučivanja u

Zbirka_VTS_13_2007.indd 277 16.8.2007 11:20:44

parnici, činjenica je da iz sadržaja predmetnog prijedloga za određivanje privremene mjere ostaje nejasno kakvu nenovčanu tražbinu predlagatelj osiguranja ima, čije osiguranje traži.

Vjerojatnost o postojanju tražbine pretpostavlja predlagateljevu sposobnost iznijeti i dokazati one činjenice iz kojih proizlazi zaključak o vjerojatnosti njegova prava da od protivnika osiguranja zahtijeva kakvo činjenje, trpljenje ili propuštanje.

Neupitno je da predlagatelj osiguranja kao tužitelj ima pravni interes zahtijevati predaju (izlučenje) robe – bukovih elemenata ali time nužno ne i nenovčanu tražbinu prema protivniku osiguranja budući da zahtjev kojim se traži zabrana otuđenja i opterećenja određene količine bukovih elemenata nije individualiziran na način koji bi isključio mogućnost da se konkretne mjere prisile ostvare i na ostalim količinama takve robe koje bi bile zatečene u skladištu protivnika osiguranja u vrijeme prisilnog ostvarenja privremene mjere, iako se na njih tražbina ne odnosi. Navedeno tim više jer žalitelj i ne opovrgava tvrdnju protivnika osiguranja da je dio pokretnina - po otpremnicama 44/03 i 51/03 – otpremio iz skladišta protivnika osiguranja iz čega slijedi nužni zaključak da je žalitelj mogao točno individualizirati pokretnine čiju zabranu otuđenja i opterećenja predmetno zahtijeva. Konačno, žalitelj nije prekludiran u svom pravu na ponovno predlaganje mjere osiguranja.

Na temelju ovakve činjenične i pravne situacije pravilno je prvostupanjski sud, temeljem navedenih zakonskih određenja, odbio prijedlog za osiguranje privremenom mjerom, budući da predlagatelj nije učinio vjerojatnim postojanje svoje (nenovčane) tražbine. U tom kontekstu nepotrebno je upuštati se u predlagateljevu argumentaciju vezanu uz ispunjenje druge pretpostavke (opasnost), budući da već bez postojanja prve pretpostavke (vjerojatnosti tražbine) nema uvjeta za određivanje predložene mjere.

VTSRH, Pž-313/07 od 14. veljače 2007. *(TS Slavonski Brod P-347/06 od 1. prosinca 2006.)*

162.

OVRŠNI POSTUPAK – PRIVREMENA MJERA RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAŽBINE ZABRANOM NAPLATE PO ZADUŽNICI

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 298.

Sud može samo iznimno privremenom mjerom zabraniti naplatu po zadužnici.

Predlagatelj osiguranja mora učiniti vjerojatnom svoju nenovčanu tražbinu na vraćanje zadužnice ili zabranom naplate po zadužnici pri

Zbirka_VTS_13_2007.indd 278 16.8.2007 11:20:44

čemu zahtjev može temeljiti na različitim osnovama: a) nedostaci koji se odnose na samu zadužnicu kao ispravu ili na pribavljanje zadužnice i b) vjerojatnost da tražbina u vezi s kojom je zadužnica izdana nije ni nastala ili da je u cijelosti prestala nakon obvezivanja zadužnicom.

Predmetni postupak vodi se radi osiguranja nenovčane tražbine koja glasi na trajnu zabranu naplate zadužnice broj Ov-19163/02 koja je izdana od strane predlagatelja osiguranja 30. srpnja 2002. godine na iznos okvirno do 500.000,00 kn u korist protivnika osiguranja. Predlaže se osigurati takvu tražbinu privremenom zabranom naplate po predmetnoj zadužnici.

Pravila o uvjetima i postupku osiguranja privremenim mjerama određuju da je mjeru dopušteno odrediti na sredstvima predviđenim Ovršnim zakonom ili kojim drugim zakonom. Mjera mora biti takvog sadržaja da se njome može postići svrha osiguranja. Radi osiguranja nenovčane tražbine može se odrediti privremena mjera ako predlagatelj osiguranja učini vjerojatnom svoju tražbinu te da učini vjerojatnom opasnost da bi bez takve mjere protivnik osiguranja spriječio ili znatno otežao ostvarenje tražbine, naročito time što bi promijenio postojeće stanje ili da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete koja prijeti (čl. 298. OZ). Predlagatelj osiguranja ne mora dokazivati opasnost da bi bez takve mjere protivnik osujetio potraživanje ako učini vjerojatnim da bi bez predložene mjere protivnik osiguranja pretrpio samo neznatnu štetu. Vrste dopustivih privremenih mjera po pravilima ovršnog prava uređene su pravilom iz čl. 299. OZ.

Načelno je samo iznimno dopušteno privremenom mjerom zabraniti naplatu po zadužnici, jer je zadužnica isprava koja ima specifična svojstva.

Odredbom čl. 183. st. 7. OZ u vezi s čl. 183a. st. 3. OZ je propisano da bjanko zadužnica na kojoj je javno ovjeren potpis dužnika trgovca, ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika na drugim predmetima ovrhe (osim sredstava na računu dužnika kod pravne osobe koja obavlja poslove platnog prometa u odnosu na koji ima učinak rješenja o ovrsi – čl. 183a. st. 2. OZ). Zadužnica je ujedno i sredstvo osiguranja. Zbog navedenih svojstava zadužnice intervencija suda u naplatu po zadužnici mora imati naročito opravdani razlog kako mjerama ne bi bilo dovedeno u pitanje funkcioniranje instituta zadužnice.

Da bi sud privremenom mjerom intervenirao u postupak naplate po zadužnici predlagatelj osiguranja koji je izdavatelj zadužnice mora prije svega učiniti vjerojatnom svoju tražbinu usmjerenu na vraćanje zadužnice ili trajnu zabranu naplate iznosa iz zadužnice, pri čemu se zahtjev može temeljiti na različitim osnovama. S jedne strane to su nedostaci koji se tiču same zadužnice kao isprave ili pribavljanja zadužnice, na primjer: ako zadužnica nema propisani sadržaj, ako je neovlašteno popunjen sadržaj zadužnice od strane trećega ili ako je vjerovnik iz zadužnice pribavio ispravu o zadužnici silom, potajno ili prijevarom.

Druga grupa valjanih osnova za zahtjev za trajnu zabranu naplate po zadužnici ili povrat zadužnice te s tim u vezi interveniranje suda privremenim mjerama u postupak naplate odnosi se na tražbinu zbog čijeg je osiguranja izdana zadužnica.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 279 16.8.2007 11:20:45

Sud će iznimno privremenom mjerom zabraniti naplatu po zadužnici ako dužnik iz zadužnice učini u visokom stupnju vjerojatnim da tražbina u vezi s kojom je zadužnica izdana nije ni nastala ili da je u cijelosti prestala nakon obvezivanja zadužnicom. Sve dok tražbina iz zadužnice nije **u cijelosti** namirena zadužnica ostaje kod banke radi namirenja, ako vjerovnik ne zatraži od banke da mu je vrati, odnosno ako na temelju zadužnice vjerovnik ne zatraži ovrhu protiv dužnika na drugim predmetima ovrhe, budući da zadužnica ima svojstvo ovršne isprave (argument iz čl. 183. st. 6. i 7. u svezi s čl. 183a. st. 3. OZ-a).

U ovom postupku osiguranja predlagatelj osiguranja tvrdi da je tražbina koja je osigurana zadužnicom prestala, pa da ima pravo tražiti povrat zadužnice, ali svoju tražbinu nije učinio vjerojatnom. Prema ispravama koje je prvostupanjski sud imao u vidu pri donošenju rješenja proizlazi sljedeće:

- trgovačko društvo L. d.o.o. Zagreb *(predlagatelj osiguranja)* izdalo je 30. srpnja 2002. godine bjanko zadužnicu radi osiguranja tražbina V. V. d.o.o. Varaždin *(protivnik osiguranja)* iz više ugovora o prodaji,

- zadužnica je izdana na iznos od 500.000,00 kuna, i nije sporno da je izdavatelj predao zadužnicu vjerovniku čime ga je ovlastio da sam popuni iznos koji treba naplatiti, što je vjerovnik i učinio i upisao iznos od 481.221,11 kuna,

- prema tvrdnjama predlagatelja vjerovnik je uspio naplatiti po zadužnici iznos od 100.582,70 kuna.

Među strankama je nesporno da je neznatni dio duga plaćen, ali je ostalo sporno je li ugašen i ostatak tražbine od 400.000,00 kuna na temelju četiri ugovora o cesiji zaključenih između L. d.o.o. Zagreb kao cedent, V. V. d.o.o. Varaždin kao cesionara koji se odnosi na tražbine cedenta prema cesusu L. d.d. Lipovac. Stranke iz ovoga postupka suglasne su da su ugovori o cesiji zaključeni upravo radi reguliranja obveze predlagatelja osiguranja prema protivniku osiguranja u vezi s kojim tražbinama je izdana isprava o zadužnici. Unatoč tomu s obzirom na sadržaj ugovora (čl. 4.) međusobne obveze po svim osnovama za iznos iz ugovora prestaju tek kada cesus uplati cesionaru iznose iz ugovora. Prema sadržaju vještačkog nalaza sačinjenog u parnici pred Trgovačkim sudom u Zagrebu broj P-130/04 (list 129. – 131. spisa) dug predlagatelja osiguranja prema protivniku osiguranja iznosi 343.908,50 kuna. Nema dokaza da je cesus taj dug platio cesionaru V. V. d.o.o. Varaždin. Cedent je doduše u posjedu mjenice cesusa što ne znači da je mjenica naplativa. Konačno nepravomoćnom presudom Trgovačkog suda u Varaždinu broj III-P-130/04-19 od 1. travnja 2005. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja L. d.o.o. Zagreb da sud korisniku garancije V. V. d.o.o. Varaždin trajno zabrani naplatu zadužnice Ov-19163/02 od 30. srpnja 2002. godine.

S obzirom na to da predlagatelj osiguranja nije učinio vjerojatnom svoju tražbinu nije bilo potrebe cijeniti je li predlagatelj učinio vjerojatnom opasnost da bi bez takve mjere protivnik osiguranja spriječio ili znatno otežao ostvarenje tražbine, naročito time što bi promijenio postojeće stanje ili da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete koja prijeti. Rješenje kojim se odbija prijedlog za osiguranje zabranom naplate po zadužnici doneseno je pravilnom primjenom odredbe čl. 298. OZ.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 280 16.8.2007 11:20:45

VTSRH, Pž-5549/06 od 28. prosinca 2006. *(TS Zagreb R1-104/04 od 12. travnja 2006.)*

163.

OVRŠNI POSTUPAK – VRSTE PRIVREMENIH MJERA

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 299.

Radi osiguranja nenovčanih tražbina može se odrediti svaka mjera kojom se postiže svrha takva osiguranja.

Predlagatelj osiguranja tako može privremenom mjerom zaustaviti primjenu odluke koju je neki organ trgovačkog društva donio (članak 363. stavak 5. Zakona o trgovačkim društvima), ali on ne može privremenom mjerom zaustaviti provedbu upisa te odluke u sudskom registru. Umjesto toga, predlagatelj osiguranja može u postupku upisa odluke u sudskom registru izjavljivanjem pravnih lijekova, predlaganjem brisanja odnosno predlaganjem određenih upisa braniti svoja prava.

Rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj V R1-162/06-6 od 12. srpnja 2006. godine odbačen je prijedlog radi osiguranja određivanjem privremene mjere zabranom upisa u sudski registar, kao nedopušten (toč. I.). Istovremeno je naloženo predlagatelju osiguranja da naknadi troškove postupka protivniku osiguranja u iznosu od 157.500,00 kn, a sve u roku od 8 dana (toč. II.).

U obrazloženju toga rješenja prvostupanjski sud navodi da je predlagatelj podnio prijedlog radi osiguranja privremenom mjerom zabranom upisa u sudski registar na temelju činjenice da je dana 20. siječnja 2006. prihvatio ponudu Erste & Steiermarkische banke d.d. Rijeka o prodaji jednog poslovnog udjela koji predstavlja 3,733 % učešća u temeljnom kapitalu društva protivnika osiguranja, a skupština društva protivnika osiguranja je dana 22. prosinca 2005. donijela odluku o povećanju temeljnog kapitala u iznosu od 5.000.000,00 kn povećanjem postojećih uloga uplatom novčanog iznosa u novcu. Predlagatelj osiguranja smatra da postoji opasnost da bi se provedbom upisa povećanja kapitala smanjilo učešće predlagatelja u temeljnom kapitalu društva protivnika osiguranja i tržišna vrijednost njegova poslovna udjela. Sud je utvrdio da se na temelju odredbe čl. 254. OZ-a, kao sredstva osiguranja mogu odrediti jedino sredstva predviđena tim ili drugim Zakonom. Budući da predlagatelj osiguranja traži određivanje privremene mjere zabranom upisa u sudski registar, a da takva nije predviđena ni čl. 299. OZ-a ni čl. 363. st. 5., čl. 424. st. 2. i 622. ZTD-a, niti jednom drugom odredbom tog Zakona, pa je odlučio kao u izreci. *(...)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 281 16.8.2007 11:20:46

Iz obrazloženja prvostupanjskog suda, u bitnom, proizlazi da je prijedlog za određivanje privremene mjere odbačen zbog toga što predlagatelj osiguranja traži određivanje privremene mjere zabranom upisa u sudski registar, a da takva mjera nije predviđena ni čl. 299. OZ-a ni čl. 363. st. 5., čl. 424. st. 2. i čl. 622. ZTD-a, te niti jednom drugom odredbom tog Zakona. S razlozima obrazloženja prvostupanjskog rješenja u svemu je suglasan i ovaj žalbeni sud, pa nije potrebno u svemu ih ponavljati.

Sud nije ovlašten privremenom mjerom zabranjivati upis promjena podataka u sudski registar, jer takvo ovlaštenje ne proizlazi niti iz odredaba Ovršnog, niti iz odredaba Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine" br. 111/93, 34/99, 52/00 – dalje u tekstu: ZTD), a niti iz odredbi Zakona o sudskom registru („Narodne novine" br. 1/95, 57/96 i 1/98, i dr., dalje u tekstu: ZSR).

Iznimke su propisane u odredbi čl. 448. st. 3. *(nakon Novele iz 2003. godine članak 449. u svezi s člankom 363. stavak 5.)* ZTD-a (mogućnost privremenom mjerom zaustaviti primjenu one odluke skupštine društva s ograničenom odgovornošću za koju se tužbom zahtijeva utvrđenje ništavosti) ili čl. 622. ZTD-a (mogućnost određivanja privremene mjere kada društvo protuzakonitim djelovanjem nekog njegovog organa ili člana toga organa ugrozi opće dobro). Iz činjenične i pravne podloge prijedloga za osiguranje ne proizlazi da je koja od propisanih iznimki ostvarena, niti takvo što predlagatelj navodi u žalbi.

Nije dopušteno privremenom mjerom (…) zaustavljati provedbu upisa u sudski registar, niti štititi onaj pravni interes stranke koji po pravilima toga postupka može štititi u tom postupku. Za provedbu upisa u sudski registar nadležan je registarski sud i upise provodi temeljem odredaba o upisu. Upisi se provode temeljem odredaba Zakona o sudskom registru i Pravilnika o načinu upisa u sudski registar. U registarskom postupku stranka koja ima pravni interes može braniti svoja prava pred registarskim sudom izjavljivanjem pravnih lijekova, te predlaganjem određenih brisanja (i zabrana brisanja) kao i predlaganjem određenih upisa (a sve pod pretpostavkama ZSR-a).

Valjalo je stoga odbiti žalbu kao neosnovanu i na temelju čl. 380. ZPP-a u vezi s čl. 19. st. 1. OZ-a potvrditi rješenje prvostupanjskog suda u dijelu kojim je prijedlog za određivanje privremene mjere odbačen.

VTSRH, Pž-6788/06 od 15. veljače 2007. *(TS Zagreb R1-162/06 od 12. srpnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 282 16.8.2007 11:20:46

G - STEČAJNI POSTUPAK

164.

STEČAJNI POSTUPAK – NAGRADA ZA RAD STEČAJNOG UPRAVITELJA

Uredba o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrada stečajnim upraviteljima (Narodne novine broj 189/03)

Članak 20.

Uredba o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrada stečajnim upraviteljima se primjenjuje i u stečajnim postupcima koji su pokrenuti prije stupanja na snagu te Uredbe (1. prosinac 2003. godine). Međutim, isplate nagrada stečajnom upravitelju (upraviteljima) koje su učinjene prije stupanja na snagu te Uredbe ne uzimaju se u obzir prilikom određivanja maksimalne nagrade stečajnom upravitelju propisane tom Uredbom. To znači ako stečajnom upravitelju (upraviteljima) nakon 1. prosinca 2003. godine nije na ime nagrade isplaćen iznos do 300.000,00 kn, on(i) ima(ju) pravo zahtijevati isplatu nagrade do navedenog iznosa neovisno o iznosima nagrade isplaćenih prije 1. prosinca 2003. godine.

Iz spisa proizlazi da nije sporno da je tijekom stečajnog postupka bilo više stečajnih upravitelja kao ni činjenica da je stečajnim upraviteljima isplaćena nagrada za rad u ukupnom iznosu od 300.000,00 kn kao i 20.000,00 kn godišnje. Žalitelju je isplaćen iznos od 156.000,00 kn, a ostalim stečajnim upraviteljima 144.000,00 kn.

Uredba o kriterijima i načinu obračuna i plaćanju nagrada stečajnim upraviteljima („Narodne novine“ broj 189/03 - nastavno Uredba) stupila je na snagu s danom

Zbirka_VTS_13_2007.indd 287 16.8.2007 11:20:47

objave 1. prosinca 2003. godine. Na temelju članka 20. Uredbe, ista se primjenjuje i na stečajne postupke koji su pokrenuti do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona („Narodne novine“ br. 123/03) tj. koji su pokrenuti do 30. kolovoza 2003. godine. To znači da se Uredba primjenjuje i na stečajne postupke koji su pokrenuti prije njenog stupanja na snagu a ne samo na stečajne postupke koji su pokrenuti nakon 1. prosinca 2003. godine.

Kako se Uredba primjenjuje na stečajne postupke koji su pokrenuti prije stupanja Uredbe na snagu ?

Ustav Republike Hrvatske u čl. 88. st. 2. („Narodne novine“ br. 56/90, 8/98, 124/00 i 41/01 - pročišćeni tekst) određuje da Uredbe na temelju zakonskih ovlasti ne mogu djelovati unatrag. Iz posebno opravdanih razloga samo pojedine odredbe Zakona mogu imati povratno djelovanje (čl. 90. st. 4. Ustava Republike Hrvatske). Slijedom navedenih odredbi Uredba o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrada stečajnim upraviteljima primjenjuje se u svim stečajnim postupcima ali samo od dana njenog stupanja na snagu. Nakon 1. prosinca 2003. godine stečajnom upravitelju na ime nagrade za rad u jednom stečajnom postupku ne može se obračunati konačna nagrada u iznosu višem od 300.000,00 kn bez obzira da li je jedan ili više stečajnih upravitelja bilo imenovano u istom stečajnom postupku.

Što je s isplaćenim nagradama stečajnim upraviteljima prije stupanja Uredbe na snagu? Prema stajalištu ovog suda one se ne uzimaju u obračun pri obračunavanju nagrade primjenom Uredbe jer bi u protivnom Uredba imala povratno djelovanje i stečajni upravitelji kojima je određena i isplaćena nagrada u obliku predujmova (čl. 29. st. 6. Stečajnog zakona) u višem iznosu od 300.000,00 kn imali bi obvezu povrata dijela nagrade koja je isplaćena preko iznosa od 300.000,00 kn. Slijedom toga, nakon stupanja Uredbe na snagu stečajnim upraviteljima ne može biti obračunata nagrada u iznosu višem od 300.000,00 kn, pri čemu se u obračun ne uzimaju nagrade isplaćene prije stupanja Uredbe na snagu.

U konkretnom stečaju koji se vodi nad J. d.d. Split, stečajnom upravitelju (jednom ili više njih) nakon stupanja na snagu Uredbe tj. od 1. prosinca 2003. ne može biti isplaćena konačna nagrada u maksimalnom iznosu koji je viši od 300.000,00 kn. Iz spisa se ne može utvrditi koliko je na ime nagrade isplaćeno stečajnim upraviteljima nakon 1. prosinca 2003. a time ni osnovanost zahtjeva stečajnog upravitelja. Predmnijevajući da je nakon 1. prosinca 2003. godine jednom ili više stečajnih upravitelja na ime nagrade za rad u stečajnom postupku isplaćeno 300.000,00 kn zahtjev stečajnog upravitelja ne bi bio osnovan. Ako je nagrada nakon 1. prosinca 2003. isplaćena u manjem iznosu od 300.000,00 kn stečajnom upravitelju može biti isplaćena nagrada za rad do maksimalnog iznosa od 300.000,00 kn što će ovisiti o vrijednosti unovčene imovine i ocjeni stečajnog suca o kvaliteti rada stečajnog upravitelja.

Zahtjev stečajnog upravitelja za određivanje i isplatu nagrade od 1% od unovčene stečajne mase ili 1,106.965,25 kn nije osnovan jer je protivan odredbi članka 4. stavak 1. Uredbe. Zahtjev za odobrenje nagrade podnesen je 19. listopada 2004. godine kada je na snazi bila Uredba. Nagrada za rad stečajnim upraviteljima

Zbirka_VTS_13_2007.indd 288 16.8.2007 11:20:48

obračunava se u postotku ovisno o vrijednosti unovčene stečajne mase. Međutim, člankom 4. st. 2. Uredbe propisano je da konačna nagrada obračunata na temelju čl. 4. st. 1. Uredbe može biti obračunata u maksimalnom iznosu od 300.000,00 kn što znači da se stečajnom upravitelju nagrada obračunava u postotku ali ni tada ne može biti određena preko iznosa od 300.000,00 kn.

VTSRH, Pž-7934/04 od 27. rujna 2006. *(TS Split St-108/99 od 3. studenog 2004.)*

165.

STEČAJNI POSTUPAK – OCJENJIVANJE VJEROJATNOSTI TRAŽBINE PREDLAGATELJA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 42.

Sud samo do donošenja rješenja o pokretanju prethodnog postupka može ispitivati je li vjerovnik kao predlagatelj učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine. Nakon donošenja tog rješenja stečajni sudac više ne može ocjenjivati vjerojatnost postojanja predlagateljeve tražbine, već samo postoji li jedan od stečajnih razloga.

Rješenjem poslovni broj St-1/04 od 6. srpnja 2006. godine Trgovački sud u Splitu odbacio je prijedlog vjerovnika J. d.d. u stečaju iz Splita za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom A. J. H. d.d. Split. *(...)*

Iz spisa proizlazi da je predlagatelj J. d.d. u stečaju podnio kao vjerovnik prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom, navodeći da prema dužniku ima tražbinu u iznosu od 43.324,83 kn sa zakonskom zateznom kamatom, a na osnovi ugovora o preuzimanju duga od 30. ožujka 2000. godine.

Sukladno odredbi čl. 39. st. 1. i 2. SZ-a, stečajni se postupak pokreće prijedlogom vjerovnika ili dužnika, a vjerovnik je ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine i kojeg od stečajnih razloga.

Na temelju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, stečajni sudac donosi rješenje o pokretanju postupka radi utvrđivanja uvjeta za otvaranje stečajnog postupka (prethodni postupak), ili taj prijedlog odbacuje rješenjem (čl. 42. st. 1. SZ-a).

Iz spisa nadalje proizlazi da je rješenjem poslovni broj St-1/04 od 12. rujna 2005. godine prvostupanjski sud pokrenuo postupak radi utvrđivanja uvjeta za otvaranje stečajnog postupka, pozivom na odredbu čl. 42. st. 1. SZ-a, navodeći da je predlagatelj učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine te dužnikovu nesposobnost za plaćanje u smislu odredbe čl. 39. st. 2. SZ-a.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 289 16.8.2007 11:20:48

Dakle, prvostupanjski je sud prije pokretanja prethodnog postupka već ocijenio da je predlagatelj kao vjerovnik ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, jer je učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine i jednog od stečajnih razloga. U protivnom, da prvostupanjski sud nije utvrdio postojanje obje kumulativno potrebne pretpostavke kako bi se utvrdilo predlagateljevo ovlaštenje za podnošenje prijedloga, odbacio bi prijedlog u smislu odredbe čl. 42. st. 1. SZ-a.

Nakon što je rješenjem o pokretanju prethodnog postupka prvostupanjski sud utvrdio da je predlagatelj učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine prema dužniku, u prethodnom postupku više nije bio ovlašten ponovno ocjenjivati postojanje te vjerojatnosti.

Svrha je prethodnog postupka utvrditi postoje li uvjeti za otvaranje stečajnog postupka, dakle postoje li koji od stečajnih razloga propisanih odredbom čl. 4. st. 2. SZ-a.

U stadiju prethodnog postupka, stečajni sudac više nije ovlašten prijedlog odbaciti, već može ili donijeti rješenje o otvaranju stečajnog postupka ili o odbijanju prijedloga za otvaranje toga postupka (čl. 53. st. 4. SZ-a), dakle može samo meritorno odlučiti o prijedlogu.

Dakle, nakon što je pokrenuo prethodni postupak za utvrđivanje uvjeta za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom, prvostupanjski sud više nije trebao raspravljati o tome je li predlagatelj kao vjerovnik ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, već utvrditi je li ispunjen koji od stečajnih razloga.

VTSRH, Pž-4928/06 od 28. studenoga 2006. *(TS Split St-1/04 od 6. srpnja 2006.)*

166.

STEČAJNI POSTUPAK – MJERE OSIGURANJA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 44.

Jednako kao što stečajni sudac može rješenjem odrediti sve mjere koje smatra potrebnim da bi se spriječilo da do donošenja odluke o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka ne nastupe takve promjene imovinskog položaja dužnika koje bi za vjerovnike bile nepovoljne, tako on može po službenoj dužnosti ili na prijedlog vjerovnika ili dužnika rješenjem takve mjere ukinuti.

Pobijanim rješenjem sud prvog stupnja je djelomice ukinuo mjere osiguranja određene točkom I dopunskog rješenja toga suda i to u dijelu kojim je određena zabrana određivanja i provedbe prisilne ovrhe ili osiguranja protiv dužnika na računu dužnika i to do stadija prijenosa zaplijenjenih novčanih sredstava s računa

Zbirka_VTS_13_2007.indd 290 16.8.2007 11:20:49

dužnika kao ovršenika na račun vjerovnika kao ovrhovoditelja. U preostalom dijelu, mjere osiguranja određene rješenjem toga suda broj VI St-s-36/01 od 8. rujna 2005. godine i mjere osiguranja određene dopunskim rješenjem toga suda broj VI St-s-36/01 od 21. rujna 2005. godine, su ostale na snazi.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da se vjerovnici dužnika, zbog donesene mjere osiguranja zabrane određivanja i provedbe ovrhe i osiguranja, ne mogu evidentirati u očevidniku o redoslijedu plaćanja na računu kod banke kod koje se vodi glavni račun, stoga će se ukidanjem ove mjere omogućiti da se utvrdi postoje li stečajni razlozi ili ne. Ostale mjere osiguranja ostaju u svom opsegu i sadržaju neizmijenjene. *(...)*

Iz spisa proizlazi da je u tijeku prethodnog stečajnog postupka, koji se u ovoj pravnoj stvari vodi od 2001. godine rješenjem od 8. rujna 2005. godine određena mjera osiguranja na način da je postavljena privremena stečajna upraviteljica A. B. dipl. oec, član j.t.d. B. i dr. iz Splita, te je zabranjena isplata s računa dužnika bez prethodne suglasnosti privremene stečajne upraviteljice.

Dopunskim rješenjem istog suda od 21. rujna 2005. godine određene su dodatne mjere osiguranja, i to, na način da je zabranjeno određivanje i provedba prisilne ovrhe ili osiguranja protiv dužnika te je sva ovlast za raspolaganje imovinom dužnika prenesena na privremenu stečajnu upraviteljicu.

U daljnjem tijeku postupka vjerovnici dužnika su, s obzirom na dugotrajno trajanje prethodnog postupka predložili ukidanje izrečene mjere osiguranja zabranom određivanja i provedbe prisilne ovrhe i osiguranja, a s ciljem vlastitog osiguranja za slučaj da se stečajni postupak ipak ne otvori. Također su predložili sudu da naloži privremenoj stečajnoj upraviteljici da odmah zatraži nastavak ovrhe u ovršnom predmetu poslovni broj Ovr-2279/05, Općinskog suda u Splitu, za ovrhovoditelja „A. A. S.“, a protiv ovršenika Republike Hrvatske, a sve radi namirenja tražbine od cca 50.000.000,00 kn.

U skladu s tim prijedlogom, sud prvog stupnja je donio pobijano rješenje, te je naložio privremenoj stečajnoj upraviteljici da traži nastavak prethodno navedenog ovršnog postupka.

Na temelju čl. 44. SZ-a stečajni sudac određuje sve mjere osiguranja koje smatra potrebnim kako bi se spriječilo da do donošenja odluke o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka ne nastupe takve promjene imovinskog položaja dužnika koje bi za vjerovnike bile nepovoljne. Stoga je, kada je nakon provedenog postupka utvrdio, da bi bez zavođenja tražbina vjerovnika u očevidnik redoslijeda plaćanja za vjerovnike mogle nastupiti štetne posljedice, pravilno sud prvog stupnja izmijenio ranije donesene mjere osiguranja.

VTSRH, Pž-458/07 od 13. veljače 2007. *(TS Split St-s-36/01 od 14. prosinca 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 291 16.8.2007 11:20:49

167.

STEČAJNI POSTUPAK – PRIVREMENI STEČAJNI UPRAVITELJ

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 45.

Sud može kao jednu od mjera osiguranja postaviti privremenog stečajnog upravitelja. Ako sud postavi privremenog stečajnog upravitelja i odredi zabranu raspolaganja, ovlast za raspolaganje imovinom dužnika prelazi na stečajnog upravitelja.

Ako sud postavi privremenog stečajnog upravitelja, ali ne odredi zabranu raspolaganja, dužan je u rješenju o postavljanju privremenog upravitelja jasno utvrditi njegove dužnosti koje ne mogu biti veće od dužnosti koje privremeni stečajni upravitelj ima u slučaju kad je određena zabrana raspolaganja imovinom dužnika.

Stečajni sudac ovlašten je rješenjem o pokretanju prethodnog postupka ili naknadnim rješenjem, na zahtjev predlagatelja ili po službenoj dužnosti, odrediti sve mjere koje smatra potrebnim kako bi se spriječilo da do donošenja odluke o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka ne nastupe takve promjene imovinskog položaja dužnika koje bi za vjerovnike mogle biti nepovoljne. Osobito u tu svrhu može postaviti privremenog stečajnog upravitelja, na kojeg se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Stečajnog zakona o stečajnom upravitelju (odredba članka 44. stavak 1. i 2. tog Zakona).

Prema odredbi članka 45. stavak 1. Stečajnog zakona ako se dužniku postavi privremeni stečajni upravitelj i odredi zabrana raspolaganja, ovlast za raspolaganje imovinom dužnika prelazi na privremenog stečajnog upravitelja. U nastavku te odredbe propisane su dužnosti privremenog stečajnog upravitelja u tom slučaju.

Odredbom stavka 3. istog članka propisano je da će sud, postavi li se privremeni stečajni upravitelj u slučaju u kojemu nije određena zabrana raspolaganja, utvrditi dužnosti privremenog stečajnog upravitelja. One ne smiju prelaziti dužnosti određene stavkom 1. toga članka.

Budući da je u konkretnom slučaju postavljen privremeni stečajni upravitelj do donošenja odluke o otvaranju stečajnog postupka, ali nije određena zabrana raspolaganja, sud je, sukladno odredbi članka 45. stavak 3. Stečajnog zakona, rješenjem o postavljenju stečajnog upravitelja bio dužan utvrditi dužnosti privremenog stečajnog upravitelja.

Prvostupanjski je sud, međutim, pobijanim rješenjem kojim je postavljen privremeni stečajni upravitelj, propustio utvrditi dužnosti stečajnog upravitelja, pa je postupio suprotno navedenoj zakonskoj odredbi, slijedom čega je pobijano rješenje nepravilno i nezakonito.

VTSRH, Pž-5768/06 od 16. siječnja 2007. *(TS Zagreb St-117/06 od 19. srpnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 292 16.8.2007 11:20:50

168.

STEČAJNI POSTUPAK – OBUSTAVA PRETHODNOG POSTUPKA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 53. stavak 7.

Sud obustavlja prethodni postupak ako je stečajni dužnik do završetka tog postupka postao sposoban za plaćanje.

Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je obustavio postupak pokrenut prijedlogom predlagatelja N. d.o.o. Metković za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom F. d.o.o. Zagreb, VIII Vrbik 9 (točka I. izreke rješenja). Istim je rješenjem ukinuo mjere osiguranja određene rješenjem toga suda poslovni broj St-125/06 od 2. lipnja 2006. god. (točka II. izreke rješenja) i naložio je dužniku da plati predlagatelju troškove postupka u iznosu od 26.200,00 kn u roku od osam dana (točka III. izreke). U obrazloženju pobijanog rješenja navodi se da je dužnik tijekom prethodnog postupka postao sposoban za plaćanje radi čega je sud primijenio odredbu čl. 53. st. 6. *(nakon Novele iz 2006. godine - stavak 7.)* Stečajnog zakona. Kako je rješenjem o pokretanju prethodnog postupka prvostupanjski sud odredio mjere osiguranja pobijanim ih je rješenjem ukinuo i predlagatelju je dosudio trošak koji mu je u tom postupku nastao. *(...)*

Prema podacima u spisu i u obrazloženju pobijanog rješenja razvidno je da je prvostupanjski sud jasno i argumentirano obrazložio sve činjenice koje je tijekom prethodnog postupka utvrdio, a koje su bile odlučne za donošenje pobijanog rješenja i na temelju tog pravilno utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno je primijenio materijalno pravo odredbe čl. 53. st. 6. Stečajnog zakona,

Prema odredbi čl. 53. st. 6. SZ-a ako se utvrdi da je do završetka prethodnog postupka dužnik postao sposoban za plaćanje, postupak će se obustaviti. Troškove postupka u tom slučaju snosi dužnik.

Pravilno je stoga prvostupanjski sud obustavio postupak nad dužnikom u skladu s navedenom odredbom čl. 53. st. 6. SZ-a kada je utvrdio da je dužnik do završetka prethodnog postupka postao sposoban za plaćanje čime je otpao upravo onaj razlog zbog kojeg je žalitelj prijedlogom stečajni postupak pokrenuo.

VTSRH, Pž-447/07 od 21. ožujka 2007. *(TS Zagreb St-125/06 od 30. listopada 2006.)*.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 293 16.8.2007 11:20:50

169.

STEČAJNI POSTUPAK – IMENOVANJE STEČAJNOG UPRAVITELJA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 54. i 63.

U rješenju o otvaranju stečajnog postupka stečajni sudac mora imenovati stečajnog upravitelja čak i u slučajevima u kojima se otvoreni stečajni postupak ne provodi.

Pobijanim rješenjem označenim u izreci Trgovački sud u Zagrebu je otvorio i zaključio stečajni postupak nad stečajnim dužnikom S. T. d.o.o., odredio da će se dio nastalih troškova postupka isplatiti na teret proračuna suda odnosno fonda suda, te da će se to rješenje objaviti u Narodnim novinama i dostaviti sudskom registru radi brisanja dužnika iz sudskog registra.

Tako je prvostupanjski sud odlučio sukladno odredbi članka 70. Zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 129/00, u daljnjem tekstu: ZIDSZ) jer član uprave nije dostavio javnobilježnički ovjerovljen prokazni popis imovine niti je ijedan vjerovnik u roku predložio otvaranje stečajnog postupka.

Protiv toga rješenja žalbu je izjavila Republika Hrvatska iz svih žalbenih razloga. U žalbi u bitnom navodi da je sud trebao rješenjem o otvaranju stečajnog postupka imenovati stečajnog upravitelja *(...)*. Predlaže ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak.

Žalba Republike Hrvatske je osnovana. *(...)*

Iz spisa proizlazi da je prvostupanjski sud nakon postupka provedenog sukladno odredbi članka 70. ZIDSZ-a donio pobijano rješenje o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka jer član uprave nije podnio prokazni popis imovine, a nijedan vjerovnik nije predložio otvaranje stečajnog postupka.

Sukladno odredbi članka 70. stavak 7. ZIDSZ-a, ako članovi uprave ili osobe ovlaštene za zastupanje pravne osobe u roku od petnaest dana ne podnesu prokazni popis imovine pravne osobe ili ako iz tog popisa proizlazi da pravna osoba ima imovinu koja ne bi bila dostatna za pokriće predvidivih troškova stečajnog postupka, te ako u roku od 45 dana ni jedan vjerovnik ne predloži otvaranje stečajnog postupka, smatrat će se da je pravna osoba nesposobna za plaćanje, i u tom slučaju će sud po službenoj dužnosti donijeti rješenje o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka, a odredbe članka 63. te članka 196. do 202. SZ-a primijenit će se *na odgovarajući način*.

Pobijano rješenje ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati jer prvostupanjski sud rješenjem o otvaranju stečajnog postupka nije imenovao stečajnog upravitelja, iako ga na takvo postupanje obvezuje izričita odredba članka 54. stavak 1. SZ-a kojom je propisan sadržaj (svakog) rješenja o otvaranju stečajnog postupka.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 294 16.8.2007 11:20:51

Naime, iako su za postupak provođenja sumarnog eliminacijskog stečajnog postupka propisane posebne odredbe iz članka 70. ZIDSZ-a, primjena odredbe članka 54. stavak 1. SZ-a o obveznosti imenovanja stečajnog upravitelja primjenjuje se i u tom postupku.

VTSRH, Pž-7701/06 od 23. siječnja 2007. *(TS Zagreb Sts-4486/01 od 27. studenoga 2006.)*

170.

STEČAJNI POSTUPAK – STEČAJNI VJEROVNIK

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 70.

Stečajni vjerovnik je osobni vjerovnik dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnog postupka ima koju imovinsko-pravnu tražbinu prema dužniku.

Ako je stečajni dužnik jamac za ispunjenje obveze treće osobe, vjerovnik te obveze nije stečajni vjerovnik budući da mu stečajni dužnik ne odgovara osobno.

Predmet spora je utvrđivanje osnovanosti tužiteljeve tražbine, kao stečajnog vjerovnika, u stečajnom postupku koji se vodi nad tuženikom (jamcem). Sporno je među strankama je li tuženik i nakon pravomoćno utvrđene ništavosti određenih odredbi Sporazuma tužiteljev jamac i u kojem dijelu. Međutim, po ocjeni ovoga suda, taj spor među strankama nije od utjecaja (ne daje odgovor) na pitanje može li tužitelj predmetnu tražbinu uopće ostvarivati prijavom u stečajnom postupku, dakle, kao stečajni vjerovnik.

Prije svega potrebno je odrediti pojam stečajnih vjerovnika. Stečajni vjerovnici su *osobni* vjerovnici dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka imaju koju imovinskopravnu tražbinu prema njemu (čl. 70. st. 1. SZ-a). Tražbina označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje (čl. 2. t. 1. Ovršnog zakona, „Narodne novine“ broj 57/96 i 29/99, dalje: OZ). Da bi određeni vjerovnik mogao svoju tražbinu ostvarivati prema stečajnom dužniku, kao stečajni vjerovnik u stečajnom postupku, njegova tražbina kumulativno mora (a) biti imovinskopravna, (b) nastati prije otvaranja stečajnoga postupka, (c) dužnik mora za nju odgovarati *osobno* i (d) dužnik mora za nju odgovarati cjelokupnom svojom imovinom. Samo vjerovnik tražbine sa svim navedenim karakteristikama je stečajni vjerovnik.

Karakteristika tražbine koja daje nekom vjerovniku status stečajnog vjerovnika je – *osobnost*. To znači da dužnik *svojem* vjerovniku odgovara za *svoj* dug *cjelokupnom svojom imovinom*. Okolnost da dužnik odgovara dijelom svoje imovine (stvarnopravna odgovornost) za *tuđu* obvezu – oduzima njegovoj odgovornost

Zbirka_VTS_13_2007.indd 295 16.8.2007 11:20:51

svojstvo osobnosti, pa vjerovnik takve obveze ne može ostvariti svoju tražbinu u stečajnom postupku (kao stečajni vjerovnik).

U konkretnom slučaju tuženik je, nedvojbeno, odgovarao *dijelom* svoje imovine za obveze *drugog* - društva M.-V. C. s p.o. ZADAR (ne svoje). Tuženik je odgovarao za obveze drugog (tuđe obveze) vjerovniku te druge osobe (ne svojem). Dakle, bez obzira na to kakav je utjecaj poništenje dijela Sporazuma o osiguranju novčanog potraživanja od 25. listopada 1994. godine (u predmetu Općinskog suda u Zadru broj I -1559/94) imalo na odredbe Ugovora o prodaji s obročnom otplatom cijene od 24. listopada1994. godine, čiji je sastavni dio Aneks I – Garancija, kojom potpisnici garancije (i tuženik) preuzimaju na sebe, kao jamci, solidarnu odgovornost za sve obveze kupca prema prodavatelju proizašle iz ugovora o prodaji s obročnom otplatom, tuženik nije nikada bio tužiteljev osobni dužnik. On to ne bi bio ni u slučaju da nisu poništene odredbe Sporazuma o osiguranju novčanog potraživanja od 25. listopada 1994. godine. Njegova odgovornost za obveze drugog bila je ograničena na predmete (nekretnine) koje je dao u zalog (stvarnopravna odgovornost).

Zbog svega navedenog tužiteljev žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja nije osnovan. Tužitelj na ovaj žalbeni razlog izrijekom upire tvrdeći da je prvostupanjski sud propustio izvršiti uvid u spis Općinskog suda u Zadru broj I -155/94. Tužitelj smatra "…da bi izvođenje tog dokaza bilo od bitne važnosti za ishod ovog postupka, jer bi sud mogao neposredno utvrditi na što se točno odnosi presuda Trgovačkog suda u Zadru poslovni broj P-451/02 … tek tako bi se utvrdilo da li je jamstvo dano 24. listopada 2004. godine izvan suda bilo predmet poništenja presudom P-451/02 ili ne…". Neovisno o tome u kojem je dijelu (i je li uopće) jamstvo dano izvan suda ugovorom od 24. listopada 2004. godine „zahvaćeno" presudom Trgovačkog suda u Zadru poslovni broj P-451/02, kako nije dalo tužitelju status osobnog vjerovnika stečajnog dužnika (tuženika) kao što je to obrazloženo, to ni okolnost da sud nije izvršio uvid u spis općinskog suda nema utjecaja na valjano utvrđeno činjenično stanje u ovoj parnici.

Navedenom u ovom obrazloženju treba još dodati da time što tuženikovo jamstvo ima elemente solidarnosti (čl. 1004. st. 4. ZOO-a) on nije postao osobni tužiteljev dužnik. Ova karakteristika jamstva omogućila bi vjerovniku da može zahtijevati ispunjenje obveze bilo od glavnog dužnika bilo od jamca ili od obojice u isto vrijeme (čl. 1004. st. 3. ZOO-a), ali ne bi utjecala na osnovnu odrednicu njihova odnosa. To što je tuženik jamčio kao jamac platac nije promijenilo prirodu njegove obveze, odnosno prirodu tražbine koju je tužitelj imao prema njemu. Obveza jamca-platca ostaje i nadalje akcesorna glavnoj tražbini (cilj jamčeve obveze nije ispunjenje obveze, već njeno osiguranje) – i ostaje obveza namirenja *tuđeg* duga.

VTSRH, Pž-1763/06 od 20. prosinca 2006. *(TS Zadar P-204/05 od 14. prosinca 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 296 16.8.2007 11:20:52

171.

STEČAJNI POSTUPAK – OBVEZE STEČAJNE MASE

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 87.

Tražbine radnika stečajnog dužnika mogu nastati prije i/ili nakon otvaranja stečaja.

Tražbine radnika stečajnog dužnika nastale nakon otvaranja stečajnog postupka spadaju u ostale obveze stečajne mase.

Napomena: Radnici čije su tražbine nastale prije otvaranja stečajnog postupka bili su prema prijašnjoj odredbi članka 86. Zakona o radu vjerovnici stečajne mase čije su tražbine spadale u troškove stečajnog postupka (članak 86. točka 3. Stečajnog zakona) i stečajni vjerovnici, dok su prema sadašnjem pravnom uređenju oni u odnosu na te tražbine stečajni vjerovnici i to prvog višeg isplatnog reda.

Nije sporno da se tužbeni zahtjev odnosi na isplate plaća i otpremnine na osnovi ugovora o radu kojeg je tužitelj kao radnik tuženika, kao stečajnog dužnika sklopio s tuženikovim stečajnim upraviteljem nakon otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom. Tužiteljeva tražbina po toj osnovi spada sukladno odredbi čl. 87. Stečajnog zakona („Narodne novine“ br. 44/96, 29/99, 129/00 i 123/03, dalje: SZ) u ostale obveze stečajne mase.

Prvostupanjski je sud odbio tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 46.000,00 kn iz razloga što je tuženik dokazao da je sukladno rješenju stečajnog suca od 8. travnja 2005. godine kojim su utvrđene tuženikove obveze prema tužitelju isplatio iznos od 22.166,00 kn. Tuženik je međutim u odgovoru na tužbu naveo da je u vrijeme kada je predmetna tužba podnesena postojalo tužiteljevo potraživanje, čije postojanje tuženik ne osporava, a u odgovoru na žalbu naveo je kako je nesporna činjenica da je „tužbeni iznos“ tužitelju isplaćen. Iz navedenog nije jasno kako je tužiteljeva tražbina u iznosu od 46.000,00 kn mogla prestati isplatom iznosa od 22.166,00 kn.

Nadalje, nije jasno od kakvog je značaja rješenje stečajnog suca od 8. travnja 2005. godine na postojanje tuženikove obveze za isplatu tražbina iz radnog odnosa za vrijeme trajanja stečajnog postupka nad tuženikom. Naime, iz sadržaja ovoga rješenja, koje se nalazi na listu 10. spisa, proizlazi da je točkom I. izreke toga rješenja naloženo tuženikovom stečajnom upravitelju da „ranijim zaposlenicima stečajnog dužnika isplati iznos od 742.496,00 kn iz osnove troškova postupka (čl. 86. ZR-a), a prema spisku iz podneska stečajnog upravitelja od 24. ožujka 2005. godine“. Ovo rješenje odnosi se dakle na tražbine tuženikovih radnika koje prema čl. 86. SZ-a spadaju u troškove stečajnog postupka, a ne u ostale obveze stečajne mase u koje spada tužiteljeva utužena tražbina. Sukladno odredbi čl. 86a.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 297 16.8.2007 11:20:53

st. 1. SZ-a *(novelom Stečajnog zakona iz 2006. godine ukinuta odredba)* stečajni sudac rješenjem odlučuje o zahtjevima za namirenje tražbina po osnovi troškova stečajnog postupka, a ne ostalih obveza stečajne mase. Dakle, ne proizlazi da se tužitelju isplaćenih 22.166,00 kn odnosi na tužiteljevu tražbinu iz ugovora o radu sklopljenog nakon otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom, koja se namiruje kao ostale obveze stečajne mase, već na neku tužiteljevu tražbinu koja spada u troškove stečajnog postupka, jer se to izričito navodi u točki I. izreke rješenja stečajnog suca od 8. travnja 2005. godine, u kojem se navodi i da se radi o tražbini iz čl. 86. Zakona o radu.

VTSRH, Pž-6644/06 od 28. studenoga 2006. *(TS Split P-447/05 od 27. lipnja 2006.)*

172.

STEČAJNI POSTUPAK – PRAVNE POSLJEDICE OTVARANJA STEČAJNOG POSTUPKA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 89.

Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupaju početkom dana kojega je oglas o otvaranju stečajnog postupka istaknut na oglasnoj ploči suda, a ne tek pravomoćnošću rješenja o otvaranju stečajnog postupka.

Navod žalitelja da rješenje o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka nije pravomoćno budući da je protiv njega izjavljena žalba nema utjecaja na pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja. Ovo iz razloga jer je prema odredbi članka 89. stavak 1. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 29/99, 129/99, 123/03 i 82/06) određeno da pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupaju početkom dana kojega je oglas o otvaranju stečajnog postupka istaknut na oglasnoj ploči suda. Prema tome, budući da se oglas o otvaranju stečajnog postupka prema odredbi članka 64. stavak 1. Stečajnog zakona ističe na oglasnoj ploči suda istog dana kada je doneseno rješenje o otvaranju stečajnog postupka, a oglas se objavljuje na temelju rješenja o otvaranju stečajnog postupka koji se također objavljuje isticanjem na oglasnoj ploči suda (članak 65. stavak 5. Stečajnog zakona), pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupaju neovisno od pravomoćnosti rješenja o otvaranju stečajnog postupka.

VTSRH, Pž-2311/05 od 30. siječnja 2007. *(TS Zagreb P-7512/02 od 30. ožujka 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 298 16.8.2007 11:20:53

173.

STEČAJNI POSTUPAK – ZABRANA OVRHE; OVRŠNA ISPRAVA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 98.

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Članak 21.

Nakon otvaranja stečajnog postupka stečajni vjerovnici ne mogu protiv stečajnog dužnika tražiti ovrhu na dijelovima imovine koja ulazi u stečajnu masu niti na drugoj imovini dužnika.

Rješenje stečajnog suca kojim daje suglasnost na djelomičnu diobu nije ovršna isprava na temelju koje se može predlagati ovrha.

Po ocjeni prvostupanjskog suda prijedlog za ovrhu nije dopušten.

Prema čl. 98. st. 1. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 29/99 i 129/00, 123/03 nastavno: SZ), kao jedna od osnovnih pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka nad dužnikom nastupa zabrana ovrhe i osiguranja u korist pojedinih dužnikovih vjerovnika („…nakon otvaranja stečajnoga postupka pojedini stečajni vjerovnici ne mogu protiv dužnika tražiti osiguranje ili ovrhu na dijelovima imovine koja ulazi u stečajnu masu niti na drugoj imovini dužnika…“).

Stečajni postupak je generalna ovrha nad imovinom stečajnoga dužnika. Svi stečajni vjerovnici trebaju biti u načelu u istom položaju i namiriti se razmjerno na dužnikovoj imovini. Iz tog razloga postoji pravilo da nakon otvaranja stečajnog postupka pojedini stečajni vjerovnici ne mogu protiv dužnika tražiti niti ovrhu niti osiguranje na dužnikovoj imovini, koja ulazi u stečajnu masu, pa niti u slučaju da raspolažu ovršnom ispravom. Oni mogu ostvarivati svoja prava putem podnošenja prijave stečajnom upravitelju (čl. 173. st. 1. SZ-a). Ovo pravilo nije apsolutnog karaktera, jer postoje iznimke od tog pravila. Prema odredbi čl. 98. stavka 4. SZ-a nakon otvaranja stečajnog postupka izlučni vjerovnici mogu radi ostvarenja svojih prava pokrenuti protiv dužnika postupke ovrhe i osiguranja po općim pravilima OZ-a. Oni postupci ovrhe i osiguranja koje su ti vjerovnici prije pokrenuli, nastavit će se i dovršiti po pravilima ovršnog postupka (članak 98. stavak 4. Stečajnoga zakona). Zabrana ovrhe i osiguranja ne odnosi se niti na razlučne vjerovnike. Nakon otvaranja stečajnoga postupka razlučni vjerovnici ovlašteni su pokrenuti postupak ovrhe i osiguranja po općim pravilima ovršnog postupka. Ako su ranije pokrenuti postupci ovrhe i osiguranja, koje su razlučni vjerovnici pokrenuli prije otvaranja stečajnoga postupka prekinuti, ovi postupci će se nastaviti i provest će ih ovršni sud po općim pravilima ovršnog postupka (čl. 98. st. 5. SZ-a).

Ako ovrhovoditelj ima koje od prava koje bi mu omogućilo nastavak postupka (izlučno ili razlučno) on će predložiti nastavak postupka. U protivnom, svoju

Zbirka_VTS_13_2007.indd 299 16.8.2007 11:20:54

tražbinu može ostvariti samo prijavom tražbine u stečajnom postupku. U konkretnom predmetu ne radi se o izlučnim niti razlučnim vjerovnicima, već o vjerovnicima prvog višeg isplatnog reda, a koji svoju tražbinu ostvaruju samo u okviru stečajnog postupka.

Pravilno sud prvoga stupnja zaključuje da prijedlog za ovrhu nije dopušten te da ovrhovoditelji svoje pravo na puno namirenje mogu ostvarivati pravnim sredstvima u stečajnom postupku, u okviru kojeg stečajni upravitelj nakon unovčenja (dijela) stečajne mase i nakon odobrenja, vrši isplatu vjerovnicima.

Unovčenje stečajne mase je faza u provođenju stečajnog postupka u kojoj je stečajni upravitelj nakon izvještajnog ročišta dužan bez odgode unovčiti imovinu koja ulazi u stečajnu masu kako to propisuje odredba čl. 158. st. Stečajnog zakona (''Narodne novine'' br. 44/96, 161/98, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03 i 187/04, dalje SZ) pa pogrešno žalitelj smatra da se radi o posebnom pojmu stečajnog prava.

Rješenje kojim se daje suglasnost na djelomičnu diobu stečajne mase, na temelju kojega su rješenja ovrhovoditelji stavili prijedlog za ovrhu, po mišljenju ovoga suda ne predstavlja ovršnu ispravu u smislu odredbi čl. 21. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/02, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05, dalje OZ).

VTSRH, Pž-6322/06 od 7. ožujka 2007. *(TS Slavonski Brod Ovr-172/06 od 13. rujna 2006.)*

174.

STEČAJNI POSTUPAK – DUŽNIK KAO ZAKUPODAVAC

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 117.

Ako je stečajni dužnik prije otvaranja stečajnog postupka raspolagao zakupninom za neko kasnije vrijeme, ta raspoložba je djelotvorna samo u mjeri u kojoj se odnosi na zakupninu za kalendarski mjesec koji teče u vrijeme otvaranja stečaja odnosno i za sljedeći kalendarski mjesec ako je stečaj otvoren nakon petnaestog dana u mjesecu. Zakupoprimac može svoju tražbinu prebiti s tražbinama dužnika iz zakupnog odnosa koje se odnose na zakupninu u mjesecu otvaranja stečaja (i sljedećeg mjeseca), a eventualnu ostalu tražbinu zakupoprimac mora prijaviti u stečajnom postupku.

Zakupni odnos ne prestaje otvaranjem stečaja. Međutim, stečajni upravitelj stečajnog dužnika kao zakupodavca može otkazati zakupni odnos te je zakupoprimac dužan nakon proteka zakonskog otkaznog roka isprazniti poslovni prostor.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 300 16.8.2007 11:20:54

Međutim, prvostupanjski je sud u konkretnom slučaju propustio uzeti u obzir odredbu članka 117. stavak 1. Stečajnog zakona, prema kojoj ako je dužnik kao najmoprimac ili zakupodavac nekretnine ili prostorije prije otvaranja stečajnog postupka raspolagao tražbinama iz najamnog ili zakupnog odnosa za neko kasnije vrijeme, ta je raspoložba djelotvorna samo u mjeri u kojoj se odnosi na najamninu, odnosno zakupninu za kalendarski mjesec koji teče u vrijeme otvaranja stečajnog postupka. Ako je otvaranje stečajnog postupka uslijedilo nakon petnaestog dana u mjesecu, raspoložba proizvodi pravni učinak i za sljedeći kalendarski mjesec. Odredbom stavka 2. navedenog članka propisano je da se raspoložba iz stavka 1. tog članka osobito odnosi na naplatu najamnine i zakupnine. Prema stavku 3. navedenog članka najmoprimac ili zakupoprimac može prebiti svoju tražbinu prema dužniku s tražbinama dužnika iz najamnog ili zakupnog odnosa u smislu odredbe stavka 1. tog članka. Odredba toga stavka ne utječe na primjenu odredaba članka 104. i 105. točke 2. do 4. toga Zakona.

Budući da iz zaključenog Ugovora o zakupu poslovnog prostora proizlazi kako je tužitelj kao zakupodavac unaprijed raspolagao tražbinama s osnove naplate zakupnine, a 4. listopada 2002. godine nad tužiteljem je otvoren stečajni postupak, imajući u vidu odredbu članka 117. Stečajnog zakona, takva je raspoložba djelotvorna samo u mjeri u kojoj se odnosi na zakupninu zaključno s mjesecom listopadom 2002. godine. Na navedene činjenice pravilno je ukazao stečajni upravitelj u svojem dopisu upućenom tuženiku 2. prosinca 2002. godine. Iz sadržaja takvog dopisa, iako je kao predmet dopisa označen raskid ugovora o zakupu, proizlazi poziv stečajnog upravitelja tuženiku na plaćanje zakupnine nakon 31. listopada 2002. godine, a do toga dana dozvoljava se prebijanje zakupnine, s time da je za dio zakupnine, koji nije uspio prebiti, tuženik upućen svoju tražbinu kao stečajni vjerovnik prijaviti u stečajnom postupku nad tuženikom. Iako je, uz navedeno, tim dopisom tuženik pozvan na zaključenje novog ugovora o zakupu, takav dopis treba tumačiti, prije svega, kao poziv tuženiku na plaćanje zakupnine, nakon 31. listopada 2002. godine.

Prema odredbi članka 27. točka 1. Zakona o zakupu poslovnog prostora zakupodavac može otkazati ugovor o zakupu u svako doba, bez obzira na ugovorne ili zakonske odredbe o trajanju zakupa ako zakupnik ne plati dospjelu zakupninu u roku od petnaest dana od dana priopćenja pisane opomene zakupodavca.

Kako tuženik do 11. ožujka 2003. godine nje platio dospjelu zakupninu, punomoćnik tužitelja dopisom obavještava tuženika kako je istekao zakonski tromjesečni otkazni rok, od 2. prosinca 2002. godine uzimajući navedeni datum kao dan kada je stečajni upravitelj otkazao ugovor o zakupu, tuženik je ponovno pozvan platiti dospjelu zakupninu pod prijetnjom traženja plaćanja zakupnine i predaje predmetnog poslovnog prostora sudskim putem.

Slijedom navedenog, prvostupanjski je sud bio dužan, polazeći od odredbe članka 117. Stečajnog zakona, odredbi Ugovora o zakupu poslovnog prostora, te odredbe članka 27. Zakona o zakupu poslovnog prostora, ocijeniti osnovanost tužbenog zahtjeva, odnosno utvrditi je li ugovor o zakupu otkazan na valjani način.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 301 16.8.2007 11:20:55

Kako je prvostupanjski sud propustio primijeniti odredbu članka 117. Stečajnog zakona, te je pogrešno ocijenio sadržaj dopisa stečajnog upravitelja od 2. prosinca 2002. godine dostavljenog tuženiku, na temelju čega je zaključio kako se nisu ispunile pretpostavke za otkaz ugovora o zakupu iz članka 27. Zakona o zakupu poslovnog prostora, činjenično stanje u postupku pred prvostupanjskim sudom pogrešno je i nepotpuno utvrđeno te je na isto pogrešno primijenjeno materijalno pravo.

VTSRH, Pž-3978/03 od 14. studenoga 2006. (TS Dubrovnik P-305/03 od 28. travnja 2003.)

175.

STEČAJNI POSTUPAK – OPĆE PRETPOSTAVKE POBIJANJA PRAVNIH RADNJI

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 127.

Sud u postupku radi pobijanja pravnih radnji mora ispitati je li radnjom koja se pobija došlo do oštećenja (pogodovanja) stečajnih vjerovnika budući da je oštećenje (pogodovanje) vjerovnika jedna od općih pretpostavki pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika.

Nadalje, pobijana presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, jer uopće ne sadrži razloge o općim pretpostavkama za pobijanje pravnih radnji, a razlozi iznijeti u obrazloženju su djelomično proturječni.

Sukladno odredbi članka 127. stavak 1. SZ-a mogu se pobijati pravne radnje stečajnog dužnika poduzete prije otvaranja stečajnog postupka kojima se remeti ujednačeno namirenje vjerovnika (oštećenje vjerovnika), odnosno kojima se pojedini vjerovnici stavljaju u povoljniji položaj (pogodovanje vjerovnika).

Opće pretpostavke pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika koje moraju biti ispunjene su: a) otvoren stečajni postupak nad stečajnim dužnikom, b) prije otvaranja stečajnog postupka (uz određene izuzetke) poduzeta je pravna radnja koja može biti predmetom pobijanja, c) pobijana radnja dovela je do oštećenja ili pogodovanja vjerovnika, te d) krajnji rezultat pobijanja mora se očitovati u povećanju mogućnosti namirenja svih vjerovnika.

Između pobijane pravne radnje i umanjenja imovine dužnika iz koje se mogu namiriti vjerovnici mora postojati uzročna veza, koja bi postojala ako bi namirenje ukupnosti stečajnih vjerovnika bilo uspješnije da pobijana pravna radnja nije poduzeta. Oštećenje vjerovnika pretpostavlja da je pravnom radnjom, ekonomski gledano, smanjena mogućnost namirenja stečajnih vjerovnika. Ako se vjerovnici ne bi mogli bolje namiriti, i kad pobijana pravna radnja ne bi bila poduzeta, takva

Zbirka_VTS_13_2007.indd 302 16.8.2007 11:20:55

pravna radnja kojom se doista smanjuje imovina dužnika ne bi bila pobojna. Prema tome, potrebno je utvrditi u svakom pojedinačnom slučaju je li pobijanom pravnom radnjom došlo do oštećenja ili pogodovanja vjerovnika. Teret dokazivanja da su pobijanom pravnom radnjom oštećeni ili pogodovani vjerovnici snosi pobijatelj.

Iako se navedene opće pretpostavke moraju utvrditi u svakom slučaju pobijanja pravnih radnji, prvostupanjski sud u obrazloženju pobijane presude uopće nije iznio razloge je li i na temelju kojih činjenica i dokaza utvrdio ispunjenje opće pretpostavke – oštećenja ostalih stečajnih vjerovnika ili pogodovanja tuženika.

VTSRH, Pž-2798/04 od 6. veljače 2007. *(TS Zagreb P-7248/02 od 27. siječnja 2004.)*

176.

STEČAJNI POSTUPAK – OŠTEĆENJE I POGODOVANJE VJEROVNIKA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 127.

Okolnost da je stečajni dužnik prije otvaranja stečaja ponudio svojim vjerovnicima određen način namirenja njihovih tražbina ne znači da takvom radnjom prema jednom vjerovniku u odnosu na kojeg je ta radnja poduzeta nije došlo do oštećenja odnosno pogodovanja vjerovnika.

Prema obrazloženju *(prvostupanjske presude)*, u bitnome, sud je ovako presudio jer je našao da tužitelj nije ničim dokazao da bi se pobijanje pravne radnje očitovalo u povećanju mogućnosti namirenja ukupnosti vjerovnika, što bi u smislu čl. 2. st. 1. Stečajnog zakona bio krajnji cilj pobijanja pojedine pravne radnje, a po ocjeni suda to isto ne proizlazi niti iz izvješća stečajnog upravitelja u stečajnom postupku koji se vodi protiv tužitelja. S obzirom na to da iz provedenog dokaznog postupka proizlazi da je tužitelj dao mogućnost svim vjerovnicima da na taj način pokušaju namiriti svoja potraživanja te da je više stotina vjerovnika na taj način i namireno, prvostupanjski sud smatra da pobojna radnja nije bila usmjerena na oštećenje ostalih vjerovnika i da tom radnjom nije dano ili omogućeno samo prvo i trećetuženicima osiguranje ili namirenje, što sve po ocjeni suda ukazuje na činjenicu da se u ovom slučaju nisu ispunile osnovne pretpostavke iz čl. 129. st. 1. t. 1. Stečajnog zakona za pobijanje pravne radnje, kao ni opće pretpostavke iz čl. 127. st. 1. Stečajnog zakona. Odluku o troškovima parničnog postupka sud je utemeljio na odredbi čl. 154. st. 1. Zakona o parničnom postupku. *(...)*

Predmet prijepora je pobijanje radnje stečajnog dužnika koji je Ugovorom o ustupanju potraživanja od 8. ožujka 1999. godine ustupio svoja potraživanja na prvo,

Zbirka_VTS_13_2007.indd 303 16.8.2007 11:20:56

drugo i trećetuženike, kao dotadašnji vjerovnik iz Ugovora o kreditu zaključenog s četvrto i petotuženicima, zajedno sa svim osiguranjima po tom ugovoru te sudskim troškovima u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom u Varaždinu, čime da bi prestala tužiteljeva obveza isplate dospjelog potraživanja prema tuženicima, cesionarima, a koja se odnosi na isplatu novčanog depozita.

Tim je ugovorom svega deset dana prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka dotadašnja tužiteljeva tražbina spram četvrto i petotuženicima, po svemu sudeći, prešla u imovinu tuženika cesionara, u okolnostima kada je zbog višemjesečne blokade te nemogućnosti isplate u novcu, bilo očito da će doći do otvaranja stečajnog postupka.

Iz ovakve činjenične situacije prvostupanjski sud izvodi nejasan zaključak da ne postoji nesklad između potraživanja prvo, drugo i trećetuženika i njihovog namirenja putem pobijanog ugovora, što potkrepljuje činjeničnim utvrđenjima koja uopće nisu odlučna za razrješenje ovog prijepora.

Prvostupanjski sud naime, za ocjenu osnovanosti pobijanja nalazi relevantnim činjenicu da je tužitelj svim svojim vjerovnicima ponudio isti način namirenja njihovih tražbina, iz čega dalje zaključuje da konkretna radnja nije bila usmjerena na oštećenje vjerovnika.

Prema ocjeni ovog žalbenog suda okolnost da je tužitelj ponudio svojim vjerovnicima identičan način namirenja uoči stečaja ne daje razloge za zaključak da konkretna radnja nije bila pobojna, odnosno da se njome ne oštećuju drugi vjerovnici, što sud dalje ne potkrepljuje nekim drugim relevantnim navodima.

Naime, u slučaju inkongruentnog pokrića radnje dužnika se ne vrednuju prema dužnikovim ponudama upravljenim za namirenje određenih vjerovnika, već se vrednuju prema zakonskim pretpostavkama koje se tiču određenog pobojnog razloga, kod čega je od osobitog značaja okolnost u kojem je vremenskom razdoblju radnja poduzeta.

Dakle okolnost da je dužnik svojim vjerovnicima ponudio određeni način namirenja njihovih tražbina nije oslobodila sud da utvrđuje opće i posebne uvjete pobijanja, odnosno da uz odgovarajuću primjenu mjerodavnih propisa ispita je li konkretna radnja bez učinka prema stečajnoj masi, a zatim da utvrdi je li treći takvom radnjom stekao kakve koristi.

U vezi s navedenim valja kazati da se zbog inkongruentnog namirenja mogu pobijati sve radnje kojima je vjerovniku umjesto dugovane činidbe ispunjeno dugovanje na način koji ne odgovara sadržaju izvornog pravnog odnosa. Pri tomu za ustupanje tražbine od strane dužnika koji je kasnije pao pod stečaj nije mjerodavan moment davanja očitovanja, već očitovanja o prihvatu protivnika pobijanja.

VTSRH, Pž-4032/05 od 12. prosinca 2006. *(TS Varaždin P-690/04 od 25. travnja 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 304 16.8.2007 11:20:56

177.

STEČAJNI POSTUPAK – OŠTEĆENJE ILI POGODOVANJE VJEROVNIKA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 127.

Sud kao opću pretpostavku pobijanja pravnih radnji mora ispitati je li radnjom došlo do oštećenja ili pogodovanja stečajnih vjerovnika.

Sud prvog stupnja nije dao jasne razloge o odlučnim činjenicama čime je počinio bitnu povredu odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 13. ZPP-a. Pobijati se mogu pravne radnje poduzete prije otvaranja stečajnog postupka kojima se remeti ujednačeno namirenje vjerovnika, dakle kojima se vjerovnici oštećuju, odnosno kojima se pojedini vjerovnici stavljaju u povoljniji položaj (pogoduju). Za pobijanje pravnih radnji moraju biti ispunjene tzv. opće pretpostavke za pobijanje u stečaju. Te su pretpostavke: 1) stečajni postupak mora biti otvoren, 2) prije otvaranja stečajnog postupka trebala je biti poduzeta pravna radnja koja može biti predmet pobijanja, 3) ta je radnja trebala dovesti do oštećenja ili pogodovanja vjerovnika, 4) krajnji rezultat pobijanja morao bi se očitovati u povećanju mogućnosti namirenja ukupnosti vjerovnika. Pored tih pretpostavki, u vezi s pojedinim od razloga zbog kojih se pobijanje može tražiti, trebaju biti ispunjenje i tzv. posebne pretpostavke.

U konkretnom sporu nije upitno da je otvoren stečajni postupak i da je prije otvaranja stečaja sklopljen Sporazum o založnom pravu (nastavno Sporazum) koji može biti predmet pobijanja. Međutim, sud nije dao jasne razloge hoće li Sporazum dovesti do oštećenja vjerovnika već navodi da je „oštećenje razumljivo samo po sebi“ što nije točno. Nije nužno da određena radnja treba dovesti do oštećenja vjerovnika, iako će u najčešćem broju slučajeva doći do oštećenja. Kada bi stečajna masa bila dostatna da se namire sve tražbine stečajnih vjerovnika ne bi se moglo govoriti o oštećenju vjerovnika. Sukladno navedenom, tužitelj je dužan dokazati postojanje pretpostavki pa tako i „oštećenje vjerovnika“ jer u protivnom nema uvjeta za pobijanje pravne radnje.

VTSRH, Pž-4508/03 od 24. listopada 2006. *(TS Split P-3228/01 od 25. studenoga 2002.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 305 16.8.2007 11:20:57

178.

STEČAJNI POSTUPAK – KONGRUENTNO NAMIRENJE NAKON PODNOŠENJA PRIJEDLOGA ZA POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 128. stavak 2.

Pretpostavke za kongruentno namirenje nakon podnošenja prijedloga za pokretanje stečajnog postupka su: a) da je radnja bila poduzeta nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i b) da je vjerovnik prema kojem je radnja poduzeta znao za nesposobnost za plaćanje ili (alternativno) za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka s time da se to znanje presumira ako je vjerovnik znao ili morao znati za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da postoji nesposobnost za plaćanje ili da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Prema odredbi članka 128. stavak 2. Stečajnog zakona pobojna je pravna radnja kojom se jednom stečajnom vjerovniku daje ili omogućava osiguranje ili namirenje u skladu sa sadržajem njegova prava, ako je poduzeta nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i ako je vjerovnik u vrijeme njenog poduzimanja znao za nesposobnost za plaćanje ili za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Stavkom 3. istoga članka propisano je da se to znanje vjerovnika za dužnikovu nesposobnost za plaćanje ili za otvaranje stečajnog postupka presumira ako je znao (nakon Novele iz 2003. godine – ili je morao znati) za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da postoji nesposobnost za plaćanje ili da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Iz navedenih zakonskih odredbi proizlazi da se kongruentno namirenje može pobijati: a) ako je pravna radnja kojom je ono učinjeno poduzeta nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i b) da je vjerovnik u vrijeme poduzimanja znao za dužnikovu nesposobnost za plaćanje ili za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka s time da se to znanje vjerovnika presumira u slučaju iz članka 128. stavak 3. Stečajnog zakona.

U ovom parničnom postupku sud prvog stupnja je pravilno utvrdio da su ispunjene sve opće pretpostavke za pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika iz članka 127. Stečajnog zakona, kao i posebne pretpostavke propisane odredbom članka 128. stavak 2. u svezi sa stavkom 3. Stečajnog zakona.

Prethodno ovaj sud napominje da je sud prvog stupnja pravilno ocijenio da se u konkretnom slučaju radi o kongruentnom namirenju iz članka 128. Stečajnog zakona budući da se kongruentnim namirenjem daje ili omogućava vjerovniku osiguranje ili namirenje na način i u vrijeme u skladu sa sadržajem njegova prava. Naime, s obzirom na činjenicu da su stranke odredbom članka X. stavak 1. Ugovora o namjenskom

Zbirka_VTS_13_2007.indd 306 16.8.2007 11:20:57

zajmu za završne radove na stambeno poslovnoj zgradi od 9. travnja 2002. godine (list 8. spisa) ugovorile kao osiguranje tuženikove tražbine zasnivanje založnog prava na tužiteljevim nekretninama, ugovorne stranke iz tog ugovora su na temelju tog ugovora mogle sklopiti Sporazum o zasnivanju založnih prava na nekretninama upisanim u zemljišne knjige od 11. travnja 2004. godine. Prema tome, tim Sporazumom kao pobojnom pravnom radnjom tuženiku je dano osiguranje u skladu sa sadržajem njegova prava iz Ugovora o namjenskom zajmu za završne radove.

U odnosu na ocjenu prvostupanjskog suda o vremenu pobijanja pravne radnje, a koju niti sam žalitelj u žalbi ne pobija, ovaj sud smatra da je sud prvog stupnja pravilno zaključio da je pravna radnja poduzeta nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad tužiteljem kao (budućim) stečajnim dužnikom. Naime, predmet pobijanja može biti svaka pravna radnja koja je poduzeta određeno vrijeme prije ili po članku 144. Stečajnog zakona nakon otvaranja stečaja, pa je nužno utvrditi kada je u konkretnom slučaju ta radnja poduzeta. Budući da je Sporazum zaključen 11. travnja 2002. godine te da je za pravovaljanost tog Sporazuma potreban upis u zemljišnu knjigu općinskog suda, u ovom slučaju pravna radnja je u smislu odredbe članka 138. stavak 2. Stečajnog zakona poduzeta 12. travnja 2002. godine jer je prema rješenju Općinskog suda u Županji -Zemljišnoknjižni odjel broj Z-869/2002 od 24. travnja 2002. godine (list 17. spisa) i to prema naznaci „primljeno 12. travnja 2002. godine“ koja se nalazi ispod naziva suda, a prije naziva i broja te sudske odluke, tuženik tada podnio zahtjev za upis pravne promjene (uknjižbu založnog prava) u zemljišnu knjigu.

U odnosu na navode žalitelja kojima on pobija ocjenu prvostupanjskog suda da je u vrijeme poduzimanja pobojne radnje znao da je tužiteljev račun blokiran, ovaj sud napominje da je sud prvog stupnja u pobijanoj odluci pravilno zaključio da je ta (eventualna) činjenica irelevantna za osnovanost tužbenog zahtjeva budući da je o postojanju kongruentnog namirenja sud ocijenio na temelju postojanja okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da je tuženik znao o podnesenom prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka (članak 128. stavak 3. Stečajnog zakona u svezi sa stavkom 2. istoga članka). Naime, osim samog vremena pobijanja pravne radnje, za postojanje druge posebne pretpostavke za pobijanje pravne radnje u slučaju kongruentnog namirenja poduzetog nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka u smislu ranije navedene odredbe članka 128. stavak 2. Stečajnog zakona potrebno je da je vjerovnik znao (a) da je tužitelj kao budući stečajni dužnik u vrijeme poduzimanja radnje nesposoban za plaćanje **ili** (b) da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Prema tome, za postojanje druge posebne pretpostavke u slučaju kongruentnog namirenja nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka dovoljno je da je ispunjen (i) samo jedan od dva alternativna uvjeta. U ovom postupku sud prvog stupnja je sukladno odredbi članka 128. stavak 3. Stečajnog zakona na temelju okolnosti koje je naveo u obrazloženju pobijane presude (a koje čak niti sam žalitelj u žalbi ne osporava) pravilno zaključio da je tuženik u vrijeme poduzimanja pobojne radnje znao za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad tužiteljem.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 307 16.8.2007 11:20:58

Naime, iako tuženik nije banka kako je to pogrešno u obrazloženju presude naveo prvostupanjski sud, tuženik jeste pravna osoba koja obavlja financijske djelatnosti (npr. davanje zajmova ili kredita), pa je prilikom odobravanja zajma tužitelju i prilikom sklapanja sporazuma o osiguranju svoje tražbine zasnivanjem založnog prava bio dužan postupati s povećanom pažnjom (pažnjom dobrog stručnjaka) sukladno odredbi članka 18. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima te provjeravati platežnu sposobnost tužitelja kao zajmoprimca. Prema tome, tuženik je prilikom odobrenja financijske radnje bio dužan provjeriti cjelokupno poslovanje tužitelja, a što uostalom proizlazi i iz iskaza svjedoka Ž. G., u kojem taj svjedok (voditelj tuženikove poslovnice u Osijeku) navodi da „ukoliko je komitent u dugotrajnog blokadi istom se mogu odobriti novčana sredstva jer se sagledava cjelokupna dokumentacija a ne samo blokada žiro-računa, a odobrava se takvim tvrtkama koje su u dugotrajnim blokadama samo u izuzetnim slučajevima“ (list 106. spisa). Prema tome, budući da je tužitelj bio u dugotrajnoj blokadi svog žiro-računa, a što je vidljivo iz očevidnika o redoslijedu plaćanja Financijske agencije od 27. siječnja 2003. godine (list 60.-72. spisa) prema kojem u razdoblju od 5. ožujka 1999. godine do 18. siječnja 2002. godine osim djelomične naplate poreza na dobit iz 2000. godine nije izvršena niti jedna druga isplata, te iz obrazloženja rješenja o otvaranju stečajnog postupka iz kojeg proizlazi da je tužitelj bio u neprekidnoj blokadi svog žiro-računa 1222 dana te da u razdoblju od 19. kolovoza do 19. listopada 2001. godine nije izvršena nikakva isplata (list 92. spisa), tuženiku kao pravnoj osobi koja obavlja financijske djelatnosti je to moralo biti poznato. Stoga je tuženik morao znati da je nad tužiteljem ostvaren stečajni razlog iz članka 4. stavak 4. Stečajnog zakona te da postoji mogućnost da je netko od tužiteljevih vjerovnika mogao podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka neovisno i od same činjenice je li u trenutku sklapanja ugovora o zajmu odnosno Sporazuma o zasnivanju založnog prava tužiteljev račun bio u blokadi.

Nadalje, budući da je prema iskazu svjedoka Ž. G. tuženik znao da na predmetnim nekretninama tužitelja već postoji fiducija odnosno da su nekretnine u fiducijarnom vlasništvu Hypo banke iz Austrije (list 106. spisa) koja je uostalom i dala suglasnost za upis založnog prava u zemljišne knjige u korist tuženika (list 15. i 116. spisa), a s kojom je tuženik „vlasnički povezan odnosno da su to sestrinske tvrtke“, tuženik se mogao obratiti toj banci i od nje zatražiti dodatne podatke o bonitetu i cjelokupnom financijskom stanju tužitelja budući da je sigurno i ta banka prije odobrenja kredita tužitelju sukladno načelu urednog i savjesnog gospodarstvenika u smislu odredbe članka 18. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima provjeravala njegovo financijsko stanje. Osim toga, prema tužiteljevom podnesku zaprimljenom na sud prvog stupnja 1. rujna 2003. godine (list 37. spisa) prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad tužiteljem podnijela je Slavonska banka d.d. koja je u vlasništvu Hypo Alpe Adria Bank Ag iz Klagenfurta, a koja austrijska banka je i vlasnik tuženika (kako tu činjenicu tijekom postupka tuženik nije osporio, ovaj sud je smatra nespornom), tuženik je i na temelju te okolnosti mogao znati da je nad tužiteljem podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Osim toga, prema iskazu svjedoka Ž. G. (list 106. spisa), tuženik prilikom sklapanja

Zbirka_VTS_13_2007.indd 308 16.8.2007 11:20:58

ugovora o zajmu (koji je prethodio pobojnom Sporazumu) je od tužitelja pribavio cjelokupnu potrebnu dokumentaciju, uključujući i tužiteljevu bilancu. Upravo iz te bilance od 25. ožujka 2002. godine (list 119. spisa) i to naročito iz rubrike broj 13-aktiva, kao i iz bilance od 30. ožujka 2001. godine (list 120. spisa) vidljivo je da tužitelj dugotrajno posluje s gubitkom što je tuženiku kao trgovačkom društvu koje obavlja financijske djelatnosti moralo biti poznato. To je prema mišljenju ovog suda dodatna okolnost iz koje se nužno moralo zaključiti da je tuženik znao za mogućnost da je netko od tužiteljevih vjerovnika mogao podnijeti prijedlog za stečaj budući da je ostvaren stečajni razlog iz članka 4. stavak 4. Stečajnog zakona.

VTSRH, Pž-3890/04 od 6. veljače 2007. *(TS Osijek P-371/03 od 28. siječnja 2004.)*

179.

STEČAJNI POSTUPAK – ODOBRENJE STEČAJNOG SUCA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03 i 82/06)

Članak 141.

Stečajni sudac zaključkom mora točno odrediti za koju pobojnu pravnu radnju daje odobrenje stečajnom upravitelju na podnošenje tužbe radi pobijanja pravnih radnji. Tom odlukom stečajni sudac mora odrediti i osobu prema kojoj je radnja poduzeta. Ako stečajni upravitelj nema takvo odobrenje stečajnog suca, postupanje po tužbi u parničnom postupku ima značaj povrede odredaba parničnog postupka o zastupanju.

Uz tužbu nije priloženo odobrenje stečajnog suca za podnošenje tužbe radi pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika. Ako stečajni upravitelj pokrene pobojnu parnicu bez odobrenja stečajnog suca parnični ga je sud dužan pozvati da odobrenje pribavi u određenom roku. Dok stečajni upravitelj ne pribavi potrebno odobrenje, u pobojnoj bi se parnici mogle poduzimati samo one radnje zbog čije bi odgode mogle nastati štetne posljedice sukladno čl. 83. st. 4. ZPP-a. Ako stečajni sudac uskrati odobrenje za pokretanje pobojne parnice ili ako rok određen za njegovo pribavljanje bezuspješno protekne parnični je sud dužan rješenjem ukinuti radnje provedene u postupku i odbaciti tužbu (čl. 83. st. 5. ZPP-a).

Prvostupanjski sud je propustio pozvati stečajnog upravitelja da dostavi odobrenje stečajnog suca ali je tužitelj u privitku podneska od 27. ožujka 2002. godine dostavio odobrenje (list 57. spisa). Uvidom u odobrenje stečajnog suca ovaj sud je utvrdio da ono nije valjano iz sljedećih razloga. Odredba čl. 17. st. 1. SZ-a određuje ovlasti stečajnog suca. Stečajni sudac, između ostalog, odlučuje i o svim drugim pitanjima stečajnog postupka, osim o onima o kojima po Stečajnom zakonu

Zbirka_VTS_13_2007.indd 309 16.8.2007 11:20:58

odlučuje koje drugo tijelo stečajnog postupka. Odredba čl. 141. st. 4. SZ-a određuje da stečajni upravitelj može podnijeti tužbu za pobijanje pravnih radnji samo na temelju odobrenja stečajnog suca. Slijedom navedenih odredbi stečajni sudac odlučuje za koje će pravne radnje stečajni upravitelj podnijeti tužbu za pobijanje. O tome ne odlučuje neko drugo tijelo stečajnog postupka a to znači ni stečajni upravitelj. Iz navedenih razloga odobrenje za podnošenje tužbe mora biti u obliku naredbe *(nakon Novele iz 2006.godine – zaključka)* kojom stečajni sudac točno određuje za koju će radnju stečajni upravitelj podnijeti pobojnu tužbu. Iz odobrenja koje se nalazi u spisu može se utvrditi da se odobrava podnošenje tužbe protiv Z. B. d.d. za pobijanje pravne radnje ali nije određeno koja se radnja pobija. S navedenim odobrenjem odluka o pobijanju određene pravne radnje prenesena je sa stečajnog suca na stečajnog upravitelja što je protivno odredbi čl. 17. u vezi s čl. 141. st. 4. SZ-a. Osim navedenog, stečajni sudac odobrio je podnošenje tužbe protiv Z. B. d.d. ali ne i protiv drugotuženika B.-B. d.d. u stečaju. Postupanje po tužbi koja je podnesena bez odgovarajućeg odobrenja stečajnog suca ima značenje bitne povrede odredaba parničnog postupka o zastupanju iz čl. 354. st. 2. toč. 10. ZPP-a.

VTSRH, Pž-4508/03 od 24. listopada 2006. *(TS Split P-3228/01 od 25. studenoga 2002.)*

180.

STEČAJNI POSTUPAK – PRAVNE RADNJE OD POSEBNE VAŽNOSTI

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03 i 82/06)

Članak 159.

Za prihvaćanje ponude za otkup potraživanja znatnog novčanog iznosa stečajni upravitelj mora imati suglasnost odbora vjerovnika odnosno skupštine vjerovnika (ako odbor vjerovnika nije osnovan).

Stečajni sudac ne može svojim rješenjem „zamijeniti“ tu suglasnost.

Napomena: Stečajni sudac može ukinuti odluku skupštine vjerovnika kojom je ona odlučila o davanju suglasnosti stečajnom upravitelju o otuđenju znatne imovine koja ulazi u stečajnu masu sukladno odredbi članka 38.f Stečajnog zakona.

Rješenjem Trgovačkog suda u Splitu broj XIV-St-80/01 od 3. svibnja 2006. godine odobreno je stečajnom upravitelju mr. sc. A. L. prihvatiti ponudu društva F. d.o.o., Metlika, Republika Slovenija, odnosno društva B. H. iz Gibraltara za otkup novčanog potraživanja stečajnog dužnika u iznosu od 3,857.879,34 USD prema C. iz Beograda, Republika Srbija i Crna Gora, za otkupnu cijenu od 95.000,00 USD u kunskoj protuvrijednosti te je ovlašten stečajni upravitelj naplatiti svoje troškove u iznosu od 2.500,00 kn. Sud obrazlaže pobijano rješenje činjenicom da je stečajni upravitelj zatražio od suda odobrenje za prihvaćanje ponude navedene u izreci

Zbirka_VTS_13_2007.indd 310 16.8.2007 11:20:59

rješenja, pri čemu je naveo da potraživanje koje bi bilo predmet otkupa datira iz 1988. i 1989. godine te je isto zastarjelo. Sud je prihvatio argumentaciju stečajnog upravitelja da je riječ o potraživanju koje bi se vrlo teško moglo naplatiti, imajući u vidu činjenicu da se radi o potraživanju koje je sigurno u zastari pa je stečajnom upravitelju odobrio prihvatiti ponudu navedenih društava za otkup potraživanja po cijeni od 95.000,00 USD. *(...)*

Prema odredbi članka 159. stavka 1. SZ-a, stečajni upravitelj je dužan pribaviti suglasnost odbora vjerovnika za pravne radnje koje su od posebne važnosti za stečajni postupak. Ako odbor vjerovnika nije osnovan, suglasnost daju vjerovnici. Dakle, suglasnost za poduzimanje pravne radnje koja se sastoji u prihvaćanju ponude za otkup potraživanja u iznosu od 3,857.879,34 USD za iznos od 95.000,00 USD, što može biti pravna radnja od posebne važnosti, spada u nadležnost odbora vjerovnika, a ne stečajnog suca. I po članku 158. stavak 2. SZ-a, stečajni upravitelj ima dužnost prigodom unovčenja dijela imovine stečajne mase držati se odluka vjerovnika i odbora vjerovnika. Stoga su osnovani žalbeni razlozi koji se tiču povrede postupka, odnosno pogrešne primjene odredbe članka 159. stavak 1. SZ-a, kao i žalbeni razlozi koji se tiču nerazumljivosti rješenja zbog nepostojanja zakonskih razloga za donošenje osporenog rješenja.

Zbog navedenog je, primjenom odredbe članka 380. točka 3. ZPP-a, u svezi s člankom 6. SZ-a rješenje valjalo ukinuti, bez potrebe vraćanja na ponovni postupak.

VTSRH, Pž-3915/06 od 14. studenoga 2006. *(TS Split St-80/01 od 3. svibnja 2006.)*

181.

STEČAJNI POSTUPAK – DOSUDA PREDMETA NA KOJEM POSTOJI RAZLUČNO PRAVO

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 164.

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05)

Članak 98. stavak 3. i 4 i članak 99.a

U slučaju prodaje imovine javnom dražbom sud nakon zaključenja javne dražbe utvrđuje tko je ponudio najveću cijenu i ispunio uvjete da mu se dosudi nekretnina. Protiv tog utvrđenja suda žalba se ne može izjaviti jer se radi o odluci suda o upravljanju postupkom. Protiv rješenja o dosudi žalbu mogu izjaviti stranke i osobe koje su sudjelovale na dražbi kao ponuditelji, ali ne i osobe koje su prisustvovale dražbi, ali nisu uplatile jamčevinu.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 311 16.8.2007 11:21:00

U stečajnom postupku odluke se donose u obliku rješenja i naredbe. Naredbom se izdaje nalog službenoj osobi ili tijelu stečajnog postupka za obavljanje pojedinih radnji, ako Stečajnim zakonom nije drugačije određeno (čl. 10. SZ). Protiv rješenja je u pravilu dopuštena žalba ako Stečajnim zakonom nije drugačije propisano, dok je protiv naredbe dopušten prigovor određenom krugu osoba iz čl. 12. st. 1. SZ. U postupku prodaje imovine stečajnog dužnika kao cjeline putem dražbe na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Ovršnog zakona o sudskoj ovrsi radi namirenja novčane tražbine. U slučaju prodaje imovine javnom dražbom nakon zaključenja dražbe sud utvrđuje koji je ponuditelj ponudio najvišu cijenu i da je ispunio uvjete da mu se dosudi nekretnina. Odluka kojom se na ročištu utvrđuje da je imovina prodana, odnosno kojom se po sadržaju utvrđuje tko je najbolji ponuditelj, nije ni naredba ni rješenje. Radi se o utvrđenju tko je najbolji ponuditelj u postupku prodaje imovine stečajnog dužnika javnom dražbom. Tek nakon zaključenja ročišta sud donosi pisano rješenje o dosudi koje se dostavlja strankama i svim osobama koje su sudjelovale u dražbi kao ponuditelji. Protiv takvog rješenja stranke i sudionici imaju pravo na žalbu.

U ovom slučaju pravni lijek je izjavljen protiv radnje kojom se upravlja postupkom, a protiv koje nije dopušten ni prigovor ni žalba.

Pored generalne zabrane izjavljivanja prigovora i žalbe protiv utvrđenja iz čl. 98. st. 3. OZ, pravni lijek je nedopušten i zbog nedostatka procesne legitimacije T. d.o.o. Zagreb, što je prvostupanjski sud pravilno obrazložio. Nije sporno da žalitelj nije stranka u postupku prodaje, a njegovi navodi da je sudionik u postupku pa da po toj osnovi ima pravo izjavljivati pravne lijekove nemaju uporišta u iznijetim činjenicama.

Stečajni zakon nema odredaba o pojmovima i izrazima tog zakona, pa tako ni o pojmu sudionika, ali se pojam sudionika ima cijeniti po pravilima Ovršnog zakona o sudionicima u sudskom ovršnom postupku unovčenja imovine ovršenika radi naplate novčane tražbine. Izraz *sudionik* označava osobu koja u postupku ovrhe nije stranka, a u postupku sudjeluje zato što se u njemu odlučuje o nekom njezinom pravu ili zbog toga što za to ima pravni interes.

U ovom slučaju prodajom imovine stečajnog dužnika ne odlučuje se o nekom pravu T. d.o.o. Zagreb, što ni sam žalitelj ne tvrdi. Ostaje za ocjenu ima li to društvo pravni interes za sudjelovanje u postupku. Pod pojmom pravnog interesa ne može se priznati opći interes svih subjekata prava da sudovi postupaju zakonito, kako bi to proizlazilo iz žalbenih navoda. Pravni interes osobe koja nije stranka u postupku i o čijim se pravima ne odlučuje mora biti konkretan. To znači da se ishod postupka izravno ili posredno odražava na pravom zaštićeni imovinski ili koji drugi interes konkretne osobe. Nije dovoljno u postupku prodaje imovine dražbom pristupiti na ročište za dražbu u svojstvu promatrača i time steći svojstvo sudionika u postupku prodaje. Ako je žalitelj želio steći svojstvo sudionika u postupku morao je uplatiti jamčevinu.

Žalitelj T. d.o.o. Zagreb niti u prigovoru niti u žalbi protiv rješenja kojim se odbija prigovor nije naveo u čemu se sastoji njegov konkretni pravom zaštićeni

Zbirka_VTS_13_2007.indd 312 16.8.2007 11:21:00

interes koji je povrijeđen donošenjem odluke kojom se utvrđuje tko je najbolji ponuditelj u postupku dražbe. On nije niti osoba koja se namiruje iz kupovnine, niti osoba zainteresirana kao kupac, jer taj interes se dokazuje uplatom jamčevine, a nema podataka ni da se rezultati dražbe na bilo koji način izravno ili neizravno odražavaju na njega.

Zato je odbačajem prigovora kao nedopuštenog prvostupanjski sud pravilno primijenio odredbe Stečajnog i Ovršnog zakona, pa je rješenje valjalo potvrditi po čl. 380. st. 1. t. 2. ZPP u vezi s čl. 6. SZ.

Zbog istih razloga valjalo je odbaciti žalbu protiv odluke o najboljem ponuditelju kao nedopuštenu po čl. 358. st. 1. ZPP u vezi s čl. 6. SZ.

VTSRH, Pž-6207/06 od 7. veljače 2007. *(TS Split St-119/01 od 23. lipnja 2006.)*

182.

STEČAJNI POSTUPAK – NAMIRENJE RAZLUČNIH VJEROVNIKA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 164.

Ovršni zakon (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05)

Članak 117. i 118.

Prije donošenja rješenja o namirenju razlučnog vjerovnika sud mora provesti ročište za diobu kupovnine na kojem se raspravlja o namirenju vjerovnika i drugih osoba koje postavljaju zahtjev za namirenje.

U donošenju rješenja („naredbe“) počinjena je apsolutno bitna povreda odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. t. 6. ZPP-a u vezi s čl. 6. SZ-a te u vezi s čl. 19. i čl. 117. OZ-a. Sud je nezakonitim postupanjem onemogućio žalitelju raspravljanje pred sudom u stvari u kojoj je zakonom propisana obveza suda zakazivanjem ročišta omogućiti strankama raspravu o odlučnim činjenicama.

Prije ostalog valja naglasiti da su neke činjenice koje su odlučne za osnovanost žalbe nesporne:

-u stečajnom postupku nad stečajnim dužnikom DIP P. O. d.d. u stečaju, Ogulin, priznata je tražbina G. M. u iznosu od 617.991,30 kn i tražbina za zakonske zatezne kamate na taj iznos za razdoblje od 13. travnja 2000. godine do isplate,

-tražbina je osigurana založnim pravom na nekretninama upisanim u z.k. ul. broj 6847 k.o. Ogulin,

-nekretnina je prodana u stečaju, a stečajni upravitelj je izvijestio sud da je kupac položio dio kupovnine,

Zbirka_VTS_13_2007.indd 313 16.8.2007 11:21:01

-po nalogu stečajnog upravitelja FINA je izračunala visinu tražbine koja pripada razlučnom vjerovniku po osnovi zakonskih zateznih kamata na glavnicu osiguranu zalogom.

Kod takve procesne situacije nije bilo mjesta da stečajni sudac naredbom po čl. 10. st. 2. SZ-a naloži stečajnom upravitelju da isplati tražbinu razlučnom vjerovniku. Nekretnine na kojima postoji razlučno pravo stečajni sudac prodaje na prijedlog stečajnog upravitelja, uz odgovarajuću primjenu odredaba propisa o ovrsi kojima je uređena ovrha na nekretnini. Namirenje razlučnih vjerovnika obavlja se po pravilima ovršnog prava, a ostalih vjerovnika po pravilima stečajnog prava. Nakon što se unovči nekretnina, iz dobivenog iznosa najprije se namiruju do tada nastali troškovi postupka prodaje nekretnine, a potom stečajni sudac ima obvezu namiriti razlučne vjerovnike prema redoslijedu predviđenom pravilima ovršnog prava, dok će preostali iznos predati stečajnom upravitelju.

Dioba kupovnine može se provesti tek nakon što sud zakaže ročište za diobu na koje pored stranaka poziva i osobe koje prema stanju spisa ili prema podacima iz zemljišne knjige polažu prava da se namire iz tog iznosa. Na ročištu se raspravlja o namirenju vjerovnika i drugih osoba koje postavljaju zahtjev za namirenje. O namirenju sud odlučuje rješenjem (arg. iz čl. 118. st. 1. OZ-a u vezi s čl. 164. SZ-a), a ne naredbom upućenom stečajnom upravitelju. Protiv rješenja o namirenju pravo na žalbu imaju stranke i sve osobe koje su polagale pravo na kupovninu.

U ovom slučaju sud je o namirenju odlučio bez održanog ročišta, odlučne činjenice nisu raspravljene, a odluka o namirenju donesena je naredbom. Odluka o odlučnim činjenicama donesena je isključivo na temelju obračuna FINE, pa obrazloženje rješenja (naslovljeno kao naredba) ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama.

S obzirom na iznijeto sud je u donošenju rješenja poslovni broj St-31/00-309 od 20. srpnja 2006. godine počinio apsolutno bitnu povredu odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. t. 6. ZPP, u vezi s čl. 6. SZ-a te u vezi s čl. 19. i čl. 117. OZ-a, pa je rješenje (naredbu) valjalo ukinuti i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovan postupak.

U nastavku postupka sud će zakazati ročište za diobu na koje će pozvati stranke i osobe koje prema stanju spisa ili prema podacima iz zemljišne knjige polažu prava da se namire iz tog iznosa. Odluku o pravu na namirenje sud će donijeti na temelju rezultata raspravljanja. Ako u nastavku postupka ostane sporno koji iznos se ima namiriti razlučnom vjerovniku iz kupovnine, sud će po potrebi vještačenjem utvrditi iznos kamata koje vjerovniku pripadaju na glavnicu od 617.991,30 kn za razdoblje od 13. travnja 2000. godine do isplate.

VTSRH, Pž-5106/06 od 7. veljače 2007. *(TS Karlovac St-31/00 od 20. srpnja 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 314 16.8.2007 11:21:01

183.

STEČAJNI POSTUPAK – PODJELA KUPOVNINE

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 164.a stavak 3.

Nakon što stečajni sudac u stečajnom postupku unovči stvar ili pravo na kojem postoji razlučno pravo upisano u javnoj knjizi, on iz iznosa ostvarenog prodajom mora najprije namiriti troškove unovčenja (obračunate po članku 170. stavak 2. Stečajnog zakona), a tek nakon toga namiriti tražbine razlučnih vjerovnika, te preostali iznos predati stečajnom upravitelju.

Žalba protiv rješenja o rezerviranju iznosa od 1.000.000,00 kn (točka II.a izreke) za pokriće troškova stečajnog postupka je osnovana. Rješenje je u tom dijelu doneseno uz bitnu povredu odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP u vezi s čl. 6. SZ.

Kada stečajni sud prodaje imovinu stečajnog dužnika opterećenu založnim pravom iz postignute kupovnine najprije se namiruje trošak postupka unovčenja imovine. Tek potom se pristupa namirenju tražbina razlučnih vjerovnika prema redoslijedu predviđenom pravilima ovršnog prava, a preostali iznos stečajni sud predaje stečajnom upravitelju. Dužnost je stečajnog upravitelja, a ne stečajnog suca, voditi računa da se preostali iznos rasporedi na način koji omogućava namirenje tražbina vjerovnika stečajne mase, a potom prema raspoloživim sredstvima i o namirenju tražbina stečajnih vjerovnika. Nema mjesta namirenju troškova stečajnog postupka iz kupovnine ostvarene prodajom nekretnine opterećene založnim ili kojim srodnim pravom prije nego što se u cijelosti namire tražbine založnih vjerovnika.

S obzirom na to da je pobijano rješenje oskudno obrazloženo, nije jasno je li sud pobijanim rješenjem rezervirao sredstva za pokriće troškova unovčenja nekretnine opterećene založnim pravom ili/i troškova stečajnog postupka, pa nije moguće ispitati zakonitost rješenja. Zato je točku II.a rješenja valjalo ukinuti po čl. 380. st. 1. t. 3. ZPP u vezi s čl. 6. SZ i predmet u tom dijelu vratiti sudu prvog stupnja na ponovni postupak.

U nastavku postupka sud će pristupiti nastavku podjele kupovnine prema naprijed navedenim pravilima o namirenju vjerovnika iz sredstava ostvarenih unovčenjem imovine stečajnog dužnika opterećene založnim i srodnim pravima.

VTSRH, Pž-1514/06 od 17. siječnja 2007. *(TS Split St-69/98 od 30. prosinca 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 315 16.8.2007 11:21:02

184.

STEČAJNI POSTUPAK – POSLJEDICE PROPUŠTANJA UPLATE PREDUJMA TROŠKOVA POSEBNOG ISPITNOG ROČIŠTA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 176.

Ako vjerovnici koji su naknadno prijavili svoje tražbine solidarno ne uplate predujam troškova za pokriće posebnog ispitnog ročišta, posebno ispitno ročište se neće održati, a nepravodobne prijave će biti odbačene neovisno o tome što stečajni sudac u rješenju kojim poziva na uplatu predujma za pokriće troškova posebnog ispitnog ročišta nije upozorio te vjerovnike na pravne posljedice neuplate predujma.

U slučaju da se predujam ne uplati, sud ne može održati posebno ispitno ročište niti se stečajni upravitelj može izjasniti o prijavljenim tražbinama pod uvjetom da se naknadno uplati predujam troškova posebnog ispitnog ročišta.

Odredbom članka 176. stavak 1. SZ propisano je da tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje koje nisu ispitane na ispitnom ročištu te tražbine prijavljene najkasnije u roku od tri mjeseca nakon prvog ispitnog ročišta, ali ne poslije objavljivanja poziva za završno ročište, mogu se ispitati na jednom ili više posebnih ispitnih ročišta koja će, na prijedlog vjerovnika koji nisu pravodobno prijavili svoje tražbine, odrediti rješenjem stečajni sudac uz uvjet da u roku od petnaest dana solidarno uplate predujam za pokriće troškova toga ročišta. Ako se predujam ne uplati u roku posebno se ispitno ročište neće održati a nepravodobne će prijave biti odbačene.

Slijedilo bi dakle, da se posebno ispitno ročište održava samo onda kada je u roku od petnaest dana uplaćen predujam za pokriće troškova toga ročišta i u iznosu koji određuje stečajni sudac, pri čemu bi sud trebao prihvatiti i uplate koje u ime vjerovnika obavlja samo jedan vjerovnik, pod uvjetom da je obavljena u roku i u cjelokupnom iznosu.

Za slučaj da predujam nije uplaćen u roku, zakonom su propisane posljedice propuštanja (čl. 176. st. 2.) te na njihovo nastupanje nema nikakvog utjecaja okolnost je li se stečajni sudac u svom rješenju na sve posljedice pozvao.

Iz spisa proizlazi da u ovom slučaju predujam za pokriće troškova održavanja posebnog ispitnog ročišta nije bio uplaćen u roku, tako da je nejasno zbog čega je sud uopće održao bilo kakvo ročište.

Na ročištu koje bi se po mišljenju ovog suda moglo uzeti kao svojevrsno posebno ispitno ročište, sud je najprije konstatirao da nema dokaze o uplati troškova za održavanje ročišta te je o toj okolnosti odgodio donošenje odluke na rok od tri dana. Unatoč tome što je sud ustanovio da nema dokaze da bi troškovi za održavanje

Zbirka_VTS_13_2007.indd 316 16.8.2007 11:21:02

ročišta bili uplaćeni, sud je ročište nastavio tako što je stečajnoj upraviteljici dopustio da se izjasni o naknadnim prijavama nazočnih stečajnih vjerovnika, među kojima i o prijavi žalitelja.

Povrh toga, sud je dopustio da se upraviteljica o tražbinama vjerovnika koje je priznala izjasni pod uvjetom da se plate troškovi, koji su nakon ročišta i uplaćeni, mada njihova uplata nema nikakve veze s očitovanjem stečajne upraviteljice.

Neovisno od toga što je održao ročište te što je zbog toga što nije našao dokaze o uplati troškova odgodio donošenje odluke, sud je istoga dana rješenjem odbacio prijave svih naknadno prijavljenih stečajnih vjerovnika u kojem se poziva samo na odluku stečajnog suca te jednostavno konstatira kako vjerovnici do zaključenja ročišta nisu dostavili dokaze o uplati troškova, a ročište koje je održao u rješenju se ni ne spominje.

Odbacujući naknadne prijave stečajnih vjerovnika sud se u rješenju pozvao na odredbu članka 176. stavak 3. SZ koja se uopće ne odnosi na odbacivanje prijava niti po jednoj osnovi iz članka 176. SZ, već se odnosi na naknadu troškova postupka drugim vjerovnicima, što uopće nije bio predmet razmatranja u ovom postupku.

Ovakvo rješenje prvostupanjskog suda je proturječno samo sebi, a povrh toga i nezakonito jer se sud odbacivši prijave stečajnih vjerovnika i žalitelja pozvao na pogrešnu odredbu materijalnog prava.

I žalitelj smatra da je rješenje nezakonito, međutim razloge nezakonitosti vidi u tome što zbog održavanja posebnog ispitnog ročišta nije nastupila posljedica najavljena u rješenju stečajnog suca, a zatim i zbog toga što nalazi da se činjenica neplaćanja predujma troškova nije mogla uzeti kao osnova za odbacivanje prijave, kraj činjenice da ovakva posljedica nije bila najavljena u rješenju stečajnog suca pa onda nije niti mogla nastupiti. Povrh toga smatra da su naknadnom uplatom troškova obistinjeni uvjeti koje je, izjašnjavajući se o prijavama postavila stečajna upraviteljica, pa da se ni po toj osnovi prijave nisu mogle odbaciti.

U odnosu na navode žalitelja valja kazati da održavanjem ročišta odista nije nastupila posljedica najavljena u rješenju stečajnog suca te da stečajni sudac u rješenju nije naveo sve posljedice koje slijede za slučaj neplaćanja predujma, međutim stečajni sudac svojim rješenjem ne može ukloniti posljedice koje nastupaju po samom zakonu, niti sud svojim postupanjem može zakonske posljedice djelomično ukloniti, kao u ovom slučaju kada je sud unatoč neplaćenom predujmu za održavanje posebnog ispitnog ročišta, ovo ročište na nezakonit način održao.

Kod toga je nejasno zbog čega je sud odgodio odlučivati o evidentno nepodmirenim troškovima za održavanje posebnog ispitnog ročišta te je ovo ročište i održao, pri tomu dopustivši i izjašnjavanje stečajne upraviteljice suprotno pravilima koja važe za izjašnjavanje i utvrđivanje tražbina.

Konačno, da je sud postupio sukladno članku 176. stavak 2. SZ posebno ispitno ročište ne bi bilo održano, a žaliteljeva bi prijava kao nepravodobna bila odbačena, neovisno od toga koje je posljedice za slučaj neplaćanja predujma troškova u svom rješenju naveo stečajni sudac.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 317 16.8.2007 11:21:03

Zbog navedenog je temeljem odredbe članka 380. točka 3. ZPP-a u svezi s člankom 6. stavak 1. SZ riješeno kao u izreci.

U nastavku postupka stečajni sudac će ponovno odrediti posebno ispitno ročište pri čemu će imati u vidu da je održavanje toga ročišta uvjetovano uplatom predujma troškova u roku iz članka 176. stavak 2. SZ te da se naknadne prijave za slučaj neplaćanja predujma smatraju nepravodobnim prijavama, a nepravodobne se prijave odbacuju.

VTSRH, Pž-674/04 od 19. prosinca 2006. *(TS Split St-1167/01 od 18. studenog 2003.)*

185.

STEČAJNI POSTUPAK – PREDUJAM TROŠKOVA POSEBNOG ISPITNOG ROČIŠTA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 176. stavak 2.

Vjerovnici koji su u roku od tri mjeseca nakon održanog prvog ispitnog ročišta prijavili svoje tražbine (ali ne poslije objavljivanja poziva za završno ročište) moraju solidarno u roku od 15 dana uplatiti predujam za pokriće troškova posebnog ispitnog ročišta čiju visinu određuje stečajni sudac.

Taj iznos predujma mora biti u cijelosti uplaćen u navedenom zakonskom roku, dakle u roku koji se na prijedlog stečajnog vjerovnika ne može produljiti. Sud će odbaciti sve prijave podnesene nakon održanog prvog ispitnog ročišta ako predujam nije uplaćen ili je samo djelomično uplaćen.

Prema odredbi članka 176. stavak 2. Stečajnog zakona tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje koje nisu ispitane na ispitnom ročištu te tražbine prijavljene najkasnije u roku od tri mjeseca nakon prvog ispitnog ročišta, ali ne poslije objavljivanja poziva za završno ročište, mogu se ispitati na jednom ili više posebnih ispitnih ročišta koja će, na prijedlog vjerovnika koji nisu pravodobno prijavili svoje tražbine, odrediti stečajni sudac rješenjem uz uvjet da u roku od petnaest dana *solidarno* uplate predujam za pokriće troškova toga ročišta. Ako se predujam ne uplati u roku, posebno se ispitno ročište neće održati, a nepravodobne će prijave biti odbačene.

Pretpostavka za ispitivanje naknadno podnesenih prijava na posebnom ispitnom ročištu je uplata predujma za pokriće troškova tog posebnog ispitnog ročišta u roku od petnaest dana, sukladno rješenju stečajnog suca. Navedeni rok od petnaest dana je *zakonski rok*, i ako vjerovnici koji nisu pravodobno podnijeli prijave tražbine u

Zbirka_VTS_13_2007.indd 318 16.8.2007 11:21:03

tom roku ne uplate solidarno predujam određen u rješenju, stečajni sudac je dužan odbaciti nepravodobne prijave sukladno *izričitoj* odredbi članka 176. stavak 2. Stečajnog zakona. Kako žalitelj nije postupio po rješenju suda prvog stupnja od 6. travnja 2005. godine, to jest nije u roku od petnaest dana od dana primitka navedenog rješenja u cijelosti uplatio predujam za pokriće troškova posebnog ispitnog ročišta niti su to učinili ostali vjerovnici koje je sud navedenim rješenjem pozvao da to učine, pravilno je i zakonito sud prvog stupnja donio pobijano rješenje.

Napominje se da obveza stečajnih vjerovnika na solidarnu uplatu predujma podrazumijeva da je svaki od više stečajnih vjerovnika dužan uplatiti cjelokupni iznos, a u slučaju kada jedan stečajni vjerovnik ispuni sam cjelokupnu obvezu, na njega prelazi pravo zatražiti od ostalih stečajnih vjerovnika naknadu onog dijela izvršene uplate koji se odnosi na svakog od ostalih stečajnih vjerovnika. Upravo zbog navedenog, žalbeni navod žalitelja da je uplatio 1/3 zatraženog iznosa predujma za pokriće troškova posebnog ispitnog ročišta nema utjecaja na pravilnost i zakonitost pobijane prvostupanjske odluke.

Jednako tako, na pravilnost i zakonitost pobijane prvostupanjske odluke nema utjecaja ni (eventualna) činjenica da je žalitelj predložio sudu prvog stupnja produljenje roka za uplatu zatraženog predujma. Naime, iz ranije navedene odredbe članka 176. stavak 2. Stečajnog zakona proizlazi da je rok od petnaest dana u kojem stečajni vjerovnici moraju solidarno uplatiti predujam za pokriće troškova posebnog ispitnog ročišta zakonski rok koji se kao takav (za razliku od sudskog roka-članak 111. stavak 2. Zakona o parničnom postupku) ne može na prijedlog stranke produljiti. Prema tome, neovisno o činjenici što dijelu spisa koji je dostavljen ovome sudu nije priložen žaliteljev podnesak od 22. travnja 2005. godine, a kojim je on navodno predložio sudu produljenje roka za uplatu predujma, te neovisno o tome što sud o tom (eventualnom) prijedlogu žalitelja nije donio odluku, taj eventualni propust prvostupanjskog suda da odluči o tom prijedlogu nije utjecao na pravilnost pobijane odluke o odbačaju naknadnih prijava tražbina stečajnih vjerovnika.

VTSRH, Pž-3625/05 od 27. ožujka 2007. *(TS Rijeka St-45/04 od 16. svibnja 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 319 16.8.2007 11:21:04

186.

STEČAJNI POSTUPAK – UTVR\IVANJE TRAŽBINE

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 177.

Rješenje kojim se odlučuje o tome o kojem su iznosu i u kojem isplatnom redu utvrđene, odnosno osporene pojedine tražbine donosi stečajni sudac na temelju posebne tablice ispitanih tražbina koju je obvezan sam sačiniti. U rješenju mora biti određeno navedena svaka pojedina tražbina svakog pojedinog vjerovnika; sud tim rješenjem ne može navesti ukupan iznos svih osporenih tražbina svih stečajnih vjerovnika.

Rješenje se dostavlja svakom vjerovniku čija je tražbina osporena, odnosno koji je upućen na parnicu, u pravilu u obliku izvatka, koji mora sadržavati samo one podatke koje sadrži i rješenje o utvrđivanju odnosno osporavanju tražbina, a ne i podatke kojih nema u rješenju na temelju kojega je izvadak izrađen.

Pobijano rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama. Prema sadržaju dostavljenog dijela spisa - iz zapisnika s ispitnog ročišta, nakon kojeg je sud donio pobijano rješenje razvidna je izjava stečajnog upravitelja o osporavanju vjerovničkih tražbina u ukupnom iznosu od 220.136,30 kn, ali nije razvidno koju je konkretnu tražbinu kojem od vjerovnika koji su tražbine prijavili stečajni upravitelj ili netko od nazočnih vjerovnika osporio, niti su navedeni razlozi pojedinih osporavanja (osim za jednog od vjerovnika - Matice Hrvatske). Podaci u zapisniku s ispitnog ročišta ne sadržavaju podatke o tome u kojem je iznosu žaliteljeva prijavljena tražbina osporena i tko je tu tražbinu osporio (stečajni upravitelj ili netko od nazočnih vjerovnika), a niti tablice za koju se navodi da je sastavni dio zapisnika, u dostavljenom dijelu spisa nema. Takve podatke ne sadrže niti razlozi obrazloženja pobijanog rješenja, a niti se u spisu nalazi posebna tablica ispitanih tražbina iz čl. 177. st. 2. SZ koju je dužan stečajni sudac sastaviti nakon ispitnog ročišta i u koju unosi sve te gore navedene podatke na temelju kojih zatim donosi rješenje o ispitanim tražbinama.

Stoga je u pravu žalitelj kada navodi da obrazloženje pobijanog rješenja ne sadrži razloge u odnosu na odlučnu činjenicu o konkretnom osporavanju žaliteljeve prijavljene tražbine čime je rješenje zahvaćeno bitnom povredom odredaba postupka iz članka 354. st. 2. točka 11. ZPP-a budući da ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati.

Pritom valja navesti da, bez obzira što je sud u izvatku rješenja koji je izradio, u obrazloženju toga izvatka naveo razloge osporavanja tražbine žalitelja (list 26. dijela spisa) takav je izvadak nezakonit jer ne sadrži one podatke koje sadrži rješenje na temelju kojeg je izvadak izrađen, nego neke druge podatke kojih u samom rješenju

Zbirka_VTS_13_2007.indd 320 16.8.2007 11:21:04

nema. Prema odredbi čl. 177. st. 4. SZ-a rješenje o ispitanim tražbinama objavljuje se na oglasnoj ploči suda i dostavlja, u pravilu u obliku izvatka svakom vjerovniku čija je tražbina osporena, odnosno koji je upućen na parnicu. To rješenje svaki vjerovnik može pobijati žalbom u dijelu koji se tiče njegove prijavljene tražbine, odnosno tražbine koju je osporio. To znači da kada sud dostavlja rješenje u obliku izvatka onda to rješenje – izvadak treba sadržavati samo one podatke koji se nalaze u samom rješenju i samo one razloge koji su u rješenju navedeni, a ne i neke druge razloge kojih u samom rješenju nema kao što je razvidno iz predmetnog izvatka.

U konkretnom slučaju, pobijano rješenje ne sadrži pravilno označenu osobu vjerovnika kao niti razloge osporavanja tražbine, a na što upućuje i sam žalitelj, slijedom čega rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama pa se ne može ni ispitati.

Zbog navedene bitne povrede odredaba postupka rješenje je valjalo ukinuti i vratiti na ponovan postupak prvostupanjskom sudu, a na temelju odredbe članka 380. točka 3. ZPP-a u vezi s čl. 6. st. 1. SZ.

U ponovnom će postupku prvostupanjski sud prije svega pravilno označiti osobu stečajnog vjerovnika koja može biti nositelj prava, odnosno obveza u stečajnom postupku - i zatim donijeti novo rješenje u kojem će sukladno odredbama Stečajnog zakona obrazložiti razloge osporavanja prijavljene tražbine kako u odnosu na osnovu tako i visinu, a zatim i ovisno o tome ima li vjerovnik ovršnu ispravu za osporenu tražbinu ili takvu ispravu nema, pravilno vjerovnika uputiti u parnicu i dati mu za to primjereni rok.

VTSRH, Pž-1226/07 od 21. ožujka 2007. *(TS Zagreb St-174/06 od 14. prosinca 2006.)*

187.

STEČAJNI POSTUPAK – UTVR\IVANJE TRAŽBINA; PRIGOVORI NA DIOBNI POPIS

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 177. i 190.

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Članak 342.

Nakon što sud pravomoćnim rješenjem odluči o tome u kojem su iznosu i isplatnom redu utvrđene pojedine tražbine, sud više ne može niti po službenoj dužnosti niti na prijedlog kojeg od stečajnih vjerovnika donijeti rješenje o ispravku rješenja o utvrđenim tražbinama na način da tim rješenjem mijenja isplatni red utvrđene tražbine.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 321 16.8.2007 11:21:05

Diobni popis sastavlja se prema utvrđenim tražbinama iz rješenja stečajnog suca. Vjerovnici mogu staviti prigovore na diobni popis, ali se ti prigovori mogu odnositi samo na pravilnost namirenja, a ne i na (pravomoćno) utvrđen isplatni red tražbine drugog vjerovnika.

Iz isprava dostavljenih ovome sudu radi odlučivanja po žalbama stečajnog vjerovnika proizlazi da je prvostupanjski sud dao suglasnost na završnu diobu rješenjem od 5. rujna 2006. godine, te da je stečajni vjerovnik ŠKZ „L.“ u stečaju podnio prigovor na završni popis jer je uočio pogrešku u razvrstavanju utvrđenih tražbina prvog višeg isplatnog reda time što je žalitelj pogrešno svrstan u tražbine prvog višeg isplatnog reda umjesto u tražbine općeg isplatnog reda.

Diobni popis je popis tražbina koje se uzimaju u obzir pri diobi i taj popis sastavlja stečajni upravitelj prije diobe (članak 184. stavak 1. SZ-a).

Pravna osnova za provođenje diobe je rješenje stečajnog suca kojim se u smislu odredbe članka 177. stavak 3. SZ-a određuje u kojem iznosu i u kojem isplatnom redu su utvrđene odnosno osporene pojedine tražbine. Stečajni upravitelj sastavlja diobni popis na osnovi tog rješenja i u skladu s iznosom unovčene stečajne mase.

Diobni popis zapravo predstavlja izračun u matematičkom smislu kojim se određuje koji iznos od postotka prikupljenih sredstava će biti isplaćen određenom stečajnom vjerovniku, a prema utvrđenim tražbinama iz rješenja stečajnog suca.

Pretpostavka za namirenje stečajnih vjerovnika je pravomoćnost rješenja stečajnog suca o utvrđenim tražbinama. Dakle, s diobom nije moguće započeti prije nego rješenje o utvrđenim tražbinama postane pravomoćno. U odnosu na namirenje osporenih tražbina pojedinih stečajnih vjerovnika odredbom članka 185. SZ-a propisana je dužnost stečajnog upravitelja na izdvajanje iznosa pod pretpostavkom da stečajni vjerovnik čija je tražbina osporena pravovremeno podnese dokaz stečajnom upravitelju da je podnio tužbu radi utvrđenja osporene tražbine, odnosno da je preuzeo ranije pokrenutu parnicu.

Učinak pravomoćnog rješenja kojim se utvrđuje tražbina, njezin iznos i isplatni red djeluje prema stečajnom dužniku i svim stečajnim vjerovnicima.

S obzirom na to da iz isprava dostavljenih ovome sudu proizlazi da je tražbina žalitelja utvrđena kao tražbina prvog višeg isplatnog reda rješenjima prvostupanjskog suda od 1. srpnja 2005. godine i 3. ožujka 2006. godine, protiv kojih nije izjavljena žalba, to je prvostupanjski sud pobijanim rješenjem o ispravku od 29. rujna 2006. godine nezakonito promijenio sadržaj volje formiran pri donošenju (pravomoćnih) rješenja o utvrđenoj tražbini žalitelja od 1. srpnja 2005. godine i 3. ožujka 2006. godine.

Naime, potrebno je razlikovati institut ispravka rješenja uslijed pogreške suda (odredba članka 342. stavak 1. u svezi s člankom 380. ZPP-a) te institut ispravka diobnog popisa u stečajnom postupku po prigovoru stečajnog vjerovnika (odredba članka 190. SZ-a).

Sukladno odredbi članka 342. stavak 1. u svezi s člankom 380. ZPP-a pogreške u imenima i brojevima, i druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u

Zbirka_VTS_13_2007.indd 322 16.8.2007 11:21:05

obliku i nesuglasnost prijepisa rješenja s izvornikom ispravit će sudac pojedinac (…) u svako doba.

Razlozi iz kojih je moguće ispravljati odluku relativno su usko propisani i odnose se na pogreške u pisanju manjeg obima, kao što su pogreške u imenima i brojevima, te druge očite pogreške u pisanju i računanju. Ispravkom nije moguće mijenjati sadržaj volje suda formiran pri donošenju rješenja, s obzirom na to da je sud vezan za svoju odluku trenutkom njezina otpravljanja. Sadržaj rješenja moguće bi bilo mijenjati jedino u situaciji kada postoji nesuglasnost sadržaja prijepisa rješenja sa sadržajem izvornika.

Sukladno odredbi članka 190. SZ-a kod djelomične diobe vjerovnici mogu stečajnom sucu podnijeti prigovor na popis (…) (stavak 1.); rješenje stečajnog suca kojim se prigovor odbija dostavlja se vjerovniku i stečajnom upravitelju, a protiv rješenja o prigovoru vjerovnik ima pravo na žalbu (stavak 2.); rješenje kojim se određuje ispravak popisa dostavlja se vjerovniku i upravitelju te se izlaže u sudskog pisarnici na uvid svim sudionicima, s time da upravitelj i stečajni vjerovnici protiv tog rješenja imaju pravo izjaviti žalbu, a rok za žalbu počinje teći od dana kada je rješenje izloženo (stavak 3.).

Prigovori stečajnih vjerovnika na diobni popis u sadržajnom smislu mogu biti usmjereni samo na pravilnost namirenja (npr. zbog eventualnih tražbina onih vjerovnika koje stečajni upravitelj nije uzeo u obzir prilikom sastavljanja diobnog popisa), a ni pod kojim uvjetom ne mogu biti usmjereni na iznos i isplatni red tražbina koje su utvrđene pravomoćnim rješenjem stečajnog suca, bez obzira na eventualnu nepravilnost tog rješenja.

S obzirom na to da se u konkretnom slučaju prigovor na diobni popis stečajnog vjerovnika ŠKZ „L.“ u stečaju odnosio na isplatni red utvrđene tražbine žalitelja, to prvostupanjski sud nije bio ovlašten postupajući po takvom prigovoru ispravljati pravomoćno rješenje o utvrđenim tražbinama, niti u tom smislu primijeniti odredbe članka 190. stavak 3. SZ-a o dostavi rješenja kojim se određuje ispravak diobnog popisa.

VTSRH, Pž-6838/06 od 9. siječnja 2007. *(TS Slavonski Brod St-36/03 od 3. studenog 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 323 16.8.2007 11:21:05

188.

STEČAJNI POSTUPAK – OSPORENE TRAŽBINE

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 178.

Ovisno o tome ima li stečajni vjerovnik ovršnu ispravu kojom dokazuje postojanje svog osporenog potraživanja prema stečajnom dužniku, stečajni sudac će donijeti rješenje kojim će osporavatelja uputiti na parnicu radi dokazivanja osnovanosti svog osporavanja (ako stečajni vjerovnik ima ovršnu ispravu) ili rješenje kojim će stečajnog vjerovnika koji nema ovršnu ispravu uputiti na parnicu radi utvrđivanja osporene tražbine.

Ako sud na parnicu uputi osporavatelja, izreka tog rješenja ne može glasiti da se osporavatelj upućuje na parnicu radi utvrđenja da tražbina vjerovnika ne postoji.

Iz isprava koje su dostavljene ovome sudu proizlazi da je žalitelj razlučni vjerovnik jer postoji njegovo razlučno pravo na nekretnini stečajnog dužnika te da je kao stečajni vjerovnik prijavio i tražbinu u iznosu od 2.000.000,00 kn (prema prijavi od 14. travnja 2005. godine) odnosno 12.719.788,87 kn (prema tvrdnji žalitelja) odnosno 2.719.788,87 kn (prema izreci pobijanog rješenja).

Pobijano rješenje ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati jer izreka proturječi razlozima navedenim u obrazloženju pobijanog rješenja, a prvostupanjski je sud pogrešno primijenio i odredbu članka 178. stavak 3. SZ-a te pobijanim rješenjem nije odredio rok za pokretanje parnice.

Naime, prvostupanjski sud u izreci navodi da za osporenu tražbinu stečajnog vjerovnika postoji ovršna isprava, a u obrazloženju pobijanog rješenja proturječno navodi da je postojala ovršna isprava. Pritom se napominje da je odlučna samo ona ovršna isprava koja doista pravno postoji.

Osim toga, iz obrazloženja pobijanog rješenja uopće nije jasno koja ovršna isprava postoji (ili je postojala) za osporenu tražbinu. Ovo stoga što ovršna isprava za osporenu tražbinu postoji ako postoji identitet zahtjeva i identitet stranaka, što znači da za osporenu tražbinu stečajnog vjerovnika mora postojati takva ovršna isprava koja se odnosi na stečajnog vjerovnika i konkretnog stečajnog dužnika, tj. G. d.o.o., a ne i na neku drugu pravnu osobu.

Sukladno odredbi članka 178. SZ-a ako je stečajni upravitelj ili koji od stečajnih vjerovnika osporio tražbinu, stečajni sudac će vjerovnika uputiti na parnicu radi utvrđivanja osporene tražbine (stavak 1.), a ako za osporenu tražbinu postoji ovršna isprava, stečajni sudac će na parnicu uputiti osporavatelja da dokaže osnovanost svoga osporavanja (stavak 3.).

Zbirka_VTS_13_2007.indd 324 16.8.2007 11:21:06

Pobijano rješenje ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati s obzirom na to da je prvostupanjski sud, polazeći od utvrđenja da za osporenu tražbinu postoji ovršna isprava, na parnicu uputio stečajnog upravitelja stečajnog dužnika radi utvrđenja da tražbina ovog vjerovnika ne postoji, što je suprotno izričitoj odredbi članka 178. stavak 3. SZ-a sukladno kojoj se u slučaju postojanja ovršne isprave za osporenu tražbinu na parnicu upućuje osporavatelj da dokaže osnovanost svoga osporavanja (a ne da tražbina ne postoji).

Pritom prvostupanjski sud uopće nije odredio rok u kojem se osporavatelj upućuje na parnicu. Naime, argumentum a contrario odredbi članka 178. stavak 5. SZ-a stečajni sudac je dužan u rješenju o upućivanju na parnicu (radi utvrđenja osnovanosti osporene tražbine ili radi dokazivanja osnovanosti svog osporavanja) odrediti rok u kojem osoba koja je upućena na parnicu može pokrenuti parnicu, jer će se protekom tog roka smatrati da je odustala od prava na vođenje parnice.

VTSRH, Pž-4620/06 od 7. ožujka 2007. *(TS Zagreb St-13/05 od 15. ožujka 2006.)*

189.

STEČAJNI POSTUPAK – OSPORENE TRAŽBINE; PRAVOVREMENOST TUŽBE

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 178.

Prilikom prethodnog ispitivanja tužbe sud u parničnom postupku radi utvrđivanja osnovanim osporene tražbine ili radi utvrđivanja osnovanosti osporavanja mora ispitati je li tužba pravovremena, to jest je li tužitelj tužbom pokrenuo postupak (ili nastavio voditi ranije započeti postupak - članak 179. stavak 1. Stečajnog zakona) u roku kojeg mu je rješenjem o upućivanju u parnicu radi utvrđivanja odnosno osporavanja tražbine odredio stečajni sudac (članak 177. stavak 3. Stečajnog zakona).

Taj je rok nakon Novele Stečajnog zakona zakonski (a ne više sudski) rok i on iznosi osam dana.

Napomena: Rok u kojem stečajni vjerovnik odnosno osporavatelj mora pokrenuti parnicu teče od dana dostave rješenja stečajnog suca, a ne od pravomoćnosti tog rješenja (odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske Revt-184/06 od 10. siječnja 2007. godine). To je nakon Novele Stečajnog zakona iz 2006. godine propisano odredbom članka 178. stavak 6. Stečajnog zakona.

Rješenjem Trgovačkog suda u Slavonskom Brodu poslovni broj P-168/04 od 2. studenoga 2004. godine odbačena je tužba u ovoj pravnoj stvari kao nepravovremena i nedopuštena. Ukratko, prema obrazloženju pobijanog rješenja sud prvog stupnja je

Zbirka_VTS_13_2007.indd 325 16.8.2007 11:21:06

primjenom čl. 178. st. 5. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 29//, 129/00, 123/03, u daljnjem tekstu: SZ), u vezi s odredbom čl. 194. st. 4. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01 i 117/03, u daljnjem tekstu: ZPP), ocijenio da je tužba nepravovremena i istu odbacio. *(...)*

Sud prvoga stupnja uvidom u rješenje Trgovačkog suda u Slavonskom Brodu poslovni broj St-9/01 od 11. veljače 2002. godine utvrdio je da je stečajni upravitelj upućen na pokretanje parnice za tražbine koje je osporio i za koje postoji ovršna isprava, a u roku od 8 dana od dana dostave izvatka rješenja. Sud je nadalje utvrdio da je osporeno razlučno pravo razlučnog vjerovnika (ovdje tuženika M. S.d.o.o., Zagreb) u iznosu do 42.478,00 DEM.

Uvidom u stečajni spis poslovni broj St-9/01 sud prvoga stupnja je utvrdio da je tužitelj rješenje poslovni broj St-9/01 od 11. veljače 2002. godine primio dana 13. veljače 2002. godine, a što proizlazi iz dostavnice priložene stečajnom spisu St-9/01. Kako je tužitelj tužbu podnio dana 23. travnja 2004. godine, pravilno sud prvoga stupnja zaključuje da je ostvarena zakonska presumpcija iz čl. 175. st. 5. *(sada stavak 6.)* SZ-a, pa da je tužitelj dakle odustao od prava na vođenje parnice. *(...)*

Imajući u vidu izneseno, pravilno je sud primjenom citiranog čl. 178. st. 5. SZ-a

(„Ako osoba koja je upućena na parnicu ne pokrene parnicu u roku koji joj je za to određen u rješenju stečajnog suca o upućivanju na parnicu, smatrat će se da je odustala od prava na vođenje parnice“), riješio da je tužba u ovom predmetu nepravovremeno podnesena, te je tužbu odbacio.

Stoga je valjalo žalbu tužitelja ocijeniti neosnovanom, obzirom navodima svoje žalbe tužitelj nije doveo u sumnju utvrđenja suda prvoga stupnja.

VTSRH, Pž-7794/04 od 22. ožujka 2007. *(TS Slavonski Brod P-168/04 od 2. studenoga 2004.)*

190.

STEČAJNI POSTUPAK – NASTAVLJANJE PARNICE

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 179.

Ako je stečajnom vjerovniku osporeno potraživanje o kojem se prije otvaranja stečaja vodio parnični postupak, on neovisno o rješenju stečajnog suca o upućivanju u parnicu radi utvrđivanja osporene tražbine neće pokretati novi parnični postupak, već će nastaviti ranije započeti postupak preuzimanja te parnice.

U slučaju da stečajni vjerovnik pokrene novi parnični postupak, sud njegovu tužbu zbog dvostruke litispendencije mora odbaciti.

Utemeljeno žalitelj ukazuje da presuda sadrži proturječne razloge o bitnim činjenicama. Tijekom postupka tuženik je istaknuo prigovor litispendencije

Zbirka_VTS_13_2007.indd 326 16.8.2007 11:21:07

pojašnjavajući da kod Općinskog suda u Splitu pod brojem P-1608/94 između identičnih stranaka teče parnica o istom zahtjevu za isplatu zakupnine odnosno da je u tom predmetu određen prekid postupka. Iz spisa je razvidno da je prvostupanjski sud pribavio na uvid navedeni spis Općinskog suda u Splitu te na listovima 64. do 66. su priloženi za potrebe ovog postupka – podnesak tužitelja koji precizira tužbeni zahtjev, zapisnik s ročišta od 21. svibnja 1999. godine kada je zbog otvaranja stečajnog postupka određen prekid i rješenje poslovni broj P-1608/94 od 21. svibnja 1999. godine kojim je utvrđen prekid na temelju odredbe čl. 212. st. 1. t. 4. ZPP-a. U obrazloženju prvostupanjski sud ocjenjujući prigovor litispendencije neosnovanim, navodi da su u ovom postupku priloženi računi tužitelja iz specifikacije kako je to navedeno u ranijem podnesku tužitelja iz spisa Općinskog suda u Splitu, međutim usprkos tome utvrđuje da se ne radi o istom identitetu spora, jer se tuženik nije izjasnio glede preinake tužbe, a niti je Općinski sud u Splitu o tome donio odluku. Po ocjeni ovog suda takva argumentacija ne otklanja u dovoljnoj mjeri dvojbu radi li se o identičnoj parnici o istom zahtjevu kao i u konkretnom prijeporu, jer su iznijeti navodi obrazloženja nejasni u odnosu na odlučne okolnosti radi li se o istoj činjeničnoj i materijalno-pravnoj osnovi istodobne dvostruke litispendencije.

VTSRH, Pž-670/04 od 6. veljače 2007. *(TS Split P-693/98 od 7. veljače 2007.)*

191.

STEČAJNI POSTUPAK – TUŽBENI ZAHTJEV U PARNICI RADI UTVR\ENJA TRAŽBINE

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 180.

Stečajni vjerovnik kojem je u stečajnom postupku osporena tražbina može u parničnom postupku tužbenim zahtjevom zahtijevati utvrđenje prijavljene tražbine na temelju osnove, u iznosu i isplatnom redu kako je označeno u prijavi ili na ispitnom ročištu.

Pobijanom presudom u točki I. izreke utvrđeno je da postoji potraživanje tužitelja prema tuženiku u iznosu od 404.920,83 kn. Točkom II. izreke naloženo je tuženiku naknaditi tužitelju parnični trošak u iznosu od 68.994,40 kn u roku od 8 dana.

Sud u obrazloženju presude izlaže zahtjeve stranaka i njihove navode o bitnim činjenicama na kojima se temelje ti zahtjevi, dokaze koje je izveo, što proizlazi iz njih, činjenično stanje koje je utvrdio i na temelju čega je utemeljio presudu. *(...)*

Odredba čl. 180. st. 1. Stečajno zakona („Narodne novine“ br. 44/96,29/99, 129/00 i 123/03, dalje: SZ) propisuje da u parnici se utvrđivanje tražbine može zahtijevati samo na temelju osnove, u iznosu i u isplatnom redu kako je to naznačeno u prijavili ili na ispitnom ročištu.

Odluka je zahvaćena i daljnjom bitnom povredom pravila postupka, na koju

Zbirka_VTS_13_2007.indd 327 16.8.2007 11:21:08

ukazuje žalitelj, jer nije poštivao prednje navedenu odredbu Stečajnog zakona, zbog koje također presuda sadrži nedostatke zbog kojih se ne može ispitati. Naime, niti je tužitelj u svom tužbenom zahtjevu pravilno formulirao opseg utvrđivanja predmetne tražbine budući da je izostavio naznačiti isplatni red kako je to trebalo biti naznačeno u prijavi ili na ispitnom ročištu, a niti je prvostupanjski sud ukazao tužitelju na navedeni nedostatak zbog kojeg ga je trebao pozvati na sređivanje tužbenog zahtjeva sukladno odredbi čl. 180. st. 1. SZ-a pod prijetnjom posljedica iz čl. 109. st. 4. ZPP-a, ali naravno pod uvjetom da je prethodno otklonio svaku dvojbu o dopustivosti ovog prijepora među istim strankama.

VTSRH, Pž-670/04 od 6. veljače 2007. *(TS Split P-693/98 od 7. veljače 2007.)*

192.

STEČAJNI POSTUPAK – ZAVRŠNO ROČIŠTE

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 193.

Na završnom ročištu vjerovnici odlučuju o neunovčenim predmetima stečajne mase. U slučaju da stečajni vjerovnici ne donesu odluku o neunovčenim predmetima stečajne mase, stečajni sudac svojim rješenjem odlučuje da se na sve stečajne vjerovnike (a ne na vjerovnike stečajne mase, razlučne i izlučne vjerovnike) prenese neunovčena stečajna masa i to razmjerno nenamirenim iznosima njihovih tražbina utvrđenih u stečajnom postupku.

Napomena: Iako je Novelom iz 2006. godine ukinuta odredba članka 193. a stavak 1. Stečajnog zakona, mišljenja smo da u slučaju ako stečajni vjerovnici unatoč tome što bi morali na završnom ročištu odlučiti o neunovčenim predmetima stečajne mase to ne učine, stečajni sudac tada mora na sve stečajne vjerovnike prenijeti neunovčene predmete stečajne mase razmjerno nenamirenim iznosima njihovih tražbina.

Završno ročište je jedno od ročišta koja se održavaju u stečajnom postupku. Ono ima višestruku funkciju. Na njemu odluke donosi stečajni sudac ali i vjerovnici. Imajući u vidu da vjerovnici odluke donose na sjednicama skupštine na završnom ročištu održava se i posljednja skupština vjerovnika. Na završnom ročištu raspravlja se o završnom računu stečajnog upravitelja, podnose prigovori na završni popis i vjerovnici odlučuju o neunovčenim predmetima stečajne mase i o nenaplaćenim tražbinama.

Skupštinu vjerovnika saziva stečajni sudac. Vrijeme i mjesto održavanja te dnevni red skupštine javno se priopćuje sukladno čl. 38a. st. 2. SZ-a. Uvidom u rješenje suda i javno priopćenje o sazivanju završnog ročišta ovaj sud je utvrdio da prvostupanjski sud nije objavio dnevni red završnog ročišta čime je počinio bitnu

Zbirka_VTS_13_2007.indd 328 16.8.2007 11:21:08

povredu odredaba stečajnog postupka.

Pobijano rješenje ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati; izreka rješenja je nerazumljiva; u rješenju nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama ili su ti razlozi nejasni čime je sud počinio bitnu povredu odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. točka 11. ZPP-a u svezi s čl. 6. SZ-a.

U točki I. stavak 1. izreke rješenja piše:

„Bivšim zaposlenicima prenosi se neunovčena stečajna masa....“

U točki I. stavak 2. izreke rješenja piše:

„Gore navedena imovina prenosi se vjerovnicima u omjerima nenamirenih tražbina kako slijedi:.....“.

Iz izreke pobijanog rješenja ne može se utvrditi na koje je vjerovnike stečajnog dužnika prenesena neunovčena stečajna masa.

Odredba čl. 193.a st. 1. SZ-a propisuje da će stečajni sudac rješenjem odlučiti da se neunovčena stečajna masa prenese na **stečajne vjerovnike** razmjerno nenamirenim iznosima njihovih tražbina utvrđenih u stečajnom postupku. Slijedom navedene odredbe, neunovčenu stečajnu masu stečajni sudac ne može prenijeti na „bivše zaposlenike“ ili „vjerovnike“ već isključivo na stečajne vjerovnike. Pored stečajnih vjerovnika postoje i drugi vjerovnici stečajnog dužnika (vjerovnici stečajne mase, razlučni i izlučni vjerovnici) ali se na njih ne može prenijeti neunovčena stečajna masa. Međutim, iz obrazloženja pobijanog rješenja može se utvrditi da je neunovčena stečajna masa stečajnog dužnika prenesena na bivše zaposlenike kao vjerovnike stečajne mase čime je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo (odredbu čl. 193a. st. 1. SZ-a).

Stečajni sudac donosi odluku o neunovčenoj stečajnoj masi na temelju čl. 193. a st.1. SZ-a pod uvjetom ako vjerovnici na završnom ročištu ne donesu odluku o neunovčenoj stečajnoj masi. U slučaju da vjerovnici na završnom ročištu donesu odluku, stečajni sudac neće donositi odluku iz čl. 193.a st. 1. SZ-a. U obrazloženju rješenja sud prvog stupnja navodi da su svi prisutni vjerovnici na završnom ročištu kao i naknadnim očitovanjem *„složili se s prijedlogom stečajnog upravitelja, pa je sud donio pobijano rješenje“*. Iz navedenog obrazloženja nije jasno da li su vjerovnici donijeli odluku o neunovčenoj stečajnoj masi na završnom ročištu ili nisu. Vjerovnici se na skupštini „ne slažu“ već glasovanjem donose odluke i vrše druge ovlasti iz čl. 38.e SZ-a. Uvidom u zapisnik sa završnog ročišta (list 464-465 spisa) ne može se utvrditi da li nazočni vjerovnici uopće imaju pravo sudjelovanja sukladno čl. 38.a SZ-a, da li imaju pravo glasa na završnom ročištu (čl. 38.d SZ-a), koliko iznose njihove tražbine kako bi se moglo utvrditi da li je skupština donijela odluku (čl. 38.c st. 1. SZ-a). Iz zapisnika se ne može utvrditi jesu li vjerovnici na skupštini uopće odlučivali odnosno jesu li donijeli bilo koju odluku koja se donosi na završnom ročištu sukladno odredbi čl. 193. st. 1. SZ-a, a osobito jesu li donijeli odluku o neunovčenoj stečajnoj masi. U zapisniku je samo konstatirano da su vjerovnici I. i II. isplatnog reda prihvatili izvješće stečajnog upravitelja i prijedlog njegove odluke o neunovčenim predmetima stečajne mase. Što znači „prihvatili“

Zbirka_VTS_13_2007.indd 329 16.8.2007 11:21:09

izvješće i prijedlog odluke o neunovčenim predmetima – znači li to da su vjerovnici donijeli odluku ili nisu ???

Donošenje odluke o neunovčenoj stečajnoj masi na održanom završnom ročištu osobito je upitno ako se ima u vidu rješenje stečajnog suca kojim nalaže „predstavniku vjerovnika stečajne mase – bivših djelatnika“ da se u pogledu ovog prijedloga za djelatnike za koje ima punomoć očituje u naknadnom roku od 3 dana nakon čega će uslijediti odluka pisanim putem. Prije svega, vjerovnici stečajne mase nemaju pravo sudjelovanja na sjednici skupštine a osobito nemaju pravo donositi odluke. Drugo, sud ne obrazlaže zašto traži njihovo očitovanje o prijedlogu stečajnog upravitelja ako nemaju pravo glasa. Treće, ako se traži njihovo očitovanje o prijedlogu znači da oni na skupštini vjerovnika nisu glasovali i da vjerovnici nisu donijeli nikakvu odluku. Četvrto, punomoćnik vjerovnika u podnesku od 26. rujna 2005. godine izjavljuje da su vjerovnici stečajne mase „voljni preuzeti“ spor protiv Grada Zagreba, ali se ne očituju da li prihvaćaju neunovčeni dio stečajne mase. Prema mišljenju ovoga suda, u konkretnom slučaju prenosi se stečajna masa a ne pravo na vođenje parnice. Primjenom odredbe čl. 193.b SZ-a vjerovnici se trebaju izjasniti da li preuzimaju dio neunovčene imovine dužnika na koji bi imali pravo a ne da li preuzimaju stupanje u postupke u kojima je sudjelovao dužnik u vezi s prenesenim dijelom imovine. Osobe na koje je prenesena stečajna masa stupaju na mjesto stečajnog dužnika u sve postupke u kojima je sudjelovao stečajni dužnik u vezi s prenesenim dijelom imovine sukladno čl. 193.a st. 6. SZ-a. Iz navedenog razloga, naknadno očitovanje vjerovnika stečajne mase ni u kojem slučaju ne može biti osnova za donošenje pobijanog rješenja.

Odredba čl. 193.a st. 1. SZ-a propisuje da stečajni sudac, nakon ispunjenja određenih pretpostavki, stečajnim vjerovnicima prenosi neunovčenu stečajnu masu. Predmnijevajući da su pretpostavke za donošenje odluke ispunjene, odlukom stečajnog suca stečajni vjerovnici na koje je prenesena neunovčena stečajna masa postaju suvlasnici s odgovarajućim suvlasničkim dijelovima koji su u razmjeru s nenamirenim tražbinama svakog vjerovnika. Imajući u vidu da se u konkretnom slučaju radi o prijenosu prava vlasništva na određenoj nekretnini sud je trebao rješenjem odrediti suvlasničke udjele svakog vjerovnika s obzirom na cjelinu, izražene razlomkom a ne postotkom sukladno odredbi čl. 32. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“ br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04 – nastavno ZZK). Sud je pravo vlasništva prenio na suvlasnike u dijelovima koji su iskazani u postotku a ne razlomkom čime je povrijedio materijalno pravo. U slučaju da se prenosi novčana tražbina sud bi mogao udio svakog vjerovnika u tražbini iskazati postotkom.

Pobijano rješenje uopće nema razloga o vrijednosti imovine koja se prenosi vjerovnicima. Zanemarujući, u ovom trenutku, činjenicu da se vjerovnicima stečajne mase ne može prenositi neunovčena stečajna masa, prvostupanjski sud je bio dužan utvrditi vrijednost nekretnine koja se prenosi. Ovo iz razloga što je odredbom čl. 193.a st. 3. SZ-a propisano da na vjerovnike na koje je prenesena neunovčena stečajna masa prelaze i obveze prema vjerovnicima osporenih tražbina

Zbirka_VTS_13_2007.indd 330 16.8.2007 11:21:09

i tražbina vezanih uz odgodni uvjet, za koje odgovaraju kao solidarni dužnici do visine vrijednosti na njih prenesenog dijela stečajne mase. Ako nije utvrđena vrijednost prenesenog dijela stečajne mase ostaje nepoznata činjenica do koje visine stečajni vjerovnici odgovaraju kao solidarni dužnici sukladno navedenoj odredbi. Prema mišljenu ovoga suda u rješenju kojim se prenosi neunovčena imovina stečajnog dužnika, a nije u pitanju prijenos novčane tražbine, mora se navesti i vrijednost imovine u novcu kako bi eventualni vjerovnici mogli znati do kojeg iznosa mogu ostvarivati svoja prava prema stečajnim vjerovnicima na koje je prenesena neunovčena nekretnina, pokretnina ili druga imovina koja nije izražena u novcu. Iz navedenog razloga činjenično stanje je pogrešno i nepotpuno utvrđeno.

VTSRH, Pž-7296/05 od 7. studenoga 2006. *(TS Zagreb St-282/01 od 17. listopada 2005.)*

193.

STEČAJNI POSTUPAK – ODBACIVANJE STEČAJNOG PLANA

Stečajni zakon (Narodne novine broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06)

Članak 227.

Stečajni sudac će po službenoj dužnosti odbaciti stečajni plan ako podnositelj stečajnog plana ne otkloni nedostatke plana ili to ne učini u primjerenom roku kojeg mu je odredio sud.

Protiv rješenja kojim se plan odbacuje podnositelj ima pravo na žalbu. Stečajni vjerovnici ne mogu biti podnositelji plana, pa slijedom toga oni nemaju niti pravo na žalbu protiv odluke suda o odbačaju tog plana.

Pobijanim rješenjem odbačene su kao nedopuštene žalbe stečajnih vjerovnika navedene u izreci rješenja protiv rješenja prvostupanjskog suda poslovni broj St-13/02 od 14. prosinca 2006. godine. Tim rješenjem je primjenom odredbe članka 227. stavak 1. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03 i 82/06 – u daljnjem tekstu: SZ) odbačen stečajni plan kojeg je stečajni upravitelj sastavio i dostavio sudu 2. kolovoza 2006. godine. Prema obrazloženju, u stečajnom postupku je sukladno odluci Skupštine vjerovnika od 4. srpnja 2006. godine stečajni upravitelj podnio stečajni plan kojeg je stečajni sud potvrdio rješenjem od 14. rujna 2006. godine, a koje rješenje je po žalbama pojedinih stečajnih vjerovnika ukinuto rješenjem Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj Pž-5970/06 od 31. listopada 2006. godine. *(...)*

Nije sporno da je rješenje prvostupanjskog suda od 14. rujna 2006. godine o potvrđivanju stečajnog plana kojeg su stečajni vjerovnici prihvatili na Skupštini 7. rujna 2006. godine ukinuto po žalbama stečajnih vjerovnika, te da je predmet vraćen na ponovan postupak radi nedostataka u sadržaju stečajnog plana. Prema odredbi

Zbirka_VTS_13_2007.indd 331 16.8.2007 11:21:10

članka 227. stavak 1. Stečajnog zakona stečajni sudac će stečajni plan odbaciti po službenoj dužnosti ako podnositelj stečajnog plana ne otkloni nedostatke u sadržaju stečajnog plana u ostavljenom mu roku. Nije sporna niti činjenica da je podnositelj stečajnog plana stečajni upravitelj sukladno odredbi članka 214. stavak 1. Stečajnog zakona. Nadalje, iz spisa proizlazi da je stečajni upravitelj sam obavijestio stečajnog suca da nedostatke ne može otkloniti, slijedom čega je pravilno stečajni sudac donio rješenje o odbačaju stečajnog plana na temelju odredbe članka 227. stavak 1. točka 1. Stečajnog zakona.

Člankom 227. stavkom 3. Stečajnog zakona propisano je tko je ovlašten podnijeti žalbu protiv rješenja o odbačaju stečajnog plana, tj. to pravo pripada isključivo podnositelju plana. Stečajni vjerovnici, prema odredbi članka 214. Stečajnog zakona ne mogu biti podnositelji stečajnog plana, pa im primjenom odredbe članka 227. stavak 3. Stečajnog zakona niti ne pripada pravo na podnošenje žalbe protiv rješenja o odbačaju stečajnog plana. Stoga nisu osnovani žalbeni razlozi obaju žalitelja protiv pobijanog rješenja.

VTSRH, Pž-534/07 od 6. ožujka 2007. *(TS Split St-13/02 od 9. siječnja 2007.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 332 16.8.2007 11:21:10

H - SUKOB ZAKONA

194.

SUKOB ZAKONA – PRIMJENA MJERODAVNOG PRAVA

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91)

Članak 3.

Pomorski zakonik (Narodne novine broj 181/04)

Članak 971.

Za primjenu materijalnog prava iz ugovora o radu člana posade broda mjerodavna je odredba članka 971. Pomorskog zakonika (a ne odredbe Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima) prema kojoj je, ako nema ugovora o mjerodavnom pravu, mjerodavno pravo državne pripadnosti broda.

U ovoj parnici radi se o sporu s međunarodnim elementom, jer je tužitelj fizička osoba s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, a tuženik pravna osoba strane državne pripadnosti s upisanim sjedištem u Kingstownu (Sent Vincent and the Grenadines). S obzirom na to da se radi o sporu iz ugovora o radu člana posade broda pri izboru mjerodavnog prava ne primjenjuju se opća kolizijska pravila sadržana u Zakonu o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja, nego specijalna pravila o mjerodavnom pravu za radne odnose članova posade broda sadržana u čl. 998. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi („Narodne novine“ broj 53/91), te čl. 993. Pomorskog zakonika („Narodne novine“ broj 17/94, 74/94, 43/96) i čl. 971. Pomorskog zakonika („Narodne novine“ broj 181/2004). Sva navedena pravila dopuštaju ugovaranje mjerodavnog prava, a ako nema ugovora o mjerodavnom

Zbirka_VTS_13_2007.indd 337 16.8.2007 11:21:11

pravu, mjerodavno je pravo državne pripadnosti broda, ako okolnosti ne upućuju na neko drugo pravo koje je u činjeničnoj i pravno bližoj vezi sa spornim odnosom stranaka. Ugovor o radu koji su zaključili tužitelj i prvotuženik poziva se na odredbe Nacionalnog kolektivnog ugovora za hrvatske pomorce na brodovima u međunarodnoj plovidbi, čime su stranke izabrale hrvatsko pravo kao mjerodavno. Kada i ne bi bilo ugovora o mjerodavnom pravu, na primjenu hrvatskog prava upućuje činjenica da je ugovor o radu zaključen radi rada na brodu DALMACIJA luke upisa Rijeka registriranog za međunarodnu plovidbu. Zato je sud pravilno našao da se kao mjerodavno pravo u rješenju spora imaju primijeniti propisi Republike Hrvatske .

VTSRH, Pž- 4420/06 od 10. siječnja 2007. *(TS Rijeka P-413/03 od 5. svibnja 2006.)*

195.

SUKOB ZAKONA – PRIMJENA MJERODAVNOG PRAVA

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91)

Članak 19. i 20.

Sud je u sporu s međunarodnim elementom dužan ispitati jesu li stranke ugovorile primjenu određenog mjerodavnog prava. Ako stranke to nisu učinile i ako posebne okolnosti slučaja ne upućuju na drugo pravo, sud kao mjerodavno pravo mora primijeniti ono na koje upućuju odredbe Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima. To mjerodavno pravo i odgovarajuće međunarodne konvencije sud će primijeniti i na pojedine pravne institute (npr. na zastaru).

Presudom suda prvog stupnja odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim se od tuženika traži naplata iznosa od 414.261,53 kn s pripadajućom kamatom od dospjelosti pojedinih računa, prema specifikaciji u izreci pa do isplate i troškovima postupka. Ujedno je određeno da je tužitelj dužan platiti tuženiku parnični trošak u iznosu od 18.065,50 kn.

Utvrdivši da je potraživanje tužitelja nastalo 1999. godine, a da je tužba podnesena 30. listopada 2003. godine, dakle po proteku roka od 3 godine u kojem roku na temelju članka 374. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima («Narodne novine» broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01, dalje: ZOO), zastarijevaju potraživanja pravnih osoba iz ugovora o prometu roba i usluga, prvostupanjski sud je zaključio da se tuženikov prigovor u pogledu zastare potraživanja tužitelja ukazuje osnovanim, pa kako se radi o prigovoru materijalno pravne prirode, daljnje dokaze nije ni provodio. Odluku o naknadi parničnog troška sud prvog stupanja je

Zbirka_VTS_13_2007.indd 338 16.8.2007 11:21:12

utemeljio na odredbi članka 154. stavak 1. Zakona o parničnom postupku, dosudivši tuženiku troškove prema dostavljenom troškovniku. *(...)*

Naime, prema prosudbi ovog žalbenog suda, suprotno onome što se navodi u razlozima presude, ovdje se radi o sporu s međunarodnim elementom, što je prvostupanjski sud propustio utvrditi, o čemu ovisi i pravilna primjena materijalnog prava.

Zbog navedenog se nejasnim pokazuju pravni zaključci prvostupanjskog suda zasnovani isključivo na materijalno pravnim odredbama Republike Hrvatske (članku 374. stavak 1. ZOO), iz kojih nije moguće utvrditi smatra li sud da se ovdje ne radi o sporu s međunarodnim elementom ili smatra da se glede ocjene osnovanosti prigovora zastare ne može primijeniti zastarni rok iz članka 2946. Građanskog kodeksa Italije (Codice civile).

Suprotno tome, žalitelj posve opravdano ističe da se ovdje radi o ugovoru koji je sklopljen u Italiji između prodavatelja-talijanske tvrtke i kupca-hrvatske tvrtke, a kojim stranke iz ove parnice nisu izabrale pravo koje bi se na taj kupoprodajni odnos primijenilo pa da upravo kolizijske norme nalažu na koji se način razrješavaju sporovi nastali iz takvih odnosa.

U svakom slučaju prvostupanjski sud je bio dužan najprije utvrditi pravno-relevantne činjenice za primjenu mjerodavnog materijalnog prava, jer ga na to obvezuju kolizijske norme kao i međunarodne konvencije u slučaju kada ih stranke nisu u ugovorima isključile.

Tako prema odredbi članka 19. ZRSZ za ugovore je mjerodavno pravo što su ga izabrale ugovorne strane, osim ako navedenim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Nadalje, za slučaj kada ugovorne strane nisu izabrale mjerodavno pravo i kada posebne okolnosti slučaja ne upućuju na drugo pravo, kao mjerodavno pravo, za ugovor o prodaji pokretnih stvari se prema članku 20. ZRSZ ima primijeniti pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište prodavatelja.

Povrh toga, odredbe materijalnog prava Republike Italije primjenjuju se supsidijarno kada se radi o međunarodnoj prodaji roba jer su ta pitanja uređena „Konvencijom Ujedinjenih naroda o ugovorima o međunarodnoj prodaji roba iz 1980“ (Bečka konvencija), a u odnosu na vrijeme potrebno za zastaru „Konvencijom o zastari potraživanja u oblasti međunarodne kupoprodaje robe“ koje su ratificirane od Republike Italije i Republike Hrvatske, a u predmetnom ugovoru stranke nisu isključile njihovu primjenu.

Za slučaj da je sudu nepoznat sadržaj stranoga prava, može se po službenoj dužnosti obratiti Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske, a i same stranke u postupku mogu podnijeti javnu ispravu o sadržaju stranog prava (članak 13. ZRSZ).

VTSRH, Pž-3904/04 od 23. siječnja 2007. *(TS Osijek P-175/04 od 23. ožujka 2004.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 339 16.8.2007 11:21:12

196.

SUKOB ZAKONA – OSIGURANJE PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91)

Članak 82.

Iako zakonska odredba o osiguranju parničnih troškova navodi samo strane državljane ili osobe bez državljanstva koje nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj kao obveznike osiguranja parničnih troškova, actorsku kauciju dužne su na zahtjev tuženika uplatiti i pravne osobe.

Pobijanim rješenjem prihvaćen je zahtjev opunomoćenika tuženika za osiguranje parničnih troškova u iznosu od 125.000,00 kn (točka I. izreke) te je naloženo tužitelju uplatiti navedeni iznos na račun naveden u izreci uz upozorenje o presumpciji povlačenja tužbe u slučaju nedostave dokaza o uplati (točke II. i III. izreke).

Protiv takvog rješenja žalbu je podnio tužitelj navodeći kako se sukladno odredbi članka 82. stavak 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Narodne novine" broj 53/91) osiguranje parničnih troškova može tražiti samo u slučaju kada je tužitelj fizička, a ne pravna osoba, pa kako je u ovom predmetu tužitelj pravna osoba, pobijano rješenje smatra nezakonitim. Osim toga, ističe kako je iznos visine osiguranja previsok i arbitrarno određen te stoga i neprihvatljiv, s prijedlogom žalbenom sudu za ukidanje pobijanog rješenja kao nezakonitog. *(...)*

U dijelu kojim je primijenio odredbu članka 82. stavak 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima, prema kojoj kad strani državljanin ili osoba bez državljanstva koja nema prebivalište u Republici Hrvatskoj pokreće parnicu pred sudom Republike Hrvatske, dužan je tuženiku, na njegov zahtjev osigurati parnične troškove, sud prvog stupnja postupio je pravilno i zakonito. Naime, prema sudskoj praksi navedena se odredba odnosi i na pravne osobe pa je slijedom te zakonske odredbe, imajući u vidu činjenicu da tuženik prema svom sjedištu ne ulazi u krug potpisnika Haške Konvencije o građanskom postupku iz 1954. godine, pravilno zaključio prvostupanjski sud kako tužitelj mora uplatiti osiguranje za parnične troškove. Stoga žalba tužitelja u tom dijelu nije osnovana.

VTSRH, Pž-3133/05 od 12. prosinca 2006. *(TS Rijeka P-987/00 od 27. travnja 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 340 16.8.2007 11:21:13

197.

SUKOB ZAKONA – OSIGURANJE PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91)

Članak 82. i 84.

Zahtjev za actorskom kaucijom tuženik je dužan staviti najkasnije na pripremnom ročištu ili, ako ono nije održano, na prvom ročištu za glavnu raspravu prije upuštanja u raspravu o glavnoj stvari. Ako je tuženik pravovremeno stavio taj zahtjev pa se prije pravomoćnosti sudske odluke o njegovom zahtjevu upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, time nije izgubio pravo na osiguranje troškova postupka (niti se time odrekao svog zahtjeva).

Pravne osobe sa sjedištem u Novom Zelandu koje pokreću parnicu pred sudom Republike Hrvatske dužne su po zahtjevu tuženika osigurati parnične troškove, osim u slučaju ako na teritoriju Republike Hrvatske imaju nepokretnu ili drugu imovinu koja nije lako prenosiva, a koja je dovoljna za pokriće troškova postupka.

Prema odredbi članka 82. stavak 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima kad strani državljanin ili osoba bez državljanstva koja nema prebivalište u Republici Hrvatskoj pokreće parnicu pred sudom Republike Hrvatske, dužan je tuženiku, na njegov zahtjev osigurati parnične troškove. Prema sudskoj praksi navedena se odredba odnosi i na pravne osobe. Zahtjev iz stavka 1. tog članka tuženik je dužan staviti najkasnije na pripremnom ročištu, a ako pripremno ročište nije održano, na prvom ročištu za glavnu raspravu prije nego što se upusti u raspravu o glavnoj stvari odnosno čim je saznao da postoje pretpostavke za traženje osiguranja (članak 82. stavak 2.).

Sukladno odredbi članka 83. stavak 1. točka 1. citiranog Zakona tuženik nema pravo na osiguranje parničnih troškova ako u državi čiji je državljanin tužitelj državljani Republike Hrvatske nisu dužni davati osiguranje. Prema stavku 2. istog članka ako se sumnja da su državljani Republike Hrvatske u smislu točke 1. stavka 1. toga članka dužni dati osiguranje u državi čiji je državljanin tužitelj, objašnjenje daje Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske.

Iz odgovora na tužbu vidljivo je kako je tuženik prije upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari, sukladno odredbi članka 82. stavak 2. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima, pravovremeno stavio zahtjev sudu da obveze tužitelja na osiguranje parničnih troškova u iznosu od 40.000,00 kn smatrajući takav iznos potrebnim, imajući u vidu vrijednost predmet spora i očekivani broj parničnih radnji. Odredbom članka 84. istog Zakona tuženik koji je pravovremeno stavio zahtjev da mu tužitelj osigura parnične troškove nije dužan nastaviti postupak u glavnoj stvari sve dok se pravomoćno ne odluči o njegovom zahtjevu, a ako zahtjev bude usvojen – dok tužitelj ne položi osiguranje.

Zbirka_VTS_13_2007.indd 341 16.8.2007 11:21:13

Iz navedene odredbe proizlazi pravo, ali ne i obveza tuženika čekati pravomoćnost rješenja o njegovom zahtjevu da bi se upustio u raspravljanje o glavnoj stvari i nastavio postupak, pa stoga, nema zapreke da se tuženik i prije pravomoćnosti takvog rješenja upusti u raspravljanje o glavnoj stvari. Imajući u vidu navedeno, neosnovano zaključuje žalitelj kako je tuženik, upuštajući se u raspravljanje o glavnoj stvari prije pravomoćnosti odluke o njegovom zahtjevu, izgubio pravo postavljanja takvog zahtjeva.

Nadalje, iz spisu priloženog dopisa Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, Uprave za međunarodnu pravnu pomoć, suradnju i ljudska prava, Klasa: 720-03/04-01/8112, ur.broj: 514-05-01-04-2, od 22. studenog 2004. godine, kojim se daje odgovor na upit o postojanju uzajamnosti s Novim Zelandom glede oslobođenja od osiguranja parničnih troškova, proizlazi da je Notifikacijom o sukcesiji („Narodne novine“, Međunarodni ugovori broj 1/97) Republika Hrvatska od 8. listopada 1991. godine stranka Konvencije o uređenju međusobne pomoći u vođenju postupka u građanskim i trgovačkim stvarima koje su u tečaju ili mogu biti u tečaju pred odnosnim sudskim vlastima od 27. veljače 1936. godine, s Velikom Britanijom, te da se važenje označene Konvencije proteže i na Novi Zeland. Navedeno je kako sukladno članku 12. Konvencije državljani jedne Visoke Strane Ugovornice koji prebivaju na teritoriju druge gdje je postupak u tijeku ne smiju biti prisiljeni davati osiguranja za parnične troškove ili sudske takse u slučaju gdje državljani takve druge Visoke Strane Ugovornice ne bi pod sličnim okolnostima bili na to prisiljeni. Državljani jedne Visoke Strane Ugovornice koji prebivaju izvan teritorija druge gdje je postupak u tijeku neće biti prisiljeni davati osiguranje za parnične troškove ili sudske takse, u slučaju kada oni posjeduju na tom teritoriju „nepokretnu imovinu“ ili drugu imovinu koja nije lako prenosiva, a koja je imovina dovoljna za pokriće svih troškova i taksa.

Budući da u konkretnom slučaju iz podataka u spisu, a što žalitelj niti ne osporava, ne proizlazi da bi tužitelj, koji ima sjedište izvan teritorija Republike Hrvatske, na teritoriju Republike Hrvatske imao nepokretnu imovinu ili drugu imovinu koja nije lako prenosiva, a koja bi bila dovoljna za pokriće svih troškova i sudskih pristojbi, imajući u vidu citiranu Konvenciju, pravilno je zaključio prvostupanjski sud kako tužitelj kao strana pravna osoba mora uplatiti osiguranje za parnične troškove.

VTSRH, Pž-1369/05 od 3. studenog 2006. *(TS Slavonski Brod P-405/04 od 11. veljače 2005.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 342 16.8.2007 11:21:14

198.

SUKOB ZAKONA – OSIGURANJE PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine broj 53/91)

Članak 83.

Konvencija o građanskom postupku *(Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori broj 6/62)*

Članak 17.

Tužitelj koji ima sjedište na području države koja je stranka potpisnica Haške konvencije o građanskom postupku oslobođen je obveze polaganja aktorske kaucije.

Pobijanim rješenjem označenim u izreci Trgovački sud u Slavonskom Brodu odbio je prijedlog tuženika za osiguranjem parničnih troškova kao neosnovan.

Prema obrazloženju sud je utvrdio da su Republika Hrvatska i Republika Italija stranke Haške konvencije o građanskom postupku od 1. ožujka 1954. godine („Narodne novine - međunarodni ugovori" broj 4/94) koja u članku 17. predviđa da se od državljana ugovornica neće tražiti polaganje osiguranja za podmirivanje parničnih troškova. Budući da se u Republici Hrvatskoj primjenjuje navedena međunarodna konvencija, sud je odbio zahtjev tuženika za osiguranjem parničnih troškova.

Iako Konvencija i Zakon o rješavanju sukoba zakona govore o stranim državljanima, što bi navelo na zaključak da se konvencija primjenjuje samo na fizičke osobe, sistemskim tumačenjem ovih izvora te se odredbe o aktorskoj kauciji imaju primijeniti i na pravne osobe sa sjedištem u inozemstvu, tako i na oslobođenje tužitelja od dužnosti polaganja aktorske kaucije. *(...)*

Zahtjev za osiguranjem parničnih troškova, odnosno polaganjem aktorske kaucije nije osnovan u smislu čl. 83. st. 1. toč. 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Narodne novine" broj 53/91), jer tuženik nema pravo na osiguranje parničnih troškova ako u državi čiji je državljanin tužitelj državljani Republike Hrvatske nisu dužni davati osiguranje.

Na temelju citirane međunarodne konvencije („Narodne novine – međunarodni ugovori" broj 4/94) svi državljani Republike Italije i Republike Hrvatske oslobođeni su od polaganja aktorske kaucije, bez obzira na to gdje imaju prebivalište ili boravište. U smislu odredbe članka 24. iste Konvencije izraz „ državljanin" označava kako fizičku, tako i pravnu osobu i drugo tijelo osnovano na teritoriju jedne ili druge strane ugovornice u skladu s njihovim zakonodavstvom.

Navodi žalbe nemaju pravnog temelja, te su u suprotnosti s pozitivnim odredbama citirane međunarodne konvencije.

VTSRH, Pž-1219/07 od 7. ožujka 2007. *(TS Slavonski Brod P-49/06 od 21. prosinca 2006.)*

Zbirka_VTS_13_2007.indd 343 16.8.2007 11:21:14